

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

TOLOSA DEL LLENGUADOC

REDACCIO i ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

EDITORIAL

DOCTRINA i PROGRAMA

Foc-Nou és el diari de tots els catalans. Entenem-nos bé : de tots els catalans que no hagin trait la Pàtria col·laborant amb l'enemic, car aquests, a dreta llei, no mereixen l'honor de dir-se catalans. En aquestes columnes, doncs, no es farà política de partit, sino política catalana en el sentit més elevat i més generos de la paraula.

Els nostres enemics son els enemics de Catalunya, els nostres amics son els que l'estimen per damunt de tot. En aquest compàs d'espera que representarà l'interval que va de l'alliberació de França a la nostra tornada a la Patria, « Foc Nou » serà el portaveu dels catalans units, apinyats, sota aquesta bandera de renovació i de grandesa que volem hissar al Palau de la Generalitat.

El nostre programa i la nostra doctrina son assenyalats per la meteixa i unica fita : la legalitat republicana espanyola, interrompuda per la sublevació falangista-monarquico-carlística italiana i nazi del 19 de juliol de 1936.

Dins d'aquella legalitat constitucional, ratificada per les Corts en diverses ocasions, Catalunya gaudia de la seva autonomia, regida per un Estatut aprovat per les Corts republicanes. Pensant en Catalunya tenim, doncs, un punt de partida juridicament indiscutible, sagrat, innegable. Pensant en Espanya tenim una legalitat republicana que cap força jurídica nacional o internacional no pot atacar, car els aliats coneixen perfectament en quines condicions es produí l'aixecament militar que provocà a Espanya una suspensió de la legalitat que dura des de fa cinc anys.

Que uns Governos Provisionals en restablir-se el règim a Espanya, hauran de convocar eleccions per entendre que durant aquests anys s'han produït fets interiors i exteriors que motiven la necessitat urgent de consultar novament el país ? Quin dubte hi ha ! Pero aquestes eleccions s'hauran de fer dins el marc constitucional republicà, sota la bandera republicana a Espanya, i sota l'Estatut català a la nostra terra.

Mort el president Azana, el president de la Republica a Espanya es el senyor Martinez Barrios, president del Parlament. Mort Lluís Companys, correspon la presidència interina de la Generalitat al senyor Irla, president del Parlament català. Amb la Constitució i l'Estatut a les mans els presidents formaran aquests governs provisionals que, dissoltes les Corts de 1936, convocaran noves eleccions.

L'Estatut és el punt de partida inicial de les nostres llibertats nacionals, per arribar al moment en que Catalunya en plena sobirania es doni la seva carta constitucional.

Ningu no ha dubtat mai que la militarada hauria estat ofegada en vuit dies, com ho fou a tots els centres vitals del país, sense la intervenció de Mussolini i Hitler a favor dels sublevats. Ara Hitler i Mussolini estan a punt d'esfondrar-se i amb ells s'esfondrarà tot el sistema totalitari a Europa, de Madrid a Berlin.

La legalitat republicana ha de tornar, automàticament, a entrar en vigor desaparegudes les causes estrangeres que en motivaren la suspensió. La vida constitucional de 1936 ha de reprendre normalment la seva marxa regular. Amb molta experiència del passat, amb rius de sang que hauran fecundat les terres hispàniques, amb lliçons dures i cruels que obriran horitzons nous a Catalunya i a Espanya, pero sempre, sempre, sempre, sota la bandera de la Republica a Espanya i de le quatre barres, s'imbolitzan l'Estatut, a Catalunya.

Aquesta és la nostra posició, fixada d'una manera clara, concreta, sense equívocs ni confusionismes. No pensem separar-nos en ni un instant, com no pensem establir polèmiques a França amb els que, sostenint un criteri diferent, no volguessin donar-se compte que no és aquest el moment ni el lloc de discutir, sino el de treballar pensant en Catalunya.

CAMINS de la PATRIA

" PER CATALUNYA " FOU EL DARRER CRIT DE LLUIS COMPANYS DAVANT EL PIQUET FALANJISTA

Els horitzons s'aclareixen després d'una llarga nit sense lluna i sense estels.

El vent de llibertat i democràcia que infla les veles de les naus aliades, ha arribat a França i neteja el nostre cel d'Occident de núvols enemics.

L'hora s'atansa en què la nostra pàtria perseguida, humiliada, escarnida, trepitjada pels seus tirans, veurà altra vegada la llum diàfana de la llibertat que té escalfors inefables de tendresa i d'amor.

Tot el nostre patriotisme, tota la nostra lleialtat vers l'ideal han de fer-nos convergir, sense excepcions en el proposit sagrat de pensar només que en Catalunya, en els seus màrtirs, en els seus perseguits, en els que per ella moriren a l'exili, en els que per ella sofriren, en els camps i fora dels camps, un calvari de cinc anys de tragèdia.

Catalans, descobrim-nos ! Penseu en Lluís Companys, lliurat pels nazis als falangistes i afusellat als fossos de Montjuïc ara fa quatre anys...

Era una matinada fosca i freda. Només un estel — el darrer — esquinçava el vel blau del firmament en aquella hora trista i simbòlica.

Lluís Companys sortí, amb pas ferm i valent, com un heroi, com un màrtir, davant del piquet d'execució.

Moments abans d'anar a la mort, es descalçà, nu de peus, per poder exhalar el darrer sospir tocant terra catalana...

Un instant després, la veu gutural i estrident d'un mercenari comanà foc. El president cridà : « Per Catalunya ! » i quan la descàrrega l'havia ferit de mort, l'eco dels fossos de Montjuïc encara anava repetint « Per Catalunya », « Per Catalunya », « Per Catalunya »...

I l'eco d'aquella veu amb tremols d'emocio, tenia estranys accents de miracle i sonoritats sobrenaturals que donaven calfreds de terror als mateixos butxins que dispararen.

Sota la muntanya sinistra una Barcelona silenciosa es vestia de dol i un milio de cors bategaven d'angoixa i de ràbia.

Catalans : Per aquell president que tant estimàveu, per aquell « Avi » venerable que només visqué per Catalunya.

Per aquell segon president que era el símbol de la democràcia autèntica, al que tots tutejaven, al que tots podieu abraçar, i que morí com un heroi amb el nom sagrat de Catalunya als llavis;

Per aquells Joan Casanoves, Pere Coromines, Jaume Agüader, Serra Hunter, Alfons Maseres, Enric Lluelles i tots els que per la patria moriren a l'exili;

Per aquells altres com Carasco i Formiguera, Carles Rahola i Domènec Latorre que moriren allà baix afusellats per l'enemic;

Per l'amor de la nostra Pàtria estimada amb frenesi de promesa, amb passió d'amant, amb tendresa dolcíssima de mare, prepareu-vos a la resurrecció catalana amb dignitat i generositat, pero amb fermesa.

Penseu que la feina serà intensa, la labor dura, els obstacles nombrosos, i que no podem ni devem consentir que en aquelles hores greus i solemnes

de la resurrecció catalana s'imposin els demagogs audaços, es facin jocs de mans, es torni a les capelletes i es pretengui burlar la voluntat sagrada de la Pàtria amb maniobres de partit o exigències sectaristes.

Volem una Catalunya nova, una Catalunya unida, una Catalunya gran, conscient de la seva força, de la seva vitalitat, del seu prestigi, de la seva noblesa immortal.

Els camins son oberts : escollim el bo.

I tinguem al cor i al pensament, a la sang i a l'esperit, com a mot d'ordre de combat, aquell « Per Catalunya » profert per Lluís Companys quan ofería la seva vida en holocaust a la Pàtria.

DOMÈNEC DE BELLMUNT.

DEMA A MONTAUBAN HOMENATGE a Manuel AZANA PRESIDENT DE LA REPUBLICA ESPANYOLA

Per commemorar l'aniversari de la mort de Manuel Azana, President de la Republica espanyola, s'ha organitzat una diada d'homenatge i d'afirmació republicana a la veïna Ciutat de Montauban.

La diada consistirà en una visita a la tomba del President i en un acte public en el qual hi parlaran oradors provinents de tots els sectors polítics i sindicals.

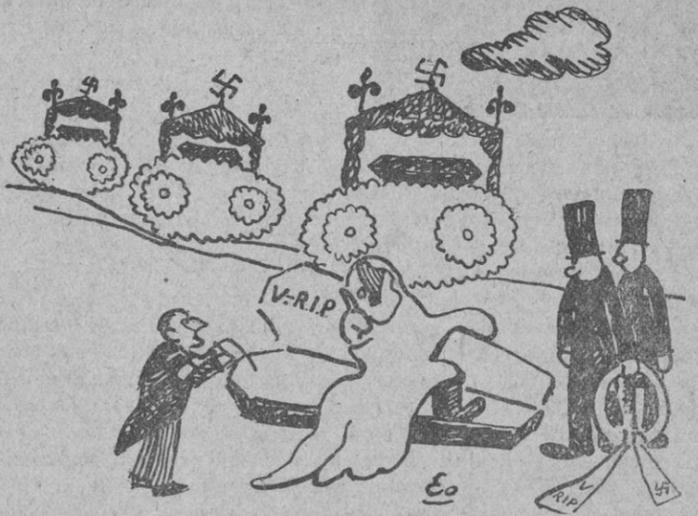
A Tolosa s'ha organitzat un tren especial que permetrà tornar el mateix dia; son molts. moltíssims els que s'hi desplaçen. Recomanem als nostres

amics que hi vulguin assistir que s'afanyin a treure el seu bitllet, si es que encara no el tenen, perquè les places son limitades.

FOC NOV ni estara representat per un enviat especial. En el numero vinent donarem detalls.

El miting es celebrarà a les 10 del mati al Teatre Municipal. L'acte de portar unes flors a la tomba de Manuel Azana tindrà lloc a les 3 de la tarda.

El tren sortirà de Tolosa a les 6'40 del mati i de Montauban pels volts de les 7'30 del vespre.

I de tot això, muts i a la gàbia. Es la darrera arma secreta alemanya

L'ENDEMA DE LA PAU

II

En el nostre article precedent, exposarem les noves possibilitats de crèdit internacional previstes pels aliats per la creació de la Banca Mundial: *International Bank for reconstruction And development*, (I. B. R. A. D.)

Un dels problemes mes aguts que es plantejaran als homes responsables de la direcció de la Republica Espanyola tot seguit que sigui restaurada, serà l'estudi d'un pla econòmic que revolucioni fins a la base el sistema utilitzat fins ara de solucions deslligades.

Cal vigoritzar el país, i per això cal donar el seu valor a les riqueses naturals del sol i del subsol.

Cal augmentar l'extensió i la fertilitat del cultiu per la rectificació del trajecte de rius i rieres, construcció de canals, i regularitzar el règim de plujes per mitjà d'una política forestal apropiada.

Cal millorar l'utilitat agrícola i sotmetre a un pla racional les sembrés i plantacions.

Cal nacionalitzar les indústries bàsiques tals com son: mines, electricitat; transports ferroviaris i altres comunicacions importants, telèfons, banques, assegurances, etc....

Cal municipalitzar els serveis públics tals com transports urbans, pompes funebres, etc... La nacionalització de les mines permetrà d'utilitzar els profits qu'omplen les butxaques dels especuladors. L'amillorament de les condicions de vida del miner a la tasca i, en conseqüència, una augmentació del rendiment d'extracció.

L'organització científica del treball, ens permetrà de concentrar les indústries, allà on les condicions geogràfiques, climatològiques i la capacitat de la mà d'obra aconselli.

La nacionalització de les centralis hidràuliques i tèrmiques, permetrà a l'Estat, d'entestir l'electrificació de ferrocarrils.

Un sistema combinat de transports de l'Estat per via fèrrea i carretera, ha de facilitar la distribució dels productes naturals i manufacturats.

Tot aquest treball gegantesc es a fer.

La Monarquia per negligència, la segon Republica per la seva inestabilitat política, i la dictadura dels generals feixistes per incompetència, esperit retrograde i antinacional, no n'han fet res.

L'endemà de la Pau, escaurà a la tercera Republica política i primera Republica econòmica, de fer-ho.

L'Estat i la Nació han d'ésser administrats pel poble al servei del poble.

L'I. B. R. A. D. caldrà que ens ajudi consentint-nos els crèdits necessaris per realitzar aquest pla que hem esbossat.

Pero pertany als catalans, als bascos, i a tots els espanyols, d'estudiar i perfilar el nostre gran Pla de reconstrucció i desenvolupament econòmic.

Es una tasca difícil i delicada, i a llarg terme.

Pero ens devèm de provar al mon que si forem els primers a llençar-nos a la lluita contra el feixisme, darrer baluard del capitalisme internacional moribond, volèm també ésser els primers de posar-nos al treball fins a obtenir la prosperitat econòmica del nostre país, que amb l'independència política segons el principi d'autodeterminació i dret dels pobles a regir-se per ells mateixos, son les úniques garanties de l'emancipació dels treballadors.

GEDER.

En Jaume capitanejava l'equip titular de basquet-bol de la jove Societat Juventus A. C. que tanta gloria havia conquistat, i que tan havia enlairat el pabelló de la Catalunya esportiva. Aquest Club fou la forja d'on han sortit els més fermes lluitadors de la nostra guerra civil. A l'exili practicava aquest noble esport amb la « Societat Sportive Caramanaise » de Caraman, de tant de renom.

En l'ordre sindical, Jaume Massagué s'havia distingit dintre del Sindicat d'Empleats i Tècnics, on presidia la « Secció Major ». Per la seva convicció en la defensa dels drets de la classe, s'havia fet estimar per tots els empleats sabadellencs.

Les seves activitats el conduïren a ésser perseguit i empresonat pels fets d'Octubre, la qual cosa consagrava i posava fi a la primera etapa, ben reeixida, de la seva joventut.

Calia pera la sublevació del 18 de Juliol, perquè Jaume Massagué Rodríguez inscrivés el seu nom com a veritable heroi, defensor dels ideals democràtics i catalanistes a la seva Ciutat. Portat pel seu idealisme, marxà voluntari al front d'Osca, com a milicià. Va servir l'artilleria. Al front, els seus amics el premiaren nomenant-lo Comissari.

Es consagrà a l'estudi i fou nomenat tinent d'infanteria i destinat al front de Llevant on va distingir-se sempre pel seu caracteristic entusiasme. Continuant la seva carrera militar, arribà a Comandant d'una Brigada d'Infanteria.

Quan va venir l'atac al front de Catalunya, Massagué fou un dels oficials que va anar voluntàriament a la defensa de la seva estimada terra. Pero el seu gest fou inútil, perquè ja era massa tard per a organitzar la resistència.

Es tracta, per tant, d'un d'aquells homes forjats per a la lluita, que fins al darrer moment, i amb les armes a la mà, ha combatut a casa nostra per l'ideal que ens es comu. Així, far el feixisme era la seva divisa, i es per això que la seva mort es doblement dolorosa, perquè no haurà pogut viure el final d'aquesta lluita titànica per a ensorrar el totalitarisme europeu.

A l'exili ha estat perseguit i empresonat. Humiliat en els camps de concentració, perseguit pel feixisme, ha sabut combatre com un veritable soldat de la llibertat fins als darrers moments de la seva vida, confiant que en un demà no molt llunyà els fets ens donaràn la raó, i el feixisme, en derrota per tot arreu, abandonarà les terres de Catalunya i d'Espanya, obrint-nos les portes per al retorn a casa nostra.

Adeu amic Jaume!! La teva honrada conducta marca i senyala un camí; molts aprofitaran del teu ensenyament.

A continuació l'amic Alvarez de Lara en nom del dol digué unes paraules d'exaltació i donà les gràcies als amics que assistiren a l'enterrament. — S.

Els catalans només tenim un enemic : FRANCO i tots els seus col·laboradors.

COMENTARI DE GUERRA

Ni en el front de guerra ni en el front diplomàtic, no s'han produït canvis gaire importants aquesta setmana.

A França, continua la liquidació d'allò que resta dels exèrcits de Hitler. L'Avre, Metz i La Rochelle han estat alliberats i, tal com ja preveïem la setmana passada, els aliats ja lluiten en terres d'Alemanya i es troben a una dotzena de quilòmetres d'Aix-la-Chapelle. La batalla de Bèlgica pot donar-se pràcticament per acabada i comença la d'Holanda.

Res d'Italia com no sigui l'anunci de violents combats prop de Rimini.

A Rússia continua l'avenç dels exèrcits del general Malinowski en direcció d'Hongria i de Txeco-Eslòvaquia. Continua també el martiri de Varsòvia, la ciutat màrtir per tradició. La batalla per a la seva possessió ha entrat en el seu 46 dia. Els homes liberals de tot el mon, sofriran una mica aquests dies amb motiu del nou martiri de la Ciutat polonesa.

Al Pacífic 90 vaixells ensorrats pels aliats i una gran « sagesse » per part dels nipons.

Les notícies mes importants de guerra aquesta setmana, podríem dir que son dues notícies de pau. La signatura de l'armistici per part de la Romania i les declaracions del President Roosevelt, preveient el retorn de l'industria de guerra americana, a la seva producció normal de temps de pau. Heu's-aci una notícia arribada ben fredament, sense cap comentari, pero que val la pena de retenir.

A Grecia, les coses s'animen. Els patriotes grecs marxen en direcció Salònica i els alemanys evacuen una darrera l'altra les illes del mar Egeu. Lemnos, Lesbos i Samos han estat evacua-

des. Ja deiem la setmana passada que si no s'afanyen no hi seran a temps. L'evacuació de Creta es probable que no es fassi esperar. Hi han també notícies de que els alemanys amenen tropes de Noruega a la linia Sigfrid. Es tracta també de l'evacuació disimulada dels països escandinaus?; es ben probable.

Turquia ve a sumar-se al chor dels països que han declarat que no donaràn hospitalitat als criminals de la guerra. I que faran a l'altra banda del Pireneu?

Les notícies que n'arriben no semblen pas donar a entendre que les forces alemanyes que hi han entrat estiguin subjectes al tractament que deriva del Dret Internacional. I no seria gens estrany que fos així, perque, allà on han estat violats i escarnits tots els drets que encarna la condició humana, quina importància ha de tenir la violació mes o menys descarada d'un Dret Internacional, llunyà, i de mes difícil control en la seva aplicació? S'havia dit que von Papen anava d'embaixador a Madrid, pero aquesta notícia no ha vingut confirmada.

Sigui com sigui, el totalitarisme d'estil vertical es troba en situació precària, i es d'esperar que quan li arribi el torn, la caiguda sera vertical del tot.

Aquelles muntanyes que tan altas son, com diu la canço popular d'aquest país, ja no son aquella barrera tan infranquejable que eren ara ja 3 anys. El Pireneu continua baixant d'una manera alarmant. Si això continua, el Canigo i el Puigmal, — muntanyes qu'estimem, — perdran tot el seu prestigi.

Ho sentim per la muntanya. Pero ens en alegrem molt per tot el que existeix a l'altra banda.

J. T.

“LA MEVA DONA FA GOIG” (LA DONA A CASA I AL CARRER)

Amb aques titular « la meva dona fa going » volèm fer cada setmana la nostra crònica la nostra conversa, amb les altres dones catalanes que es troben en terres de França, procurar que aques dialèct setmanal tradueixi en tot el possible la manera que teniu de veure les coses i el nostre punt de vista.

Voldríem que totes vosaltres escrivissiu, donant o demanant, consells, demandes, solucions o esperances, puix cada una de vosaltres te un problema diferent que moltes vegades us creieu insoluble, no tingueu cap escrupol en dir-nos el que fa el cas., nosaltres hi posarem tota la nostra bona voluntat i en reeixirem. No dupteu mes i escriviu. Us espero.

I, va de consell.

Dona catalana, dona que has après de parlar els primers mots en la parla del teu avi, no caiguis en la tentació massa facil, de que els teus fills no parlin el català. A casa teva, junts amb el teu marit, parla sempre el català, fes dir als teus fills el nom de tots el objectes familiars amb la motra llengua, i no, no tinguis por, el frances, ja l'aprendrà al carrer, a l'escola amb els seus companys, pero el català sols tu li podràs ensenyar. Procura que el nanu parli les dues llengües. Quan sera gran t'ho agrairà.

Vols res mes dolç que et digui « mare » ?

MARIA LLUISA ROSELLO.

VOLEM ESSER LLIURES ? SI O NO ?

Londres, 29 Agost. — Abans de marxar de Roma Mr. Churchill ha adreçat un missatge al poble italià en el qual ha declarat que en el mon modern, si un poble es vol dir lliure, ha de poder respondre si a les set preguntes següents :

1. — Es respectat el dret d'expressar lliurement una opinió, el dret d'oposar-se al Govern del dia i criticar-lo ?
 2. — Te el poble el dret i els mitjans de canviar un Govern quan desaprova l'acció governamental ?
 3. — Estan els tribunals a l'abric de tota pressió del poder executiu, alliberats de tot lligam amb tal o tal partit polític ?
 4. — Poden aplicar aquests tribunals, les lleis segons un Codi ben establert i segons principis, d'humanitat i justícia ?
 5. — Hi haurà igualtat davant la llei, es tracti de pobres o de rics, de simples ciutadans o de representants de l'autoritat ?
 6. — Es que els drets de l'individu seran mantinguts, afirmats, exaltats ?
 7. — En fi, es que el poble estarà a l'abric d'una policia amb métodos anàlegs als de la Gestapo ?
- « Heu's-aci, sembla, ha acabat Mr Churchill, les bases sobre les quals podria ésser fundada l'Italia nova. »
Nomes l'Italia ?

Jaume MASSAGUÉ

Tal com anunciàvem en el primer numera de FOC NOU divendres darrer, dia 8 tingué lloc en aquesta ciutat l'enterrament del compatriota Jaume Massagué. Fou una manifestació de dol, on un bon nombre d'amics patentitzaren la simpatia de que disfrutava el nostre amic. FOC NOU hi envià re presentació. El dol es formà a la porta del Cementiri Terre Cavade on reposen les despulles mortals. El fèretre era cobert amb la senyera catalana. En el moment de baixar el fèretre a la seva darrera estada

EL NOSTRE PRIMER NUMERO

L'aparició de « Foc Nou » ha tingut una gran acollida entre tots els catalans residents a Tolosa. De Perpinyà, de Montpeller, de Carcassona, de Montauban, i de tots els pobles dels environs de Tolosa, també ens arriben mots d'encoratjament a la tasca que hem començat.

Malgrat totes les dificultats que comporta la confecció d'un primer numero, els nostres amics han saludat la nostra edició amb una simpatia cordial. Això ens obliga per a l'avenir, i ens esperona a treballar amb tot el nostre entusiasme, fins a aconseguir que « Foc Nou » sigui el veritable portaveu de tots els catalans nacionals.

No seriem sincers, si diguéssim que estem satisfets del nostre primer numero. Volem que « Foc Nou » sigui més, encara, volem que les seves pàgines siguin el reflexe de tots els anhels de totes les inquietuds dels catalans residents a França. I es en aquest sentit, que preguem a tots que ens aportin el seu concurs, les seves idees, le seves sugestions; tot allo, en fi, que pugui fer de « Foc Nou » el veritable lligam que en uneixi a tots en l'amor a Catalunya.

Nosaltres estem disposats a tot per arribar-hi; a lligar voluntats, a llimar asperositats, a defensar a ultrança les nostres aspiracions de catalans nacionals, a combatre tot allo que ens sembli que es desvia d'aquesta finalitat primordial, — sempre dintre del respecte mes estricte per a les persones —, pero hi ha una cosa que « Foc Nou » no vol fer ni farà mai :

Nosaltres no farem ni la mes minima concessio en allo que es refereixi al reconeixement de la Nacionalitat Catalana, al restabliment de la legalitat Republicana i de l'Estatut de Catalunya com a punt de partida.

En això serem intolerants i irreductibles, perquè la mes minima concessio en aquest sentit, significaria la negacio de nosaltres mateixos.

I ja no ens resta res mes a dir com no sigui remerciar de nou a tots els nostres amics, i d'una manera molt especial a la Comissaria de la Premsa que tan gentilment ens ha acollit i ha autoritzat l'aparició de « Foc Nou ».

Merces a tothom.

NOTICIARI

Aquesta setmana han passat per Tolosa els Srs. Martí Barrera, Miquel Guinart i Saurer, els quals han establert contacte amb els elements d'Esquerra Republicana de Catalunya que viuen a Tolosa i amb molts d'altres pertanyents a totes les organitzacions polítiques i sindicals.

En les converses tingudes, l'entesa i la cordialitat foren unànimes. El desig d'unio entre els catalans, i la ferma voluntat de treballar al servei de Catalunya, per a fer prevaldre els seus drets, i per a fer respectar la legalitat republicana, foren els punts essencials de les converses, en el transcurs de les quals, ho repetim, l'entesa fou absoluta.

« Dissabte, dia 10, tingué lloc a Tolosa una reunió dels elements d'Accio Catalana Republicana de les contrades de l'Alt Garona i Montauban.

En la reunió susdita s'acordà, entre altres coses, que els elements d'A. C. R. que formen part, amb llur representació personal, del Grup d'Aliança Catalana d'Unio Nacional aportaran aclariments concrets a determinats punts objecte de discussió, en una altra reunió proxima. Aleshores els reunits fixaran llur actitud definitiva respecte la posició dels elements d'A. C. R. de Tolosa i departament del Garona i Montauban, davant l'Aliança en qüestió ».

UNA NOTA DEL PARTIT REPUBLICANS

El Comité de Relacions de les forces democràtiques espanyoles (Izquierda Republicana, Union Republicana, Partit Republicà Federal, Esquerra Republicana de Catalunya, Partit Socialista Obrer Espanyol, Moviment llibertari, Unio General de Treballadors), declara :

I. — El seu fervoros homenatge a les Forces de la Lliberació i la seva adhesio al Govern provisional de la Republica Francesa.

II. — Que no esta representat per cap organització que no sigui la seva.

III. — Recomana als seus adherents la necessitat de mantenir contacte unica i exclusivament amb les seves organitzacions.

IV. — Que malgrat el seu entusiasme i la seva col·laboració en la lluita contra els Estats totalitaris, en cap ocasió deuen intervenir en la política interior de la França.

AGRUPACIO MILITAR DE LA REPUBLICA ESPANYOLA

Sota la presidència del Coronel de l'Exèrcit Sr. Antoni Herrero Serrano, ha quedat constituïda la Agrupació Militar de la República Espanyola.

Hi havia a la presidència els Coronels Srs. Bosc, Claudin, Palma i els Tinentes coronels Srs. Dominguez Olarte, Diaz Calleja, Garcia Yuste, Romero, Vivancos, Vasquez, Poquet i Morlanes. Hi assistien uns 300 caps i Ofi-

UNA PAGINA TRISTA DE L'HISTORIA DE FRANÇA

1200 morts. Unes precisions sobre la tragèdia d'Oradour-sur-Glane totalment devastat per les forces S.S. de la « Das Reich »

Voleu saber la sort que ens seria reservada si mai mes els « nazis » tornessin a trepitjar les terres de la França lliure?...

El dia 10 de juny, a primeres hores de la tarda, un destacament S. S. es presentà a Oradour-sur-Glane, poble del departament de la Haute-Vienne. El comandant de la força ordenà a l'alcalde de fer reunir immediatament a tots els seus habitants, homes, dones i criatures a la plaça del poble. Quant tothom fou reunit, el comandant declarà que havia rebut la denuncia de que hi havia en aquell poble un important dipòsit d'explosius, que s'anava a registrar casa per casa, i que mentre es faria el registre els habitants restarien detinguts i sotmesos a una estreta vigilància.

Els homes foren separats en 4 o 5 grups i tancats a les granges. A les dones i a les criatures s'els va tancar a l'església.

Els detinguts començaren a viure aleshores uns moments de veritable terror. Als sorolls del pillatge, s'hi afegia el sinistre aspecte de les ametrallades i l'espurneig dels incendis.

L'única dona escapada en vida de l'església, per un veritable miracle, per bé que greument ferida, conta que això va durar de les 2 fins a les cinc de la tarda. Peus volts d'aquesta hora, els soldats deposaren a l'altar major de l'església una caixa quadrada de la qual sortien moltes metxes, i en uns segons l'atmosfera devingué irrespirable. L'asfíxia feia estralls

entre aquests desgraciats. Aleshores entraren de nou els S. S. metrantant a dreta i a esquerra, assassinant arreu... finalment, calaren foc a l'església i privaren de sortir a les persones encara vàlides, assassinant-les com a besties.

En aquest moment, eren les 5 de la tarda arribava a l'estació d'Oradour el tramvia departamental. Els S. S. varen fer baixar els viatgers i, sense cap explicació, foren també ametrallats i els seus cadavers llençats a les flames.

El diumenge al matí, algunes dones des pobles veïns que anaven a Oradour, foren ametrallades sense pietat. En el transcurs de la tarda, algunes d'elles pogueren entrar a Oradour i en tornaren horroritzades.

La nit del diumenge al dilluns, els S. S. que a la tarda havien abandonat el poble, tornaven de nou per a enterrar els cadavres i provar de fer desaparèixer els rastres del seu crim horribil... Era ja tard, fotografies havien estat preses, i l'història guardarà el record de la barbàrie nazi, rabejant-se amb una furia salvatge, damunt d'un pacífic poble de França.

El rapport del Sr. Freund-Vallade, prefect regional en aquells dies, — d'on extraiem aquest relat — diu que només una dotzena de persones pogueren escapar-se en vida.

El pas dels bàrbars costava 1.200 morts i la desaparició total d'un poble de França.

Pobles d'Europa ! REMEMBER

EL QUE DIUEN I EL QUE FAN "ELLS"

UNA GUERRA ALEGRE

Enrique Llobet, no sabem qui es ni games, publicava a « El Hogar Espanol », de París un article sobre la nostra guerra, una guerra alegre amb morts alegres, ruïnes alegres i vidues alegres. Deia, entre altres coses comiques :

« Ardie-ron los hierros y el campo se empapo de sangre fresquisima. Y de una luz mas fina y mas sutil que se enredaba en las madroneras e iba sembrando glorias por Aragon Levanté y Catalunya.

Aquello fue una tragedia, pero tras ella vinieron las flores.

Los que quedaban por estos campos de Dios tenían, sin duda, un alma sembrada de maravillas. Eran valientes, audaces, echos a la risa y a los amores, a las bromas de mocedad y al juego sin pecado de la juventud. Y de todo eso amigos, nos queda un bullicio en el pecho y un ardor en la frente. »

Res, tot plegat, una juerga. Un milio de morts.

ELS ENEMIGS DE CASTELLA ELS MOROS !

Del mateix « Hogar Espanol » de París.

« Hoy tenemos ante nosotros un camino que recorrer y nuestros enemigos que sitiarse para que Castilla se haga fuerte y trascienda mas allá de sus limites, que son en definitiva los de Espana. »

Els limits de Castella son els d'Espanya. I nosaltres que no ens en havíem enterat.

Copiem de « Le Republicain » de Perpignan :

« RUMORS DE QUE S'HAVIA ACABAT LA GUERRA CIRCULAREN

PER BARCELONA

« Segons « La Vanguardia » el rumor que l'armistici havia estat signat entre els beligerans circulà per la capital catalana a primeres hores de la tarda de dijous darrer dia 7.

Amb aquesa avinentesa, manifestacions espontànies de joia popular es produïren per les principals avingudes de la capital, especialment per les Rambles, Rondes i Paral·lel. »

L'IMPOSSIBLE SUICIDI

Cansat de la vida, indigestat dels dinars de « Auxilio Social », fastigat de l'excés de feina, fastiguejat de la prosperitat ambient, marejat de tanta llibertat, el Pobre Barceloní va decidir suicidar-se.

— Com ho faré ? es preguntava preocupat per l'embaràs du choix que diem els refugiats. El meu capital es tan petit, tan petit !

I en això va veure un taxi que s'apropava. Morir en taxi no es pas cosa gratuïta, pero sempre es mes baratet que morir en Rolls.

— Rrrrraac ! !, va fer el taxista en frenar violentament i a temps — a temps de dir el mom del porc al Pobre Suicida Economic.

— En quin compromís m'anaveu a posar ! Jo, un Pobre Pare de Familia, que prou feines tinc per pagar la gasolina i el Plat Unic, em volieu fer pagar encara una corona i una indemnització a la vidua ! Porc de peato. Si volíeu suicidar-vos, perquè no et feies servir per un tramvia ? Almenys la Companyia es forta ! Mireu ! Ara passa un 21, si correu encara sereu a temps per agafar-vos.

El Porc de Peato donà les gracies, s'espolsà les genolleres, i va correr per fer-se atrapar pel Gracia-Rambles.

Arribà massa aviat, el tramvia parà abans de tocar-lo i el conductor baixà amatent amb la maneta a la mà per donar una lliço al fresc que s'atrevia a tirar objectes a la via. No reproduïrem el diàleg, es a dir el monolog. Aquesta publicació pot posar-se a totes les mans, i tenim a conservar la confiança dels pares. Resumirem doncs, i atenuarem :

— Desgraciat ! que anaves a fer ! Volies, doncs, fer-me el pacte de la fam, tu també ? No n'hi havia prou amb que m'el fessin amb el jornal, que necessitaves que em treguessin de la Companyia per no tenir cura del material... Dimec ! et volies suicidar ? Imbecil ! Si es així, que mes fàcil que amar a un Centre de Falange : arribes, aixeques el puny, crides Visca la Republica ! Visca Catalunya !, i no et preocupis mes, et suicidaran a pel i a repel.

El Desgraciat Imbecil trobà que el conductor tenia rao, pagà el bitllet Provença-Drassanes al cobrador, que havia baixat a veure que passava, i a tota pressa es dirigí al local de Falange mes proxím, puix s'acostava migdia i tenia por d'haver de dinar encara un cop a « Auxilio Social »

Entrà, puny en l'aire, visca la Republica ! visca Catalunya !... i hi hagué un dallabaix :

— Camaradas ! ! ! — cridà el Secretari engegant trets al sostre. — Sacad las otras banderas que ya estan aqui los nuestros ! ! !

Llegiu i feu llegir "FOC NOU"

LES LLETRES I LES ARTS

EL CONTE de la SETMANA

SANG BLAVA

Quan Geroni Casulleres và rebre la notícia de que el Caudillo el nomenava Marques de Vilanoveta, per poc que li vé un desmai. Si es possible trobar un home sense cap mica d'ambició, morigreat, senzill i del mes gris estevisme, aquest home era Geroni Casulleres.

Elena Romagosa, la seva muller, era tot el contrari. El dimoniet de la pretensio se la menjava de viu en viu. Quan les *Cronicas de Sociedad de La Vanguardia* s'omplien la boca amb el nom de totes les *Condesas* i *Marquesas* del vell i del nou acunyament, ell fi apareixia nomes sota el nom tristissin i migradet de senyora Casulleres.

No es que Geroni no hi fos per res en aquest nomenament, tot el contrari perquè els seus quartos li costava. Les males llengües deien que era el premi a la fundacio de dos *Roperos de Falanje* i de tres cantines de *Auxilio Social*. Això volia dir que la gent no menjava ni vestia, pero els que ho deien no hi entenien res. Es molt convenient que en un país hi hagi pobres perquè, si no n'hi hagues, que en fariem de totes les obres de beneficencia? I com s'ho ferien tota aquesta bona gent sempre disposada a portar un bocinet sobrer de la seva taula ben guarnida, a les cases on no hi ha res? Això hi ha gent que no ho volen comprendre, pero es perque son gent de molt mala voluntat i que no entenen el *nuevo estilo*. Les males llengües tambe deien qu Geroni Casulleres intervenia en el finançament de dues editorials, de tres sindicats verticals, i que era tambe victima de moltes activitats mes o menys horitzontals per part de la Sra. Elena. La geometria juga un paper molt important en el *nuevo estilo* i no cal que ningu se senti esverat.

El règim a que fou sotmes Geroni Casulleres per celebrar la seva ascensio al Marquesat fou aclaparant i esgotador. *Thes, soirées, recepcions...* Geroni s'adormia per totes les cadires pero Elena Romagosa es trobava a la gloria. A Vilanoveta hi havia un castell ruinos qu'estava en venda i Geroni el va comprar al preu que n'hi varen demanar. Li va afegir una torre de l'homenatge que hi lligava com un pegat en un banc, i và fer construir per tot arreu una estesa de marlets que va durar fins que el cor n'hi và dir prou. La vida dels Casulleres, tan plàcida i tranquila abans, era avui un cavall desbocat en la pendent del deliri. Pero totes les coses tenen una fi i la condicio fisica de les persones tambe la té. I els Mar-

quesos de Vilanoveta varen sortir tan baldats, tan copiosament estomacats de la seva entrada en aquest mon de meravelles, que varen caure malats.

Geroni acceptava aquest contratemps amb una gran filosofia, gosariem a dir amb una punta de satisfaccio. Havia recobrat el repos, la tranquililitat a casa, i el seu viure quotidià sense entrebancs ni emocions de cap clase.

Pensaba que aquesta malura que els aclaparava a ell i a la senyora Elena, era una cosa molt natural, una cosa convenient i necessària, perquè significava la transformacio en la seva naturalesa de quelcom que era molt essencial; deuria esser com una vacuna, una transfusio, una mena de tras-pàs de la condicio de plebeu a la mirifica categoria de Marques, el canvi d'una sang vermella i plebeia, per una altre de blava i noveta que ja comencava a correr per totes les seves venes.

La primera cosa que va fer així que es va veure les orelles, và ésser comprar-se un cotxe, un magnific Pac kard ultim model, i fer gravar a la portella, per be que d'na manera molt discreta la divisa heràldica del seu Marquesat.

Quan la Sra. Elena el và veure arribar tot mudat, radiant com una calandria, estofat com un pao, i conduint aquella màquina meravellosa, no es và poder estar de dir-li :

— Geroni, et faràs mal !...

∴

El primer viatge que va fer Geroni Casulleres amb el seu Packard, và ésser per anar a Vilanoveta. Un dels seus masovers và venir a proposar-li la compra d'unes terres que llindevan amb una de les seves finques, i el viatge fou decidit totsseguit.

Pero ja es ben veritat que l'home proposa i Deu disposa. Heus-ací un moment de distraccio, l'hora tonta que tots tenim, uns milimetres de desviacio, un arbre que es posa al mig de la carretera i la topada que es inevitable. Resultat : que ja tenim al mig d'un oamp, barrejats dintre de la mes estricta democràcia, un Packard nou de trinca, un Marques encara

mes nou, i un pagès per torna. Si jo fos un escriptor profund, treuria de tot això una mala fi de conseqüencies. Com que jo ne soc un escriptor profund, no en vull treure cap.

Unes mans piadoses els vàren recudir i Geroni Casulleres fou reconduït a Barcelona en el mes llastimos dels estat. No hi havia desgracies irreparables, pero els bonys eren molt importants.

Quan la Sra. Elena el và veure arribar en aquell estat, va dir-li :

— Ja t'ho deia Geroni que et faries mal !...

∴

La convalescència fou llarga i penible. Pero el mes trist de tot, era el canvi total que s'havia operat en el caràcter tan dolç, tan manyac i tan docil de Geroni Casulleres. Engegava tothom a passeig, àdhuc a la seva muller, i no podia sofrir que ningu li digues res. S'havia tornat sorrut i malcarat com un guardia civil. En una paraula : no era el mateix d'abans.

La Sra Elena li tenia por i el servei estava totalment esgarifat.

Ja feia prop d'un mes que havia passat l'accident, quan una tarda, després d'haver-se barallat amb tot el servei de la casa, và cridar a la Sra. Elena, i và dir-li amb el to mes greu i mes solemniat que es pugui imaginar :

— Mira, Eleneta, no he volgut dir res a ningu, pero a tu ja t'ho puc dir :

« Tot això del Marquesat, de l'aristocràcia i de la sang blava, es una ensarronada com un temple. No t'en cregui's res. Ni els *thes*, ni les *soirées*, ni les recepcions, ni els criats amb calces curtes, ni les engunies passades, ni les nits sense dormir, ni el cotxe, ni el castell, ni els diners que tot plegat em costa, hi han pogut fer res, i no han servit de res. Tot esta igual que abans.

« En el moment de l'accident ho he pogut veure ben clar. La meva sang es encara d'un vermell pujat i violent. Es tan vermella i espessa com la sang del pagès !...

JOSEP TORRENTS.

EL SOMNI

*Guardeu la terra els pagesos germans,
guardeu-beseu-la amb delit, pam a pam :
ara amb nosaltres marins i goiats
per Catalunya, els vaixells salparan.
Guardeu la terra els pagesos germans.*

*De cara al mon altra volta, i firam !
les gestes nostres no temin la mar :
- qui duu senyera els dofins li fan pas.
Per Catalunya un bell nom voleiant
de cara al mon altra volta, i firam !*

*Fornits atletes, a proa s'hi cap,
deixeu l'Estudi pels fadrins que es fan.
Preneu els estres de viure en combat
Per Catalunya: Una passa endavant !
Fornits atletes a proa s'hi cap.*

*Vosaltres, dones, heroiques com mai,
sigueu valentes que l'empresa és gran :
les nostres filles que aprenguin l'afany.
Per Catalunya reseu català,
vosaltres, dones, heroiques com mai.*

*Fendim les ones, tal guerrers d'abans ;
- de nou la historia que ens vegi avançant -
volguem ésser-hi entre els pobles més grans :
Per Catalunya, els fanals ben endalt
fendim les ones, tal guerrers d'abans.*

J. SALVAT PAPASSEIT.

EL CASCABELL

Quan era encara molt menut,
I per l'ampla carretera
Enmig de la polsinera
Trobi un cascabel perdut,

El colli i una musica
Damunt mos diis ressonà.
Quina cosa mes bonica !
El vaig cloure dins la mà.

I acostant-me'l a l'orella
El feia dringar ben fort.
Ai, que la musica aquella
S'em ficà dintre del cor !

Se m'enduïa l'alegria
Corrent carretera enllà
I em semblava que tenia
Tot el mon dintre la mà.

Feia un so com de rondalla
Cada vegada mes dolç.
Que es bonica la troballa
D'un cascabel dins la pols !

A voltes encara repica
A dintre meu, molt pregon
I aquella seva musica
duu la bellesa del mon.

I el veig dintre cada cosa
I el duç en cada sentit
I a voltes fins se me'l posa
Penjat al coll, el neguit.

Ara que sé que la vida,
Feta d'engany i il·lusio,
Es veritat i es mentida
I mig fosc i mig claror,

Ara que em sento a tothora
el cor trist i l'esguard dolç
I duc l'anima que plora
Com cascabel dins la pols.

Em plau recordar una mica
El so d'aquell cascabel
Perque la seva musica
Em fa veure el mon mes bell.

Feia un so com de rondalla;
Cada vegada mes dolç,
que es bonica la troballa
D'un cascabel dins la pols !

Jo tinc l'anima entenedrida
D'aquest record de menut
Ara que em sé dins la vida
Com un cascabel perdut.

Perque la vida es ploralla
I es també somriure dolç ?...
Que es bonica la troballa
D'un cascabel dins la pols !

SALVADOR PERARNAU.

IMPRIMERIE MODERNE
22, Rue Sainte-Ursule :: Toulouse

EL GENERAL DE GAULLE à TOLOSA

Aquest mati na arriat a Tolosa el General de Gaulle. Així qu ena estat coneguda la seva arribada, la multitud s'ha llencat al carrer.

En el moment que escrivim, la ciutat de Tolosa es una festa de banderes i de joia popular. Son les dues de la tarda i la plaça del Capítol ja es plena d'un public entusiasta.

FOC NOU envia a l'indiscutible cap de la França lliure la seva salutacio, i crida amb tot el poble de França :

Visca el Général de GAULLE !

Llegiu sempre

EL CONTE DE LA SETMANA

Dissapté vinent publicarem :

EL CINQUÈ CAVALLER DE L'APOCALIPSI.
per DOMENEC de BELLMUNT.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

TOLOSA DEL LLENGUADOC

REDACCIO i ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

EDITORIAL

MANS NETES

La desfeta dels alemanys i el retorn de França al seu tradicional sentit de llibertat, i de respecte a la personalitat humana, ha tingut immediatament per nosaltres una repercussió extraordinària. Podem parlar, discutir, posar-nos d'acord i fins organitzar-nos en relació a un canvi molt proper a la nostra terra. Això s'ha traduït immediatament en aplegar-se tots els nostres, guiats per les ideologies característiques, en una gran varietat de fraccions, que malgrat esser masses, potser tenen totes una mateixa finalitat: Acabar amb el règim vergonyós que tiranitzava i desvirtuava les diferents terres ibèriques.

El problema immediat que s'ens presenta a solució és el de si han de reviure o persistir els antics partits polítics, o quan menys els que integraven el front antifranquista durant la passada guerra d'Espanya; o bé si modificades les maneres de pensar pel curs de l'experiència i dels canvis soferts en la ideologia i en la vida del món, cal crear-ne de nous. I encara s'hi podria afegir el d'aplegar en una sola organització, tots els homes moguts per l'ideal de fer caure el règim indigne i opressiu.

Si els vells partits polítics tenen en favor d'ells l'haver portat entre tots la República i han donat l'Estatut a Catalunya tenen també en contra no haver sabut establir la vida del país, no haver prevengut i ofegat a temps la revolta militar del 1936 i l'haver perdut la guerra. Ens poden dir, amb més o menys gràcia retòrica, que allò era un episodi, i que la guerra continua i continuarà; però la veritat és que el 1939 la vam perdre i no cal cercar-ne més proves que la dels milers i milers que per convicció i pel perill que es corria, ens vegerem obligats a passar la frontera.

Per la creació dels nous partits, la primera cosa a pensar és que si bé el projecte pot ésser viable entre els refugiats polítics d'Europa i d'Amèrica, no és possible que aquells partits tinguin una força i una realitat sense comptar amb la manera actual de viure i de pensar de la massa de la població de la península. La Patria, com s'ha repetit tantes vegades, esmentant la frase de Danton, un no se l'emporta a la sola de les sabates. La Patria és allà on es la terra, on viuen una quantitat d'homes lligats per un ideal d'unió, per una llengua, una cultura, una economia. I això no es pas a l'exili, sino allà d'on varem sortir. La reacció d'aquells pobles davant dels problemes actuals, les seves necessitats i desigs seran les bases de la nova política que haurà tot i mantenint íntegrament la personalitat nacional, d'incorporar-se, de grat o per força, a els corrents mundials. Els nous partits es constituïran, al meu entendre, una volta ens reintegrem a la terra nadiua, si és que ja no els trobem formats donant-nos sorpreses extraordinàries.

El fer en bloc una unitat, un front únic, sembla a primera vista la cosa més viable, sobre tot per els exiliats polítics. La paraula unitat, té una força màgica incontestable sobre les multituds. Hi ha qui en sentir el mot meravellós, ja no pensa en res i tancant els ulls com el brau quan embesteix, es llença contra l'obstacle que s'oposa al seu camí sense mesurar per endavant si té o no té prou forces per vencel i desfer-lo. D'altres n'hi ha que en presentar-los una lleugera objecció o un petit dubte al concepte d'unió s'en ofenen i us miren com un malcontent que no mes tracta de posar destorbs a l'obra de tots els altres. Però cal fer una pregunta:

—Unitat? D'acord. Però amb qui?
Perque hi ha gents amb les quals un mai pot unir-se dignament car deixant de banda moltes coses, es corre el perill d'esser apunyalat per l'esquena. I si la unitat es fa amb la reserva mental d'aprofitar els elements tèrbols per mentres calgui i després desfer-se d'ells i antiquar-los, el tracte inicial es ressent d'una manca absoluta d'ètica i avui, per consciència de dignitat humana i per experiència de les dures lliçons rebudes en els anys de República i d'exili, no es pot admetre cap política sino té per base una moral absoluta i transparent.

I ara, això porta al punt inicial, al títol del present article. Mans netes, que també vol dir consciència neta i actuació clara com la llum. Referint-se al cas concret dels exiliats polítics que ara s'agrupen, direm que no és possible la unió ni la organització en partits si es deixa entrar, del cim a la base, homes que no presentin les qualitats que es demanen. No es poden admetre, entre altres, als procedents de partits que hagin lluitat contra les nostres conviccions i les institucions que teníem. No podem voler al costat ni al davant, ni com a seguidors els penedits, perquè aquets poden recaure en els antics pecats; pels penedits es pot ésser generos: que s'entornin a casa a fer penitència, a purgar els mancaments i a meditar sobre la ineslabilitat de les coses humanes. Pels que diran que foren forçats a prendre una determinada actitud, s'els posara de banda i ni s'els admetra fins saber l'obra nova consolidada i encara sotmesos a tota mena de garanties i seguretats. Tampoc poden formar en les noves rengleres els qui colaboraren amb feixistes de qualssevol mena, els de la trampa i estraperlo els qui lucraren a costa dels seus germans d'exili afamant-los i vexant-los. En resum: tots aquells que no tenen netes ni les mans ni la consciència.

Quan arriben hores com les presents, l'actuació política té una transcendència enorme i la responsabilitat dels qui menen el joc és absoluta. JUGAR FORT PERO JUGAR NET. Cal fer foc nou però fer-lo amb mans immaculades. Nosaltres forem les primeres víctimes d'aquesta espantosa tragedia que ha designat Europa, l'ha emporbrat i l'ha feta marxar enrera. Ara que comença a albirar-se la resplendor d'un món més just, no volgüem que havent estat els primers caiguts, fossim també els darrers.

L'ENDEMA DE LA PAU

III

LA NACIONALITZACIO DE LES BANQUES

Cal afrontar els problemes cial, que tingui com a finalitat resolutament per obtenir un resultat positiu, perquè les mitges mesures no arreglen mai res.

El nervi de tota obra econòmica és el crèdit i es per això que les potències aliades reunides a la Conferència Monetària que es celebrà als Estats Units, a Brettonwoods, per a discutir el pla anglès Keynes refos amb el pla americà White, es preocupà en primer lloc d'estabilitzar el signe de canvi per a facilitar per mitjà de l'I.B.R.A.D. la concessió de crèdits a les potències interessades.

(Vegeu els nostres articles precedents).

Per a poder establir un pla de redressament i de desenvolupament econòmic, ens caldrà abans, saber amb quins mitjans comptem.

Ens caldrà fer un inventari seriós del Tresor Públic, conèixer el mes exactament possible quines son les possibilitats d'estalvi del País i en conjunt, quines son les garanties que podem oferir per demanar els crèdits que ens calguin.

Ara bé; si l'Estat es disposa a remoure tot el país, per orientar una nova política so-

cial, que tingui com a finalitat augmentar el nivell de vida del treballador i aconseguir una mes justa distribució de la nostra riquesa nacional, li cal comptar amb els elements necessaris per a fer-ho, per evitar que les lleis no restin lletra morta.

El negoci de la Banca en si mateix, és un veritable servei públic, doncs el facilitar moneda corrent contra papers a terme; guardar les disponibilitats dels que posseeixen; facilitar crèdits contra garanties, etc., son operacions que hom cerca sempre a realitzar-les a establiments de confiança, i ningú en pot mereixer mes que l'Estat, veritable àrbitre de les riqueses de tots.

Les Banques cal nacionalitzar-les, perquè es la condició indispensable per a sanejar el comerç i l'industria, suprimint la possibilitat de que en nom d'uns interessos privats, ningú pugui tenir l'avinentesa de disposar de masses de manobra tan importants que puguin contrarrestar o paralyzar l'acció governamental.

Dins una democràcia, el bé comú es per damunt de tot.

GEDER

La GRANDIOSA MANIFESTACIO de DIUMENGE PASSAT a MONTAUBAN

Mes de 5.000 Persones desfilaron devant la tomba del President AZANA

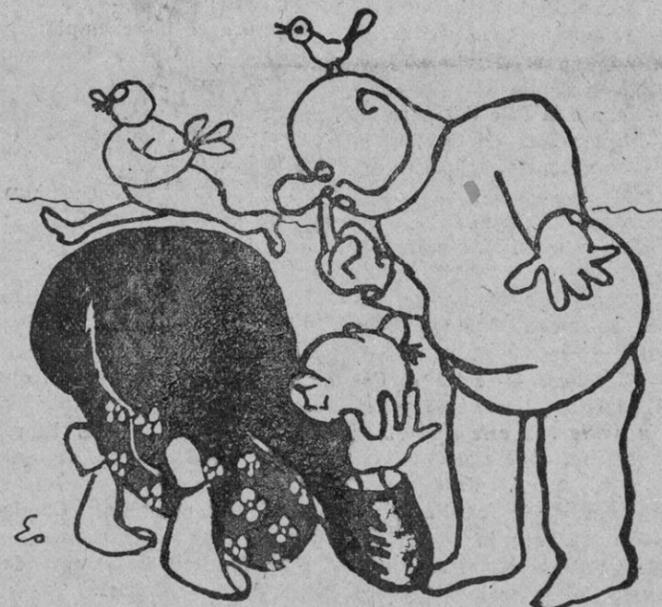
L'acte que es va celebrar la capital del Tarn i Garona, diumenge passat a la veïna Ciutat de Montauban, deixarà De totes les carreteres afluïen un record inesborrable en la memoria de tots aquells que hi de començar el miting, la Plavaren assistir. Ja de bon mati, a l'arribada del tren de Toulouse, els carrers de la tranqui-

tes del Teatre, el públic el va invadir en pocs minuts, i foren moltíssims els que restaren al carrer.

L'acte va celebrar-se enmig d'una gran entusiasme. Tres únics oradors hi prengueren part: César Alvarar, periodista gal·lec, en representació dels Partits Republicans espanyols, Domènec Torres, per la C. N. T. i Pascual Tomás, per la U. G. T. César Alvarar, en la seva magnífica exposició dels problemes que es plantejaran a la República i en la seva invitació per anar a una República Federal, Domènec Torres, en la seva exposició dels problemes socials, plantejada amb un gran sentit de responsabilitat, i Pascual Tomás, en la seva fervent disertació, i amb la seva oratorià magnífica, en la qual un no sap que admirar mes, si l'acurat de la forma o la justesa del contingut, es feren aplaudir continuament. Les ovacions esclataven, franques, entusiastes... En una llotja hi onejava la bandera catalana. A l'acte hi estaven representats Esquerra Republicana de Catalunya, la J. E. R. E. C., Acció Catalana i Estat Català El Sr. Dalmau presentà l'acte i els oradors. El Sr. Rouère, president del Comité Local de Lliberació i del Partit Socialista del Tarn i Garona, digué uns mots de conclusió que foren molt aplaudits.

Pels volts de les 3 de la tarda s'organitzà la magna manifestació que es dirigí al Cementiri per a depositar unes flors a la tomba del President Azana. Estem segurs de no exagerar res si diem que mes de 5.000 persones desfilaron ordenadament pels carrers de Montauban. El vast recinte on es troba la tomba del President resultà molt insuficient per donar cabuda a tothom. Allí pronunciaren uns mots fervorosos a la memòria de Manuel Azana diversos oradors. El Sr Ricard Gasset feu un estudi documentadíssim sobre la personalitat del President i els problemes actuals que es plantejen a Espanya. Fou molt favorablement comentat.

I així fini una diada magnífica, que va constituir una afirmació de fe republicana, de franca cordialitat, i d'unió perfecta entre tots els exiliats a França. Els que varen assistir diumenge passat a Montauban, tenien l'impressió de que una veritable unió de tots els homes liberals, republicans i antifeixistes, havia començat i es posava en marxa.

— Y ara conspirarem amb els S.S. per treure el Führer i posar-hi Hitler.

F.P. 1968

COM HA ESTAT CELEBRADA ENGUANY a BARCELONA, la FESTA de l'ONZE de SETEMBRE

La Ciutat de Barcelona ha celebrat aquest any la nostra Festa Nacional, amb tota la solemnitat que les circumstàncies requereixen. La Ciutat Cap i Casal de tots els catalans, ha fet honor als nostres màrtirs i ha afegit al seu historial una altre d'aquelles diades de les quals només Barcelona en té el secret.

Pels volts de mitja nit, o sigui a la mateixa hora en que començava abans la gran manifestació de la Ronda de San Pere, una enorme bandera catalana de 40 metres quadrats fou issada al cable del Funicular Aeri del Port, avui tancat a la circulació. Per mitjà d'unes anelles, es feu reliscar la bandera fins a situar-la a la meitat aproximada del troç que va de Montjuïc a la Torre de Jaume I.

A les primeres hores de la matinada del dia II, o sigui en fer-se clar, els barcelonins vegeren voleiar la gran bandera catalana damunt la Ciutat. I la desfílada dels barcelonins vers la Porta de la Pau, començà imponent, interminable. A l'acte s'hi venien a sumar una gran part de les forces estacionades a Barcelona, Guardies Civils, d'Assalt, Falanxistes. El Cos de Bombers també fou cridat per a prestar els seus serveis. Tots plegats estudiaven sobre el terreny, rumia que rumiaràs, com s'ho farien per a poder frenar una mica l'entusiasme de la multitud;

A l'admiració que sentien els barcelonins per la gran bandera catalana, s'hi afegia la curiositat que despertaven les maniobres dels bombers i altres forces de l'orden; però els bombers es cansaven i les forces adictes suaven totes les engunyes. La joia dels barcelo-

nins poques vegades ha estat tan intensa.

Per fi, cap allà a les 4 de la tarda, les forces combinades de l'orden i dels Bombers, jutjant que els ciutadans ja havien donat esplai suficient al seu esperit, varen arriar la bandera amb tots els honors, i varen posar punt final a la gran manifestació de l'Onze de Setembre de 1944, data que deixarà record a la memoria de tots els barcelonins que hi assistiren.

Durant tota la diada, a la Sagrada Família, a la Catedral, a Colon i a molts altres llocs elevats de Barcelona, s'engegaven unes bombes amb una metxa encesa que, al cremar-se, s'obrien, i deixaven caure damunt de la Ciutat milers de paperets impresos sobre un fons de les quatre barres, que deien:

« CATALA Recorda la gesta de l'II de Setembre del 1714. Sigués hereu digne del seu heroisme i amor a la llibertat.

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA.

Aquest simpàtic i honest esplai es repetí durant tota la diada a tots els Cines i Teatres de la Ciutat. A la nostra Redacció, tenim diversos exemplars d'aquestes banderetes.

Una vegada mes, Barcelona ha estat la nostra gran Ciutat, el nostre Cap i Casal.

Barcelona, la gran encisera, que diria Joan Maragall. Tots els catalans que ens trobem allunyats d'ella, enviem amb tot el nostre cor l'adhesió mes fervent a la festa en homenatge als màrtirs de l'II de Setembre del 1714, que ha celebrat la nostra Ciutat el dia II de Setembre del 1944.

Que ets gran Barcelona. T.

NOTICIARI

UNA NOTA DEL PARTIT REPUBLICANS

El Comitè de Relacions de les forces democràtiques espanyoles (Izquierda Republicana, Union Republicana, Partit Republicà Federal, Esquerra Republicana de Catalunya, Partit Socialista Obrer Espanyol, Moviment llibertari, Confederacio Nacional del Treball, Unio General de Treballadors), declara:

I. — El seu fervoros homenatge a les Forces de la Lliberació i la seva adhesió al Govern provisional de la Republica Francesa.

II. — Que no esta representat per cap organització que no sigui la seva.

III. — Recomana als seus adherents la necessitat de mantenir contacte unica i exclusivament amb les seves organitzacions.

IV. — Que malgrat el seu entusiasme i la seva col·laboració en la lluita contra els Estats totalitaris, en cap ocasió deuen intervenir en la politica interior de la França.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA REGIO DE TOLOSA

Recomana a tots els seus militants es posin en contacte amb els components dels altres Partits i organitzacions Sindicals, per anar a la formació dels Comitès Locals de Relacions de Forces Democràtiques Espanyoles.

Un senyor que nosaltres coneixem molt bé i que habita en una Ciutat catalana de segon ordre, va ésser objecte d'un registre domiciliari. Estava acusat de separatista tirant a roig. El registre l'efectuaven dos falanxistes, acompanyats de dos numeros de la Guardia Civil. El senyor que nosaltres coneixem molt bé, es un bon catalanista, i en allo que es refereix a color, tot el mes que li podriem trobar es una miqueta de vermell a les galtes tirant a rosa pàl·lid.

A falta d'armes, de banderes, de documents comprometedors, (el nostre home no té ni una mala escopeta de caça, ni un escuè del Barcelona, ni un Patufet) a falta doncs de res interessant, els dos falanxistes es detenen llargament a la Biblioteca. Furga que furgaràs, la cosa no pinta tampoc gaire be, quan, de sopte, un dels dos Falanxistes aixeca un llibre amb aire de triomf. Ja la tenim la prova comprometedora, la fierra malvada, el cos del delictu...

El llibre es un exemplar del « Tirant lo Blanc » de Joanot Martorell.

El Falanxista amb una veu ben enrabada s'adreça al bon senyor i li diu:

— De manera que, un Manual de Tiro al Blanco, eh!...

I es fica el llibre a la butxaca d'allo mes enrabiat.

Llegidor amic; ja n'hi hauria ben de prou amb tot això. Però cal que et diguè encara que a n'el bon senyor que nosaltres coneixem molt bé, se li varen emportar tres llibres de la seva Biblioteca. Aquests tres llibres son:

« La Nacionalitat Catalana » de Prat de la Riba.

« La Tradicio Catalana » del Bisbe Torres i Bages.

« Tirant lo Blanc », o sigui, un « Manual de Tiro al Blanco ».

Al mateix temps, es fa avinent que la Secretaria de la Regio ha quedat instal·lada al carrer de Metz, 48 entressol, Tolosa.

VISITA A MONSENYOR SALIEGE

Una comissió d'exilats polítics presidida pel Dr Bellido, va visitar dilluns passat a Monsenyor Saliege, Arquebisbe de Toulouse. El Dr Bellido va fer les presentacions de tots, i l'ilustre Prelat tingué uns mots d'encoratjament per als seus visitants; « Desitjo que ben aviat popgueu tornar a casa vostra, amb llibertat i dins l'honor » va dir-los en concret. Monsenyor Saliege es mereix veritablement l'homenatge dels exilats polítics, per la seva fermesa i la seva actitud, veritablement cristianes, durant el penible període que acabem de passar.

AJUT SOCIAL CATALA

Patrocinada per FOC NOU ha quedat constituïda una Seccio d'Ajut Social Català, que ha de procurar en tot el possible portar una ajuda eficaç als nostres companys d'exili que es troben en situació necessitada, particularment mutilats, vells, malalts, etc... En el numero vinent donarem detalls, així com els noms de les persones que en constituiran el Comitè d'Honor.

NOTES PREGADES

Es prega a tots els funcionaris de la Generalitat de Catalunya que donin el seu nom i adreça, per correu, a Lluís Cortel, 17, Cours Dillon, Toulouse per a comunicar-los un assumpte d'interès.

VISITA AL MUSEU D'HISTORIA NATURAL

Els nostres lectors son informats que diumenge vinent, dia 1er d'octubre, poden visitar les colleccions del Museu d'Historia Natural de Tolosa. El Director de l'establiment Museu, Professor Gaston Astre rebrà els visitants i ens acompanyarà durant la nostra visita. El Senyor Astre es un antic amic de Catalunya que ha tingut ocasió de conèixer i d'estimar amb motiu de les seves excursions geològiques. Es autor de nombrosos articles de revista referents al nostre país, entre els quals hi ha algunes comunicacions a l'Acadèmia de Ciències de Paris. El Senyor Astre pertany com a Membre Honorari a l'Institut Català d'Historia Natural de Barcelona i ha pres part a l'excursió que aquesta entitat científica del nostre país va fer en 1934 a la Vall d'Aran.

El lloc de reunió serà a les 10 del matí, diumenge dia 1er d'Octubre, a la porta del Museu, Allès de St. Michel (al costat de l'entrada al Jardí de Plantes).

ALS NOSTRES LECTORS

Preguem a tots els nostres lectors que ens envien originals per a la seva publicació, que no s'impacientin. El nostre espai es molt limitat i no es possible complaure a tothom.

Per altra banda, també preguem que tots els originals ens siguin enviats, sempre que sigui possible, mecanografiats i

"LA MEVA DONA FA GOIG"

(La Dona a Casa i al Carrer)

En eis moments que vivim, es molt difícil a la nostre dona, i, a les dones en general, d'habillar-se amb una certa harmonia de colors o de gustos, per la escassetat de roba i sobretot per el preu elevat de la mateixa. De totes maneres cal pensar en l'hivern que s'apropa i en les seves conseqüències. No es impossible de trobar roba de llana i fibrane, pero es de tenir la precaució de forrar-la be car la fibrane com totes les fibres vegetals, deixa pasar el fret, per tant cal cercar dintre el vostre armari algun abric vell que tingui un forro que sigui groxiut en tot el possible, o be de seda — per vell que sigui — que es un bon isolant de la calor i del fret.

Sembla que la moda es decanta pel canto d'escursar encara una mica mes la faldilla, pero en canvi te molta mes volada que la del estiu. Son moda els colors foscos, principalment el vert (suposo que es per la manca d'altres colors en stok) butxaques grosses i adornades amb inicial que fassin els colors de banderes de diferents països o be un fons de banderes amb les inicials a sobre en groc. Manigues ajustades amb grossos punys adornats també amb els mateixos motius. Cinturon que fassi joc. No hi ha tendència a portar l'abric tirat, ni acampanat.

Els capells seguiran com fins ara portant tota clase de formes i de tamany, pero tirant a ésser una mica mes petits. Els pentinats canvien també, ja no fa bonic portar el cabell molt enlaire ni dos trenes sobre el cap, estil alemany. Per les jovenetes, sembla mes indicat el deixar els cabells que pengin sobre les espatlles estil star de cinema americà. Per les mamas serioses un dels pentinats que sembla es portaran serà a la « espanyola » que suposo que cada perruquer interpretarà al seu gust. Sembla que es la quantitat de caps tenyits de negre, i també una mica la nostra presencia a França i el fet sortit de la mateixa, el motiu de que estem una altre vegada de moda.

Com que encara en tenim per força temps per a portar sabates de bona sola, ens tindrem de contentar amb les nostres sabates de fusta amb sola sencera i plena, que fet i fet, son les mes elegants, i que sobretot favoreixen molt les nostres cames. Si les compreu overtes del darrera fatiguen molt menys que les que son tancades.

MARIA LLUISA ROSSELLO.

Correu.

P. S. Montauban. — Us envio per correu l'adresa demanada

escrits a una sola cara. Els nostres obrers no entenen el català i els hem de facilitar la seva feina.

També preguem a tots que quan ens envien, notes, informacions, articles... procurin cenyir-se tan com puguin. Envieu-nos coses curtes.

FOC NOU prega també a totes aquelles persones que tinguin premsa d'Espanya, que l'hi fassin parvenir. Qualsevol retall de periodic els serà molt agraït. D'allà baix ens interessa tot.

Gracies a tothom.

EL QUE DIUEN I EL QUE FAN "ELLS"

De Barcelona i per fil directe.

Un vago del tren de M. Z. A. En una banda del departament un senyor d'edat, una noia jove, un capità de Falanxe. A l'altra banda una senyora d'edat i un senyor de mitja. Viatge monoton. Els viatgers llegeixen o ho fan veure, excepte el darrer, que dorm, sense fer-ho veure. Tot d'una la noia jove es torna vermella, vermella i mira el Capità de Falanxe amb uns ulls com unes taronjes. El Capità de Falanxe dissimula, continua fent veure que llegeix, pero continua fent maniobres sense fer-ho veure. La noia jove, esverada, toca dissimuladament del braç del senyor d'edat amb un gest que diu « Papà! » El Senyor d'Edat gira els ulls. els obre també com unes taronjes, s'aixeca, es posa la mà dreta al muscle esquerra i en dos moviments planta un revés que gira la cara del Capità del costat del sol.

L'exemple anima la noia jove que imita al seu pare. La senyora d'edat aixeca els ulls alarmada, comprèn totseguit i s'adhereix al moviment. El senyor de Mitja (Edat) es despenya, veu l'escena, creu comprenentem, em vaig pensar que dre totseguit i porta el seu va-

luos ajut a la ultratjada familia.

Resultat, timbre d'alarma (reacció del Capità) casualitat d'entrar a una Estacio, guardies civils i tots cap a la Comissaria per a ésser afusellats a petició del Capità Centelles (les centelles li surten dels ulls i de les galtes). Pero el Comissari es el que ací a França en diuen « paperassier » i vol fer les coses bé, començant per prendre declaració a tothom.

— Vos qui sou, per haver fet el que heu fet? — pregunta al Senyor d'Edat.

— Soc el Pare de la Noia i...

— Comprenc, comprenc; jo també soc pare d'una noia i...

I vos? pregunta a la noia.

— Jo soc la filla del pare i...

— Comprenc, comprenc; la meva noia també es la filla del seu pare, que soc jo, i... I vos?

(a la senyora d'Edat).

— Soc la mare i... senyor Comissari!...

— Comprenc, comprenc, senyora. La meva dona també es la mare de la meva filla, i...

— Entonces — salta el Capità Centelles — aquí no se fusila a nadie? Y este tipo?...

— Té rao, — diu el Comissari — I vos que hi pinteu aci?

Tambe sou de la familia...

— No senyor; jo soc de la Falanxe; pero dormia, i quan em vaig despertar i vaig veure aquell joc de bufetades... francament, em vaig pensar que s'havia girat la truita.

Les terres oprimides

A TOTS ELS EXILATS CATALANS, a FRANÇA

COMENTARI DE GUERRA

GORA EUSKADI!

En un moment de la tragedia que viuen els nostres pobles, i enmig de la que afecta Europa i impressiona el món; en la calma trista — que es la tonica de l'exili —, hem volgut evocar els pensaments i les idees de Sabin d'Arana-Goiri, i ens apareixen com a veritats intangibles, úniques que ens poden conduir a la veritable pau del món. Respecte a la persona humana, llibertat dels pobles, lligams d'universalitat, civilització, conjunt de valors espirituals i humans amb llurs respectives característiques, constant superació, de cara sempre al progrés. Sabin d'Arana, per perdicar aquestes veritats, per demanar la llibertat

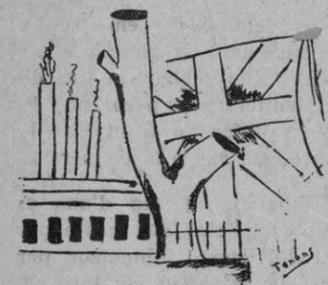
tat, d'unio d'inquietuds i de destins; no solament per a obtenir realitats immediates, sino per a treballar en comú, per a constituir federacions de pobles, en un sentit d'universalitat, de germanor, de compenetració entre tots els pobles lliures del món.

Sabin d'Arana Goiri sabia, i ho predicava; que pretendre tractar per igual, amb les mateixes lleis, les múltiples varietats de la Naturalesa, constituïa un fet absurd, artificios i trist. Que els pobles es podien unir conservant, però, cadascun, la respectiva personalitat i les propietats característiques, i sobretot la llibertat.

Per demanar, fou empresonat i perdé la vida. Morí un 25 de Novembre data marcada de blau en el calendari de Euscadi.

I, desterrats, pensant en la tragedia dels nostres pobles i en la que viu Europa, alhora que homenatgem a tots el bascos en la memoria de Sabin d'Arana Goiri em plau de constatar com els homes de bona voluntat, que en aquets moments regeixen els destins del món, volen ordenar-lo, l'endemà de la tragedia, sota els signes que informaren tota l'acció de Sabin d'Arana: civilització, respecte a la personalitat humana, llibertat dels pobles, universalitat.

J. FERRER AYMAR.

del seu poble, per clamar per la llibertat dels homes, perdé la seva i donà la vida.

Sabin d'Arana volia la llibertat del seu poble. Sabin d'Arana volia la llibertat del seu poble perquè Euscadi recobrés l'essència de la seva pròpia vida; perquè recuperés la seva dignitat nacional; perquè els bascos paguessin continuar a viure en homes lliures; perquè la Patria, novament en possessió dels costums que li eren propis, de la seva llengua, de les seves institucions, del seu concepte cristià de la vida, seguis el camí de perfecció, cap aquelles altures de les quals espera rebre'n sempre l'orientació.

En els començaments d'aquest segle Sabin d'Arana escrivia una carta en la qual parlava de nosaltres, del catalans. I parlava de compenetració, de solidari-

Alliberada França de l'ocupació nazi, un grup de Catalans pertanyents a partits i sindicals diverses, no afiliat a cap moviment a l'estranger, ha donat realitat a la publicació d'un gran setmanari editat en llengua vernàcula que és l'organ dels catalans de Tolosa i de la regió. Aquest setmanari, que veié la llum el dia 11 setembre per commemorar l'aniversari del mateix dia de 1714, és FOC NOU.

Som catalans i volem que el nostre setmanari sigui el portantveu de tots els catalans que estimin Catalunya sense distincions de partits ni sindicals. Ajudeu-nos, doncs, a difondre'l, a fer-lo conèixer per tot arreu, a procurar-l'hi subscripcions i amics que vulguin ajudar-lo economicament.

Les planes de FOC NOU estan obertes a las vostra col·laboració per a tota iniciativa encaminada a engrandir la futura Catalunya i per a tota obra de solidaritat i fraternitat catalanes a França. Cal, però, tenir present que per a realitzar l'obra de FOC NOU calen mitjans i que aquests mitjans han de sortir dels seus lectors, amics i simpatitzants.

Trobareu FOC NOU als quioscs al preu de 2 francs, però preferim subscripcions mensuals (10 francs) o trimestrals (30 francs). FOC NOU accepta també donatius i quedarà molt agraït a totes les aportacions voluntaries que son les que ens han de donar els mitjans per a fer que FOC NOU sigui allo que nosaltres voldriem: el veritable portantveu de tots els catalans nacionals.

L'Administració farà condicions especials als nostres compatriotes que vulguin encarregar-se de la corresponència administrativa en alguna ciutat o centre comarcal important.

Escriviu a l'Administració de FOC NOU, 48, rue de Metz, Toulouse, on també podeu enviar l'import de les subscripcions per mandat-carta, en espera de tenir un Compte de Xecs Postals.

Camps de concentració de França

(D'un llibre inèdit)
10 DE GENER 1942

De tots els records tètrics i fatídics de la meua estada als camps de concentració, cap de mes punyent que el de l'espectacle del cotxe mortuori d'aquest Camp-Hospital de Récébédou, prop de Toulouse.

Enlloc no havia vist tans refinaments com aci. En cap camp de concentració no havia trobat cotxe mortuori. Però la funció crea l'organ: això és un camp-hospital!

La mortalitat assoleix una xifra anormal, enorme, esfereïdora... Vells, dones, infants, malalts i invàlids de totes menes i de totes les nacionalitats: principalment jueus alemanys i rojos espanyols! Els uns mes o menys no cristians. Els altres, mes o menys laics.

No es pas per l'absència d'una creu, ans he per l'existència de moltes creus, que el nostre cotxe pels enterros ha adquirit fama, celebritat, anomenada, i.. nom!

Aquest cotxe no es d'un o de dos cavalls: l'arrosseguen o l'empenyen dues dones!

No es una cosa funebre o funerària: es una cosa mai vista, negrosa, grisa, decolorida...

error de càlcul en l'estimació — en el temps — de les forces que s'anaven a afrontar. El fet es que els alemanys necessitaven, cosa vital, no ja desitjable, una Espanya amiga i una Catalunya fora de combat.

La cosa pot semblar una mica pretensiosa als ulls d'algu; però es un fet que Catalunya ha jugat sempre el primer paper en tots els moviments per a la llibertat a la Península i ha estat la primera víctima en totes les reaccions de l'opressió.

Seguirà.

Una primària ornamentació d'Hospici, una nuesa desoladora, un primitivisme descoratjador!

No s'hi veu damut d'aquest cotxe, un taüt, un bagul: de vegades hi veiem dues caixes de morts! (I alguna vegada tres).

Recordo certes imatges retòriques: la creu estenent els seus braços protectors, l'ombra de la creu... Però aci gairebe no hi fa mai sol i no trobem braços que s'estenguin!

Avui al mati he tingut necessitat absoluta de sortir del meu pabelló: prop del dipòsit de cadàvers he vist pujar per la gran avinguda circular el cotxe de morts en direcció a la sortida del camp, camí del cementiri...

Darrera el carreto del gossos arrossegat per éssers humans fent de bèsties, no seguia cap acompanyant. Nevava.

La megor macabra s'apava cobrint de borbolls de neu. Ja que no s'obrien els braços protectors, anava estenent-se un mantell protector.

Jo, home laic, dec tenir una vocació perenne pel misticisme: de petit ja anava a cantar a les processons del Via-Crucis; de gran, he fet progressos: ara... porto la creu...

JAUME GRAU CASAS.

Les notícies d'aquests setmana acusen un gran avenç dels exèrcits soviètics en els fronts de Riga i de Narva, i la continuació del martiri de Varsovia. A l'Oest, segueix la penetració dels exèrcits aliats en direcció a Aix-la-Chapelle. Tranquil·litat relativa a Itàlia i al Pacífic.

En realitat, amb tot i la seva gran importància, els diversos fronts perden actualitat davant els fets que es produeixen darrera la cortina. Les notícies que venen d'Alemanya, nomes poden servir per a provocar la desorientació referent a la situació interior d'aquell país. Hitler al front dels exèrcits de l'Oest? Hitler cercant acullida prop del Mikado? Goering contra Hitler? Himmler contra tots dos? Es possible que tota aquesta barreja, que adquireix en certs moments un to francament manicomial, expressi molt bé, en el fons, la veritable situació interior d'Alemanya, que no es gaire difícil d'imaginar-se com a caotica, tràgica desesperada...

Per altra banda, la conferència de Quebec desperta l'atenció de tot el món, i totes les suposicions son permeses.

Els comentaris d'aquests dies d'algunes ràdios estrangeres han portat l'emoció al roig viu. Es indubtable que hi ha quelcom d'important, de molt important, que s'està perfilant i que els moments son decisius. Alemanya juga la seva ultima carta i aquesta vegada serà la carta d'un boig.

La gent observa totes aquestes coses amb un gran interes, però, en el fons, tothom es reserva una mica, i ningú s'atreveix a dir allo que pensa. Es per això que la declaració que farà el Sr. Churchill, el dia 26 d'aquest mes, referent a la conferència de Quebec, es esperada amb ansietat i, gosariem a dir, amb febre. Segurament que mai havia estat tan esperada la declaració d'un home polític.

Cap notícia d'Espanya.

J. T.

1933 - 1936 - 1939

CATALUNYA PRIMER PEO DE LA GUERRA MUNDIAL

Acabada la guerra que ens ferem amb la pèrdua de les nostres llibertats, i en el curt lapse de temps que separa la que perdiem de la que ens les ha de tornar, apareixia l'any 1939, a Londres, publicat per la London General Press i amb un prefaci del capità Liddell Hart, publicista eminent, un fascicle titulat « Els plans de l'Eix a la Mediterrània. — Un anàlisi de les idees geopolítiques alemanyes sobre Itàlia, França, les illes Balears, Gibraltar, Catalunya i Espanya. »

Les idees que tinguessin els savis alemanys sobre l'organització del món en general i de la Mediterrània en particular ens interessarien ben poc l'any 44, si no hi trobessim l'explicació d'una certa actitud espanyola, (de fet la guerra del 36) que, prevenint-ne una altra de catalana hauria pogut influir, si no en el desenllaç fatal, almenys en la durada de l'actual conflicte i en el seu desenvolupament diplomàtic.

« Es impossible, diu l'autor del proleg, sobreestimar la importància estratègica d'Espanya que es troba en el flanc mateix del mes important nus de comunicacions de l'Imperi Britànic en la qüestió de la possibilitat per al nostre país (Anglaterra) de mantenir la seva defensa en cas de guerra. Una Espanya amiga es cosa desitjable, una Espanya neutra es vital. »

Ara bé, Espanya ha estat mes omenys neutral: però no es pas possible de dir que hagi estat amiga dels aliats. Perquè? Perquè havia considerat suficient la penyora que havia donat als enemics de les Nacions Unides: la supressió pura i simple de les llibertats de Catalunya, no pel fet d'esclavitzar-nos, si no pel de treure'ns tota possibilitat de fer una política de cara a França i Anglaterra que hauria pogut comprometre els plans alemanys si aquells no haguessin estat des del començament tarats d'un

Junta Espanyola de Lliberació

Una persona que ha arribat d'Alger ha portat les dades referents a la Junta Espanyola de Lliberació, així com el manifest datat el 23 Desembre 1943. Signen: Martínez Barrios; President, Alvar d'Albornoz i Antoni M. Sbert; vocals, Indalecio Prieto; Secretari.

Formen la Junta Espanyola de Lliberació els següents partits: Izquierda Republicana, Partit Socialista Obrer Espanyol, Union Republicana, Esquerra Republicana de Catalunya i Acció Catalana Republicana.

Inherent a la Junta Espanyola de Lliberació, funciona un Consell tècnic en el qual hi figuren les dues Sindicals C.N. T. i U.G.T.

En l'acte de constitució Catalunya hi estava representada per: Miquel Santalo, Bosc i Gimpera, Josep Andreu, Artemi Aiguader, Martí Rouret, Antoni Escofet, Josep Mascort, Samuel Morera, Francesc Masagué, Joaquim Bilbeny, Artur Bladé.

Anirem donant mes detalls.

LLEGIU

i feu llegir

“ FOC NOU ”

LES LLETRES I LES ARTS

EL CONTE DE LA SETMANA

EL CINQUE CAVALLER DE L'APOCALIPSI

No ho podré oblidar mai. Sense cap dubte és el record més viu del meu pas per la Caserna del 14° Regiment d'Hussars.

Veureu com anà la cosa. Per mor d'un caprici, car no fou més que un caprici de la meua promesa, vaig escollir per fer el servei militar el regiment sudit. Mais no m'ha agradat la cavalleria; no estava fet per a les innombrables molèsties dels esquadrons on el cavall és el senyor i el soldat el criat. Però el Regiment en qüestió estava de moda. L'uniforme dels hussars feia somniar totes les noies de la ciutat i, a més a més ara ja ho podem dir, la meua promesa estava gelosa de la seva cosina Teresona que festejava amb un oficial de Dragons i volia fer-li enveja oposant-li un altre cavaller pertanyent a un regiment que encara es còtitzava més que els Dragons. El cavaller dels Hussars, doncs, havia d'ésser jo. Pobre de mi!

Les meves epopeies militars començaren el primer dia de Caserna, en el moment en què vaig presentar-me, timidament, el Cos de Guardia del Regiment. Figureu-vos que en travessar el gran pati central per dirigir-me al quart esquadro on havia estat destinat, vaig creuar-me amb un sergentet pretensios i tifa amb el qual havia tingut una mena de duel, diem-ne optic, en ocasió del darrer ball de la joventut universitària.

Ja coneixeu la mena de feblesa que moltes dones senten pels uniformes militars, però, mai no sabreu amb quin cinisme i quin aplomb hi especulava el sergentet de referència. Aquella nit havia ballat ja dos balls seguits amb una rossa moníssima, molt amiga meua, que es deixava seduir com una papallona ingénua pels cordons daurats i rutilants del sergent. La suficiència d'aquest els seus aires de Don Joan, les seves maneres de seductor professional acesat als èxits, em posaren fora de to i vaig decidir allunyar el militarisme de la meua amiga per al restant de la vetllada.

Vaig assegurar-me decididament al costat de la magnífica rossa tot llençant una mirada tant carregada de menyspreu al sergent dels Hussars, que aquest es donà per entès i se'n anà a cercar d'altres víctimes a l'extrem de la sala. Però en allunyar-se, va dirigir-me una mirada que era una descàrrega d'odi capaç d'electrocutar un tank. No l'havia vist més. Convingueu amb mi que la seva presència a l'esquadro on jo anava destinat, no va fer-me gota de gràcia.

Tanmateix, en el curs de les primeres setmanes, fou correcte amb mi.

Tan correcte com pot ésser-ho un sergent de tropa dels que no tenen altre Déu que l'exercit

altra religió que la disciplina militar, altra casa que la Caserna ni d'altres preocupacions que l'empipar els soldats amb les molestoses feines del regiment. Era correcte, si, però jo comprenia per les seves mirades, per les seves rialletes de conill, que no havia pas oblidat, el nostre duel « optic » del ball universitari. Esperava l'ocasió de venjar-se. I, naturalment, l'ocasió arribà.

En desembarcar al Regiment m'havia estat atribuït un cavall bai, de talla mitjana, de mirada lleial i intelligent, docil com un anyell. Es deia « Llevant ». Els veterans de la casa em felicitaren, exclamant:

— Tens sort. T'emportes la joia de l'Esquadro.

I era veritat. La felicitat d'un soldat de cavalleria depèn molt del cavall. Un mal cavall us emmetzina la vida. No es deixa raspatllar, no tolera les mosques, s'infla en ensellar-lo, mossega, es nervios i tira cosses a tort i a dret. Vaig tenir, doncs, la sort de disposar d'una bestia neta, docil i bonica. Vaig fer-ne la prova a l'Escola d'Equitació en veure que era el cavall el que m'ensenyava a muntar. Comprenia els crits dels sots-oficial molt més bé que jo.

— Per dos !... Per tres !...

I ell sol es posava en línia sense que jo el toqués.

— Al pas !... Al trot !... Al galop !...

Tot ho comprenia. Canviava de marxa amb una suaveta meravellosa i anava al salt amb una seguretat completa, sense fallar-ne mai cap. I en els exercicis de muntar i baixar en marxa m'ajuvava d'una manera tan perfecta que aquesta mena d'exercicis de circ equestre que són el pesombre dels pesos forts, resultaven per mi un joc divertidíssim. Per a completar les seves virtuts, el cavall es deixava ensellar amb una resignació angelical, sense inflar-se i sense esperar el cop de peu al ventre que els soldats solen donar als cavalls dolents per fer-los encogir i apretar-los la corretja. Tot això vol dir que el període d'instrucció, habitualment tan pesat i tan avorrit, fou per mi el més agradable dels aprenentatges.

Cal que digui, entre parèntesis, que jo era allo que se'n diu un mal soldat. El militarisme no m'ha agradat mai. Les murgues de la caserna (guardia, cuina, revistes, estable, provisions, etc.) em feien posar malalt. Només el fet de « quadrar-se » davant qualsevol sergentet tivat em costava sacrificis mortals. De vegades feia un kilòmetre de camí per no haver de saludar un oficial!

I veus-aquí que, tot d'una, esclatà com una bomba la revenja del sergent. L'ocasió se li presentà en forma de parada militar a la plaça de Catalunya, un

dia de gala. Ja coneixeu el nostre uniforme de les solemnitats: calça vermella, guerrera cenyida, blava, amb cordons daurats, casc metàl·lic rutilant guants blancs etc. El cavall, que portava la montura de les festes, havia d'apareixer net com una patena. I calia sostenir-se muntat amb quatre brides a la mà esquerra i el sabre desenvainat a la dreta. El poble, la multitud, no sabrà mai els rius de suor que amaguen aquestes brillants desfilades militars pels carrers de la ciutat...

Com es produí la tragèdia? Figureu-vos que en el moment en què baixava a l'estable carregat amb la montura nova per ensellar el meu cavall, el sergent em cridà per dir-me:

— Vos muntareu, « Almanzor ». El « Llevant » se l'emporta el capità del segon esquadro que té el seu malalt.

Havia dit « Almanzor »!

Era com una punyalada per l'esquena, ni més ni menys. Car Almanzor era el pesombre negre del Regiment.

Un cavall terrible que feia tremolar els millors cavallers. Una fera salvatge i dolenta que mossegava, s'encabritava, tirava cosses i que havia ja enviat sis soldats a l'hospital. Vaig sentir-me perdut. Els meus companys em miraren amb aire de llàstima i em recomanaren amicalment que fes testament. Almanzor en una parada de gala! Almanzor en una desfilada pública! Ningú no el volia per veï i als veterans del regiment només de pensar-hi se'ls posava la pell de gallina.

— Potser fa sis mesos que no ha sortit! — exclamà un caporal bon jan. Estarà fet una fúria!

No hi havia res a fer. La trompeta havia tocat a « preparar-se » i tothom ja havia ensellat. Vaig anar-me'n al box d'Almanzor i només en atansar-me'n hi va enviar-me una descàrrega de cosses que hauria fet recular una muralla. Posar-li la sella esdevingué una missió heroica. Mossegades, cosses, encabritaments, inflor del ventre, tot el repertori d'un cavall del diable. Jo suava a càntirs. Amb penes i treballs vaig guarnir-lo de qualsevulla manera, però el mosquet queia, la sella ballava com una baldufa i la brida només havia passat per una orella. — arari... I una veu que cridà, imperativa:

— A formar!...

Tothom ja era al pati, aliniat, jo encara lluitava amb la brida. Vaig arribar el darrer i em vaig posar a la cua, xop de suor, fet una desgràcia. El capità va veure'm i exclamà:

— Eh, aquell d'allà baix, d'on surt a aquestes hores!

I immediatament donà la veu de « A...cavall! »

I en un obrir i tancar d'ulls tothom fou dalt de cavall. Es dir, tothom, menys un servidor de vostès, car Almanzor tenia el costum desagradable de no deixar-se muntar així com així i rebia el cavaller amb tota mena de proves d'hostilitat. No es deixava ni atansar. Cada vegada que jo intentava posar el peu a l'estrep, la bèstia feia un salt terrible i s'allunyava deu metres amb una pluja de cosses que feia estremir.

La veu del capità afegí:

— Per... tres!...

I en un segon els dos esquadrons estigueren en disposició de sortir. Un minut després, una altra veu:

— Em... davant... Arxent!...

I fou el moviment ordenat, regular, dels cavallers vers la sortida de la caserna per davant del cos de guardia que es mantenia « firmes » a banda i banda de l'entrada. La remor del regiment en marxa, el trepig dels cavalls sobre les pedres del pati, els crits de comandament, l'olor de fens i correatges encirats, tota la vida de la caserna s'escolava cap al carrer.

Només quedava jo. Jo, que encara no havia pogut arribar a muntar Almanzor quan els darrers soldats travessaven ja la porta del Cos de Guardia. Amb el meu casc, el sabre, els cordons daurats, les quatre brides, els guants i els nervis (sobretot els nervis!) em veia impotent contra aquella maleïda bèstia que s'havia proposat fer-me passar per un consell de guerra.

L'oficial de guardia vingué cap a mi fet una fera:

— Idiota, poca traça, covard!... Ets tu o el cavall el que mana!

Era el cavall, evidentment. Finalment, un « quinto » voluntarios s'apietà de mi, agafà el cavall per la brida i en una embranzida de valor, vaig arribar a muntar. Però ah, xiquets! Aleshores si que fou l'exhibició, l'apoteossi! Almanzor es plantà dret sobre les potes del darrera, s'hi mantingué durant uns minuts, féu un salt, es posà a galopar com un foll pel pati i se'n tornà dret cap a l'estable. No estava per parades de gala, ni jo tampoc. En això ens avertiem. Però em vaig veure perdut, allo que se'n diu perdut. Tot arrançant el meu casc que em queia, vaig fer esforços heroics per fer-lo sortir altra vegada i vaig clavar-li un cop d'espuela tan violent que el cavall sortí de bell nou cap al pati, però a una velocitat que donava calfreds. Feu quatre toms salta l'abeurador, s'encabrità dues vegades i finalment emprengué un galop de polvora i correngué cap al carrer passant pel Cos de Guardia com un llamp. Se'n anà d'un paper de fumar que no matés un oficial i alguns soldats que correngueren a amagar-se d'entre d'una sala.

Després d'aquella tempesta, la guardia sortí prudentment de la caserna per veure què passava al carrer. El cavall se m'enduia on ell volia. No sentia res: ni la brida, ni els ferros del bocal, ni les espuelles, ni els meus pobres genolls tremolosos. El regiment havia marxat carrer de Tarragona amunt i ell marxà en direcció contrària galopant més que mai. La gent, esporuguida, corria a refugiar-se a les escales, tothom cridava « aparteu les criatures » i qui més qui menys feia el senyal de la creu davant l'estrany cavaller muntat sobre aquell cavall desbridat que corria com un foll sense cap direcció. A la plaça d'Espanya donà deu o dotze toms, féu caure cinc gitans i s'encabrità novament fent caure el meu casc a terra amb un soroll de ferralla de mil dimonis. Què hi volieu fer! Endut per aquella furia demoníaca em refiava que finalment tiraria cap al Paral·lel i que acabariem tots dos al Mediterrani; però no fou així: preferí la Granvia i les emprengué cap a la Universitat.

Tanmateix al cap d'una estona vaig notar que havia perdut molt gas i Almanzor permeté de deixar-se conduir cap al carrer d'Aribau per on ens dirigirem a la Diagonal. I l'atzar féu que en el moment en que mosaltres desembocàvem en aquesta avinguda, arribés el regiment. El coronel es mirà ple d'estranyesa aquell soldat sense casc, els cabells al vent, els ulls fora de les orbites que arribava en direcció oposada, però jo vaig apretar cap a la cua de la columna per tractar de dissimular i evitar mals majors.

El capità abandonà per un instant el cap de l'esquadro i vingué vers mi per ordenar-me, secament, que tornés immediatament a la caserna i que em presentés a l'oficial de guardia. Aquest m'esperava amb unes ongles esmolades que feien fredat. Em mirà fredament, terriblement, durant tres minuts i em digué:

— Vos heu sentit a parlar dels quatre cavallers de l'Apocalipsi?

— Si, mon capità. Vaig respondre sense veu.

— Doncs bé. Vos sou el cinquè. El cinquè, el que ha vingut al mon per deshonorar l'exercit i per ésser la vergonya de la cavalleria espanyola!

I aleshores vaig anar al calabos a meditar durant vuit dies sobre les relacions existents entre les noies rosses, els sergents venjatius i... els cavalls de l'Apocalipsi!

DOMENEC DE BELLMUNT

IMPRIMERIE MODERNE

22, Rue Sainte-Ursule :: Toulouse

Llegiu sempre

EL CONTE DE LA SETMANA

Dissabte vinent publicarem:

L'ENCIS DESFET

per Josep TORRENTS

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO i ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

L'ENDEMA DE LA PAU

IV

JOAN MARCH, BANQUER DE FRANCO

Volem recordar-vos les paraules profètiques d'aquell català il·lustre, veritable personalització de bon seny, que es digué Jaume Carner. En plena sessió de les Corts espanyoles, digué : « O bé la República abat Joan March, o Joan March, abatrà la República. »

Aquestes manifestacions feren una gran sensació en l'opinió pública, però malauradament, no es prengué les mesures necessàries, per arreconar definitivament aquell contrabandista odiós, doblat de banquer tarat. I quan el govern Lerroux-Gil Robles, facilitava l'accés al poder del que havia d'ésser mes tard el dictador Franco, s'organitzaven ja els comanditaris del moviment sedicios.

Joan March, cercava altres capitalistes, per a col·laborar amb ell, en allò que presentava com a un gran negoci : l'esclavització del poble espanyol. Però sens dubte li responien que la República ja estava molt arrelada i que les masses populars no se la deixarien prendre, i aleshores, aquell govern nefast, volgué assajar els graus de resistència pels punts més sensibles de republicanisme avançat a la península ibèrica. I atacàren sense vergonya el catalanisme i els obrers d'Asturies.

La resistència fou forta, però no suficient, car es veié clarament que l'Exèrcit, fins i tot Caps que es deien republicans, — recordem-nos de Lopez Ochoa — prengueren part a la repressió. Les altres institucions armades no s'havien tampoc republicanyat, i l'opinió de les grans democràcies, no sostenia com cal el nostre règim.

Joan March, doncs, pogué continuar les seves gestions prop del capitalisme internacional, basant-se amb fets que, innegablement, eren favorables als seus desitjos. El seu treball fou fructuós, car, al mateix temps que Franco desembarcà a Espanya, i declarava : « Si cal executar un milió d'espanyols per a implantar la nostra revolució nacional (sic) no em tremolarà gens la mà per a fer-ho », Joan March presidia a la City, a Londres, la constitució de la Banca « Juan March and Company », que tenia per finalitat finançar el sublevament militar espanyol, per aprofitar-se després del fruit del treball del poble ibèric, ignominiosament sotmès.

Vegeu doncs, que per implantar solidament la tercera República Ibèrica, a més de la llibertat d'autodeterminació, limitada pel grup social superior, o sigui, llibertat del ciutadà limitada per la llibertat de la família, i aquesta limitada, al seu torn, per la del Municipi, i la del Municipi per la regio natural, i totes les regions unides en un Estat Federal que representi el conjunt dels nostres anhels, caldrà aplicar una política social i econòmica, de la qual intentem d'exposar-ne les premisses des de la tribuna de L'endemà de la Pau.

I de les mesures anunciades, la nacionalització del crèdit n'és una de les més importants, perquè tal com us deiem en el nostre darrer article, cal que « ningú pugui tenir l'avinentesa de disposar de masses de maniobra tan importants, que puguin contrarrestar o paralitzar l'acció governamental ».

Guem-nos sempre del seny català que dictà les paraules profètiques d'aquell gran patrici que es digué Jaume Carner.

GEDER.

Una conversa amb el Mestre

PAU CASALS

L'il·lustre music espera dirigir aviat a Barcelona la Novena Simfonia

Els Catalans quan anem a Perpinyà tenim la sensació d'anar a casa. De Narbona a Rivesaltes ja sentim parlar la nostra llengua a les andanes de les estacions i els viatgers que puguen i baixen gairebé tots parlen català. El paisatge és una mica nostre. Adhuc els gendarmes que durant tants anys han constituït l'obsessió del pobre refugiat han estat sempre més abordables pel fet de demanar-nos els papers en la nostra llengua. Pels carrers de Perpinyà veieu banderes catalanes al costat de la francesa i al Comissariat de Policia les banderes tricolors d'aquest país ornent un magnífic escut de les quatre barres. Després de l'alliberament de França, els refugiats catalans de Perpinyà es poden reunir, poden parlar lliurement i adhuc discutir amb aquella flama de passió que solem posar en les nostres coses.

Hem abraçat una colla d'amics catalans tots els quals ens han manifestat llur entusiasme per « FOC NOU ». Però havíem de sortir cap a Prades i no ens era possible restar més a la capital dels Pirineus Orientals, com hauria estat el nostre desig. Volíem obtenir per al nostre setmanari unes declaracions de dos grans figures de nostra pàtria : Pau Casals i Pompeu Fabra, els dos exímis mestres — l'un de la nostra música, l'altre de la nostra llengua — que fa anys treballen i esperen a la simpàtica vila dels peus del Canigó.

L'atzar, aquest amic dels periodistes, ens féu trobar camí de l'estació amb En Joan Alavedra, un dels catalans de Prades, un afortunat mortal que treballa prop del mestre Pau Casals desde fa tres anys i que escriu la biografia d'aquesta gran figura catalana i universal. Quina mina! Viure al costat del mestre, conversar-hi cada dia, veure'l i sentir-lo treballar amb el violoncel a les mans! Sortíem que l'Alavedra és un escriptor conscient de la seva missió, que s'adona d'aquesta sort meravellosa i que aprofita el temps preparant un llibre sobre el mestre Casals que serà, sense cap dubte, una obra de ressonància mundial.

Hem d'agrair al biògraf de Pau Casals l'haver-nos introduït de seguida prop del mestre i l'ha-

ver-nos proporcionat l'ocasió de parlar-hi durant una llarga estona. Adhuc d'haver celebrat un dinar íntim amb el mestre en el transcurs del qual la conversa s'escolà, fàcil, agradable, nodrint abundantment les ansies informatives del periodista.

— Ja ho veieu — ens diu el Mestre Pau Casals — porto una vida que és d'intens treball i al mateix temps d'una placidesa monacal. Em llevo a les set, estmorzo, surto a passejar fins a les nou per aquests camins deliciosos de Prades i després em poso a estudiar fins a migdia.

El mot « estudiar » en llavis del Mestre ens fa somriure i ens emociona alhora. És admirable. Pau Casals, en efecte, estudia diverses hores cada dia i jo us confesso que l'he sentit estudiar, com ell diu, amb l'arquet als dits, i que vaig delectar-me escoltant-lo. Estudiant cada dia encara troba el secret de noves modulacions, d'harmonies inèdites, de sonoritats sublimes en la interpretació d'aquella gran música que el passa i l'encisa.

Però la realitat és que Pau Casals fa molt més que « estudiar ». El Mestre, crea. Escolteu-lo :

— Ja fa alguns mesos que treballa en compondre la música d'un magnífic poema català : el « Poema del Pessebre », de Joan Alavedra que guanyà la Flor Natural als Jocs Florals de Perpinyà. El tema és ben nostre, ben català, i al mateix temps ben universal. L'obra és d'una envergadura insospitada i tot treballant-hi m'hi he anat en-

grescant de forma que ara l'he de tirar endavant fins acabar-la.

El mestre porta la seva amabilitat fins a fer-nos-entendre alguns fragments que són d'una bellesa musical grandiosa. Es tracta de la musicalització d'un poema que, posat en escena, tindrà les proporcions d'una òpera clàssica. Cada part del poema — l'Infant Diví, l'Estel, el Llaureador, la Vella que fila, els Pastors, els reis màgics, etc. — donarà lloc a un quadre de gran espectacle amb una música i una orquestració genials.

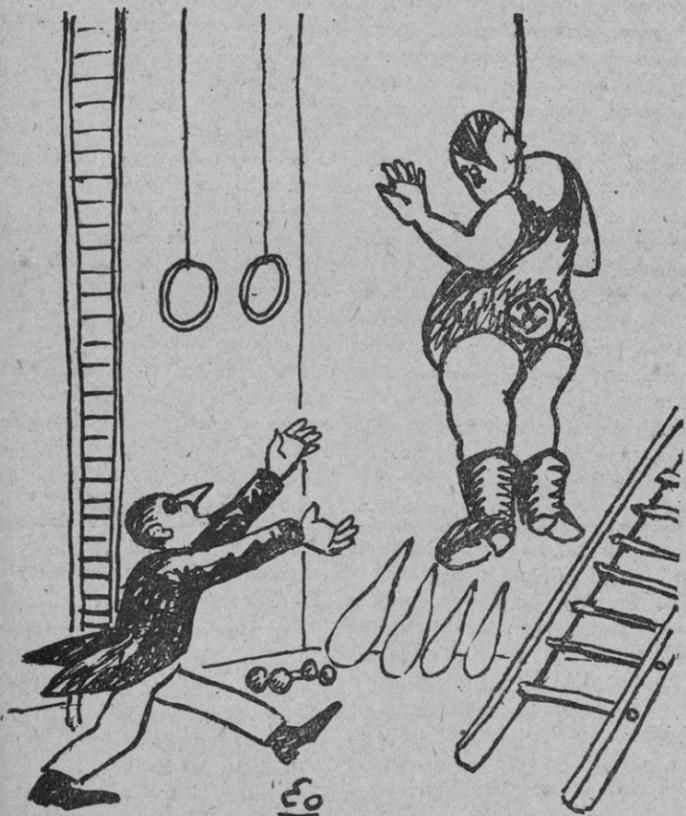
— No enyoreu els concerts, les comunions amb els grans públics mundials? — preguntem al Mestre.

— Ara els defujo. No vull apartar-me de la meua vida de treball i d'estudi, malgrat els nombrosos requeriments que m'arriben. Tinc el propòsit d'esperar a Prades el temps necessari fins que pugui tornar a Catalunya, per la porta gran, és dir, quan a casa nostra hagi desaparegut tot règim d'opressió i en el primer concert que hi doni em fa il·lusió de dirigir-hi la Novena Simfonia, aquella mateixa novena Simfonia que estava anunciada per al 19 de Juliol de 1936 a Barcelona i que la rebel·lió militar impedi de poder interpretar.

— Així, no donareu cap concert a França? — insinuem, decebuts.

— Penso donar-ne tres, de comiat. Un a Prades, justament a Prades, per regraciar la vila de la seva hospitalitat. Un altre a Perpinyà, perquè es la capital del departament i de la Catalunya francesa. I un altre que tinc promès a la Universitat de Montpel·lier. I prou, car si em prodigués massa no podria estudiar, ni treballar, ni acabar les coses que tinc a mig fer.

Parlem de música catalana, parlem d'art, parlem de coses de Catalunya totes les quals apassionen el Mestre. No parlem de política perquè Pau Casals és un artista, un gran músic de fama universal que es deu a l'art etern i ell només té un dalit, una il·lusió patriòtica : Catalunya, una gran Catalunya democràtica en la qual el poble català gaudeixi de llibertat, de pau i de benestar. La seva conducta exemplaríssima d'ençà de

— No t'esveris, son els meus cinc minuts diaris de força per acostumar-m'hi.

LLEGIU A LA 4ª PAGINA EL REPORTATGE:
JO ARRIBO DE BARCELONA

la revolta militar a Espanya el dispensa de més precisions.

Hem demanat al Mestre una anècdota per als lectors de FOC NOU i Pau Casals, amb la seva modestia i senzillesa habituals fa com aquell que medita, en lluita amb una memòria rebel per a certes coses. I aleshores l'Alavendra intervé oportunissimament.

— Un dia — ens diu — el Mestre fou estupidament atacat per un diariet local del migdia de França en un article en el qual els « col·laboracionistes » l'acusaven de « roig ». La gent de Prades estaven desolats pel disgust que tindria el Mestre i m'aconsellaren de « fer-li » passar el diari en qüestió amb tots els preparatius del cas. Vaig, doncs, donar-li el diari preguntant-li que llegís el solt de referència que estava marcat de vermell. El Mestre el llegí i acabada la lectura, em digué :

— Sabeu què pensava? Que en la Suite de Bach que he tocat tantes vegades, en si-bemol, hi ha un fragment que pot interpretar-se en « la ». I mai no me n'havia adonat!

DOMENEC DE BELLMUNT.

EL QUE DIUEN I EL QUE FAN "ELLS"

TOT ARRIVARA

L'escena, un teatre :
El de l'escenari :
Respectable públic : després d'haver sopat, gracies al Caudillo...

Un del públic :
— Es diu gracies a Deu.
El del escenari :
— He dit gracies al Caudillo, perquè es ell qui em procura el sopar.

El del públic :
— Siguen ben educat i digueu gracies a Deu.
El de l'escenari :
— De moment tinc de dir gracies al Caudillo. Quan ell serà mort, ja podré dir gracies a Deu.

EL JUTGE ERA DE LA COLLA

L'escena és al Palau de Justícia de Barcelona.

La causa anunciada — activitats d'uns pretesos terroristes — era d'aquelles que atrauen el públic de les grans vistes : gent desvagada i sensacionalista, notes de la vida, funcionaris espanyols retirats.

Un falangista en uniforme, el pit guarnit amb la medalla de la « Vieja guardia » i potser amb un escapolari amb el « detente bala », entrava i sortia de la sala o anava al telèfon amb un gran tràfec. De vegades canviava algunes paraules a cau d'orella amb un tipus borni i contrafet, sense dubte de la secreta.

El públic s'impacientava per moments i el soroll creixia de quina manera. Un porter amb les mànegues galonades arreglava la cua i explicava als seus íntims els incidents de causes cèlebres : la mort del Casado i la confessió del Ricardito, la causa de les nenes desaparegudes de Madrid, els crims de l'ex-capita Sánchez i altres xafarderies per l'estil.

De sobte el falangista oficios que surt i diu com dirigint-se al públic :

— Que se marchen todos. Se ha suspendido la vista.

I amb una veu més baixa perquè no ho sentís més que el porter.

— A última hora resulta que han detenido a uno de los jueces.

Reflexions d'un catalanista

Una pregunta per començar

Qui ho diu que no hi ha pa-

Porto la butxaca plena de papers satinats, de papers esgrogueïts i de papers fins, de papers dactilografats. N'hi ha de tota mena. Periodics, fulla volant, manifestos, proclames, convocatoris, declaracions, programes, resolucions, advertències, invitacions, definicions, desautoritzacions, autoritzacions, precés, consells i proposicions.

Trobo papers a la bustia de bon demati. Me'n donen pel carrer a cada cantonada. Me'n donen al cafè a l'hora de l'aperitiu i m'en tornen a donar a l'hora del digestiu. N'hi ha d'escrits en català per persones que no saben el català ni, probablement, el castellà. N'hi ha de llargs i n'hi ha de curts. N'hi ha d'escrits amb les mans i n'hi ha d'altres, la majoria, escrits amb els peus. Tots són igualment admirables per l'elevació de sentiments i la gran abundor de paraules nobles. Podem dir que la fraternitat està a l'ordre del dia. Les unions són nacionals. Les aliances són catalanes. Els comitès són de relacions. Les forces són democràtiques i espanyoles. Els partits són liberals i republicans. Les sindicals són generals i confederades. Els moviments són llibertaris. Els lectors són nombrosos, resistents i pacients.

Crec haver estat, un dels lectors més resistents i més pacients de Perpinyà. No me'n peneixo gota. La meua paciència i la meua resistència s'han vist, a la fi, recompensades per la lectura d'un text que em sembla fet a mida. A la mida, vull dir, de Catalunya. No puc resistir a la tentació de reproduir totseguit i en el seu idioma original, un fragment d'aquest text magnífic. Diu així :

« Cuarta : Que se incorporan por ello a la lucha, no a título individual ni en cuanto a adheridos a organizaciones políticas, sino Bloque Nacional Vasco, a quien se reconoce el derecho de autodeterminación

del pueblo vasco sobre principios democráticos. »

Euscadi s'incorpora a la lluita. A quina lluita? Tothom ho sap. A la lluita contra el règim del general Franco i de la Falange — Falange espanyola, si son servits —. Aquesta lluita és la casa de tots. Al costat del poble espanyol, al costat del poble català, el poble base hi reclama, el seu lloc. No pas per a constituir una « Aliança Basca » que sigui part integrant d'una superior « Union Nacional Espanola ». No pas tampoc trametent delegacions a un Comitè de Forces Democràtiques espanyoles que planta botiga davant de la « Union Nacional ». Sino com Bloc Nacional Basc, del qual en son part integrant tots els partits polítics i totes les organitzacions obreres d'Euskadi. Amb personalitat nacional pròpia, amb existència absolutament independent, s'incorporen avui els bascos a la lluita contra el règim franquista i falangista que es casa de tots. I pensant amb demà, senyalen des d'ara la línia divisòria i parlen un llenguatge clar. Per a la gent d'Euskadi la Nació és Euskadi.

La meua pregunta és aquesta : perquè Euskadi si i Catalunya no ?

La pregunta va dirigida a tothom. D'una manera especial als nacionalistes catalans que son d'Aliança Catalana, part integrant d'Union Nacional Espanyola. A Lluís Nicolau d'Oliver del qual diuen els dirigents de l'Aliança que s'ha adherit a l'Aliança. Al meu estimat amic Martí Barrera i al Sr. Sauret que han compromès el nom d'Esquerra Republicana de Catalunya en un afer de forces espanyoles democràtiques, enemigues de la Union Nacional Espanola. I d'una manera general a tots els homes de responsabilitat que haurien pogut preparar, de cara a Espanya, la formació d'un Bloc Nacional Català com els Bascos s'han captivat de constituir, de cara a Espanya, un Bloc Nacional Basc.

Perquè Euskadi si i Catalunya no ?

EUGENI XAMMAR

NOTICIARI

JOVENTUTS ESQUERRA REPUBLICANA ESTAT CATALA

Amb motiu d'haver-se reorganitzat les nostres Joventuts en diferents Ciutats de la Regió i en diversos indrets de França, es prega a tots els militants de J. E. R. E. C. que es reagrupin i nomenin un Secretari, i que s'adrecin a aquest Secretariat, rue de Metz 48, entressol, per assabentar-se de coses de gran interès per a les nostres Joventuts.

Per el Comitè Directiu :

M. CAMARASA.

AVIS

La Sra. Julieta Dissel, Directora del « Theatre d'Oc », ens comunica :

Els cantaires i dansaires catalans, (cants i danses populars) habitant a Tolosa, són pregats de fer conèixer el seu nom i domicili al despatx del Teatre d'Oc, 71, rue du Taur.

NOU DOCTOR

Amb retard considerable, que explica el nostre silenci en els numeros anteriors, hem tingut notícia de l'èxit obtingut pel nostre compatriota Dom Narcís Xifra Riera a l'Universitat de Montpeller. A la Facultat de Lletres de la ciutat nadiua del Rei En Jaume d'Aragó i Catalunya, i sota el títol de « Lluís Vives » ha sostingut una tesi doctoral que el tribunal d'examen ha premiat amb la qualificació d'Honorable.

Es molt satisfactori aquest èxit que ve a premiar una tasca realitzada sense soroll durant una sèrie d'anys per un dels nostres. El tema del treball ha estat l'obra filosòfica d'un català de València, que no dubta d'utilitzar el nostre idioma en les seves relacions científiques i que conegué durant la major part de la seva vida les amargors del desterro, que es-

UN PATRIOTA PERSSEGUIT

La guerra contra Franco no finia per nosaltres en travessar la frontera. Podem considerar com una mena de treva el temps transcorregut, entre el Febrer del 1939 i la data en que fou ocupat pels alemanys el migdia de França. Les persecucions contra els nostres començaven totseguit. Avui, sense comentari, en narraré la d'un català que no havia ni ha comès mai cap altre delictes que estimar Catalunya per damunt de tot.

Es tracta d'un amic nostre del qual no us direm el nom — car te la muller i els fills a l'altra banda de la frontera — que resideix a Tolosa com emigrat polític, treballant i enyorant-se de la terra abandonada. Abans de la guerra contra Franco havia restat una colla d'anys a l'Amèrica del Sud, lluitant per Catalunya, on tornà el 1933, quan amb la Republica, es respirava un aire més lliure. Vingué la guerra i sense el mes llunyà dupte tranquil·lament, prengué el seu lloc en la lluita i acceptà tots els càrrecs de responsabilitat, fins al darrer moment. Passà la frontera i vingué a Tolosa cercant una mica de pau i de treball. Té la carrera d'enginyer però no duptà ni un moment en posar-se a treballar en un ofici manual.

Fins als primers temps del 1944 visqué en una tranquil·litat relativa. De sobte, s'adonà de que era persseguit. Con es natural, treballava clandestinament per la resistència. Les coses arribaren a un punt impossible, i no trobà altra solució que marxar forçat a treballar a Alemanya.

Un bon dia això es un dir, se li presentaven a la fàbrica tres agents de la Gestapo, que encarant-li les pistoles, li demanen el nom i li posen les manilles. Li prenen tota la documentació, el fan vestir de carrer i se l'importen lligat, sempre amb les pistoles apuntades, al local de la Gestapo. Després d'un llarg i penos interrogatori, el fan passar per la sala especial de « declaracions », ensenyant-li la famosa màquina elèctrica, unes cadieres amb seients erigats de punxes, una banyera, una escala, etc... Mentrestant estava obligat a contemplar totes aquestes coses, els agents parlaven entre ells, perquè ho sentís, del que havien fet la nit anterior amb uns detinguts :

— L'un ja es mort.

— A l'altre no deu faltar-li gaire.

I creient-lo ja prou documentat l'emmenaren a la preso, posant-lo en el departament de polítics, on hi restà 18 dies, 220 grams de pa i sopa d'aigua, privat del dret d'escriure i de canviar-se la roba. Després tancaren amb ell un alemany acusat d'intel·ligència amb els anglesos. Aquest li pogué explicar detalladament tot el repertori de « carícies » de la Gestapo. Al cap d'aquests dies fou tret de la cel·la per a ésser sotmes a un interrogatori. Els interessava sobretot saber el que havia fet a Espanya abans i després de la guerra. Això li feu comprendre d'on venia la seva denúncia. Mentre li preguntaven tenia sempre una pistola encarada, amenaçant-lo que, si s'equivocava, es dispararia. Ell volgué saber el motiu del seu empresonament i se li contestà que era un terrorista perillós i un sabotejador, i que ja el farien cantar en un altre lloc.

L'endemà el portaren a casa seva, rillos i un sabotejador, i que ja el fa-

tigué en pugna amb els savis oficials de Salamanca i Alcalà (els mateixos que entrebancaforen també a nostre Cristofor Colom el seu viatge de descobriment d'Amèrica) i que morí a l'exili com un dels tants refugiat que han vingut deixant la pell arreu del món per la llibertat i per Catalunya.

La posició filosòfica d'un català refugiat vista per un altre català refugiat dona molt d'in-

tenia, i sortí de la preso en transport, en un convoi de 130 o 140 persones, embarcant-lo en un tren cel·lular, on n'encabien 5 en cada departament de 2.

Arribaren a la preso de Salzburg on hi restà dos dies. D'allà a Munic i d'aquí a Ulm, passant 3 dies en cada preso. En el viatge entre aquestes dues Ciutats el tren fou bombardejat. Durant l'atac els feren baixar del tren, lligats de 2 en 2 i de 3 en 3, caminant així un parell de quilòmetres entre la neu, amb un fret espantós i sempre amb les mitralletes encarades a punt de disparar.

D'Ulm fou portat a Stuttgart on el tingueren durant 3 dies i 3 nits de bombardeig continuat. I sense comentaris seguim l'enumeració de les etapes.

Una preso que no recorda;

Francfort, (una nit);

Dos petites presons de les que ha oblidat el nom.

Kalsruhe (22 dies);

Strasbourg (2 dies);

Mülhausen (20 dies);

Dijon (30 dies);

Bordeus (2 dies);

Tolosa.

En viatge o a la preso hague de dormir sempre amanillat. El trajecte de Dijon a Bordeus durà 7 dies, car ja s'havia efectuat el desembrac. A mes del bombardeig, sofri vuit ametrallaments, car en les últimes etapes, el feien viatjar en un tren militar. Dels 140 que havien començat la conducció, no en restaven mes que tres.

A Viena fou bàrbarament apallissat per tres vegades. La primera a cops de culata de fusell, les altres dues a bufetades i cops de puny. A Mülhausen se li pegà brutalment fins a deixar-lo cobert de sang, per haver respost que era espanyol, a una pregunta que li feren els guardians. Aquests li digueren que era un terrorista.

Una vegada arribat a Tolosa fou tancat a Sant Michel. Se'ls feu entendre que els 450 que hi havia en aquell moment a la preso, serien tots afusellats per tandes diàries de 30 o 40. El 17 d'Agost passat, en sortien 44 cap a la mort. Mai mes s'ha sabut res d'ells. Penseu en les hores terribles que passaria el nostre company. Sortosament arribà a l'alliberació. Fou com si tornés a néixer.

Pero encara, el record dels dies de Sant Michel el fa estremir. Ha vist companys de cautiveri torturats bàrbarament : passats per la màquina elèctrica, per la banyera, apallissats amb vits de bou, amb les mans i les plantes dels peus cremades...

La llibertat l'ha refet encara que mai perdé la moral ni quan es creia compaixer d'un moment a l'altre davant del piquet d'execució. Després ha pogut saber que se l'acusava d'atentats terroristes i de sabotejador, i que a mes, se'l buscava per ordre de Franco i la seva actuació política a Catalunya.

Ha perdut 35 quilos de pes. Li han pres tot el que tenia a Tolosa, però ara mes que mai torna a enquadrar-se, per seguir lluitant en els primers rengles per la llibertat de la seva Patria. Aquest magnífic lluitador és per a tots nosaltres una guia i un exemple.

Interès a la tesi del Pare Xifra, al qual felicitem des de les planes de FOC NOU.

AGRUPACION MILITAR ESPANOLA MUTILADOS

Creada dins d'aquesta Agrupacion la Seccio de Mutilats de guerra, es prega a tots els que resideixen a França que comuniquin llur adreça a la d'aquesta Agrupacion. (Seccio Mutilats), 44, rue Saint-Rome, Toulouse.

REUNIO

DE LES COMARCALS D'E.R.C.

La reunió convocada per les Federacions Comarcals d'E. R. C. ha conegut un gran sucès. Hi assistiren unes 500 persones.

Amics nostres de Perpinyà ens han enviat una extensa informació que publicarem íntegrament en el número vinent, a falta de temps i d'espai per donar-la avui.

Dirèm però, que enmig de grans aclamacions es decidí de mantenir la integritat del Partit, contra tots els intents de divisió. També s'acordà establir el cens de militants d'E. R. C. dels (Pyr. Or.) i convocar una nova assemblea per a elegir el Comitè Departamental.

Tal com ja hem dit, en el número vinent donarem més detalls.

A L'ISLE JOURDAIN

El passat dissabte dia 23, va celebrarse a l'Isle Jourdain una festa politico-militar, amb motiu de la constitució d'aquell Ajuntament. A les 5'30 de la tarda va fer la seva entrada a la població el Secretari General de la Prefectura d'Auch acompanyat del S. Vilà, President del Comitè Departamental de la Lliberació i del S. Laforgue, President del Comitè Cantonal.

En el vi d'honor que tingué lloc a l'Ajuntament, el Sr Vilà amb termes sincers va fer constar l'agraïment que sentia per l'ajuda que els espanyols havien aportat a l'alliberació del poble francès i manifestà la confiança que tenia de que ben aviat França podria ajudar els republicans per la lliberació d'Espanya.

En nom d'aquests li contestà el nostre amic Martínez Carbonell d'E. R. C. agraint les intencions manifestades i congratulant-se de que la França dels Drets de l'home, hagi trobat el camí del seu redreçament.

COMENTARI DE GUERRA

Mr. Churchill ha pronunciat el seu tan esperat discurs. La ruda franquesa del primer angles, s'ha manifestat una vegada més. Una de les coses que més resalten en les declaracions del Sr Churchill, és el reconeixement franc, sincer, del dret que té el poble polonès a la seva sobirania i a la seva independència. Tot això, naturalment, acompanyat d'un acord que doni a la U. R. S. S. totes les garanties que aquesta considera indispensables.

Tot això és clar, net, precís. Ara bé, el que ja no queda tan clar, Mr. Churchill ho declara, és que pugui sortir un acord satisfactori de les converses de Dumbarton Oaks, fins i tant que no s'hagin produït d'altres conferències entre els tres caps de les Nacions aliades, assistits, d'entre el possible, de secretaris estrangers. Ha afegit que és indispensable la presència del Mariscal Staline a una conferència tripartita. L'avenir del món, declara, depèn d'una cooperació cordial entre les tres grans potències.

Hi ha per tant quelcom que queda en l'aire. El comentari és lliure i l'imaginació més lliure.

A retindre també la declaració del Sr Churchill en allò que es refereix a la fi de la guerra. No cal entregar-se massa a il·lu-

Catalunya està en Guerra

Avui us volem reflexar un aspecte molt interessant d'aquest redreçament Nacional del Poble de França, enquadrat amb ordre i potència en el nou Exèrcit Jove i fort de les F. F. I.

Per la França no ha estat prou l'expulsió del seu territori nacional del nazisme feutònic.

A un allau de bàrbars invasors els quals han marcat el seu pas, per incendis i crims, respon un allau de forces patriòtiques que amb els aliats plantaràn llurs banderes a Berlín per sempre més i amb elles les idees de llibertat, de respecte a les Nacions i a la condició humana dels homes.

La purga Universal del cos social, d'aquesta parada corrompuda que se'n diu feixisme, no és una tasca privada d'unes nacions determinades, és la tasca comuna de totes les Nacions que estimin una vida col·lectiva sana com Patries d'ordre i de Pau, ja que, hem apres de sempre, que la política exterior d'una Nació és el prolongament natural de la seva política interior d'on es dedueix que, si a l'interior d'un país, unes fraccions armades, han confos la missió de Governar pel caprici de dominar, en la vida internacional, la fórmula suprema d'aquests Estats despotics, és doncs, la lluita oberta o dissimulada contra aquesta gran aliança democràtica de les Nacions Unides.

Us recordem de passada, aquestes paraules, aparegudes a la premsa de França no fa gaires dies :

« L'Exèrcit de França, com els de les Nacions Unides, són la força armada de la democràcia; allí on no és respectada la llibertat i la democràcia tenim un front a atacar i a vèncer ».

Estimats amics, encara és hora de netejar les banderes Nacionals tacades amb sang del poble i de negres taques, signes de confabulacions amb aquest monstre Universal que se'n diu feixisme o nazisme.

Us recordem que si el 27 de setembre 1918 Bulgària fou el primer senyal de l'fondament del Bloc enemic, produït 45 dies més tard, avui i sense creure que l'història es repeteixi, l'exemple de la Bulgària com el de la Rumania, en guerra contra l'Alemanya, ens

donen el veritable sentiment de dues Nacions fins avui dominades per uns mercenaris al servei del nazisme. Heus aïdos pobles que han apres que el destí de cada Nació no és funció ni d'una habil política ni d'una protecció del contorn de llurs fronteres.

La grandesa d'una nació reposa ara més que mai, en l'acció armada de cada Poble.

Quan pararem amb els vostres ridículs arguments, senyors de les Radios faccioses ! Sempre ens parles de la mateixa cantarella; Ordre ! Ordre ! ORDRE HI HAURÀ quan el poble que sofreix misèria, tingui un troç de pa per menjar i roba per vestir.

DESORDRE quan, per tota fórmula de Govern, a uns homes de cor que demanen pa i llibertat, els tracteu de bandits perturbadors a posar fora de la llei, o bé d'anarquistes, comunistes o separatistes a exterminar.

ORDRE HI HA, quan un poble que demana justícia, te uns tribunals guiats per lleis del poble i no pel caprici arbitrari d'una facció.

NO HI HA ORDRE, PER CONTRA, quan es practica per tot procediment de Justícia l'assassinat per l'esquena en ple carner.

Ja en parlarem, si en l'avenir immediat es confondrà mai més la TOLERANCIA amb la FEBLESA, LA DEMOCRACIA, per la facilitat d'insurreccions periòdiques d'unes castes privilegiades, i la LLIBERTAT, per la manca d'obediència a la força suprema de la Nació expressada en lleis nascudes de la voluntat del Poble.

Parlem avui als pobles i als homes dignes de tots els països, i us diem que a les vostres mans teniu l'avenir de la vostra Pàtria, la qual serà gran, si gran és el vostre esforç, i puig que durant tants anys us han negat un plebiscit pacífic, com sempre heu volgut, avui esteu en el dret de usurpar als usurpadors i per les armes, voteu la voluntat de viure plegats amb les Nacions Unides, un avenir d'independència Nacional, de Progrés i de Pau.

Ara es l'hora catalans, ara es l'hora de fer guerra ! !

ANTONI SORJANO.

tes, i que potser farà saltar una mica els nervis, habitualment tan docils i temperats, de la raça nipona.

Pero per a veure tot això, cal donar temps al temps.

J. T.

Correu de "FOC NOU"

La multitud de cartes i d'originals que rebem fa que no poguem contestar a tothom particularment. Recordem novament que tots els originals ens han d'ésser enviats escrits a una sola cara i mecanografiats. Ens es materialment impossible de donar-hi curs si no venen en aquesta forma. Que compregui tothom que els nostres linotipistes no entenen el català.

També ens arriben molts originals sense adreça del signant. Ens és imprescindible també,

CLAR I CATALA

Som catalans? Doncs siguem clars. Fa massa temps que, oblidant aquesta vella i honrosa divisa del nostre poble, ens havíem embolicat en boires, fumeres i giragones; que el nostre caràcter havia estat falsejat i la nostra vista enterbolida, uns cops per interessos de banderia, d'altres per la tapadora de les dictadures que ens obligava a anar a les palpentes i ens feia perdre en tots els laberint de la confusió. Pero ara que el sol de la llibertat diem que llum i que ens és permès (no oblidem que no més ens és permès, perquè no som a casa nostra) de participar de la seva llum, i de servir-nos-en àdhuc mentre sapiguem servir-nos-en per a be i correctament), és hora d'esmenar el nostre camí, de deixar de banda obscuritats i clandestinitats, segones i terdes intencions, habilitats, maniobres i maniobretes de casinàs dels senyors o de casinet de barriada, perspectives electorals i alinaments de mèrits passats (sovint massa passats) en vista al futur, i de dir de manera ben clara i ben catalana, cada vegada que flarem una afirmació, « aquest és el meu pensament, aquest és el meu cor, aquesta és la meua paraula, i no en tinc d'altres ».

Hem viscut massa temps servint-nos d'un extrany diccionari, en el qual els mots eren tan elàstics que se vien per a les nocions més oposades i especialment per aquelles per a les quals menys s'havien fet. No culpem però, el nostre poble; perquè el mal era general, generalíssim i àdhuc mariscal. Era el diccionari dels tapabruts, del sidralisme i la faramalla, adoptat per tots els criminals de Dret comú internacional. Allí va trobar Hitler els conceptes de « l'espai vital », de « guerra llamepec » i de « guerra alegre », d'allí n'han sortit els de « majoria » i « unió » en sentit únic, d'altres hi han cercat i trobat el concepte del viure perillament, el que la pau fos només un accident i el lema de « Patria Pa i Justícia ». I està de tal manera redactat, compost i relligat aquest llibre capital dels temps moderns que el podeu obrir i llegir del dret i de l'inrevés i que tothom hi troba allò que vol i tothom hi descobreix la justificació dels seus actes per estrafolaris que siguin.

Actualment les coses van en camí de canviar, som en temps de reformes i de depuracions però res no s'aconseguiria si no comencéssim per depurar i aclarir el nostre lèxic: que sapiguem el que volèm dir i el que ens diuen, sense enganyar-nos ni enganyar; que no pugui ésser més veritat l'estirabot « parlant la gent no s'entenen ». Avui tothom sap per dolorosa experiència que aquell famós « espai vital » de Hitler era l'espai mortal de nacions senceres i de la seva pròpia; tothom sap (tothom torna a saber) els horrors que tapa el mot sonor de guerra i totes les llàgrimes de sang amb que s'escriu « glòria ». Hom torna a entreveure que els llibres d'Història no són res més que catàlegs de ruïnes disfressades. Que vol dir « totalitari »? negrer i « autarquia »? misèria, rapinya i monopoli.

Pero no són aquests els mots més perillosos, puix que es destapen tots sols; és més nocius son aquells, d'aparença inofensiva, que canvien de color segons on es posen i qui els

que tots els originals que rebem, portin ben especificat el nom i l'adreça del seu autor.

Manuel Novales, Joan Lamarca, Josep Rovira, Joan Ventura.

Ens agradaria molt parlar amb vos.

Escarpenter. Burdeus.

pronuncia; mots camaleònics per a tots els usos! Que entenem per « ordre »? Els dictadors en llibertat una certa cosa, el homes lliures una altra. Hitler afirma encara que el seu poble està unit darrera seu, l'ex Marechal no deixà de predicar un sol moment la unió (que evidentment, s'havia fet sense que ell se'n adonés!) I l'ordre hitleria es la pau dels cementiris i la unió petainista havia de fer-se pel jou teuto.

Pero ni l'un ni l'altre no ho aclarien: l'un mantenia l'ordre dels camps de concentració per la mes gran victòria del mes Gran Reich Alemany, l'altre predicava l'unio per apedaçar la França desfeta, tot lo altre era desordre traïció i terrorisme. Pero ni el primer explicava que aquesta victòria volia dir la ruïna i la misèria del món, ni l'altre que s'havien d'unir els francesos per mes be deixant-los endogalar. Pero no ho deien perquè aquestes coses no es diuen.

Malfiem-nos dels grans mots, l'home es massa petit per empassar-s'els impunement. I tot amb tot, si se'n empassa sense adonar-s'en! N'esta malalt i sovint en mor.

Quan compro un llapis, bo o dolent, se que compro un estri per escriure o dibuixar i em costa uns francs; si m'ofereixen la Llibertat, la Justícia, la Riquesa, la Felicitat, la Glòria, mai no se el que em donaran ni el preu que n'hauré de pagar. I en el noranta cinc per cent dels cassos puc estar segur que a dintre no hi trobaré mes que retalls de diaris o un grapat de perdigons!

Siguem, doncs, modestos, siguem clars i siguem catalans: al pa, pa i al vi, vi. Reduïm les abstraccions a coses concretes i els grans mots al que porten dintre, o al buit que els omple: Llibertat, quines llibertats? Justícia, quines lleis i quins homes per aplicar-les?? Riquesa? No; benestar; Felicitat? Es massa; contentament. Glòria? Oh no! Apartem de nosaltres aquest càlzer!

Pero si suprimim els grans mots, que son el motor de les masses, que ens queda per a moure-les? No les mourem ni ho necessitem, que es als homes que volem adreçar-nos, perquè ens respectin tan com els respectem i com volèm que ens respectin. El que hom s'atreveix a dir davant d'una multitud, en to, en paraules i en contingut, qui s'atreveria a dir-ho davant de quatre amics que no li veïessin el llautó i l'orella? Pero es que es molt més fàcil enganyar a quatre mil que a quatre, i molt més encara a quaranta mil o a quaranta milions. O es que una mentida escoltada per quaranta milions ho es menys que escoltada per quatre gats?

Per això, entre les llibertats que reclamem hi ha la d'esser alliberats d'aquesta droga estupefaent dels pobles que son els discursos i els discursajadors de miting, fins i tant que el poble estigui suficientment instruit per prendre-hi el mateix plaer que en les tombarelles, d'una xarlotada taurina, amb les caigudes de la lògica, les relliscades del sentit comú i els esgarips d'aixequem-nos i aneuhi dels heroics Capitan generals Aranya — model Hitler.

No som catalans? Doncs tinguem el valor i el seny suficients de parlar clar. Hitler, Mussolini i els seu consellers i adlèters no el tingueren, i ja veieu el que en resta.

ANGEL FERRAN.

Impossible l'original a llapis.

Sans, Montpel·lier; Serra-Arnau, Montpel·lier; Duran i Guardia, Montauban; Garcia Castellet, Perpinyà; Grau Casas, Toulouse.

Anira però tingueu paciència. Estem ofegats d'original.

JO ARRIBO de BARCELONA

La veritable situació a casa nostra el dia 20 de Setembre
El poble - El treballador - El "polític"
L'opinió pública

Escriu aquestes ratlles a Perpinyà el dia 21 de Setembre de 1944. La vetlla, o sigui el dia 20 del mateix mes i any, prenía café a Canaletes. He dit a Canaletes! Subratllo aquests mots perquè estic segur que despertaran en molts dels meus lectors una nostàlgia autèntica i una emoció de les bones.

He passat la frontera sense cap incident, després d'una marxa atlètica ben administrada. Tot al llarg dels Pireneus hi ha un bé de Déu de forces franquistes considerables, molt especialment artilleria, guardia civil, falangistes « proplament dits » i un regiment d'infanteria. Comana totes aquestes forces el coronel Fuensanta. Malgrat això, tanmateix, el bon excursionista encara pot donar-se el gust de fer excursions internacionals sense riscos seriosos.

En arribar a Perpinyà he anat de dret al Palmarium aquell pavelló japonès del cor català refugiat. Jo he vingut per a reunir-me amb els meus pares, que són a la Corrèze, i soc a Perpinyà purament de pas. Fa dos anys que vaig passar per aquí mateix camí de Barcelona i ara en torno amb molta experiència i moltes coses per dir. A Perpinyà he trobat « FOC NOU » a tots els quioscos i la seva lectura m'ha impulsat a escriure aquest reportatge que envio junt amb el meu nom autèntic, a un amic de la seva Redacció a qui penso saludar quan pugui passar per Tolosa.

I ara anem al gra. Jo no soc periodista professional cosa que el lector endevinarà de seguida. Soc un home ben educat, amb una cultura mitjaneta. Res més. Vull dir que no em proposo fer un article periodístic sino d'escriure en una narració simple i senzilla les coses que he vist, les que he viscut, les coses que sé de la Barcelona actual, amb el desig de documentar els lectors de FOC NOU respecte d'unes qüestions palpitanants que probablement els han d'interessar.

A Barcelona, per començar hi ha una misèria espantosa. I fent contrast amb aquesta misèria sense precedents hi ha un luxe revoltant. Aquesta misèria es veu, es palpa, us salta pels ulls cas que no siguin dels que la patiu a la vostra pròpia casa i en la vostra pròpia carn. La quitxalla, sense escoles, van pel carrer oferint un espectacle desolador: descalços, mig vestits, esparracats i amb unes galtetes flaques i pàl·lides que fan estremir. Ja no demanen diners: demanen pa, pa, res més que pa, amb una cantarella tràgica que us parteix el cor.

Jo vivia al carrer Princesa i tenia uns veïns que són el vuitanta per cent de la població obrera de la ciutat. Sis persones de família: el pare, la mare, i quatre criatures, una de les quals de sis mesos. El cap de casa — que és un benaventurat, — guanya 100 pessetes setmanals, jornal que no abunda a Barcelona car el nombre dels sense feina creix de dia en dia. Descomptats els diners que

se us queden en concepte d'Assegurances, Vellesa, Auxili Social i altres estisorades per l'istil li queden 90 pessetes.

Ara bé. Aquest veí meu paga 125 pessetes de pis o siguin 30 setmanals la qual cosa fa que el seu jornal quedi reduït a 60 pessetes.

Interessa, ara, explicarvos el preu normal de certs queviures a Barcelona per fer-vos una idea del que és la vida obrera a la ciutat: un quilo de raim val 3 pessetes cinquanta, 100 grams de pernil val cinc pessetes, un melo corrent, sense tatar, 7 pessetes, una barreta de pa de 100 grams, d'estraperlo (car el que donen es insuficient) val 2 pessetes cinquanta. Les sardines valen 6 pessetes el quilo, un pollastre, cinquanta pessetes, els llagostins 45 pessetes el quilo. Si teniu present que el marge de jornal diari que resta a l'obrer es de menys de 9 pessetes diàries, vosaltres mateixos us fareu càrrec del que poden menjar i del que poden « vestir » els treballadors.

Pels pisos ombrívols de la Barcelona vella hi han tragèdies que no es poden explicar. Son feres engabiades que quan puguin llençar-se al carrer amb una mica de llibertat mossegaran com a llops.

Hem parlat dels treballadors que cobren un jornal. Cal que parlem ara dels que no treballen: per crisi del seu ofici, per antecedents polítics « sospectes » o per altres causes. Aquests viuen de caritats, del plat únic de l'Auxili Social, de les fruites podrides dels mercats, del peix en males condicions. Jo he vist centenars de criatures plenes de grans i de pustules a causa d'haver ingerit comestibles en estat de putrefacció.

I els rics? Parlem-ne. Tenen restaurants de luxe, cabarets de luxe, botigues de luxe. A més de l'aristocràcia que ajudà al Franco, del vell capitalista ranci de Catalunya, hi han uns nous rics que fan més ostentació de llur riquesa que aquells: són els protegits de Falange, els militars enxufats en trusts i Grans Companyies i els funcionaris que fan estraperlo sense cap vergonya ni escrúpol.

Molta gent de diners, tanmateix, fa cua a les guixetes dels bancs per comprar valors « que siguin respectats ». Tothom compra coses. Hi ha una febre terrible per desfer-se dels bitllets franquistes.

Es colleccionen determinades « series » respecte de les quals es fa correr que tindran un tracte de preferència per part dels republicans. Es compren joies, propietats, robes, mobles, de tot. Jo tinc una amiga modista que ha fet quatre quartos durant aquests darrers anys i que fa tres dies va marxar a fer un viatge d'esbarjo per Espanya « per tal de poder aprofitar els diners que li queden gaudint-ne una mica abans de perdre'ls ».

Els escàndols a Barcelona — i suposo que a d'altres indrets de la península és igual — són

frequents i nombrosos. El dels pisos, és a l'ordre del dia. No hi ha manera de trobar un pis per llogar menys de 600 o 700 pessetes mensuals. Qualsevol pis de 50 pessetes és intromissible sense passar per l'estafada, emparada oficialment, del traspass el qual s'aconsegueix deixant al pis per llogar un parell de mobles adquirits als encants. Aleshores cal pagar entre 5.000 i 10.000 pessetes de dret de clau, a partir amb el propietari i l'administració franquista.

Em faria pesat explicar-vos coses d'aquestes. Deixeu-me afegir uns detalls importants que respecten la indumentària: unes sabates corrents costen de 150 a 200 pessetes. Un vestit o un abric entre 400 o 500 pessetes.

Ara hi han més catalanistes que mai. La persecució tirànica contra Catalunya ha fet, com sempre, que el sentiment patriòtic s'exalti. L'onze de Setembre darrer tot Barcelona anà a veure la monumental bandera catalana del trasbordador aeri de Montjuïc amb una alegria i una emoció enormes.

Els partits catalans democràtics es volen fondre en un. Les dues grans sindicals, que tornen a cotitzar, també. L'opinió pública desitja una Catalunya autònoma, democràtica i liberal, governada amb seny, justícia social, energia i ordre. Per als traïdors, tribunals. Per a les víctimes reparacions justes. Per a l'obrer feina i jornals suficients. I guerra a l'estraperlo. I sobretot un nivell de vida assequible per al treballador.

Tot això fa que l'opinió pública es frisi esperant un canvi. Entenem-nos! La gent vol un canvi radical, però no sentir a parlar de la revolució. No volen el Franco ni els falangistes. En això hi ha unanimitat general, però l'opinió pública no respondria a favor d'una tornada a l'extremisme. Adhuc els que pateixen més tenen clavats al cor els horrors de la guerra civil. La gent vol una República seriosa, democràtica, ordenada i que resolgui els problemes socials del país.

D'ençà de la sortida dels alemanys de França la febre del país ha pujat enormement. El falangista s'amaga, cerca la sortida, té por. El poble sap, « sent », « flaira » que el regim franco-falangista s'ofega i que caurà per si sol de seguida que Alemanys s'enfonsi. El poble no perdonaria als democrates, ni als republicans que hipotéquessin llur avenir amb aliances estranyes per enderrocar Franco, car aquest caurà per si sol abans de la capitulació alemanya o amb aquesta.

I res més per avui. Potsen un altre dia continuaré aquesta narració car encara podria escriure un parell d'hores més explicant coses de casa nostra, però tinc por de fer-me pesat i d'abusar de l'hospitalitat de FOC NOU.

J.B.

C. N. T.

Sota aquest títol, ha aparegut un setmanari que es l'organ de la Confederació Nacional del Treball. Ni seriem correctes, ni seriem sincers, i faltariem al nostre deure de catalans nacionals, si no féssim constar la satisfacció, i més que satisfacció, la joia, amb que hem acullit l'esmentada publicació.

Seria tancar els ulls a la realitat, no volguer reconèixer que aquestes tres lletres, C. N. T., omplen una gran pàgina en l'història moderna de Catalunya. Seria obtús d'ànima i de cervell, aquell que no volgués reconèixer que C.N.T., és quelcom d'inherent, de consubstancial, amb l'ànima i el cos viu de Catalunya.

Quan les pistoles de la mes infame de les reaccions, assassinaven Seguí i Llairet, sabien molt bé el que es feien. Aquell dia, una punyalada estripava les fibres més sensibles de la nostra ànima nacional. Perquè Seguí i Llairet, queien assassinats amb pocs dies d'interval, tan per la seva condició de valors confederals, com per la seva significació d'homens de formació netament catalana. El cos torturat i tristíssim, físicament, del pobre Llairet, és una de les imatges més obsessives de la nostra adolescència.

Aquell dia s'assassinava en la personalitat de Seguí, la jove promoció obrerista de Catalunya, aquesta joventut obrera que es la nostra força, aquesta joventut obrera que es el nostre orgull, i s'abatia en la persona de Llairet, la flor més fina de l'Intellectualisme català, posada al servei del poble. Així es pretenia divorciar dues fibres vitals de la nostra existència nacional, que mai haurien de separar-se, perquè són consubstancials a la nostra vida, perquè són la carn i la sang de Catalunya.

Les pistoles de la reacció aconseguiren el divorci?... Sempre hem cregut que si, i per això hem escrit més amunt, que els assassins, sabien molt bé el que es feien. D'ençà d'aquells dies, molts pecats hem

comes tots plegats, i ja es hora de que s'obrin els ulls, i parlïn els cors, i s'illuminin els cervells. Es que nosaltres, catalanistes, podem oblidar que Catalunya, país feiner per excel·lència, es deu a les seves masses treballadores, — diem treballadores en el sentit més noble i més elevat del mot —, que han volcat les seves terres, i han donat moviment a l'engrenatge de la seva indústria?...

Es que les forces obreristes poden oblidar que es el catalanisme, i l'exaltació del nostre esperit nacional, i la seva voluntat de posar-se a l'avantguarda dels pobles lliures, els que han donat l'alè, i l'impuls, perquè les masses treballadores de Catalunya, hagin pogut assolir un nivell de vida superior al que tenien els altres treballadors, en les diverses terres d'Ibèria?...

El catalanisme reciente y combatiente se forjó en los años de dictadura de Primo de Rivera sin ir a las elecciones porque no las hubo. Pero no se forjó el catalanismo electoral exclusivamente. Insistamos sobre esto. Se forjó lo que hay en el catalanismo de corriente civilizadora.

C.N.T. 22 Setembre 1944

Es que podem oblidar tots plegats, que aquestes dues forces han construït una de les Ciutats més belles d'Europa, i que podrien construir encara, un dels països més bells de la terra?...

Catalanisme i obrerisme, han estat massa vegades « passió i mort » del nostre país. No ens adonàvem que eren « glòria » de Catalunya!

Un dia, — no molt llunyà — els catalans exiliats tornaran a la Patria. I es probable que algu demani que s'ha fet per Catalunya durant aquests anys d'exili. Imagineu que la resposta pogués ésser aquesta:

« Els catalans que venen de França, porten a la seva Patria l'ofrena més bella i la senyera més alta; la integració de les forces obreres al nostre esperit nacional, la identificació del catalanisme amb els anhels i les reivindicacions dels treballadors de Catalunya ».

I figureu-vos que tot això es veritat, perquè es diu amb el cor molt net, amb unes intencions molt pures, i amb una gran honestat de pensament.

No coneixem pas un honor més preuat, ni una glòria més alta!...

JOSEP TORRENTS.

IMPRIMERIE MODERNE
22, Rue Sainte-Ursule :: Toulouse

El tradicional antagonismo de catalanes y castellanos jamás benefició a nadie, excepto a las fuerzas negras de acá o allá del Ebro. Porqué rehúsarse a comprender el derecho a la autonomía territorial, si propugnamos la libertad de los individuos?

C.N.T. 22 Setembre 1944

Per excés d'original no podem publicar en aquest número la pàgina "LES LLETRES I LES ARTS".

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

CONJUNCIO NACIONAL

Per què no dir-ho? Entenem que ha arribat el moment de llençar una afirmació patriòtica que és al cor i al pensament del grup de catalans, de matisos diversos, que s'apleguen a l'escalf d'aquest « Foc Nou » que pensa, ans que tot, en Catalunya. I l'afirmació en qüestió és la següent: Cal anar de seguida, ràpidament, el més ràpidament possible, a un bloc català de caràcter nacional que reunirà totes les forces democràtiques de Catalunya.

Ara bé. En aquestes mateixes pàgines hem publicat un manifest redactat a Barcelona i parlant d'un Front Nacional Català (núm. 1 de Foc Nou) que varem inserir a títol informatiu. El manifest de referència, tanmateix, tot i ésser un document literàriament ben fet i exposar una doctrina perfectament nacionalista, no quedà al nostre entendre suficientment clar.

No n'hi ha prou amb fer un bon manifest, ni n'hi ha prou amb trobar un nom simpàtic i vibrant que respongui a una gran generosa idea d'unió Cal, abans que tot, fer aquesta unió i per fer aquesta unió cal que les forces representatives dels partits democràtics cridats a unir-se, l'hagin acordada.

Cal parlar amb claredat, defugir els equívocs i obrar a la llum del dia. Si a la nostra terra encara no es pot fer, podem fer-ho a la terra de França lliure, d'avui. Un Front Nacional a base d'individualitats de tots els partits, portaria als mateixos defectes d'origen d'altres aglutinacions similars que no tenen personalitat nacional, no solament perquè depenen d'organismes no catalans, sino també perquè s'han constituït amb aportacions personals i solades d'elements provinents de diversos partits. Un Front Nacional autèntic ha d'ésser constituït, indispensablement, per la conjunció efectiva de les grans organitzacions democràtiques i sindicals de casa nostra i ha de tenir personalitat pròpia independent.

El nostre desig i el nostre entusiasme, però, no ens han de privar de tocar de peus a terra ni de veure les coses tals com són. És fàcil la realització d'aquest bloc nacional? D'una manera ràpida, com tots voldrien, no. La gent està dispersada. No podem creure que els catalans del Migdia de França puguin decidir ells sols de l'esdevenir de Catalunya sense comptar amb els que són a Londres, a Mèxic, a Xile, a Nova-York, a París, a Suïssa i sense posarse d'acord uns i altres amb els que són a Catalunya, a la preso o en llibertat provisional. Cal fixar un programa nacional polític i social que plagi a tothom i cal comptar amb l'assentiment i la col·laboració de les organitzacions obreres. Encara caldrà fixar, a més a més, un pla d'acció comuna per a l'aplicació del programa del front.

Tot això no és fàcil. Els bascos ho han fet, com deia l'Eugeni Xammar en el seu article de la setmana passada. Per què no podem fer-ho nosaltres? Potser perquè els bascos, menys nombrosos que nosaltres i aglutinats fora de la casa llur des de molt abans que nosaltres, han pogut guardar a l'exili una unitat moral i material que la dispersió nostra ha fet impossible durant la guerra.

Però no ens descoratgem. La idea està llançada; a Catalunya actuen ja alguns elements de diversos partits sota la bandera del Front Nacional. Res no s'ha perdut. Els catalans de l'exili, des dels polítics més representatius al ciutadà més modest coincidixen tots. Procurem que els homes de cada partit (Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana Republicana, Estat Català, Unió democràtica de Catalunya exigixin de llurs organitzacions respectives una actuació encaminada a aconseguir-ho. Que els catalans pertanyents sindicalment a organitzacions obreres catalanes, reclamem una decisió semblant. I que es nomeni un comitè d'organització, d'estudi o de preparació del Front o Bloc Nacional Català integrat per elements actius, intel·ligents i més representatius possible de cada partit, per a portar la idea endavant.

I fà a l'agulla de seguida, en comptes de perdre temps amb proclames, manifestos, assemblees i reunions inoperants. « Foc Nou », que ja fixà la seva posició en aparèixer, es posa avui al servei d'aquesta idea i vota des d'ara per la creació ràpida d'un Front Nacional Català que sigui la conjunció autèntica de totes les forces democràtiques de Catalunya i organitzacions obreres catalanes sota una bandera de treball, de democràcia, de llibertat, d'ordre i de realitzacions socials justes.

TAL COM EL VEUS POU ARKI-MILIONARI. ERA UN GRAN TRAFICANT DE « MARCHE NOIR ».

Intervius de « FOC NOU »

POMPEU FABRA

ens diu que mai no ha perdut la seva fè en Catalunya, que veuria amb simpatia la formació d'un Bloc Nacional Català i que durant l'exili ha escrit dos llibres

Un dels homes més senzills, més simpàtics i de tracte més agradable que tenim a Catalunya és, sense cap dubte, el Mestre Pompeu Fabra.

L'experiència ens ha demostrat en el curs d'una intensa vida periodística que la veritable grandesa dels homes es revela sempre per aquesta senzillesa, per aquesta simplicitat de les grans figures. La « pose », el ceremonial, les avant-sales i els aires distants i solemnes, solen dissimular gairebé sempre figures de patums, ànimes d'arribistes i intel·ligències mediocres.

Fa quinze dies varem tenir el gust de prendre cafè amb els dos grans Mestres catalans, Pompeu Fabra i Pau Casals. Estaven asseguts costat per costat, davant nostre, a la taula d'un menjador modest, però confortable, de Prades. Tots dos fumaven com uns condemnats. Llurs pipes semblaven xemeneies de locomotora a tot vapor. La pipa de Pau Casals, vella i tronada, plena de benes i de papers que embolicaven les juntures, devia tenir tresors amagats de carburació i de gust. La de Mestre Fabra, d'aspecte exteriors més solids, oferia també els seus aires de vetustesa d'gnes i venerables.

Hom parlava de Catalunya, de la Catalunya futura, i tots dos Mestres coincidien en desitjar una Catalunya nova, forta i puixant, unida per una democràcia depurada de traïdors, de demagogs i d'incapaces. Hom parlava de música i aleshores la pipa de Pau Casals carburava més que la de Mestre Fabra. Per contra, quan es parlava de la llengua catalana, haurieu vist la pipa de Mestre Fabra fumejar com un volcà. El termòmetre de fum que regulava la conversa d'aquests dos exemples típics de grans homes senzills, era la pipa.

En sortir de la villa Claudette, on vivien Pau Casals i el nostre company Alavedra, varem acompanyar Pompeu Fabra fins a casa seva la qual cosa ens permeté una excursió de més d'un quilòmetre a pas de passeig al costat del Mestre. I de la conversa que varem tenir-hi de cara a « Foc Nou » heu's-en-aci les coses més essencials:

— Mai no he perdut — ens diu Pompeu Fabra — la meua fe en Catalunya. Jo he estat sempre dels optimistes, dels que han cregut fermament que la nostra pàtria superaria totes les proves, tots els obstacles, totes les persecucions. He tingut confiança en els catalans i crec que l'amor a la pàtria farà convergir en un bloc comú totes les voluntats, totes les aspiracions i tots els esforços.

— Que us semblen — preguntem — les gestions que es porten a terme per a la formació efectiva i justa d'un bloc català que realitzi ací i a casa nostra aquest vostre ideal que és, indubtablement, l'ideal de molts, sino l'ideal de tots?

— Me n'han parlat i he acollit amb entusiasme els projectes que tendeixen a realitzar-lo. Però cal que sigui un moviment general per al qual es mobilitzin totes les forces democràtiques i obreres genuïnament catalanes. Un bloc català en aquestes condicions seria una garantia segura d'una renovació catalana plena de promeses.

El Mestre no ha perdut mai el contacte amb la gent representativa de Catalunya, d'ací i de fora d'ací. A Prades ha rebut sempre la visita d'alguns dels innumbrables amics i admiradors que són, com ell, a l'exili. I la seva invariable posició de nacionalista optimista, de patriota optimista, ha servit d'estimulant a més d'un català

deprimint per l'exili, desencoratjat per la durada del calvari, pessimista de tanta enyorança.

Pompeu Fabra, que ja ha passat la setantena, se sent jove i vigorós com un jove de trenta. El treballa activament. Ara, tot parlant-nos del seu treball, els seus ulls s'illumina de joia ingènua, d'una flama viva i alegre:

— Ja ho podeu dir. Treballó molt. No vull perdre el temps. He acabat una « Gramàtica catalana en anglès » iestic a punt d'entrestir una altra obra que considero molt important. És una « Gramàtica catalana per als Mestres », obra extensa de vast contingut filològic i gramatical destinada a la preparació dels joves pedagogs catalans. Veieu? Així l'exili té una utilitat i de la nostra llarga estada fora de la pàtria n'haurà quedat quelcom de bo i d'interessant.

Tothom sap que el nostre il·lustre filòleg té dues febleses notories (és dir, « tres » comptant-hi la seva inseparable pipa), aquestes dues febleses són: l'estudi i... l'esport. Sempre hem cregut que Mestre Fabra és una mica anglès i això caldria explotar-ho ja que nosaltres hem estat sempre al costat dels aliats. Fet aquest parentesi afegim que els dos esports que més li agraden són el tennis i l'excursionisme.

L'excursionisme! Només de parlar-ne, ja li venen al pensament, amb

una certa melangia, els « campings » al Pireneu amb En Lluís Arnaot i els seus germans, En Nicolau i tota una colla de rodaires muntanyencs de casa nostra. Com que el Mestre sap que venim de Tolosa, en pregunta de seguida per l'Arnau pel qual sent una afecció gairebé paternal i està contentíssim quan li diem que és dels fogainers més actius que alimenten les flames de « Foc nou ». El Mestre ha anat al Canigó diverses vegades i té l'excursionisme tant a la massa de la sang que, tot passejant, fa trajectes de quinze quilòmetres com aquell qui res. L'altre dia — es ell mateix el qui ens ho explica a tall d'anècdota — sortí de casa seva després de dinar i tot passejant es trobà al poble de Gonat. No es veia ànima vivent pel carrer i li costà de trobar una bona dona a la qual preguntà on es podia anar a prendre una cervesa.

La dona li ensenyà el cafè del poble i el Mestre s'hi dirigí tot seguit. Però en entrar-hi, es recordà que no era la primera vegada que s'asseia en aquell establiment car hi havia estat amb uns amics, venint del Canigó, l'any 1892. Per això, aquesta vegada, en servir-li la cervesa el patro del cafè, el Mestre li digué:

— Fa cinquanta dos anys que vaig venir a prendre cafè ací. Els propietaris de l'establiment s'havien tallat dos bessons de l'Assistència Pública de Perpinyà. Recordo que em va frapar la semblança d'aquelles dues criatures que jugaven a bales sobre el mosaic i que en fer-ho remarcava el cafeter va explicar-me la història. El propietari d'ara es mirà En Pompeu Fabra, obrint uns ulls com unes taronges, cridà la seva dona i li digué:

— Mira, aquest senyor ha conegut els avis. Ha vist jugar a bales el meu pare amb el seu germà bessó...

Aleshores la senyora es mirà el Mestre amb ulls de meravellada i anà a cercar la quixalla perquè també l'admiressin...

I Pompeu Fabra somrigué, entermit, davant d'aquella evocació sentimental de l'arbre genealògic del cafeter felicit.

Domènec de BELLMUNT.

Reflexions d'un Catalanista

Les masses de l'Esquerra

Al departament del Pireneu Oriental, a les terres del Rosselló i de la Cerdanya, del Conflent i del Vallespir, les masses de l'Esquerra es mouen, i si es mouen es senyal de que viuen.

Les masses de l'Esquerra? Perfectament, si senyors, les masses de l'Esquerra, d'aquest gran partit català de soca i arrel, que porta el nom d'Esquerra Republicana de Catalunya. L'academista Sant Ceboni, el jutge de Montbrío, el veterinari de Ripoll, el fabricant de mitges de Calella o de Canet i el seu tenedor de llibres, i el metge també, i l'advocat i l'arquitecte, barrejats amb el parcer i el terratinent, amb el botiguer del Born, amb el teixidor de Sabadell i el filador de Navarxes, els homes d'estudi al costat dels homes d'ofici i dependents del comerç i de l'industria, els pagesos del Vallès i del Camp de Taragona, del Pla d'Urgell, del Pla de Bages i de la Plaça de Vic, els hortolans del Baix Llobregat i del Marèsme, els pescadors de l'Estartit i

de l'Ametlla de Mar, els tapers de l'Empordà i els apotecaris d'Olot. Tots hi són.

Tots en són. El federal de tota la vida, esdevingut militant de l'Esquerra en veure que se li acostava l'hora de la mort. El menys de trenta anys de la J. E. R. E. C., amb la clenxa ben partida, l'ull obert, el nas decidit, el geste breu, el pas ferm i tota la vida davant d'ell. El vell catalanista de l'Unió Catalanista i el vell republicà de l'Unió Republicana. El secretari de la Cooperativa de Montblanc, el President de la Comandaria de Sant Sadurni, el corista de l'Orfeo Manresà, el sardanista convençut i l'excursionista recalcitrant, el soci del grup esperantista de Vilafraanca i el delegat de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a la Pobla de Lillet. El mestre d'escola de Maladepera i el Bibliotecari de l'Ateneu Obrer del Poble Sec. El subscriptor de les « Edicions Proa ».

(Segueix pag. 2).

REFLEXIONS d'un Catalanista

(Continuació)

el sindic del Sindicat Agrícola el vocal del Sindicat Vinícola, el tresorer del Casal i el membre de la Junta de la Comarca i el director del adre teatral, el Manic de « Terra Baixa » i Don Godofredo de « El castell dels tres dragons », el senyor Esteve i el senyor Canons, en Romagosa i en Recolons, el Pepet, el Jaumet, el Cintet, el Quimet, el Peret i el Joanet. De les masses de l'Esquerra n'es tothom i ningú no manca quan es crida.

Si cal deixar la feina es deixa. El que ara fa de pagès a Ceret o a l'Inca, perd un jornal. El que fa de llenyater a Montlluis en perd dos. L'oubrer de Perpinyà en perd mig. Però a la reunió general no n'hi manca ningú. Feia quatre anys que cadascu anava per les seves. Ara s'ha fet sentir una veu i tots l'han reconeguda. A la veu de Catalunya, les masses de l'Esquerra responen present. Avui es a Perpinyà, demà serà a Carcassona, demà passat serà a Tolosa i a Montpeller. I les masses de l'Esquerra a França que ara responen presents, saben certament que hi ha a Catalunya, invisibles i presents, unes masses de l'Esquerra que esperen la seva hora. Aquesta certesa els dona una gran força i una gran voluntat.

A França i a Catalunya les masses de l'Esquerra es mouen i si es mouen es senyal de que viuen.

Que cap catalanista que cap patriota català ho oblidí. Tot es possible a la nostra Patria si es compta amb aquestes masses de l'Esquerra i res de bo no podrà fer-se sense elles.

Perquè... Deixeu'm'ho dir jo c' a poc. sospesant cada paraula. Perquè les masses de l'Esquerra son Catalunya mateixa.

Eugeni XAMMAR.

PER CATALUNYA

Aviat Catalunya viurà un moment decisiu de la seva historia. La caiguda, més o menys proxima, del règim franquista, es inevitable i fatal. El retorn de la normalitat posarà al viu una serie de questions que els partits polítics, fent-se eco del pensar del poble i abandonant particularismes inútils i nocius, haurán de resoldre de manera a satisfer les aspiracions d'ordre moral i material que s'haurán forjat en l'ànima de les poblacions durant l'opressió a que han estat sotmeses.

Però hi ha una qüestió vital que es plantejarà abans que cap altra. Serà indiscutiblement la que fa referència a la personalitat i al règim que Catalunya haurà de tenir conjuntament o en relació amb els altres pobles de la península.

Com a catalans nacionals hem anhelat sempre pel nostre poble l'esplendor que únicament pot donar-li un règim de la més ampla llibertat. Estem segurs que avui, Catalunya tota, sent com mai aquesta necessitat. Un règim d'opressió com el que viu la nostra Patria no pot tenir altra conseqüència que fer més intens el desig innat en ella de llibertat política i social. No podem afirmar, perquè és impossible predir-ho, com es manifestarà el dia de demà la voluntat del poble català a l'escollir homes i programes polítics, però això resta a segon pla.

La primera tasca és obtenir el reconeixement ple i vigorós de la personalitat de Catalunya. I en això, si que podem afirmar que el poble català, unànim, vol veure comblades les seves ansies d'emancipació durable i efectiva.

Le noyes que ens arriben de Catalunya ho testimonien prou clar. A més, es suficientment conegut el manifest del Front Nacional de Catalunya. Hem tingut també ocasió de llegir uns punts programàtics fets públics (de la manera que avui poden fer-se aquestes coses a la nostra terra) per Esquerra Republicana de Catalunya, organitzada i constituïda en la clandestinitat. I tot coincideix en la voluntat ferma i intangible d'assolir per Catalunya un grau de màxima llibertat.

Fem memoria, però. A l'enderrocar-se la monarquia a Espanya el poble català per boca del seu gran patriota Francesc Macià, proclamava la República Catalana enmig de l'entusiasme i de la devocó. Uns dies més tard el sentit polític dels catalans els feia transgir i es fiaven a les promeses dels partits espanyols que es comprometien a donar satisfacció plena a les aspiracions catalanes per mitjans constitucionals. El temps passà, l'ambient polític s'enrari i un Estatut regatejat i esquitit fou el que restà de les promeses fetes.

Carles Pi i Sunyer, en l'interessantíssima resposta feta a Martinec Barrios a una consulta que aquest, amb caràcter purament particular li adrejava fa bastants mesos, demanant-li el seu parer respecte una possible futura col·laboració de Catalunya amb la República, és referia a aquell fet relacionant-lo amb els exemples similars que ens forneix l'història de la primera República. Pi i Sunyer afirmava que mai Catalunya havia negat la seva col·laboració a cap República i sempre a costa de sacrificis en les seves idees més preuades.

Actualment els partits espanyols a l'exili accepten el fet palès que l'Estatut es insuficient i s'avenen a prendre'l de base com a punt de partida per a futures ampliacions. Les manifestacions públiques, verbals i escrites, fetes aquestes darreres setmanes pels polítics espanyols residents a França i les contingudes en el manifest que s'acaba de rebre publicat per la « Junta Espanola de Liberación » — exposició ampliada dels acords presos en l'acte de la seva constitució a Mèxic — exposen la conformitat d'una revisió en un sentit més ampli dels principis constitucionals i dels Estatuts.

Els catalans, els que son a la Patria i els de l'exili, no podem deixar de manifestar la nostra simpatia a la bona predisposició dels partits espanyols. Però, no obstant, els catalans d'allà, els d'aquí i els de més lluny, hem de formar un bloc sense esquerdes que defensi els interessos suprems d'una Catalunya tan lliure com sigui possible.

Que Catalunya, sempre capdavantera en totes les lluites que els pobles ibèrics han sostingut per la llibertat, trobi en la nova República la comprensió que mereixen els seus sentiments generosos. Que les lliçons i l'experiència des passats serveixin de pauta al règim i que els homes encarregats de bastir els punts de la República tinguin la clarividència de donar satisfacció al poble català, lleialment i amb noblesa, en les seves justes i prou diferides aspiracions.

Catalans; aplegats tots, veïllem per Catalunya i perquè els principis de la Carta de l'Atlàntic siguin la inspiració i el guio dels homes que demà han de forjar els destins del nostre poble.

Fem tots que la sang versada, els dolors i els sofriments de Catalunya, en la carn viva dels seus fills, no siguin estèrils.

HILARI SALVADO.

Els partits i Catalunya

Què fa l'Esquerra?

Som dels convençuts, que la democràcia es de tots els règims de govern coneguts, el que té menys defectes. I es per això, que reclamem per Catalunya una democràcia autèntica, que es reflexi en tots els seus organismes i institucions.

Si ja podem estudiar projectes de lleis, de reformes de tota mena, però que no podran tenir força fins que el poble català pugui pronunciar-se per ell mateix, podem des de l'exili organitzar democràticament les nostres activitats.

La guerra i l'exili havien desorganitzat els Partits; avui els que som a França, ja no estem obligats a parlar a cau d'orella i a interpel·lar-nos per noms suposats, cal i es deu de parlar clar i aixecant la veu perquè tothom ens compregui i ens entengui.

La democràcia s'apoya en el poble, però el poble cal que s'organitzi en partits, per intervenir eficaçment en el control i direcció dels afers públics.

Catalunya tenia amb la República un gran Partit de masses: Esquerra Republicana de Catalunya; un Partit de minories selectes integrat gairebé exclusivament d'intel·lectuals, que era Acció Catalana Republicana. El Partit de l'intransigència catalanista, Estat Català. Un Partit marxista que començava a desenvolupar-se el Partit Socialista Unificat de Catalunya. Un altre Partit marxista de tendència Trotski, comptant amb un nombre limitat de militants, però molt actius i preparats per a la lluita. Hi havia també la Federació Anarquista Ibèrica, la qual no havia acceptat la República, però que comprenent la lliçó dels fets, sembla que actualment prengui una posició intervencionista. I esperem que podrem llegir aviat, el seu programa d'actuació política. Del costat conservador, un sol partit antifeixista: Unió Democràtica de Catalunya, que malauradament no havia fet gaires adeptes entre les dretes catalanes.

Quina es la posició actual d'aquests Partits? Com actuen els seus afiliats que han restat a Catalunya? Quines son les seves activitats a l'exili? Heus-aci tres preguntes que tots els catalans es deuen fer molt sovint.

Nosaltres volèm intentar de respondre amb equanimitat isense passió, servint-nos d'elements d'informació segurs i controlats. Començarem pel Partit majoritari, Esquerra Republicana de Catalunya. De Barcelona s'ha rebut un manifest que creiem que « Foc Nou » podrà publicar molt aviat, en el qual, després d'una afirmació de principis prova que, malgrat la cruel repressió franquista, els vells militants de l'Esquerra persisteixen en la mateixa ideologia i fan nous adeptes. I tenint compte de l'evolució econòmica i social del món, proposa esmenes i millorament del programa polític del Partit. Ens reservem per

evident que això no s'ha de reconstruir sino que s'ha de edificar, i al fer-ho, cal prescindir en absolut dels vells topics del proselitisme i de la demagogia.

Seria una falta imperdonable que tornéssim a caure en els errors passats, demostrant la nostra incapacitat per a consolidar un nou règim de veritable democràcia, punt bàsic de tota la vida humana. Si tots els sectors polítics i socials no ho interpretéssim així en aquests moments històrics, pi-jor per ells i per tots, car al·lòres si que se'ns podria aplicar aquella màxima que diu que « els pobles tenen els seus governs que es mereixen ».

Es hora de no defraudar les esperances del poble que confia en el ressorgiment de la seva personalitat individual i col·lectiva, no es el moment de pescar en aigües tènues. Nomes la claretat, la puresa i la dignitat polítiques, poden donar-nos allò que els pobles esperen amb tanta impaciència: la veritable democràcia.

No serà pas una qüestió d'intrigues ni de paraules buides el que vindrà a solucionar els greus i espinosos problemes de la reconstrució política, econòmica i social del nostre país, sino que serà un treball de dignitat, de puresa i honestetat en tots els sectors polítics i socials, allò que farà que els mots Dret, Justícia i Llibertat no siguin tres noms per adornar discursos o articles periodístics.

Com més gran serà la coordinació mes fructifera serà l'obra de reconstrució, com més forta i ampla l'entesa, mes solida la llibertat. Per arribar-hi hi ha només un camí: la bona voluntat de tots.

Jaume RUCHES.

mes tard, comentar degudament les aspiracions de govern propugnades per l'Esquerra que ha restat a Catalunya.

Els antics Casals actuen clandestinament i ara mes units que mai, perquè allà el feixisme es present i continua les repressions aquests darrers temps molt accentuades. Aquesta unitat de l'Esquerra sota la repressió franquista, deuria servir d'exemple als que son exiliats, i així s'evitarien aquest trist espectacle que donen els uns aixecant bandera d'escissió, sense esperar una Assemblea general dels militants a França, que es l'única amb autoritat per a pugar elegir els seus dirigents legítims. Els altres entossudint-se a mantenir vells prestigis caducats i, després d'un llarg silenci que ha produït la desorientació del Partit, nomenant per decret un Consell Directiu del qual no volèm discutir els noms que el componen, doncs no es aquest el nostre propòsit, però que li neguem l'autoritat-democràtica perquè, ho repetim, ningú deu ni pot atribuir-se la representació del Partit, sense prèviament haver convocat tots els seus militants, sense excepció, en una Assemblea, per definir la seva posició i elegir els homes que l'han de representar.

Sortosament, una vegada mes la manca de sentit polític de certs dirigents, ha estat superada pel profund sentiment democràtic dels militants, i a Perpinyà, els dies 25 i 30 de setembre, es celebrà una reunió de tots els afiliats a l'Esquerra que resideixen als Pirineus Orientals. En aquest mateix numero es publica l'Acte d'aquesta Assemblea. Cadascu exposà lliurement el seu criteri i com sempre de la discussió en sortí la llum, una llum esclatant que demostra la vitalitat del Partit, pel convenciment profund de les idees esquerranes i democràtiques i del sentiment patriòtic de les masses que integren aquest gran moviment que ha estat, és i sera, ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA.

Heus-aci el bon camí; recolzar-se en la democràcia per aplegar el Partit, i en sortirà mes fort per combatre el feixisme, defensant Catalunya.

Els que tenen la consciència tranquila no han de tenir cap por d'afrentar-se amb les masses del Partit que resideixen a França, doncs posseeixen una gran experiència política, que els hi ha donat la lluita per portar la República en 1931, la resistència contra el centralisme renaixent del 1934, la guerra contra el feixisme internacional i els seus complices a Espanya, el 1936. I han reflexionat i madurat totes aquestes lliçons, en aquest dur exili que comença el 1939 i que podria acabar se molt aviat, però que a largaria sense cap mena de dubte, la nostra discensió i la manca de coratge a l'encarar-se amb els problemes, que manifesten certes personalitats a prestigi estrafet.

Caldrà que el Consell Directiu de l'Esquerra a França, que ha estat nomenat pels elements que restaven del darrer Directori a Catalunya abans de l'exili, fes una declaració invitant a tots els militants a reunir-se en el seu Departament de residència, per elegir un Secretariat Departamental, i així fet, els delegats de cada Departament es reunissin en ple, en el qual haurien d'assistir també totes les persones que han ocupat un alt càrrec públic, tals com els antics components dels directoris, ministres, sot-secretaris, diputats i alcaldes. Els delegats departamentals amb veu i vot segons el cens de militants residint a llur departament i inscrit al secretariat respectiu. Les personalitats representatives amb veu, però sense vot, doncs el seu vot personal, estaria ja representat per llurs delegats departamentals.

En el nostre proper article, i s parlarè de les activitats dels homes de l'Esquerra, a Mèxic, i de l'activitat dels altres Partits catalans. Avui volèm acabar proclamant ben alt la nostra fe i la nostra confiança en Esquerra Republicana de Catalunya, que depurada i rejuvenida, es el Partit que té el deure de lliberar Catalunya i instal·lar-hi un règim de govern en el qual la llibertat hi sigui la senyera, el respecte mutu entre catalans la norma, la justícia social l'acció de cada dia.

Per damunt de tots els personalismes, el Partit. Per damunt del Partit: Catalunya!

Joan Alvarez de LARA.

SILVIO TRENTIN

Els diaris tolosans han dit largament paraules elogioses, a la bona memoria de Silvio Trentin, professor universitari italià, venecià de naixença, establert a Tolosa pocs mesos després de l'assassinat de Matteotti. Tots els exiliats recordaran la silueta acullidora del que podríem dir era el nostre degà, a la seva llibreria del carrer de Languedoc, sempre amb l'ensenyà « Per Catalunya » al trauc. No les repetirem les paraules ja dites, però creiem deure nostre insistir en les relacions de l'illustre col·lega de professorat i d'exili amb els nostres i amb Catalunya. El coneguerem a Barcelona, pel Desembre del 1937, quan hi anà a portar l'original del seu tracte sobre els procediments antihumans del règim feixista, que traduí per l'Alfons Mas res es publicà en català per aquells temps.

En arribar nosaltres a Tolosa, fou un dels que amb més afecte ens acollí, especialment els llibrats per la gran amistat que l'unia amb en Mas res, coneixedor com era del valor que té trobar, allà on la dissort ens porti, braços amics i cors disposats a comprendre i ajudar. Fou un dels habituals de les nits de conversa a la Caserna del Canal, el primer any de la nostra estada a Tolosa, i ens hi donà una lectura com tntada de Leopardi, inoblidable de fina crítica i de sentit humà.

En els divuit anys que durà el seu exili en conseqüent totes les amargors, treballà amb les seves mans com a paleta, passà llargues temporades tenint cura d'una masia, i solament els darrers anys consolidà la seva situació a la llibreria. En caure Mussolini, l'estiu de l'any passat, marxà a Itàlia, a la seva comarca natal de Treviso, on lluità amb mala fortuna, i pel Marc d'anguany morí a Treviso mateix, en circumstàncies que encara no coneixem, voltat dels seus dos fills barons, sense el consol de veure finalde la lliberació de la seva Itàlia, però segur d'haver fet el seu deure fins al darrer moment. A la seva filla, que restà

a Tolosa, maridada amb un català, company nostre de proscripció, vivíem el mes emocionat condol.

Josus M. BELLIDO.

Un aniversari 6 d'Octubre del 1934

De Béziers ens arriba un interessant manifest. No disposant de prou espai per reproduir-lo íntegrament, n'extraïem els següents paràgrafs: « Avui fa deu anys Catalunya s'aixecava revoltada. Afavorit per la traïció, el partit reaccionari i l'anti-republica de la CEDA, acapallat per Gil Robles, entrava al Govern espanyol per tal de preparar el terreny a la sublevació militar que havia d'ofegar les ansies populars i anular per la força els principis avançats que inspiraven la jove República Espanyola.

« Lluís Companys, President de la Generalitat, en nom dels partits democràtics representats en el Govern català, exterioritzava en un geste viril i energic el descontent i

la repulsió del poble de Catalunya. Astures, noble i heroica, s'unia al moviment de protesta dels catalans. Immediatament s'abatia ferotge, damunt de dos pobles, la repressió violenta de les forces negres precursor's del feixisme.

« Repudiem, com ho ferem aleshores, als traïdors de la República, instruments conscients del despotisme feixista i elevem el nostre fervoros homenatge als caiguts d'Octubre de 1934, precursor's de la resistència heroica al feixisme.

« Béziers, 6 d'Octubre del 1944 — ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA, Integrant del Comité de Relacions de les Forces Democràtiques Espanyoles, (Comité de Béziers.) »

Ni proselitisme ni demagogia

Els trasbals polític, econòmic i social que deixarà la caiguda dels règims de força, planteja problemes d'una envergadura tan gegantina, que es indiscutible que caldrà aportar-hi el màxim esforç, i posar-hi tota l'atenció possible, per tal que l'edificació i reconstrució de les desferres deixades per el feixisme i el nazisme, no deixi cap marge al retorn de règims que no estiguin basats en la voluntat popular.

Hem parlat d'edificació i reconstrució. Caldrà cimentar solidament el Dret la Justícia i la Llibertat dels pobles, sobre bases que no siguin un sofisme més i es

DOMENECH LATORRE

« Eren tots responsables polítics antifeixistes, els que el 19 de Febrer de 1939 pasaren la frontera vers terres de França. Ni eren tampoc feixistes ni molt menys els que restaren a la baix... »

« Com s'explica el fet de que passés la frontera tanta gent que res tenia que veure amb la política ni la guerra, i per contra restessin a Catalunya i tants patriotes que han pagat amb llur vida els uns, i amb la llibertat els altres, el seu gest? Determinació voluntaria o forçada per manca de possibilitats de sortir d'Espanya? És aquest fet un dels saïres de la nostra tragèdia que algun dia serà explicat. Entre els que allí s'quedaren hi havia en Domènec Latorre. De tots els militants del catalanisme i dels partits esquerrans qui no el coneixia... »

« No es celebrava acce de propaganda ni lloc on fos feta afirmació de fe catalanista, que ell no hi fos present amb la seva senyera el seu grup de Patria Nova i amb ella la representació espiritual dels catalans d'Amèrica. La seva tarja de visita que tots esguardaven amb un cert somriure, va arribar a assolir renom. Deia que catalans de Cuba, de l'Argentina, de Brasil, de Xile, etc., li havien confiat la representació. No faltava qui calificava de glòria o mania volguer portar i cuidar sempre aquesta delegació. Això no havia de pagar amb la seva vida. Perquè tot el demés; tot el que li havia estat trobat quan fou detingut no podia constituir delictes de cap mena. En el registre que li fou fet, li trobaren un àlbum amb unes fotos dedicades del President Macià, una gran senyera catalana — sens dubte la del grup Patria Nova — i unes notes diàries en les que segurament hi estaven anotats uns fets més destacats que tenien lloc del moviment patriòtic. Amb la bandera al coll fou passejat pels carrers, en el seu trasllat a la Comissaria i d'aquesta a la Presó Model. El sumari cursà ràpid i el judici fou prompte celebrat. Sens dubte hi havia interès en suprimir-lo també molt aviat. Alguns dia parlarem d'aquests judicis o consells de guerra, dels procediments que s'han estat posats en pràctica i que per espai de cinc anys han condemnat a mort i a la pèrdua de la llibertat, a tants milers i milers d'antifeixistes espanyols. El nostre país s'avergonyirà d'una cosa semblant. »

« Per a Domènec Latorre, la condemna fou a mort. Després, traslladat a la sexta galeria, a les cèl·lules de planta baixa, on els condemnats a la mateixa pena esperaven la matinada tràgica en que serien executats els seus noms per ésser traslladats al lloc d'execució. Allí passà en Domènec prop d'un mes esperant el seu dia, temps d'engunia i esperança a la vegada, per si pogues arribar un indult. »

« Varem trobar un ingenios sistema de correspondència. I cada dia en unes poques ratlles ens comunicàvem els nostres pensaments i sentiments. A ningú Domènec el subconscient no l'enganyava quan li deia que moriria davant del piquet d'execució. Jo l'encoratjava, li deixava entreviure la possibilitat de l'arribada de l'indult. Però l'encoratjament no calia, perquè en cap de les seves noves s'hi demostrava defalliment. Molt al contrari; deia que si havia de morir, ho faria content, perquè era per Catalunya que donava a seva vida. »

« Un diumenge al matí, després de la nostra assistència obligatòria a la missa, desfilàvem tots els presos de la sexta galeria per tal de tornar a les nostres cèl·lules. L'orquestra improvisada de la preso que havia acompanyat la cerimònia religiosa, tocava encara. Al passar davant de la cèl·lula de Domènec, varem sentir, amb gran astorament per part nostra, que aquest i els seus companys, amb veu bastant forta, cançaven els « Segadors » i la « Marsellesa ». Sortosament, el soroll dels nostres passos al desfilat i la música que s'orgia tocant, ofegaven llurs veus. En aquell eco de mon encara no havia minvat la moral. »

« Una tarda, al sortir a passeig al pati, ens fou comunicada la nova fatal. Aquella matinada, entree els que havien estat emportats per a ésser executats hi havia en Domènec Latorre. »

« Ningú va poder explicar-nos com va morir, però tenim la seguretat mes absoluta, de que ho va fer noblement, coratjosament, i que el seu darrer crit no va poder ésser altra que el de un vigoros: « Visca Catalunya! »

« « Pobre Domènec! ». Ell que delirava per a poder ésser útil a la Patria, el destí va voler que li dones el que hom mes pot estimar... la seva vida. Ell i la seva sang, com la del President Companys, i com a de tants altres patriotes, hauran fundat d'un bell futur de llibertat, la terra estimada de Catalunya, i amb ella, les altres terres d'Ibèria. »

« Sembla que algu va dir que la crònica no te els drets de la Historia. Nosaltres criem que aquestes ratlles poden servir a l'una i a l'altre. E despotisme amb les seves turpituds fa sempre marxar. El feixisme espanyol a l'afusellar a ningú Domènec Latorre, va inscrivir el seu nom entre els de Catalunya. »

J. DURAN i GUARDIA.

ceptats els seus punts de vista, ell i els seus companys es retiraran de l'Assamblea i es consideraran fora de la disciplina d'E. R. C. »

« Així que acaba de fer public l'anunci de la dissiència del grup simpatitzant amb Aliança Catalana tota l'Assamblea exterioritza la seva satisfacció i demana a la Presidència que aquestes persones siguin considerades, d'acord amb la seva declaració, baixa del Partit. »

« Mentre el grup Claret consuma la retirada, acomiadats pels crits de protesta de tota la sala, la proposició Queralt-Carles es aprovada per aclamació. El President clou l'acte, i anuncia que la proxima reunió tindrà lloc el dissabte propinent dia 30 d'aquest mes. »

« Es diria que, aquest final no va ésser del gust de tothom. Ho demostra la reunió, segons sembla, que al vespre varen demanar els elements simpatitzants d'Aliança Catalana, als dirigents d'E. R. C. i que aquests varen creure que no hi havia cap inconvenient en celebrar. Segons es diu, i com a resposta al projecte d'entesa presentat pel grup d'Aliança C. els representants d'E. R. C. feren esforços per a fer comprendre als seus antics companys de Partit que tota possible conciliació està subordinada al seu reingrés a la disciplina del Partit d'E. R. C. Les nostres notícies son de que no hi va haver acord. »

El que diuen i el que fan ells

El discurs d'un ministre que es diu Carceller

« El dia 10 de Juny s'inaugurava a Barcelona la « XII Fèria Internacional de Muestras ». Va haver-hi, es clar, discursos. I en nom del Caudillo en pronuncià un el ministre d'Indústria i Comerç, camarada (dels falangistes) Carceller, el qual s'embria que va voler contestar les crítiques que es fan del seu règim i ho feu (en espanyol, es clar): »

« Alguns cops s'han fet comentaris en l'exterior sobre si el nou règim està caracteritzat per tals o quals matisos; som indulgents i supòquem amb resignació cristiana els errors dels altres. Si a Espanya el règim actual hagues estat significatiu pels aquests matisos que tan lleugerament s'ens han atribuït, no haurien passat per Espanya els cents de milers de fugitius de tants païssos (incloent-hi els d'Espanya?) raons i religions i, tot i que Espanya estava depauperada i que havia estat víctima de tanta incomprensió, amb gest s'nyorial i caritat cristiana, facilitat el pas de quantitats innombrables de persones de característiques tan distintes. Està demostrat doncs, el fet irrefutable de que el règim espanyol no està inspirat en el d'altres païssos, i que està fundat enterament en el mes pur i en el mes perfecte sentit de respecte a la personalitat humana... »

« Per salut, està inspirat en una por saludable als païssos als quals per anyien els fugitius. En quant a la personalitat humana, com que sembla que es estrangerana... »

« Compara mes avall la situació actual del país amb la de 1917: « Era Espanya en aquells temps un règim completament provint i governat per un Règim que es deia democràtic i, amb tot era freqüent veure a Barcelona en aquells dies metralladores pels carrers i alguns cops acompanyats de canons. Aquest cop Espanya surt d'una situació de depauperació i en contrast, en entrar en el quart any de la guerra mundial, s'ha pogut celebrar a Barcelona el Congrés Europeu d'Història Natural de Toulouse. El contrast és clar i categoric: (Supòsem que es referim a la diferència entre els règims de 1917 i els règims de 1936-1939). »

« També es distingia aleshores Barcelona perquè abundaven els que pretien ésser democràtes i monàrques organitzant parlaments i sessions i dient que eren facciosos els altres parlaments... » (Mare de Deu i facciosos!) I encara no s'havien subvat. »

« Tenim el màxim respecte per qualsevol situació exterior... Desitgem viure i conviure amb els altres; pero en quant al règim interior d'Espanya la ferma unió dels espanyols al volt del Cabdill farà que no s'admetin ingerències per res ni de ningú. » (Ni d'onés.) »

« No hem d'envejar res en el sentit moral i espirituall que anima a la nostra política interior que ens porta a implantar el règim social mes avançat del món... »

Els militans d'E. R. C. dels Pyr. Or. aclamen l'unitat del Partit i acorden la seva reorganització

« La reunió convocada pels militants de cadascuna de les Federacions Comarcals del Partit d'Esquerra Republicana a Catalunya, ha constituït un esdeveniment extraordinari. Hom calcula l'assistència al voltant de 500 persons, arribats de tots els punts del Rosselló, Conflent, Vallespir i Cerdanya. Entre aquests militants l'entusiasme ha estat considerable. »

« Amb un llugrr retard ocasionat per les tasques de control rigoros dels assistents, ocupà l'estrada la presidència formada pels senyors: Francisc Juvé (Diputat a Cortes), president; Julià Gual (B. C.), secretari; Josep Puig Pujades (Diputat a Cortes) (Girona, Joan Garcia Castellet (Barna Ciutat), Carles Rosello (Tarragona). Els acompanyaven els Srs. Martí Barrera, Diputat a Cortes, Hilari Salvado, Josep Delmas, Leopold Morant i altres »

« El president ombre l'acre congratulant-se de la nombrosa assistència que dona a l'espaiosa sala de la « Union de Commercants » un aspecte magnífic, cosa que prova a força permanent del Partit. Exposa les circumstàncies que han permès de poder celebrar aquest acte i que no son altrs que l'alliberament de França, gracies al meritos esforç dels exèrcits aliats i de les gloriores F. P. I. Recorda els grans moments pels quals travessa la nostra Patria i el fervoros homenatge a tots els caiguts per la causa de la llibertat, simbolitzats en la persona immortal del President Companys. L'Assamblea dempués guarda un minut de silenci eplogat per un mocionador crit de Visca Catalunya!, que es contestat clamorosa i entusiasmicament aplaudit. Acaba explicant els motius de la reunió i que poden resumir-se en el projecte decidit de ragrupar tots els elements del Partit fins ara dispersos. »

« El Sr. Gual Negeix dues proposicions que son aprovades per unanimitat sobre la reorganització del Partit. »

« El Sr. Claret (Andreu) defensa l'elecció d'una taula de discussió i davant l'oposició de gairebé tota l'Assamblea, planteja en termes claríssims l'existència, dintre del Partit, d'una facció que, segunt inspiracions totalment estrangeres a les orientacions generals d'E. R. C., s'ha adherit a l'organització Aliança Catalana, part integrant d'Unión Nacional Espanola. »

« A continuació s'obre un ample debat en el qual hi participen entre altres els Srs. Fontbarnat, Arnau Cortina, Misses, Puig, etc.; i en el curs del qual es demostra la voluntat decidida de la gran majoria de mantenir l'integritat del Partit contra tots els intents de divisió. El Sr. Claret, pero, infatigable, i amb un desig evident de fer-se remarcar, qualifica de poc democràtica l'actitud de la Presidència que es resisteix a accedir a la seva demanda. I magrat que l'orador s'atreu l'hostilitat de l'Assamblea, segueix parlant fins que el Sr. Rosello (Carles) fa remarcar que, en aquest cas la unica posició antidemocràtica és la adoptada per aquest petit grup, i afegeix: »

« La manera com heu constituït aquest consell fantasmagoric es la mes forta transgressió als principis democràtics, puix nosaltres, com a Comissió Organitzadora d'aquesta Assamblea, no hem tingut mai la intenció de canviar res al Partit ni d'investir-nos amb càrrecs que no ens pertanyien, cercant solament reagrupar Esquerra Republicana i vigoritzar-la, per que aquesta mes tard, en un Congrés General, al qual participaran els representants autèntics de tots els militants d'E. R. C. que viuen exiliats a França, determini la seva acció i el seu pensament, mentre que vosaltres heu format un Comitè Executiu prescindint de l'opinió del militant. »

« L'Assamblea acull aquests manifestacions amb grans aplaudiments i el Sr. Queralt presenta una proposició, segons la qual, la C. O. organitzadora de l'acte estableixi ràpidament el cens complet dels militants dels Pyr. Or. i convoqui una nova Assamblea per a elegir el Comitè Departamental. »

« Quan tothom es pensava haver arribat a un acord definitiu, el Sr. Claret, en mig de la cridoria general, anuncia que, si no son ac-

... (Segueix)

NOTICIARI

Estat Catala

« Es prega a tots els militants d'Estat Catala enviïn llur adreça per tal d'organitzar-se i veure la possibilitat de constituir-se en delegacions comarcals i formar un Consell Directiu. »

« Insicar « El Casal » al qual es perteneix. »

« Dirigir-se a la Redaccio de « Foc Nou » 48, carrer de Metz, a nom d'Estat Catala. »

Esquerra Republicana de Catalunya (H.-G.)

« Es convoca a tots els militants a la gran Assamblea Departamental per al dia 22 del corrent a l'hora i lloc que s'anunciarà oportunament. »

« Donar compte de les gestions efectuades par la Comissió Organitzadora: »

« II. Nomenament del Comitè Departamental; »

« III. Precs i preguntes — Per la Comissió: Deimir IBANEZ. »

Acio Catalana Republicana

« Tots els militants d'Acio Catalana, residents a França, son pregats de fer conèixer els seus noms i domicili, a la Secretaria del Partit que provisionalment ha quedat establerta a la següent adreça: J. Ferrer Aymar, 8, rue de la Trinité, Toulouse. »

Centre d'Etudes Economiques et Sociales Barcelone-Toulouse

« Amb aquest nom ha quedat constituït un Centre d'Estudis Economicos i Socials, que té el seu estatge al n.º 1 del Boulevard d'Arcole. El Centre tindrà par finalitat establir relacions socials entre els dos pobles i afermar els ligams d'amistat que els han unit, en la desgracia, i crear entre ells en el present i per l'avenir una cooperació durable d'interessos i sentiments. Tot això es proposa fer-ho per mitjà de conferències, viatges col·lectius i per tots els mitjans que es considerin convenients. »

« Foc Nou » acull cordialment aquest Centre d'Estudis i tindrà sempre informats els seus lectors, referent a les activitats que ha de desplegar la nova entitat. »

Visita al Museu d'Historia Natural

« Diumenge passat dia 1, un grup d'amics nostres, exiliats polítics, entre els quals « Foc Nou » hi estava representat, varen visitar el Museu d'Historia Natural de Toulouse. La visita va allargar-se per espai de dues hores, en el transcurs de les quals, el Sr. Astre, amb la seva gran competència, va donar-nos totes es explicacions necessaries perquè els visitants aprofitessin bé del seu pas per aquest magnific Museu. Aiximateix ens »

preguem que d.s de aquestes planes vnguem expresar el seu remerciament al Sr. Astre par la seva gentil-eza atenció. »

Aniversari de l'afusellament de Lluís Companys

« Per diumenge vinent dia 15 d'Octubre, s'organitza a Perpinyà una gran Reunió de Germanor Catalana, a la memoria del que fou President de Catalunya, Lluís Companys. La Reunió consistirà en un gran acte públic en el lloc i hora que s'anunciarà oportunament. A la tarda, es posarà una pedra a la memoria del President i de tots els màrtirs del feixisme. »

« FOC NOU hi estarà representat i, amb motiu d'aquesta gran reunió de Germanor Catalana, ha editat una fotografia del President que tothom podrà adquirir per un preu modic. Les comandes que vulguin fer els nostres amics, poden ja adreçar-les des d'ara, a la Redaccio de FOC NOU, 48 carrer de Metz. »

« Tots els catalans exiliats a França voldran ésser presents a la gran reunió de Germanor Catalana, de diumenge dia 15, a Perpinyà, en la qual, s'homenajarà la memoria de Lluís Companys i de tots els caiguts en la lluita contra el feixisme. »

« Es diversos Hotels i restaurants de Perpinyà asseguraran el ravituallament i l'hostatge de tots els assistents. — La Comissió Organitzadora. »

L'homenatge de Foc Nou a la memoria del President

« Amb motiu de complir-se l'aniversari de l'afusellament de Lluís Companys, FOC NOU dedicarà el seu numero vinent a la memoria del que fou President de Catalunya. Amb motiu també d'aquest aniversari, FOC NOU editarà una fotografia de Lluís Companys que tots els nostres amics poden demanar des d'ara, a la nostra Redaccio. »

Casal Català

« Divendres al vespre va inaugurar-se aquest casal que té el seu local al café Florida, plaça del Capitolet, i que vol ésser la casa que aplique a tots els catalans de Tolosa i de la seva regió, sense cap distinció de matisos, ni polítics, ni sindicalistes. Un altre dia donarem mes detalls. »

Congrés de la Joventut Combatent

« Aquesta setmana s'ha celebrat a Tolosa el Congrés de la Joventut Combatent. Els actes han tingut lloc al Gran Anfiteatre de la Facultat de Lletres, del carrer de Remusat. El Congrés ha pres l'acord de crear a tota la França, uns Comitès patriotics de la Joventut Combatent. »

« Mat'agrais a l'invitació que hem rebut. »

1933 - 1936 - 1939 Catalunya primer peo de la guerra mundial

(Cont'nucio. V. ure n.º 3)

« En el cas present el mal ve de l'hitlerisme, ja abans de la presa del poder l'any 1933, tenia una teoria i uns plans de política exterior d'agressió que després es concretaren en un moviment i en una esca: el moviment geopolitic dirigit pe general Karl Haushofer, professor de la Universitat de Munique, l'Escola d'Aks Estudis de Geopolítica, establerta a Berlín, a la Wilhelmstrasse, amb un Seminari per a les recerques sota la direcció del Dr. Albrecht Hanshofer. Es resultats d'aquests estudis eren publicats a la « Zeitschrift für Geopolitik » i en un munt de llibres indignos pero esperadors. I es un fet que en uns articles publicats en aquesta revista pel Juny de 1937 s'hi exposaven els plans nazis contra Austria i pel Març del 1938 els que anaven a l'anexió de Txecoslovàquia, plans que en mig de la impotència general es portaven a cap el 12 de Març i el 30 de Setembre de 1938. »

« mantenir un nombre de tropes als Pirineus. »

« Pel que fa a Catalunya... En a pensant, diuen els escriptors alemanys, l'àrea de major interès politic es Catalunya, perquè: a) es la porta mediterrània de la Península. »

« b) les seves vies de comunicació van de cara a França; els autors alemanys les tenien ben estudiades. »

« c) la Catalunya gran, es a dir, els païssos de parla catalana, constituïts altre cop, com ho foren en el passat, en un Estat independent, podrien oferir un pont terrestre que uniria França amb el seu imperi nordafricà. »

« d) Catalunya forma una unitat estrategic amb les Balears. La possessió de Menorca i Catalunya per una potència, fa ineficac la possessió de Mallorca peer una altra. El triángul Barcelona-Mao-Cartagena, tal a les rutes marítimes franceses al Nord d'Àfrica. »

« e) Adhuc l'estret territori de la Catalunya estricta presenta una zona de perill per a l'expansió d'Itàlia. »

« f) per aquestes raons Espanya no pot tenir una Catalunya lliure. Per tal de conservar els catalans sota la dominació castellana i impedir l'expansió d'Espanya, la capital del nou Estat espanyol hauria d'esser canviada de Madrid a Barcelona. Això portaria els « constructors d'imperi » castellans, mes prop d'un nou focus de poder, a l'endrecament de vies marítimes i terrestres, inclent-hi el projecte « Canal des Deux-Mers ». »

(Segueix)

UNIO

Es innegable que encara que vivim en un país amic no som pas a casa nostra. Volèm dir amb això que hem de limitar-nos a una actuació ben de cara als nostres problemes...

S'està demostrant aquests dies que Toulouse es una de les Ciutats de França on els homes de Catalunya i dels demés països ibèrics, senten una ànsia més gran per a edificar damunt de fonaments sòlids...

No perdem de vista que a casa nostra hi ha homes abnegats que senten aquest neguit i que s'organitzen per a donar el cop fatal als lacais del feixisme internacional.

Joan SANGRES.

Un interessant comentari de "Le Populaire"

El diari "Le Populaire" de Montpeller, organ del Partit Socialista, publica un interessant article signat Jacques Barsac, del qual traurem aquests interessants paràgrafs:

« Actualment, existeixen dos moviments antifranquistes: l'Unió Nacional » i l'Agrupació dels Partits Antifranquistes.

L'Unió Nacional, constituïda sota l'iniciativa del Partit Comunista, vol reunir elements vinguts de tots els partits i de tots els horitzons polítics. El mateix hi trobem als comunistes que els representants de la C.E.D.A. de Gil Robles o els monàrquics, antics companys de Franco i que ara es giren contra d'ell.

L'Agrupació de Partits Antifranquistes s'ha realitzat una mica pertot. Citarem la Junta Espanyola de Lliberació, constituïda a Mèxic i que el 23 de Desembre de 1943, llençava un manifest signat per Martínez Barrios per l'Unió Republicana; Albornoz, per l'Esquerra Republicana de Catalunya i Prieto per el Partit Socialista i la U. G. T.

A França s'ha format un Comitè de Reaccions de Forces Democràtiques que comprèn: l'Esquerra Republicana, l'Unió Republicana, el Partit Republicà Democràtic Federal, l'Esquerra Republicana de Catalunya, el Partit Socialista Obrer Espanyol, el Moviment Llibertari, C. N. T., U. G. T., Partit Obrer d'Unificació Marxista. El Partit Comunista ha estat sollicitat i no ha volgut entrar-hi...

Les lletres i les Arts

L'ENCIS DESFET

Aquell mati, Eugeni havia sortit de casa més d'hora que els altres dies. Feia un demati radiant d'abril barceloní. L'aire era transparent i llampid com un cristall.

Eugeni no tenia prou ulls per mirar. Era l'espectacle de cada demati però avui el trobava inèdit. Totes les coses semblaven rentades de fresc. Els arbres estiraven les seves branques amb una audàcia delirant.

Era el cobrador del tramvia que venia a despertar-lo i li allargava un bitlletet de color de rosa. Eugeni pagà els vint cèntims de trajecte mínim.

Té, pensà, si jo ara fos un beneit, m'imaginarà un grapat de coses... Quina ximpleria això dels cap i cues!

Cada demati, feia el mateix trajecte. Vivia al carrer Sameron i treballava al despatx d'una casa d'exportació de la Via Laietana.

No en podia ésser d'altre, cap i cues! I es rigué ell mateix de la seva ximpleria.

Tot fent camí cap a la Via Laietana, pensava: Cal convenir que això de la Rifa Nacional, és una de les poques coses veritablement seroses que tenim al nostre país.

Havia arribat al despatx i les seves reflexions es varen perdre ben aviat entre les restalles de números i els laberintes de la comptabilitat. Era dia de cobro i a mig demati, com de costum, li portaren tancat dintre un sobre el preu del

amb aquesta actitud i amb aquesta veritat elemental: que per restablir la República, es millor comptar amb els republicans.

La França de la resistència, la França alliberada, es troba internament al costat de la República Espanyola, i esperem que el Govern de Gaulle, en aquest aspecte, com en tots els altres, no serà pas inactiu.

seu treball. Però aquesta vegada el sobre anava acompanyat d'una noteta en la qual se li deia que, com a premi a les seves serveis molt estimats per la Direcció, els seus honoraris eren augmentats d'un tant per cent ben considerable.

Eugeni somrigué amb aquella suficiència amb que acostumen a somriure totes les persones que saben de que va. Sense ni donar-se'n, els seus dits cercaren al fons de la butxaca de l'ermilla, i acariciaren un bitlletet de color de rosa.

Quan la savia casualitat s'apodera d'un home, i comença a fer-lo giravoltar entre les seves mans de fada es molt difícil reaccionar d'una manera normal.

Al carrer, Barcelona era una festa. Uns anaven a dinar i els altres ja en venien. Això es començava pel pas que portaven i per la coloració mes o menys rosada de les seves galtes.

Eugeni tenia per costum de prendre un aperitiu en un cafè de la Plaça de Catalunya. Li agradava passar uns moments enmig d'aquella concurrència variada i multicolor.

Té, aquesta també avui! — pensà Eugeni — que s'espera una mica ara; jo no porto cap prssa.

Es evident que hi ha coses que són mes fortes que nosaltres mateixos. Si es parla de ciències ocultes, també haurà de parlar-se de circumstàncies ocultes.

Es molt aviat dit, « això es una ximpleria ». En el meu cas els voldria veure. A mes, hi han precedents de que no tots son ximplies.

Ens creiem que som alguna cosa i no som res mes que joguets de l'atzar. Les nostres qualitats o els nostres defectes no son res mes que un atzar.

Passava per Mallorca i per poc no s'abraça amb un cavall. El carrerter li va dir un mal nom.

La seva mare ja l'esperava per donar-li la bona nova. Feia molt de temps que pledejaven amb un oncle de Llavaneres, germà de la mare d'Eugeni, que els disputava la possessió d'una casa i unes terres.

En aquest moment no tenim mes detalls, però estem segurs que tots els Catalans veritablement nacionals, s'agrupen ja des d'ara al volt del govern.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

Poema del Pessebre

Flor Natural als Jocs Florals del Rosselló

LA VELLA QUE FILA (Fragment)

Hi ha una avia que fila al peu d'un portal. — Veniu amb nosaltres... Es nit de Nadal! — « Vosaltres rai... Els xais us dormen sols...

I una dona s'avança, no pot més, el rengle dels soldats buria, lleugera, i amb un drap, que és d'aquest que jo faré. Li eixuga el rostre, sang i polseguera, i suor i llàgrimes, angoixa mortal, i li dona el consol d'un drap fresc...

Joan ALAVEDRA.

a totes les seves pretensions, i es reconciliava totalment amb la família.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

Eugeni el llegí tres vegades. Però el número era sempre el mateix: 23322!

Sembla que això hauria d'haver produït en Eugeni una nova alegria, i que la seva reacció natural havia d'ésser la de pensar, que si havia tret la Rifa, era perquè la sort l'havia afavorit d'una manera molt migredeta.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

La savia casualitat no fa mai les coses a mitges. Eugeni no podia pensar això, perquè ja estava massa ensoïtat per reflexionar d'una manera normal.

Llegiu sempre el conte de FOC NOU En el número vinent: ESPORT 1900 per Angel FERRAN

El President Sr IRLA encarrega al Sr Rovira i Virgili la formació del Govern de Catalunya

En el moment d'entrar en premsa ens enterem de la bona nova. El President Sr. Irla, ha encarregat al Sr. Rovira i Virgili la formació del Govern de Catalunya.

En aquest moment no tenim mes detalls, però estem segurs que tots els Catalans veritablement nacionals, s'agrupen ja des d'ara al volt del govern.

Visca Catalunya!

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACC O I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

CATALA! Recordat que ara fa quatre anys, Lluís COMPANYS moria afusellat als glacis de Montjuic, al crit de « PER CATALUNYA »

EDITORIAL

Companys, símbol

La traïció pro-nazi i la covardia franquista acompliren el seu fet. Els uns cobrint-se de llot davant de la història, violant el dret d'asil i lliurant un refugià polític d'alta representació. Els altres cobrint-se de sang i assassinant-lo, sota una disfressa de sumaríssim, als fossos de Montjuic el 15 d'octubre de 1940. La notícia corregué de boca en boca i feu vessar a tothom l'àgrimes de rabia i de dolor. « Covards! Assassins!... » Amb el puny clos i les ungles foradant la carn, cada català es guardà per a ell un jurament de venjança.

Han passat quatre anys, el monstre nazi està a las acaballes i el falangista cerca ja el reco on caure mort. Alliberats de la mordaga que ens ofegava, trencades les cadenes que ens oprimien, els exiliats han obert la boca per cridar « Visca En Companys » i han allargat els braços enlaire per venjar-lo. I la reacció patriòtica d'amorosa exaltació, de simpatia i d'enyorament per al gran caigut de Montjuic, ve a donar-nos un consol per al nostre dolor, una alegria en la nostra tristesa. I és que En Companys, amb el seu sacrifici, morint afusellat pels sicaris franquistes en holocaust a la pàtria, ha elaborat ell mateix la gran Catalunya.

Lluís Companys sera a tots els cors, a tots els pensaments, a totes les ciutats, a tots els llogarrets de Catalunya. Volgueren matar en ell el president de Catalunya, volgueren assassinar en ell la Catalunya mateixa i ara es trobaran que de la seva tomba sortirà una Catalunya nova mes forta, més vigorosa i més gran que la d'abans. Una Catalunya més viva i més catalana que mai, una Catalunya unida, entenmentada, puixant, immortal com ho serà el president caigut sota les bales de l'enemi.

Mataren un català i la seva mort farà milers i milers de nous catalans.

Mataren un polític i l'han elevat a la categoria de símbol de la pàtria catalana, n'han fet un màrtir gloriós que serà a tots els altars patriòtics de Catalunya.

Trobaren una Catalunya dividida i el sacrifici de Companys la unirà fraternalment sota una bandera de patriotisme auster i conscient.

« Foc Nou » saluda la memoria del president Lluís Companys amb el seu homenatge de simpatia, d'amor, d'enyorament, i està segur que de la sang vermella vessada per les seves ferides a Montjuic en sortirà una nova bandera espiritual de la Pàtria amb unes quatre barres roges de sang tèbia, que evocaran eternament el seu sacrifici i el dels que com ell moriren per la pàtria.

EL COMPANYS que jo coneixia per JOAN ALVAREZ de LARA

Vàrem veure per primera vegada Lluís Companys, l'any 1929, quant començant a sentir les inquietuds polítiques i al mateix temps el desig de la ballaruga, em vaig afiliar al Cercle Republicà Democràtic Federal, de Sabadell. I em mostràren a la taula de les personalitats un home rialler que jugaba la « manilla », feia grans gestes i enraonava contínuament amb els seus companys de joc i els badocs que feien rotllo. — Es Lluís Companys, em digué un amic mes gran, és el nostre Diputat, el que succeï Francesc Layret, és el que fou empresonat a la Mola. I per a mi, noi de quinze anys, que començava a desvetllar-me a les emocions patriòtiques, Lluís Companys ja fou un personatge legendari.

L'assassinat de Francesc Layret, la preso, el Diputat i la seva manilla riallera, tot es barreja dins del meu cervell. Més tard 1931; campanya electoral, gran acte public de l'avantveilla de les eleccions, Lluís Companys parla i ens recordem d'aquests mots que frapàren el nostre raonament de jove de 17 anys. S'adreçava a la Lliga Regionalista i els deia: « Nosaltres no us regategem ni la vostra intel·ligència ni la vostra capacitat per a governar, pero us manca l'emoçió patriòtica del moment polític que vivim. » I aquests mots han tingut una gran influència sobre la nostra formació política, ells ens descobriren les dretes retrogrades i egoistes sota el seu veritable angle. (Segueix pag. 2).

EL PRESIDENT LLUIS COMPANYS

PER LA MORT DE LLUIS COMPANYS Président de Catalunya per AMBROSI CARRION

Jo no sé pas com era la fatal matinada, amb la mar adormida sota el negre castell; la tardor en nostres platges sempre és dolça i daurada mal la Mort llevi l'ancla del fatidic vaixel.

Quietut que devé el voltant teu immensa: ni una fusta que cruix, ni un respir lleu del vent sols el pas vellutat de l'infant que s'avença per portar-te la llum del darrer pensament.

Pensament que es desclou, profecia que munta com el sol que s'aixeca més enllà de la mar. Catalunya i tu penses, el darrer jorn apunta i en morir encens la flama eternal en el far.

Tu guiatge seràs per les veles plegades esperant les desperti l'alè lliure del vent; ara dormen com mortes les verdoses onades mes la sorda tempesta al pregon brunzi es sent.

Veus que s'obre la porta i la fosca l'espera Ara tots son com ombres no més tu ets viu i fort. Per pejar en el silenci fas la passa darrera trepitjant amb peus nus pel camí de la Mort.

Vas descalç perquè saps que la terra és sagrada i vols viva trobar-la sota el peu fred i nu; que en la pols que trepitges hi ha la sang barrejada dels qui feren ofrena de la vida com tu.

Vas descalç per sentir-te en la terra materna que en la sina gelosa vol guardar-te colgat mentre hi ha davant teu com l'espai, l'hora eterna i a la gloria has d'entrar fent lliço d'humilitat.

SEQUEIX P. 3

REFLEXIONS d'un Catalanista

Breu missatge

per EUGENI XAMMAR

Que les nostres vides no desmeixin de la seva mort! Que siguin dignes de la feixuga herència que el Prsident Companys ens va deixar en morir. Flors i coronas i làpides ara que tornem a tenir la llibertat d'anar plegats al cementiri. No hi tinc res a dir, mentres tinguem present que els catalans que hem estat testimonis de la passió i mort del Prsident Companys portem damunt de les espatlles un pes de plom. Ell va caure amb el nom de Catalunya als llavis i ens va deixar a nosaltres amb la sort de Catalunya a les mans.

Que les nostres vides no desmeixin de la seva mort.

El Prsident Companys ha entrat a l'Historia de Catalunya per una gran porta de marbre nègre i d'or. Darrera d'ell, per la mateixa porta, ha passat la seva generació, els més vells i els més joves, la gran corrua endolada de tots els que hem estat testimonis de la seva passió i de la seva mort. Honor insigne i compromís d'honor. Davant de Lluís Companys la Historia ajupira les banderes, pero amb nosaltres, que som els heuues del Prsident mort, la Historia s'encararà inflexible i ens demanarà comptes.

Que volem que sigui el Prsident Companys a la Historia de Catalunya, un exemple secund o una estela funerària al mig del desert?

Hi ha la mort del Prsident Companys i les paraules que va dir quan el cridaren, en llengua estrangera, per anar a trobar la Mort: « Moro per Catalunya. Si hagués pogut triar la meua mort no n'hauria volgut d'altra. » No en dubtem pas. L'home que fou capaç de dir aquestes paraules a l'hora de la mort portava una bella flama al cor i una punta de diamant al front. Amb tots els deutes pagats, aquest home, Lluís Companys, te ara el dret magnífic d'exitgir de Catalunya més seny, més voluntat, menys aixelabrament, més esperit d'ordre i de sacrifici. I Catalunya som nosaltres.

La del Prsident Companys fou simbòlica. Tothom ho va veure, tothom ho va sentir: no han afusellat Lluís Companys, han afusellat el Prsident de la Generalitat. El símbol, però, era encara més ample i més alt. Per als autors de la sentència contra Lluís Companys, el cos deixat estès sense ànima i sense sang als glacis del castell de Montjuic a la punta del dia 15 d'octubre de 1940, no era el cos d'un home ni la desbulla d'un magistrat. Eren els ossos i la carn de Catalunya.

I ara s'acosta el 15 d'octubre de 1944. Fora Catalunya els catalans van a colles i parlen alt. Dintre de Catalunya els catalans encara van d'un a un i tenen por d'aixecar la veu. Pero tots van i venen i parlen i escriuen. Tots volen fer i tots volen dir. Tothom te un paper per llegir o per fer llegir, una idea per donar, un dubte per aclarir, un secret per confiar. (Segueix pag. 2)

F.P. 4/8

PER LA MORT DE LLUIS COMPANYS

(CONTINUACIO)

En la pau infinita trobaràs companyia quatre ombres sagrades que et vindran a acollir que també com tu foren els capdills, peno i guiar; Macià, Guimerà, Mossèn Cinto i Seguí.

Ara tu tal com ells en la mort, vius i esperes quan ja l'aire diriem que de lluny porta crits, quan ja s'obren arreu invisibles dreceres i els ulls cerquen l'estel que aclareixi les nits.

Catalunya està unida per la sang dels martiris, Catalunya és sagrada per aquells que han caigut; cova ja l'esperança dintre els freds cementiris i el camí que ells obriren no és desfet ni perdut.

Mes l'estrella tan blanca dins la nit pura i blava, mentres s'alça el nou dia de la fosca i el fang, és damunt de la terra envilida i esclava en el cel, tot ell negre, una brasa de sang.

Tolosa del Llenguadoc
10 d'Octubre del 1944.

Ambrosi CARRION.

LA VIDA ATZAROSA I HEROICA de Lluís Companys

Allò que més frapa, en la vida atzarosa i heroica de Lluís Companys, és el seu sacrifici constant per la causa de la llibertat. Aquesta alta virtut floria en el seu cor com una semprevida de sang. Flor de passió i de martiri que va fer de la seva vida un combat i de la seva mort un exemple.

L'any 1929, i Companys es trobava detingut a la Model de Barcelona, en companyia d'un centenar d'obrers i polítics d'esquerra. Martínez Domingo, a càrrec en aquells dies, va anar a la presó a visitar els presos polítics i socials. Al pati de la cinquena galeria, varen sortir en representació de tots. Jaume Agudé, Lluís i Vallescà, Angel Pesianya i Lluís Companys, Martínez Domingo va oferir-se als presoners i els va demanar que els mancava. La resposta de Companys fou simple i senzilla: ENS MANCA LA REPUBLICA I LA LLIBERTAT DE CATALUNYA.

Heus-aci Lluís Companys i el seu estil; directe, clar, incisiu com un estilet. Ja en l'any 1919 fou deportat a la Mola en companyia de Salvador Seguí i altres militants obreristes. I fou un dia que anava a interessar-se per la sort de Lluís Companys, que Francesc Layret queia assassinat a la porta de casa seva. Comunitat en l'ideal i comunitat en el martiri. I és que la llibertat és bona per a tots, menys per als seus adoradors més fervents. La llibertat és una mala amiga que fa sempre traïció als seus amics més fidels.

Tu que oferies el teu peu nu a la

FOC NOU

es proposa d'editar EL MES ENTRANT LA BIOGRAFIA DE LLUIS COMPANYS PER DOMENECH DE BELLMUNT QUE AVUI COMENÇA A PUBLICAR EN FORMA DE FULLETO

Els subscriptors i lectors del nostre setmanari que vulguin tenir aquesta biografia completa de Lluís Companys escrita i publicada a l'edició setmanal del nostre setmanari, poden subscriure de Seguida a l'edició del Llibre en qüestió que s'irà de tiratge limitat i que no es posarà a la venda.

El llibre es publicarà per parts que en siguin subscriptors i el preu de l'edició d'aquesta edició serà de CINQUANTA FRANCS. Cada subscriptor rebra el llibre per correu en paquet certificat, amb la signatura autògrafa de l'autor i un retrat de Lluís Companys editat per FOC NOU.

Heus-aci els títols dels capítols corresponents a les parts que en què està dividit el llibre:

- 1ª part: La seva vida. — La infància. — L'època escolar. — Les primeres lluites polítiques. — Companys conspirador. — La Mola. — En Layret i En Seguí. — Les vagues de Barcelona. — Martínez Anido. — La dictadura. — La República. — 2ª part: Companys al govern: Macià. — L'esquerra — L'estatut. — Les dretes contra Catalunya. — El sis d'Octubre. — Les eleccions del 1936. — La rebel·lió militar. — La guerra civil. — L'esfondrament republicà. — 3ª part: L'exili. — La detenció. — Una mort gloriosa.

Apresen-vos, doncs, a enviar la vostra subscripció abans del 31 d'Octubre, per mandad-carla a « Foc Nou », 48, rue de Metz, donant el vostre nom i adreça.

El Companys que jo coneixia

(CONTINUACIO)

Era la requisitoria més enèrgica i contundent que es podia formular.

Aquelles paraules ens foren admirar el patri i ens ajudaren a comprendre el governant.

D'altres més experimentats i amb més elements de judici, feran el retrat de Lluís Companys, proclamant la República Catalana des d'el balcó de l'Ajuntament de Barcelona. De la seva activitat com a polític, els historiadors, més tard, el jutjaran. Però jo em dic i m'enorgulleixo de confessar-ho, que cap altre dirigent de masses m'ha frapat tan profundament.

L'any 1937, formant part de la Comissió designada pel Plè de les J. E. R. E. C. per visitar el President i presentar-li la nostra adhesió i la nostra estima, vaig sentir-li desenvolupar de nou — si bé amb altres termes — aquell pensament que havia retingut sis anys abans.

El President ens digué: « A vosaltres que sou joves us tinc de dir: si estimèu Catalunya, ocupeu-vos de política, la Patria té necessitat dels joves, però si no sentiu aquesta emoció patriòtica, ocupeu-vos únicament dels vostres afers personals, és una de les maneres de servir Catalunya, altrament li farieu mal. »

I sentírem que ens havia encomanat la flama, que el nostre cor batejava més fort, que la gorja s'ens assecava i, preocupats, no trobàvem ni la força de somriure a les paraules enjogassades que ens adreçà a tots a l'acomiadar-nos.

Aquesta és la meua interpretació de Lluís Companys home polític i President de Catalunya; una preocupació constant de copsar els batecs del cor del poble català, que ell volia lliure i republicà, de Catalunya que ell estimava per damunt de tot.

I per això el morir assassinat, condemnat vilment després d'una comèdia de justícia, i afusellat perquè sintetitzava el sentiment civilitzador, progressiu, republicà, democràtic i social de Catalunya, ELL preferí un crit que era el resum i l'exemple de la seva vida: PER CATALUNYA!

Josep TORRENTS.

DISCURS de Sr. MARTI BARRERA a la reunió dels militants d'E. R. C. a Carcassona

« Amics d'E. R. de C., Expressament delegats pel Consell del Partit a França, hem vingut a aquest acte els companys Hilari Salvador, Morant i el que us parla, i aquests amics han volgut que sigui jo el que en nom del nostre organisme directiu, us informi del treball realitzat durant aquests darrers temps.

« Donades les circumstàncies que tots coneixeu, una actuació eficaç es feia extremadament difícil i no seria pertant sincer si us digués que hem fet tot allò que calia. Afirmo no obstant, a despit del que heu pogut creure alguns dels nostres, moguts per nobis impaciències, que a cada moment, pensant en tots vosaltres, en el Partit i per sobre de tot en la nostra Catalunya, hem fet tot allò que ens

ha estat possible, amb mires a la realització dels nostres comuns ideals i del manteniment dels quadres de militants a França, i amb l'objecte de que, quan arribés aquest moment en que hem recuperat una relativa llibertat d'acció, poguéssim refer altrecop el Partit, i poguéssim coordinar el nostre esforç amb el que realitza la resta dels militants, els uns a Catalunya arribant tota mena de perills, els altres arreu d'on els han portat els atzars de l'exili.

« El sentit de responsabilitat amb que el nostre Partit ha procurat actuar sempre, ens ha servit de guia i es per això que, en sense defugir cap ratió ni diàleg, no hem contractat fins ara cap compromís amb ningú. Una que ens mancaven les

PREFACI

Aquesta biografia de Lluís Companys escrita i publicada a l'exili constituïa el nostre homenatge postum a la figura del que fou segon president de la Generalitat de Catalunya.

El llibre feia temps que estava començant i els materials són de primera mà: els havia anat recollint en converses nombroses celebrades amb el propi biografiat. Un extracte de la biografia de Lluís Companys fins a l'any 1933, fou publicat al llibre « Figures de Catalunya » editat per la Catalonia de Barcelona. Encapçalava un recull de setze biografies de personalitats catalanes remarcables i el llibre, del qual no se'n féu més que una edició, quedà exhaurit en 1937.

Els documents que em facilità el propi President en parlar-li dels meus propòsits de completar la seva biografia i la intensitat de la vida d'aquell durant els set anys darrers de la seva actuació, m'han permès d'escriure una obra que si no és un model de perfecció literària, és almenys una exposició fidel de la vida d'una figura gloriosa de Catalunya movent-se en el si d'una de les èpoques més dramàtiques i agitada de la història contemporània.

Potser és massa aviat encara per a referir-se en un llibre dels materials històrics a èpoques recentíssimes com el 6 d'Octubre de 1934, la rebel·lió del 19 de Juliol de 1936, la guerra civil, l'esfondrament de la República, l'exili... La història és una pantalla cinematogràfica les imatges de la qual s'han de veure de lluny si es vol evitar que quedin borroses o desfigurades. Per això el nostre llibre no té la pretensió d'esser una obra de crítica històrica, sino la narració periodística de la vida d'un gran democrata català que jugà un paper importantíssim en la vida política de la nostra pàtria durant el quart decenni del segle en que vivim.

Evidentment resultaria difícil retallar la figura de Lluís Companys isolant-la del medi en el qual visqué. L'època, l'ambient, els esdeveniments que viu l'absorbixen, se'l fan seu i és impossible seguir-lo en el curs de la seva carrera de lluitador sense encarar també la llum del projector a l'escena, al paisatge, a la societat que el volta. Un historiador, tanmateix, no podria estar-se de jutjar, de fer crítica a mesura que els fets ho exigirien. Un periodista, en canvi, es contenta de narrar

REFLEXIONS D'UN CATALANISTA

(CONTINUACIO)

I tot això, amb les encaixades i les abraçades, i el no parar mai i el no callar mai, i les efusions i les esperances, fa com una mena de remor, una remor que porta un missatge, que podem creure que el President Companys el sent perquè sabem que si el pogués sentir no en voldria sentir d'altre.

Un missatge molt clar i molt breu. Dugues paraules a Catalunya viu.

informacions que esperem i yne tindrem dintre poc, no podem fer-ho per respecte a tots vosaltres a tots els militants del Partit, perquè els nostres principis democràtics ens obligaven a comptar primerament amb la conformitat de la majoria.

« Aquest sentit de responsabilitat però, ha d'esser la norma de tots i ningú no pot ignorar-lo o refusar-lo. Dintre del nostre Partit tots tenim iguals drets i deures, i un deure fonamental és el de subordinar-nos a la disciplina que l'organisme accentuarem a l'afiliar-nos-hi. Si nosaltres, conscients del nostre deure, no hem imposat cap compromís al Partit, d'manem a tots reciprocitat en la conducta, us diem que d'ara en avant, aquell que vulgui figurar com a militant dintre d'E. R. C. no pot ni deu obeir a cap altra disciplina que a la que mana democràticament de la voluntat majoritària del Partit.

« L'actitud que hem mantingut fins ara no significa però que ignorem la necessitat imperiosa del treball conjunt i de la unitat d'acció amb totes les organitzacions i partits democràtics de la nostra terra, per tal de resoldre els greus problemes que planteja el nostre retorn. Fidel a la seva ideologia nacional E.R.C. creu que el sol veritable lligam que pot acceptar és el d'un Front Català i Democràtic, pensament sobirà, que no estigui subordinat a cap altra organisme exterior, i des d'ara prega a tots els seus militants que despleguin la màxima activitat per a fer-lo possible realitzar-lo.

« I aquesta actitud no significa tampoc, ans al contrari, que evitem les necessàries relacions i inclús si s'escau els pactes, amb els Partits i les Organitzacions Sindicals espanyoles, per a l'obra del restabliment de la República, que Catalunya va contribuir tan a la seva implantació. Conseqüents amb aquest criteri, un Comitè de Relacions ens permet des d'ara de debatre amb les forces democràtiques espanyoles, la línia de conducta a seguir, respecte els problemes que solidàriament se'ns plantegen.

« Amics d'E. R. C., el Consell Directiu us demana la vostra opinió sobre l'obra realitzada i, per a l'actuació futura, us prega d'afegar-li totes les suggerències que cregueu oportuna de fer. »

LA TIRANIA germe de Llibertat

Les paradoxes de la vida no són mes que sorpreses de la realitat; Dues coses que a la primera ullada creiem d'ivergents, les veïem després convergir en la pràctica diària. Així, tirania i llibertat, conceptes tan oposats, viuen eternament vint l'un de l'altre, en estreta llaçada de parentesc.

Obrim l'història i a través dels temps trobarem sempre aquesta paradoxa: la tirania és el camí de la llibertat.

La tirania de tots els Cèsars de la terra ha obert la porta a les revoltes alliberadores dels pobles. Els màrtirs polítics i religiosos de totes les èpoques han fet mes proselitisme a la seva causa després de passar pel martiri que abans d'arribar-hi.

Els exemples de Spartacus revoltant els esclaus; de Mirabeau negant-se a les ordres de Lluís XVI; de Lenin aixecant-se contra l'opressora autocràcia russa, ens proben que els sacrificis per la llibertat no són mai estèrils.

La història de la nostra Patria n'és també una prova. Des de Indíbil i Mandóci fins a Lluís Companys, passant per Felip IV, cuanta tragèdia i. El camí d'espina es llarg, al final però, hi trobem aquesta llibertat tan desitjada, tan estimada dels catalans, que no sabem viure sense ella. Per ella hem vessat molta sang i per ella estem decidits a vessar-ne més encara.

No sabem resignar-nos, i es per això que els nostres germans alà, i nosaltres aci, no hem deixat mai de treballar per un retorn a la normalitat catalana. Dins les presons, a l'exili, en un recó de café, i fins en l'intimitat de l'habitació familiar, s'ha anat montant la màquina i organitzat la força que ha de deslluir la nostra estimada Catalunya. I aquí sta màquina i aquesta força, ha estat alimentada cada dia per la tirania de Franco i Falange.

Cinc anys de fusellaments, de presons, de prohibicions, de lleis dures, cruels, inhumanes. Cinc anys de persecucions, de dolor i de misèria, han fet mes adptes a la causa de Catalunya que els millors discursos de propaganda. Cada català sent en el seu cor l'odi a un règim que el fa viure agenollat, a un règim que no li permet manifestar-se oficialment en la seva llengua vernàcula, a un règim que li ha robat les seves llibertats aconseguides amb la República.

El trà ha cregut ofegar per a sempre les ansies de llibertats catalanes a força de terror i d'ingúries, no coneix però, el caràcter indomable del poble que governa. Cada lluitador que cau fa neixer multitud d' enamorats de la llibertat, perquè aquest lluitador tenia parents, tenia amics, i tenia companys que a partir del moment del drama se senten vigoritzats per l'odi i enardits per l'idea de venjança. El dictador odiat va formant d'aquesta manera l'exèrcit que ha d'acabar amb la seva dictadura, forja ell mateix les armes que un dia serviràn per a la seva mort, dia de joia per al poble, puix que la sang dels tirans es la festa dels oprimits.

Els catalans exiliats, que hem sabut esperar, que no hem deixat mai de seguir amb angúnia i pena la tragèdia de la Patria, veient ara apropiat-se el moment de la noya aurora, criden ben alt pensant en els nostres morts: Catalunya, per les teves llibertats, disposa de mi! M. MARTINEZ CARBONELL.

de deseriure el més detalladament possible el que ha vist, el que ha oït o el que li han explicat.

La intimitat de la vida política catalana i el caràcter remarcablement democràtic de les seves institucions i els seus homes han fet que tots plegats, actors més o menys importants de la història del nostre poble, miréssim les figures més representatives del país amb aires massa familiars i que, sovint, no atorguéssim la importància que tenien a molt de llurs actes. Deiem « aví » al primer president de Catalunya, m'ig país t'etjava el president Companys, assistíem i preniem part a esdeveniments històrics com el 6 d'Octubre amb una simplicitat meravellosa i tot això demostra que per nosaltres els homes i les coses de Catalunya eren quelcom de nostre, de molt íntim, part integrant i patrimoni de la gran família de la Pàtria.

Tot d'una, la mort gloriosa de Lluís Companys lliurat covardament i traïdorament pels nazis als seus col·legues i afins els falangistes, ens ha despertat d'un pesombre espantós. Ja no veïem l'esfondrament del front català, el pas dels vandals damunt la carn i l'ànima de Catalunya, l'ofegament se la seva vida espiritual, l'emigració en massa vers un exili cruel... Una figura popular que arribà a l'emigració cansada, decebuda, gairebé exhaurida per uns anys de lluita incessant, s'aixeca de la seva tomba al damunt d'una muntanya sinistrament simbòlica i pren proporcions gegantines de bandera, de símbol, de màrtir de la Pàtria. Lluís Companys ja no és el Lluís Companys que nosaltres coneixíem. Ens l'ha pres la història, la llegenda, el mite, aquest poderós fluid espiritual que gravita sobre els pobles i que determina la immortalitat de les grans figures humanes.

Mor, i en morir vol tocar terra catalana. Mira serenament les boques dels fusells assassins que l'apunten. Crida ple d'emoció abans de morir « Per Catalunya » i l'eco de la muntanya repeteix aquest crit exaltador després de mort, Lluís Companys que sabé viure com un lluitador, sabé morir com un heroi, com un màrtir de la pàtria. La seva figura i el seu nom han pres ja l'aureola i la puixança mística dels grans immortals. I esdevingut estel, esdevingut bandera, esdevingut esperit per tot fer el miracle de la resurrecció catalana, de la renovació catalana en una Pàtria unida, vigorosa i digna. (Continuarà.)

Resposta a una pregunta i altres coses

NOTICIARI

12 d'Octubre 1492

Finalment el periodista ha guanyat el polític. Tot just de venir a les meves mans FOC NOU amb « Reflexions d'un Catalanista » d'Eugeni Xammar, va esclatar una pugna entre el meu jo periodista i el meu jo polític. Aquest sostenia que quan un home té vot en organismes dirigents és allà on ha de produir-se i això és més convenient en uns moments com els actuals en que la política ha esdevingut una batalla d'aquelles que en el meu poble en diuen « fer foc de pila a pila ». Jo no vaig comprendre mai el perquè elements que tenien ascendent sobre el « Butlletí Oficial », se n'anaven a exigir resolucions en els mitjans. Unions? Aliances? No emboliquem més la troca i fact's el que s'ha de fer, però des dels llocs on es fan aquestes coses. Per això el meu jo polític s'ha mostrat enterc contra la cridoria que feia el meu jo periodista, el qual exigia respondre al Sr. Xammar per veure d'aclarir alguns « detalls » que tan influencien l'ambient. El periodista, finalment, ha vengut gairebé per una sola raó: no desdir la meua conducta la qual ha estat sempre, sempre, acudir on se m'ha demanat. Som-hi doncs.

A les Aliances, als Fronts i als Blocs Nacionals de Catalunya s'hi pot anar per diferents camins. Jo crec que ningú manca al seu deure de catalanista en no voler triar la ruta que un altre us recomana com la millor. Un bon amic meu em deia que si abans es jugava a fundar partits ara es juga a fer fronts i aliances. Jo soc partidari de la Solidaritat Catalana i adhuc penso que fins i tot hauriem de posar el fil a l'aiguila per a possibilitar, l'endemà de l'entrada a Catalunya, el gran partit únic catalanista i republicà. De moment, però, anem vers la preocupació general la qual no és altra que de fer coincidir totes les forces catalanes, sense descomptar, és clar, les organitzacions sindicals. Com assolir-ho? Jo crec que donat l'ambient envaït que gairebé asfixia la ponderació, es fa necessari la intervenció de les « altes esferes », de manera que suavitzin aspors i apaivaguin una mica els excessos verbals de tots. No crec que ningú que tingui una mica de responsabilitat negués la seva confiança per a « ligar caps », a aquell que parlés, per damunt dels partits i les organitzacions sindicals, en nom de Catalunya.

El Sr. Xammar pregunta el perquè si a Euskadi i no a Catalunya. Jo felicito els meus amics bascos pel resultat del seu Bloc. Tan de bo ben aviat poguéssim saber la naixença del Bloc Català. De totes maneres, no es pot enjuiciar la política catalana sota el mateix angle de la política basca. Els bascos varen travessar la frontera francesa tots units des del Govern, mentre que nosaltres... quedarem sense aquest aparell. Hauria estat inútil el pretendre mantindre'l pesqué arribà aci esbotzat, fet a trossos. A Euskadi els Partits recolzaven el Govern, a Catalunya se'l minava des del carrer, i des de certs organs periodístics es dibuixaven unes cosetes que desdeien la cordialitat dels que col·laboraven en el Govern. A Euskadi hi hagué força pau durant la guerra civil i a Catalunya no n'hi va haver gaire. Vol dir, doncs, que els bascos han trobat un clima dolç per al seu Bloc i els catalans, per ara i tant, no disposem d'una tal facilitat.

Es per aquesta raó que jo m'inclino a favor de la intervenció de les nostres « altes esferes » les quals po-

den fer-nos seure tots en una taula i parlar amb la serenitat i la responsabilitat que les circumstàncies exigeixen. Jo crec que tots els partits i totes les organitzacions han de fer un examen de consciència, un sever repàs de l'actuació durant la guerra, de manera el Bloc català no resulti un paper, un segell i un rètol. Analitzem el que ens separa i, sobretot, articulèiem el seu mínim detall el pla d'actuació governamental, de manera que en arribar a la Plaça de la República no s'hagi d'improvisar o de decretar per la pressió d'aquest o de l'altre. No n'hi ha prou de coincidir amb l'Estadut i en l'automatisme de les persones institucionals, ans hauriem de saber tots, punt per punt, el que s'ha de fer i de dir, més fer que no parlar, a casa nostra. A Catalunya hi havia, de resultes de la guerra civil, una nova modalitat econòmica, política i social, la qual s'hauria de revisar amb tota equanimitat i altesa de mires per tal de trobar una coincidència que no defraudés els obrers ni obstaculitzés l'obra de reconstrucció nacional. Si es podia arribar a concretar sobre l'obra a fer des del govern provisional, jo crec que ja ho tindríem tot i el poble no hauria de tèmber les falles d'una tasca de col·laboració, els participants de la qual ho fossin tot menys col·laboracionistes. Després... cada partit que es presenti amb els seus homes i el seu programa de manera que el ciutadà pugui triar lliurement, sense sotmetre'l a la confusió de les coalicions, que si bé aquestes guanyen eleccions, en canvi dilueixen massa les responsabilitats de gestió governamental. Bloc català? D'acord. Però anem-hi per un camí clar, tot fent desaparèixer en el seu decurs, els obstacles que demà sorgirien si ara ens limitàvem només a unir-nos per a fer veure únicament que estem units.

Et Sr. Xammar, en el mateix article, diu a l'amic Barrera i a mi que hem compromès l'Esquerra amb la seva entrada al « Comitè de Relacions de Forces democràtiques espanyoles ». Si, és cert, hem compromès l'Esquerra a: I. Saludar les autoritats franceses; II. A fer públic que el nostre Partit no està representat en cap organització; III. A recomanar que els militants segueixin únicament la disciplina del seu partit i, finalment, hem compromès l'Esquerra a recomanar que el militant no es barregi en la política interior francesa. Té el Sr. Xammar res a dir sobre aquest compromís? No aniré més en la en aquesta qüestió. Únicament recomanaria amb tota cordialitat al Sr. Xammar que donés una volteta per les « fermes » i els pobles del Gers, Arida, Aeyron, etc... i només hi escoltés una mica, només una mica. I si encara li sobrava temps, fora convenient visités Tolosa, la Ciutat on l'amic Barrera i jo hem compromès l'Esquerra, i allà tornés a mirar tornés a escoltar una altra mica més... Potser aleshores, i només aleshores, és fàcil carrec del veroué d'aquell compromís i d'assabentaria del goig profund i de l'allegujament, que el terrible recat comés pels delegats del nostre Partit, ha produït en els reiales dels nostres militants.

No és cert que l'Esquerra formi part de can organisme que haai plantat compromès a contra altra botiga. El Sr. Xammar està molt informat. I ningú no pot dir, tampoc, que nosaltres siguem enemics de can partit i de cap organització antifranquista.

Si aquestes explicacions servissin per a tranquil·litzar el Sr. Xammar, creieu que estaria molt content.

Montpeller. Joan SAURET.

ACTUACIO VALENCIANISTA D'ESQUERRA

Els afiliats a aquesta entitat son pregats de donar-se a conèixer a en la nostra redacció, 48, rue de Metz, per a informar-los d'un afer que els interessa.

PARTIT SINDICALISTA ESPANYOL

Es prega a tots els afiliats al Partit Sindicalista en el Departament de la A.ta-Garona, que es posin immediatament en relació amb el Comitè Departamental que residix a Tolosa, carrer de Salenques, 30. a nom de Joan Garcia.

La present nota desautoritza tots els afiliats que formin part d'organismes polítics, sense previ coneixement del Comitè Departamental.

Per el Comitè Departamental. El delegat d'organització.

ELECCIO DEL COMITE DEPARTEMENTAL D'E. R. C. DELS PYR.-OR.

El dia 30 va convocar-se a Perpinyà l'Assamblea que havia de procedir a la elecció del Comitè Departamental dels Pyr. Or. L'Assamblea deliberà dins del mateix esperit que la precedent, donant prova d'una altesa de mires i de patriotisme que ens enorgulleix. Resultaren elegits els Srs. següents:

- President : Francesc de P. Jené.
 - Vis President : Santiago Vila.
 - Secretari d'Organització : Joan Garcia-Castellet.
 - Secretari de premsa i propaganda : Julià Gual.
 - Secretaris de relacions : Carles Rossello i Salvador Puigvert.
 - Secretaris juridico social : Josep Queralt i Andreu Uldemolins.
 - Treasorer : Josep Fernandez Comptador : Pini Puig.
- Els desitjem un bon èxit.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA ALTA GARONA

Es convoca a tots els militants a l'Assamblea Departamental que tindrà lloc el dia 22 d'aquest mes a la Sala Senechal, rue Remusat, a les 10 del matí.

Ordre del dia

1. Donar compte de les gestions efectuades per la Comissió organitzadora.
 2. Nomenament del Comitè Departamental.
 3. Informació feta per el Director d'Esquerra Republicana de Catalunya, a França.
 4. Propositions, Precs i Preguntes.
- Degut a la importància dels assumptes a tractar, es prega a tots els militants la seva assistència. La Comissió organitzadora.

TARN I GARONA

Es fa avinent a tots els companys del Département del Tarn i Garona, que estan convocats per al dia 29 d'octubre, al « Café de l'Univers », rue Saint-Louis, à Montauban, per tal de nomenar el Comitè Departamental d'E.R.C. a França, en el Tarn i Garona.

Ordre del dia

1. Un Company del Consell Directiu del Partit a França informara.
2. Nomenament del Comitè Departamental.
3. Drecs i preguntes.

LOT

La Comissió Organitzadora del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, del Departament du Lot, invita d'urgència a tots els afiliats del Partit, a una Assamblea Departamental que tindrà lloc a Cajarc dia 29 del corrent s d'octubre a les 2 de la tarda.

Per tal de dirigir-se al Secretari del Comitè Local d'Esquerra Republicana de Catalunya a Cajarc (Lot).

« LA HUMANITAT »

Per a dintre d'uns dies està anunciat el paració de « La Humanitat », organ d'Esquerra Republicana de Catalunya, a França. En principi, « La Humanitat » sortirà cada deu dies. Es c'espero, poguer la transformar en setmanari: entre un breu termini. S'edita a Montpeller i el seu preu sera de 2 francs.

Preguem a tots els nostres militants que llegir i prop: un « La Humanitat ». Les subscripcions poden adreçar-se directament a l'Administrador Sr. Martí Barrera, 9 rue St-Thérèse, Montpeller. També a aquesta Secretaria, 48 rue de Metz, Toulouse.

Tots els Estats de la península Ibèrica i dels continents americans on es oficial la llengua de Castellà, encara que no sempre sigui la de la totalitat, i en alguns casos ni la de la majoria dels habitants, celebren en tal diada la « Fiesta de la Raza ». A la data que encapçala aquestes ratlles, Joan Colom, comandant tres vaixells tripulats per andalusos de la Ràpita, arribava a una de les illes de les Bahames, i en prenia possessió en nom dels reis de Castella i d'Arago, Ferrán i Isabel. La commemoració de tal data no és pas la festa de cap raça, ho es en tot cas d'una llengua i d'una cultura esteses en tres continents, però no de una unitat ètnica per sort inexistente: es mes, aquest dia mateix de l'arribada de Joan Colom i els seus ocasionals companys, començà a funcionar el melting pot, (pot de la barreja de tota mena de races) que fou, és i serà, per fortuna per a l'humanitat, el continent americà.

Colom, en adoptar després el nom de Christo-ferens, (Cristòfol, portador de Crist) entenia més ésser el nunci d'una unitat espiritual, que no pas d'una raça ni d'un imperi: és ben fora de dubte que la seva expedició, a la inversa d'altres posteriors, menades per ell mateix i per altres, era desprovista de caràcter militar. Comanava una tripulació que no sabia pas on anava, forçats al servei de la reina que els havia posat amb llurs fràgils naus al servei d'un home admirable per la seva força de voluntat, però un pur aventurer. No sabríem estar-nos de palesar la nostra admiració per als homes que salparen del port de Tenerife, última terra coneguda que visitaren, i es llençaren a l'Occèa tenebros, i atravessaren el mar dels sargassos, a les ordres d'un home que si avui es pels historiadors un enigma i un problema, ho era més encara per als contemporanis, i mes per als que havien de deixar-se guiar per ell cap al desconegut. Dos homes sabien qui era Colom el rei Ferrán i el tresorer de la Cort, Santàngel, i no ho deien. Evidentment Colom no era el mateix genovès de la llegenda oficial de segles després, que un bon dia deixà la feina segura i tranquil·la, i es llença a convèncer Reis i Concilis, i se'n va a descobrir un nou món, o a obrir un camí cap a les illes de les espècies i la terra de les riqueses, la Índia llunyana i el legendari Catay.

CASAL CATALA DE BORDEUS

El Casal Català de Bordeus ha estat inaugurat fa poc, segons ens escriuen de la capital de la Gironda. Està instal·lat a la « Taverne du Midi » enfront mateix de la Gare Saint-Jean.

AVIS ALS AFILIATS A LA F.E.T.E. I F.C.T.E. (U.G.T.)

Els mestres i tota classe de professors afiliats a la « Federación Catalana de Trabajadores de la Enseñanza » i a la « Federación Española de Trabajadores de la Enseñanza » son invitats a posar-se en relació amb el Comité de Coordinación de llurs respectives Federaciones. Aquest Comité es reunirà a la U.G.T. La correspondència pot adreçar-se a la « Bourse du Travail » de Tolosa.

CONFERENCIES DE DIVULGACIO CIENTIFICA

Tenim en preparació un cicle de conferencies de divulgació científica dedicades als actors de FOC NOU. Aquestes conferencies seran donades a l'amfiteatre del Museum d'Historia Natural a les dates i dies que seran indicats al nostre proper número.

La primera d'aquestes conferencies anirà a càrrec del Professor Gaston Astré, Director del Museu, i tractarà de les seves recerques biològiques en Catalunya.

Una altra de les conferencies serà professada per Monsieur Henri Gausson, catedràtic de la Facultat de Ciències i president de la Societat d'Historia Natural de Tolosa. Parà desfilant davant els nostres ulls un centenar de projeccions sobre els aspectes més frapants de a vegetació dels Pirineus Catalans, i explicarà la influencia de la vegetació en aquells paisatges tan estimats i que ja fa tant de temps que no hem vist els qui des d'algun temps som exiliats de la nostra Pàtria.

En les seves converses, abans i després del viatge decisiu, que tan gran triomf va ésser per a ell i les seves dèries, ens descobreix una part del seu secret: ha estat al servei del rei Renè de Provença, en guerra amb Joan, el pare del rei Catolic, a les naus de la flota del rei Renè; ha navegat pel mar glacial, a l'occident de Tulle, l'Islandia d'avui, en naus aconeses que visitaven terres que avui formen part de l'Amèrica del Nord. En el document que signen ell i el rei abans de començar el viatge, el rei li diu: « Que habeis descubierta », referint-se a les terres en recerca de les quals, demana al rei naus, tripulacions i ajut per començar la colonització.

Colom era un navegant, home de mar per ofici i vocació, que havia corregut mon a l'escola dels vikings i atravesat l'Atlàntic. Estava segur de que trobaria el que ja havia vist, i tenia tota la preparació tècnica del seu temps per a reeixir en l'empresa. I per això mateix era exigent amb el rei, amb la força que dona la seguretat del que hom proposa, i el rei i el tresorer signaren, amb plena confiança en el desconegut, — que per haver fet la guerra al pare del rei, per altres raons, o potser per la sospitable pel seu cognom, de pertànyer a la raça jueva, — no era ben vist certament a la Cort dels reis de Castella i d'Arago, circumstàncies que segurament no haurien mogut a l'obediència les tripulacions que se li confiaven.

La seva tenacitat venç tots els obstacles, i el dia que hom commemora, llençat el crit de « tierra » per Roderic de Triana, el nou món s'obri als homes i a les idees d'Occident, i avui ens torna el rebut, venint en estols i armades a la nostra Europa a imposar el bon seny i el sentit de la igualtat de tots els homes, als que fa quatre segles i mig els descobriren i començaren la creació de les fecundes poblacions mestisses, tan riques de joventut i d'ardidesa.

Els primers documents que parlen d'ell li diuen Colom i Colombo, adhuc en castellà. El Colom i el Colombo venen després. Els documents que hi havia a Sevilla a la biblioteca de Don Ferrán Colom, segon fill de l'almirall, que figuren al catàleg fet per aquest, foren fets fonadissos per una neta del descobridor, que en extingir-se la rama masculina de la família, pledejà amb un Signore Baldassare Colombo, de Gènova, que s'en tornà amb la cua entre cammes, només amb un present en diners, i sense la hisenda de l'almirall, com hauria estat de dret d'ésser Colom genovès, segons el testament i l'escriptura de constitució del « mayrazgo » del seu cognom.

En tornar del seu primer viatge, Colom publicà una fulla, en castellà, que s'edita moltes vegades i es traduí a tots els idiomes cultes del seu temps. En l'edició original, el Sr. Lluís de Ulloa, propugnador de la tesi de la catalanitat de Colom, hi comptà més de vuitanta catalanades, — no diem catalanismes, per a no fer sospèchoso a Colom — cosa que no hauria fet ni un català ni un gallec, naturalment que hom ha atribuït al descobridor d'Amèrica ni un nadiu de qualsevol altre país. I en el seu viatge per les Antilles, sempre que hi ha ocasió posa noms trets del santoral o de la geografia de Catalunya, a les illes i paisos que per primera vegada s'ofereixen als seus ulls. En organitzar el segon viatge, el preparà a Catalunya, amb tripulacions catalanes, i acompanyants com els Margarit i el Pare Boyl, procedents del Principat; i a la terra que colonitzà la primera, la illa Hispaniola (Santo Domingo), la isla Espanola després, hi edificà una llotja o porxo, que en part es conserva encara, únic edifici gòtic de tota l'Amèrica, d'estil inconfusiblement català.

Com veiem, Catalunya hi era el 12 d'Octubre del 1492 en la persona de Colom, i té plè dret a commemorar si no una festa d'una raça inexistente, una festa en honor d'un dels seus fills més il·lustres, segurament el més conegut arreu del món. Però com no tothom ho entén així, ho deixem per un altre dia, si la direcció de « Foc Nou » ens concedeix encara la seva hospitalitat.

Jesús M. BELLIDO,

Als nostres amics

Els nostres lectors s'hauran adonat del nou format de « FOC NOU » que conté el doble de text del nostre format anterior. Vo'ern correspondre a la confiança dels nostres lectors, millorant cada dia mes el nostre setmanari. Però « FOC NOU » no es una publicació d'empresa i per fer això possible, ens veiem obligats a portar el seu preu de venda a 3 francs.

La nostra difusió es cada dia creixent entre els Catalans exiliats a França. De per tot arreu ens arriben mots d'encoratjament. La nostra gratitud a tothom i la nostra promesa de que sobrem fer honor a la confiança que ens atorguen els nostres amics.

Però que no oblidí ningú que per a fer-ho, necessitem del concurs de tothom. « FOC NOU » no vol renunciar a la seva independència i per fer això possible, cal que tothom ens ajudi. Envieu totseguit la vostra subscripció a 48 carrer de Metz. El preu es de 45 francs per un trimestre.

Son també moltes les persones que ens afavoreixen amb un donatiu. « FOC NOU » quedarà doblement agraït a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de 100 francs dona dret a un trimestre de subscripció.

Llegiu i feu llegir « FOC NOU », propagueu-lo per tot arreu, feu-lo arribar a tots els recones de França, feu que « FOC NOU » tingui entrada a totes les llars catalanes. Entre tots farem de « FOC NOU » algo que vo'em que sigui: el veritable portanveu de tots els Catalans nacionals exiliats a França. I gracies a tothom.

CATALANS! El President de Catalunya, Sr. Josep IRLA, US PARLA

CATALANS! Els que resteu a Catalunya i els que viviu en l'exili forços, el President de la Generalitat, Josep Irla, us parla:

Cridat per les disposicions de l'Estatut Interior a ocupar el lloc que va deixar la mort tràgica de l'inoblidable President Companys, màrtir de la Llibertat i de la Pàtria, m'ha calgut mantenir durant quatre anys en la clandestinitat silenciosa, sota el règim dictatorial imposat a França per l'invasor alemany, la més alta representació política del nostre poble. I ara que l'heroica victòria de les Nacions Unides i el glorios redreçament del poble francès fan possible que des d'ací alçei la meua veu per a adreçar-me públicament a vosaltres, he de deçar-vos que, preveient la proxima restauració de les llibertats a Catalunya i a Espanya, he considerat necessària l'actuació del Consell Nacional Català a França, que l'any 1940 va instituir el President Companys. Els membres d'aquest organisme que resten en terra francesa són:

Antoni Rovira i Virgili, escriptor i historiador, President del Parlament de Catalunya.

Pompeu Fabra, President de l'Institut d'Estudis Catalans, Professor de l'Universitat Autònoma de Barcelona.

A fi que el Consell estigui format per homes de tots els sectors democràtics i nacionals i representi així la unitat de Catalunya, he decidit ampliar-lo amb altres Consellers i a tal efecte he començat les consultes i gestions. D'aquesta manera el Consell podrà exercir amb plena eficàcia, fins al moment que es constitueixi el Govern provisional de la Generalitat, les funcions d'assessorament i de preparació del nou període republicà i autònom que ben aviat s'ha d'obrir per l'acció conjunta de les forces democràtiques peninsulars.

A tots els Catalans que, dins i fora de la terra nadiua, mantenen la dignitat d'homes i de patriotes, els demano que, avui més que mai, tinguin fe en l'esdevenidor i esperin amb confiança l'hora venturosa, ja ben aprop, en que veurém restaurada la Generalitat de's Presidents Macià i Companys, foragitats els crues intrusos, restablerts els drets populars, lliure l'ànima catalana, aquesta gran ànima d'una petita nació, els ciutadans de la qual estimem, amb doble amor inseparable, la Pàtria i la Llibertat.

Josep IRLA.

Terra lliure de França, Octubre del 1944.

EL 9 D'OCTUBRE Festa Nacional del País Valencià

El 9 d'Octubre, diada de Sant Dionís, és la Festa Nacional del País Valencià, aniversari de la conquesta de València pel rei Jaume I en 1388. El 9 d'Octubre del 1938 fou el punt de partida de la València nostra, de la València nacional.

La festa de Sant Dionís, el mateix que totes les altres festes de València — Sant Vicenç, Sant Josep, Pasqua, la Verge del Desamparats, la Nit de Nadal o la de Cap d'any — és celebrada a força de trons i de confits. Els valencians es troben al seu gust disparant morters i traques, corrent la polvora a la manera dels seus ancestrals els arabs, llançant que no solament no s'en amaguen sino que fa l'orgull de gairebé la majoria dels valencians. Adhuc els dolços d'aquesta festa de Sant Dionís tenen noms bèl·lics, *puletes tronadors*, encara que son fets del més saboros mas-sapà.

Deixem esbandir-se el fum de la traça, que ens irrita les mucoses i que produeix una gran cuissor als nostres ulls, paladeem els dolços de la festa (com en altres festes hem assaborit d'altres llepolis: els bunyols de Sant Josep, les mones de Pasqua, els tortells o els torrons de Nadal), deixem divertir-nos ingenuament a la quixota i també als grans, que mai no perden l'ocasió de tirar-se al carrer sempre que hi ha festa, per un instint d'euforia, per tal d'esbargar-se, tal vegada sense saber perquè... I fent de savis tristes analitzem el sentit de la festa, i recollim el nostre pensament creiem l'ensenyament que ens dona a les generacions d'avui.

La constitució liberalíssima que fou atorgada a València pel rei Jaume I, la Generalitat de la València catalana que va sortir del fet de la conquesta de la ciutat i del reialme, vingué a posar fi a l'estat d'anarquia en mig del qual es desenvolupava la vida del país, sotmes als trasbalsos i a les guerres de tribu provocades pels reis de taifes moros durant els darrers anys de llur dominació. Aquells reis musulmans que llogaven al seu servei cavallers castellans — aventurers o en desgràcia amb el seu rei — per a guerrear els uns contra els altres, o que es llogaven ells mateixos per tal de fer la guerra en país cristià havien arribat a enfonsar el país, en un estat caòtic. El seny català, representat pel seguí del rei Jaume I, va donar una estructura ferma, que fou possible la seguretat nacional i el desenvolupament de la riquesa d'aquelles terres ubèrrimes. Dels conqueridors tothom s'ha quedat a viure, tothom obtingué un

troç de terra, al centre de la qual va bastir la seva casa pairal.

El caràcter valencià — deixant de costat aquell llevat oriental de qual tan contents estan els valencians — és la integració de totes les virtuts de la catalanitat. El parlar valencià d'avui no és altra cosa que el parlar lleidatà, amb algunes variacions particulars que s'han conservat fidelment, però que no impedeixen que els dialectes valencià i lleidatà constitueixin una mateixa família lingüística: el català occidental. Solament s'han infiltrat alguns noms arabs, de la mateixa manera que els espanyols de la traça s'han incrustat al viure quotidià. Però València, màgra ella, resta la València catalana, la València del rei Jaume I, que no té res a veure amb la València del Cid, de tant efimera existència que no ha deixat cap record en el sentiment del poble valencià.

València, la nostra València, la dels dies d'ars de la nostra infantesa i València, plena de riquesa de distinció senyorial, vistada de seda i amb arracades d'or que va legar-li la Dama d'Elx prisionera al Louvre, la València que parla la nostra llengua i que ha integrat en un sentiment nacional els elements tradicionals del país amb la tenacitat dels conqueridors i colonitzadors lleidatans. València lluita la seva gloriosa senyera, la de les quatre barres de sang coronada pel rat penat de la llegheda en camp d'atzur sobre la corona reial.

Aquesta és la nostra València, la que En Rovira i Virgili, en un article publicat fa quinze anys a « La Publicitat » de Barcelona, posava netament encarada amb l'altra València, la dels murcians, aquella per defensar-se de la qual els jurats de la Ciutat van construir aquelles torres de Serrans que son encara fermes i les torres de Quart, que no va poder enfonsar l'artilleria de Napoleó.

Aquesta és la nostra València, la que fou vençuda als camps d'Almansa pels Borbons fatídics. Després de dos segles d'ocupació estrangera, grollerament tractada per l'uniformisme administratiu, nova Cerdosa de la dominació madrilenya, havia començat a refer-se els darrers anys. Desapareguda la monarquia que havia calat foc a Xàtiva (Xàtiva, « la socarrada »), el seu jovent havia sentit florir els ideals nacionalistes amb aquell grup de xicots de l'Actuació Valencianista d'Esquerra, que va publicar aquell sotmanari que es deia « El Camí ». Sortida de la generació floralca del Rat Penat (aquell Rat

EL PRESIDENT Sr. IRLA PORTA UN RAM DE FLORS A LA TOMBA DEL PRESIDENT MACIÀ

Penat de Constantí Lombart, de Teodor Lorente, de Wenceslau Querol), venia a reivindicar la tradició d'Auzias March, de Corella, de Jordi de Sant Jordi, dels autors del llibre « Trobes en l'altors de la Verge », que fou el primer llibre imprès a la Península Ibèrica, la València lletrada de Jañot Martorell. Després d'aquells congressos de « Nostra parla » celebrats en temps de la Mancomunitat, la Republica va donar l'ocasió de trobar-se de bell nou els catalans de Barcelona i els catalans de València. Els de València es deien Emili Sanchis, Amela i Vives, Duran i Tortajada, Carles Salvador... « Mirador » tenia un garmà petit en « El Camí ». Els Jocs Florals ens havien fet aplegar sovint barcelonins i valencians. I al mateix temps, en el camp polític, l'Acció Catalana Republicana i l'Esquerra Republicana de Catalunya veien créixer com una germana l'Actuació Valencianista d'Esquerra. La senyera barrada que corona el rat penat va veure florir un estil i en camp d'atzur, l'estel irrendentista de l'Estat València, germa petit de l'Estat Català, i desitjos d'integrar-se en una federació lliure de pobles ibèrics.

Festa de Sant Dionís d'aquest any de gràcia de 1944! Ja no ets la festa plena de resonàncies bèl·liques de les carcasses, de les traques que se senten petar en la serenitat d'aquesta nit tardora. Nosaltres — camps de concentració de la França de Petain, arbitrar ietats de la Gestapo, crims de la Falange de Franco — som lluny de la València del rei En Jaume. Els nous amos d'alla baix l'han batejat amb un nom que no diu res a un valencià nacional: València del Cid. Es vol tornar a viure les hores de l'anarquia dels reis de taifes. Franco ha portat els moros a València, aquells moros que h'ha vençut Jaume I, i València porta el nom del capdill que va guerrear amb els moros i que era amic d'ells.

Gent forastera — els afamats de la Meseta, els « xurros » — han trepitjat la nostra ciutat senyorial i perfumada de flor de taronger. Les gramalles de seda ja no guarneixen als timbalers municipals que en altre temps tocaven la nostra marxa valenciana! Ara toquen la marxa reial dels Borbons incendiària i brètolos. Un general espanyol presideix uns Jocs Florals en castella. És requerit de Joan III han foragitat els republicans de Basco Ibañez. Els valencianistes han estat afusellats. Els patriotes son perseguits per tot arreu. TRAMESA

València de l'Horta, de la Marina o del Xúquer, de la Plana o de les comarques alicantines, de les muntanyes d'Abauda o d'Alcoi, catalans de València, germans dels catalans de Barcelona i de les illes, en aquest 9 d'octubre del nostre exili, jo, català de Xàtiva, us adreço una cordial salutació, i en somnis veig l'estel solitari en camp d'atzur de nostra senyera florir al costat de l'estel de l'Estat Català, en una federació de pobles catalans, com havia volgut crear un dia el rei En Jaume. Catalans de València, catalans de les illes, hem de fer renèixer el temps en que la Mediterrània era un llac català; l'imperi no l'han fet ni el faran els nostres enemics, l'imperi el farem nosaltres sota la bandera barrada amb tants estels com terres va conquerir el nostre rei Jaume I, que no fou més que el capdavanter d'aquelles societats de nacions com el Commonwealth britànic; nosaltres hem de restaurar el nostre Commonwealth mediterrani de fa set segles. A les armes catalans!

Artami VILA.

Les Arts EI PINTOR BORDAS exposa a Perpinya

L'exili ha produït una florida de pintors catalans, molts dels quals han trobat favorable acollida en terra rosselonesa. Un d'ells, Jaume Bordas, realitza ara la prova que sol ésser l'esdeveniment més memorable en la vida d'un artista: celebra la primera exposició, estableix el primer contacte seriós amb el públic i amb la crítica.

L'exposició té lloc a la Sala Arago de la Casa de la Via de Perpinya. Bordas hi presenta vint-i-un teles: paisatges i natures mortes.

Avancem que Bordas és més que un enamorat, un fanàtic de la natura: captivat per l'encís de les altes cimes cercà sempre en els grandiosos espectacles de la muntanya una superació emotiva; aquest encantament, n'estem segurs, l'ha conduït a la pintura; pagullonà la fruita de reflexar sobre la tela la brutat de les imatges que amaren el seu esperit. I es posà a la tasca amb una fe, un brao, una fervor i una perseverància exemplars. L'esforç consumit, els assaigs i els dubtes es traduïren en els seus quadres: mentre en uns es perd en els detalls, en d'altres albirava ja les masses de color i l'harmonia dels contrastos, cospa és matissos i els valoritza; les teles van adquirint lluminositat i transparència. Hom endevina en Bordas l'autodidacte que es debat amb problemes de tècnica i que de sobte en resolt alguns amb un impuls d'enviable intuïció.

Esportant, ingenu a voltes, la seva personalitat es va perfilant entre vacil·lacions explicables; ara és deixa agril·lonar per la realitat i després desferma amb excés la seva fantasia; però, en general, tendeix ja a cercar l'equilibri i a impregnar en la seva producció un deix de la poesia que li inspira el paisatge, de la seva poesia, « savoir-faire », que, al nostre entendre, constitueix la suprema qualitat de l'artista.

Bordas excel·leix sobretot en les natures mortes; més unitat de factura, estil més marcat, realisme notable. En l'estudi de flors hom endevina ja una major seguretat, un gran avenç vers la difícil facilitat dels mestres.

Hem seguit en els darrers temps el procés de la formació de Bordas; ens han sorprès els seus progrésos: els resultats obtinguts. L'exili falaguera que auguram de la seva exposició, constituïran un premi merescut un esperó saludable. Bordas sap que ha emprès una ascensió difícil vers un cim inaccessible, vers un ideal que cap home pot assolir; sap que trobarà en la rura mirandes magnífiques, però també estímbals perillosos, goigs inefables, però també defallentes i dolors vençuda, però, la primera etapa seguirà ardit l'escalada sostingut pels dos grans amors que inflamen la seva ànima: l'amor a l'art i l'amor a la natura.

B. MARANGES.

En el numero vinent Els partits i catalunya Quan l'Esquerra actua per Joan ALVAREZ de LARA

LA LLIBERTAT irrenunciable

En la tasca que ens hem emprès d'aclarir les idees, — i dic « ens hem » perquè crec poder afirmar que se l'han proposada tant es que escriuen al costat meu com els que escriuen al davant nostre — i constati que en dir davant no accepto que s'interpreti el mot en el sentit de « contra », hem de tenir sempre en compte que la veritat no segueix altre corrent que el de la lògica, i que aquesta és com el fil d'una troca que es capdella, que dev-gades sembla que s'emboliqui i es perdi, però que a la fi es troba, si no es trenca. Però si en el fil que capdellèm, els afegits i els nusos presos d'ací i d'allà es veuen fàcilment, en el fil dels discursos és sovint difícil de descobrir-hi els afegits, es salts, les substitucions, les exageracions i les desviacions, les dífresses i les sofisticacions, i molts cops quasi impossible de desentrallar el corrent principal de les ramificacions, dels brassos que sovint es perden i ens fan perdre.

Es per això que, comptant amb la bona fe de tots, indubtable, voldriem el retorn a un llenguatge senzill, clar i rectilini, en el qual els mots, cada un d'ells, tinguessin el seu sentit propi i, sobre tot, un sol sentit, il·l·lores veuríem com, sense esforç, ens entenem tots, ens compenem que és millor, i ens unim, que és molt millor encara.

Tots estém d'acord que les coses bones son desitjables i les dolentes son d'evitar, tots hem convingut que la llibertat és bona i que l'opressió és dolenta. En el que ja no va el mon d'acord és en l'extensió que cal donar al mot llibertat i, per tant, si, per tant, la que cal donar al mot opressió; perquè hem de tenir en compte que ni l'un ni l'altre no poden ésser usats en un sentit absolut puix que ni tenim llibertat per viure mil anys, ni l'opressió més feroç no pot matar un home no un any, sino ni un segon abans de l'edat en que li pren la vida. L'una i l'altre, però, han progressat enormement en els temps moderns; d'un canto, l'home ha conquistat la llibertat de la velocitat, la de traslladar-se a través de l'aire o sota l'aigua, i l'opressió inherent al mal ús d'aquestes i altres llibertats.

Però la llibertat, que h'm convingut que és bona, no solament pot ésser imitada per tota mena d'opressions, coses dolentes, sino que ho és per la llibertat dels altres, cosa bona. El problema, de difícil solució en veritat, és, que la llibertat dels uns no es converteixi en opressió dels altres, cosa que no pot aconseguir-se més que amb comprensió mútua, amb moderació i sobretot amb una auto-limitació de les llibertats dels altres, que entre les unes i les altres hi hagi sempre un passadís lliure per a la mútua comprensió; pel respecte de les llibertats pròpies i de les alienes.

Admés això, que ens sembla que és fàcilment admissible per tothom, podem dir que lluitem, en el sentit civil (no pas de guerra civil) del mot, per la llibertat de Catalunya. I podem dir també que aquesta llibertat no representa opressió per a ningú ni mutilació d'altres llibertats, mentre aquestes sàpiguen mantenir-se en llurs propis límits i vulguin respectar el passadís de lliure i mútua comprensió i intel·ligència.

Ara bé, una Catalunya lliure, condensant un text de Prat de la Riba, pot donar-se, internament, qualsevol règim, és a dir, que pot ésser democràtica o dictatorial, políticament i econòmicament parlant. Però, és que un país com Catalunya, la primera democràcia d'Europa en el temps i la més pura, pot sentir-se lliure si els seus fills no hi son lliures i no s'hi senten. És, doncs, per la democràcia catalana, expressió de la llibertat política individual i col·lectiva, que autem, dintre d'una Catalunya lliure, en el ben entès, que aquestes dues llibertats complementàries son irrenunciables, ja que ni la democràcia democràticament no és pot anular a menys de caure en la farsa de la pujada al poder d'un Hitler, ni la llibertat pot donar la llibertat de deixar esclavitzar. Perquè si som fills del nostre passat, som responsables del nostre esdevenidor, i de l'esdevenidor dels nostres fills.

I en això també, crec que tots estarem d'acord.

Angel FERRAN.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

EL CAMI de la unio catalana

El president de Catalunya en la seva magnifica allocucio als catalans d'aci i de fora d'aci anunciant-los la formacio del Consell Nacional de Catalunya, assenyala en un llenguatge senzill i vibrant alhora el veritable camí de la unio catalana.

Nosaltres hem demanat a les forces democràtiques i organitzacions sindicals catalanes la formacio d'un Bloc Nacional que sigui l'exponent fidel i autèntic de la voluntat d'unio dels catalans. Era el nostre desig, avui, d'insistir prop de tots per tal que el nostre prec no restés lletra morta en els llims vagues d'un projectisme purament verbal.

Perquè l'hora és greu i no es pot perdre més temps en intercanvis literaris, manifestos i programes inoperants. Els catalans de França, els catalans de Londres, els d'Amèrica, els de tot arreu, comptant-hi en lloc preferent els de casa nostra, volen aquest front català que parli al nostre poble un llenguatge nou amb accents de sinceritat, de franquesa, de veritat, amb ecos de penediment pels errors d'antany i propòsits fermíssims de renovacio total, absoluta, en la politica nacional.

Cal constituir una força politica catalana que mereixi el respecte en l'exili no solament de les autoritats aliades sino de totes les forces espanyoles constituïdes a per constituir. Car aquest respecte irradiarà de seguida un prestigi que passarà la frontera i produirà una onada d'optimisme en aquestes masses catalanes que esperen la Catalunya nova de la post-guerra democràtica i un efecte desmoralitzador i corrosiu prop dels enemics de Catalunya i de la Republica que ja comencen de cercar la manera menys incomoda de morir.

FOC NOU insisteix en la urgència d'aquesta tasca i recolza avui la seva tesi en les paraules del president Irla a tots els catalans. No les oblideu : « A fi que el Consell Nacional estigui format per homes de tots els sectors democràtics i nacionals i representi així la unitat de Catalunya he decidit ampliar-lo... » Tots els sectors democràtics i nacionals. Entesos. Ja estem contents. No volen pas res més. Els partits i organitzacions obreres catalanes que tinguin una representacio oficial en el Consell accepten, en conseqüència, el Bloc Nacio, al que espera el poble de Catalunya. Tenim, doncs, el camí segur, drezer, de la renovacio de la patria. No el perdem. FOC NOU amb la claror de la seva flama, guiarà els catalans de l'exili vers aquesta fita de veritat i de salvacio.

CAMINS DE DAMASC

PENSA EN SANT PAU !
RECORDAT DELS SANJURJO !

RADIO AMÉRICA

Ràdio Amèrica en la seva emissió en llengua espanyola del dia 11 d'octubre, comunica :
« Al prendre possessió del seu càrrec, el President de la República de Cuba ha fet avinent que havia proposat el trencament de les relacions diplomàtiques del seu país amb el Govern del General Franco. Tots els partits cubans, inclos els... »

la proposició del President de la República.
» En les sessions, que tinguéren lloc per tal d'eleger el President foren rebuts amb el títol de « Diplomàtics Espanyols » els membres de la « Junta Espanyola de Liberació » senyors Diego Martínez Barrios ; Lluís d'Albornoz, Antoni M. Sbert ; i Indaleci Prieto.

Intervius de « FOC NOU »

Lluís Nicolau d'Olwer ens diu...

Que s'ha de restablir la legalitat republicana a Espanya i els Estatuts autonòmics tot i creure que es pot anar més enllà. Creu que els catalans no hem d'estar dispersos i explica les raons per les quals no s'ha adherit a U. N. E.

Presentar als nostres lectors un català il·lustre de la talla de Lluís Nicolau d'Olwer seria ofendre'ls. Els amics de Foc Nou el coneixen de sobres. Molts, però, no s'eben el calvari i les proves a què estat sotmès durant l'època de persecucio col·laboracionista i nazi. Més d'un any empresonat en una cella de dret comu a la presó de Vichy, i egafat per la Gestapo després i reclos a la presó de Fresnes diversos mesos.

Els sacrificis solerts per l'ideal compten en la vida dels homes i ens plau avui, en l'aurora d'aquesta llibertat francesa que ens obre horitzons d'esperances, saludar el nostre il·lustre amic adreçant li el testimoni de la nostra amistat i de la nostra simpatia.

Ara bé, Foc Nou rebé ara fa unes setmanes diverses lletres de lectors i subscriptors de la primera hora preguntant-nos si era cert que el president d'Accio Catalana Republicana s'havia adherit a l'organitzacio politica anomenada « Union Nacional Espanola ». Nosaltres no podiem contestar-los de seguida per la senzillra rao que el senyor Nicolau d'Olwer es troba a Paris i fins fa poc varem restar incommunicats amb la capital de França.

Tanmateix, la nova a què felen referència els nostres comunicants sortí de l'esfera imprecisa i confusa dels xafardeigs de café per prendre un caracter oficial en ésser anunciada, amb tots els honors, per la premsa afecta a l'organitzacio politica a què hem l'últim abans. Poc després es reprenien, en part, les comunicacions postals amb Paris i podiem adreçar-ne, escrit al senyor Nicolau d'Olwer les preguntes següents amb l'interés periodistic d'informar objectivament i imparcialment els nostres lectors :

— Quina és la vostra opinio respecte de les agrupacions comités i aliances que funcionen a França ?

— Quina creieu que ha d'esser l'actitud dels catalans en l'hora present ?

— Com veieu la solucio del problema nacional català ?

— Es cert que heu adherit a l'organitzacio dita d'U.N.E. ? Heu's ací les respostos del senyor Nicolau d'Olwer :

— En l'estat d'incomunicacio a què ens trobem reduïts els refugiats a França — incomunicacio amb Anglaterra i amb Amèrica, incomunicacio amb el nostre país, incomunicacio àdhuc entre nosaltres — tot el que fem ara és provisional i si no és util a la fi que perseguim, cal almenys que no li sigui contrari. Per aixó crec que hem d'evitar actuacions que potser en perjudicarien o en comprometrien d'altres que ignorem.

—?
— Caben, aixó sí, declaracions de principi, que poden reduir-se potser a la formula de tornada a la legalitat republicana, contra la qual van alçar-se els militars l'any 1936, és dir el establiment de la Constitucio i dels Estatuts. Tanmateix, ni la Constitucio ni els Estatuts no son intangibles i en ells mateixos duen la possibilitat de reforma. Llençar-los, però, tot per la borda, amb la pretensio de trobar en el caos d'unos noves Constituents solucions millors, seria molt arriscat. No es tracta únicament d'enderrocar Franco, sino de restablir la Republica i l'autonomia !

—?
— Si hem d'arribar a una solucio del nostre plet nacional i a una solucio republicana del problema espanyol, es indispensable que tant els catalans com els espanyols republicans no estem dispersos en diferents grups. Es aquesta una de les raons per les quals no m'he adherit a la U. N. E. que ve a augmentar el nombre de grups existents.

Aixó dit, prengueu-ho com una actitud purament personal com ho son totes, ja que els partits, si sobreviuen, no han pogut encara pronunciar-se. I afegiu-li la meva consideracio i simpatia pels que han tingut la bona fe i l'esperit de sacrifici d'adherir a una organitzacio amb el desig i l'esperança d'endegar-la o almenys d'estalviar atzagades ».

Heu's ací les declaracions del senyor Nicolau d'Olwer que concorden molt amb la doctrina exposada pel nostre setmanari i que, al mateix temps, fixen la posicio del nostre entrevistat d'una manera clara, que no deixa lloc a equívocs de cap mena.

HEU'S ACI LA LLETRA que els elements d'A.C.R. de Tolosa han rebut del president de l'esmentat Partit senyor Nicolau d'Olwer

Paris, 14 X 1944.

Benvolguts amics,

La vostra lletra anterior deu haver-se creuat amb una targeta en les quals responia a una lletra, rebuda amb un mes llarg de retard. Hi restaven esclarits, em sembla, els punts sobre els quals em demaneu informacio i consell.

Em primer terme, malgrat el que algun diari hagi dit, no he donat la meua adhesio a la Union Nacional Espanola, ni tant sols no he posat els peus, per evitar confusions, al local de l'avenue Marceau, àdhuc ni per a visitar els bàncos, als quals quan m'ha convingut veure-ls no he fet fora de llur casa, on ara no estan sols. Una de les raons per les quals no m'he adherit a la U.N.E. es precisament perquè soc partidari de l'unio dels diversos agrupaments republicans existents (catalans amb catalans i espanyols amb espanyols), dels quals la U.N.E. ha vingut a augmentar el nombre. Una altra rao és que no em puc posar a les ordres d'una Junta que no conec. I encara una altra, que bé està

l'unio però malament el confusio-nisme. No veig que poguin ésser altra cosa que confusio-nisme un conglomerat on es crida a tot hom, des dels comunistes als carlins. Enderrocar Franco és una excellent primera part de programa; ara, que la més interessant és la segona : al seu lloc, què ? Es catalanistes republicans ja a tenen contestada : Constitucio del 1931, Estatut del 1932. No son perfectes ni satisfan les nostres aspiracions, però segurament son molt millors del què ara sortiria d'unos Constituents.

Creo que allo que convé és una unio dels catalans, sobre la base Estatut-President Irla, que pugui entendre's amb els republicans espanyols que mantinguin el programa Constitucio-President Martínez Barrio. Tot el que sigui o maximalisme verbal o comparseria, no pot dur res de bo a la nostra Catalunya, que necessita una cura de repos i de dignitat. Per aixó m'esvera que pugui esd-venir novament el teatre d'una lluita que portarà amb ella, a més de la destruccio material inevitable, o un refermentament de la repressio

anti-catalana o una nova onada de murcianisme

Tot aixó vol dir que « Foc Nou » m'ha plagut molt, que la seva orientacio em sembla bona i que l'editorial « Doctrina i Programa » del n. 2 el subseric en totes les seves paraules.

Entenc que tot el què es fa, en l'estat d'isolament en què vivim, és provisional. En tot cas, ningú no compromet més que el seu nom; mentre el partit o l'organitzacio a la qual pertany no hagi estatutificat pels seus organs reglamentaris una norma de conducta. Té doncs un valor estrictament personal tot el que va dit en aquesta lletra.

Una cosa evident és, em sembla, que pot dur molt desastroses conseqüències per als refugiats en general el fet que alguns d'ells intervinguin dins la vida interior francesa. Una reaccio « chauviniste » i xenofoba en podria resultar. En tot cas, no convé donar arguments legítims a la cinquena columna.

Molt afectuosament us saluda a tots.
Lluís NICOLAU D'OLWER.

F.P. 1948

Una carta interessant de la Comissio Administrativa Federal del Partit Socialista

El diari « Le Populaire », edicio per el Baix Llenguadoc, Rouergue i Rossello, publica una carta molt interessant adreçada per la Comissio Administrativa Federal a la Unio Nacional Espanyola, el contingut de la qual creiem interessa a tots els nostres lectors.

L'origen d'aquesta carta ha d'esser precisat.

El dissapte 30 de Setembre, i a la sortida d'un Congrés Federal celebrat a Perpinyà per la Federacio Socialista, el Comitè de Relacions de Forces Democràtiques Espanyoles, demana al Sr. Lluís Noguères, diputat dels Pirineus Orientals i Secretari Federal del Partit Socialista, de presidir una gran reunió organitzada per els antifeixistes espanyols, que havia de celebrar-se el dia següent, a un Teatre de Perpinyà. Autoritzat pel seu Partit, Lluís Noguères accepta.

El miting va celebrar-se amb un gran èxit. Milers d'auditors omplien el Teatre i s'apretaven a l'exterior davant dels atqueus. Lluís Noguères tanca la reunió amb un parlament que fou saludat per grans ovacions.

Uns dies després, Unio Nacional Espanyola enviava un delegat prop dels Srs. Lluís Noguères i Felix Mercader, Alcalde de Perpinyà, invitant-los a assistir a un Congrés d'Unio Nacional que havia de celebrar-se a París. Els invitats, després d'expressar els seus remerciaments, es reservaren la seva resposta fins al dilluns, vinent, dia 9 d'Octubre, data en la qual havia de reunir-se la Comissio Administrativa Federal del Partit Socialista. Es en aquestes condicions que fou enviada la lletra en qüestió i de la qual traduí i reproduí els seus paràgrafs mes essencials. Du així:

« Estimats camarades:

« Els nostres companys Lluís Noguères, secretari federal i diputat del Pirineus Orientals, i Felix Mercader, Alcalde de Perpinyà, ens han manifestat el desig expressat per l'Unio Nacional Espanyola d'obtenir la seva participacio a les manifestacions que projecteu, i que tenen per objecte ajudar a l'alliberacio del vostre País.

Després d'expressar els seus remerciaments i de fer historia de l'actuacio del Partit Socialista frances envers la Republica Espanyola, la carta segueix:

« Socialistes i republicans francesos, i tractant-se de manifestacions que es celebren a França, tenim el deure de parlar clar.

« Es el nostre camarada Lluís Noguères qui, en febrer del 1939, quan el Govern francès havia donat l'ordre de prohibir l'entrada a França als soldats de l'exercit de la Republica i als republicans espanyols capaços de portar les armes, va anar a París i obtingué que aquesta ordre fos revocada. Alvarez del Vayo que era l'hoste del nostre Secretari Federal, pogué informar immediatament al President Negrin i les forces republicanes passaren la frontera. Lluís Noguères hauria volgut que les tropes republicanes, desarmades, pero no dislocades, fossin dirigides al camp militar de Larzac. L'Estat Major francès no hi consentí, estimant que aquesta mesura podia ésser un destorb en cas de mobilitacio. Mentre nosaltres, socialistes i republicans, féiem tot el possible per salvar l'exercit republicà espanyol, altres veus s'elevaven a França que reclamaven l'empacament de metralladores a la frontera per a massacrar-los.

« Un bon nombre de diaris, entre ells l'Accio Francesa i « Gringoire », s'associaven a aquesta abominable campanya. Tenien per aliats a Espanya, els homes de Gil Robles. Que els comunistes espanyols ho obidien i acceptessin de col·laborar dins l'Unio Nacional amb Gil Robles, es una qüestio que afecta a ells, pero nosaltres no podem acceptar que a França els nostres militants, prenguin una plaça al seu costat.

« Donades aquestes precisions, volèm afegir que ben gustosament respondrem a la vostra crida el dia que, sense perill d'una disminucio moral, ens serà permès d'aportar-vos el nostre concurs.

« Creieu, estimats camarades, en els nostres sentiments fraternals.

La Comissio Administrativa Federal del Partit Socialista,

Els Partits i Catalunya

Quan l'Esquerra actua

per JOAN ALVAREZ de LARA

Els Plens departamentals es succeixen. Després de Perpinyà, Carcassona, Albi, Montpeller, aena Tolosa, i dintre de vuit dies, Montauban, Marsella i Bordeus, s'apleguen. Arreu l'Esquerra actua.

I les conclusions, per tot arreu, son les de fer palès la vitalitat del Partit i afirmar la seva unitat organica. Hom canvia impressions, es diu co que cal que es digui, i es dona la conjuccio als homes que l'han merecуда per la bona tasca realitzada abans i durant l'exili.

S'observa un minut de silenci en homenatge; emocionat a tots els caràcters per la cause. Cadascú es recorda el parent o de l'amic que ha desaparegut per sempre, i tots a l'unisson del que fou cap de l'Esquerra, Lluís Companys. Tots els ulls esparquegen perquè s'imaginen el President dels catalans descalçant-se per morir trepitant terra catalana i dient: « No em mereixia una mort tan gloriosa ».

Hom adreça un vot d'adhesio al President Josep Iria, que en la seva qualitat de President del Parlament de Catalunya, i d'acord amb les disposicions de l'Estatut Interior, ocupa el lloc de President de la Generalitat.

Josep Iria, quan tingué coneixement de la mort tragica del President Companys adreça una lletra als diputats del Parlament Català, per assabentar-los de què prenia possessio de la Presidencia de la Generalitat.

I això passava l'any 1940, quan la Gestapo havia llurats a Franco Lluís Companys, i que aquest era afusellat perquè ocupava el lloc que el President Iria es feia el deure i l'honor de revalidar.

I ara en els plens de l'Esquerra, tots els caràcters de casa nostra s'hi retroben: el que sempre està d'a-

cord i el que s'oposa per sistema; el que no coneix a ningú i el que coneix a tothom; el que no sap res i el que us pot contar la historia de tots; el que parla perquè no l'entenguem; el que critica perquè no el coneurim; el que escolta a tothom pero fa el que li plau; el que ho pren tot al serio i el que sempre fa brometes; el que no pot viure sense fer travetes; el que és bo i lleial una troc de pa; el que parla bé i el que ensopega; el concentrat que parla poc, pero cada mot est un cop de mall; el que vol disminuir el serios de les seves intervencions posant-les a la bona en una forma original; l'excubitor que fa grans gestos i el ponderat que gairebé no es mou. I tots tenen la seva opinio, pero quan cal formular uns acords, el sentit de responsabilitat s'imposa i és aleshores que l'Esquerra actua.

El Partit viu, i els que desconfien d'ell, els que deuen que l'Esquerra era ben morta, els que proposen que es dissolgués, els que orienten la desfeja volgueren salvar-se jent una escissio, cal que ensorrin el cap dins les espalles, que diguin el que a mea culpa i que reflexionin, que vol dir, sentit polític.

L'Esquerra actua, i per a que res no manqui, fins hem retrobat els satèl·lits: els que ens criticuen perquè ens estimen, els que en parlen perquè ens admiren, i els que ens menyspreuen perquè ens envejen.

Però dignin el que diguin, to hom sap que el Partit que acapitava Macià i incorporava els obrers al catalanisme, que amb Companys feu comprendre la Republica als catalans, que es jugà el poder i la llibertat per a defensar el benestar dels treballadors del camp, el que s'oposà al feixisme perdent-hi la vida molts del seus. Quants? Cal

nomenar-los? Ens hi refusem, perquè estàn a la memoria de tots i exigim respecte pels nostres morts i fem el pudor de no passar jactura en el seu nom.

El Partit del qual ni un sol dels seus dirigents i homes representatius ha col·laborat amb Franco i el seu règim.

Del President de Casal als elements del Directori del Conseller Municipal al President de la Generalitat passa pels Ministres els Diputats i els Alcaldes, tots s'han retrobat; a l'exili o a les presons, al lit d'hospital o davant del psiquià d'execucio.

Quin altre Partit de masses a Catalunya i arreu del món pot presentar una trajectoria de consecuencia politica que superi la de l'Esquerra? Qui, davant els fets, gosaria dirnos que tram al poble?

Qui és prou desvergonyit per a volguer comparar-nos als Partits francesos de 1940, els quals tots, sense excepcio, tingueren elements representatius que col·laboraren amb Pétain i el seu Govern?

I és un home de l'Esquerra encara, el President Iria, que en un moment de confusioisme, adreça la veu i s'adreça a tots els catalans que mantenen la dignitat d'homes i de patriotes, amb un llenguatge precis i clar, i anuncia la constitucio del Consell Nacional Català per a que representi la unitat de Catalunya, i que obtindrà, no ho dubtem, el reconeixement de tots els catalans als quals el missatge és adreçat.

Tothom sap, deiem, que res de sòlid es pot construir a Catalunya sense l'Esquerra, doncs ella sola és la garantia de l'equilibre polític necessari per a fer una veritable tasca de govern.

Les relacions cordials amb els Partits democràtics i organitzacions antifeixistes espanyols, ha estat sempre una norma tradicional de la politica de l'Esquerra. Una altre, és la d'ajudar-se mútuament amb el Partit Nacionalista Basc. Es un deure dels nostres dirigents de continuar aquesta politica.

Hom coneix el manifest publicat el desembre del 1943, per la Junta Espanyola de Liberacio. Aquel important document sembla nascut d'una preocupacio predominant: sortir al pas d'una maniobra que voldria restar la monarquia a Espanya, Malauradament, no s'hauria tret altres noves, pero ens demanem perquè els bascos no assistiren a la reunió i perquè els comunistes no hi enviaren llurs delegats. Sembla, però, que la Junta ha fet camí, doncs « La Humanitat » anuncia que ha estat rebuda a Cuba amb el títol de « Diplomàtics Espanyols ».

Vegeu doncs, que l'Esquerra actua; caldrà que tots els exiliats catalans s'apleguessin cadascú dins del seu Partit o Organitzacio, per a que llurs representants puguin constituir el Bloc Nacional Català que la nostra Pàtria desitja.

I aquí acabariem aquest article deixant per al proper parlar-vos de les activitats dels altres Partits, pero « Que ja l'Esquerra? », ha produït certes malesnotes que ens fem un deure d'acòrdiar.

Si creiéssim que el bé del Partit exigia que cessin en les seves activitats els que actualment el dirigeixen, ho diríem allà on calgués. Pero, sortosament, els que escriuen sense llegir-les, les lletres dels catalans que eren al camp de concentracio, els que prenen com una jactancia el parlar del pervindre dels exiliats, son jofa de França. Hom desitjaria que no es moguessin d'allà on es troben.

Dels que hem restat aci, els uns tenien el deure de treballar pel Partit i ho han fet; els altres hi portaren la seva fe i el seu entusiasme. D'errors tots els que actuen en fan; les nostres opinions per la reorganitzacio del Partit a França podent coincidir o ésser diferents, pero els uns i els altres, sabem que amb mes o menys traça, tots treballarem pel Partit i per Catalunya.

REFLEXIONS d'un Catalanista

Quan parla el President per Eugeni XAMMAR

Quan parla el President que calli tothom. Naturalment. Pero sobre tot que escolti tothom i si pot ésser, que compregui tothom.

El President ha parlat tan clar que qui no escoltarà serà perquè no voldrà. No hi ha cap concepte a la crida del President que no sigui just, ni cap mot que hi sigui de massa. Així ha d'esser la paraula de Catalunya, precisa, breu i noble, quan la nostra terra eleva la veu davant del món.

Quan parla el President no és per a sumar un cantare mes a la coral, poc afuada, dels emigrants emigrats. Es per fixar la posicio de Catalunya en el món d'avui, el món — son les propies paraules del President — de « l'heroica victoria de les Nacions Unides » i del « gloriós redressament del poble francès ». Per boca del President de la Generalitat, Catalunya reclama en aquest món nou un dret de presència i crea l'instrument de la presència.

Quan parla el President la paraula i l'acte es confonen. Dos homes que son l'honor, el prestigi i la gloria de la nacio catalana es posen al costat del President i formen amb ell el Consell Nacional de Catalunya a França. Josep Iria, Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili son els nostres capitans. La nostra bandera és la de sempre.

Quan parla el President es per definir la missio del Consell amb homes de tots els sectors democràtics i nacionals per a que sigui així representatiu de la unitat de Catalunya. En segon lloc exercir amb plena eficacia funcions d'assessorament i de preparacio del nou període republicà i autonòmic fins al moment que es constitueixi el Govern provisional de la Generalitat. I abans d'ampliar el Consell, hi haurà consultes del President o dels seus delegats amb els catalans — amb tots els catalans — de França, amb els catalans d'America, amb els catalans de Londres i, per damunt de tot, amb els catalans de Catalunya.

Aquesta és la missio politica i diplomàtica del Consell Nacional de Catalunya a França, a la qual correspon, al meu entendre per a tots els Catalans que som a França, una obligacio. Tots els catalans sense distincio, els diputats i els aspirants a diputat, els escriptors i els aspirants a escriptor, els dirigents i els dirigits, els militants i els militars, els de l'Aliança i els del Comitè, els assembleístes, els oradors i els periodistes, tots tenen, ara, al meu entendre, una obligacio, o mes ben dit, dues obligacions.

Primera obligacio: defensar, encara que sigui al preu dels mes grans sacrificis, les baralles entre catalans.

Segona obligacio: Allunyar-se amb tota cordialitat, de les baralles dels altres.

Eugeni XAMMAR.

P. S. — Una pregunta mereix una resposta, pero una resposta no mereix necessàriament una replicca. El senyor Sauret m'excusarà que no contesti punt per punt el seu llarg i interessant article. No convé desmoralitzar el lector ni abusar de la seva paciència.

Em semblaria de totes maneres una desatencio, passar per alt un passatge de l'article del Sr. Sauret que m'ha arribat al cor. El senyor Sauret en proposa un excursio als Departaments de l'Arriège, del Gers i de l'Aveyron amb escala a la Ciutat de Tolosa. Si digués que aquesta idea del senyor Sauret és senzillament filantropica, i si es tractés de portar la a la practica nomes hi proposaria una petita modificacio: deixar de banda el departament de l'Arriège de poc interès gastronomic i substituir-lo per un altre departament, el del Lot i Garona per exemple, pais on les prunes i els ànecs tenen una carn que es fon a la boca. Quan al Gers, no puc imaginar que els alemanys no hi hagin deixat un fiasco de bon armagnac i un bon fesse d'oca gras per encetar el dinar. El cassolet de Tolosa ja ni el retiro; l'orquestracio d'aquest pais es insuperable. A l'Aveyron l'anyell es sustancios i el formatge d'ovella, conegut amb el nom de Roquefort, és unic en el seu genre.

Pero senyor Sauret, senyor Sauret, fer una proposicio així a un home com jo, immobilitat a Perpinyà per les obligacions professionals i sotmes des de fa anys a una cuina senyalar, vostè creu, senyor Sauret, que es licit portar la noticia a aquests extrems de crueltat? E. X.

La Vida del Treball

Alliberats els països; restablerta la democracia, la vida diària de l'home, la de l'obrer per damunt de tot, no pot continuar supeditada a les mil i una contingencies d'una societat organitzada i a base d'afany massa personals.

La qüestio social es presentarà de nou amb tota la seva acuitat i s'ha atribuït el moment de tancar favorablement un període reivindicatiu i convulsiu per deixar pas a una era constructiva.

La lluita de tants anys, quin exponent maxim es e. prènt un conflicte mundial, ha estat una lluita contra la inseguret social i individual. El resultat logic i l'unic durader sera l'establiment arreu de mesures que garantitzin social i individualment l'obrer.

Cal partir de la base que l'obrer es el primer element d'ordre d'un pais. I no pot haver-hi ordre si tot esta d'essat contra ell. L'obrer es el gran instrument que fa marxar l'economia de la nacio; cal, doncs, que l'economia del pais li doni aquest dret tan elemental de poder treballar per ella i ésser remunerat en tots els aspectes de la manera mes elevada possible. I quan aquest treball no es pot realitzar per una rao fisica o economica cal que l'obrer pugui continuar a viure amb tota dignitat i cobrir-li les necessitats de la vida civilitzada. Seguretat en el viure, seguretat social, heus-aci la primera condicio pel benestar dels treballadors i de la nacio en definitiva. Aquest principi recomanat per les grans conferencies de treball d'avui dia devem impletar-lo, no solament en el paper, sino en la realitat de la vida economica del nostre pais. Que s'acabin les histories de miseria, tant tristes i tan reals, que comporta la manca de treball i el treball mal remunerat. Que l'obrer, no sigui mes un element comerciable com un producte qualsevol. L'obrer es un home i la societat que neixera de les ruïnes de la guerra sera una societat d'homes, d'homes lluites, fatigats de lluita, de preso, d'exil, pero amb prou energia per imposar no una falsa solidaritat social, sino una veritable seguretat social i individual que li permetra treballar, nodrir-se, instruir-se, divertir-se, assegurar-se contra accidents i malalties, tant per ell com per la seva familia. Que, com diu el tercer punt de la declaracio de Fiadelfia de la O. I. T., la pobresa, en qualsevol lloc, es una amenaça per la prosperitat de tots. I cal que omprnguem que tant ho és nacional com internacionalment.

JAUME CASADEMONT,

Yagüe el Cavaller

Un mati xafegós de Juliol del 1936, a Madrid. Presidencia del Consell. L'avantguarda del despatx del Cap del Govern, Casares Quiroga, plena de visitants.

— El primer que vaig veure entrar, — explica el Coronel X, actualment a Mèxic, — fou Yagüe, que aleshores no era més que Coronel, assegut en un sofà, amb el cap entre les mans, — unes mans enormes amb guants blancs que no s'em despitarien mai més de la memoria — els coïces als genolls i molt preocupat. Ens saludarem, en vaig aasseure al seu costat i quesi al mateix moment ell fou cridat al despatx.

Com que la mampara era oberta de tanta calor com feia, amb la mica d'aire que circulava passaven indiscretament les confidencies dels visitants. Tot i la calor, Casares Quiroga rebé el futur general molt fredament. Luxe que en aquell temps la gent es podia permetre!

— Senyor President — deia Yagüe — vinc a demanar-vos que anul·leu la vostra decisio separant-me del comandament que havia d'anar a ocupar al Marroc.

— No puc; tinc noticies dignes de tot crèdit segons les quals eneu allà per sublevar-vos.

— Això no és cert.

— Això és cert!

— I si jo us donés la meva paraula d'honor, de cavaller, de militar de que no m'haig de sublevar?

— Si em donessiu la vostra paraula ja sera diferent.

— Doncs us dono la meva paraula de que no em sublevaré.

— Si és així us crec; podéu marxar demà mateix a ocupar el vostre càrrec.

Cna dies després, el 17 de Juliol de 1936, Yagüe sublevava les tropes del Marroc tres mesos més tard celebrava a la Plaça de Braus de Badajoz, la famosa « corrida » en la qual 700 presoners eren materialment trinxats per les metralladores, en presència d'un public entusiasta.

LLEGIU
Feu Llegir
Foc Nou

Als nostres amics

Els nostres lectors s'hauràn adonat del nou format de « FOC NOU » que conté el doble de text del nostre format anterior. Volem correspondre a la confiança dels nostres lectors, millorant cada dia mes el nostre setmanari. Pero « FOC NOU » no es una publicacio d'empresa i per fer això possible, ens veiem obligats a portar el seu preu de venda a 3 francs.

Envieu el preu de la vostra subscripcio directament a « FOC NOU » per mandat-carta o bé al nostre compte xec-postal 37.732. La tarifa es la següent:

45 francs, Tres mesos — 90 francs, Sis mesos
160 francs, Un any

Son també moltes les persones que ens afavoreixen amb un donatiu. « FOC NOU » quedarà debolment agrait a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de 100 francs dona dret a un trimestre de subscripcio.

Llegiu i feu llegir « FOC NOU », propagueu-lo per tot arreu, feu-lo arribar a tots els recorns de França, feu que « FOC NOU » tingui entrada a totes les llars catalanes. Entre tots farem de « FOC NOU » allò que veiem que sigui: el veritable portanivou de tots els Catalans nacionals exiliats a França. I gracies a tothom.

VERS UN NOU clima moral

Segons els definidors, els règims totalitaris estaven cridats a revolucionar qui sap les coses. Calia renovar un non vell, terriblement gastat, enderrocar, canviar, convulsio...

Al servei d'aquesta nova civilització, el totalitarisme creava, almenys, un estil de propaganda i persuasió, un decorat d'uniformes, cartells i botigues, una dialèctica de puny i pistola...

Si poguessin deixar de banda les tragèdies col·lectives i individuals, aquests anys d'esclavament ja haurien estat d'una tristesa aclaparadora esguardats tant sols sota l'aspecte de la baixa de les valors humanes i col·lectives...

Una de les grans dificultats que es presenta als diversos pobles del món que han sofert sota el jou dictatorial, serà la de superar les possibles contaminacions que hagin pogut produir-se en la consciència dels diversos estaments socials...

faramalla i tota la indignitat que caracteritza els darrers anys.

Simplicitat. La paraula aviat està escrita. Però si volem enfonsar-nos en la realitat ens adonarem del mal que li han fet els règims totalitaris. A tal punt, que avui ens costa trobar-ne el veritable sentit i àdhuc ens extranya veure'n manifestacions esclatants.

Cal, doncs, ara que el totalitarisme està a les seves acaballes, que hom es preocupi del clima, polític i moral, en què haurà de desenvolupar-se la vida dels pobles lliures.

No n'hi ha prou en enderrocar l'aparell governatiu damunt del qual es mantenen els règims opressius, ni en fer una justícia estricta i severa, ni en reparar els mals causats, ni en acordar legítimes reivindicacions a les classes populars.

La victòria ha d'ésser completa sota tots els ordres. Res no podrà afirmar-la més que la creació d'aquest clima moral indispensable per a tota acció transformadora.

Emili VICO.

FOC NOU ES EL VOSTRE SETMANARI

De Carcassona el Plè d'E. R. C.

El dia primer del mes que som s'ha celebrat a Carcassona la reunió dels militants d'Esquerra Republicana de Catalunya del departament de l'Aude.

Després de llegida i aprovada l'acta de constitució de la Junta Local de Carcassona, el Sr. Prats va obrir l'acte fent ressaltar la labor portada a cap dins la clandestinitat, exposant de forma precisa les relacions mantingudes amb els directius del Partit.

Foren presentades les següents proposicions:

Primera. — « Que l'Assemblea acordi haver escoltat amb satisfacció l'exposició feta en nom del Consell Directiu a França pel Sr. Barrera i que expressi la seva confortabilitat a tot el que ha manifestat. »

Segona. — « Que els militants d'E. R. de C. del departament de l'Aude, reunits en Assemblea a Carcassona, acordin saludar el Govern Provisional de la República Francesa, com genuí representant del poble francès; que es manifesti l'admiraçió i la simpatia dels reunits per als Exèrcits de les Nacions Unides i per tots els nostres compatriotes que han lluitat al seu costat, ajudant a l'alliberació de França. »

A continuació fou elegit el Consell Departamental que ha quedat constituït pels senyors següents: Maties Martínez i Francesc Paliyana, per Girona; Angel Nogué i Josep Solà, per Lleida; Francesc Abello i Adolf Pujades, per Tarragona; Joan Aleu i Josep Vazquez, per Barcelona ciutat; i Joan Prats i Domènec Armengol, per Barcelona circumscripció.

Enmig d'un gran entusiasme fou llegida l'acta de constitució de la Junta de Lliberació Espanyola, formada a Mèxic, així com el manifest que han fet públic. Va ésser molt comentat.

El Sr. Prats fa un resum de tot el que ha estat tractat durant la reunió i del que per tancar l'assemblea proposa que es prenguin els següents acords:

Primera. — Congratular-se pel entusiasme, bon seny i esperit d'unitat que han manifestat tots els assistents a l'assemblea.

Segona. — Donar les gràcies a les autoritats franceses que ens han permès la celebració d'aquesta acta.

Tercera. — Retre un record d'homenatge a tots els caiguts pels nostres ideals, a Catalunya i a l'estranger, així com els que encara sofreixen represacions per Franco.

Quarta. — Que es guardi un minut de silenci per tots els morts en lluitant contra el feixisme.

Així s'acorda i es dona per acabat l'acte en mig del major entusiasme de tots els assistents.

Seny prega de fer públic que tota la correspondència que s'hagi d'adreçar al Consell Departamental de l'Aude se faci a la següent adreça: Joan Prats, 31, square Gambetta, Carcassonne (Aude).

NOTICIARI

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA DELEGACIO A FRANÇA 2, A, RUE FABRIQUES NABOT PERPINYA

Per tal de procedir a la ràpida organització del Front Nacional de Catalunya en terres franceses, s'ha constituït a Perpinyà la Delegació del Front Nacional de Catalunya a França.

Tots els catalans i totes les organitzacions que ho desitgin, poden sol·licitar informacions i enviar adhesions, al local de la Delegació, 2, A, rue Fabriques Nabot, Perpinyà, on pot adreçar-se també la correspondència.

DIMISSION

El conegut periodista barceloní, Manuel Nogareda, ex-director de « La Noche », ha dimitit del seu càrrec de President de « Union Nacional Espanyola », a Agen. Així ho fa constar en una carta que adreça al Vis-President de la U. N. E. d'aquella ciutat, la qual carta reproduïx el periòdic C. N. T.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA ALTA GARONA

Es convoca a tots els militants a l'Assemblea Departamental que tindrà lloc el dia 22 d'aquest mes a la Sala Senochal, rue Rémusat, a les 10 del matí.

Ordre del dia

- 1. Donar compte de les gestions efectuades per la Comissió organitzadora.
2. Nomenament del Comitè Departamental.
3. Informació feta per el Director d'Esquerra Republicana de Catalunya.
4. Proposicions, Precs i Preguntes.

TARN

Son pregats tots els militants del departament del Tarn a posar-se en contacte amb el comitè organitzador que resideix a Alb. Us podem dirigir a Ramon Gomar, carrer Porta Neuve, 4. — El Comitè:

TARN I GARONA

Es fa avinent a tots els companys del Departament del Tarn i Garona, que es són convocats per al dia 29 d'Octubre, al « Café de l'Univers », rue Saint-Louis, a Montauban, per tal de nomenar el Comitè Departamental d'E. R. C. a França, en el Tarn i Garona.

Ordre del dia

- 1. Un Company del Consell Directiu del Partit, a França informara.
2. Nomenament del Comitè Departamental.
3. Precs i preguntes.

COMITÈ D'AJUDA ALS ESPANYOLS

Ha quedat constituït a Tolosa, 28, rue Louis-Héroul, un Comitè d'Ajuda als espanyols, de conformitat amb la llei de 1 de Juliol del

1909. Ha estat nomenat Conseller jurídic Maitre Perissé, i de l'assistència mèdica seny a càrrec el metge hispanista Robert Salvador.

Tots els espanyols i francesos simpatitzants poden i deuen prestar el seu apoi a l'Assemblea i Comitè, i tots els necessitats deuen acudir al Comitè d'Ajuda als Espanyols.

Al fer-se pública la constitució d'aquest organisme, la Junta saluda atentament i es posa a la disposició de les Autoritats, de la Premsa, i de tots els Comitès de beneficència nacional o internacional, als quals demana també la seva ajuda moral i material.

CASAL DE CATALUNYA

Ha quedat constituït a Perpinyà el Casal de Catalunya, el qual es regirà per la següent Junta Directiva:

President: Joan Alavedra; Vis-Presidents: Antoni Rafel i Manuel Valls de Gomis; Secretari general: J. Garcia Castellet; Secretari adjunt: Salvador Puigvert; Tresorer: Santiago Vila; Comptador: Tomàs Torrens; Vocals: Tomàs Pallach, Rosend Ullot, Albert Forasé, Vicenç Taradell, Tomàs Pomes, Josep Gabriel, Joan Trías, Antoni Bellmunt i Joaquim Xicart.

Per tots els que de aquest nou Casal de tots els catalans assolirà un gran èxit i que puguin ésser aviat una realitat els projectes dels seus dirigents.

ESTAT CATALA

El Consell Executiu d'Estat Català, resident a Perpinyà, 15 bis, rue Claude-Bernard, posa en coneixement dels militants la constitució de les següents delegacions a França. Els afiliats a Estat Català son pregats d'establir-hi contacte per tal de posar-los al corrent de la política i posició del Partit.

LOIRET. — Joan Cunyat, 26, rue Tourneuve, Orléans.
GIRONDE. — Antoni Figueras, 221, cours de la Marne, Bordeaux.
ALTA GARONA. — Francesc Marqués, 3, rue Rom gúlers, Tolosa.
TARN I GARONA. — Pol Galvés.

La Caritat ben administrada

Catalunya per als falangistes és un magnífic camp d'exploració. Abans calia anar a Cuba per a enriquir-se. Franco, ha escurçat notablement el camí. No n'hi ha prou amb la plaga dels funcionaris, dels inspectors dels « jerarcas », dels policies, vinguts de fora. Calia que « a revolució nacional-sindicalista » es fes sentir en tots els ordres de la vida de Catalunya, sobretot en l'economia. Les societats anònimes han sorgit com els bolets a la tardor. Un d'aquests agrupaments és, en l'indústria tèxtil, el que compta com a principals impulsors amb dona Carmen Polo de Franco, el Ministre d'Indústria i Comerç, Carles, l'Alcalde de Barcelona, Miquel Marín, el General Moscardó, i altres herois de « movimiento » i que monopolitzen pel fet de la contingència de les matèries primeres, una gran part de l'economia catalana. Aquest mètode de « vesania roja » saldarà el darrer exercici amb un guany de quatre cents cinquanta milions. I després es dirà que el romanticisme està en crisi!

Lluís Companys la seva vida la seva obra la seva mort gloriosa de Domènec de Bellmunt BIOGRAFIA DE LLUIS COMPANYS BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO El sotassinant (nom i adreça ben clara) es subscriu a l'edició del llibre « Lluís Companys, la seva vida, la seva obra, la seva mort gloriosa » de Domènec de Bellmunt, i a l'efecte us tramet amb la present un mandet-carta de cinquanta francs. (Data i signatura.) NOTA. — Cal a mes practicar la subscripció especificant en el darré del mandet-carta dirigit a « FOC NOU », 48, rue de Metz, Toulouse, que es tracta d'una subscripció a l'exemplar del llibre sobre Lluís Companys.

CAP. I LA INFANCIA Les comarques lleidatanes les més allunyades geogràficament de la llum i del caliu espiritual de Barcelona, han donat veritables sorpreses quant a llur contingut patriòtic. Els dos presidents de Catalunya, Francesc Macià i Lluís Companys eren lleidatans. Entenem-nos; Francesc Macià no era lleidatà perquè va néixer a l'«anova i Geltru, però era de formació netament lleidatana, Diputat per terres de Lleida, i lligat íntimament a aquesta per vincles de sang i de patrimoni familiar. Els dos Presidents parlaven la nostra llengua amb l'accent característic de Lleida i e' segon molt especialment es complavia a marcar-lo perquè deia sempre, tot somrient, que l'accent lleidatà era « lo més castís de tots ». Entre la Segarra i el Segre, la gran artèria de la riquesa lleidatana, hi ha una de les contrades més populars i típiques del país. És una terra grassa, tota de regadiu, fundada pel gran canal d'Urgell, plana com la mà, exuberant rica en alfalsars, farratges, cereals, vinya i oliverars. Hom parla del Pla d'Urgell, la capital del qual és Balaguer, que s'estén des de Tàrraga a les ribes del Segre. Una carretera secundària religiosa la capital de la comarca al ferrocarril Lleida-Barcelona i travessa un rosari de poblets urgellencs, naxosos fins al moll dels ossos, que es diuen Tornabous, Tarros, La Fulhola, Beldu, Castellsà, Penelles, Bellmunt, Belleaire i La Rapida. Com si vinguéssim de Balaguer, camí de Tàrraga, nosaltres ens aturarem al Tarros, que és la petita pàtria de Lluís Companys. I a l'esquerra de la carretera s'aixeca un poblet plaçid i patriarcal d'un centenar de cases consagrat totalment a la vida agrícola. A darrers del segle passat, però, quan no s'havien inventat encara els tractors ni els autòmòbils i quan el Canal d'Urgell no estava acabat, la vida econòmica del país era menys prospera que avui. Les terres estaven assedegades, les pluges eren escasses, els viatges i els transports s'havien de fer amb carros i diligències, les carreteres eren primàries o inexistents, les escoles pobres i rares. Alguna família benestant, però, com a can Companys del Tarros, podia conservar el patrimoni familiar i tirar endavant gracies a un esforç constant de treball i a una administració familiar ben dirigida. La tradició successoral catalana ha comportat sempre, sobretot entre la pagesia lleidatana, un respecte sagrat als drets de l'hereu. És considerada natural, just, indiscutible, que l'hereu d'una família nombrosa s'quedi a casa per succeir el pare en la direcció i gerència del patrimoni familiar i que els cabalers aprenguin un ofici o estudiï una carrera segons llurs vocacions i les possibilitats econòmiques de la casa. Els pares d'En Lluís Companys es casaren joves i tingueren una colla de fills: cinc nois i tres noies. El noi gran, l'hereu, En Josep, havia de quedar-se al Tarros, a perpetuar la tradició i a conservar el

patrimoni familiar. Les noies rebrien una educació acurada i un dot decoros. Els cabalers estuvarien una carrera. En Lluís, que era el primer cabaler, va néixer el 1886, passà la primera infantesa i aprengué les primeres lletres a l'escola rural. Ja de menut era nervios i secardi, inquiet, rebel a la disciplina escolar. La seva àuria era el voler ésser militar. Organitzava poderoses columnes entre els infants del Tarros, atacaven a la bayoneta els presseguers de la rodalia i es batien com a lleons contra les barcantanes de les ribes. En Lluís volia ésser sempre capità, coronel o general, es feia espases de fusta i dirigia l'estratègia de les batalles. Però el seu pare no volgué alimentar els optimismes bellies d'aquell vallet de 8 anys del qual el mestre assegurava que tenia talent per a l'estudi. La seva il·lusió era que el Lluís fos advocat i com que del Tarros estant no hi havia possibilitat de portar la idea a la practica, fou decidit que enviarien el noi a Barcelona i que el nosarien al liceu Poliglota, una de les institucions escolars de més prestigi i anomenada d'aquells temps. No havia completat els nou anys quan entrà, d'intern, al Liceu esmentat, per cursar-hi el batxillerat. Allí, durant els primers temps, va passar-hi les seves car venia del poble i no sabia altres mots de castellà que els que sentia pronunciar a la guàrdia-civíl quan anava al Tarros per la Festa Major. La gent de la pagesia lleidatana son refractaris al castellà i quan llan de parlar passen veritables calvaris. Un dia ens explicava, recordant anècdotes de la seva infantesa, que quan estudiava gramàtica castellana no li cabia al cap que el verb « ir » en castellà significués « anar ». No sabia perquè, no ha pogut explicar-s'ho mai, però sempre trobà que era un veritable absurd que « ir » es traduís per « anar ». En certa ocasió, el seu professor de Gramàtica a l'Institut, que era el senyor Obradors, recordà a En Companys una anècdota molt curiosa del seu examen: en el llibre de text hi figurava un exemple er llatí amb la seva traducció castellana que deia: « Fabio capitaneaba los ejércitos ». El nostre petit estudiant del Tarros en el moment solenne i decidit de l'examen va traduir molt seriosament: « Fabio decapitava los ejércitos ». Si més no, això volia dir que la seva fallera militarista anava de baixa. Fou el batxillerat normalment, sense sotraques que el revelessin com un mal estudiant ni èxits que fessin preveure un noi prodigi. Era, però, ja d'adolescent un noi realista, rebel, ple d'inquietudes i apassionat per la idea de justícia. Si bé en el Liceu Poliglota no tingué ocasió d'organitzar complots importants ja va manifestar sa seva passió per la política en converses i reunions d'amics de Col·legi. Diguem de seguida que al Liceu Poliglota Lluís Companys feu una amistat d'infantesa que havia de continuar més tard a la Universitat i que havia de tenir una influència decisiva en la seva vida; ens referim a Francesc Layret.

A LA MEMORIA DE TOT EL QUI A L'EXILI HAN TROBAT LA MORT. 15 d'Octubre del 1944.

IVe Aniversari de l'afusellament a Barcelona del President Lluís COMPANYS

(Del nostre enviat especial.)

Aquest és el text de la làpida descoberta a Perpinyà al cementiri de l'Oest, en un troç de terra on reposen les despulles de 900 compatriotes que a l'exili han trobat la mort. Data, la del diumenge darrer que, a l'igual que a la làpida, quedarà gravat a la memòria de tots els que assistiren a aquest acte simple i emocionant. Una simple nota apareguda a la premsa fou suficient perquè de manera admirable acudissin a la capital del Rosselló compatriotes de totes les contrades per tal d'associar-se a aquesta diada de dol nacional. Hi havia representacions de Bouches del Rhône, Gard, Tarn i Garona, Au de, Alta Garona, i Pyr. Or.

S'ORGANITZA L'ACTE

A les onze s'organitzà l'acte a l'entrada del Cementiri. Entre els assistents recordem: M. Aussel i Louis, representant l'Acadèmia de Perpinyà i al P. S. Francesc; Mme Laure Ulmer, intel·lectual danesa; M. Col, professor a l'Escola Normal, els Srs. Pompeu Fabra, Laureà Dalmau, Claudi Ametlla, Víctor Hurtado, Alavedra, Fontbernat, Xammar, Coll i Mas, Puig Pujad, Camps i Arboix, Miravittles, Cuito, Galsina, Missé, Corbella, Palac, Palacios, Garrido (Fiscal de la República) Tarradell, Capdevilla, Forasté, Josep Rovira, Antoni Ibáñez, Massa, Andreu Ulldemolins, Gaietà Rahola, Orpi, Rafel, Bernat, Pont, Mayral, entre altres que lamentem no recordar. Es va rebre l'adhesió de tots els partits antifeixistes i organitzacions obreres sense excepció, del Casal de Catalunya de Perpinyà, del periòdic « La Humanitat », « FOC NOU » hi estava representat pels companys Alvarcz de Lara, Arnáiz, Ibanz i altres amics.

La Comissió Organitzadora integrada per elements de Perpinyà i Tolosa i acompanyats de noies amb rams de flors, es dirigí al lloc d'emplaçament d'aquella pedra, el projecte de la qual és obra del conegut escultor Paredes, creador d'aquella figura simbòlica que tots recordem: « el més petit de tots ».

ELS PARLaments

El nostre bon amic Francesc de P. Jené, després de descobrir la làpida, en nom dels organitzadors i prèsi per una gran emoció s'adreçà als concurrents fent resaltar l'obligació moral que tenim vers els caiguts en l'exili, dedicant un record a tots sense excepció. Amb l'avinentosa (digué) d'escarriats en aquesta data del 15 d'Octubre el quart aniversari de l'afusellament del President de Catalunya, data que marca una fita, homena'gem en ell a tota ès que ofrenaven llurs vides en terres estranyes, en defensa dels ideals antifeixistes. Pres d'una intensa emoció, l'orador diu que amb l'afusellament de Companys no volien assassinar un home sino l'ànima d'un poble, però que erraren el tret ja que si aconseguïen destruir el cos, la sang vessada serà per a fer fructificar la llavor d'un idealisme que en la privació i l'opressió augmenta en força i vitalitat. A continuació diu: que en nom de la Comissió Organitzadora d'aquest acte de germanor i remècia als concurrents per la seva assistència a l'acte i, per acabar, cedeix a paraula a Joan Alavedra, que llegí un interessant parlament. Sabem que hi ha l'intenció d'editar integre el magnífic parlament de Joan Alavedra. Seria el nostre desig reproduir-lo també íntegrament en aquestes pànes, però la manca d'espai ens priva de fer-ho. No podem, però, resistir a la tentació de publicar íntegre aquest paràgraf:

« Si escoltem les veus que han pogut arribar fins a nosaltres, dels nostres martirs de la darrera guerra, veur-m que, amb una coïncidència, els darrers mots que ens envien son, com si volguessin cloure d'una vegada el sícle lluctuosos fervoroses exhortacions a la Pau. Davant l'atropell irremparable, en vigíles de la mort, llavors que les passions cauen, inútils, davant la sensació imminent d'eternitat, Carrasco Formiguera diu: « Demano ardentment que no es prenguin represàlies per la meua mort. » Carles Rahoia: « Enemic com soc de tota violència, mai p.r mai no voldria que el meu nom servis per cap campanya de violència. » Son paraules de patriotes, de democràtes afusellats injustament, escrites

I ELS FOTOGRAFS

Mai hauríem cregut que en una festa de recordament i d'homenajes nosotrs caiguts, hi haguessin tan gran nombre de fotografs. Reporters gràfics? Potser si alguns, però els més, aficionats a l'art que volgueren perpetuar el record d'aquell acte.

Mal hauríem cregut que en una festa de recordament i d'homenajes nosotrs caiguts, hi haguessin tan gran nombre de fotografs. Reporters gràfics? Potser si alguns, però els més, aficionats a l'art que volgueren perpetuar el record d'aquell acte.

ALGUNES INSCRIPCIONS

No ens és possible anotar les llegendes que portava cada ram, però n'esmenta algunes:

« As morts per la llibertat. P. O. U. M. » amb llaçada roja.

« A los compatriotas muertos en el exilio ». C. N. T., M. L. amb llaçada catalana.

« FOC NOU, als nostres morts », amb llaçada catalana.

« Union Nacional » amb llaçada de la República.

« Aliança Catalana, Pyr. Or. », amb llaçada catalana.

Una de la Comissió Organitzadora i les de totes les organitzacions polítiques i obreres, n'hi havia també de grups improvisats, sense inscripcions, i altres de particulars. Entre aquestes, la de la filla de Lluís Companys, esposa de l'excojedor Jim Terry. Interrogada, recordà les paraules històriques que pronuncià el President: Companys quan li aconsellaven de marxar perquè l'invasor s'apropava:

« Marxeu vosaltres, jo mentre qu'hi ha un català en un camp de concentració a França, no deixaré aquesta terra. »

MOT DE LA FI

Una vegada acabat l'acte, els assistents es dispersen pel Cementiri per adreçar un record a amics particulars.

En resum, una festa senzilla, però sentida i patriòtica, de la qual els seus organitzadors poden estar satisfets. J. S.

“ FOC NOU ” A LA RAMBLA

Sota un membrete que diu: « FRONT NACIONAL DE CATALUNYA, Consell Central », hem rebut la següent llettra:

Barcelona, 3 d'Octubre del 1944. A la Direcció de « FOC NOU », TOLOSA.

Distingits i estimats amics, L'aparició i la lectura dels dos primers exemplars del vostre setmanari ens ha produït viva satisfacció i aprofitem la primera avinentesa per a fer-vos arribar la nostra més cordial felicitació.

Agraim especialment l'atenció d'haver donat cabuda en les columnes de « FOC NOU » a una fulla de FRONT, precisament una de les que hauran tingut una major difusió i resonància i bon aculment en la nostra terra.

Ens plau també constatar la perfecta coincidència que es dona entre nosaltres, tant en ordre a la visió política del moment com en les orientacions i directrius que informen les respectives activitats.

« FOC NOU », amb aquest títol, constitueix un símbol i una definició del que ha d'esser el moviment alliberador de la nostra Patria.

Per vos per a que poguem seguir endavant en la meritoria tasca que acabau d'emprendre i us enviem la nostra més cordial salutació.

P. C. C. de F. N. de C. (Signatura il·legible).

FOC NOU salutada amb goig als seus amics i lectors de Barcelona i constata amb satisfacció la coincidència i reciprocitat d'ideals existents entre nosaltres i els nostres germans de Catalunya.

1933 - 1936 - 1939

Catalunya primer peo de la guerra mundial

(Continuació, (Veure n.º 3 i 5)

Aquests punts foren projectats en molts documents carregats de gràfics i mapes, però la major part d'ell on estan mes clarament exposats es en e. llibre del professor Ewald Banse, « Raum und Volk in Weltkrieg », que es publicà l'any 1933, i el mateix any el govern nazi fundava la « Deutsche Gesellschaft für Wehenolitik und Wirtschaftswissenschaft » amb el propòsit concret de portar a la realitat les idees essencials del professor Banse.

Que tramava el professor Banse l'any 1933 respecte a Espanya?

« Espanya es atra cop l'alçada natural d'Alemanya con-re França, com ho fou en els seges XVI i XVII, i la -reixença d'ambdus potències (Alemanya i Espanya) depèn de l'ensorrada de França. »

E aquest s'hi explica tres anys des de l' aixecament dels militars, el projecte de fer una Espanya forta sota un dictador. L'autor diu: « El primer interès d'Alemanya es fer una Espanya altra cop forta. Si s'hi pogués aixecar un Mussolini, la nació espanyola podria segurament jugar un paper digne de que feu en segles passats. » La República és a rosa.

Mes endavant del llibre s'explica com podria ésser emprada Espanya contra França: « Espanya té un cert valor com aliada des del moment que serveix per retenir un nombre de cossos d'exèrcit al llarg dels Pirineus i lluny de la frontera del Rhin. »

D'ací la necessitat absoluta, per Alemanya, d'enderrocar la República i establir a Espanya un govern que li fos favorable per tal de crear un focus d'insseguretat a la frontera. Però part d'aquesta frontera correspon a Catalunya. I els estrategues alemanys estudiaren el paper que podia jugar el nostre país: Franz Pauser va publicar l'any 1938 un llibre, « Spanien Tor zum Mittelmeer und die Katalanische Fraga », en el qual, parlant de Barcelona, diu: « Heus-aci la principal entrada a la Mediterrània. La distància de Barcelona a Marsella és d'un 200 milles marítimes; a Gènova, 380 i a Alger, 300; a Palma 150 i al port de València, El Grao, 170. Barcelona és un dels més significats centres d'irradiació del tràfic en la conca mediterrània occidental. »

Quatre grans vies de comunicació surten de Barcelona cap a l'interior: la de la costa, a Tarragona i enllà; la de Ponent a Lleida i a la Conca de l'Ebre; dos grans vies fèrries, una a Toulouse i l'altra cap a Perpinyà. Les dues darreres tenen particular importància en la present conjuntura. »

EL PONT A L'AFRICA FRANCESA

Pauser s'endinsa en detalls per mostrar com els països de parla catalana (Catalunya, València i les Balears) formaren altre temps un reialme independent i com el moviment nacionalista català, treballant per la llibertat d'aquests països havia des de la proclamació de la República Espanyola, aconseguit l'establiment d'una Catalunya autònoma. L'autor explica com Catalunya podia oferir una comunicació terrestre que unís França amb el seu imperi africà i escriu:

« Una Catalunya independent podria, potser, assumir aquest paper... Una intel·ligència amb Catalunya podria escurçar essencialment la distància entre els ports francos, especialment si tard o d'hora la Catalunya Gran, pogues tenir Cartagena a la seva disposició. Port-Vendres i Ager estan separats per 370 milles marítimes, però a pocs dies n'hi ha 120 de Cartagena a Oran. »

« De fet, la Catalunya Gran seria un pont cap a l'Àfrica, per a treure'n els seus recursos humans i les seves matèries primes. Significativa, de fet, la fusió de les terres i races de la plus grande France, la France des cent millions. » (Pàgs. 1-3).

Segons l'escriptor al many la Catalunya Gran canviaria enterament la posició naval de França, especialment si el projecte de reconstrucció del Canal del Midi per a vaixells de gran calat seguit com a Canal des Deux-Mers Bordeaux i La Nouvelle fos una realitat. « Per aquest mitjà, segueix Pauser, els moviments de les esquadres podrien ferse fàcilment entre Brest i Cartagena. La divisió de la flota francesa podria, naturalment, obviar-se sense que Catalunya entrés en joc; però només amb la protecció lateral aportada per aquest veí amic, pot la part occidental de la Mediterrània prendre la forma d'una badia meridional completa par a França, que completen les Balears i Corsega. Adhuc si el projecte de fundar una Catalunya Gran hagués de fructificar, la Catalunya estrieta, en conjunció amb l'illa de Menorca que no és troba encara en mans franquistes (1933) seria suficient per arrearconar el poder naval d'Itàlia a la mar Tirrena i amenaçar seriósament la posició naval de la Cerdenya. »

Aquest darrer paràgraf conté les raons estratègiques de l'ofensiva del Gener de 1939 contra Catalunya, com una preparació preliminar d'una més gran amenaça contra França.

(Seguirà.)

La Catalunya Nacional

Ens ha causat una immensa satisfacció, el llegir el primer periòdic català que s'ha publicat en aquestes terres acollidoras de França, després d'haver foragitat a l'enemic mortal, que reprènenta l'esclavatge i la submissió.

La vinguda dels maquis de la muntanya, l'arribada de les tropes Anglo-Americanas-Franceses, ha estat un moment fulminant d'expansió popular. L'espontaneïtat d'aquest acte ens recorda forçosament dies de glòria viscuts al nostre país. Sembla tament que hom surti de la tomba per a revivre de nou amb llibertat d'acció i per a continuar, — els uns a pocs quilòmetres de la Patria i els altres més lluny — aquella obra veritable de reconstrucció nacional.

Tot això es evident que representa el preludi del retorn immediat a les coses que estimem: a la Patria, petita per la seva extensió geogràfica, però gran pel seu contingut espiritual.

FOC NOU representa quelcom més que el títol d'una publicació. FOC NOU es l'expressió unànime, com a resultat d'aquest larg temps d'exili de prop de sis anys. Expressió que significa en tots els ordres, un canvi d'orientació en un sentit més intrangrent, tan en el problema nacional, com en el problema social, que forçosament ha de plantejar el nostre poble.

L'evolució, conseqüència de les lluites guerreres i polítiques, es sens dubte, un fenomen progressiu, que porta com a conseqüència el millorament moral i material dels homes i dels pobles. Existeixen evidentment, en el nostre poble, dos problemes d'una transcendència fonamental: « els problemes nacionals i socials. »

Aquests dos problemes no son incompatibles com mantes vegades certs elements han tingut interès de propagar-ho, i que probablement continuaran fent-ho, sino tot el contrari. Son dues evolucions inseparables que ningú en nom de res pot negar ni separar, car el contrari seria falsejar la veritat.

Catalunya no pot seguir el seu camí en un sentit evolucionatiu, si es catalans no donen satisfacció a aquest ideal, que està en la sang de la massa oprimida del nostre poble, dins i fora de Catalunya.

Que ningú cregui, doncs, per un moment, que el retorn a la Patria, s'ha de construir i forjar en una audició de sardanes, acompanyades d'unes manifestacions populars més o menys boniques i com si res haguessin passat. No! La Catalunya que volen els nacionalistes catalans, s'ha de construir i forjar en una base ben solida, es a dir, amb unes lleis socials que permetin als nostres obrers cobrir les necessitats que exigeix la vida moderna. Es aquesta la única manera de fer catalans nacionals, per aconseguir en el moment oportu, l'independència nacional de la Patria. Per aquesta raó, ningú es pot dir nacionalista català, si la seva finalitat no tendeix a aquest sentit.

Els legisladors, que en el seu dia portarem al Parlament de Catalunya i que forçosament hauran d'esser ciutadans compatriotes, hauran de distar en un sentit purament democràtic i liberal, aquestes lleis profundament socials i catalanes per a veur: realitzat, — en un temps no molt lluny — el nostre somni ideal: la Catalunya Nacional. Montaner, Setembre 1944. A. SERRA-ARNAU

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ : Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

La fi de Franco

FINS al moment present només ha estat possible aconseguir la unitat entre els exiliats en un punt concret del problema espanyol: l'enderrocament de Franco. Afortunadament, en quant a aquest primer punt tots els exiliats socialistes, comunistes, republicans, sindicalistes, vascos i catalans, estans d'acord. Cal enderrocar Franco. Les diferències fonamentals de criteri comencen, però, en determinar la manera de desempel·lagar-se'n. I com que entenem que la qüestió és d'interès palpitant i que la cosa s'ho val, anem a analitzar tots els punts de vista sobre l'assumpte i fixar la nostra posició.

Hi ha qui creu i així ho ve preconcitant des de fa temps, que el sistema millor per foragitar Franco i el seu règim consisteix a atacar-lo militarment per mitjà de guerrilles. Nosaltres creiem, amb tots els respectes per a's que generosament vulguin oferir llur vida, que això presuposa una organització militar adequada i u'ra els riscos d'un fracàs, comporta el de provocar una segona edició, corregida i augmentada, de la guerra civil amb derivacions complicadíssimes. Cal tenir en compte que un fracàs de l'atacant, reforçaria l'enemic que es tracta de vèncer en uns moments en què políticament està ja ferit de mort.

Un altre punt de vista, és el tradicional de les conspiracions espanyoles, a saber, que per canviar un règim a Espanya cal la col·laboració de's militars els quals es llenen al carrer i recolzen un cop d'Estat de tipus militar o civil. El poble, segons que el moviment vagi en pro o en contra dels seus interessos, defensa, ataca o s'inhibeix. Aquest sistema és una arma de dos tallants. En primer lloc, creiem que es militars sincerament lleials a la República, passaren tots la frontera i que els que allà baix fossin ara susceptibles d'una rebel·lió anti-franquista, ho serien a canvi de concessions que minimitzarien la llibertat d'acció del nou règim. En segon lloc, la divisió dels militars de Franco en dos bandos porta en ella mateixa la polvora de la guerra civil, els plats trencats de la qual serien novament pagats pel poble i pels pobres soldats.

Resta un tercer punt de vista, que és el nostre. Nosaltres creiem que Franco caurà pel seu propi pes quan Alemanya s'enfonsi definitivament i que caurà sense necessitat de guerrilles, ni guerra civil, ni noves tragèdies que potser allunyarrien el poble del que el substituïxi. I la nostra tesi es fonamenta en els senzills arguments següents:

Franco s'aixecà contra el règim republicà i contra la voluntat popular lliurement expressada el 16 de febrer de 1936, sostingut per Hitler i Mussolini els quals volien destruir la República espanyola anti-feixista, amiga de França i susceptible d'esdevenir l'aliada d'aquesta i d'Anglaterra en una guerra contra Roma i Berlin. Amb l'enfonsament de la jove República del 1931, els nazis aconseguiren un doble objectiu: suprimien un enemic important i guanyaven un aliat incondicional i servil que posaria a llur disposició bases mediterrànies, primeres marítimes, homes, material, espions i queviures.

Anglaterra i França que veïeren el joc com nosaltres mateixos, no gosaren intervenir aleshores per no desencadenar la guerra desseguida, car no estaven degudament preparades. Els calia guanyar temps i per això recomanaven als republicans espanyols que resistissin tant com podessin. Els tres anys de resistència espanyola foren preciosos per als aliats i si avui Hitler i Mussolini estan ja acorralats es deu, en gran part, a l'heroisme inicial dels republicans espanyols.

Vencuda Alemanya, els aliats es limitaran purament i simplement a fer el que Cuba acaba de fer amb Franco: Rompre les relacions diplomàtiques amb el «caudillo» i reconeixer el govern legal de la República. Franco no subsistirà ni un minut a l'isolament internacional, a què el sotmetran Europa i Amèrica, els mitjans que encara li siguin addictes li giraran l'esquena fent una declaració d'adhesió a la causa democràtica i el falangista i el requeté fugirà cap allà on pugui. Després, els tribunals especials de la República ja s'encarregaran de jutjar els culpables i d'exigir responsabilitats a qui sigui.

Que no se'ns digui ara que amb aquesta solució, la República restablerta adquirirà compromisos i deutes morals o materials de cap mena. Al contrari. Son els aliats els que pagaran llur deute a la República sacrificada i obraran al mateix temps per llur propi interès suprimint a Europa un foc de feixisme i un enemic perillós.

Qualsevulla altra solució pot ocasionar moltes víctimes innocents, vessament innecessari de sang, drames irreparables i adhuc conflictes internacionals enutjosíssims que val la pena d'evitar.

Nosaltres creiem que cal meditar-ho i que encara s'és a temps de rectificar posicions i d'arribar a un acord entre les forces antifeixistes en un punt — el primer — de tanta transcendència per a tots.

EL GENERAL DE GAULLE i la SITUACIÓ a la FRONTERA

Per primera vegada després de la seva arribada a París, el general de Gaulle ha rebut els representants de la Premsa i ha declarat, entre altres coses:

Parlant de la situació d'Espanya i després d'haver fet remarcar la discordància de les informacions publicades, el general de Gaulle ha estat preguntat sobre quina seria la posició de França, en el cas que la situació evolucionés en el mateix sentit que en 1936.

« No és possible dir en el 1944, jo que faria França si es produís guerra, »

un cas, perquè les decisions cal prendre-les segons la marxa dels esdeveniments.

« El Govern observà amb la més gran atenció tot allò que passa a cada una de les fronteres del nostre país, i molt especialment quan els alemanys hi son de pel mig, no en dubteu pas. »

Qui en pot dubtar? L'enemic número 1 és Alemanya; després, tots els seus aliats. I les Nacions Unides, i entre elles França, manen la guerra.

Intervius de « FOC NOU » El Dr J. M. BELLIDO

ens parla de la gran Catalunya de demà. Creu que s'ha de pensar, abans que tot, en l'aspecte cultural base del redreçament espiritual de Catalunya.

El Dr. Jesús Maria Bellido, catedràtic de Fisiologia i ex-degà de la Facultat de Medicina de Barcelona, ministre de Cultes que fou, en el govern de la República, ha donat en l'exili un alt i magnífic exemple de dignitat, de senzillesa i de treball. Domiciliat a Tolosa des del començament de l'exodi, no ha parat de col·laborar en revistes científiques de medicina, de treballar en laboratoris i d'interessar-se activament per les coses de Catalunya.

Pel seu prestigi personal en el món científic de Catalunya i pel caracter eminentment nacionalista de la seva personalitat política hem volgut demanar-li upes manifestacions per al nostre setmanari. I, tal com esperàvem, hem trobat un acolliment amable, ple de simpatia per « Foc Nou » i ric en idees precioses per a l'esdevenidor espiritual de Catalunya.

— He de començar per dir-vos — ens diu de seguida — que he llegit els múltiples manifestos, crides i setmanaris que han vist la llum a l'exili després de l'alliberació i que en general he sofert una gran decepció en veure com en molts d'ells queda malmesa la llengua catalana. És més. Tothom fa política, i poc es preocupen de la defensa de la nostra llengua nacional i del seu dre's. El problema català no és simplement un problema federal entre nacions pro d'iversos: la llengua i la possibilitat d'una cultura elevada en tots els rams del saber son les nostres raons d'esser i el llur conteu el millor servei que podem prestar al mop. No oblidem

que la llengua catalana és un producte natural i no un artifici com creuen molts dels nostres enemics; un producte treballat pel nostre esforç, un acte voluntari nostre, una manifestació més, la principal, de la nostra voluntat d'esser en tota la seva plenitud.

— Teniu notícies — preguntem al doctor — dels vandalismes fets a Catalunya contra la nostra espiritualitat?

— Moltes. Puc assegurar-vos que l'ocupant de Catalunya, ajudat per traïdors, ha destruït o almenys ha empobrit i minimitzat les institucions de Cultura. L'Institut d'Estudis Catalans, gloria de la cultura

catalana, ha estat convertit en un « Institut de Estudios Mediterra-neos » que tampoc no funciona. La Biblioteca de Catalunya condemnada a una vida administrativa gris i apagada, després d'haver allunyat els seus directors i d'haver-los substituït per funcionaris castellans. La col·lecció de Boticeolis d'En Cambo fou « desviada » cap a les col·leccions de pintura de Madrid d'on serà potser difícil de fer-les tornar.

De vegades, però, — afegeix el nostre interlocutor — s'ha arribat a l'atemptat material, com la destrucció vandàlica de fons de llibres catalans o biblioteques públiques i privades i a l'normita de l'assalt al Servei Meteorologic de la Generalitat, amb destrucció del material i dels arxius, absolutament irreparable.

Aquest crims no poden, no deuen, quedar impunitos.

— T'niu noves de la situació universitària de Barcelona?

— La nostra Universitat que tants esforços havia fet en pro de l'alta cultura catalana ha estat boicotejada, minimitzada; els llocs docents estan sense proveir; i la Junta d'Investigacions Científiques de Madrid ha confessat en documents oficials que ha fet gestions per portar a la Universitat catalana, a Espanya, noms, físics, químics i altres professors alemanys per cobrir les vacants dels exiliats.

Al nostre retorn caldrà reconstruir activament tot el d'sfet. L'última que molts dels nostres homes han mort a l'exili i no podran assistir a la reparació. No crec que ningú dubti que en aquest ram cal reprendre les coses tal com estaven fa vuit anys: la tradició fe un valor i la renovació necessària l'han de fer els mateixos membres que hi eren. Adhuc els països més iconoclastes i revolucionaris respecten la tradició en aquest ram: per exemple, Rússia celebrà l'any 1932 el jubileu de l'Acadèmia de Ciències de Leningrad, fundació del segle XVIII, de Pere el Gran o de Caterina i convidà a les festes a tot el mon.

El Doctor Bellido acaba dient-nos que un dels problemes de la Catalunya de demà serà el del segon ensenyament a casa nostra: Vull suposar — afegeix — que l'ensenyament ens serà lliurat íntegrament, com és el nostre dre's. Afegeix que fora dels tímids assaigs del govern de la Generalitat és al nostre país un problema verge que, els organismes de la Mancomunitat havien sempre defugit.

El fet que Pompeu Fabra a la seva edat continuï editant llibres de Gramàtica catalana, amb una fe i una laboriositat exemplars, és consoador i creiem que tots els nostres homes de primer rang i llurs col·laboradors fan com ell. Les noves d'Amèrica de fi de 1942 son concloents. La resurrecció, comptant amb els que han quedat a Catalunya, serà cosa senzilla i no caldrà una nova renaixença per aconseguir que Catalunya torni a ésser el que era en aquest aspecte digníssim.

En agrair el nostre il·lustre entrevistat per les interessants manifestacions que acabem de reproduir, esperem que els homes de la Catalunya nova de demà aprofitaran les seves suggestions i iniciatives en pro del redreçament espiritual de la pàtria.

Domènec de BELLMUNT.

HISTORIA SENSE PARAULES

ESQUERRA REPUBLICANA de Catalunya als Catalans Peninsulars i als exiliats a França

COMPATRIOTES: Ja us ha arribat la serena i assenyada paraula del President Irla. L'haureu rebuda com pluja d'abril en camps florits a punt de fruitar. Mediteu-la, perquè, en poques paraules, allí hi és tot: fidelitat a l'ideal, sentit constructiu, apel·lació al seny en les hores decisives que s'acosten.

Porteu la paraula del President Irla per camps i per viles per a que arribi a totes les llars catalanes i, quan ell ho digui, disposeu-vos a seguir-lo con seguireu a Macià la Companyans, com un poble en marxa camí del seu total recobriment, i ja per a sempre. Sapiguem ésser dignes del recobriment de la Llibertat, amb joia exultant, si, però sense que res pugui entel·ligir ni tacar aqueix tornar a nova vida, que volem pura, forta i digna. Ací tenim l'admirable exemple de França que ja lliure, instal·la el nou ordre amb un absolut respecte a l'honor, sense que ningú s'hagi pres la justícia per les propies mans.

Avui us parla Esquerra Republicana de Catalunya, aquell gran partit que reiteradament merescu la confiança de la majoria del nostre poble, per a dir-vos:

Primerament: La nostra plena adhesió al President Irla, al contingut del seu Manifest i a les directrius que ens vagi assenyalant, perquè ell és, legalment, la continuïtat de les institucions polítiques catalanes. Caldria que tots els sectors, organitzacions i estaments ens imitessin.

Segonament: El nostre propòsit de col·laborar, amb tots els catalans, en l'obra verament constructiva del Consell Nacional de Catalunya que per iniciativa seva s'està reorganitzant, preparant la constitució del Govern Provisional, fins a la celebració de les eleccions per al nou Parlament de Catalunya.

En tercer lloc: Que conxeadors de quina és la vera fesomia política de Catalunya, quan es treu tot allò d'artificios que s'hi voldria afegir, que no és altra que una aspiració de pau, de llibertat, de major justícia entre els seus fills, treballam ja des d'ara per una àmplia i cordial entesa de tots els sectors nacionals que hi vulguin col·laborar, a fi d'oferir-li l'insult polític que necessita per a veure realitzades les seves aspiracions.

Finalment, per a declarar que l'Esquerra no ha tingut cap intervenció ni té cap responsabilitat en els incidents fronterers que darrerament s'han produït, que han donat peu a Franco per a intensificar la seva inhumana repressió, ocasionant noves víctimes entre vassaltes, els qui sofririen encara el seu jou.

Evoquem amb emoció intensa la memòria dels caiguts per la Pàtria, cridem a l'esperança en un proper deslliurament a tots els que en presons i exili sofreixen per haver estimat i servit un ideal, i els diem que l'Esquerra, conscient de la seva responsabilitat, allionada per la dura experiència dels darrers temps, tan lluny de la demagogia que tot ho destrueix com el conformisme egoista, resta disciplinada per a servir Catalunya, sense compromisos que dificultin la seva acció, inspirada en els ideals catalanistes, republicans i d'avenc social que tantes vegades ha fet triomfar la majoria del nostre poble.

França, Octubre 1944. ESQUERRA Rep. de Cat.

L'enterrament del malhaurat A. BÉNITO del C. R. del Partit Socialista

Dimecres, a las quatre de la tarda va tenir lloc l'enterrament del jove antifeixista A. Benito, del Consell Regional del Partit Socialista, mort tràgicament dos dies abans en aquesta ciutat de Tolosa.

La comitiva va formar-se davant la Borsa del Treball i pels carrers Saint Bernard, Boulevards i Constantina, va dirigir-se al cementiri de Terra Cavade. El ferètre anava embolcallat dels colors de la República i era seguit per un gran nombre de corones i una multitud imponent, que volia acompanyar el cos de l'infortunat Benito a la seva darrera estada. Obrien la marxa uns pionniers (nois i noies) del Partit Socialista francès.

Quan arribàrem al cementiri ens poguerem fer càrrec de la gran multitud que seguia. Tothom la llargada del carrer de Constantina fins als boulevards, era envaïda per una gran multitud. Al cementiri pronunciaren parlaments fervorosos els Srs. Jimeno, Tomás, de Francisco, Chueca i Gasset.

FOC NOU hi estava amplement representat i, amb aquesta ocasió, envià el nostre més sentit condol a la família de l'infortunat company i al Partit Socialista Espanyol,

Els Partits i Catalunya

Que fa Accio Catalana UFF CRIT D'ALERTA a tots els antifeixistes per JOAN ALVAREZ de LARA

Accio Catalana Republicana ha parlat per boca del seu President. Les seves manifestacions són mesurades i plenes d'aquest sentit de responsabilitat, que ha estat la característica de sempre d'aquest gran català que es diu Lluís Nicolau d'Oliver. Ell propugna pel retorn a la legalitat republicana, es a dir, restabliment de la Constitució i de l'Estatut, que si bé, diu, no són intangibles, duen en els mateixos la possibilitat de reforma. I continua: « Cal que tant els catalans com els espanyols republicans, no estem dispersos en diferents grups. És aquesta una de les raons per les quals no m'he adherit a la U.N.E., que ve a augmentar el nombre de grups existents. »

Heu's ací una posició clara, precisa i concreta, que haurà estat rebuda amb satisfacció per tots els afiliats a Accio Catalana, així com per tots els catalans exiliats.

Es necessari que s'hom defineixi la seva posició i actui en conseqüència, i és un deure de la homes representatius, de manifestar públicament les seves opinions, per evitar confusions que sempre són perjudicials, però que en les hores greus que vivim, col·laborien en una tragèdia que hom ja es demana amb inquietud si podrà evitar-se.

Els que lluitàrem per la República i per les llibertats catalanes, sota el denominador comú d'antifeixistes, perquè tenim aquest denominador comú, ens hem trobat a l'exili, als

campes de concentració i a les presons, escarnits i sempre víctimes dels feixistes i els seus complices. I ara, quan les victòries dels exercèits aliats ens permeten de formular totes les esperances, es produeix entre nosaltres una divisió que amenaça d'ésser greu.

Les passions s'escalfen al roig viu; el que era una simple discussió i divergència de procediments, esdevé en certs llocs repressió per mitjà de pistoles.

Antifeixistes cauen morts, per la mà fratricida d'altres antifeixistes o que se'n diuen. D'ací volem donar un crit d'alerta. Demanem als dirigents de les organitzacions a les quals pertanyim els responsables d'aquest excés, que esclareixin els fets i que facin públic el resultat dels seus esbrinaments. És un deure primordial i que no deu defugir-se, doncs

el contrari represenaria una acceptació tàcita d'aquestes violències i, per tant, una complicitat a la qual no volem creure.

Ningu té dret a posar en dubte la sinceritat antifeixista dels diversos sectors polítics que ens trobem a l'exili. Si ens separen divergències tàctiques, cal que elles restin limitades a la seva justa valor.

Aquest deure pels uns en comporta un dels altres; ningú que hagi tingut i té una responsabilitat, i que tingui una significació pot restar en una posició ambigua, o bé passar en silenci les seves opinions. És la seguretat personal de tots els antifeixistes que es troba en joc. És la llibertat de Catalunya el que es discuteix. És de la República Democràtica Espanyola el que es tracta. Que cadascú faci el seu deure i que prengui la seva responsabilitat.

EDICIONS " FOC NOU "

Apresseu-vos a trametre la vostra subscripció per al llibre « LLUIS COMPANYS, LA SEVA VIDA, LA SEVA OBRA, LA SEVA MORT GLORIOSA » de Domènec de Bellmunt.

Edició limitada i única per als que trametin llur subscripció abans del 10 de Novembre 1944. Preu de la subscripció a un exemplar: 50 francs.

Envieu-los desseguida per Xec Postal FOC NOU, 46, rue de Metz, Toulouse, fent costar el vostre nom i adreça i especificant que es tracta d'una subscripció a la biografia de Lluís Companys.

SOTA EL SIGNE DE LA UNIO. PRAT DE LA RIBA...

En el discurs inaugural del curs de 1890 a 1891 al Centre Escolar Catalanista, Enric Prat de la Ribadigué unes paraules que avui prenen encara una actualitat innegable, i que ens complèvem a reproduir:

« Jo voldria per a ma Pàtria més encara que la seva llibertat. Jo voldria que Catalunya es penetrés bé de la significació i transcendència d'aquest moviment social, i compregués la glòria eterna que conquistarà, la nacionalitat que es posi a l'avantguarda de l'estol de guerra dels pobles oprimits. Jo voldria que aquesta nacionalitat fos la Pàtria meua. Aquestes paraules amaraades de sentiment païdal, prenen com mai una força al desig de la qual tot home nacionalista ha de subscriure i associar-s'hi amb tot l'entusiasme. Mai com ara els catalans d'esquerra, els homes obreristes, i tots els que sentin una estimació i un agraïment a la nostra terra, han de conjurar-se per tal de que pegats sota la nostra senyera, facin que Catalunya, junt amb les altres nacionalitats lliberiques que en sentin la necessitat, emprenguin la creuada que aquesta vegada, i per sempre, haurà d'ésser la de la victòria definitiva. Una vegada més cal fer una crida al seny català: Homes lliures que sentiu l'ansia de la llibertat, homes de totes les tendències d'esquerra, fem una Unió forta i indissoluble que ens menii a la conquesta definitiva de la nostra Catalunya treballadora. Unis e's d'ací, i amb els homes que lluiten en silenci, amb risc per a l'urs vides, des de la nostra Pàtria, hem d'elaborar allò que és el desig de tots els catalans. Primer objectiu: reorganitzar els Partits i Organitzacions sota un mateix neguit. Segonament: aconseguir el primer, aplegar-se en un sol front el més amp'e possible que ens menarà a la victòria. Catalunya: terra venerada, com més subjugada més volguda, com més humiliada més forta i més valenta. Mai com ara hem tingut a les mans la clau que obre les portes de l'esperança i les realitzacions. Lectors amics nostres, FOC NOU és el setmanari dels catalans al servei de Catalunya i des de les planes del qual no ens cansarem de dir que la unió fa la força. Treballém tots per tal d'aconseguir el primer objectiu: reorganització de tots els Partits i Organitzacions sota un mateix neguit. Aconseguit això, el camí, després, és molt planer. Joan SANGRES.

El Front Nacional Català ja existeix

Si: el Front Nacional de Catalunya, ja existeix. Existeix des de fa molts mesos a on deu precisament existir: a Catalunya. És allà, justament, que els homes lliures i catalanistes s'han concertat i unit per tal de constituir un Front d'actuació patriòtica contra el franquisme opressor. I no els ha pas calgut d'asseures prèviament a l'entorn de cap taula per tal de discutir problemes a resoldre ni programar d'actuació futura a formular. Ni els hi ha calgut tampoc demanar l'intervenció de les « altes esferes » ni la de ningú. Els hi ha bastat el comú denominador patriòtic i liberal que sortís al pas i omplís la necessitat d'una actuació conjunta, per aplegar en un esforç comú totes les organitzacions i elements dispersos que, combregant dins aquell denominador, sentien l'imperiosa necessitat d'oposar-se als invasors de la nostra terra i rebel·lar-se contra la seva dominació. És sota l'impuls catalanista i l'amor a la llibertat, ofensiu i defensiu alhora, que els catalans de Catalunya militants de la majoria de les organitzacions polítiques que actuaven a la nostra terra fa mesos que s'han unit i concertat. Ja no hi han matèries ni diferències entre aquells que no mes eren separats, anys enrera, per uns disciplines o per uns partidismes. Totes aquestes diferències i matèries han quedat ofegats i silenciats per la necessitat de fer front al comú enemic i pel fervor patriòtic que menava la seva actuació.

I ja hem vist el resultat. Fruit d'aquella unió i agruament, és la solidaritat i l'ajuda que en tot moment el Front Nacional Català dona als perseguits i caiguts víctims del franquisme. Obra exclusiva del Front Nacional Català, ha estat, sino el primer, el més obert i sorollos act de rebel·lia que el govern i la dominació franquista ha tingut d'encallar des de què s'apoderaren del nostre país. Em refereixo als esdeveniments ocorreguts a Barcelona l'onze de Setembre d'enguany, que tots coneixem, en commemoració de l'aniversari de la caiguda del nostre heroi nacional Rafael Casanova. Tots els act's protestataris, inicis d'una futura i més ampla rebel·lió col·lectiva, foren ideats i executats pel Front Nacional Català integrat per homes pertanyents a la majoria dels partits que abans del nostre exòde hi havia a casa nostra, els correligionaris dels quals, avui encara s'organitzen i es manifesten ací.

I bé: com és possible que el Front Nacional Català que tan fa clement saber organitzar els catalans residents a Catalunya no sapiguem organitzar-lo els catalans que residim a França?

Fa un par·ll de mesos, companys arribats de casa nostra vingueren a oferir-nos l'idea, l'abast i els resultats assolits per la nova organització patriòtica. De bell antuvi, l'idea va fer via. Gairebé la totalitat dels catalans, militessin o no, reconeixeren, individualment, la necessitat del Front comú i s'hi adheriren amb entusiasme. Tothom, ací, dintre els catalans refugiats, estava entusiasmat davant a la possibilitat de veure reeixir també a França, el Front Nacional que els patriotes de Catalunya saberen fer reeixir. I avui encara, es preguntem: què ha passat, què passa que alguns partits i organitzacions polítiques a França no son encara dins el Bloc català? Perquè, el curios és que individualment tothom hi està d'acord. Des del militant més militant fins al dirigent més enlairat. I si tots estem d'acord en la necessitat de crear-lo, perquè no el creem?

Bé està que no es vulgui jugar a fer Fronts, Aliances o Blocs, però, si tots estem d'acord en que tard o d'hora s'haurà de realitzar encara que no més sigui per solidaritat amb els nostres companys que lluiten ja i complixen amb el deure patriòtic a casa nostraperquè esperar més? Cal concertar-se, certament, a base d'un mínim de coincidències. Els catalans de Catalunya, potser perquè tenien la presó i el piquet d'execució ben a la vora, s'han acontentat amb la coincidència patriòtica i amb ben poqueta cosa més. I allò que han sapigut fer es mass's, no ho sabrà fer la selecció?

I consti què: no dic res amb l'ànim de tercer cap polèmica, sino amb el fervid desig de veure realitzada una idea, una organització que és la sola solució viable que ens resta per tal d'assolir amb eficiència l'alliberació de la nostra Pàtria.

GAIETA RAHOLA

REFLEXIONS d'un Catalanista

Catalans amb Catalans

par Eugeni XAMMAR

Sera molt breu la reflexió d'aquesta setmana. La redacció de « Foc Nou » em fa saber que tinc d'avançar la data per a la tramesa de l'origini. Disposo no més de pocs minuts però amb pocs minuts n'hi haurà prou per a subratllar, amb un curt comentari, tres paraules extretes de la carta que el senyor Nicolau d'Oliver ha escrit als seus amics de Tolosa. Tres paraules que son aquestes: « Catalans amb Catalans ».

Tres paraules. Ni una més ni una menys. Però quin dring! L'origen d'aquestes tres paraules és inconfusible. Han estat escrites per un catalanista. Només podien ésser escrites per un catalanista. Però un catalanista les escriu naturalment, les llegim amb satisfacció i les enten sense esforç. « Catalans amb catalans » i espanyols amb espanyols ». Formula clara com el cristall. El senyor Nicolau d'Oliver és partidari de la « Unió dels diversos agrupaments republicans existents. » Unió dels agrupaments republicans espanyols i unió dels agrupaments republicans catalans. I entre els republicans espanyols units i els republicans catalans units — dic jo — totes les relacions que vostres vulguin i com mes cordialitat millor. Relacions intimes, relacions seguides, relacions a totes hores del dia i de la nit. Cordialitat efusiva, cordialitat fraternal, cordialitat a dojo, veritables orgies de cordialitat (aquest mot tan deliciosament poca solta quan s'aplica a les coses de la política).

I com que a mi una pregunta de més o de menys no em ve d'ací, jo vinc ara i pregunto: el temps que es va perdre negociant l'establiment d'un Comitè de relacions de les forces Democràtiques espanyoles no s'haurà pogut aprofitar per a negociar la formació d'un Comitè de relacions de forces democràtiques catalanes?

Catalans amb Catalans...

Eugeni XAMMAR.

Les J. E. R. E. C. i CATALUNYA

Es aconsellador de veure que en reagrupar-se les forces catalanes a França, els elements esquerrans hagin estat els primers de dir « present » a la consigna. Tanmateix, els veils militants del partit era natural que fossin conseqüents amb el seu passat d'elements actius de la gran organització política majoritària de Catalunya.

Es joves en canvi, els que sortiren de casa nostra quan encara tenien llur joventut davant d'ells i caigueren a l'exili, podien haver estat víctimes de decepcions lamentables, haver experimentat la influència de medis diversos que els haguessin allunyat de l'ideal patriòtic català.

En canvi, les joventuts d'Esquerra d'E. C. han estat les primeres i les més entusiastes a enal·lir la sagrada bandera estel lada dels grans dies de glòria de Catalunya. Es justament a l'exili que volen fer sentir llur veu puixant i fervorosa perquè se sàpiguí que estan al costat del president de Catalunya per honorar la memòria del President Macià i per venjar la mort del President Companys.

Les J.E.R.E.C. seguiran essent la joventut vibrant i intransegut que estacionarà el partit perquè aquest vagi endavant sempre en el camí de les llibertats catalanes. Seran els grups d'acció de combat que treballaran per la causa catalana inspirant-se sempre en l'exemple de dignitat i d'honestat polítiques que han estat els dos Presidents catalans.

Nosaltres som el llevat català som l'esperança de la pàtria, l'esdevenidor de la pàtria. En sentim l'alta responsabilitat i per això cridem a tots els nostres germans de l'exili perquè vinguin amb nosaltres i col·laborin en la nostra tasca de preparar, sota el patronatge i guia del President de Catalunya un demà esplendoros de renovació de la pàtria.

M. CAMARASA.

Als nostres subscriptors

Fem avinent als nostres subscriptors que l'import dels abonaments ha d'ésser adreçat exclusivament al nostre compte de Xecs Postals, com segueix:

FOC NOU, C. C. P. Toulouse n 377.32.

La arifa de subscapcio es la següent:

45 francs, Tres mesos — 90 francs, Sis mesos 180 francs. Un any

Son ambè moltes les persones que ens atavoreixen amb un donatiu. « FOC NOU » quedarà doblement agrait a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de 100 francs dona dret a un trimestre de subscapcio.

Tots els amics que hagin sollicitat una subscripció i no rebin regularment el nostre setmanari son pregats de fer-ho saber a aquesta ADMINISTRACIO indicant de manera ben legible, llur adreça completa i seguidament els serà feta tramesa dels números mancants.

QUI ORGANITZA DE BARCELONA NOTICIARI la policia catalana? ens comuniquen

D'un temps ençà, veiem un moviment d'organització de la policia un xic estrany i a l'ensens sospitos, al qual no havíem donat fins ara cap importància perquè ho consideràvem inoportu i contraproduent.

L'inici d'aquesta organització fou primerament ací, a Montpeller. Mes tard se'n va dir que a Tolosa s'organitzava la policia catalana i que aquesta en un moment de terminació havia de concentrar-se a la frontera. Nosaltres, com és natural, vàrem fer el següent comentari: Perquè i en nom de qui? I totseguit vàrem donar-hi la nostra més absoluta disconformitat.

Fa uns dies, es feu correr a Perpinyà que es faria un Congrés de la policia i els que no hi assistíssin serien expulsats del Cos. Avui però, l'afer pren un caire diferent. S'envia als companys de la policia un manifest, una fulla d'adhesió, perquè una vegada degudament omperta i signada, s'envii al lloc d'origen, una altra fulla demanant noms i adreces de companys. En la teixa hi ha una estampeta que diu: «Agrupació de Funcionaris de Catalunya. Al servei de la Generalitat, Comitè Executiu.»

Interessa, pel que es veu, tenir la policia organitzada. Nosaltres insistim de nou i diem: Qui ha ordenat aquesta organització? Passem al comentari del manifest. Duen:

«D'aquesta tasca iniciada en la clandestinitat en va sortir l'acord de constituir l'Agrupació de Funcionaris de Catalunya» la qual per sentiment patri i afirmació de catalanitat, havia de donar-se a conèixer sota el lema «Al servei de la Generalitat».

Nosaltres diem: L'Agrupació de funcionaris de Catalunya, era una entitat cultural i mutual, constituïda amb el benplacit del Govern, abans del nostre desastre del 1936. «Al servei de la Generalitat», va ésser constituït els últims temps del desastre per a evitar de que es fes una política sectària, tal com s'havia iniciat durant la guerra civil. De manera que queda ben clar que aquestes entitats no son filles de la clandestinitat a França, com certs companys pretenen, sino tot al contrari, nascudes a casa nostra en circumstàncies de pau i de guerra respectivament. Continuem.

No es cap agrupació de caràcter professional, la que té competència i atribucions per fer la depuració del Cos. Es el Govern, per mitjà de seus organismes disciplinaris, i tal com ja preveu el reglament de la policia. En cap cas, el reglament vigent de la policia, autoritza als ciutadans encarregats del manteniment de l'ordre a organitzar-se en Comitè. Es el poder legislatiu qui legisla i després el poder executiu qui executa per mitjà del Govern. Aquest ordena als seus funcionaris per via jeràrquica, les instruccions del cas.

No oblidem que el reglament de la policia espanyola, amb el qual ens regim interinament fins i a tant que els poders de Catalunya no en facin un altre — en un dels seus principis bàsics i fonamentals diu: «L'Agent de l'Autoritat ha d'oïr i executar sense discussió, totes les ordres que emanin de la Superioritat.»

No som nosaltres els que hem d'imposar al Govern les coses d'ordre public, com per exemple delimitació de les nostres funcions, depuracions, etc... Es el Govern que les imposa per mitjà de les Lleis. Nosaltres som només uns simples executants.

Per aquesta rao considerem que el Govern aquí a França, — o a falta d'ell, tenint en compte les circumstàncies actuals un acord pres pels partits polítics catalans, pot ordenar, — si ho creu convenient — l'organització dels seus quadres l'Ordre Public. Si no es així, ningú té facultats per fer-ho. Allà doncs cada u amb les seves responsabilitats. Nosaltres no voïem ésser encubridors d'aquestes arbitrarietats jurídic-administratives. Per a tre part, entenem que aquí a l'exili, el funcionari es una cosa secundària al fet polític. Es doncs el fet polític el que interessa resoldre en primer lloc, tenint després la més absoluta confiança amb el Govern que es formarà, car aquest paulatinament resoldrà amb justícia totes les coses que siguin del cas.

No ens interessa ni voïem fer polèmiques de cap naturalesa. Hem defensat i defensarem aquesta tesi amb fermesa i decisió, perquè la considerem la més encertada. Això no vol pas dir que una vegada de retorn a la Patria, i d'acord amb la Llei d'Associacions, i si el Govern en aquell moment no creu el contrari, farem revivre de nou «Al Servei de la Generalitat», entitat creada durant la guerra civil, la primera junta de la qual va ésser formada per 5 companys, entre els quals s'hi comptà el que escriu aquestes ratlles.

Per aquesta rao, ens neguem en absolut a ingressar, ací a França, en cap organisme dit professional que no sigui ordenat pel Govern, o en defecte, un acord pres pels partits polítics catalans. Com a funcionaris d'Ordre public, res de Comitès, disciplina, obediència, i acatament. Aquest es el nostre lema i sentit de responsabilitat.

Montpeller, Setembre 1944.

A. SERRA-ARNAU.

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

« El problema dels salaris i del nivell de vida és realment miserable i origina actualment una forta crisi de sobre-producció (!!). Calculem que, sobre la mitjana 100 el 19 de juliol, els productes industrials valien avui 380. Els productes alimenticis, 357. En canvi, la corba de salaris és aproximadament la mateixa que regia el 19 de juliol. Veieu cares d'infants que fan plorar de rabia. El « Destino », però, parla de la mendicitat amb un cert to humoristic.

« I la immoralitat estatal que ha fet de l'estraperlo una institució nacional. El pa, racionat. Però al carrer te l'ofereixen a 7 ptes el kilo. I quilo de mongetes val 9 pesetes. I quilo d'arros 18. I litre d'oli 20. El jornal del treballador, preu fixat pels sindicats (verticals, « clar ! ») es de 1750 i el del peonatge de 14.

Un mestre d'escola cobra 400 ptes mensuals. Un obrer qualificat, 600. Un treballador del camp a Catalunya, 550. Entre tant, llegiu els pressuposts de l'Estat: les assignacions dels ministèris de repressió: exercit, governació, falange, s'emportan tots els cabals. El Deute Public ha triplicat d'encà del 1931. Ml circ cens milions de ptes a Governació i quaranta cinc milions a Agricultura.

Els funcionaris de l'Ajuntament i de la Diputació son galles en la seva quasi totalitat. A la Diagonal, les noves edificacions i els cabarets de luxe son un veritable insult a la població treballadora. Però per vergonya del nuevo règim, els quatre cantons Granvia-Balmes, totalment ensorrats per les bombes feixistes, estan igual que abans.

Aquesta es la tonica general.

« Tot això es el que ens trobarem — us trobareu — al venir allà baix. Cal pensar-hi ja ara. Al costat d'això, una vida cultural nul la i una joventut embrutida per aquest « Fronte de Juventudes » que, segons Franco, es l'obra predilecta del règim. Cal pensar en això, companys de França. Nosaltres creiem què per a resoldre-ho, és necessaria, primer, l'estreta unió de tots els Catalans. Unió que, es clar, no ha de servir per a manibrar partidistes, com veig que s'intenta per aquí, fent assaigs d'aliances, « per la base » que a casa nostra fins ara desconeixem, pero que podem assegurar no reixiran pas. Les experiències de la guerra ens han ensenyat moltes coses. Un Bloc Català doncs, que ara ja sigui l'expressió de la resistència catalana i ens aglutini a totes les organitzacions obreres i democràtiques en una unica fe i voluntat: la de rifer la nostra terra buscant solucions reals i justes. »

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA DELEGACIO REGIONAL DEL SUD-OEST - BORDEAUX

Tots els militants d'Esquerra Republicana de Catalunya residents a la r-gio del Sud-Oest, son pregats de trametre la seva adhesio, d'ús el termini més breu possible; en vista de la propera Assmbea General que haurà de celebrar-se, per tal de reorganitzar les formacions del nostre partit.

Adreceu-vos: Delegacio Esquerra Republicana de Catalunya, Casal Català, Taverne du Midi, 22, rue de la Gare, Bordeaux.

GERS

Per tal de preparar l'Assemblea Departamental d'E. R. C. a Gers, pr-guem a tots els militants del Partit de posar-se immediatament en comunicacio amb els nostres delegats: Bartomeu Pons, route de Condom, a Fleurance, Victor Duran, a Castera Verduzan, Josep Roig, a Lafforgue-St. Maur (par Mirande), Josep Palacin, a Nogaro, Martièz Carboneil, Café de Paris, L'Isle-en-Jourdain. — La Comissio Organitzadora.

ASSOCIACIO UNIVERSITARIA OBRERA

Aviat serà convocada una reunió dels afiliats a aquesta Associació, oportunament donarem a conèixer la data i lloc de la reunió. De moment, per tal d'establir relacions amb els elements dispersos de l'Associació, tots els afiliats son pregats de comunicar llur adreça a la redaccio de FOC NOU. Son actualment a França i es preocupen de la repressa d'activitats de l'A. U. O. els senyors Bernat Esparça, president; Delmir Ibanez, secretari, i el Dr. Ambrosi Carrion, professor dels Cursos Universitaris per a Obrers de l'Universitat de Barcelona.

CENTRE D'ESTUDIS ECONOMICIS I SOCIALS « TOLOSA-BARCELONA »

Hem rebut d'aquest Centre una extensa nota en la qual s'hi dona compte detallat de les activitats que ha de desplegar aquesta nova entitat. La rebem amb massa retard per a donar-la íntegra som seria el nostre desig. Ho farem en el número vinent.

En l'Assemblea general de constitucio, fou nomenat el següent Consell Directiu:

Secretariat: Srs. Soleres i Soriano.

Comissariat de Propaganda: Srs. Batju i Martí.

Tresorer: Dr. Solanes.

Membre sense càrrec determinat: M. Soulié.

ACTUACIO VALENCIANISTA D'ESQUERRA

Hem rebut nombroses adhesions dels socis d'aquesta entitat escanpats p-l M-gdia de França, en resposta a la crida que els vam adreçar des de les columnes de FOC NOU. Una d'aquestes adhesions en ha estat particularment emocionant:

« El soci nº 303 diu « Present ! » I després un nom i una adreça que com de més agrados a la nostra vista: Pens-nya de la nostra associacio amb la senyora valenciana enmarcada per la legenda « Actuacio Valencianista d'Esquerra » D'altres amics ens han visitat en la nostra redaccio, entre es quals cal comptar el president de l'entitat a Barcelona, Sr. Bernat Esparça. Molt aviat serà convocada una reunió de l'Actuacio Valencianista a la qual queden d's d'ara convidats els socis d'altres entitats i partits polítics valencians, en vistes a la formacio d'un Bloc Valencià. Aquest Bloc Valencià, en unió de Bloc Basc, que ja funciona, i del Bloc Català, en formacio, enfocaria el problema de l'alliberacio del País Valencià amb un sentit nacional dintre d'una confederacio de pobles lliures peninsulars.

L'ARTICLE « EL 9 D'OCTUBRE, FESTA NACIONAL DEL PAIS VALENCIÀ » PUBLICAT A FOC NOU

« El 9 d'Octubre, Festa Nacional del País Valencià » publicat a FOC NOU ens ha donat l'ocasió de rebre també nombroses lletres i visites de catalans i valencians interessats en la col·laboració dels respectius partits polítics en l'obra magna de la redenció de la València nacional a mateix temps que la Catalunya estricta i la Catalunya de les Il·s.

GENS D'EMIGRATS BASCOS

A tots es que llegeixin aquesta nota i que vivin en terres d'Euskadi en els dies de la seva evacuacio, se'ls invita a enviar el mes aviat possible les següents dades que reclama la oficina Basca de Bayona.

Noms i edat. Noms dels familiars residents a França. Adreça actual i domicili habitual a Euskadi.

Enviar-ho tot a « Recensament d'Emigrés Bascos », 26, rue du Poyer Toulousain, Toulouse.

LA « JUNTA ESPANOLA DE LIBERACION », A FRANÇA

Tenim noticies que aquests dies s'han celebrat importants reunions del « Comité de Relaciones de las Fuerzas Democráticas Espanolas » que han donat per resultat la constitucio de la « Junta Espanola de Liberacion » a França, en estreta relacio amb les de Mexic, Londres i Africa del Nord. Segons les nostres informacions el Sr. Enrique de Francisco, diputat socialista, ha estat elegit President.

LA VÁLVULA ANTI-CLERICAL HA ESTAT PRETEXT PER A UNA PROPAGANDA REPUBLICANA D'EMPENTA QUE ELECTRITZA LA MULTITUD

La vàlvula anti-clerical havia estat pretext per a una propaganda republicana d'empenta que electritzava la multitud. A la sortida hi hagueren trets i la premsa comentà l'acte donant-li tota la importància que havia tingut.

La grandiositat de l'acte de la placa de braus fou un avís per advertir els venerables prestigis del republicanisme català que la política revolucionària que ells representaven podia i devia ésser renovada amb l'adveniment a la palestra d'una força jove, impetuosa i verge. Tant fou així, que a la nit d'aquell mateix dia els homes que havien refusat de participar en el miting, passaven pel Centre Escolar Republicà i felicitaven els organitzadors.

Aquells estudiants batalladors del Centre Escolar Republicà que es batten amb els catolics i que defensaven les idees liberals amb l'exhuberancia i la impetuositat dels vint anys havien de constituir més tard un formidable equip de combat per a lluitar amb un enemic més poderos que els estudiants catolics: la reaccio capitalista i clerical que ofegava amb trets i amb sang els crits del poble demanant justícia i pa.

L'efervescència política creada a Catalunya per la famosa campanya de Solidaritat Catalana trobà l'eco natural en els medis escolars republicans. Lluís Companys i Francesc Layret tot i no viure el « medi » de la Lliga acabada de crear, se sentiren solidaris per l'ofensa i el perill que contra les llibertats civils i la democràcia representava la Llei de Jurisdiccions. La incorporacio d'En Salneron al front de Solidaritat feu que els joves estudiants republicans anaudissin freneticament les conclusions de la famosa assemblea del Tivoli.

LES PRIMERES LLUITES

Lluís Companys es destacà de seguida com un gran temperament revolucionari. La seva veritable actuacio política començà amb motiu dels sagnants esdeveniments revolucionaris coneguts a Barcelona per « setmana tràgica ». En Layret havia trobat en ell l'home que el completava car el seu defecte físic l'impossibilitava per a molts desplaçaments, per a un sens fi de gestions que En Companys duia a terme de manera perfecta. En Layret tenia contactes íntims amb els anti-clericals i republicans de l'època i aleshores començaren també les primeres ofensives de la lluita social.

Acabada la carrera d'advocat Companys manifestà a En Layret els seus desigs d'esdevenir periodista. No sentia cap vocacio pel periodisme informatiu, si no que veia en la ploma i en la premsa armes eficaces per a la lluita política. El periodisme per a ell fou un mitjà, no un fi. Tanmateix per a un home dels sentiments liberals i republicans de Lluís Companys no hi havia gaires diaris per a triar. Els seus primers contactes amb els republicans espanyols — els que refusaren llur participacio al miting de la placa de braus ! — l'havien introduït en cercles polítics presidits per En Junoy, l'Eusebi Coromines i En Laureà Miro. Tot i tenir nombroses amistats i adhoc simpaties entre els catalanistes republicans de « El Fòbie Català », la realitat era que en aquells temps el « medi » específicament catalanista no era el seu. No hi havia doncs altre diari que « La Publicidad » i fou per la intervencio decisiva de Laureà Miro que Lluís Companys debutà en la carrera periodística com a reporter municipal.

Lluís Companys
la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa
per Domènec de Bal munt

Subscripcio a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicacio « Biografia Companys »

LLEGIU
Feu Llegir
Foc Nou

L'ASSEMBLEA DEPARTAMENTAL de l'Alt Garona d'E. R. de Catalunya

1933 - 1936 - 1939 Catalunya primer peo de la guerra mundial

L'Assemblea convocada diumenge passat a la sala Sènchal del carrer Rémusat, per tal d'eleger el Comitè Departamental de l'Alt Garona, va assolir un èxit esclatant.

L'acte fou presidit pel nostre Director Alvarez de Lara, acompanyat pel President dels Srs. Ibaneta, Urdiales, Vialler i Camarasa, tots ells de la Comissió Organitzadora jaquist acte.

Entre els assistents remarcarem la presència dels Srs. Sauré, membre del Comitè Executiu; i els Srs. Morant, Rodríguez i Hilarí Salvador (el Consell Directiu a França). A més els diputats Srs. Fontbernat i Ferrer. L'x-alcalde de Barcelona Sr. Duran i Guardia i el de Manresa Sr. Marret. També vjarem els Srs. Garcia Castellet, Vià, Puigvert Sans, Barrera, entre els invitats els Srs. Dr. Bellido, Torrens, Ferrán, Palleroa, Marqués, Pinedo, Martí Peces, Jimeno, Ferrer Aymar i molts d'altres que no recordem. Hi havia també una nutrida representació del Grup Peninsular.

El Sr. Alvarez de Lara obrí l'acte. Sauda als militants del Partit, als membres del Directori i fa extensiva la salutació als Partits afins i a les forces obreres catalanes agrupades en les sindicats i també als exercits de les nacions aliades que amb llur acció i heroisme han fet possible que ens poguéssim reunir aquí. Diu que la carta de l'Atlàntic és la base de l'estructura del món de demà i diu que nosaltres estem segurs que desseguida que el noble pugnol expressar la seva voluntat restablirà la República que ens varen robar i l'Estatut que ja teníem.

Saluda també al Govern provisional francès que tant facilitats ha donat als exiliats i fa un elogi del general de Gaulle.

Es refereix després a l'actuació del Partit en la clandestinitat. Durant aquell període l'únic possible, com a organització política, era establir contactes per a solucionar casos particulars i relacionar-nos per tal de veure que és feia a Catalunya, puix que la veritable única actuació del Partit era allí que calia situar-la. En els darrers temps l'actuació fou més fàcil, els contactes foren més freqüents i tots recordem la febre de Juliol i d'Agost, la reunió del 26 d'Agost en la qual es prengué una posició determinada i en la que per unanimitat es decidí mantenir-se dintre la disciplina del Partit. Es discutiren les altres actuacions, algunes de les quals es veieren àdhuc amb simpatia, però cal tenir en compte que, en un Partit democràtic com el nostre, no es podia actuar d'altre manera de com s'ha fet. Explica l'entrevista tinguda al local del carrer de Metz amb els homes representatius del Partit i la part que ha tingut E. R. C. en la fundació de FOC NOU. Es refereix després als insults de qui fou objecte, en certa ocasió, la bandera catalana, sense que ningú protestés com calia, i s'aixeca energicament contra els qui ho toleraren i consentiren.

Explica també la part activa que han tingut en l'organització del magnífic acte de Perpinyà en record dels nostres morts i del President Companys. Propugna la formació d'un Bloc Català sense que per això ningú hagi de renunciar a les característiques del propi Partit. És per això, diu, que FOC NOU tingué des de primer moment el suport d'E. R. C. I aci teniu — diu — en pocs mots, tot el que hem fet.

Dóna un record emocionat als nostres morts i al President Companys — en aquest moment vetem molts ulls que s'espurnegen — i demana un minut de silenci que tots els assistents guarden a peu dret. Fou un minut d'intensa emocio. El Sr. Alvarez de Lara clogué el seu magnífic parlament al crit de: Visca la Llibertat, Visca la República i Visca Catalunya, contestat entusiàsticament per tots els assistents.

A continuació es passa al segon punt previst en l'ordre del dia i que es refereix al nomenament del Comitè Departamental. El President proposa una suspensió de cinc minuts per a que els assembleístes puguin posar-se d'acord, transcorreguts els quals, és llegida la següent candidatura que és aprovada per aclamació:

President: Joan Alvarez de Lara; Vice-President: Lu's Arnalot; Secretari d'organització: Vicent Batalet; Secretari de Propaganda: Delmí Ibaneta; Secretaria jurídica: Josep Benet; Secretaria d'informació i premsa: Miquel Galarán; Secretaria d'Afers Socials:

Joseph Arglada, Jaume Rodja i Josep Parreto; Tresorer: Cosme Petit; Comptador: Enric Serra.

Es passa seguidament a l' tercer punt de l'ordre del dia: Informació feta pel Director d'Esquerra Republicana. El Sr. Sauré demana la paraula i puja a la tribuna presidencial. Saluda a la Presidència i a tots els assistents, a tots els que han sofert persecucions, a tots els morts i a les dones de Catalunya — les quals, diu, ja s'havien signat abans de que tinguessin vol. Explica seguidament les dificultats en que es troba el Directori per quan, de 5 membres que el componen i 10 de les Federacions, va arribar un moment en el qual n'estaven només 2 i 2 respectivament. L'orador explica que trobant-se en un nombre tant limitat tenien escrupolós per a reprendre cap actuació i que aleshores es va pensar en cercar l'apoi de persones honorables tal com Rovira i Virgili, Humbert Torres, Hilarí Salvador, Puig Pujades, Laurà Dalmau, etc.

Es produí després el traspass de la línia de demarcació i l'orador exposa que va quedar-se ell tot sol i dos elements del Plè. Que fer? Es aleshores — diu — que es va formar aquest Consell. No sabem res del que passava a Londres i a Mèxic i es va decidir que mentre hi hauria comunicacions ens posaríem d'acord amb l'exterior però que quan aquestes manquessin obriríem per compte propi. Explica com vàrem posar en marxa les Federacions: Toulouse, Montauban, Perpinyà, Carcassona, Bordes... I així ha pogut produir-se ara, alio que l'orador anomena la segona resurrecció de l'Esquerra, la primera es produí al Palau de Belles Arts i aquells dies es produí la segona, perquè — afegeix — com deia un bon periodista, l'Esquerra, és Catalunya.

Passa a analitzar l'acció d'aquests moments. Diu que el Secretari general del Partit ha arribat a París afegeix que hi ha un delegat permanent per establir el contacte amb aquesta força formidable de Catalunya que és la C. N. T. Es refereix al Front Nacional de Catalunya i diu que, malgrat que el veuen amb simpatia, cal esperar. Referent al Comitè de Relacions, diu que cal guardar la mateixa posició. Cal no oblidar que estem representats a la Junta de Lliberació i que existiria el perill de trobar-nos amb dos compromisos contraris. Ara bé, els moments eren difícils i un contacte era necessari. Amb els germans d'Ibèria existeix la solidaritat de les presons.

Parla del pacte de Mèxic. Els bascos no signen el manifest i diu que ells haurien preferit que no s'hi fés aquesta consideració. Amb els bascos — afegeix — ens hem trobat pel camí del sentiment i és per aquest camí que ens hem estimat i comprés, sempre. Anuncia per a dintre de poc una nota redactada pels bascos i els catalans. Es refereix al manifest del President Irla.

L'Assemblea Departamental d'E. R. de C. de l'Hérault marca una tonica netament nacionalista

El passat dia 15 tingué lloc a Montpeller l'Assemblea de militants del Departament de l'Hérault, sota la presidència del company J. Benet i Pinyana.

Els companys Josep Teixido, Miquel Martí, Gil Junqueres, Felip Calvet, J. Benet Pinyana, A. Segala, Francesc Biscarri, M. Solans, Josep Torrents i Pauli Colet foren designats per a formar part del Consell Departamental.

Després d'un ampli debat, en el qual intervingueren d'una manera brillant diferents militants del Departament, especialment els amics Vigo, Martí, Biscarri, Teixido, H. Barrera, A. Solé, Rodríguez, Sans, Humbert Torres, Nogués i Biset i els representants del Consell Directiu senyors Sauré i Morant, i que demostrà la unanimitat de pensament dels assistents, foren aprovades per aclamació per a ésser elevades als organismes superiors del Partit, diverses proposicions dels punts essencials de les quals, són: Primer. — Necessitat de que E. R. de C. treballi pel reconeixement del Dret d'Autodeterminació de Catalunya. Segon. — Que el Partit vagi a la constitució d'un Bloc Nacional Català compost dels partits Nacionals i de les forces sindicals que acceptin el principi de l'Autodeterminació.

Tercer. — Que aquest Bloc practiqui una política pan-catalana posant-se per aquest fi en contacte amb les organitzacions nacionals de València i de Mallorca. Quart. — Col·laboració amb Euzkadi i Galícia i formació d'un Comitè d'Acció comuna. Cinquè. — Manteniment del Comitè de Relacions amb les Forces Democràtiques Espanyoles per a tots aquells problemes que es presentin en el país peninsular. Sisè. — Necessitat de que E. R. de C. estudiï i dongui a conèixer les solucions que el Partit proposa als problemes socials de la nostra terra. Setè. — Que siguin suspesos tots aquells militants que s'hagin sortit de la disciplina d'E. R. de C., sense perjudici de les mesures que pugui prendre en el seu dia el futur Congrés del Partit que es celebrarà a Catalunya. Vuitè. — Adreçar la seva més entusiasta adhesió al President de Catalunya, Honorable senyor Josep Irla, pels treballs que està efectuant pel restabliment de les Llibertats de Catalunya.

Diu que Rovira i Virgili ja ha començat les consultes prop de tots els sectors per a constituir un veritable Bloc Nacional, perquè no cal fer unions ni aliances que es quedin en el rètol, i no cal fer res si no existeix abans, un perfecte acord.

Diu que l'Esquerra no està emmascada amb ningú però que no pot tot el que des de un departament determinat es compromet el seu nom. Han dit que nosaltres no representem res, això no és just ni l'alt. Han comès un gran error, perquè tenim dos camins a seguir: restar per discutir, o bé marxar; però alio que no podien fer de cap manera sense fallar als principis mésamentals de la correcció, és important-se'n el nom del nostre Partit. Si volen — afegeix — establir contacte amb partits que no són d'Esquerra, que hi entrin amb un altre nom.

Afegeix que tot això no vol dir que els ho donin tot per ben fet, i que és en definitiva a Catalunya on es dirà l'última paraula. Es allò en s'ellegiran els càrrecs, seran els Centres, seran vots dels, els que escolliran els homes que ens hauran de representar.

L'orador acaba dient: « En aquests moments, i pensant amb els nostres morts, fem la veritable unitat. Que quan entrarem a Catalunya poguem dir: Nosaltres abatem el cap, en record dels nostres herois. » El magnífic parlament del Sr. Sauré fou aplaudit amb entusiasme.

El President Sr. Alvarez de Lara remercia al Sr. Sauré per la seva extensa informació i anuncia que es passa al quart punt de l'ordre del dia.

Diverses proposicions foren presentades entre elles una d'adhesió al President Irla i totes elles aprovades per aclamació, la qual cosa demostrà la perfecte unanimitat de criteri que existia entre els assembleístes.

I era prop de la una quan el President donà per finalitzada l'Assemblea, que ha estat un gran èxit en tots els aspectes. L'organització perfecta.

A la sortida, el públic es detení encara llargament adquirint una magnífica foto del President Companys i subscriuint-se a l'edició de la Biografia Lluís Companys, que editarà FOC NOU. — X

ACLARIMENT

Hem tingut l'ocasió de parlar amb el Diputat i bon amic nostre Sr. Fontbernat, el qual responent a les nostres preguntes ens ha manifestat que, evidentment, va escriure un article que li fou demanat per un periòdic de Tolosa, parlant del seu amic Jean Cassou. Però que no és cert que el formi part de la redacció de l'esmentat periòdic, ni que hi tingui res a veure. Nosaltres fem amb gust aquest aclariment per evitar malentesos. — N. de la R.

I DIU L'AUTOR ANGLÈS

« Si una Catalunya lliure podria ésser de tanta importància per a la seguretat de França — continua el fasciele anglès que resumim — és molt natural que els escriptors alemanys, prosseguint els plans d'encerclament de França haguessin d'ésser contraris a reconeixement de qualsevol grau de llibertat a Catalunya. Els totalitaris espanyols no fan mes que posar en pràctica aquest pla alemany. »

NI ELS ALEMANYS

NI ELS ITALIANS

Un altre escriptor militar alemany, el Dr. Hermann Gockenholz, que escriu sobre « La posició de la política militar espanyola », hi insisteix també sobre a importància estratègica que un Estat Català lliure podria tenir per a França. « Per tant — conclou — el govern nacionalista no pot acceptar mai l'establiment d'un Estat Català. »

Els Italians sostenien el mateix punt de vista. Giovanni Ansaldo (mort per la Resistència Italiana), escrivia en « Il Telegrafo » de Livorno (17-1-39) un article exposant els punts de vista del Ministeri d'Afers Exteriors (Ciano, feixista peneit afuselat per Mussolini) que Itàlia lluitava a Espanya contra l'imperialisme francès. Segons ell la política francesa ha estat, des de Carlemany, posar al davant seu un Estat Català sempre que es sentia amenaçada des de la Península. « Itàlia té, a Espanya, interessos directes absolutament contraris als de França. Itàlia està interessada

a refer la unitat d'Espanya i a crear-hi un Estat vigoros. L'interès italià és que l'Espanya Nacional ha de fer-se altre cop mestressa de Catalunya. »

I pensar que a casa nostra hi havia un grup d'orats que creien en un eventual ajut de Mussolini a Catalunya i àdhuc s'escriuen amb el Duce!

« Una Catalunya independent sentiria sempre una inclinació per França i posaria els seus ferrocarrils a la disposició d'aquesta. »

AIGUA PASSADA?

NO; FET PERMANENT.

Tot això és aigua passada, diran alguns lectors. I a més, Espanya s'ha mantingut neutral. La guerra durà tres anys i la deixà estesa; da: que hauria passat si només hagüés durat tres mesos? Aigua passada, cert; però és bo de saber la posició ben clara dels nostres enemics que, per bé que expulsats de França i quasi vençuts, segueixen essent-ho, nostres i de França. I això ens acosta més i més a aquest país que ens ha acollit i qui sap, si les coses haguessin anat altrament a casa nostra si li hauríem pogut pagar el deute abans de contrure'l.

De totes maneres, els fets són els fets i els nostres mateixos enemics s'han hagut de confabular encara per afirmar el fet de Catalunya.

No som nosaltres qui ho diu: son ells. Que amb ells s'ajunti qui vulgui!

A LA JOVENTUT

per Josep SANS

del Secretariat de les J.E.R.E.C.

La guerra i l'exili ha fet que molts dels nostres amics ens hagin abandonat en el camí de la lluita. Els uns han caigut defensant la Pàtria contra les forces espanyoles i, així mateix, contra les estrangeres que havien vingut a posar-se al servei d'un grup de generals ambiciosos i traïdors. Els altres, a causa dels sofriments o davant els piquets d'execució franquistes o alemanys. Per a tots ells el nostre record ha d'ésser perenne, però a l'ensens aquest record ens ha de donar una força més viva, una resolució més ferma, un desig més intens de continuar la lluita amb un objectiu ben determinat: la llibertat total, absoluta, de Catalunya.

L'exemple que ens han donat els que han caigut en ares de l'ideal no ha d'ésser en va. El nostre exemple i el seu record han d'ésser un aglutinant que ens faci sentir més fort que mai el nostre sentiment patriòtic català.

De nos se serviria, però, proclamar-ho als quatre vents, dir-ho en mitings i conferències si en el més profund del nostre ésser, aquesta voluntat i aquest desig no hi estiguessin arrellats d'una manera forta, i decidida a combatre, allà on sigui i com sigui, per l'obtenció del nostre pensament nacional.

El trobar-s'hi arrelat d'una tal manera és el que ens ha de donar la força interior que faci canviar totalment els nostres mètodes de lluita, que ens faci observar cruament els fets, examinar-los amb la màxima fredor i treure'n a la fi, la resolució completa que ens porti, al final de la lluita, la victòria definitiva.

Si els catalans no fossin tan impulsius això seria molt fàcil. Però un dels nostres defectes principals — que a l'ensens és una gran virtut — és aquesta impulsivitat que fa que moltes vegades ens llenquem a unes empreses, actes o resolucions que potser, no son veritablement ni necessaris ni oportuns per a la causa nacional que volèm defensar.

Es per això que cal que frenem els nostres nervis i les nostres impulsions. Cal, abans que res, fer un examen complet de totes les situacions, de totes les possibilitats i, una vegada segurs d'ésser dins el bon camí, llavors llançar-nos-hi i no defallir ni un moment en la missió que ens hem traçat i que emprenem.

Això ha d'ésser una de les tasques de la Joventut, d'aquesta joventut nacional que durant la guerra civil,

l'ocupació franquista o l'exili amb totes les conseqüències, ha sapigut demostrar que per damunt de tots els objectius i de totes les possibilitats hi ha el seu desig i la seva voluntat de lluitar i de vèncer, per Catalunya.

Joventut catalana plena de contingut nacional, amurada de sentit patriòtic i amb una fé immutuable en els destins immortals de la Pàtria, és a tu a qui correspon demostrar al món, que Catalunya és una Nació que desitja viure com a tal i com a tal comportar-se.

Correspon a la joventut nacional de marcar la línia intransigent que faci vibrar els cors i obri els pensaments cap a perspectives més falgueres. A aquesta joventut que als camps de batalla, a les presons, a l'exili i als camps de concentració, ha donat mostres de sapiguer lluitar i sofrir, estoicament, calladament, perquè estava segura que tots aquells sacrificis que feia, tots els sacrificis que pogués fer, ho eren de cara a Catalunya i de cara a la seva Llibertat.

Joventut nacional catalana, no feu falteixis en la tasca que has emprès. Sigus present sempre i marca, després d'un examen aprofundit de la situació general, la teva posició nacionalista intransigent que faci possible la consecució del nostre pensament comú i de les nostres aspiracions màximes.

Joventut que vius en l'exili. Joventut que has superat totes les febleses de l'hora i que en les dificultats d'aquests darrers cinc anys has trobat la maduresa i l'experiència que només dona la vida. En peu, per la Llibertat de Catalunya!

Joventut catalana, estudia, pensa, examina, judica els fets, les actituds i els pensaments. Tingues present sempre la tragèdia que hem passat i les possibilitats que el futur immediat pot portar-nos. Dels joves, pot dependre: si transformem una possibilitat en una seguretat i aquesta seguretat en la victòria de la Pàtria.

Per ella, per aquesta Pàtria nostra, tan estimada i que ha tant sofert, joventut nacional, joventut catalana, sigues present en l'hora crucial del desvetllament dels pobles que volèm ésser — i si volen ésser-ho ho seran — completament lliures i independents.

Josep SANS,

Montpeller, octubre 1944.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

BAGATGES IDEOLÒGICS

TRADUIM de la premsa de dissabte passat, 28 d'Octubre : « En les seves emissions d'ahir de les 9'30, 1'45 i 21'45, el radio-Londres emeté la següent informació d'un portaveu oficial del Govern alemany en la seva emissió especial per a Espanya :

« Segons sembla, en determinats cercles espanyols s'adopten actituds contràries als interessos del poble espanyol, l'esdevenidor del qual depèn exclusivament d'una victòria alemanya. La guerra actual és una guerra d'idees de la que la guerra espanyola fou el començament i l'assaig general de l'actual conflicte. La derrota d'Alemanya farà perdre al Govern del general Franco els fonaments que suporten l'Espanya falangista.

« Això no és simple propaganda sino un fet polític concret. Franco i Falange se sostenen en el poder gràcies al suport que des del primer moment li prestaren Alemanya i Itàlia, i gràcies al que Alemanya no ha deixat de prestar-li.

« Els cercles polítics que suposen realitzable una política oportunista s'equivoquen. L'ur posició és com la del que pretengués canviar-se d'un tren a l'altre sense perdre el seu bagatge ideològic. »

La notícia és realment important i el qualificatiu de sensacional que li dona el diari del qual la traduim és plenament justificat. Per què? Tractarem d'explicar-ho.

Aquest advertiment d'Alemanya a Espanya ens arriba a nosaltres i, per tant a Espanya, per dos conductes : Radio Londres i Radio Berlin. Que vol dir això? Que si Radio Berlin tenia per eficaç el seu advertiment, creia també Radio Londres que ho era per a la política de's Aliats. Qui tenia raó? Examinem el que diu, punt per punt.

a) « Determinats cercles espanyols adopten actituds contràries als interessos del poble espanyol, l'esdevenidor del qual depèn exclusivament d'una victòria alemanya. » Reduint la frase al seu sentit més estricte, trobem que « determinats cercles espanyols adopten actituds contràries als interessos d'Alemanya ». Qui són aquests determinats cercles?

b) « La guerra actual és una guerra d'idees, de la qual la guerra espanyola fou el començament i l'assaig general de l'actual conflicte. » Aquesta proposició es pot subdividir en dues : 1 : « La guerra actual és una guerra d'idees », en efecte, la idea de democràcia contra la idea de dictadura. 2 : « La guerra espanyola fou el començament i l'assaig general de l'actual conflicte ». És a dir, que la guerra espanyola fou una guerra d'idees. Quines idees? Dictadura contra democràcia. Qui hi havia del costat de la dictadura, qui el costat de la democràcia tothom ho recorda : de la banda de la dictadura, els falangistes, els requetés, els monàrquics, els cedistes, el clergat clerical, els militars militaristes; del costat de la democràcia : els republicans, els socialistes, els comunistes, els anarquistes, els catalanistes, els nacionalistes bascos, els gal·leguistes, el valencianisme, les organitzacions obreres, el clergat liberal i els militars lleials a la Constitució.

c) « La derrota d'Alemanya farà perdre al Govern del general Franco els fonaments que suporten l'Espanya falangista. » Els alemanys han de dir encara « farà perdre », els anglesos poden dir ja « farà perdre ».

A'eshores la frase queda redactada : « La derrota d'Alemanya farà perdre al Govern del general Franco els fonaments que suporten l'Espanya falangista. » Però, quina és aquesta Espanya falangista? L'Espanya sotmesa al partit de Falange, Falange Espanola Tradicionalista i de las J. O. N. S., si us plau.

d) « Això no és simple propaganda sino un fet polític concret; Franco i Falange (Espanola Tradicionalista i de las J. O. N. S. si us plau) se sostenen en el poder gràcies al suport que des del primer moment li prestaren Alemanya i Itàlia, i gràcies al que Alemanya no ha deixat mal de prestar-li. » Aquest paràgraf, sense canviar-ne un mot, podria fer-se'l seu la radio anglesa o qualsevol radio aliada.

e) I vé l'advertiment, que també podria dur una signatura anglesa, nordamericana o russa : « Els cercles polítics que suposen realitzable una política oportunista s'equivoquen. L'ur posició és com la del que pretengués canviar d'un tren a l'altre sense perdre el seu bagatge ideològic. » Quins són els cercles polítics que s'equivoquen? Els que suposen realitzable una política oportunista, és a dir, els que veient la derrota alemanya segura voldrien canviar de tren. Però aquesta política oportunista « no és realitzable » encara que e's cercles polítics al·ludits la suposin tal. Ara bé, quina sanció pot aplicar-los Alemanya? Cap més, ho diu el text que comentem, que la pèrdua de l'ur bagatge ideològic. Però, és que Franco i els falangistes estrictes (per no dir purs) han dit mai que pensessin canviar de tren ni abandonar l'ur bagatge ideològic? Aleshores a qui va dirigit l'advertiment d'una Alemanya derrotada, ineficaç per tant, repetit tres cops en vint i quatre hores per una Anglaterra victoriosa sino als que, com les rates, voldrien abandonar el vaixell que s'enfonsa, els que, quan Alemanya era forta, al costat de Franco i els falangistes apunyalaven la República i sembraven de sal Catalunya i ara apunyalaven Franco i més tard el que fos, perquè pensen, com Maquiavel, que un canvi deixa sempre una pedra d'espera per a edificar-ne un altre?

« Els cercles polítics que suposen realitzable una política oportunista s'equivoquen. » Ho ha dit radio-Londres tres cops en un dia. Perquè Alemanya és vençuda, el vaixell de Franco s'enfonsa amb tots, absolutament amb tots e's seus passatgers!

Intervius de « FOC NOU »

El Dr Humbert Torres

ens exposa el seu pensament sobre l'esdevenidor immediat de Catalunya.

Home de ciència i polític, el Dr. Humbert Torres, lleidatà il·lustre i Diputat al Parlament de Catalunya, ha portat a Montpeller una vida de treball i d'estudi, que la generosa i altruista hospitalitat dels medis universitaris montpellerens han fet més eficaç i més fecunda.

Però, el Dr. Humbert Torres, de vella soca republicana, un dels fundadors i dels artífexs d'aquella gloriosa Joventut Republicana, de Lleida, és un home de clara visió política, les opinions del qual en aquests moments, poden ésser precioses.

Li hem demanat com veia el futur immediat de Catalunya, i com enfocava la caiguda del règim franquista. El Dr. Torres ens contesta sense pensar-s'hi ni un segon :

« Restablint la constitució del 1931. Per tant, República democràtica i autonomies, ben entès però, que l'acceptació pels catalans, del sistema jurídic creat per la Constitució, en el qual va indiscutiblement comprés l'Estatut, no implica la renúncia a més amplies llibertats a demanar, quan les Nacions aliades victorioses, estableixin les normes per a la reorganització d'Europa. »

I per quins procediments — preguntem al Dr. Torres, — veieu viable l'adveniment republicà democràtic i autonomic ?

« Unicament pels de dret i de justícia que són els que en definitiva prevaldran, amb tanta major eficaçia, com l'actitud dels que són a l'exili inspiri confiança. No crec, sincera-

ment, que la violència pugui fer res de bo »

Hiem volgut demanar encara al nostre il·lustre interlocutor com veu la tasca del nostre setmanari, i si creu, com nosaltres, en la utilitat d'aglutinar les forces nacionals catalanes, en aquesta hora greu i decisiva de la nostra història. Ens diu :

« Soc un lector assidu del vostre periòdic. FOC NOU aconpleix una tasca indispensable : la d'unificar el pensament i l'acció dels catalans nacionals, que, en conjunt, representen l'autèntica fesomia del nostre poble per encarnar els dos ideals que són l'ànima de la terra : l'amor a la Pàtria i l'amor a la llibertat. »

Ara el Dr. Humbert Torres, ens diu unes paraules que, insisteix amablement a que siguin publicades, però que fereixen la nostra modestia professional i la nostra condició de col·laboradors de FOC NOU. Heu's-les aci.

« Deixeu que us digui, que el periòdic és ben fet i interessant, com era d'esperar, de les condicions de les persones que el redacten. Ja no cal dir, que li desitjo una llarga i prospera vida. Perdoneu! No massa llarga però, puix que espero que aviat pugui plegar, o bé apareixer a la Rambla. »

Amb una mica de rubor a les galtes, la mirada baixa i el posat tímid que ens escau, hem donat les gràcies al Dr. Humbert Torres, tot desitjant tan com ell, que sigui en aquesta hora tan bon profeta, com democràta, repúblic, i patriota català.

Domènec de BELLMUNT.

NOVES TRISTES ENS ARRIBEN DE MEXIC

JOAN LLUHI I VALLESCA HA MORT

La nova ens arriba quan el número present ja està en premsa. Heu's la aci amb tota la seva tràgica cruïlla, Joan Lluhi i Vallesca és mort.

La incommunió amb que ens trobem amb Amèrica és ha privat de conèixer-la abans. En Lluhi va morir a Mèxic ara fa dos mesos, després d'una delicada operació quirúrgica a l'estomac.

El seu nom ve a afegir-se a la trista llista de catalans morts a Amèrica : Pere Corominas, Jaume Serra Hunter, Jaume Aguader...

En Lluhi ja feia temps que sofria de l'estomac. Durant la seva estada al Consolat de Tolosa on deixà un grat record, passà moments de gravetat, seriosa. En embarcar, el seu estat de salut oferia ja inquietuds. Però la seva joventut, le seves ganes de curar-se i de viure, li donaven optimisme i esperances de guariment en un altre clima.

Catalunya perd amb en Lluhi un element de valua i l'Esquerra una de les seves figures més rellevants. Foc Nou fa públic el seu condol més sincer a la vidua Lluhi i als quatre fills que deixa.

En un altre número parlarà amb més extensió de la figura política de Joan Lluhi Vallesca.

HA MORT L'ESPOSA DEL POETA VENTURA GASSOL

A últims d'agost morí també a Mèxic, després d'una curta malaltia, la senyora Esperança Gassol, esposa de l'il·lustre poeta català i conseller de Cultura de la Generalitat, Ventura Gassol.

Separada del seu marit per haver estat negada a aquest darrer la sortida de França, la senyora Gassol havia embarcat cap a Mèxic amb els seus dos fills, confiada que en Gassol podria unir-se ben aviat amb ella.

Però els embarcaments foren suspesos per mor de la guerra sense que en Gassol pogues sortir. La seva esposa doncs, ha mort lluny de la Pàtria i lluny del seu espos.

Adreçem des d'aci el nostre condol més sentit a l'il·lustre amic Ventura Gassol.

RESTRICCIONS

— No ha vingut En Soldevila?
— No, senyor; només ha vingut En Vila.

Els partits i Catalunya

Que fa el P. S. U. C.

per JOAN ALVAREZ de LARA

En els nostres articles precedents hem fet un esbós de la posició actual dels dos partits republicans i catalanistes.

Avui volem parlar-vos d'aquest Partit marxista, que havia començat a desenvolupar-se amb tanta embranzida a casa nostra, en el curs de la guerra.

Tothom sap que la base de formació del P.S.U.C. fou a l'Unió Socialista de Catalunya, petit grup dirigit per homes intel·ligents i que posseïen un concepte elevat de la política. Recordem la definició que en feu aquell català il·lustre que es digué Rafael Campalans, quan afirmava « Política es Pedagogia ». El P.S.U.C. aplicà, a més de la Unió Socialista, el Partit Comunista de Catalunya, l'Estat Català Proletari i certs elements del Bloc Obrer i Camperol, i quan aquest conjunt s'adhiri a la Tercera Internacional, hom pogué tancar que la seva significació rebentament catalanista i la seva posició de total independència en relació amb els Partits espanyols d'antiga ideologia, no en resultés mediatitzada.

Ben aviat, però, aquestes tendències desaparegueren i hom recorda amb satisfacció, quan Joan Comorera

obtingué del Komintern el reconeixement de la Secció Catalana.

Aquest reconeixement de la personalitat de Catalunya, contribuï en gran manera a que s'incorporessin al marxisme actiu molts nuclis fins aleshores indecisos. I el leninisme fou, catalanista a casa nostra.

I una vegada més restà confirmat que a Catalunya tota activitat política que vulgui tenir una intervenció seriosa en l'orientació de l'opinió pública, deu fer-se per mitjà d'organitzacions genuïnament catalanes.

Tot el que sigui apartar-se d'aquest principi no pot ésser profitós per a la nostra terra.

Que fa el P.S.U.C. actualment?

Hem cercat endèbades un full o una declaració pública, que ens servis per a informar als nostres lectors, dins d'aquell esperit objectiu i equívil que ens hem proposat.

Ens asseguraren, però, que es imminet l'arribada a França de Joan Comorera i esperem que aleshores coneixerem la posició política actual d'aquest Partit, que és un dels missos de la política catalana a qui pot tocar una responsabilitat important en el Govern de la Generalitat.

REFLEXIONS d'un Catalanista

LES COSES PEL SEU NOM

per Eugeni XAMMAR

Que ningú no s'ofengui. Que ningú no s'ho prengui de biaix. Que no s'ho agiti ningú pel canto que crema. E tracta d'una cosa molt senzilla i de res més. Es tracta de dir les coses pel seu nom.

Un diari de Tolosa, no se quin, en donar compte de la representació de Terra Baixa que es preparava a Perpinyà, va anunciar la dita representació com una festa franco-espanyola. Errada manifesta. Es tracta de dir les coses pel seu nom. La representació de Terra Baixa, ja celebrada a Perpinyà sota el patronatge del Casal de Catalunya, no ha estat una festa franco-espanyola.

Ha estat una festa catalana a benefici del Centre d'Ajuda als presoners de guerra perpinyanencs. Perquè com que els catalans voldem ésser agraitos, tot el profit material de la primera festa que ell patrocinava, el Casal Català ha volgut deixar-lo a una obra de solidaritat nacional i social francesa. Un petit gest de gratitud per la gran hospitalitat que rebem. Un petit gest. Però qui ha el que pot no està obligat a més.

Un petit gest que s'inscriu a la crònica d'una gran tradició. El pensament generós dels organitzadors de la festa catalana de Perpinyà, es fill del mateix sentiment que ara fa trenta anys va portar milers de catalans a deixar la vida damunt de la terra francesa, quan França va començar la seva guerra santa contra Alemanya. Del mateix sentiment que ara fa tres mesos va portar alguns catalans a prendre les armes per ajudar a treure els alemanys de França. I ara que els alemanys ja són fora, hi ha a França catalans que es troben amb una arma als dits que els fa més nosa que servir i que la voldrien deixar i no saben com fer-ho.

No divaguem. Es tracta de dir les coses pel seu nom. La Aliança Catalana de Perpinyà, per exemple, organitza ara un festival artístic franco-espanyol. És una idea exquisida i que portarà cua. Si no vol quedar malament, la Unió Nacional Espanola organitzarà un festival franco-català. Els francesos, que tenen la cortesia a la massa de la sang i no es voldran quedar endarrera, organitzaran tan aviat com puguin, n'estic segur, una sortida catalano-espanyola. I el gran pingoi serà quan els americans arribaran a Perpinyà i per posar tothom d'acord muntaran una gran revista franco-hispano-catalana. Però això com de la meua avia, nosaltres i no ho veurem.

Es tracta de dir les coses pel seu nom. La representació de Terra Baixa a Perpinyà ha estat una festa catalana i una festa molt il·ludida. FOC NOU s'honorarà estampant els noms de tots els que hi van prendre una part activa. Els noms del senyor Gabriel que en fou l'iniciador, i amb els senyors Trias i Ullot, un dels organitzadors. El nom de Joan Alavedra, president del Casal de Catalunya, que va pronunciar el discurs de presentació de Terra Baixa i els noms de tots els intèrprets de l'obra: Claramunt, Manelic ple de brao, senyora Domènec de Torrents, Marta plena de sensibilitat, i les senyores Esparch, Bons i Lladós, i els senyors Torrents, Queralt, Lladós, Trias, Pascal, Pedreny i Prats. I el nom del Mestre Fontbernat que, davant d'un públic fervoros i de la bandera catalana sola, va fer cantar una Marsellesa vibrant i uns Segadors solemnes a un grup de noies maques i d'homes diversos que posar no passaven de cinquante però que, sentint-los, tothom va creure que eren més de cent.

Una festa catalana. Cal anomenar les coses pel seu nom.

El fet Diferencial

per Josep TORRENTS

En aquest mateix número de FOC NOU, dos homes d'una procedència ben diferent, però gosaríem a dir d'una idèntica formació espiritual, coincideixen d'una manera ben indirecte i ben insospitada per cert, en una mateixa apreciació.

Un francès, el Rector de la Universitat de Tolosa Sr. Dottin, demana que es dongui a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques, que mai podran ésser representades per aquella visió de « pandereta » malauradament popularitzada per « Carmen ».

Un catalanista, Eugeni Xammar, eleva la seva protesta contra el fet de que es dongui el nom de festa franco-espanyola, a una representació de « Terra Baixa ».

Voleu res de mes clar i de mes concret? Evidentment, ni la visió de l'Espanya de « pandereta », pot representar mai la personalitat i l'ànima de Catalunya, ni una representació de « Terra Baixa » serà mai una festa espanyola, per molt que es dissimuli sota un nom pompos i en circumstàncies d'eufòria. A cadascú el que sigui seu.

Heu's-aci el fet diferencial, net, precís, clar, expressat el mateix dia per dos homes que s'ignoren: un francès d'una elevadíssima formació espiritual; un catalanista de raça, i publicades a la mateixa hora per un periòdic ben « raçat ». FOC NOU, que aspira des del primer moment a ésser un portaveu del catalanisme insubornable, pot estar ben content d'aquesta coincidència.

No agrairíem mai prou al Sr. Dottin, el fet de que hagi volgut precisar i delimitar, el fet diferencial. Tots els catalans que han viatjat per l'estranger, s'han sentit avergonyits res d'una vegada al veure que al Cinema, al Teatre i també al llibre, s'hi porta la clàssica i tristíssima espanyolada, — bandejada també per tots els espanyols de bon gust — i al comprovar que el públic senzill, que no està mai en condi-

cions de primfilar les roses, ens fa passar a tots per un mateix sedaç. I això no pot ésser de cap de les maneres.

Admetem molt bé i trobem que tenen tota la raó, s' espanyols de bon gust que diguin que la « terra parda » de Castella, no podria veure's mai representada per la nostra « Terra Baixa ». La raó els sobra. Però aquesta mateixa raó la volèm també per a nosaltres. El fet diferencial existeix. En els idiomes, en les costums, en el treball, en la literatura, àdhuc en la religió, — enyorat Pare Miquel d'Espunyues — la Moreneta i la Macarena no s'assemblen en res. Doncs si existeix aquest fet diferencial, i en això hi convenim tots, marquem-lo bé d'una vegada, precisem-lo en totes les seves línies i després, totes les portes ens seran obertes. I que no s'esveri ningú; donar a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques, no significa desmembrament ni minimització, si no valorar i donar relleu, al magnífic conjunt de les terres d'Iberia.

Aquella veia guineu que es deia — que és deu dir encara — Alexandre Lerroux, va proclamar una vegada, en plenes Corts d'Espanya, el fet diferencial. Sabia molt bé que l'esperit del Pararel·l i de la Rambla, era una cosa diferent. Per aquesta declaració, li hauríem guardat sempre una simpatia tendre, si no fos que després s'ho va jugar tot d'un cop i a la carta mes alta.

Que quedi doncs ben precís. Els son els, i nosaltres som nosaltres. « Carmen » i Manelic no s'assemblen en res. Aquest matrimoni seria il·lògic, absurd, i mai ningú podrà realitzar-lo.

Nosaltres estimarem àdhuc la Giraldà, sempre que ens deixin ben tranquils amb Santa Maria del Mar allà on es troba.

El Plé del Directori d'Esquerra Republicana de Catalunya es reuneix a Montpeller

A la ciutat de Montpeller, el dia 28 d'Octubre de l'any 1944, convocats pel Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, Senyor Josep Tarradellas, s'han reunit els Srs. Joan Sauré, membre del Directori, Miquel Guinard, Leopold Moran, Josep Deixas i Jaume Castello, del plé del mateix; i els membres del Consell Assessor Srs. Antoni Rovira i Virgili, Martí Barrera, Ramon Nogués i Bizet, Humbert Torres, J. Puig Puigades, Laureà Dalmau, Hilari Salvadó, Joan Rodríguez, i els Presidents dels Comitès Departamentals, Srs. Francesc de P. Jené, Joan Alvarez de Lara, J. Benet Pinyana i Joan Prats.

El Senyor Josep Tarradellas, fa una extensa i documentada informació sobre l'actuació del Partit des de l'entrada a França fins avui, tant en l'ordre polític, com de la gestió de tot el que fa referència als problemes plantejats per l'exili. Es promou un llarg canvi d'impressions sobre la mateixa, en la qual interveuen els Srs. Hilari Salvador, Miquel Guinard, Martí Barrera, Jaume Castello, Francesc P. Jené i Ramon Nogués i Bizet. A proposta d'aquest darrer s'aprova per unanimitat l'informe presentat per el Sr Tarradellas.

El Secretari General del Partit explica detalladament les relacions mantingudes amb els membres del Directori Srs. Carles Pi i Sunyer a Londres, Miquel Santaló i Josep Andreu a Mexic. Els reunits es donen per assabentats i acorden enviar-los una cordial salutació amb el prec que la facin extensiva a tots els amics del Partit.

El Sr. Joan Sauré, membre del Directori, dona compte de les relacions mantingudes amb el Partit Nacionalista Base, i amb els Partits i Organitzacions Sindicals antifeixistes en l'època de la clandestinitat, com també de la reunió efectuada darrerament amb els delegats bascos i en el curs de la qual s'analitzen distingudament els problemes polítics que afecten els nostres pobles.

Devant la situació política internacional i les conseqüències que d'ella se'n deriven, es promou un debat general en el qual interveuen els Srs. Humbert Torres, Nogués i Bizet, Sauré, Rovira i Virgili, Tarradellas, Alvarez de Lara, Moran, per tal de fixar la posició de l'Esquerra Republicana de Catalunya en l'ordre polític, econòmic i social. Com a resultat del mateix es prenen els següents acords:

1. A més de l'actualitat de Catalunya i d'Euzkadi, l'ocupació d'aquesta legalitat no significa renúncia a cap de les aspiracions del nostre poble per tal d'assolir per a Catalunya una més ampla llibertat.

2. Per a realitzar aquests acords d'Esquerra Republicana, creu necessari i així procurara fer-ho, el que tots els sectors polítics i sindicals catalans antifeixistes s'apleguin per a constituir una veritable unitat Nacional Catalana. Aquesta deura ésser representada i convinguda per els organismes directius dels partits i organitzacions, tots els quals mantindran però la seva pròpia personalitat.

3. Atesa la realitat que es deriva de la convivència en l'exili entre els militants dels diferents sectors antifeixistes espanyols, s'autoritza els nostres militants a relacionar-se col·lectivament amb ells, en un ordre local per tot allò que faci referència a l'ajut i a actes que signifiquin una demostració de cordialitat republicana. Ben entès però, que aquells no podran prendre cap determinació política la qual només correspon al Directori del Partit.

4. Pel tal de portar a terme els presents acords, els reunits, per unanimitat donen un vot de confiança al Secretari General del Partit, Sr. Josep Tarradellas.

Es dona compte dels informes rebuts dels nostres militants a Catalunya i els quals demostren que el nostre Partit continua tenint la confiança de la major part del poble català. S'acorda fer-los present la nostra admiració per la tasca que realitzen i la qual contribueix a l'assoliment dels nostres ideals.

Es saluda amb emoció als que so freixen en les presons.

Els reunits acorden també manifestar la seva fervorosa adhesió i respecte al President de la Generalitat de Catalunya Senyor Josep Irla.

COMITÈ França-Aliats

Al comitè França-Aliats ha tingut lloc una recepció en honor dels universitaris espanyols exiliats.

El Rector de l'Universitat de Tolosa, senyor Dottin, obri els parlaments saludant els assistents en nom del Comitè esmentat. Va glossar les persecucions que els nostres han sofert de la part dels alemanys i dels seus lacais de Vichy. Va demanar que es dongui a conèixer la veritable personalitat de Catalunya i de les altres nacionalitats ibèriques que mai no poden ésser representades per aquella visió de « pandereta », malauradament popularitzada per « Carmen ». Els elements que actualment tenen esclavitzada la península ibèrica, res no han fet, perquè la veritable intel·lectualitat espanyola es doni a conèixer, i amb aquest motiu conta diverses anècdotes sobre l'ensenyament de l'espanyol a les universitats franceses, i la tramesa de lectors franquistes per tal de fer una propaganda exclusivament política pro-tazi, ben lluny dels interessos de la veritable Espanya que és la de la República Espanyola.

A continuació el Doctor Camille Soula, professor de la Facultat de Medicina, que fou president del Comitè d'Ajut als intel·lectuals refugiats, va prendre la paraula per recordar els absents i els que han mort a l'exili. El seu parlament, ple d'intensa emoció, va ésser cios amb els seus millors mots per al recobrament de la República, que és el recobrament de la llibertat, i feu també l'elogi de les forces espanyoles que han contribuït a l'alliberació de França.

En nom dels assistents va respondre el Dr. Jesús M. Bellido. Al seu torn va començar per recordar els professors de l'Universitat de Tolosa i de l'Institut Catòlic deportats a Alemanya. Va retre un sentit record al professor italià Silvio Trentin, degà dels refugiats polítics de Tolosa, la filla del qual s'ha casat amb un català que ha contribuït a l'alliberament de França. Fa vots per a poder rebre ben aviat a tots els reunits a Barcelona, lliure ja del

jou franquista. Al seu criteri, Franco s'enfonçarà tot sol, tota l'acusació que li fan els seus crims. Els aliats tenen la paraula.

Tots els que hi assistiren guardaran un gratíssim record d'aquest acte.

Retallém de « El Hogar Español » de París, del 6 de Juny del 1942.

EL RELEVO DE LA DIVISION AZUL

Los voluntarios de la Division Azul de regreso de Rusia, fueron objeto, como anunciamos en nuestro número anterior, de una imponente manifestación en Madrid. Todos los relevados lo han sido por tener más de treinta i cinco años o menos de diez y nueve, ser padres de familia o haber perdido en el frente del Este.

La expedición de relevo compuesta de 1.300 voluntarios, salió el 25 de San Sebastian.

La manda el Teniente Coronel Jefe de la Escuela de Educación Física de Toledo, señor Villalba.

Si eran tan voluntarios, porque calla rellevarlos? Els de mes de 35 anys arribaren a aquesta edat combatent; però, i els de menys de dinou, com s'ho feren per tornar en terra? En quant als que tot combatent a Rússia es trobaren ésser pares de família, si feia més d'un any que hi eren, no se sap si planyer-los o felicitar-los. Ara, pel que fa a « haber perdido en el frente del Este » això sí que ho creiem. Per aquesta causa s'ha retirat tot l'exèrcit alemany.

I no hem d'oblidar sobre tot que la tramesa, la retirada i el relleu de tots aquests voluntaris, com de tantes altres coses, es obra de Franco i Falange, que precisament es troba anomenant-se « Falange Espanola Tradicionalista i de las J. C. N. S. » en la qual com en el Govern del Caudillo s'hi agrupen sota un comú denominador i una « unidad de destino », com diuen ells, falangistes, requetés i monàrquics de totes menes.

CRONICA DE BORDEUS

Algu podria creure, si callessim mes temps, que els catalans de la vella capital del Sud-Oest, eren aliens a la ressurrecció del catalanisme a França; o bé que, empeltats de la mansuetut boirina que respira a Gironde, ens havíem proposat de deixar fer, esperant la caiguda de la pega.

FOC NOU num. 6 publicava l'inauguració en aquesta ciutat d'un CASAL CATALA.

Aquest CASAL ha estat retolat amb lletres blanques, damunt d'una façana fum d'estampa, que mira l'estació de St-Jean i diu « benvinguts », als catalans que arriben, i « arreveure » als que s'en van.

En el Consell de govern d'aquest Casal, hi estaven representats tots

els partits democràtics i organitzacions obreres que inclouen un nombre important de catalans.

En faran part: C. N. T. U. G. T. P. O. U. M. E. R. C. E. C. P. R. F. I. A. C. R. P. S. U. C. i U. D. C. En defecte d'aquest últim s'hi posarà un independent; obtenint amb aquesta al·leació, l'equilibri resultant de la diversitat d'opinions que coincidirán inevitablement, quan es plantejien qüestions d'ordre vital per Catalunya.

A part del Casal, cada Partit català es reorganitza, lenta, però segurament mentre el flux i reflux de la mar gran, sedageja en els pilans incommovibles del pont de pedra, els sediments fluctuants de la Gironde.

CARBO.

- Esquerra Republicana de Catalunya, declara que continuara treballant amb totes les seves forces, per a precipitar la caiguda del règim feixista del general Franco.
- Propugna per al restabliment de la legalitat republicana, establerta per la Constitució de la República.

NOTICIARI

TOLOSA-BARCELONA

Centre d'Estudis Economics i Socials

ECOS DE L'ASSEMBLEA D'E. R. C.

EFICACIA D'UN DISCURS

AGUSTI CASTELLA, HA MORT

El dia 26 del prop-passat mes d'Octubre, va morir en aquesta Ciutat de Tolosa Agustí Castellà Trullis, militant d'Esquerra Republicana de Catalunya i bon amic de FOC NOU. Era un excel·lent català i un home senzill i de bon cor. No passava cap setmana sense rebre la seva visita a la nostra Redacció. Els últims esdeveniments havien fet revivir més intensament el seu amor a la Pàtria; malauradament, qui sap o si també havia contribuït a afeblir més el seu estat físic, ja molt debilitat des de feia molt temps.

Fou enterrat dissabte passat, dia 28, a les quatre de la tarda. Al Cementiri, el company Chueca digué uns mots fervorosos de comiat. FOC NOU, que ja estigué representat en l'acte de l'enterrament, envia novament des de aquestes planes el seu més sentit condol a la vídua i filla del nostre bon amic.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

LEZIGNAN-CORBIÈRES (AUDE)

Com a resultat de l'Assemblea de militants celebrada a Carcassona el dia 1 d'Octubre, va celebrar-se el dia 5 en aquesta vila una reunió d'elements d'E. R. de C. en la qual s'acordà constituir el « Grup de Militants d'E. R. de C. » del cantó de Lezignan-Corbières.

Foren elegits per al Comitè Directiu: Josep Solé Vinyes, del Consell Departamental, President; Andreu Pamies, Secretari; Josep Solé, Tresorer; els quals exposaren la basca del Partit a les Assemblees de Perpinyà i Carcassona. S'adreçà una salutació al Consell Departamental i al Consell Directiu del Partit.

GERES

L'Assemblea Departamental d'E. R. C. al Geres, tindrà lloc el proper dia 18 a Auch, sota el següent ordre del dia:

- I. Informe de la Comissió Organitzadora;
- II. Elecció del Consell Departamental;
- III. Política general del Partit;
- IV. Proposicions, precs i preguntes.

L'hora i el local on es celebrara s'era fixat ulteriorment. Els militants són pregats de relacionar-se amb els diferents Delegats del Partit o amb la Comissió Organitzadora, Cafè de Paris, L'Isle-Jourdain.

LOT

La Comissió Organitzadora de l'Assemblea Departamental del Lot (invita a tots els afiliats a l'acte que tindrà lloc a Cajarc el dia 12 de Novembre, a les 2 de la tarda, per a nomenar el Comitè del Lot.

Per consultes i detalls adreçar-se al Secretari d'Esquerra Republicana de Catalunya, a Cajarc (Lot).

CHARENTE

El dia 21 d'Octubre, va convocar-se a Angoulême l'Assemblea que havia de procedir a l'elecció del Comitè Departamental de la Charente.

Foren elegits els Srs: Joan Depé, president; Alfred Navarro, vice-president; Josep Laboul, secretari d'Organització; Manuel Ordax, de propaganda; Bartomeu Farréus, de relacions; Josep Terme, jurídic social i Josep Nicolau, tresorer.

CASAL CATALA

Ha quedat constituïda la Junta Directiva del Casal Catala de Toulouse de la següent forma:

President, Joan Clot; vice president, Angel Martorell; secretari, Juli Balaguer; tresorer, Josep Soler; secció cultural, Josep Villalon; secció artística, Jesus Borrás; secció esportiva, Joan Fort; secció femenina, Sra Josefina Vert; vocals, Francesc de P. Marqués, Francesc Compte, Josep Ferrer.

El professor de català, Josep Villalon, te el projecte de fer uns cursos de la nostra llengua al Casal Catala (Place del Capitol, Bar Florida), cada dimars i dijous, de 7 a 8 del vesure. Per inscripcions al Casal als mateixos dies i hores.

Tots els esportius catalans d'ambdós sexes, sigui quina sigui la branca d'esport que fassin, són pregats de passar per el Casal Catala (place del Capitol, Bar Florida) per un afer que els interessa. Vocal esportiu: Joan Fort.

ESTAT CATALA

El Consell Executiu d'Estat Catala comunica als militants del Departament de la Gironda i Departaments limítrofs, en els quals no existeixen encara Delegacions del Partit, la constitució del Comitè Regional, que és com segueix:

President: Antoni Figueres. Secretari: Joaquim Joanola. Vocals: Enric Pinyol i Alexandre Puig.

Els militants que necessitin informació poden adreçar-se a 221, Cours de la Marne, Bordeaux.

També se'ls recomana que com a bons nacionalistes observin la més estricta disciplina a totes aquelles normes de conducta política i patriòtica que formen la ideologia del Partit, la qual no pot ésser altre que la llibertat de Catalunya i la dels Catalans.

Bordeus, 28 d'Octubre del 1944.

EL CONSELL EXECUTIU.

AL CEMENTIRI DE CAHUZAGUET

Al cementiri de Cahuzaguet, on reposa el que fou malaguanyat militant del Sindicat del Vestir, de Barcelona, el company Josep Terrades, es va celebrar un acte d'homenatge organitzat per la Federació local de la C. N. T. de Saint-Juéry (Tarn), al que hi assistiren un gran nombre d'exiliats espanyols.

Al peu de la tomba els companys Sans-Amat i Sans-Scart, recordaren en sentits parlamentis la recta i neta trajectoria del conseqüent Terrades, pleròtic de constructivisme social i d'exemplaritat cívica.

A la família de Josep Terrades, especialment a la seva companya, el nostre més sentit condol.

C. A. D. C. I.

Per tal de relacionar-se i organitzar el C. A. D. C. I., a França, es prega a tots els seus afiliats que s'adreixin a 48, rue de Metz, Toulouse, a nom de Jaume Casademont.

Malgrat el volum considerable de la colònia espanyola refugiada, el Migdia de França no comptava fins avui amb cap mena de Centre que obrís, de bat a bat, les seves portes a les diverses cultures ibèriques.

No fem, però, cap retrat a les institucions franceses. Cal no oblidar el cordial acolliment de molts de llurs professors, Les Universitats de Montpeller i de Tolosa s'honoren amb l'assistència de nombrosos estudiants de casa nostra. Però, no és suficient. Aquests estudiants són una gota d'aigua en l'ocèa de l'emigració espanyola. Metges i advocats, enginyers i professors, obrers qualificats que es forjaren tots sols una educació acurada — veritables autodidactes — no han conegut en el curs d'aquests darrers anys, sino els camps de concentració i els boscos de França. El pic, la pala i la destrucció substitueixen la ploma i els llibres. Es tracta, doncs, de recuperar amb urgència — tasca feixuga — aquestes valors humans, dispersats i perseguides, que són d'una importància cabdal en la lluita antifranquista — avui — i que ho seran més encara, en la reconstrucció de la nostra Pàtria, a l'endemà de la pau. No es tracta de crear un refugi on puguin cercar la calma els evadits de les lluites socials. Ben lluny del nostre propòsit. Volem reunir-los per tal de refer — tots plegats — una llesca intel·lectual malmenada pels sotrats de l'emigració i reprendre una formació progressiva — avui malauradament endarrerida. A tots oferim un lloc en el combat.

No volem pas una torre de vori, un niu convencional al marge i per damunt de les remors de la batalla; sino un Casal eminentment popular on els intel·lectuals treballin al costat dels quadres del nostre moviment polític i sindical. Els primers guanyaran en llur capacitat combativa; els segons, en relleu educatiu.

Remarquem amb especial interès, el lloc d'honor que el Centre reserva a aquelles cultures — com a catalans i la basca — que són avui les víctimes predilectes de l'opressió falangista.

Fora d'una pregona injustícia no valorar com cal l'ajut admirable que els companys francesos ens dispensen. Es veritablement encoratjador l'exemple d'aquest equip de joves — alguns ho són només de cor — que, malgrat la magnitud de les tasques exigides per llur Pàtria turmentada, saben encara dedicar-nos una bona part de llurs esforços a la reconquesta de la nostra, Tolosa marcarà així una fita en el camí de les relacions cordials entre la Democràcia francesa — avui zairebé alliberada — i la Democràcia espanyola, que tot just comencem a alliberar.

Casal de les cultures ibèriques de cara al recobriment de la nostra Pàtria.

Casal de la germanor franco-espanyola al servei de la Democràcia.

Casal de les grans inquietuds humanes.

Heus, ací, la raó d'ésser del nostre Centre.

Amic obrer: l'acció mancada de cultura és el desavell.

Amic intel·lectual: la cultura sense l'acció es la impotència.

El Centre us espera.

EL CONSELL DE DIRECCIO.

El departament de l'Alt Garona ha celebrat la seva primera assemblea de militants d'Esquerra Republicana de Catalunya, i d'aquest acte volem destacar l'eficàcia d'unes declaracions. Ens referim al magnífic parlament del Sr. Josep Sauret.

Per a que les coses obtinguin el seu ple efecte cal que es produeixin en el moment oportú, i això és exactament el que ha succeït amb el discurs del Sr. Sauret.

El cel polític del departament tot i enc estava una mica nebulos. La clandestinitat primer, i les dificultats de comunicacions després, havien creat un ambient favorable a la propagació de notícies poc controlades, i aquestes notícies havien portat als militants del partit, un confusionisme perillós.

Si afegeim a això la febre de democràcia i les ansies de llibertat amb que s'ha despertat ara la gent com a conseqüència de cinc anys de regim d'excepció, amb silenci obligat, presons, i deportacions a compte de la Gestapo vichysoise, no podem sorprendre'ns massa del clima enrarrit que es respirava.

L'acte del passat diumenge ha vingut a punt per aclarir moltes coses fosques, i els assistents — que omplien la sala — sortiren del local amb el cor joïos i l'ànim reconfortat, car tots ens havíem tret un gros pes de sobre.

En efecte, els rumors intencionats que s'havien fet correr, les insidioses confidències fites a cau d'orella i les sospites que els dubte, fan néixer sempre, quedaren esvaïts, es fongueren, desapareixent de l'horitzó polític com els fa. Asmes que venen la llum, perquè un raig de llum va ésser les explicacions donades pel nostre amic Sr. Sauret. I un raig de llum tan clara que estem segurs que la pega oratòria que començem no solament ha servit per a cimentar l'estreta fió de tots els militants d'Esquerra Republicana de Catalunya, sino que haurà fet reflexionar a alguns esgarriat.

Un a un varen ésser tractats tots els punts sobre els quals hom necessitava informació, i poc a poc s'anava fent el dia en la penombra interior de cadascú.

Llèstima, però, que en la llarga exposició tan interessant per tots conceptes, no hi hagi hagut més

que una petita plaça per a les qüestions obreres. Voldríem que els nostres dirigents donessin en els seus discursos un ample marge a aquestes qüestions que han estat, son i seran, el nervi d'una nació, la pedra angular de la pau social.

Es hora de donar a l'obrer tota la part que li correspon en les tasques nacionals, i Esquerra Republicana de Catalunya, que és un partit de masses, no ha d'oblidar que en els seus rengles figura una gran part del proletariat català, obrers catalans que senten el nacionalisme, i que esperen d'ell la solució dels problemes obrers.

Dit això — que no és una queixa sino una remarc — convenim amb l'amic Alvarez de Lara, en manifestar en la seva brillant intervenció que el Sr. Sauret havia donat a tothom la norma a seguir. Pensem com l'amic Alvarez.

I ara, a treballar, sense impaciències, però amb fermesa, amb la seguretat que el treball serà fructífer i les aspiracions dels militants correspostes. Depuracions, rectificacions, renovacions... tot vindrà al seu dia i a la seva hora. L'hora actual es la de pensar en els nostres germans d'alla baix, que ens observen amb molta atenció, que tenen confiança en nosaltres, i que esperen veure'ns entrar més organitzats que mai, més forts que mai, i més units que mai.

Per arribar a això, la ruta ha estat ja marcada amb precisió. Les fites del camí ens assenyalen la Hèlia a seguir. Un far esplendent — Catalunya representada pel seu President Sr. Mir — ens agrupa al seu costat i tots els catalans junts hem de dedicar els màxims esforços a fer obra constructiva, obra sòlida i duradora amb els materials que cadascú té el deure d'aportar, car la Pàtria necessita de tots els seus fills, i és amb el concurs de tots que la farem gran, forta i admirada.

M. MARTINEZ CARBONELL.

Llegiu en el numero vinent

« Entrevius de FOC NOU » Rovira i Virgili ens diu...

Als nostres subscriptors

Fem avinent als nostres subscriptors que l'import dels abonaments ha d'ésser adreçat exclusivament al nostre compte de Xecs Postals, com segueix:

FOC NOU, C. C. P. Toulouse n 377.32.

La tarifa de subscripció és la següent:

45 francs, Tres mesos — 90 francs, Sis mesos
180 francs. Un any

Són també moltes les persones que ens afavoreixen amb un donatiu. « FOC NOU » quedarà doblement agraït a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de 100 francs dona dret a un trimestre de subscripció.

Resten encare alguns exemplars dels primers numeros de FOC NOU. Els nous subscriptors que desitgin posseir la col·lecció completa que enviïn 45 frs. per a un trimestre i els sera tramessa tot seguit.

Lluís Companys

la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa

per Domènec de Blai munt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicació « Biografia Companys »

Quan arribà a l'Ajuntament carregat de quartilles i de febre política per a començar les seves tasques informatives per al vell diari de tradició republicana, era regidor el senyor Lluís Duran i Ventosa, prohòim regionalista amb el qual havia de sostenir anys més tard polèmiques agudíssimes. El petit Parlament del consistori barceloní, de tanta importància en la vida del país, temptà de seguida les ambicions polítiques del nostre periodista. En Companys, amb la ploma a les mans, seguia els debats més que com un reporter objectiu, com un crític polític. En sentir les intervencions de les dretes o dels radicals, mentalment els donava la réplica i patia d'esperit quan els debats no prenen el to que calia. En Layret, confident de les expansions del jove reporter de « La Publicidad » comprendgué la veritable vocació del seu amic i l'ajudà a presentar-se com a regidor de l'Ajuntament de Barcelona en les eleccions de 1913.

Lluís Companys, que es presentava pel districte VII, en una candidatura republicana independent, fou batut per les dretes. Però no es desanimà car, en realitat, no havien comptat gaire amb la victòria electoral i la defensa de la candidatura fou més aviat un pretexte per encarar-se amb les masses barcelonines i dur a terme una campanya de propaganda republicana.

L'any següent es declarava la guerra europea i el mon sencer s'ençenia en una flama de passions terribles encarnades en dues banderes: imperialisme i democràcia. La bandera tricolor de la Republica Francesa s'oposava a l'estendard imperial del kaiser. Els Aliats representaven la democràcia, el dret, la llibertat; Alemanya la tirania, l'opressió, l'imperialisme autàrquic.

A Catalunya la tensió política arribà al màxim. Els republicans catalans es llançaren apassionadament, fanaticament a favor dels Aliats. En aquell temps « La Publicidad » fou adquirida pels germans Tayà i l'alta direcció política del diari encarregada a Don Amadeu Hurtado. I com que el grup de joves republicans capitanejats per Layret, del que formaven part En Companys i Marcel·lí Domingo no tenien diari per fer sentir llur veu, En Layret anà a veure l'Hurtado per tal de demanar-li que « La Publicidad » acollís els articles dels joves republicans catalans. Però Don Amadeu Hurtado contestà a En Layret que ell no podia disposar del diari, que aquest era dels Tayàs i que no podia contestar-los res en concret. En Romà Jori, nomenat director tècnic del diari, els contestà amb evasives excusant-se en l'Hurtado i en els Tayàs.

Fou aleshores que En Companys abandonà « La Publicidad » i amb un petit capital de 30.000 pessetes recollides amb penes i treballs entre els bons republicans de l'època, fundà « La Lucha ».

Com a diari de combat, « La Lucha » tingué un èxit enorme. Els

tres puntals del diari eren En Companys, En Layret i En Marcel·lí Domingo. L'objectiu principal era una campanya violentíssima contra el règim, aprofitant tots els motius, que eren abundants. En Marcel·lí Domingo hi publicava una sèrie d'articles sota el títol « Marruecos sangria i robo » i més tard un altre que publicà en ocasió de la famosa Assemblea de Parlamentaris titulat « Soldados » que li valgué la conducció a un vaixell de guerra i l'estar a punt d'ésser afusellat. En Layret sortí diputat per Sabadell i pogué fer de parاللams legal del diari que havia de portar una vida precària a causa de multes, suspensions i processaments.

L'any 1917 En Companys repetí la provatura electoral de demanar els sufragis barcelonins per anar a l'Ajuntament i aquesta vegada fou elegit. El jove regidor de l'Ajuntament de Barcelona formava, ell tot sol, una minoria independent. Els radicals eren comanats per En Mir i Miro. La minoria regionalista era dirigida per Lluís Duran i Ventosa. Allí debutà com a parlamentari poletmizant amb gats vells de la política i amb oradors refinats, doblats d'electorers maquiavèllics.

Mentres fou regidor i com a conseqüència d'una de les moltes repressions de la monarquia contra els republicans, Companys fou detingut i reclus on el vaixell de guerra « Alvaro de Bazan » on rebé la visita episcopal de l'arquebisbe de Tolosa. En Layret, tot els seus col·legues que anava a la premsa, car la primera havia tingut lloc en 1909 al costat d'un xicot sabadellenc que més tard fou condemnat a mort.

SALVADOR SEGUI, « EL NOI »

A les figures de Companys i Layret, a partir d'aquest moment en què l'efervescència social a Barcelona pren proporcions transcendents, cal afergir-n'hi una altra de molt important: la de Salvador Seguí, « El Noi del Sucre ».

Salvador Seguí era un amic d'infantesa d'En Companys. Home que hauria jugat un paper de primer rell en la vida política i social catalana, si no hagués estat assassinat pels pistolers de l'Anido, « El Noi » era lleidatà, nascut al Pia d'Urgell i al mateix municipi que En Companys. Justament els Seguí havien estat jornaleros de can Companys i els dos futurs revolucionaris havien jugat més d'una vegada a cavall fort a les eres del Tarros. L'adolescència els separà. De molt jove, En Seguí anà cap a Barcelona per aprendre l'ofici de pintor i allí es retrobaren els dos amics d'infantesa. En Companys posà en contacte En Layret amb el « Noi » i d'aquesta manera aquests tres homes, tots de temperament rebel, formaren un bloc revolucionari que atregué al seu entorn els homes més avantats de l'època.

Les lletres i les Arts

ESPORT 1900 CONTE

per Angel FERRAN

Odio les penys humorístiques, de testo la bioma; avorreixo la xirriola, la bulla i la bullanga; sento aversió profunda per l'humor, els humoristes i l'humorisme; crec, en una paraula, que l'home és una cosa massa seriosa per prendre-se'l amo la lleugeresa amb que ho fan alguns exemplars de l'espècie i que el misteri de la vida és massa misteriós i la vida massa vida perquè certs individus els cobrexin de grotesc. La dignitat de la persona humana, de que tant es parla, és massa sagrada perquè es facin jocs malabars i altres i les masses massa massives perquè se les tracti amb una manca tan paesa de respecte. Personalment crec que en la vida — a dir, en la Vida — tot té la seva importància i trobo que és molt més digne elevar l'anècdota a categoria que rebaixar la categoria a xisto.

Dit això, el lector comprendrà fàcilment perquè no he consentit mai a afaitar-me la barba, perquè he sostingut sempre que la cúpula del barret fort és el més alt exponent de la missió conferida a l'home en aquest món i el coll d'aletes el socol més adient a una testa plena de pensaments elevats (a menys que no en parlessiu de les magestoses gales del XVI perquè m'hi adheria totseguit). Tot i això, i sobre tot per això, soc un home modern, un home sense prejudicis, un home que ha cregut sempre en la marxa del progrés — del Progrés d'aquí que, de petit, quan anava a estudi, m'embadalia amb un grapat ple de misteri que hi havia en les cobertes dels llibres de la casa Baetinos i que representava un enrajolat que es perdia en la llunyania en un mar immovible del qual sortia un sol que portava escrita en lletres modernistes la paraula « Progrés ».

Això vol dir que res no m'ha espantat mai de les novetats i que he sabut harmonitzar-les sempre amb les tradicions, amb les quals, digués el que es digui, mai no han estat incompatibles.

Això vol dir també que malgrat la meua barba, el meu barret fort i el meu coll d'aletes, he estat un esportiu conscient en general i un cíclista entusiasta en particular i de la primera hora.

He estat i temps de verb trist, el passat. Però, és que « he estat » de tot? Evidentment no; perquè de cíclista se'n és com s'es peato, mentre l'ingueu comes o bicicleta. Quan a l'esport, ja és una altra història o, mes ben dit, és la història, al menys la que us vull contar, trista, trista, perquè es pensada d'una gran vocació en els aiguamolls de la xarona frivoltat ambient.

El ciclisme? De El ciclisme es per a l'home modern com la natació per al peix. Tens una bicicleta i la uses? Sou cíclicista i res més. Anar en bicicleta no vol pas dir fèr esport, oh no! Hi ha països on es va en bicicleta tot el dia. A Toulouse, quan varem arribar-hi pel Gener de l'any 39 ens va sorprendre el nombre de bicicletes; però quan vaig anar a fer de refugiat a Bruselles, em va marejar. Aci, encara es robaven les bicicletes. Allí no sabia com desmpellagar-vos-en; se us posaven positivament entre camés; anaven a fer un passatge a peu i, sense saber com, tornaven a casa en bicicleta. Vaig tenir-hi molt mals començaments: la manca absoluta de fena — per a mi, es clar — em va llencar a la mendicitat. Però la mendicitat, a Belgica, és un mal negoci; es clar, com que tothom va en bicicleta quan comenceu a fer la llàstima el client ja és lluny. Vaig haver de recórrer a la mendicitat domiciliària. No vaig tenir sort (o al menys em vaig pensar que no en tenia). A la primera casa que truco, surt una dona i, en comptes de pa, que diriu que em dona? Ho heu endevinat; una bicicleta — Bé, em dic jo, que en faras d'una bicicleta si no tens pressa per anar enlloc? De fotes maneres, per no desairar-la — a la bona dona, no a la bicicleta — hi munto i avall! I atrapo una senyora d'edat, i jo que si instintivament, que m' demano una almoïna, i me la fa. I ja teniu com descobreix el pídolament dinamic, de molt més rendiment que l'estàtic, en païssos de gran densitat cíclicista, però en veritat, molt fatigant perquè duu

son més esportius. Un esportman amb botines de botines? Encara de gomes! Però no hi ha res a fer, pa i fora! Ala, ala, ala, ja no en tinc més que quatre al davant. La gent ens mira. El carrer Major de Gracia es ple. Els graciencs sempre han estat esportius. Ala, ala, ala; ara o mai; cal aguantar el tipus. Em sembla que la sabata esquerra s' que es descorda. I es menja el mitjo. Exactament com quan jo era petit. San'om una molestia al talo, es clar, el mitjo hi fa arrugues. Mentre els cordons no pengin! que em penso que si, que pengin. I si els trepitjo amb l'altre peu s'ha acabat la cursa! Ca correr amb les cames separades. No fa gaire bonic ni es comode; la gent em mira. Si no m'hagues tret les lligacames! Però eren blau cel, color mas a frivol Ala, ala, ala... Sento al darrera un trip trap. Ja es al meu costat... Ja em passa! Aquests cordons! Fa calor. I el pas que faig de dur cansa. I el peu comença de fer-me mal. Un altre que em passa. Si això segueix així... Però no em puc de turar; la gent em mira i els altres m'estalonen. Apa, delit, amunt, i crits. Aquest carrer Gran, que n' de llarg. Un altre que em passa i un altre. Això va malament. Té, la Diagona. Tira cap a ma esquerra. Aquest es dels rics. Va ben equipat. Si no fos aquest maleit borecegui! Però no pot ésser. Ni mirar endarrera goso. Ha, ha, ha, que es pesat això i aquest col planxat que s'enganxa. Té un gos. Si em borda este perdut! Ha vist el cordo que penja! Maria Santíssima! Quina caiguda farà! Ah! El seu amo el crida. Un altre que em passa. I només som a l'entrada del Passeig de Sant Joan! Quants en tinc a darrera? No ho sé; un, al menys; sento el trepig, trip, trap. Ha, ha, ha. S'acosta; ja em passa. No, no em passa. Es dels meus; dels de bona fe! Però porta lligacames. Ara, que bafa. Ha, ha, ha. No em passa? No, corre al meu costat, sense pressa.

— Fa-calor-ha, ha, ha.
 — Ja-ho-crec-ha, ha, ha.
 — Es la pri-me-ra-ha-cu-rsa? ha, ha, ha.
 — Que s'ha de fer! Ha, ha.
 — Som els darrers. Ha, ha, ha.
 — Ah? Ha, ha.
 D'un acord tacit ralentim el pas, si som els darrers perquè apressar-se? Però el mal es que no podem abandonar! Tenim els vestits a l'arrabada. Però es'em fatigats, fatigats. Aquesta sabata! M'ajupo per refer-ne el nus. No està desfet, nomes flux; no tenia cap necessitat de correr eixerrancat. Cal estirar el mitjo; costa. Serà el darrer. Però no. El meu company de cursa m'ha esperat! Amable. Esportiu. Ha, ha, ha.
 Caminem. Perquè correr? La gent ens mira extranyada, escandalitzada. Perquè? Ah, si; anem en calcotets. Hem de correr per força. Almenys quan hi ha gent. Nomes així no ens troben indecents. Dos esportmans! Fatigats. U! I no poder abandonar!

L'Arc de Triomf s'apropa. Ja era hora. Ara cal correr. Correm de costat; sera mes suportable la darrera. El meu company ralentex. Jo també, per cortesia.
 — Oh, ti-reu, ti-reu, no m'es-pe-re-ssiu-pas! ha, ha, ha.
 — De-cap-de-les-ma-ne-res! Ha, ha, ha.
 — Res, ho-me-res, jo ja hi e-cia-a-cos-tu-mat. Ha, ha, ha.
 — Doncs com vul-gueu. Ha, ha, ha.
 Era el que volia jo! Ha, ha. Un esprint i arribat! Em giro. Darrera ve l'altre sense apressar-se. El públic no té ells mes que per a ell. Arribó. Quina ovació! Acabaven de donar-me els pantalons i em varen caure a terra. Que era allo? Alo era simplement que la Penya Humorística « Els Tranquils » havia ofert un equip al que arribés l'últim!!! El poró! Els poró!!!
 Realment, això de l'humor no es per a les persones com cal. Ni l'esport. A les persones com cal no ens queda mes que la barba, el barret fort i el coll d'aletes. I res d'això, ai las! ja no es porta!

La cursa comença a la nou del matí d'un meravellós diumenge de Maig. La Junta del Club « Els Ferms » assistí a la sortida dels dotze corredors, els dotze apostos de l'atletisme, recollí els nostres vestits, pujà al Delage i cilindre del President, ens passà enmig d'un terrabastall de ferralla i desaparégué per la carretera de la Bonanova cap a la Ciutat. Els devots de Sant Vicents, que se'n anaven a missa, es deturaven un moment i passaven movent el cap amb un gest de reprovaçió tot i estirant les criatures que mes s'haurien estimat seguir-nos (i que ens han seguit!) Erem uns heretges per a llurs pares. Per a ells, seriem els protomartirs.

Ala! Ala- Ala! Els colzes apretats al cos, els punys closes endavant... i endavant! Trip, trap, trip, trap, convenia no fatigar-se d'arrencada i reservar-se per al darrer moment, trip, trap; trip, trap, aa, ala, ala. Començava de fer calor; el sol picava; pero, amunt i crits, ala, ala, ja som a Craywinckel; aviat vindrà la baixada, ala, ala, ala. En tinc cinc davant meu: bon lloc; els que van al davant es poden cansar, els de darrera es poden descoratjar. Trip, traap, trip, trap. Els Josepts!... Que passa? Sembla que la sabata esquerra em va una mica fluixa. El cordo trencat? C deslligat? Però si miro a terra perdo terreny. Amunt, amunt i crits, no sera res. Si, si; alguna cosa i passa a la sabata esquerra. Si hagués fet cas dels de casa, les botines no es descorden. Però els boreceguins

ELS CRIMS DEL NAZISME

Un grup de personalitats residents a Paris demanen que es faci justícia

Un grup de personalitats residents a Paris ha presentat al Ministre d'Afers Exteriors de França, M. Georges Bidault, el següent document:

Paris, 10 d'octubre del 1944.
 Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères,

Contraïnt el tractat d'extradició franco-espanyol del 14 de desembre 1877, encara en vigor;

Contraïnt el tractat d'extradició germano-espanyol del 2 de maig 1873, no derogat;

Quatre dels nostres — refugiats a França — els mes respectats, els mes respectables:

S. E. el senyor Lluís Companys, President de la Generalitat i del Govern autònom de Catalunya, Diputat a Cortes, ex-Ministre;

Senyor Julià Zugazagoitia, Ministre de l'Interior, Diputat a Cortes;

Senyor Joan Peiro, ministre de l'Indústria;

Senyor Cruz Salido, Diputat a Cortes;

A finals del 1940, han estat lliurats per les autoritats alemanyes a les autoritats espanyoles, que han afusellat aquests homes d'honor.

Aquest crim ha estat comès sense cap excusa militar. No és pas l'única que s'ha perpetrat contra els nostres compatriotes refugiats a França. Es el mes esclatant i el mes monstruos.

Perquè ha estat comès a França, us demanem de retènr-lo en la vos-

tra reclamació de justícia, com si les víctimes d'aquest drama fossin francesos. Heu acollit a França mig milió d'Espanyols, milers dels quals han combatut voluntàriament per a la seva lliberació. Ens heu acostumat a considerar els vostres col·lectes com a una bandera tutelar. Us preguem a Vos il al Comandament Inter-Àliat, de retènr la nostra demanda dins els reglaments de justícia que el vostre país i els seus aliats exigiran.

Volgueu acceptar per al vostre Govern i per a Vos mateix, el nostre mes fervent homenatge.

Lluís Nicolau d'Oliver, Professor a l'Universitat de Barcelona, Diputat a Cortes, ex-Ministre; Manuel Martínez Risco, Professor a l'Universitat de Madrid, Diputat a Cortes; Pedro Armasa, Professor, ex-Diputat a Cortes; Marià Rubio, Doctor en Dret, Diputat a Cortes; Josep Quero Molares, Professor a l'Universitat de Barcelona, sots-secretari de Negocis Exteriors; Fernando de Abarrategui, President del Tribunal de Cassació, Madrid; General Emilio Herrera; F. Javier de Landaburu, ex-Diputat a Cortes, Delegat del President del Govern Basc.

El Ministre ha contestat acceptant la protesta i oferint d'incloure els cassos denunciats en el « dossier » dels crims de guerra comesos pels Alemanyans, a França.

La Política

Un important grup de Diputats al Parlament de la Republica es reuneix a Toulouse

Els Diputats Espanyols residents a França i reunits a Tolosa el dia trenta d'Octubre del 1944, acorden i declaren:

Primer. — Expressar el seu fervent anhel, amb el cor i el pensament posats en Espanya, de que el ventall i inevitable restabliment de una legalitat democràtica i republicana a la nostra Pàtria, es realitzi sense noves perturbacions esperant del patriotisme de tots els espanyols fidels a Espanya, sense distinció de classes socials ni matisos polítics, que facilitin aquesta obra de pacificació, dins l'ample marge de la Constitució republicana del 1931, i dels Estatuts que dimanen de la mateixa, unica legalitat existent, com a expressió de la voluntat del poble espanyol, i sense perjudici de que en el seu dia, per els camins que marca la dita Constitució, sigui modificada, adaptada a les noves normes que el poble lliurement consultat, escullerxi.

Son. — Suspensa brutalment en l'any 1939 la vida Constitucional d'Espanya per la intervenció armada de les potències feixistes, ajudada per la traïció i la falsedat d'alguns espanyols que feren estèril de moment l'heroic sacrifici del nostre poble en tres anys de lluita cruel, llur renovació pacífica i jurídica, nomes pot efectuar-se per l'actuació de l'unic organ representatiu de la sobirania Nacional, les Cortes elegides en 1936, la qual funció apareix automàticament prorrogada davan la impossibilitat material de la seva renovació en periode normal, d'acord amb el precepte imperatiu de l'article 59 de la Constitució. Es per això que han d'ésser precisament les Cortes les que inspirin en la seva decisió al Sr. President interí de la Republica, per a la designació de l'indispensable Govern provisional, que, revestit de la maxima autoritat, restabeixi a Espanya la Justícia i les llibertats republicanes, faci prevaldre davant el mon es drets del poble espanyol, com a heroic

iniciador de la lluita contra les potències totalitàries, presideixi en el seu dia la consulta de la voluntat popular en la qual Espanya marcarà lliurement el curs del seu destí.

Tercer. — Que en l'actual impossibilitat de reunir a la Patria les Cortes espanyoles, els Diputats presents a Tolosa, acorden adreçar-se als Srs. President interí de la Republica i al Sr. President de les Cortes, amb prec de que es procedeixi el mes ràpidament possible a la convocatori de una reunió so'emne del Congrés de Diputats, que, comptant amb la benevolença del Govern de la Republica Francesa, podria celebrar-se a Paris.

I abans d'aixecar-se la sessió, i a proposta del President, s'acorda adreçar una salutació respectuosa a les Nacions aliades i especialment al Govern francès, i també als compatriotes que sofreixen els rigors dels règims feixistes, i dedicar un record fervoros a la memoria dels espanyols caiguts per la Republica.

Entre els assistents a la reunió que han celebrat a Tolosa els Diputats espanyols, nosatres hem pogut saludar als Srs. Baeza Medina, Guerra del Rio, Lacuesta, Nogué Bizet, Juli Just, Ragassol, Amèlia, Jené, Minana, Pradal, Gasset, de Francisco, Maldonado, Joven, Mirasol, Pascual Tomás, Puig-Pujades, Llopis, Padro, Comas...

A aquesta reunió s'hi havien adherit també entre altres els Srs. Rico, Valle, Artigas Arpon i Valentin.

Joscp TERRADELLES a TOLOSA

Aquest dies ha passat per Tolosa el Secretari General d'E. R. de C. senyor Josep Terradellas.

En les converses que ha tingut amb els elements del seu Partit i amb diverses persones representatives de la política catalana en tots els seus matisos, s'ha posat de relleu la ferma voluntat de tothom per arribar a unificar el treball i l'esforç comú de tots els catalans nacionals, amb els ulls posats en Catalunya i pensant amb el nostre retorn que ja no deu fer-se esperar guire.

Joscp Terradellas ens ha visitat també a la nostra Redaccio, i ha expressat la seva satisfacció amb el lector assidu de FOC NOU.

PROXIMAMENT
 el conte de « Foc Nou »
 « El foc que tot ho abranda »
 per J. PUIG-PUJADES

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACC O i ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

Nosaltres i l'Estatut

QUAN en el número 2 del nostre setmanari afirmàvem la nostra posició favorable al restabliment de la legalitat republicana a Espanya i de l'estatutària a Catalunya, afeiem que acceptàvem ja base de l'Estatut com a punt de partida per a més amplies realitzacions nacionals. Es a dir, l'Estatut no satisfà, ni molt menys, les nostres aspiracions nacionalistes i el fet que l'acceptem en reintegrar-nos a casa nostra per a la represa de les activitats polítiques catalanes no vol pas dir que renunciem a l'obtenció d'un règim autònom més ampli per a Catalunya. Si a la Conferència de la pau, en fixar-se els destins de la nova Europa, les potències aliades mantenen llurs punts de vista sobre els drets de les nacionalitats a decidir elles mateixes el règim que els convé, estem segurs que Catalunya farà sentir la seva veu afirmant el desig nacional de llibertat.

Abans, però, es planteja una qüestió, de procediment i de principi, a saber, en haver de puntualitzar la nostra actitud i el nostre criteri quant a la forma de reprendre Catalunya les seves llibertats polítiques. Revolució? Guerra civil? Guerrilles? Constitució? Cop d'Estat? Sembla establert que Espanya està en mans d'un general i d'un partit minoritari, fins ara sostingut per Hitler i Mussolini. El general es diu Franco i el partit Falange i aquest darrer està sostingut per monàrquics, requetés, clericals i una part de l'exèrcit. General, partit, aliats i militars afins, s'aferran al poder, amb més afany, a mesura que s'escursen els dies del Gran Reich alemany, d'aquest gran Reich alemany que els ajudà tots plegats a interrompre la vida legal de la República espanyola per implantar al lloc d'aquesta un règim pro-hitleria que Franco no ha gosat mai a fer plebiscitar pel poble.

Cal doncs enfocar necessàriament, pràcticament, es dir, tocant de peus a terra, la caiguda del règim falangista i la represa de la vida política a Espanya i a Catalunya. Parlar d'autodeterminació a tort i a dret, sense abans haver resolt aquell problema previ, ens sembla igual que començar una casa per la teulada o discorrer tan ingenuament com la pobra lletera de la fuala. Serem tan autodeterministes com es pugui, quan arribi el moment si arriba. Però mentre tant no podem negar que el 19 de juliol de 1936 hi havia a Espanya una República i a Catalunya un Estatut i que la solució jurídica i legal del problema polític creat per Franco amb la seva rebel·lió pro-hitleriana, és la represa immediata, pura i simple, de la normalitat republicana i estatutària.

A Madrid, a Barcelona, a Bilbao, els presidents Martínez Barrio, Irla i Aguirre, respectivament, formaran governs de tipus nacionals segons les bases polítiques de 1936 o amplantant-los, si així ho creuen convenient, d'acord amb les necessitats o les realitats actuals. I aquests governs convocaran eleccions i el poble — els pobles! — expressaran llurs voluntats. Aleshores serà el moment dels fets, de l'oportunitat històrica, de la plasmació en realitats polítiques de totes les inquietuds, desigs i reivindicacions nacionals.

Però no oblidem que hi ha una realitat espanyola actual, una altra realitat espanyola pròxima i una realitat europea permanent. Amatents a totes les realitats i preparats a totes les eventualitats, la nostra posició ferma, sòlida, realista, és la de rebutjar solucions i procediments que no ens assegurin, com a mínim, de seguida, la represa de la vida autònoma de Catalunya, solucions confuses de tipus bèl·lic i violent darrera de les quals es dibuixi l'interrogant d'unes noves Constitucions. No. Volem una base legal, ferma, jurídicament indiscutible, per començar la nova vida. I aquesta base de partida, és l'Estatut, és la República espanyola.

La vida represa, la llibertat restablerta, el poble parlarà. Des d'ara i per quan arribi aquesta hora desitjada amb tant d'afany, insistim a manifestar que el nostre vot serà per a una solució del plebiscit nacional català més àmplia i més substantiva que la continguda en l'Estatut del 1932 i estem segurs que amb nosaltres tindrem les voluntats de tota la democràcia catalana.

— JA HO VEUS, HIMMLER AL PODER, LA GUESTAPO ENS FARA LA GUERRA!
— CALLA, CALLA, QUE JA FA PROU TEMPS QUE ENS LA FA

EL NOSTRE CATALANISME

per Josep TORRENTS

Per què som catalanistes, i per què ho som en el sentit més ampli i més absolut de la paraula, no sabríem pensar en res més, en aquestes hores de lluita i d'esperança, que en la Pàtria desfeta i empobrida, en el país insultat i saquejat pels que de fora vingueren, amb el nostre idioma nacional bandejat del llibre, de les escoles, de la premsa, del teatre... No l'han bandejat de la intimitat de la llar per què no poden, i és allà on dura i perdura la flama vivent de la nostra ànima nacional.

I perquè som catalanistes, no podem pensar en altre cosa que en la tasca feixuga i de sacrifici que tenim al davant. Ho tenim tot per fer. Tots els catalans estem d'acord en reconstruir la Pàtria, i en fer de Catalunya un exemple vivent de país treballador i democràtic, que estima la llibertat per damunt de totes les altres coses. Però potser l'acord no és tan absolut, en allò que es refereix, als camins a seguir, per arribar al final desitjat. Hi ha qui prefereix avançar per un camí que hi menaria molt aviat si l'optimisme no els enganya, i n'hi ha d'altres que prefereixen avançar per un camí sembrat de pedres i d'obstacles, però que consideren més segur i més eficaç. Els primers voldrien donar el pinyol i els segons voldrien fer la feina. Tots hi van de bona fe i amb una indiscutible llealtat.

Ara bé, el pinyol, per brillant que sigui i per efectes que tregui, no està admes en bona música. El treball silencios, obscur, sacrificat si voleu, no ha deixat encara mai de donar el seu rendiment.

Cridar deu vegades cada dia Visca Catalunya lliure i es fer quelcom de molt brillant i que ja molt bonic, però que, en realitat serveix per a ben poca cosa. Treballar per Catalunya deu minuts cada dia i en silenci es fer quelcom de positiu per a que Catalunya pugui esdevenir lliure.

En catalanisme tot té la seva valor i no hi ha cap matèria a rebutjar. El catalanisme virol i romàntic del 900, i el catalanisme ardit i intransigent dels nostres dies, és donen encara la mà per damunt de prop de mig segle de batalles. Però senyoreja per damunt de tot l'esforç titànic i pacient de l'obra realitzada en un quart de segle, el recobriment del nostre idioma nacional. Mai en sentírem prou grat a Mestre Fabra, el primer dels catalans. Sense aquest màgic recobriment, res hauríem fet de perdurable, i el període virol i romàntic subsistiria encara en els nostres dies.

En qüestions de catalanisme, nosaltres hem donat la volta i hem tornat al nostre punt d'origen. És així que mai no podem negar ni oblidar, al que fou el nostre primer mestre en catalanisme: Enric Prat de la Riba. Amb uns cabals limitadíssims, i amb unes atribucions ben escasses, l'artífex màxim de la nostra Mancomunitat, construïa en silenci, i pedra sobre pedra, el bell edifici que una dictadura militar havia d'enderrocar.

Partint d'aquest principi, quines possibilitats no tenim amb l'Estatut de 1932? Recordem uns mots que varem sentir del Sr. Amadeu Hurtado en els dies en que es discutia a les Corts espanyoles l'articulat de l'Estatut de Catalunya. Deia l'il·lustre polític català que amb l'Estatut a les mans, i en el terme de 10 anys, Catalunya podia esdevenir un jardí.

Els catalans tenim un defecte evident. En tenim molts, però n'hi ha un que es fa més evident que tots els altres. Hom diria que el treball obscur ens fa por i que les tasques brillants ens acaparen. La improvisació se'ns emporta, i la reflexió ens desempara. Som dels que no hem cregut mai en aquella paraula tan amable del seny català: Sempre ens ha semblat un honor excessiu que ens fessin, i no podem deixar de recordar que aquest mot s'aplicava sempre a Prat de la Riba i que no hi ha cap motiu per a que se n'empari la col·lectivitat catalana. Una flor no fa estiu, ni dues primaveres.

Segueix pag. 2

Diàlegs interiors

EL ROMANTIC

i el realista per Domènec de BELLMUNT

Si un dia us atureu en la vostra cursa desenfrenada de la vida aprofitant un recer acollidor, sota una roca, vora d'una font d'aigua ben clara, a l'ombra d'un pollancre exhuberant, sentireu dintre vostre una cridoria violenta, discussions sorolloses, poèmiques sorprenents. No és el diàleg de la consciència amb el pecador, ni la conversa de la fantasia amb la reflexió, ni el clàssic careig entre la realitat i el somni. No. És la resultat d'una pugna entre els dos personatges sovint oposats que hi ha dintre de vosaltres mateixos.

Cada mortal va pel món amb una caboria, un ideal o una obsessió. Un invent, desfici d'amor, la quadratura del cercle, el moviment continu, les curses de cavalls, l'equilibri europeu, l'antielericisme. Ultra els objectius primordials de cadascun, ocupant el centre de llurs mons ideals, hi han encara els objectius satèl·lits, les motivacions secundàries dels nostres actes.

Nosaltres els Catalans coincidim gairebé sempre en la mateixa obsessió: Catalunya, el catalanisme, la pàtria. A casa o a l'estranger, a l'exili o en croisiere de plaer, al continent o a Amèrica, en plena riquesa o debilitats amb la misèria, a l'hotel o al camp de concentració, pie de salut o a l'hospital, el català normal no abandona mai la seva caboria màxima: Catalunya. I és a l'entorn d'aquesta idea única, permanent, obsessionant, que tenen lloc dintre nostre les àcides polemiques a què hem al·ludit. El fenomen regularment se sol desenrotllar de la curiosa manera que anem a explicar.

Dintre de cadascun de nosaltres hi ha un romàntic, un enamorat de la idea de la independència de la pàtria. La Catalunya ideal de qualsevol català autèntic, normal i decent, és una Catalunya geogràficament vaga, sense límits definits, però sota, rebalada d'una estiorada en el mapa del món. En aquesta pàtria ideal tot seria català: les sardanes, els panellets, els tortons, el pa, el vi, els trens, els mossos

d'esquadra, els funcionaris, les llevadores, els guàrdies d'assalt, els diaris, els mestres, els llibres de versos, els sabaters, els sastres, els cuiners, els jutges, les baralles, les bufetades dels guardies-civils. El país estaria constantment enguirlanant de romani i de ginesta i finestres i balconis i portalades serien plenes de banderes catalanes. Els forasters serien benvinguts sempre que ens fessin compliments i reverències i elogis de casa nostra. No hi haurien problemes socials, i si n'hi haguessin ens consoaria el fet que serien catalans, amb vagues catalanes, bombes catalanes i pistoles catalanes. Tot seria generós, bell, bonic, grandís i magnífic. Un govern nacional dirigiria els destins de la pàtria independent i encara que cometés errors li ho perdonaríem perquè serien errors catalans.

Em seguiu? Aquest separatisme romàntic dels catalans és un estat latent, una obertura de llum en els fons del nostre subconscient. Però no és tot. Es Catalans som romàntics en el somni i realistes en la vida. Quan baixem dels núvols vaporosos de la il·lusió i toquem de peus a terra, ens adonem de la realitat i tractem de pactar-hi, de negociar-hi. En el fons, de fet callar amb l'esperança d'una promesa llunyana la il·lusió romàntica de que hem parat.

En obrir els ulls, sentir el fre de les rajoles i rebre a la galba la carícia d'un ventjol matiner, nit fem el mapa d'Espanya i sentim com una llosa de marbre que gravita damunt nostre. Allà, al nostre davant, hi ha una Catalunya dividida en quatre províncies amb noms espanyols, formant una « regió » integrada a la massa peninsular per una línia occidental en part marcada per l'Ebre. Al nord és Pireneus que ens separa de França o que ens uneixen amb uns Cerdanya i un Rosselló i un Vallespir completament absorbits per França. A l'est, la mar Mediterrània, que és, de moment, una mar britànica, francesa, espanyola, turca, italiana, grega i russa.

Segueix pag. 2

AUTODETERMINACIO

per Angel Ferran

En els plans de reconstrucció del nostre poble hi ha un punt enlluernadorament lluminós cap al qual convergim, i s'hi enlluernem, les mirades de tots els homes enamorats de la llibertat: el principi d'autodeterminació, la voluntat d'autodeterminació.

Bell mot, bell principi, bell dret, bella voluntat. Però, de que es tracta en concret? Del principi segons el qual els pobles tenen el dret, quan s'expressen la voluntat, de decidir per ells mateixos. Decidir que? Allò per a la qual cosa tinguin sobirania, es a dir, autoritat absoluta per a decidir. I diré: reclamem la sobirania. I preguntarem aleshores: quina? Tota.

Però resulta que avui dia ningú no té el dret absolut d'autodeterminació perquè la sobirania absoluta no existeix. Fem el que ens deixem fer o allò que som prou forts per fer venuda. Posició explícita o tàcita; l'autodeterminació és, així, una resultant de forces diverses o oposades.

Però per a l'autodeterminació cal la voluntat, a més, tant de l'individu

com de la col·lectivitat. El primer, per a voler una cosa determinada s'ha de posar d'acord amb ell mateix perquè dintre d'ell hi té raons i desigs contradictoris que es combaten. Tant mes quan l'acord s'ha de fer entre un gran nombre d'individus amb pensaments, raons, desigs, interessos i visió diferents.

Aquestes diverses maneres de pensar classifiquen i agrupen els individus i d'ací neixen els diferents partits polítics. Però, es que hi ha algú o algun partit polític que vulgui, dicim que vulgui, ésser governat pels seus contrapuntants? No cap, creiem, perquè si així fos no tindria raó d'existir. Tots doncs, són partidaris de l'autodeterminació pròpia, però com que són democràtics (els partits autoritaris no ens interesses) aquesta autodeterminació ve condicionada pel contrapunt de les voluntats contràries o diferents. I això que succeeix en els països on questions d'ordre interior és minimitzat cada dia més en les d'ordre exterior. I tot es va fent exterior.

Segueix pag. 2

El romàntic i el realista

(Continuació)

Si el vostre examen el feu ara, avui, en aquest moment, veureu el panorama més somبری encara. A cada-una de les quatre « províncies » catalanes hi trobareu un « governador » espanyol, guarnicions militars espanyoles, administradors de finances espanyols, policies espanyols, magistrats espanyols. Però això no és res. Demà, quan Franco s'hagi enfonsat a l'abisme de la catàstrofe nazi, sortirà de Catalunya, i visitareu les quaranta-cinc províncies espanyoles restants per adonar-vos que la mentalitat espanyola és una mentalitat castellana, que el nom de Catalunya gaça totes les rialles, que els mots « independència catalana » aixecaria les pedres contra nosaltres. Aquest experiment el podeu fer ací, a l'exili, parlant d'aquests assumptes amb emigrants espanyols amb simpatitzants...

Espanya existeix, l'exercici espanyol existeix, la marina i l'aviació espanyola existeixen, la fòbia antipolítica catalana existeix, la realitat geogràfica catalana existeix. Catalunya pot aspirar immediatament a una independència total? És pot creure viable que Espanya s'avingui a donar-se de Catalunya sense lluita? És pot creure possible que les grans potències sostinguin desinteressadament la creació d'una Catalunya independent? La seva posició geogràfica no la posaria sempre sota la tutela, mandat o sobirania d'un gran Estat europeu que hauria de protegir-la de les invasions d'una Espanya hostil? Ja veurem com es prepara la Conferència de la pau que seguirà a la suspensió d'hostilitats i sota quin signe es celebra.

De moment, el sentit realista de la política catalana l'ha de portar a sostenir la República espanyola, regim sota el qual Catalunya aconseguí un començament d'autonomia. Figures prestigioses de la República s'havien jugat la seva popularitat advocant per la comprensió del cas de Catalunya i en poc temps l'activitat lleial de la nostra terra envers l'Espanya republicana li havia valgut un canvi de posició per part de moltes masses castellanes. Aquest realisme català ha d'imposar-nos dues polítiques, dues ac-

tuacions divergents, però que es completen: una de cara a Catalunya per enfortir-nos, per unir-nos, per convertir-nos en un tot nacional, puixant, poderós i unànime; una altra de cara a Espanya per demostrar-li que la seva grandesa, que la grandesa ibèrica només pot aconseguir-se amb una Catalunya lliure actuant de conjunt amb una Espanya nova, liberal, comprensiva i generosa, que miri sense reserves el desenvolupament de les nacionalitats ibèriques.

Una Federació d'Estats republicans ibèrics faria la grandesa de tots i asseguraria la llibertat de tots. No hi haurien problemes catalans, ni bascos, ni galles, ni castellans. Hi hauria una voluntat comuna de pau i de progrés i s'obririen camins per a dur-la a terme. Units per a un esforç col·lectiu de defensa, units per concerts econòmics i financers, units per a una obra comuna de política exterior aparellent com un bloc granític, però lliure cadascu de fer pujar la casa llur amb esforços propis de treball, d'economia i de cultura.

El nostre realisme ens fa pensar en nosaltres però ens obliga també a pensar en els altres. Car els altres, « Espanya », també té el seu maximalisme romàntic, com hem dit abans i aquest maximalisme la porta a excessos delirants d'unitarisme i centralisme que mai no li han donat bon resultat. Hem de fomentar, doncs, el realisme castellà per tal que vegin que una Catalunya perpetuament hostil, enutjada, reservada, malfada, no li interessa, com l'experiència ha demostrat abastament. El problema català, el càncer català, l'espina catalana, no li donarà mai tan bon resultat com una Catalunya amiga i cordial entusiasta i oberta, generosa i lleial que fou la Catalunya republicana del 1931 i del 1936.

Fixem posicions, concretament amb claredat els nostres punts de vista. Que de les potències interiors entre el nostre « jo » romàntic i el nostre « jo » realista n'aparegui una voluntat superior i enèrgica de no tornar més al sidralisme verbal d'altres temps, de tocar de peus a terra i de no jugar amb il·lusions sagrades.

REFLEXIONS d'un Catalanista

Entrevista imaginària per Eugeni XAMMAR

Quin zúfec! Tota la vila de Tolosa del Llenguadoc regalava sota la pluja. El Doctor Aguasca estava en el seu element.

L'il·lustre President de Union Nacional Espanyola, modest dirigent d'Aliança Catalana i conseqüent militant d'Esquerra Republicana de Catalunya no té un no per ningú. Per a concedir-me una entrevista no es va fer pregar. Quan li vaig dir que l'entrevista seria imaginària la seva satisfacció fou visible. Amb la senzillesa que el caracteritza el Doctor Aguasca em va dir:

— És la primera entrevista imaginària que em fan d'encà que em fan entrevistes.

Tot es comença.

Al Doctor Aguasca no li agrada perdre temps i a mi encara menys. Pel tenor de les seves respostes, el lector comprendrà quina fou la intenció de les meves preguntes.

— ... ?

— En diem Aliança Catalana i no en diem Aliança Nacional Catalana perquè no ens agrada ferir la susceptibilitat dels altres. Preferim que els altres fereixin la nostra susceptibilitat.

— ... ? A París s'entenen i ballen sols. Si ells en diuen Aliança Nacional de Catalunya ells sabran perquè. Potser a París els catalans són susceptibles i els espanyols no ho són. A Tolosa passa al revés. Els espanyols de Tolosa són molt susceptibles i els catalans no en són gens. París és París i Tolosa és Tolosa. La zona Nord és la zona Nord i la zona Sud és la zona Sud.

— ... ?

— Exacte. Té tota la raó. Soc President de la Union Nacional Espanyola i soc dirigent de l'Aliança Catalana. Soc un home clar i sistemàtic. Com President de la Union Nacional Espanyola soc susceptible i exigeixo que el predicat de nacional sigui reservat per a la Union Nacional Espanyola exclusivament. Com dirigent de l'Aliança Catalana renuncio al predicat de nacional per a l'Aliança Catalana i la meua susceptibilitat no reb cap ferida perquè, en tant que dirigent de l'Aliança Catalana considero que jo no tinc dret a tenir susceptibilitat.

— ... ?

— Un gran sacrifici. Però quan es tracta de la reconquesta de Espanya i de l'afirmament de Franco i Falange els sacrificis no compten. A canvi de que Espanya sigui lliure i independent, Catalunya pot sacrificar sense inconvenient la seva personalitat nacional. Encara hi sortirà guanyant.

— ... ?

— Comprèn la seva curiositat. Tothom em fa la mateixa pregunta i cregui que no és fàcil contestar-la. La Junta Suprema és com la salsa del mateix nom: ningú no sap ben bé com està feta i cadascú la fa una mica a la seva manera. Però tant la Junta Suprema com la salsa suprema són excel·lents. L'home que refusa una salsa suprema amb un arroc blanc, uns xampinyons o uns espàrrecs, es que no sap menjar. L'home que no acata la Junta Suprema quan es tracta de la reconquesta de la llibertat i de la independència de Espanya, és un mal patriota i un falangista honorari.

— ... ?

— Això sí que no ho sap ningú. Els de « C.N.T. » diuen que el President de la Junta Suprema és Gil Robles. Son ganes d'enraonar. El senyor Gil Robles té indubtablement totes les condicions que es necessiten per ésser President de la Junta Suprema. Però si el senyor Gil Robles és President de la Junta Suprema el primer que no ho sap és el propi senyor Gil Robles. Sobre aquest punt a la Union Nacional Espanyola tenim idees molt clares. El secret ha d'ésser absolut i el misteri total. Un canonge de la catedral de Jaca, arribat fa pocs dies amb una missió confidencial del President de l'Audiència de Burgos per al general Eisenhower, em va assegurar que el President de la Junta Suprema era jo mateix. És molt possible, però jo no ho creuré fins que ho vegi. Mai m'ha agradat fer-me il·lusions. La Junta Suprema serà el Govern d'Espanya un cop acabada la segona reconquesta (1) i si jo soc ara el President de la Junta Suprema sense saber-ho, mes tard seré el President de la República i ho sabrà tothom. I si jo soc President de la República en Gil o en Pons hauran d'ésser Presidents de la Generalitat. Vostè creu que tot això té solta ni volta?

Malgrat que la pregunta fos feto molt amablement vaig negar-me a contestar-la. Si el Doctor Aguasca vol conèixer les meves opinions que em faci una entrevista imaginària.

Autodeterminació

(Continuació)

S'ha demostrat en aquesta guerra que no hi ha economies tancades. Tampoc no pot haver-hi polítiques tancades. Ni règims tancats. La sobirania absoluta no existeix, per tant, mes que en funció de la força absoluta. I ja veiem els resultats.

Passant de les generalitzacions al cas particular de Catalunya ens trobem amb un principi posat, una aspiració expressada, un dret reclamat. Però, què entenem amb aquest mat d'autodeterminació? La facultat de constituir-nos en Estat independent, és a dir, la facultat de governar-nos nosaltres mateixos i com ens sembli per a no unir-nos amb ningú o per a federar-nos després amb qui ens vingui de gust, si l'altre vol. Però el sol emunciat d'aquesta proposició implica dues coses inicials:

a) que una majoria suficient dintre del nostre país hi estigui d'acord.

b) que també hi estigui d'acord una majoria suficient a la resta del territori governat per Madrid.

Perquè es realitzi el primer punt és necessari que a Catalunya no es pugui témer que la separació doni el poder a un sector menys lliberal que la resultat de les forces que vagin governant la resta del territori. Molts podrien ésser que pensessin que nos valdria la pena de reclamar la llibertat a l'exterior per a lliurar-se a la tirania interior. Aquest perill pot considerar-se eliminat puix Catalunya té una tradició liberal molt més arrelada que la resta de la Península i per tant hi ha una presumpció de defensa de la llibertat molt més fonamentada per a l'esvenidor. Però per això mateix - i acielunt b - per aquest superàvit de liberalisme nostre és pel que el dèficit de l'altre columna pot pesar, en sentit contrari.

Catalunya es troba en el punt en que Mazzini sostenia que els italians de la mateixa manera que els austríacs haurien de tenir la facultat de

fer el que els semblés, governar-se ells mateixos a llur manera i anar a la recerca d'allo que els semblava ésser per a ells la felicitat italiana sense interferència d'aquells que no eren italians. Li hauria semblat tan socialment injust que els austríacs fossin sotmesos als italians com que aquests haguessin d'ésser com als austríacs.

Però per resoldre el conflicte, tan en el temps de Mazzini com en el nostre no hi ha mes que dos procediments: o el mutu acord, pel convenciment de mutus avantatges, com en el cas de Suecia i Noruega l'any 1905, cosa que imposa un gran progrés en l'opinió pública adversa, o per la força, venent militarment, si, militarment, l'adversari amb guerra, ruïnes sang i superioritat militar final; com en el cas de la Italia de Mazzini l'any 1870 o el de les colònies espanyoles i la Nova Anglaterra des de 1776 al 1898. Es creu possible algun d'aquests dos camins? Quin? Com? Aleshores es pot parlar d'autodeterminació, altrament el no: no té sentit i no és més que una simple expressió diguem-ne platònica.

Hi ha però un tercer cas, i és el que suposaria que en la reconstrucció d'Europa convingués als vencedors que, per un motiu o altre, hi hagués a càrrec i extrem dels Pirineus una Catalunya: una Bascònia independent. Aleshores l'autodeterminació no consistiria en altra cosa que a seguir el consell d'Epictet: « faras el que voldras si no vols fer més que allo que vulguin els déus ». I si ens hi presentem units, capacitats, nets, civils i ben diferenciats, potser es trobarà que els desigs dels déus siguin els nostres.

Que fer aleshores? Prendre l'autodeterminació de treballar Catalunya endins - catalans amb catalans - per millorar-nos; Catalunya enfora per a fer-nos comprendre - pels espanyols - amb espanyols i pels europeus.

El camí de Catalunya LA IDEA DE PATRIA per Baptista Xuriguera

Hi ha en l'home un sentiment natural que el porta a estimar la seva Pàtria.

Fill del costum, de l'ambient que l'ha vist néixer, l'home estima els éssers amb els quals ha conviscut. D'igual manera l'infant estima els braços que l'han acollit i l'han ajudat a nodrir, els objectes que l'han rodejat i han omplert primerament els seus ulls; la vibració de les veus amables que l'han agombolat, el paisatge que s'ha presentat a la seva mirada, el clima que ha pesat damunt el seu cos, l'aire, en un mot, que l'ha acaronat i que respira.

L'amor als éssers i a les coses familiars ha estat sempre en la persona una inclinació natural i plena d'humanitat.

La Pàtria s'assembla a una mare. La mare estima el seu fill. Sent encara ben seu el petit ésser i veu que aquell la necessita imperiosament. Potser si l'infant no fos la seva mateixa carn i la seva mateixa sang, la mare no arribaria a estimar-lo tant. Ara, si veu al petit propiament com una part d'ella i s'hi lliura generosa, fent-li donació completa de tot i no vacil·lant davant l'esforç i el sacrifici.

En canvi, l'estimació del fill envers la mare, és instintiva. L'infant cerca l'afecte, la consideració i la satisfacció. S'acull a l'afalac, a la simpatia i al gaudi. Es dona a qui li ofereix mes motius de compliment i de benaurança. L'amor filial és, durant la infància, un sentiment egoista.

Les reaccions de l'home s'assemblen, en general, a les de l'infant. L'home estima el quadre a dins del qual es desenvolupa la seva vida. L'home estima l'ambient que el rodeja i que, en certa manera, ell ha ajudat a formar. I el seu ambient el componen la família, el treball i el poble.

La idea de Pàtria enclou les afinitats existents entre l'home i els seus semblants. En aquestes afinitats hi tenen un lloc preeminent la llengua, els costums i el caràcter. Totes aquestes expressions, situades en un punt geogràfic determinat, formen una representació de matísos, un conglomerat de factors ideals que tenen un origen semblant, formen una ànima social: és la Pàtria.

La Pàtria aplega totes les partícules que se sent enviers ella és un sentiment palpable. Aquest amor s'assembla a l'amor filial. En efecte, la Pàtria és com una mare que aplega sota els seus braços tots els seus fills amb igual afecte.

Si l'amor vol dir desitjar el bé a una altre persona, l'amor a la Pàtria representa la voluntat de veure-la florir i prosperar, feta i bella, pura i gran. Com mes qualitats es descobreixen a la Pàtria, mes gran és l'amor que se li porta.

L'amor a la Pàtria és un sentiment jove. L'home que estima la seva Pàtria, no ha perdut encara les virtuts humanes que dona en gran part la joventut.

La Pàtria no és mai una idea abstracta, ni un paisatge inconegut, ni un llenguatge estranger. La Pàtria no va sempre lligada al mot Estat. La Pàtria és la cara coneguda, la terra on s'ha viscut, la llengua de la mare, l'adagi expressiu dels avis, el riu que banya la comarca, el bosc que guarda la muntanya, la sentor de les plantes, l'aire, el sol i l'ona del mar.

La Pàtria aplega totes les particularitats d'un mateix poble, no solament en l'actualitat sino fins i tot a través dels temps. La Pàtria és també la història.

La Pàtria és la Nació.

La Voluntat Catalana

La situació política actual porta tots els homes a definir-se i mes que ningú als catalans.

Les reivindicacions del poble de Catalunya no poden ésser les mateixes ara que en el 1936. La convulsió mundial que seguirà a la desfeta del nazisme donarà a tots els pobles una responsabilitat moral que no tenien abans; tindran que vetllar a més de la seva seguretat individual a una seguretat col·lectiva. Els compromisos internacionals contrets per evitar que una altre alia feixista pugui arrossegar de nou al món a una nova guerra, farà que cada un tingui que contraure unes obligacions amb relació a altres pobles.

I quan això succeeixi, quina serà la posició de Catalunya? Com de costum ens demanaran un esforç, un sacrifici, una superació en les nostres reserves d'homes i material. I tot això a canvi de què? Com sempre, sense contrapartida de la part dels espanyols.

Es per això que quan arriba aquest moment serà necessari que tots els catalans estiguin més units que mai: que ne pugui fer-se de nosaltres el que es vulgui. És necessari que Catalunya, que tindrà un participació efectiva, tingui també vot i veu i que sàpiga, si ha de donar la sang dels seus fills, perquè la dona.

Que per una vegada s'escolti la veu del poble de Catalunya que és l'eterna victima.

POI GAYNES.

El nostre Catalanisme

(Continuació)

« Amb l'Estatut del 1932 a les mans... » FOC NOU ha fet remarcar sempre que això no significa cap renúncia i que cal prendre'l únicament com a punt de partida — tenim una tasca immensa al davant nostre. Els homes que hauran d'aplicar-lo, no es trobaran abocats a una feina brillant, sino a una labor dura i obscura, de sacrifici i de tenacitat, de feina i d'esperança. Tots sabem que no és aquest el camí que es va seguir, i no cal donar la culpa a ningú perquè tots la tenim, i allo que realment té valor en aquests moments és ens ha de donar confiança en l'avenir, és que tots ho reconeixem. Hi ha, en això, unanimitat de criteri.

I bé, si tenim aquesta arma a les mans, perquè voler correr una nova aventura, i confiar en les promeses amables, en l'afalac i el ditribúmbic, en les il·lusions i els castells en l'aire, si tenim encara per fer tota la feina que varem deixar a casa nostra?

Al banc del nostre treball quotidià, ens esperen encara les eines i l'obra tot just començada. Això ja es ben nostre i no ens ho ha de donar ningú ni tan sols ho hem de demanar. Tot el més que hem de fer, és allo que fa un obrer cada diluns al dematí: reprendre la tasca abandonada el dissabte al vespre.

Això potser no es massa brillant, però Catalunya ens ho agrairà molt, no en tinguem cap dubte.

“LA TAVERNE DU MIDI” i el Casal Català de Bordeus

Es diu que el català ha nascut al tren. A mi personalment gairebé em va passar això. No és broma. Sovint vaig per aqueixos mons de Déu. El meu temperament de viatger incansable no s'adui gens amb els oficis d'apotecari o de professor. El català mai no ha donat esperits contemplatius. Adhuc Ramon Llull, el nostre místic per excel·lència, fou un rodamons. Quan surt un que es disfressa de moro, com Domènec Badia (Al-Bey el Abassi) se fa remarcar també per la seva videsca de correr terres. En un moment que el militar espanyol no volia aventures transoceàniques volgué buscar un català, el general Prim, perquè anés a Mèxic, perquè anés a l'Àfrica. I encara avui, amb els galles i els bascos, són els únics peninsulars que fan la volta al món (fruiters mallorquins, venedors de torrons alicantins, valencians de l'Horta, fills dels navegants catalans i dels marçants de l'Edat Mitjana, dels almoçavers i dels agents dels consolats de mar).

El català, malgrat el seu cosmopolitisme, és i resta català. Mai no es deixa vencer per l'esperit d'assimilació. Adhuc el que arriba a assolir situacions socials brillants,

el seu pensament vola cada dia vers el seu país natal. El seu esperit de solidaritat el porta a reunir-se amb els seus compatriotes catalans. Tota Amèrica, tant del Nord com del Sur, està plena de Casals Catalans.

A França, des de que la llibertat d'associació ha tornat amb la IV República, hem vist florir per tot arreu els Casals Catalans: a París, a Perpinyà, a Tolosa, a Bordeus...

El català que arriba a Bordeus, el que s'atura allí solament unes hores o el que va a prendre el tren, en front mateix de l'estació troba la « Taverne du Midi » transformada en Casal Català. Fa pocs dies, per uns instants, jo he estat l'hoste d'aquells amics de Bordeus. Fou l'amic Vidal Agramunt qui m'ha presentat els companys d'allà baix. Veig un escut de Catalunya a la façana. I dintre, damunt de les taules, veig el nostre FOC NOU. Tothom el llegeix, tothom espera amb delit l'arribada del nou número. Uns moments de conversa agradable. Unes encaixades amicals. I després tothom a treballar.

Artemi VILA.

(1) La primera reconquesta d'Espanya va durar set segles.

Pel camí de la Unió

FOC NOU, al servei de Catalunya. també el portaveu de tots els catalans sense distinció d'idees ni matisos, i jo, com a català que vol ésser lliure, com a llibertari de conviccions arrelades, que vol la llibertat de Catalunya i de tots els pobles ibèrics, escric aquestes ratlles per si em dignen publicar-les. Son filles del gran desitg que fins de veure feta la veritable unió de tots els catalans...

Si veritablement volèm restablir els nostres principis de llibertat i justícia, cal fer la unió de tots els catalans, però tenint en compte que només podem fer una Catalunya lliure, els catalans de sentiments humans, els que tenim un concepte elevat de la llibertat i de la justícia. Res d'unions efímeres ni pactes amb els que han embutit de sang la terra catalana... Les altres terres ibèriques, perquè frotant-nos nets de culpes ens podríem molt bé embutar les mans i ferir la nostra consciència i en lloc de deslliurar Catalunya, podríem molt bé esclavitzar-la. Com de a molt bé Finoblidable Martí i Julià: « Una Catalunya lliure amb els catalans esclaus, no m'interessa. »

El camp estan ben delimitats: per un costat els que defensen el passat ple de penes i misèries per la seva desigualtat econòmica i social. Per l'altra, els que pensen en un avenir de germanor en el qual imperi una veritable justícia social. Sabem per experiència, perquè no hem perdut la memòria, qui són els uns i qui són els altres, d'on vingueren aquells catòlics organitzats en sindicats lliures, que en lloc de portar el Crist portaven una pistola i assassinaven els obrers dels carrers de Barcelona. Sabem qui assassinà Seguí i a Llaudet, qui atemptà contra la vida de Pestanya, qui matà a molts obrers que eren ànima i esperit de les reivindicacions proletàries, qui portà dies de dol i de misèria a la terra catalana i arreu d'Espanya.

Octubre! Octubre! quantes vicímes i martiris! no oblidarem mai que va ésser el començament d'una trajectòria, d'una trajectòria que encara continua. Qui foren els responsables tots ho sabem prou bé: son aquests mals cristians que el mateix assassinaven a un poble, com arrossegarien al Crist si tornava a la terra, monàquics i falangistes, que ara voldrien filtrar-se entre nosaltres per a aconseguir dos objectius: salvar-se i dividir-nos.

Fem la aquesta unió perquè es necessària, s'ha d'alliberar Catalunya, conquerir les llibertats que ens han estat arrebastades per la violència, però la unió ha d'ésser la de tots els autèntics antifeixistes, de tots els d'esperit liberal, de tots els que tenen sed de justícia, i tots plegats ens bastem i ens sobrem per alliberar el nostre país dels seus assassins.

Procurèm convencer a tots els antifeixistes que de bona fe és troben allunyats de nosaltres, no ens ha d'omoure l'odi ni la venjança. Cami-nem tots plegats vers un únic objectiu: l'alliberació de Catalunya i de tots els pobles víctimes del feixisme.

Josep FIGOLS,

(Vell militant de la C. N. T.)

NOTICIARI

LLIGA DE MUTILATS I INVALIDS DE LA GUERRA D'ESpanyA

El diumenge dia 5 de Novembre, es va celebrar a Tolosa l'Assemblea general de ts els Mutilats i Invalids de la Guerra d'Espanya, residents en el Departament de l'Alt Garona, amb assistència de dos delegats de la Direcció Provisional a l'Emigració, de la Lliga.

Es prengueren diversos acords entre ells el de no reconèixer cap més organisme que no sigui el de la Lliga. Es procedí democràticament a l'elecció de la Comissió Departamental que ha quedat constituïda així: J. Ferrando, president; A. Stentz, secretari; J. M. Serra, tresorer; J. Cuartiella i M. Vilasol, vocals. També foren elegits els companys Gimenez i Callardo com a delegats departamentals a la Direcció Provisional de la Lliga, a París. Per a facilitar els treballs d'aquesta Comissió es prega a tots els Mutilats i Invalids de la Guerra d'Espanya residents a Tolosa i Departament de l'Alt Garona, envien el més ràpidament possible les dades següents: Noms, lloc i data de naixença; professió, adreça exacta, naturalesa de la mutilació o invalidesa que pateixi (diagnòstic). To'ra la correspondència la d'adreçar-se a A. Stentz, 12, rue Temponnières, Toulouse. La Comissió.

AVIS

Es convoca a tots els mutilats i invalids de la guerra d'Espanya residents en el Departament de l'Alt Garona, a l'Assemblea general que tindrà lloc dissabte dia 18, a les deu del matí al cafè de l'Univers, de Montauban.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA (Alt Garona)

Per tal de portar a cap el projecte del Comitè Departamental d'E. R. C. de l'Alt Garona de reagrupar les Federacions d'E. R. C. estructura bàsica del nostre Partit, es prega a tots els nostres militants residents en el Departament de l'Alt Garona, que s'adreixin personalment o per escrit a la nostra Secretaria, facilitant els següents detalls: Nom i adreça actual, Centre, Població i Federació a la qual pertanyien, Població cap de « cantó » o la més important i més propera d'allà on viuen actualment, o amb la qual tinguin més facilitats de comunicacions.

Preguem que aquests detalls ens siguin facilitats incius per aquells que ja estiguin inscrits a la nostra Secretaria, residents o no a Tolosa. A tots els pobles on hi resideixin dos o més militants, poden fer-ho per carta col·lectiva si així ho preferixen.

Recomanem que aquest prec en interès del Partit i de Catalunya sigui complimentat el més aviat possible, donant-lo a conèixer a tots els militants que pel seu aïllament els sigui difícil de prendre'n coneixença.

També es prega a tots els militants inscrits a la nostra Secretaria i que bonament puguin fer-ho,

especialment als residents a Tolosa, que passin a fer efectiva a quò a mensual de 25 fcs. establerta per l'Assemblea Departamental del 22 d'Octubre.

Fem avinent que el desenvolupament de la nostra Organització Departamental i general, depèn en gran manera dels mitjans econòmics que ens facilitin els nostres militants.

La Secretaria, carrer de Metz, 48, es oberta tots els dies feiners, de 8 a 12 i de 2 a 6.

TARN I GARONA

El Comitè Departamental d'E. R. C. del Tarn i Garona prega als seus militants i als que vulguin ésser-ho, d'assistir a la Conferència d'informació que tindrà lloc a Montauban, Cafè de l'Univers, rue Saint Louis, el dia 26 de novembre a les 3 de la tarda, a càrrec del Sr. Martí Barrera, del Directori del Partit.

AUDE

Es prega a tots els militants del Departament de l'Aude que encara no s'hagin posat en contacte amb el Comitè Departamental, que ho facin per mitjà dels Delegats corresponents i a les següents adreces: Joan Prat, cafè Glacier, a Carcassonna.

Adolf Pujades, rue Saint-Hubert, a Bram.

Joan Armengol, 37, Plaça Gambetta, a Castelnaudary.

Josep Solé, Fonotarsche, Canet d'Aude, par Lézignan-Corbieres.

Joan Pratsvall, Servies-en-Val.

Josep Sabater, Ancienne Porte des Catalans, n. 9, a Narbonne.

Els interessats poden adreçar-se als delegats personalment o per correu, per tots els assumptes que facin referència al Partit.

Comitè Departamental d'E. R. C. de l'Aude.

LE PUY

Tots els militants del departament de l'Alta Loire es posaran en contacte amb el company Ramon Moral, 17, Grangevielle, Le Puy; el qual els hi comunicarà les darreres instruccions rebudes.

ACCIO CATALANA REPUBLICANA

Es convoca a tots els elements d'Accio Catalana Republicana dels departaments de l'Alt Garona, Aude, Ariège, Tarn, Tarn i Garona, Alts Pirineus, Gers, a la reunió departamental que tindrà lloc el proper diumenge dia 19 de novembre a les 2 de la tarda a la sala de reunions del bar de l'Opéra, plaça de Capitol, a Tolosa.

El Secretari Interi: J. FERRER AYMAR.

EL MANIFEST D'ACCIO CATALANA REPUBLICANA DE TOLOSA ACLARIMENT

Per un error de transcripció del Manifest d'Accio Catalana Republicana llençat pels afiliats del Partit residents a Tolosa de Lenguaodoc, que publicàvem en el número de la setmana passada, apareixia, en la primera afirmació: « i a tal efecte acordem ratificar llur confiança a l'ideari d'Accio Catalana Republicana »

na i llur confiança en els seus homes representatius » en lloc de « i a tal efecte acordem ratificar llur fidelitat a l'ideari d'Accio Catalana Republicana i llur confiança en els seus homes representatius ». D'aquesta manera el text és més clar i precís, cosa que altrament no succeïa.

AVIS

L'exiliat Joan Solà Prat, que viu actualment a Cantine Valzych a Auzat (Ariège) es va veure obligat a fugir de França per a refugiar-se a Andorra. Durant la seva absència, va perdre contacte amb el seu germà i la seva germana internats tots dos al Camp del Vernet. Ultimament han estat alliberats; però no ha pogut saber on es troben i totes les diligències han resultat infructuoses. Totes les persones que puguin saber-ne alguna cosa, son pregades d'adreçar-se a FOC NOU o bé directament a l'interessat, Joan Solà Prat, Cantine Valzych, Auzat (Ariège).

J. E. R. E. C.

Tots els antics components de les J. E. R. E. C. que encara no hagin establert contacte amb el seu delegat respectiu, o bé no hagin constituït el comitè local corresponent, ho comunicaran amb tota urgència als companys del Secretariat General M. Camarasa, rue de Metz, 48, a Tolosa; Herbert Barrera, secretari d'organització, 9, rue Sainte-Thérèse, a Montpellier; Josep Sans, secretari de propaganda i Premsa, 10, rue de Verdun, a Montpellier; i Sebastia Fraile, secretari d'informació a Le Collet de Deze (Lozère)

GRUP FEMENI DE LA J. E. R. E. C.

Havent-se constituït el grup femení de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català és prega a totes les militantes i simpatitzants s'adreixin amb llurs noms i adreces a la nostra secretaria d'organització Srta. Matilde Bertran, carrer de Metz, n. 48, Tolosa, tots els dies de 6 a 7 del vespre.

J. E. R. E. C.

Les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català del Departament de l'Alt Garona, s'adrecen a tota la joventut catalana i als seus militants en particular, invitant-los a assistir a l'Assemblea general i departamental que tindrà lloc el diumenge dia 19 de Novembre, a les 10 del matí, a la Secretaria del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, carrer de Metz, 48, primer, a Tolosa.

IZQUIERDA REPUBLICANA

Es posa en coneixement de tots els que han estat afiliats al partit « Izquierda Republicana », a Espanya, que a l'objecte d'ultimar l'organització en aquells departaments on no s'hagi fet encara, s'adreixin com més aviat millor al Comitè de Tolosa. Cafè de la Paix, plaça du Capitole, el qual transmetrà la seva adhesió a la Comissió Organitzadora de la regió a que pertanyin, o a la Agrupació departamental corresponent.

F. CALLOL.

Lluís Companys la seva vida la seva obra la seva mort gloriosa per Domènec de Belmunt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicació « Biografia Companys ».

LA MOLA

Dels nombrosos empresonaments polítics — dinou! — soferts per Lluís Companys en el curs de la seva atzarosa vida revolucionària, cap li produí tanta impressió ni li deixà uns records tan vius i profunds com el de la Mola. Només hi estigué tres mesos, però el fet d'ésser-hi amb « El noi » i amb germans de lluita com En Martí Barrera i En Botella i molts altres que encara es quedaren allí quan ell sortí en llibertat contribuïren a emocionar-lo. Però una circumstància especial, tràgica i dolorosa, fou sense cap dubte la que tení de sang i de dolor el record de la Mola.

En arribar a Maho, quan encara no havien desembarcat, aquell oficial de Marina digne i valent que estrenyí les mans d'En Companys en pujar al Giralda, se li atansà per dir-li a l'orella: — Senyor Companys, en Barcelona han assassinat a Layret.

Fou com una punyalada per l'esquena, com un cop de martell al cap. En Companys es quedà glaçat. En Seguí, que va oír les paraules de l'oficial de Marina, exclamà entre les dents: — Canalles! Ja saben el que han fet!

La desesperació i el dolor de Lluís Companys no tenia límits. La seva amistat entranyable amb En Layret, tota una joventut de lluita amb ell, el seu amor fraternal pel gran lluitador, la seva admiració pel seu talent i el seu cor convergiren en la seva ànima per fer-lo donar de la terrible perdua que representava el sacrifici d'En Layret. El dolor i la tristesa s'unien a la ràbia i a la sensació de fel de la seva impotència. Volia rompre les cadenes que el lligaven per anar a venjar el seu amic entranyable, volia cridar « assassins! », « criminals! », « covards! », volia posar l'univers com a testimoni d'aquella iniquitat, però les cadenes li recordaven que era un pobre captiu destinat als calabossos de La Mola i que entre Maho i Barcelona hi havien moltes milles de mar.

En Seguí li deia sempre: — Calma, Lluís, calma!...

El règim del castell, tot i ésser dur i cruel, els permetia de veure's de tant en tant i de canviar impressions entre ells.

Per sort, els republicans de Sabadell donaren aviat una rèplica adequada a l'assassinat d'En Layret, elegint diputat a Lluís Companys per una majoria aclaparadora.

La notícia de l'elecció de Lluís Companys per Sabadell fou rebuda amb entusiasme pels captius de Maho. El nou diputat a les Corts d'Espanya sortia de la Mola entre aclamacions i abraçades dels seus germans de preso per la llibertat dels quals En Companys anava a plejar al Parlament espanyol.

La població obrera i republicana de Maho li feu una rebuda i un

comiat entusiàstic que l'encoratjaren més encara per a dur a terme la simpàtica missió que es proposava.

Companys defensà al Parlament els seus amics de captiveri i aconseguí de seguida endolir el règim penitenciari a què estaven sotmesos i al cap d'un temps llur alliberació.

LA MORT DEL NOI

Salvador Seguí tornà a Barcelona més embalat que mai i decidí a reprendre la lluita sindicalista amb una empena i un brao més forts que abans.

Immediatament li arribaren nombroses menaces i més d'una vegada hagué d'esquivar temptatives d'assassinat per part dels pistolers a sou del Lliure. Però no feia cas de res. Era valent, audaç, decidit. El seu prestigi i la seva popularitat augmentaven de dia en dia. Els seus discursos en els mitjans memorables de les Arenes, del Teatre Nou, del Centre de Dependents i de la Bohèmia s'emportaven les masses obreres. La Patronal i el Lliure veïeren en ell un enemic de talla que calia eliminar per com fos.

Per tres vegades havien atemptat ja contra la seva vida: la primera al carrer de Sant Pau, xamfrà a Mendizabal. La segona en sortir d'un miting grandios a Catarroja (Valencia) i la tercera al davant mateix de casa seva, el 365 del carrer de Valencia.

El seu coratge, la seva valentia nobilíssima el perderen. Malgrat aquests tres advertiments seriosos, En Seguí anava pel carrer sense escorta, sense prendre precaucions de cap mena. En Companys estava cansat de pregar-li que es guardés, que fos prudent, d'advertir-li del perill que corria.

Una tarda, la del dia 12 de Març de 1923, el Noi anà a dinar a can Companys i després de dinar es dirigiren, com tenien par costum, a prendre cafè al Tostadero, el popular cafè de la plaça de la Universitat.

A la penya del « Tostadero » hi assistien habitualment En Companys, el Noi, el Botella, En Francesc Comes, En Peronàs i algun altre. Aquella tarda, després de la tertúlia de consuetud, Salvador Seguí sortí acompanyat d'En Botella i d'en Peronàs i En Companys es quedà al cafè acabant una partida molt animada de billar.

El Noi i els seus amics es dirigiren cap al carrer de Pelayo i les Rambles per anar al carrer de Sant Pau, on s'acomiadà En Botella. El Noi i En Peronàs seguiren per Sant Pau i pel carrer de la Cadena, fins que en arribar al carrer de Sant Rafael d'un grup de cinc o sis individus amagats darrera del xamfrà sortiren una vintena de trets de pistola que produïren la mort instantània del « Noi » i ferides gravíssimes a Peronàs. Els agressors, com era de costum en casos idèntics, fugiren i no foren mai trobats.

Politica d'Afirmacions

per J.-M LLADO FIGUERES

La certitud d'una victòria de les democràcies obligarà els republicans catalans i espanyols a reorganitzar-se, a posar-se d'acord i a establir un programa d'acció comú. Això s'ha fet i ja existeix un Comitè de Relacions de Forces Democràtiques en el qual els catalans hi participen.

Aquest front no té únicament una finalitat « anti », la de combatre un règim, sino una finalitat « pro », la de restablir la legalitat constitucional. Era indispensable precisar aquest objectiu, perquè altrament tornàvem a incorrir en el confusióisme que tants malentesos i tanter dissorts ha provocat.

Semblava, tanmateix, que per a pesar la gent d'acord, no hi havia altre mitjà que el de proposar una idea « contra » i no una idea « pro » com si només aquella pogués desvetllar passió i interès. Això ha fet que el país s'escindís en dos amplexos fronts — dretes i esquerrans — integrat cada un d'ells pels grups més diversos i àdhuc més antagonics.

On havia de conduir-nos una barreja semblant? Fa alment al 1934 al 1936 i al 1939.

Quan les eleccions de novembre del 1933, va constituir-se un bloc de dretes en el qual anaven de bracet clericals (Ceda) i anticlericals (Lerrouxistes); centralistes (monarquics), i autonomistes (Lliga) votants de l'article 26 i de la Reforma Agrària i els seus irreductible adversaris. Juidits per qüestions personals de pretendre i de banderes, les dretes es combatien mútuament, però estaven d'acord en una cosa: en el que detestaven.

Per la divisió de les esquerres republicanes que no saberen oposar un bloc homogeni i compacte a bloc heterogeni que tenien al davant, les dretes obtingueren molts diputats a Corts. Però fou l'endemà de les eleccions, quan es manifestaren els efectes d'una política « anti ». La Ceda no podia governar perquè no havia acceptat explícitament la República. Si els republicans no podien consentir-ho, els monarquics coaligats amb la Ceda tampoc, perquè això era trair la pròpia significació i la pròpia voluntat. Lerroux, encarregat del Govern, no podia governar sol amb el seu partit, s'no comptant amb l'assistència dels grups més o menys afins. Hagué de fer-ho amb el permís de la Ceda, fins que aquesta plantejà el problema que, fatalment es planteja en les grans coalicions en que cada grup aspira a exercir l'hegemonia damunt dels altres. I Gil Robles volgué participar en el Govern, el que li fou acordat i el que donà lloc al 6 d'Octubre.

Si cedistes i monarquics s'enemistaren l'endemà de les eleccions, cedistes i radicals no s'entengueren en el govern i, després de mil assaigs de conciliació, tot acabà amb el roscari de l'aurora. Resultats polítics de l'entesa electoral? Obra de govern realitzada en comú? Obra legislativa? Absolutament nul·les. Un home de dreta qualificava aquells dos anys de « bieni estèril ».

En les eleccions del Febrer del 1936 succeí el mateix: aliança de dretes amb el mot d'ordre « antimarxista », moviment buit d'afirmacions, inspirat per l'afany de combatre les esquerres republicanes. Aquestes s'aliaren amb altres partits més esquerristes en el Front Popular i sota un programa d'afirmacions concretes: restabliment de la Constitució, de l'Estatut, de la legalitat republicana, però així i tot l'endemà de la victòria esquerrista certs grups de la coalició hostilitzaven el govern homogeni que s'havia constituït i li feien la vida poc menys que impossible.

I el mateix es produïa entre dretes i esquerres amb motiu del 19 de Juliol, en que front a front es trobaven les dues grans coalicions. Què passà entre les dretes? Que allà on triomfaren, els homes de la Ceda foren prostergats i posats fora de la llei, i Gil Robles hagué d'expatriar-se, i els monarquics i catòlics foren absorbits pel falangisme. I que passà en el camp republicà? Que enlloc d'atruinar-nos tots en les posicions essencials, és a dir, en la defensa del règim, alguns volgueren fer la revolució avant — posant-la a la força. Quina revolució podia sortir d'una formació tan heterogènia? Com conciliar conceptes i interessos tan oposats? Tot això duia a una confusió extraordinària, restava força al Govern i en-

tussiasme al combatent, i contribuïen en llarga mesura a la desfeta.

Hom pot aplegar en un moviment: « anti » unes forces polítiques de significacions diverses, i no en l'horra de construir, de governar, no hi ha entesa ni eficàcia possibles, encara que cada partit es resigni (que no s'hi resigna) a deixar troços de la seva independència.

Tot això que evocuem sembla pertànyer a temps remots. És probable que algú es digui: « Perquè retreure fets passats, perquè deplojar errors que ja no poden evitar-se? » Simplement, perquè els esperits són lents a comprendre les lliçons de la història, i perquè poca gent té la voluntat d'acollir-les i de fer-les prevaldre. Cal, doncs, que li siguin repetides, perquè l'experiència serveixi d'alguna cosa.

Els records que ara retreiem han de servir per a fer-nos comprendre que només les posicions clares i les accions que responen a una finalitat concreta i afirmativa, donen bon resultat. Que la lliçó del 1933, del 1936, sigui profitosa.

Lluitem ara pel restabliment de la constitució del 1931, pel de l'Estatut de 1932, i pel de totes l'illes de la República. Unim-nos per a aconseguir-ho. I fem que aquesta unió sigui lleial, sincera i efectiva. Que arribi almenys a l'obtenció del resultat volgut. Després, el país decidirà. I nosaltres haurèrem complert el nostre deure.

EL QUE DIUEN I EL QUE FAN ELLS

El Sr Soldevilla i "El Salto, del jilguero"

Per un atzar ha caigut a les nostres mans un número del diari madrileny « Ya ». Entre notícies banals sobre estraperlistes detinguts o multats, notes de societat tan carrinçones com sempre, trasllat de restes fúnebres etc., hi ha quelcom que frapa la nostra atenció. És tracta del comentari sobre un llibre que Carlos Soldevilla acaba de publicar sobre la Barcelona vella. Sigui la que vulgui la posició actual de l'autor de « Valentina » — un dels aludits per Eugeni Xammar en el seu article de la setmana passada — el record d'aquells fulls de dietari que cada dia publicava « La Publicitat », el mateix record personal de l'amic d'altre temps, ens porta a llegir l'article. Però vist de més aprop hem remarcat que l'autor del llibre no és Carlos Soldevilla sino Don Carlos Soldevilla. Fet i fet ens demanem si tots dos no seran la mateixa persona. Errada d'impremta? Afany de castellanització? Durant l'Eda; Mitjana i àdhuc durant la Renaixença, hi hagué el costum de traduir els cognoms. Potser a l'Espanya de Franco han pres mesures en aquest mateix sentit. Que cadascú es faci a l'idea de com quedaria el seu nom traduït al castellà. Dels amics de FOC NOU, veig totesseguit el de Ferran transformat en Fernando, el de Domènec de Bellmunt en Domingo de Montshermoso (molt bonic), el de Torrents en Torrentes, el de Ferrer en Herrero... De tots ells, el que queda més malament és el d'Artemi Vila, el qual transformat en Villa semblaria emparentar amb el famós guerriller mexicà.

Potser és solament una errada d'impremta això de Don Carlos Soldevilla. Però no cal donar molt de crèdit a aquesta hipòtesi. Segons el que ens va contar l'amic Ramon Casanova (Don Raimundo Casanova), Radio Andorra, en l'emissió de l'horra de dinar, un dia va dir quelcom així:

— Aquí, Radio Andorra, emisora del Principado de Andorra. A petición de la señorita X. van ustedes a oír « El salto del jilguero ».

I aquest « salto del jilguero » no era altra cosa que la sardana vibrant que tot català ha ballat als envellats de la festa major: « E' saltiro de la cardina ». Quan és que sentirem dir les coses pel seu nom?

LLEGIU
Feu Llegir
Foc Nou

Les lletres i les Arts

Un centenari que no hem pogut celebrar

per A. SERRA BALDO

L'any 1933 Catalunya celebrava el centenari de la publicació damunt les planes de *El Vapor* de les « Trobes a la Patria » de Bonaventura Carles Aribau portic monumental de la nostra Renaixença. Per un atzarafortunat la commemoració coincidia amb un fet transcendental de la nostredia pública: el Parlament de Catalunya aprovava el 23 d'agost de 1933 la Llei fonamental del nostre país on s'instaurava el català com a llengua oficial de la Generalitat restaurada. En cent anys d'esforç perseverant Catalunya havia fet un llarg i penós camí les etapes del qual era bo d'anar rememrant com a estimul i tema de meditació en el moment en que ens erem un deure no adormir-nos en la conquesta, ans seguir de nou endavant. Cel·lebrarem el centenari de l'Oda, poguérem encara commemorar el de l'aparició (1836) del *Diccionari d'Escriptors catalans* de Torres i Amat i de *Los condes de Barcelona vindicados* de Bofarull que tant havien de fer per al nostre recobriment. Però, malhauradament, la tragèdia que s'abaté damunt nostre ens abocà a una tasca massa preempròria per a poder continuar resseguint les jornades del camí que l'Aribau inaugurava. A l'exili s'han escaigut els centenaris de dues dates potser més transcendents i eficaces que la de 1833: l'aparició dels primers versos del *Gaiter del Llobregat* (1839) i del volum on aplegà uns anys després (1841) les seves composicions poètiques.

L'Oda a la Pàtria de l'Aribau és un insigne monument, ple de consciència artística malgrat l'origen anecdòtic de la seva publicació. Es sabut que l'Aribau, treballant a Madrid a casa del banquer don Gaspar Remisa, dona la seva Oda per a ésser inclosa en un recull de felicitació que els empleats de la casa preparaven en l'aniversari de llur patro: el recull ha d'ésser poliglota, i en el repartiment de la tasca escau al nostre poeta d'escriure una peça en català. Un profund sentiment d'enyorança i un amor tot tendre envers la llengua catalana venen a dignificar aquesta finalitat de circumstància. Erudit i artista, l'Aribau restaura amorosament la llengua quotidiana, que en els versos del seicents s'havia abastardit en la imitació servil o en la facècia grollera, i obtenia uns resultats que astoraren als qui « desconeixent la nostra llengua — segons l'expressió de Rubio i Ors no sospitaven que d'un sol vol pogués remuntar a una tal alçària ». Però la seva mateixa qualitat fou un greu obstacle a l'emulació. Si l'eficàcia de l'Oda ha estat enorme, cal dir que no fou immediata. El seu autor mateix s'en desentengué, i hauria romàs com una bella ruïna restaurada, retallant-se magnífica damunt un cel de posta, si el seu missatge essencial no hagués estat reprès per les generacions novelles, estimulades per l'entusiasme i la confiança en l'esdevenidor de Catalunya del nostre primer renaixent: En Joaquim Rubio i Ors.

El 26 de febrer de 1836, les planes del *Diario de Barcelona* aculliren en la seva secció de *Varietades* una poesia en català signada per *Lo Gaiter de Llobregat*. El número de 7 de març n'insereix una altra amb la mateixa signatura. A la fi d'any el *Diario* n'havia publicat onze. Durant més d'un any i mig continuava publicant les poesies del Gaiter.

L'anonimat d'aquestes obretes desvetllà de seguida la curiositat dels lectors, aquest resultat inicial s'adeia amb els designis secrets de l'autor. Ell mateix confessa anys després que, signades, les peces haurien passat desapercebudes, car l'autor no era més que un escolar de vint anys que no recomanaven ni una gran fortuna ni una alta naixença, mentre que darrera el pseudonim podia amagar-se un nom conegut, i el públic, amic de sorpreses, caigué en el parany i s'interessà en la lectura. Quan l'anonimat cessà i tothom sabé que el *Gaiter del Llobregat* era en Joaquim Rubio i Ors, l'intent de fer acceptar el català per a la poesia moderna era assolit ja en un ample cercle de lectors.

Els temes tractats en els seus versos eren els que el gust de l'època reclamava: llegendes històriques, castells enrunats, donzelles virginals trobadors nostàlgics, pastorals idil·líques. Aquest decor romàntic que favoria el desvetllament de la memòria històrica en el lector, reprenia en

Rubio i Ors els elements parais literaris i històrics que dormien en germ a l'Oda a la Patria de l'Aribau i els feia descloure definitivament en les nostres lletres amb una intenció de recobriment i renaixença. La forma dels versos i la llengua emprada eren evidentment inferiors a les de l'Aribau; Rubio i Ors intuï que per a fer-se comprendre li calia identificar-se amb la llengua habitual del lector i no tancar-se en la restauració arcaïtzant de l'Aribau. Actuals pel gust i per la llengua, els versos de Rubio es conquistaren de seguida un públic.

L'hor: no era certament massa propícia als esplais poètics: la primera guerra carlista posava en l'ambient una màxima tensió. El general Cabrera que comanava les forces carlistes de València i Catalunya continuava la lluita malgrat el Conveni de Vergara signat a l'agost de 1939. Les noves de la guerra aribaven per atiar el foc de les passions polítiques. « Doncs bé, escriu el periodista contemporani Maryé i Flaquer — quan arribava una nova composició de Rubio, totes estranyes a la passió del moment, però totes impenetrables d'esperit català, ens les arreballàvem de les mans, sense treure cent còpies, es llegien en veu alta en els cossos de guàrdia i es donaven a l'oblit els greus esdeveniments del jorn: és a dir que un moment la sort del cavaller croat del *Gaiter*, ens interessava més que el lloc on es trobés Cabrera que acabava d'entrar a Catalunya i amb qui potser ens hauríem de batre l'endemà. »

Asolíada la popularitat, Rubio aspirava a més; s'havia creat un públic però volia també vencer amb el seu rit de renaixença del nostre poble.

exemple l'apatia dels escriptors catalans del seu temps que s'entestaven en ignorar llur llengua. L'any 1941 aplegava en un volum les poesies aparegudes en el *Diario de Barcelona* i l'encapçalava amb un proleg, veritable profecia de fe patriòtica i literària on tot planyent-se de la soledat del seu esforç, però sense deixar-se abatre exalta la nostra literatura medieval, invoca el record dels màrtirs de 1714 i estigmatitza « la vergonyosa i criminal indiferència amb què alguns miren lo que pertany a sa pàtria. » D'altres autors abans que ell s'havien planyut de la decadència de la nostra llengua, però les seves queixes no es movien dels límits estrets de l'elegia. El que sorpren i comprèn en les paraules de Rubio i Ors és la seva fe incommovible davant les innombrables dificultats de l'empresa, al seguretat en l'èxit final de la restauració que es proposa. « Catalunya — afirma resoltament — pot encara aspirar a la independència literària. »

La seva crida havia d'ésser ben aviat recollida per un estol d'escriptors aplegats al volt de la bandera de la llengua retrobada. El catalanisme literari estava definitivament en marxa, i res no podia ja desviar-lo de la seva natural evolució vers el catalanisme polític i nacional.

Mentre ens preparam a cel·lebrar l'any que ve — i a Catalunya! — el centenari de la naixença de Jacint Verdaguer, màxim exponent d'aquest moviment salvador, recordem amb simplicitat i reconeixença la noble figura del *Gaiter del Llobregat* que encarnà en una hora decisiva el veritable esperit de renaixença del nostre poble.

Una visita al taller de l'artista Lluís Cazals a Sant Feliu d'Avall

El dia 4 d'Agost del 1944, el mestre Pau Casals i el Mestre Fabra, acompanyats d'una colla de catalans més, visitarem el taller del pintor Lluís Cazals, a Sant Feliu d'Avall, on l'artista ens mostrà tota la seva darrera producció.

Primerament vàrem visitar les pintures murals que Cazals acaba d'executar en l'església de Sant Feliu. Tothom va admirar aquestes obres, car son una demostració de la capacitat pictòrica del nostre artista. Cazals, que fins ara se'ns havia mostrat verge en la producció de la figura, ens ha presentat una composició original del Sacre de Charles VII ple de vida i d'ambient. Aquesta exhibició és una nova prova que confirma els nostres vaticinis sobre les possibilitats de Cazals en ordre a pintura; que podria arribar molt enllà en molts aspectes. Cazals, en concret, és un dotat.

En la intimitat del seu taller ens va anar mostrant un seguit de quadres de pintura a l'oli i de dibuixos acolorits els quals son una penyor de garantia del talent que el guia. Tota la seva producció darrera, de quadres grossos, és va convenir que, per raons de capacitat de local, ens els mostraria a casa del violinista Ribo.

La senyora Ribo feu els honors de la casa i va començar l'exhibició pictòrica. Cazals ens va anar

ensenyant obra per obra de la seva darrera producció. La seva major part és fruit de les seves anades a Prades i als seus voltants, i tota aquesta part és encarada a resoldre dificultats. El nostre artista es planta davant de les altes muntanyes i es diu: endavant! Les pujades de la seva carrera no el deturen. I es mira el Canigo de fit a fit i se'l fixa a la retina i el tradueix a la tela d'una manera decidida, ferma i segura. I es gira de totes bandes de la Vall de Sant Miquel de Cuixà i s'emporta l'esperit del paisatge i en la composicions magnífiques, sensibles i delicades.

Així va passant la producció de l'artista català per davant dels nostres ulls. I va intercalant el paisatge del Conflent amb l'exhibició dels paisatges plàcids i tranquils de diversos indrets de França; un reco del curs del Lez, a Castelnau, tan suggestiu que sembla un lloc d'encantament. I darrera del quadre de Castelnau seguia el de Villeneuve-sur-Lot amb el pont i les cases emmirallant-se en les aigües del riu, el del taller del propi artista, reco íntim que ens és tan familiar, i quadres i més quadres fins arribar al darrer que ha fet que és un estudi d'arbres tractat amb una sensibilitat exquisida. Val a dir, com a nota final, que aquest quadre és una prova que la marca ascensional de l'artista no es detura mai; què serà l'obra futura?

Val a dir que Cazals no s'hi veia de content. Estava satisfet de veure's tan ben assistit i de rebre l'opinió entusiasta de cada un dels espectadors.

En donar per finalitzada l'exhibició, mes de quatre dels assistents no es varen saber estar d'aplaudir l'artista. Jo ara, li dic el de sempre, el sentit del meu reconfort en tots els moments de la nostra relació, tant en les hores de glòria com en les hores de dolor; endavant, endavant, sempre, fins a assolir el cim!

Una passejada final pels volts de Sant Feliu va posar fi a aquesta bella diada. I els uns cap a Perpinyà, els altres cap a Prades, i els de Sant Feliu que ens varen venir acompanyar a l'estació, restant en aquest petit poble on el pintor Cazals en fa resplandir el seu paisatge en les seves teles triomfants.

F. ARNAU i CORTINA

EDICIONS « FOC NOU »

Biografia Lluís Companys

Han començat ja els treballs d'impremta per a la publicació de la *Biografia del President Companys*. L'èxit de subscripció ha estat absolut. Els que ja han subscrit el rebran a la seva aparició i recomanem a tots els que encara no ho han fet que s'apressin a transmetre la seva subscripció perquè, ho recordem novament, l'edició serà limitada.

Envieu l'import de la subscripció (50 frs) al nostre compte xec postal n° 377.32.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

SABER PERDRE

El « caudillo » ha fet a un redactor de la « United Press » unes declaracions sensacionals. Ha arribat a les nostres mans un exemplar del « Noticiero Universal » on es publiquen les set columnes de text amb l'important monoleg franquista i ens hem assabentat, amb la natural sorpresa, d'algunes novetats curiosíssimes. Segons el « caudillo », Espanya és una democràcia autèntica i el seu règim és comparable al dels Estats Units. L'anada de la « Division Azul » al front rus no fou un acte bèl·lic contra Rússia, ni molt menys, sino un simple « gest » anti-comunista. Al país hi ha un ordre perfecte i un entusiasme delirant de tal forma que enlloc del món podria trobar-se uns obrers més feliços que els obrers espanyols. Finalment, Espanya sempre s'ha mantingut neutral, mai no ha estat ni amiga ni simpatitzant de Hitler ni de Mussolini i, per tant, ara que Alemanya i Italia han perdut la guerra, correspon al « caudillo » d'intervenir en la Conferència de la pau...

Estem segurs que els lectors obriran uns ulls com unes taronges i malgrat la confiança que els inspira FOC NOU, no arribaran a creure que sigui possible tant de cinisme, tanta barra i tanta poca vergonya. Però és així i a la nostra redaccio tenim l'exemplar del « Ciero » barceloní amb les declaracions esmentades, a la disposició de qui vulgui convencer-se'n.

Si és possible tot això i les declaracions son autèntiques. Ocorre, però, que el « caudillo » ha pres l'opinió americana per una assemblea de Beneits i la « United Press » per una agència de « bobards » de dia d'Innocents. El « caudillo » ha volgut fer el viu i es refia que pot fer combregar els aliats amb rodes de molí, esperant problememnt que tothom hagi oblidat l'adhesió d'Espanya al pacte anti-komintern, l'adhesió de Franco a la política de l'Eix, les seves entrevistes amb Hitler i Mussolini, el seu magnífic discurs oferint al fuhrer dos milions de baionetes per defensar Berlin, les epopeies de la « Division Azul » i les tornades apoteosiques dels voluntaris a la Península, el cop de força de Tànger, els intercanvis militars Madrid-Berlin, les legions de treballadors espanyols enviats a Alemanya, la carta blanca donada a la Todt de França per utilitzar els refugiats republicans de grat o per força, les campanyes de premsa i de radio contra els aliats i a favor de l'Eix, els dos cents mil afusellats, els crims contra Companys, Peiro, Zugazagoitia...

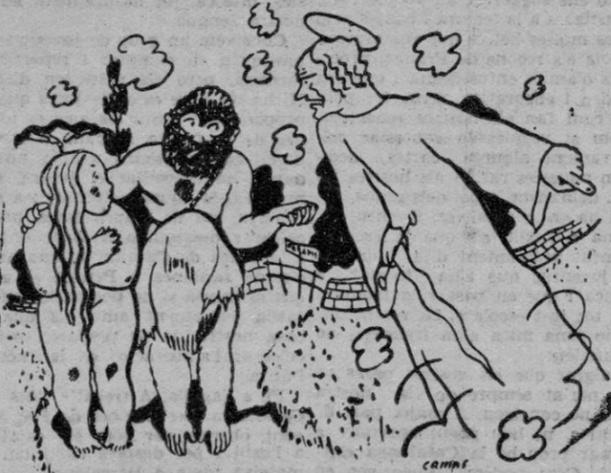
No acabariem mai. Però el que més ens agrada encara, son els deliris democràtics i el ianquisme del « caudillo » el qual se sent tant popular com el President Roosevelt, amb la petita diferència que si el president americà ha estat plebiscitat quatre vegades per cinquanta milions de ciutadans, el « caudillo » ho ha estat per un milió de morts, dos milions de ferits, sis cents mil exiliats i dos cents mil presos polítics.

Les declaracions de Franco tenen tan mateix un valor de símptoma. Corresponen a un estat de descomposició avançat i demostren una vegada més que els dictadors sempre es perden per no saber retirar-se a temps. Per mor de seguir governant es vendrien l'ànima al diable, es disfressarien del que calgués i farien tots els papers de l'auca.

Hi ha un art de guanyar en la vida, però hi ha un altre art, més difícil encara, que és el de saber perdre. Un vençut que es rebaixa davant l'adversari, que renega del seu passat i que traïx els seus aliats per salvar-se ell, queda davant la historia a l'altura moral d'una proxeneta vulgar.

Tot això podria fer creure a algú en la necessitat d'una resposta contundent per part del poble espanyol, somès un aixecament popular destinat a demostrar als aliats la duplicitat de Franco no demostraria altre cosa que la desconfiança en els ideals pels quals lluiten i vencen les Nacions Unides. Seria, com una mena de bufetada prèvia, no pas al « caudillo », a qui tant li en guarden, sino als que ofesos com nosaltres, encara que no d'una manera tan coenta, esperem el moment per decidir. Si cada un de nosaltres, pobres diables en exili té el seu petit « dossier » a la policia, quantes tones de « documents Franco » deu haver-hi en els ministeris d'afers estrangers de Londres i Washington?

El sumari està clos, només manca senyalar el dia de la vista.

— DESGRACIATS! QUE N'HEU FET DE LA POMA? — NO HI HAVIA RES MES SENSE TIQUETS...

Intervius de « FOC NOU »

ELS OBRERS CATALANS OPINEN:

Ramon SUNYE, President del Ram de la Construcció de Barcelona, parla dels problemes socials catalans

Hem fet parlar per a FOC NOU diverses personalitats de la política catalana. Avui, toca el torn a un treballador, a un veí militant confederal que sempre ha fet compatible en la seva actuació el seu amor a les coses de la terra i les seves conviccions sindicals. Ens referim a Ramon Sunyé, president del Ram de la Construcció de Barcelona. Ja feia dies que ens temptava la idea de tenir-hi una conversa a fons, de tipus informatiu, però els seus horaris de treball com a paleta, a Tolosa no s'avenien amb els nostres i resultava difícil de retenir-lo un parell d'hores. Un altre amic cenetista com en Sunyé i no menys català que aquest, ens ajudà a aconseguir-ho — Josep Carles, ex-alcalde de Blanes i destacat militant de l'organització confederal.

En Sunyé viu a can Carles, en una modesta torreta del camí de l'estació, a Blagnac. Un diumenge a la tarda, mentre els uns van a l'estadi, els altres al cinema i els de més enllà a passeig, nosaltres, els dos militans obrers i el que signa, ataquem a fons el problema social de Catalunya.

Ens interessa saber l'opinió d'En Sunyer sobre el problema de la Catalunya proxima, sobre les línies generals d'una política social catalana, sobre les relacions futures de l'organització confederal amb els partits esquerrans.

En Sunyé, ens diu: — Jo crec que les masses confederals de casa nostra no deuen haver d'intervenir en la política...

— Aleshores — objectem — tornem al « no votar »?

— Res d'això. L'obrer ha d'esser lliure de poder exercitar els seus drets cívics i s'ha d'acabar amb les campanyes absurdes del « no votar ».

« La meua formació llibertària — afegeix — em porta a creure que la millor política espanyola és l'encaminada a fer néixer una República Federal perquè aleshores es resoldríen d'un cop els problemes regionals i s'aconseguiria la perfecte unió de tots els pobles de la Península. Però tot bon confederal ha de creure que les masses de l'organització no han d'intervenir en política perquè l'organització és un conglomerat heterogeni integrat per una sola voluntat sindical, però per opinions polítiques diferents. En canvi, crec que les masses obreres organitzades han de tenir representació directa en els organismes econòmics de l'Estat. Crec a més, que caldrà establir la intervenció obrera en els consells de Direcció i Administració de les indústries, i la participació dels obrers en els beneficis d'aquesta. »

Demanem a en Sunyé el seu pensament sobre el moment actual de cara a casa nostra.

— República i Estatut — ens contesta desseguida — però disposats a complir aquest darrer en el sentit social. Cal aconseguir que passin al Govern català els serveis de treball per tal de poder fer tasca útil. Encara recordo les lluites i les dificultats amb que topàvem homes com en Martí Barrera, coneixedors dels nostres problemes i procedents del camp obrerista, per no disposar de facultats legals i de mitjans autònoms en les qüestions del treball. La vitalitat industrial econòmica i social de Catalunya, exigeix una ampla autonomia en les qüestions de treball car altrament, essent només uns delegats de Madrid, no es faria mai una obra eficaç.

— La vostra posició — objectem

En Sunyé — és molt justa i aturada. Però no creieu que si es descentralitzen els serveis de treball a favor de Catalunya, però continua la C. N. T. sotmesa a l'organisme « Nacional », poden resultar inoperants els afans del govern autònom? A una autonomia del Govern hauria d'pertocar correspondre-hi una autonomia vostra a Catalunya.

— Ja la tenim. L'organització confederal dona a la regional catalana àmplia llibertat d'acció, dintre el respecte als congressos nacionals. És llibertaris som autònomistes i el nostre primer postulat advoça ja per l'autonomia dels municipis. Els Ajuntaments autònoms atreuerien les masses obreres als consells municipals, interviendrien en llur gestió, i els treuria de l'isolament voluntari en que se situen davant els Municipis lliurats a les intrigues polítiques de Partit. »

Volém preguntar encara a En Sunyé la seva experiència de la guerra i la seva opinió sobre els assaigs revolucionaris de casa nostra.

— Malgrat l'ambient d'oposició amb que toparem — ens diu En Sunyé — els intents de col·lectivització foren un gran ensenyament i crec que en l'esdevenidor anirem progressivament a la creació de Cooperatives productores. Ningú no podrà negar que les experiències de col·lectivització en els rams de la fusta, del guix, de la rajola i d'altres aspectes del ram de la cons-

trucció, foren un èxit i posaren de lleu la capacitat dels treballadors catalans. »

En Sunyé no ens ho diu, però nosaltres sabem que aquest obrer paleta català, fill de Vic, lluitador confederal honest i assenyat, fou elegit president del Ram de la Construcció de Barcelona, en una Assemblea de 50.000 obrers reunits a la Monumental. Que sabé organitzar el Sindicat de la Construcció de manera exemplar, i que col·laborà amb el Govern de la Generalitat per posar en marxa l'organització de la vivenda a Barcelona.

Per això hem volgut demanar-li algun record personal de les seves actuacions revolucionaries a Catalunya com a col·loqui periodístic de la nostra conversa.

— L'època més intensa, més viva i més febrosa de la meua actuació — ens diu — correspon a la meua intervenció en els conflictes de la S. A. F. A. de Blanes. Vaig ésser detingut, processat i menaçat de mort infinitat de vegades. L'opinió només veu en nosaltres, sovint, uns agitadors socials, però no sab mai les engúnies i les lluites que han exigít les més modestes realitzacions socials. La S. A. F. A. és una companyia estrangera poderosa, amb quaranta fàbriques repartides en diversos països, que a Blanes solament tenia més de 2.000 obrers. Doncs bé, els àcids dels tintos en la fabricació de la seda artificial, ataquen les mucoses, el sistema nerviós, la pell, els vestits. Els nostres obrers queien malalts a dotzenes. Hom protegia el ferro de les màquines amb banys d'antimoni, però hom oblidava els ulls i els nervis dels treballadors. Els obrers no estaven garantits contra res, no tenien ni un contracte de treball. Les mesures d'higiene i la defensa legal del treballador costaven vagues, empresonaments, sang, però s'aconseguien finalment! Heu's ací el que moltes vegades ignora l'opinió pública de la nostra actuació de defensa del treballador i que cal que tothom coneixi. »

Els treballadors catalans han parlat i estem segurs que els nostres lectors hauran trobat just, bo i interessant, el que ens han dit. De cara a la nova Catalunya que tots esperem, llur veu no pot mancar, i és encoratjador de constatar que aquesta veu confederal, és sincerament i entusiàsticament catalana.

DOMÈNEC de BELLMUNT.

Actuacio Valencianista d'Esquerra

Declaracions del Sr. Juli JUST

Amb motiu de l'Assemblea de Parlamentaris de les Corts espanyoles, vam tenir l'ocasió de parlar uns instants amb el Sr. Juli Just, ex-ministre d'Obres Públiques de la República espanyola. El Sr. Juli Just, que ha estat quatre vegades diputat, dues vegades ministre i que durant llarg temps fou alcalde de València, és un dels caps del moviment valencianista. Com escriptor ha col·laborat des del seu lloc preeminent — recordem els seus arti-

cles de la « Revista de Catalunya » — a la causa del País Valencià. Solament vam tenir ocasió d'agafar-lo un moment per a demanar-li unes declaracions per a FOC NOU.

Amb el seu verb liriic va parlar-nos de projectes i més projectes. Sigfrid Blasco, el fill de Blasco Ibañez, que estava present a l'entrevista, va mostrar-se també identificat amb aquests propòsits de valorització de l'antic reia-me de València. Una intensa propaganda serà iniciada dins de poc. Un cicle de conferències serà organitzat per la Universitat de Tolosa.

Segueix pag. 2

Entreviu amb el company J.C. de Barcelona, enviat del Front Nacional de Catalunya

El Palmariu, tothom ho sap, ha estat sempre el rendez-vous de tots els catalans residents a Perpinya com a Montpeller ho ha estat el Grand Café de Montpeller i a Tolosa del Llenguadoc el Capitol. Aneu-hi a l'hora que vulgueu, allà trobareu sempre la penya o penyes de catalans exiliats disposats a comentar les coses que passen i les que no passen a casa nostra.

És precisament al Palmariu on recentment hem tingut la satisfacció d'abraçar al company J. C. — vell lluitador català de les dues idees maies, Catalunya i la qüestió social, que neguitegen i omplen la vida política catalana dels nostres temps — just arribat de Barcelona. No cal dir, doncs, amb quin interès l'hem interrogat sobre les coses de casa nostra i amb quina complaença no hem escoltat, tot quan ens ha explicat sobre l'estat actual de la situació política i de l'esperit públic del nostre país.

— Què fan la gent de casa nostra. Hi hem preguntat, com reacciona davant la situació actual del nostre país i davant els esdeveniments mundials?

— A la gent de casa nostra, ens respon el company J. C., no li ha pas calgut l'evolució favorable dels esdeveniments mundials per tal de reaccionar contra el dictador feixista. Es pot dir que l'endemà mateix de la conquesta del nostre país, la gent, el poble, ja reaccionava espontàniament contra l'invasor. Ho podieu veure, malgrat les desfildades, les moixigangues, les musiques i les camises, cada dia i per tot arreu: al cinema, als tranvies, als mercats, als cafés. A per tot on es trobaven un parell de persones, el comentari a cau d'orella era dur, protestatari contra els libertadors. Després, a mida que el contacte amb la nova administració en feia conèixer les excel·lències, els proposits polítics, la seva conducta criminoso i les seves corrupteles i cobejances, la repulsió instintiva del començament s'anà convertint en hostilitat manifesta.

— Hi hagué manifestacions públiques d'aquest estat d'esperit, o tot passava a cau d'orella?

— Hi hagué manifestacions públiques tan aviat com el falangisme començà a agredir les coses cares als catalans. Per exemple: l'endemà mateix que les autoritats de Franco van enderrocar el monument a Casanova — que va ésser una de les primeres feines repressives a què el franquisme es va dedicar — a punta d'alba, ja hi havia tota una catifa de flors damunt del lloc on unes hores abans encara s'aixecava l'estàtua del nostre heroi, malgrat la vigilància constant de les patrulles falangistes.

Un altre exemple el teniu en les flors que foren depositades — i que encara avui es depositen — damunt la tomba del President Macià, tot seguit de la seva profanació pels camises negres.

— No s'ha intentat canalitzar aquest ambient d'hostilitat i d'oposició al franquisme?

— I tant si s'ha intentat! Ja fa uns quatre anys que els més agosorats, el jovent universitari i els nacionalistes pertanyents a tots els estaments, però sobretot la menestralla i la classe obrera, s'han entès i concertat per a la conspiració. Això ha fet que ben aviat els representants dels antics partits polítics que quedaven a casa nostra, es concertessin i entenguessin per a una obra d'oposició conjunta.

— I en què es va concretar aquesta oposició conjunta?

— Totseguit es va pensar en que devia crear-se un aplec de forces que unint els protestaris, canalitzés i dirigís la protesta.

Com que en realitat el que inspirava i accionava els patriotes i a la gent, no era pas solament un fet polític sino un moviment d'alliberació, es va pensar que el que calia era un Front Nacional. Foren els representants dels antics partits polítics centristes i democràtics que ho creueren així. I cal dir que l'idea va recèixer.

— Així, al Front Nacional de Catalunya hi estan representats tots els partits democràtics i catalanistes de la nostra terra? insistim nosaltres.

— Sí. Al Front Nacional hi ha l'E. R. de C., la gent d'E. C., els elements del P. N. R. E., els d'A. C., i tots els elements dels demés partits i organitzacions nacionalistes: Nosaltres Sols, Palestra, Partit Nacionalista Català, etc., etc.

— I com està organitzat aquest Front, com funciona?

— El Front té un Consell Nacional i està organitzat en seccions, cada una de les quals té una feina encarregada i la fa, quan la direcció ho disposa, amb tota disciplina i entusiasme, amb tot l'entusiasme que cona una joventut abrandada i una fe cega en la causa que es serveix.

El Consell Nacional del Front està integrat amb representants de tots els partits que integren el Front. L'E. R. de C. hi té tres llocs. És el partit que té més representants al Consell del Front, per rao d'haver estat el partit majoritari a les darreres eleccions. L'E. R. de C., té els seus homes més destacats a l'estranger. Tots ells tenien càrrecs de responsabilitat al governament de Catalunya i viuen a l'exili. Malgrat això, els tres representants de l'Esquerra al Consell del Front, són prou destacats perquè tothom els coneixi (i el company J. C. ens dona els noms d'aquests Consellers de l'Esquerra al Front i dels que ho han estat en representació de la pròpia Esquerra Republicana des de que el Front existeix).

Altrement el Front Nacional de Catalunya ha tingut la virtut d'aplegar també molts elements dispersos i d'altres que mai havien actuat en política.

— I a què aspira el Front?

— El Front, ja us ho he dit, no és

ACTUACIO Valencianista d'Esquerra

(Continuacio)

— Vo'dria parlar de temes — va dirnos el Sr. Juli Just — tals com Ausiàs March, Blasco Ibañez, de l'escola de pintura valenciana, dels Borjes, de la influència de València sobre la Itàlia del Renaixement, de la poesia valenciana del segle XIX...

— I en el aspecte polític?

— Dec dir-li, i amb això dono terme a aquesta conversa que ja ampliarem un altre dia, que la unió dels valencians està en marxa. Prepara un manifest per a l'aprovació del qual convocaré una reunió. Una vegada això fet, crearem un comitè d'enllaç amb els catalans, els bascos i els gallecs. Veurem si podem crear una editorial valenciana, publicant, en una col·lecció pareguda als clàssics francesos d'Hachette, els clàssics valencians i biografies dels homes representatius del nostre poble. D'això i d'altres coses d'interès parlarem en quan jo pugui tornar a Tolosa...

La reunió dels parlamentaris va a començar tot seguit. El Sr. Just ens dona una encaixada amica; desapareix d'entre nosaltres per a entrar a l'Assemblea.

Artemi VILA.

Avisos importants de l'Administracio

En avinent als nostres subscriptors que amb el proper número s'acaba el primer trimestre de publicació.

Tots els nostres amics que desitgin continuar la subscripció — a partir del n.º 14 — han d'enviar el seu import al nostre compte xec postal així: « Foc Nou, C. C. F. n.º 237.32, Toulouse », amb les dades ben clares de noms i adreça.

La tarifa de subscripció és la següent: 45 frs., tres mesos, 90 frs., sis mesos, 180 frs., un any.

Sont, també moltes les persones que ens afavoreixen amb un donatiu. « Foc Nou » quedarà debentment agraït a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de 100 frs. dona dret a un trimestre de subscripció.

Resten encara alguns exemplars de tots els números publicats. Els nous subscriptors que desitgin posseir la col·lecció completa que ens envia 45 frs. i tindran dret a obtenir fins el número vinent que té el 13 amb el que s'acaba, com ja hem dit, el primer trimestre de publicació.

cap partit polític; és un moviment; el moviment d'alliberació nacional; el país mateix organitzat en lluita contra l'opressor caminant cap a la seva alliberació. El Front és la resistència organitzada de Catalunya.

Per ço, el treball del Front Nacional de Catalunya i la seva obra és una feina de cada dia, de cada moment. La protesta, la resistència a l'opressor és constant, encara que en dies i dates assenyalades, tingui un manifestació més ostensible, més vistent. Es llavors, precisament, que l'organització del Front es manifesta amb tot el seu abast i es posen a relleu els fruits de la tasca d'organització.

Per altra part, el Front està encarregat també, de la tasca d'ajudar i secórrer moral i materialment als perseguits, als empresonats, a les seves famílies i a les famílies dels castigats definitivament, que no són pocs.

— Hi han molts patriotes empresonats?

— Molts. Dels activistes n'hi han sempre un parell de cents. Alguns són i han estat alliberats, però totseguit n'hi entren d'altres. El terme mig sempre és un parell de cents. Veieu, els actes del darrer 11 de Setembre, malgrat la seva importància i extensió, malgrat la gent que calgué mobilitzar, es feren sense que hi hagués una detenció; això vol dir que l'organització fou perfecta.

— El Front Nacional és el sol nucli de resistència, o n'hi han d'altres?

— El Front Nacional de Catalunya tot i ser el primer i més important nucli de resistència, no és pas sol. Hi ha també el Front de la Llibertat, que aplega, principalment, els antics elements del P. O. U. M.; i també hi ha alguns elements de les antigues organitzacions sindicals. Tots ells estan amb intel·ligències amb el Front Nacional Català, sobretot els elements del Front de la Llibertat. Però, com us he dit, el Front Nacional de Catalunya és el primer i el que pol·liritza la resistència.

— Creieu que aquesta resistència té probabilitats de reeixir?

— Crec i creiem que la resistència organitzada ha d'ésser un dels elements que amb més eficiència han de contribuir a l'enderrocament de Franco i a la seva substitució.

Per a això, necessitem l'assistència i l'ajuda, sobretot moral, dels companys que resideixen a l'estranger car, conjuntament a la resistència interior que nosaltres portem a cap, cal una obra de política exterior; cal procurar contactes, acostar-se i entendre's amb les autoritats aliades, pensant i actuant pel demà. Les dos obres, l'interior i l'exterior, són paral·leles i deuen caminar sincronitzades. La tasca i la política exterior és indubtable que deuria ser portada a cap pels compatriotes que viuen a l'estranger.

— Com veieu, doncs, el futur polític de Catalunya?

— Crec que si l'acció interior persisteix amb el mateix entusiasme que l'ha mogut fins ara, i si els patriotes de l'exili ens ajudem i assisteixen en la doble tasca que ens incombeix, el futur de Catalunya, les seves aspiracions nacionals i les reivindicacions socials dels obrers catalans, tindran una bella oclosió.

I el company J. C. calla tot de cop i la seva vista, tot mirant a través els grans finestrals del Palmariu, està absent del món exterior. El company J. C., n'estem segurs, pensa i examina, interiorment, les possibilitats que aquesta obra conjunta pot oferir a la grandesa i a la llibertat del nostre poble. Nosaltres no el volem distreure més. Estem segurs que el jove i ja vell lluitador, posarà tota la seva experiència i el seu abrandat entusiasme a la realització d'aquells ideals. No el volem distreure ni el volem destorbar. I és més tard, força més tard, que li donem una forta abraçada de comiat, desitjant-li un bon viatge i una fructífera tasca en pro de les dues idees capitals que són el motor que encén i vivifica la resistència catalana que enderrocarà Franco i el falangisme i alliberarà Catalunya.

Albert ESCOFET.

Engeni Xammar es troba a París, i les seves « Reflexions » no han arribat a temps per a ésser incloses en aquest número. Els nostres lectors ho excusaran.

Les inquietuds de l'hora present

per PUIG-PUJADES

Ens hem passat la vida predicant la necessitat de deixar-nos abrandar l'ànima de tota mena d'inquietuds, car per a nosaltres la inquietud és una extranya frissança o pruja de l'esperit, ànsia de saber, afany de corregir o d'esmenar ço que al nostre íntim ésser es refereix, especial interès per estudiar i major per convertir en actes els nostres desigs. Si bé és cert que els bons desigs porten aparellades les bones obres, ben sovint aquells són mancats d'esforç, i la inquietud que ha d'ésser de cor i d'esperit no passa aleshores d'ésser un gest de pusillànime.

En la seva forma més pura la inquietud seria un fervent impuls de l'esperit que ansia el bé pel bé, un desinteressat interès per tot el que ens sembla reclamar la nostra ciència i la nostra experiència, un afany natural de què, a l'emprenere una obra desproporcionada a la seva capacitat, brania en desigs d'estudiar, de perfeccionar-se i millorar per a estar a l'alçada de la seva empresa.

La inquietud és el movell de les grans idees i d'ella dimanen els grans sentiments. L'esperit inquiet sent la dolor dels maies que a altres afligeixen. En la seva justícia comprèn tot el que deu a l'atzar. Despullant-se de faramalla pensa que quasi res procedeix de si mateix, sino de la seva herència i de la seva educació, bens mes deixats que donats i que obliguen a qui els poseeix a ésser qualcom, mes que home culte: a contribuir a millorar la condició dels que en naixer o en el transcurs de la vida degueren menys a la sort.

La inquietud és el sentit i la direcció de l'esforç, és el propulsor que ha de vèncer, amb la seva ajuda, la nostra inèrcia. Sense inquietud no hi ha mes vida que la material. Menjar, dormir... roncar, potser.

I és aquest factor tan important de la vida, el que veiem manifestar-se arreu, en forma de comitès, de fulles i de manifestos que alguns blasmen com una manifestació d'arribisme, que altres critiquen atribuïnt-lo a la pruja de fer-se veure, costi el que costi.

Nosaltres que som optimistes i que hem lloat les inquietuds, ens sentim plens de joia quan podem

constatar la plenitud de vida que representen les conferències i els mitings, els afanys presidencials, els desigs de veure el seu nom estampat en qualque fulla de qualsevol color que sigui. Comprehem i encoratgem totes les manifestacions d'inquietud i no condemnarem mai ni direm mai les paraules fortes que mants ciutadans l'encen quan veuen a algun altre ciutadà conscient i organitzat, signant una declaració de disciplina a un Partit i al cap de vuit dies aquell mateix ciutadà conscient i organitzat, no pot resistir la temptació de presidir una Conferència de la obediència opor-tada.

No Això és senzillament un excés si voleu de inquietud.

Com és un excés d'inquietud el fet de proclamar-se uns senyors « junta provisional de seguretat », per arribar d'encantament, cosa que algú, massa primmirat i desconexedor de les debilitats humanes arriba a proclamar acte sedicios.

I no hem d'oblidar que qui mes viu mes crema. L'èxit, aquest èxit desitjat, serà d'aquell que usi de la vida amb la màxima potencialitat de les seves funcions espirituals, sentimentals i sensorials.

Els èxits efimers deprimeixen l'esperit perquè l'acostumen a vèncer fàcilment i a extranyar la dificultat. L'esforçat ha de transformar inclos aquests èxits volanders que la sort depara. Cal saber-los-hi donar consistència i continuïtat. En 1792 la Convenció Nacional solia jutjar i condemnar a mort els generals derrotats i condemnà alguns (entre ells a Hochereau, si no recordem malament) per no haver aprofitat la victòria.

Esperem que els inquietos de l'hora present no es deixaran arrebarar les victòries assolides i en lloc de claudicacions i arronsades voldran mantenir les presidències assolides al prou que sigui i no voldran renunciar al foc de les seves inquietuds, xiroies si voleu, pero dignes de la transcendència de l'hora present.

I sobretot no cal mai criticar ni queixar-se i pot ésser que el secret rau en aquelles paraules de Santa Teresa: « Creu portem, treballs abraçem i el dia que ens faltessin i ai de nosaltres! »

A la joventut catalana

Varem cometre una indiscreció periodística en presentar-nos diumenge darrer a una reunió a la qual no havíem estat convidats. Sabíem que s'havia celebrat al mati, una Assemblea Departamental de joves, pero de que aquesta continués a la tarda no en sabíem res. Un estol de joves i noies es trobaven dedicats a l'esplai. La reunió no tenia res a veure amb la del demati i actuaven al marge de l'« ordre del dia ».

No volèm pas criticar-los, oh no! els aplaudim i ens enlluïem. No fa pas tant de temps, perquè ho tinguem oblidat, que nosaltres, aïllats i també erem joves. I hem de confessar que l'esplai l'hem estimat moltament. Però no ha de divertir-se el jovent? Prou que n'ha sofert de privacions! Per la nostra part tot l'apoi. I ves per on aquesta indiscreció ens suggereix un article!

Castigats a la lectura i contestació de les moltes lletres que ens arriben de tots els reconcs de França, procedents d'amics entusiasmats que ens saluden i encoratgen, sense fer política com fan els nostres redactors, i com si volguéssim contestar col·lectivament algunes cartes, dediquem aquestes ratlles als nostres joves i demanem l'apoi dels grans.

Hi ha entre vosaltres, joventut catalana a l'exili, els que ja ereu la joventut proupiament dita, i una altre joventut que s'ha format a França i que en passar la frontera ereu tot just escolars. La vostra formació, una mica a la francesa, no és suficient.

Malgrat que els vostres pares us han parlat sempre de la nostra terra, no coneixeu, la major part de vosaltres, ni heu pogut aprendre a estimar prou bé la Catalunya espiritual. Com podem ajudar-vos en aquesta croada que ens proposem? Donant cursets de català, editant

poesies, fent-vos conèixer la sardana, parlant-vos de la bellesa de les nostres platges i muntanyes, en una paraula, fent-vos estimar la terra que us ha vist naixer... Si estem d'acord amb tot això, — i ho estem — us prometem el nostre apoi.

Obrim avui aquesta secció amb el prec de que ens siguin adreçats tots els projectes i orientacions per tal de que poguem elaborar, amb la col·laboració de tots, un laboratori espiritual, on sotmetre als nostres joves a unes proves de sentiment i facilitar-los un mitjà, que malhauradament no podrà ésser molt ampli, de fer-los conèixer això que més hem d'estimar: la cultura catalana.

Rebem moltes cartes d'amics de Foc Nou, unes per demanar-nos llibres, gramàtiques, diccionaris, poesies, musica, tot naturalment en la nostra llengua.

Coneixem un grup de joves que es pratiquen en comptar i repartir la sardana, pero els manquen discos. Hi ha un altre estol de joves que es proposen fer sentir les alegres tonades de la nostra sardana a través d'una cobla. Sembla que la nostra dansa ha desvetllat el jovent. Cal practicar-la. Quan retornareu a Catalunya, no us plaurà força poder celebrar desseguida a Barcelona, i a la Plaça de Catalunya, una audició de sardanes? Penseu el greu que us sabria si no poguéssim puntejar-la juntament amb els que, a casa nostra, ja es preparen per a celebrar l'alliberació de la nostra Pàtria.

Fi a l'agulla. A treballar tots per Catalunya. Les pàgines de Foc Nou sont obertes per tots els catalans a l'exili i per després continuar la mateixa tasca a Barcelona.

Joves, esperem ésser-vos útils. Joan SANGRES.

NOTICIARI

Que vol la « Unio Catalana pro S. D. N. »

La tasca que es proposa la « Unio Catalana pro S.D.N. » és germana de la de totes les Associacions per la S.D.N. que treballen arreu del món dins el quadre de la « Union Internationale des Associations pour la Société des Nations ». Per una banda, difonem l'esperit de la S. D. N. entre els catalans. Per una altra farèu arribar l'esperit de Catalunya a les esferes de la comunitat internacional.

Estem convençuts que una oportunitat excepcional s'ofereix a Catalunya. L'unitarisme totalitari no ha reeixit a realitzar la unitat espanyola. La seva « Espanya » no ha pres cos. Aquest fracàs corona el de la política central, des de la seva fundació: Madrid no ha sapigut realitzar la unificació espanyola ni amb un règim ni amb un altre. La salut no pot venir d'ell. Es hora doncs que Catalunya sàpiga extreure d'ella mateixa tota la seva capacitat de grandesa i tota la seva força d'optimisme constructiu. Es hora que empenyi una gran política. Poder emprendre-la, haver d'emprendre-la, constituirà per als nostres sacrificis i els nostres dolors, un premi i un consol.

La « Unio Catalana pro S.D.N. » prendrà la part que li escau en aquesta empresa. Les seves activitats no es lliguen als partits, sino a l'esperit conjunt del poble català. No constitueix una agrupació tancada, amb adherents i socis, sino un moviment de tipus politico-espiritual, amb simpatitzants.

Ajudarem la publicació d'articles i de llibres que contribueixin a escampar el pensament polític català en el món internacional. Procurarem que aquest pensament influïxi en l'evolució de l'espai polític que ens és propi.

Nicolau M. RUBIO.

La conferència del P.O.U.M., a França

A mitjans d'aquest mes de Novembre tingué lloc a Tolosa la Conferència del P. O. U. M. a França. Hi assistiren uns 170 delegats que representaven més d'un miler de militants exiliats. Hi assistí també una delegació de Catalunya on residixen avui els organismes directius d'aquest Partit. En línies generals tots els debats de la Conferència es centraren entorn de les següents qüestions.

La nostra procurà enllaçar la seva astucio interior amb la resta del moviment obrer occidental.

En la discussió sobre la unitat socialista foren nombroses les delegacions que es pronunciaren sobre la necessitat d'un canvi de nom del Partit per tal que respongué més fidelment a aquestes interpretacions polítiques i orgàniques. Es discutí la conveniència d'un trencament virtual de la fusió que el 1934 feren el B.O.C. i l'E.C. a fi de realitzar ara una unió més ampla i real amb totes les tendències del moviment obrer de Catalunya, incorporant també com una tendència més del socialisme les manifestacions polítiques que s'evolucionen en el si del sindicalisme. Acordà informar de totes aquestes opinions els organismes directius del Partit a Catalunya per al seu estudi.

UNITAT SINDICAL. — La Conferència s'informà de l'acció sindical clandestina que el Partit mena a Catalunya i acordà col·laborar-hi amb tots els seus esforços per a impulsar la unitat C. N. T. U. G. T. fins arribar a la central sindical única interpretada als sindicats com a òrgans de gestió econòmica i de democràcia obrera. I responsabilitzar-los en la funció de l'Estat. Pertal de fer-ho possible la Conferència manifestà que l'organisme sindical no pot ésser utilitzat com a expressió d'una tendència política determinada.

MOVIMENT DE RESISTÈNCIA. — La Conferència s'informà del moviment clandestí de Resistència que des de mitjans del 1941 porta a cap el « Front de la Llibertat » i de l'acció del « Partit des del 1930 » a casa nostra en la lluita contra Franco, lluita a la qual considerà mobilitzats tots els seus militants de França. Propugnà tanbé per la incorporació de tots els moviments de Resistència en un organisme únic, el qual podria nomenar-se Consell Català de Resistència, i que dependent del Consell Nacional de Catalunya i a les ordres del President Irla es responsabilitzà, orientés a organitzar l'acció de Catalunya contra Franco i « Falange » col·laborant i ajudant així l'acció de altres pobles llires fins aconseguir la llibertat.

Montpeller, a l'efecte de comunicar-los-hi les darreres instruccions del Comitè Executiu de les J. E. R. E. C.

ESTAT CATALA

Estat Català assabenta als seus militants i simpatitzants que s'ha reorganitzat el Consell Departamental en el Tarn i Garona.

Per a tota correspondència, cal adreçar-se al « Restaurant Toulousain », rue d'Elie, a Montauban (T-et-G.).

ADHESIO DEL PARTIT « ESTAT CATALA » AL FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

Reunits els membres del Consell Executiu d'Estat Català amb totes les delegacions del Partit a França, acordaren per unanimitat adherir-se al Front Nacional de Catalunya, òrgan de la Resistència Catalana.

Els reunits en nom de tots els militants de França adreçaren als que lluiten a Catalunya donant expressió i força al combat per la vida de la Patria, el seu més fervent homenatge i admiració per la tasca heroica que malgrat el perill de veure llurs vides segades, porten a terme sota la tirania més sanguinària que Catalunya ha sofert.

HOMENATGE A BONAVENTURA DURRUTTI

Diumenge passat es va celebrar al Teatre Trianon un acte d'homenatge a la memoria de Bonaventura Durruti. Els oradors que hi prengueren part exaltaren la figura del lluitador obrerista i foren tots ells molt aplaudits. El teatre estava ple a vessar.

JUNTA ESPANYOLA DE LLIBERACIO DE FRANÇA

La Junta Espanyola de Lliberació, a França, organisme que secunda les activitats de l'entitat del mateix nom constituïda a Mèxic, sota la presidència del Sr Martínez Barrio i integrada pels següents partits: « Izquierda Republicana », « Partido Socialista Obrero Español », « Union Republicana », « Partido Federal », « Movimiento Libertario », amb la col·laboració de les organitzacions sindicals U. G. T. i C. N. T., davant les activitats de determinades persones que s'atribueixen la representació de les organitzacions polítiques i sindicals que componen aquesta Junta, es veu obligada a declarar que ningú, a excepció del Comitè Directiu de la mateixa, està facultat per a realitzar tals gestions de caràcter polític, i que ni aquesta Junta ni els grups que la integren, han donat el seu consentiment als que pretenen actuar en el seu nom. — El president, E. de Francisco; el secretari, D. Torres.

C. A. D. C. I.

Es prega a tots els afiliats residents a França que als efectes de reorganització del C. A. D. C. I. envii el més aviat possible els seus noms i residència actual, i a ésser possible el número d'associat que té, a rue de Metz, 48, Toulouse. Dèguit al molt treball romés es contestaran les cartes en els casos que sigui absolutament necessari. El Secretari d'Organització: Corral.

EXCURSIO A MURET

FOC NOU organitza una excursió a Muret per tal de visitar el monument commemoratiu de la batalla en la qual va morir el Rei En Pere d'Aragó i de Catalunya, lluitant al costat del comte de Tolosa, el seu vassall, contra Simo de Montfort. Es visitarà també el Museu.

L'excursió serà efectuada el diumenge 3 de Desembre. L'horari i condicions per a l'inscripció seràn donats a conèixer en el nostre número vinent.

SUSPENSIO DEL MITING D'ALIANÇA DEMOCRATICA A ALBI

Una hora abans de l'anunciada per a la celebració del miting d'Aliança Democràtica que havia de tenir lloc diumenge passat a Albi, el Prefecte d'aquell Departament el va suspendre. Sembla que el motiu de la suspensió fou degut a la por d'incidents a causa d'amenaçes per part d'un conegut sector d'espanyols molt « democràtics ».

Havien acudit a Albi més de sis mil persones de pobles, viles i llogarres del Departament. Tres representants de l'Aliança Democràtica invitaren la multitud a no manifestar-se violentament i a reunir-se al Monument als Morts on foren pronunciat uns mots d'homenatge i de sagrat record per als nostres màrtirs.

A LEZIGNAN-CORBIÈRES (Aude)

Sota el patronatge del Comitè Local de Lliberació va celebrar-se el dia de Totsants la « Cerimònia del Souvenir » a la memoria dels afusellats de la vila durant l'ocupació alemanya. Malgrat el fort vent i la pluja, prop d'un miler de persones formaven la comitiva presidida per la Delegació Municipal, el Comitè de Lliberació i seguits de totes les organitzacions entre mig de les quals prengué plaça el Comitè de les Forces Democràtiques espanyoles, de Lezignan. Tres noies eren portadores de tres magnífiques corones una de les quals fou posada al peu del monument. La inscripció deia: « Les forces democràtiques espanyoles als mort per la Llibertat ».

A l'acabar-se la cerimònia el Comitè seguit per més d'una cinquantena d'exiliats, anà a posar les altres dues corones als companys d'exili enterrats allà, en J. Puigbo, del Ripollès, mort fa dos anys en un accident de treball i en Blai Pons de Tortosa, que morí ara fa un any, després d'ésser empresonat a Montpeller pels de Vichy i deportat a Alemanya d'on retornà malalt de mort. Damunt les flors i sortint d'una llagada republicana, una bandera catalana portava en cada una la inscripció: « Al nostre germà d'exili ».

Tots es diaris de la regió han fet remarcar aquest geste dels exiliats espanyols i catalans, en homenajes als caiguts per la Llibertat.

Hi estaven representats, Izquierda Republicana, Union Republicana, Esquerra Republicana de Catalunya, P. S. O., Moviment Libertari, C. N. T., U. G. T., Estat Català i Esquerra Valenciana.

ACCIO CATALANA REPUBLICANA

En l'Assemblea d'Accio Catalana Republicana celebrada diumenge passat a 19, pels elements del Partit residents a la nostra Regio, es constituí la Delegació Regional de Tolosa del Llenguadoc (Alt Garona i Departaments limítrofs) i foren elegits per aclamació: President, Dr. J. M. Bellido; Secretari, Joan Sangrés; Tresorer, Ramon Rafel; i Vocal de propaganda, Angel Ferran. Els reunits acordaren, després d'una salutació al President del Partit, Sr. Lluís Nicolau d'Olwer, trametre delegats a l'Assemblea General d'Accio Catalana Republicana que tindrà lloc a París, el dia 25 d'aquest mes.

DELEGAT D'A. C. R. A LA CORREZE

Entre les nombroses adhesions rebudes al manifest d'A. C. R. de Tolosa, figura la del nostre amic Miquel Cendra, secretari que fou del Conseller Rafel Closas.

Per la seva personalitat dintre A. C. R. i per la seva activitat al Departament de la Correze, Miquel Cendra ha estat designat Delegat del Partit per aquella regió. Els elements d'A. C. R. de la Correze, són pregats d'adreçar-se, doncs, a Miquel Cendra, a Laroche, Correze.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA CANTAL

Es prega a tots els militants d'E. R. C. del departament del Cantal, que procurin posar-se en contacte amb el Sr. Antoni Figuerola, chez Clement, carrer Patay, Aurillac, per tal de canviar impressions i fer als treballs preparatoris per organitzar el Partit en el departament del Cantal.

AUDE (NARBONA)

Ha estat nomenada la Junta Directiva del Comitè local d'E. R. C. de Narbona, de la manera següent: President, Josep Sabater; secretari, Pere Bragulat; delegat de relacions, Francesc Pinaas; tresorer, Joan Monter; Vocals, Enric Agustí i Josep Artola.

J. E. R. E. C.

Tots els joves militants i els que encara no ho siguin residents al departament del Tarn i que vulguin ingressar a la J. E. R. C. són pregats de dirigir-se a Dolors Serrassell, Du Barry, Saint-Juéry (Tarn).

BOUCHES-DU-RHONE — VAR

Es prega a tots els antics militants de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català (J. E. R. E. C.) que actualment resideixen al Departament de les Bouches du Rhone o del Var que es posin en contacte amb el nostre Delegat, Srta. Montserrat Martínez, 76, rue de Grignan, Marsella, per tal de rebre les indicacions i instruccions necessàries.

HERAULT

Tots els militants de les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català, de l'Herault, són pregats de posar-se en contacte, amb tota urgència, amb el Delegat Departamental, Sr. Amadeu Solé, 5, avenue Lépic,

Per Pallàs, però, pogué confirmar-se oficialment el que sempre s'havia sospitat: que l'assassinat de Salvador Seguí fou organitzat per la Patronal i el Lluire a les ordres de Martínez Anido i Arlequí.

La mort trágica del Noi, després d'una mort semblant de Francesc Layret, afectà profundament En Companys. Salvador Seguí, segons críters d'En Companys compartit per no pocs catalans, era l'home que podia portar les masses obreres a sentir-se catalanes, era el líder únic d'un moviment obrer genuïnament català.

LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA

Aquell mateix any Companys, amb una nova votació triomfal tornava a ésser elegit diputat a Corts per Sabadell. Les seves activitats polítiques alternaven amb les professionals com advocat dels Rabassaires. Fou en aquells temps que inicià l'obra de la Unió dels Rabassaires, organització agrària que havia de donar joc en la política catalana. Però aquesta tasca fou interrompuda per un altre fet transcendental en la vida política de Catalunya i d'Espanya: el cop d'Estat d'En Primo de Rivera.

La conseqüència immediata de tots els cops d'Estat militars a Espanya ha estat la persecució fúminat de tots els homes democràtics, liberals i catalanistes del país. De seguida que s'olora un cap d'Estat militar, els homes d'esquerra cremen papers, fan les maletes i, si hi son a temps, passen la frontera. Si no hi son a temps i el cop d'Estat reïx, l'endemà mateix entren a la preso.

Molta gent de l'estranger, de països de tradició democràtica i liberal com França i Anglaterra, no comprenen aquest fenomen genuïnament espanyol: que un home públic els postulats polítics del qual es resumeixin en demanar que els militars s'estiguin a la caserna i els capellans a l'església, estigui sotès de la pena de mort en cas d'un « pronunciament ». Cal explicar-les que el « pronunciament » és justament tot el contrari del que predicava l'home públic democràtic i esquerrà car en virtut del cop d'Estat militar el militar surt justament de la caserna per a fer política anti-democràtica. Aleshores els que sostenien que els militars no han de fer política passen a ésser uns « rebels » i els que han fet la rebel·lió els jutges. Les penes de mort per aquests curiosos delictes de rebel·lió son nombroses en la història d'Espanya. Com que En Companys coneixia perfectament el cas, hagué d'amagar-se un quant temps fins a veure quin caire prenia els esdeveniments. Primo de Rivera fou acollit amb els braços oberts per la burgesia catalana.

La qual prometé una mà de ferro contra els « excessos » del proletariat. L'opinió pública, en general, fatigada d'assistir cada dia a veritables batalles campals pels carrers de Barcelona entre bandes armades,

no digué que no a una dictadura que li assegurava una tempradeta de descans.

Malgrat les precaucions que havia pres, en Companys fou agafat amb motiu de la repressió policiaca desencadenada després de la mort del botxi de Burgos, que encara que fos un funcionari de l'Estat amb funcions intermitents a la vella ciutat castellana, vivia al carrer de la Riera Alta a Barcelona. Car a Barcelona tothom s'hi troba bé, àdhuc els botxins de Burgos.

Ja no cal dir que en Lluís Companys no tenia res a veure amb l'assassinat del sinistre funcionari burgalès del qual ignorava l'existència. Però el fet és que tornà altra vegada a la Model on es trobà novament amb nombrosos amics. D'allí estant, aprofitant les converses al locutori i les estones de passeig pel pati de la preso, començà una sèrie de conspiracions contra la dictadura establint contacte amb elements liberals i catalanistes republicans.

Afortunadament, Primo de Rivera resultà un dictador d'opereta i la seva força anà declinant la qual cosa motivà una recrudescència de les conspiracions republicanes. Quan Lluís Companys và sortir de la preso, redoblà les seves activitats revolucionàries.

A Barcelona actuaven aleshores uns comitès d'acció contra la dictadura en els quals figuraven l'Eduard Layret, germà de'n Francesc, l'Ayguader i el propi Companys. Es tractava d'unificar els esforços de tots per abatere l'enemic comú i en Companys ho aconseguí.

En 1928 Lluís Companys anà a París per celebrar diverses entrevistes amb en Sanchez Guerra, el qual preparava un cop importantíssim contra la dictadura de Primo de Rivera. A París es veié amb tots els republicans espanyols i els catalans d'en Maçà significats com a elements d'acció després de l'afer de Prats de Mollo.

Poc després havia d'esclatar el moviment de València que tot i haver fracassat representà el primer cop seriós contra el règim. En produir-se el moviment, en Companys, junt amb en Lluhi Vallescà, en Tusso, en Ventos, en Sambianca i altres, fou dels que acudí a les Drassanes a les onze de la nit en espera que els militars compromesos complissin la paraula donada. L'Ayguader i un representant dels sindicalistes entraren a la caserna per entrevistar-se amb els militars, però sortiren amb la decepció d'una negativa. Aquella nit hi havien uns centenars d'homes escampats per les tavernes del Paral·lel properes al Port esperant l'hora d'entrar en acció. Però la defeció militar aigualà totes les il·lusions revolucionàries, i Companys i els seus amics tornaren a la Model.

Tanmateix la dictadura tenia plom a l'ala. Els regiments de València i de Ciudad Real foren el primer cop que feu tremolar la dictadura. El segon fou el pacte de Sant Sebastià. El tercer la decisió de Jaca.

Lluís Companys
la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa
per Domènec de Belmunt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicació « Biografia Companys »

Reunio del Congrés d'Accio Catalana Republicana

A París, el dia 25 de novembre del 1944, s'han reunit, sota la presidència del senyor Lluís Nicolau d'Oliver, els membres del Consell Executiu d'Accio Catalana Republicana residents a França i els delegats autoritzats dels nuclis d'afiliats del partit a les diverses regions franceses.

Entre altres recordem els delegats senyors Raguasol, Closas, Carbonell, Romigosa, Muntanya, Posa, Andreu, Candel i Pallerola, foren llegides nombroses adhesions provinents d'elements del partit residents a diversos departaments.

El President ha exposat als presents la situacio politica de Catalunya i d'Espanya segons els informes més recents i directes i les possibilitats d'acció que han estat obertes als refugiats catalans que es troben a França, gràcies a les victories de les Nacions Unides. Ha encoratjat tots els reunits a treballar en profit de Catalunya i de la República, a les quals Accio Catalana Republicana pot encara retrograr serveis.

Han estat escoltats els informes i propostes presentats pels representants del afiliats del Rosselló, Lengadoc, Bordeus, i Montpeller, i ha estat procedit a una amplia discussió de tots els problemes pendents.

A petició de la delegació de Tolosa, el secretari general del partit ha fet un informe detallat de les circumstàncies que han motivat la creació a París de l'Aliança Nacional de Catalunya i de les normes essencials que han presidit fins ara el seu funcionament i que són el respecte explícit a la legalitat constitucional i autonòmica de la República i de Catalunya, acceptada unànimement per tots els sectors representats a la susdita Aliança. El seu report ha estat aprovat. El Consell decideix que tota activitat conjunta de partits no pot d'ara endavant estar limitada a localitats o regions sino que ha d'estendre's a tot França i involucrar la plena autoritat de les organitzacions respectives i l'acord explícit de llurs dirigents responsables.

El senyor Nicolau d'Oliver ha exposat les informacions que té sobre l'activitat i els propòsits dels diversos sectors polítics catalans i ha demanat als reunits que fixin l'actitud del partit i indiquin si creuen que cal reorganitzar-lo a França, designant els homes que han d'ésser els seus dirigents.

El Consell ratifica unànimement la confiança en els membres del Consell Executiu que es troben a França i que són els següents: Lluís Nicolau d'Oliver, President, Pere Lloret, Eduard Raguasol, Manuel Andreu i Rafael Tassis, Secretari general, els quals dirigiran les activitats del Partit a l'exili, junt amb els membres del Consell consultiu senyors Pompeu Fabra, Claudi Amelilla, Rafael Closas, Doctor Jesus M. Bellido, Macià Mallol i Bosch i Ferran Cuito. Així mateix s'ha acordat l'ampliació del Secretariat amb delegats dels nuclis d'afiliats residents a París, Tolosa, del Lengadoc, Perpinyà, Bordeus, Montpeller i Comarques respectives.

Els reunits han decidit trametre l'adhesió d'Accio Catalana Republicana a l'honorable senyor Josep Irla i Bosch, que per la seva condició de darrer President del Parlament Català ocupa avui interinament la Presidència de la Generalitat i representa la legalitat constitucional a Catalunya. També decideixen adreçar un missatge de simpatia i germanor als homes d'Accio Catalana Republicana que es troben a Catalunya i hi mantenen l'existència del Partit sota les més dures persecucions.

Per últim ha estat aprovat el document adjunt, en el qual s'estableixen els punts de vista d'Accio Catalana Republicana i les bases damunt les quals el Partit està disposat a col·laborar per als fins comuns amb les altres forces catalanes i espanyoles.

París, 25 de Novembre del 1944.

Els representants dels diversos nuclis d'Accio Catalana Republicana que es troben a França, reunits a París, declaren llur voluntat de continuar l'actuació del partit, de ratificar llur confiança en els seus dirigents i de mantenir el contacte constant i la unitat d'acció necessària entre tots els afiliats i particularment amb la massa del partit que ha romàs a Catalunya.

Accio Catalana Republicana afirma la solidaritat dels catalans amb les Nacions Unides en la lluita que actualment guen victoriosament a terme, un dels primers actes de la qual lluita fou l'agressió contra la República Espanyola, i està convençuda

que aquesta guerra no podrà donar-se per acabada si els principis continguts a la Carta de l'Atlàntic no són aplicats a tots els països que han estat víctimes de l'atac feixista.

Accio Catalana Republicana declara que la situació de refugiats polítics dels catalans que es troben a França i l'agraïment que deuen al país que els ha acollit els obliga a posar totes llurs activitats al servei de la causa defensada per les Nacions Unides i a mantenir una actitud de respecte i d'ajut al Govern Provisional de la República Francesa, tot evitant de crear-li dificultats de cap mena, i a una total abstenció d'intervenir en les lluites polítiques de França.

Després d'examinar el panorama polític actual i les diferents activitats dels partits i organitzacions catalanes i espanyols a França, els reunits declaren que la posició d'Accio Catalana Republicana, encaminada a destruir el règim que actualment impera a Espanya i a la reinstauració de les llibertats individuals i col·lectives dels catalans, es basa en els següents punts:

I. — Que a la nostra terra existia un règim legal, fill del sufragi popular, contra el qual van alçar-se forces militars amb l'ajut de Hitler i de Mussolini, règim, format per la Constitució republicana del 1931 i els Estatuts d'autonomia de Catalunya i del País Basc que se'n deriven, i que aquest atac contra la legalitat republicana fou el primer acte de la guerra mundial del Feixisme contra les Democràcies.

II. — Que si ni la Constitució ni l'Estatut no satisfan totes les nostres aspiracions, l'una i l'altre duen establert en els mateixos el procediment de reformar-los, si aquesta és la voluntat del poble, en un sentit de major amplitud autonòmica i de justícia social.

III. — Que Accio Catalana Republicana, amb les altres forces catalanes i espanyoles antifeixistes, va lluitar del 1936 al 1939 per a la defensa d'aquell règim legal.

IV. — Que la massa del partit resta a Catalunya i, per tant, els elements que són a l'exili no poden modificar ni la ideologia ni la tàctica del partit, sino que en llur actuació han de subjectar-se'n.

V. — Per tant, creguem que la unitat d'acció de tots els catalans és indispensable per a aconseguir aquest objectiu immediat de restablir la legalitat catalana i republicana, els reunits proposen, en nom d'Accio Catalana Republicana, com a punts de coincidència amb les altres forces catalanes:

I. — Destrucció del règim actualment imperant a Espanya i restabliment de la Constitució del 1931 i de l'Estatut del 1932.

II. — Solidaritat i aliança de totes les forces organitzades de Catalunya que coincideixin a reconèixer com a President interí de la Generalitat al Senyor Josep Irla, d'acord amb els preceptes de l'Estatut.

III. — Cordial entesa amb les forces polítiques espanyoles que es proposin el restabliment de la legalitat republicana, reconeixent, segons els preceptes de la Constitució com a President interí de la República el Sr. Diego Martínez Barrio.

IV. — Col·laboració permanent de Catalunya amb Euskadi i Galícia per tal d'afirmar l'estructuració autonòmica de la República.

V. — Govern d'ampla coalició, que convocaran, a la República i a Catalunya, les eleccions que han de demostrar la voluntat del país i la força relativa dels partits.

Els reunits saluden amb emoció i afecte els afiliats d'Accio Catalana Republicana que es troben a la Patria i que hi mantenen, en la clandestinitat i sota les persecucions falangistes, l'ideari del partit i l'activitat patriòtica de tots els seus organismes i, en expressar-los llur voluntat de fer tot allò que estigui a llur abast per a abreuçar llurs sofriments, reafirmen la confiança indefinida d'Accio Catalana en els destins de Catalunya i en la llibertat de tots els catalans.

París, 25 de Novembre del 1944.

ULTIMA HORA ALIANÇA NACIONAL DE CATALUNYA ES SEPARA DE U. N. E.

Per notícies d'origen particular i absolutament fidedignes ens entrem en darrer moment que Aliança Nacional de Catalunya, de París, ha trencat tota mena de contacte amb l'Unio Nacional Espanyola.

REFLEXIONS d'un Catalanista

No volien pols...

per Eugeni Xammar

No volien pols, però anaven a l'era. Feien mal fet, evidentment. A l'edifici com a Perpinyà, a Perpinyà com a París i a París com a tot arreu, qui no vol pols no té d'anar a l'era. I qui va a l'era amb la il·lusió de no empolsegar-se, mercès, per innocent, que li fiquin un grapat de boll a la boca.

D'aquesta faccèdia, s'en sol cuidar la Providència, els viaranys de la qual, son, com sap tothom, mescurables.

Si en devia estar de cofoi el Sr. Antoni M. Sbert, quan li van dir (o quan ell mateix és va dir) que seria el representant de Catalunya a la «Junta de Liberación Española».

Si en devia estar de content el Sr. Lladós, quan a la festa franco-espanyola de l'Aliança Catalana de Perpinyà, va sortir a l'escenari, entre una «tonadillera» i un ballari de flamenc, amb el lleble intent de recitar una poesia catalana!

Si en devien estar de satisfets els Srs. Tassis, Termes i Morera, quan van llençar al carrer, a París, el setmanari «Catalunya» organ de l'Aliança Nacional Catalana, tan ben imprès, amb tan bon paper, tan ben escrit i ho dic sense cap tria-tan resolament catalanista.

Cofoi el Sr. Sbert, content el Sr. Lladós, satisfets els Srs. Tassis, Termes i Morera. Però que ha passat?

A Mèxic, un diputat espanyol, el Sr. Mije, ha declarat, rodonament i amable, que si la unió de tots els espanyols no era un fet, la culpa era, dels catalans i de ningú més que dels catalans. A Perpinyà, al Nouveau Théâtre, el dia de la festa franco-espanyola d'Aliança Catalana, les primeres poètiques paraules dites pel Sr. Lladós en català van ésser correspostes amb una cordial acollida. A París, en fi, uns simpàtics i guerrillers que de la Constitució i de l'Estatut ja en començaven a tenir, com se sol dir, els camions plens, van presentar-se un dia a la impremta del setmanari Catalunya i van confisegar els exemplars del darrer número, abans que no fossin posats a la venda, perquè semblava que hi havia un article que els feia nosa perquè parlava massa de la Constitució i de l'Estatut.

Molt lamentable tot això, molt lamentable sense cap mena de dubte. Però jo vinc i dic:

Si la «Junta de Liberación Española» no fos, com sembla que és una falsificació catalano-balear de l'article original francès, o si a la «Junta de Liberación Española» no hi hagués ficat — com els posos a missa — cap català, ni de les illes ni de la terra ferma, — el diputat Mije, no hauria tingut cap pretepte per dir el que ha dit. Si el senyor Lladós, no hagués tingut Vinutill acudit de sortir a recitar poesies catalanes davant d'un públic de murcians, efectius o honoraris, s'hauria estalviat una acollida tan inmerescuda com natural. Si «Catalunya» hagués vingut al mon sense pecat original, la proesa dels «guerrillers» hauria estat un vulgar delictes comú, una arbitrariedad palca i un abús de força menyspreable. Com que «Catalunya» era l'organ de l'Aliança Nacional Catalana (zona Nord) i Aliança Nacional Catalana (zona Nord) era un moviment paral·lel de «Unión Nacional Española» (zones Nord, Sur, Est i Oest) la confiscació d'un número de «Catalunya» no ha estat res més que una escena de família. De família castellana de tercer ordre mal avinguda.

A les eres espanyoles hi ha pols, com a totes les eres. Com més present ho tinguin els catalans, més disgustos s'estalviaran.

El diari Le Populaire, edició del 28 de Novembre, sota el títol «Els Habsbourgs o el ball dels fantasmes», publica el següent interessant comentari que tradum i reproduim:

Cal prendre seriosament per no dir tragicament les manobres que s'estan fent pro del príncep Otto amb miras a una restauració dels Habsbourgs i d'un tron germano-austriac. Si no és exacte que una de les potències aliades (Lagi fet proposicions d'aquest genre al príncep Otto, és ben cert que alguns medits influents d'Europa s'agiten amb miras a una tal eventualitat. El Sr. Gil Robles, cap monàrquic i catòlic espanyol, que per molt que figuri a U. N. E. no deixa d'ésser un reaccionari convencut i actiu, ha entrat en relacions amb el presumpte pretendent austriac. No ignorem pas que des de fa molts temps el Vaticà acaricia el somni d'una monarquia catòlica que agruparia a tots els elements catòlics d'Àlemanya i d'Àustria. La visita a Roma de Ruppel, de Baviera es troba en contexto amb aquest projecte.

GIL ROBLES està disposat a salvar les restes del nazisme

Tots els elements catòlics d'Àlemanya i Àustria. Y el ball de bastons com a punt final.

L'estatut dels Exiliats

Ens acaba d'arribar una nova que omplena de joia a tots aquells que ens trobem a l'exili. Es tracta de la proxima promulgació de l'Estatut que ha de regular les nostres relacions, com exiliats, amb el Govern francès. En virtut d'aquesta disposició els exiliats de la guerra d'Espanya tindrem personalitat col·lectiva, formarem un nucli reconegut i, jurídicament, estarem en les mateixes condicions que els estrangers residents a França protegits per les lleis de reciprocitat que els països tenen establertes entre si.

D'acord amb dit Estatut, el qual ve a reparar una gran injustícia comesa amb nosaltres, els exiliats no tindrem necessitat de recórrer als consuls espanyols quan es tracti de qüestions que afectin a les nostres relacions amb les autoritats franceses. Millor dit, a partir de la vigència de la nova disposició tindrem qui ens empararà puix fins ara recórrer a les autoritats espanyoles volia dir trobar indiferència o animositat.

Però hi ha un altre motiu encara per a incrementar la nostra satisfacció. S'ens diu que els representants dels exiliats seran designats en nom dels Govern de la República, de Catalunya i d'Euscadi. Desconixem els termes en que apareixerà la Lei de referència ni com es faran els nomenaments, però existeix el fet evident que d'una manera oficiosa el govern del General de Gaulle reconeix no solament l'existència d'un Govern republicà sino d'uns governs autonòmics amb personalitat pròpia i ben definida. De confirmar-se això, nosaltres catalans, hem de sentir-nos veritablement encoratjats i satisfets.

D'una vegada per totes podrem sostreure'ns a la tutela dels consuls franquistes. Ésser exiliat no serà cap obstacle per obtenir satisfacció a justes demandes i reclamacions. Podrem prescindir en absolut de les autoritats feixistes espanyoles i podrem despreciar-les com a únic tracte que mereixen. L'actual govern francès, veritable intèrpret de l'ànima generosa, liberal i democràtica de la França, va a corregir les injustícies comeses pels seus antecessors i vol plasmar en una llei el dret que ens assisteix a ésser respectats i protegits com tot altre subdit estranger. És una reparació que es fa a uns homes vilipendiats per l'antic règim i acusatats dels pitjors pecats, el mes gran dels quals fou l' haver defensat les llibertats dels pobles ibèrics contra el feixisme, que provocava la guerra espanyola, en preparació de l'atac definitiu contra Europa.

Ningu ignora el tracte que havien donat els consuls franquistes als nostres refugiats. Citem entre altres exemples un dels més frapants. Com tothom sap, el Govern de Vichy ordenà la formació dels Grups de Treballadors estrangers, on en successives etapes hi foren adscrits tots els exiliats. A mesura que l'ocupació i les exigències alemanyes es feien més fortes, els Grups de Treballadors havien de proporcionar també llur aportació de mà d'obra. Arribà un moment que gairebé tots els treballadors controlats passaren a les ordres de l'ocupant. Ara bé, en certs Departaments les autoritats franceses es mostraven ben predisposades a facilitar l'alliberació del màxim nombre d'exiliats que intergraven dits Grups. D'aquesta manera l'interessat podia, lliurement, procurar-se treball i fugir de l'escavatge que representava el control ignominios d'aquestes formacions contràries a tot esperit liberal, proveïdors de la Todt pels treballs de fortificacions en zones perilloses, o a l'Àlemanya mateixa. Ara bé, les autoritats franceses exigien un document del Consolat espanyol. Difícilment aquest document era lliurat. S'exigia un aval signat per les autoritats franquistes del poble on havia viscut l'interessat durant la guerra d'Espanya i un altre signat per dos testimonis designats pel Consolat espanyol residents de la població on habitava el sol·licitant. Malgrat obtenir-se ambdós avals, cosa ben difícil, el document necessari per l'alliberació no arribava a lliurar-se. En aquests casos les autoritats espanyoles obelien les indicacions superiors encaminades a evitar la pèrdua de mà d'obra dels catalans. Calia adaptar a França la política seguida per Franco a la Península d'importar obrers a l'Àlemanya. I no parlem del fet corrent que es produïa en el moment que l'empleat del «Consulat» es donava compte de que tenia a la seva presència un refugiat. Això era suficient per enviar-lo al carrer acompanyat d'un «no» agre i categoric, o d'una excusa ba-

nal segons el grau de franquesa d'hipocresia de l'agent consular.

Sortosament aquest estat de coses ha desaparegut amb l'alliberació de França. Avui assistim a la liquidació dels nefastes grups de Treballadors i amb la publicació de l'Estatut que s'anuncia, veurem reivindicada la nostra personalitat tan regatejada des de fa prop de sis anys, durant els quals tants sofriments, tantes penalitats i tantes vexacions han sofert milers d'exiliats.

En el moment en que veiem apuntar a l'horitzo aquest sentit de justícia envers nosaltres i envers les nostres institucions, no podem deixar de sentir una emoció ben fonda al comprovar com la rao de la nostra causa s'obre camí. Tant de bo que aquesta bella actitud del poble francès — inspirada en sentiments de solidaritat i de simpatia vers uns homes que abans que ningú lluitaren contra el feixisme italià i el nazisme alemany, tingui imitadors entre les nacions aliades i es tradueixi en resolucions positives que facin que aquest Estatut naixent no hagi de regir massa temps. El reconeixement i el restabliment de les institucions republicanes i autonòmiques de casa nostra seria el millor gest.

Hiari SALVADO.

Sabin de Arana

(continuació)

Ell, que no conciria la llengua basca, arribà, no sols a parlar-la i a escriure-la amb absoluta correcció, sino que esdevingué una indiscutible autoritat en la matèria, donant normes la major part de les quals són seguides per un gran sector dels euskalduns. Fundà el primer casal nacionalista, donà gran nombre de conferències, fundà periòdics i revistes, i com escriptor i polemista assolí una nomenada considerable. S'ocupà de la heràldica, donà al País Basc la bandera dels elements que la formaven en feu una explicació meritíssima.

Tota la seva obra poètica està amurada de un pregon sentiment religiós i patriòtic, i seva es la poesia, la qual musicada pel senyor Zubala havia d'ésser, i ho es, l'Himne Nacional Basc.

Perseguit per la Monarquia, passà el Pireneu residint al País Basc, políticament francès. Retornà a Biscaia, fou empresonat, i a la preso contragué la malaltia de la qual havia de morir als 83 anys.

L'any 1839 va cometre's l'atemptat mes important contra les llibertats d'Euskadi. Era decidit proposit del Nacionalisme Basc que al arribar el centenari d'aquella fatídica data, la Patria hagués fet un positiu avenç vers la reconquesta de les llibertats. Els seus enemics ho saven. Heu's-aci una de les causes del 18 Juliol 1938.

Els enemics d'Euskadi son els mateixos enemics de Catalunya, i de Galícia. En el curs de la historia, els patriotes que lluiten per la reconquesta de les llibertats els han trobat moltes vegades el seu camí. Aleshores no es deien Falange, portaven altres noms, «Unión Monàrquica», «Lliga Monàrquica», etc... L'esperit, però, era el mateix: la tirania, la opressió i la explotació. Enquany la violència emprada en la repressió ha estat mes forta, perquè el Nacionalisme Basc havia assolit una pujança i una extensió mes grans que mai. No recitran, però! a la llarga han de perdre i tot permet de creure que el temps que els resta de comandament es ben curt. Després de una llarga preparació, el 18 de Juliol de 1938 varen fer un va-i-tot. Es creïen haver ofegat en sang per sempre més els nacionalismes ibèrics i les reivindicacions dels obrers. Jugaren fort i perderan fort, també. Així deu ésser pel bé de les nacionalitats oprimides, de la llibertat i de la democràcia.

E. P. de N.

Ha mort Teresa Perez-Farras

Ha mort en aquesta Ciutat de Tolosa Maria Teresa Perez-Farras germana del conegut Cap de Mossos d'Esquadra de la Generalitat de Catalunya, Coronel Perez-Farras. A l'acte de l'enterrament que tingué lloc dilluns passat, hi assistí una nombrosa representació dels exiliats a Tolosa, que volgueren pa'esar les simpaties de que gaudia la finada. FOC NOU hi estigué dignament representat.

A la germana de la difunta Rosa Perez Farras, el nostre més sincer condol.

Notes importants de l'administració

Fem avinent als nostres subscriptors que amb el present numero s'acaba el primer trimestre de publicació.

Tots els nostres amics son considerats com a continuadors a la subscripció del nostre segon trimestre, que comença amb el numero vinent — el 14 —. Envieu el seu import al nostre compte xec postal així:

FOC NOU C. C. P. n. 377.32, Toulouse

amb les dades ben clares de noms i adreça.

La tarifa de subscripció és la següent: 45 fcs., tres mesos; 90 fcs., sis mesos; 180 fcs., un any.

Son també moltes les persones que ens afavoreixen amb un donatiu. FOC NOU quedarà doblement agrait a tots aquells que vulguin ajudar-nos en aquesta forma. Un donatiu de CENT FRANCS dona dret a tres mesos de subscripció.

Resten encara alguns exemplars de tots els numeros publicats. Els nostres amics que desitgin posseir la col·lecció completa que ens enviïn 45 fcs. i rebdràn fins al numero present amb el qual s'acompleixen els tres primers mesos de publicació. Al fer el mandat fer constar ben clarament que es tracta de la col·lecció primer trimestre.

NOTICIAIRI

EL CAMI DE CATALUNYA EL CARACTER

ASSEMBLEA DEPARTAMENTAL D'E. R. C. AL TARN

Diuenge passat va celebrar-se a l'Assemblea Departamental d'E. R. C. amb una assistència nombrosíssima de militants i invitats i representacions d'altres Partits. Va presidir la Comissió organitzadora constituïda per Serra Tusell, Gallard, Batlle, Llastanosa Molla i el representant del Consell Departamental de l'Alt Garona, el nostre amic Delmir Ibanez.

El company Serra Tusell féu una exposició de l'actuació dels elements d'E. R. C. al departament del Tarn; explicà la posició del Partit i demanà als assembleistes l'ur col·laboració entusiasta per prosseguir la gran obra de reconstrucció de la Patria. Es procedí a la designació del Consell Directiu, de la forma següent:

Ramon Batlle i Ramon Gallart, Barcelona Ciutat; Francesc Serra Tusell i Julià Domingo, Barcelona circumscripció; Pere Estrago i Josep Millà, Girona; Eugeni Guillen i Antoni Castel, Lleida; Joaquim Blanc i Josep Marques, Tarragona. Acte seguit adreça una salutació als reunits en nom de la C. N. T. i invitació a l'acte del company Rocas, afirmant que els militants d'E. R. C. i els obrers de l'organització confederal es trobarà sempre en la defensa dels ideals de llibertat.

En nom d'E. R. C. de l'Alt Garona s'adreça als reunits del Tarn en Delmir Ibanez, del Consell Directiu de Tolosa. Començà manifestant la seva satisfacció en veure que els militants d'Abi havien assistit en forma tan nombrosa a l'Assemblea Departamental. Digué la seva emoció de poder parlar lliurement dels interessos i afecions de la Patria després de tants anys d'exili i d'opressió. Feu una exposició de la tasca dels nostres homes durant la clandestinitat i acabà manifestant la seva confiança en que les gestions que es realitzen actualment per a un bloc autèntic de forces catalanes, tindrà l'èxit que tots esperem.

Després dels reunits celebraren un amical canvi d'impressions en els cors del qual es parlà de Catalunya, dels nostres germans oprimits d'allà baix i de les esperances que tots tenim actualment de veure aviat les clarors de la llibertat i l'illuminar la Patria enyorada. Per aclamació s'acordà adreçar una salutació a les autoritats franceses i als exèrcits aliats triomfants.

L'acte d'Abi acabà en un dinar de germanor que va celebrar-se en un popular restaurant de la Vila. Per tota correspondència relativa a E. R. C., a Albi, cal adreçar-se al President Ramon Gallard, 4, rue Porte-Neuve, Albi (Tarn).

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA LOT I GARONA

Es prega a tots els afiliats al Partit d'E. R. C. residents al Departament del Lot i Garona que es posin en relació amb Ramon Deulofeu, rue du Docteur-Soubès, à Mézin (L. et G.), ja sigui personalment o per escrit, per a informar-los de les gestions efectuades en vista a la reorganització del Partit en aquest Departament.

J. E. R. E. C.

El Comitè Executiu de les joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català, ens comunica:

Son nombrosos els antics militants de les J. E. R. E. C. que s'adressen a aquest Comitè Executiu, en demanda d'informacions i normes d'organització a França. A tots ells els fem present que s'estan preparant unes circulars establint clarament el rol de les Joventuts dins del Partit i la manera d'actuació en aquest moment excepcional que vivim.

Els consells Departamentals, Locals o Delegats rebran en temps oportu aquestes normes i, aquells que encara no estiguin en contacte amb el seu respectiu Delegat, poden adreçar-se al Secretariat General, situat al 10 de la rue de Verdun, a Montpellier (Hérault), i rue de Metz 48 Tolosa, el qual els posarà en relació amb qui els correspongui.

Gironde

En l'Assemblea celebrada el diuenge dia 19 de Novembre a Bordeaux va quedar constituït el Comitè Departamental de les J. E. R. E. C. de la manera següent:

Secretari general: Enric Tormo. Organització i propaganda: Joan Padros, Tresorer: Ferran Barnet.

Per tota correspondència adreçar-se Joan Padros, 53, rue de la Devesa, Bordeaux (Gironde).

PAIS BASC

Totes les noies catalanes residents al País Basc i que vulguin ingressar a la J. E. R. E. C., son pregades d'adreçar-se a la delegada Serafina Guin, Hôtel Excelsior, Saint-Espirit, Bayona.

ALTA LOIRE

Tots els militants de Joventuts de l'Alta Loire es posaran en contacte amb el delegat, company Ramon Moral 17 Grangevillie, el qual els comunicarà les darreres instruccions rebudes del Comitè Executiu.

J. E. R. E. C. SECCIO FEMENINA

Noies Catalanes de França: Les Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català, a l'Alt Garona, compten amb una secció femenina organitzada, entusiasta i activa. Militants i simpatitzants, imitadors, formeu dintre de cada Consell i a cada Departament una secció femenina a l'altura de les nostres aspiracions i amor per Catalunya. Poseu-vos en contacte amb nosaltres per poguer fer una labor estreta i efectiva. Sigueu les companyes i col·laboradores d'aquest jovent coratjos i fermament patriòticament Català de la J. E. R. E. C. Catalunya té necessitat de tots i de totes.

Per Catalunya, la mà dins la mà, marxem vers l'alt destí de la Patria. Visca Catalunya!

CURSETS DE CATALA

Al Casal Català de Tolosa, han començat els cursos de català que hi dona tots els dimarts i dijous de 7 a 8 del vespre, el professor de català Sr. J. M. Villalon.

PREG.

Emili Cervera Martí, que resideix al Restaurant Pirenaic, a Les Escaldes (Andorra la Vella) desitjaria saber noves del seu cunyat exiliat a França Teodor Vicent, que residia el Maig 1944 a 17, rue Li-

bourne, La Bastide Bordeus, i del seu company Francesc Navales, els quals foren transportats forçosament a Tours.

CONSTITUCIO DE LA JUNTA D'A. D. E. A NEUVIU D'USSEL (CORREZE)

Ha quedat constituïda a Neuviu d'Ussel la Junta d'Aliança Democràtica Espanyola, de la manera següent:

President: Joan Rodríguez, « Izquierda Republicana »; Secretari: Valentí Matamala, E. R. C.; Caxer: Josep Pomar, U. G. T.; Vocals: Joaquim Soro, C. N. T.; Antoni Trujillo, P. S. O. E.; Pere Vinós, P. O. U. M. (adherit; e. 5 Novembre 1944)

IRAC

El dia 5 corrent, tingué Loc una reunió a la qual hi assistiren un bon nombre de companys residents a Nérac (Loc i Garona), i rodalies, i acordaren constituir un comitè adherit a la « Junta Española de Liberación ». Aquella junta, queda constituïda així:

President: Valentí Vintoró; secretari: Vicens Vilanova; vice-secretari: Rafael Sanjuan; vocals: Sebastià Mendivil i Carles Jorba.

MITING A AGDE

El prop vinent diuenge dia 3 de Desembre a les 2 de la tarda es celebrarà a Agde (Cinema Varietés), un miting d'afirmació republicana organitzat pel Comitè local de Relacions de les Forces Democràtiques. Hi parlaran: Pasqual Tomás, per la U. G. T.; Manuel Buenacasa, per C.N.T.; i J. Rodríguez Papaseit, per Esquerra Republicana de Catalunya.

L'ASSEMBLEA DEPARTAMENTAL D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA DE LA GIRONDE

Amb un entusiasme indescriptible es celebrà el diuenge passat dia 19, l'Assemblea Departamental del Partit, a Bordeaux.

L'assistència escoltà amb interès i fervor les exposicions documentades del President provisional Sr. Portas del representant del Directori Sr. Sauret, relacionades amb la tasca portada a terme dins el Departament fins al moment actual, i les de caràcter general que informen la conducta política del partit.

L'Assemblea a peu dret i per aclamació aprovà els reports i les proposicions presentades, i unes resolucions per a que siguin elevades al Consell Directiu del Partit a França, de les quals n'extremem els següents paràgrafs:

Saludar al President de Catalunya Sr. Josep Irla, testimoniandoli la incondicional adhesió de la nostra Organització i el goig amb el qual s'han vist el seus treballs encaminats a la reconstitució del Consell Nacional Català, integrat principalment per representants dels Partits i Organitzacions econòmiques d'etiqueta catalanista inconfundible. A l'ensens que identificar-se plenament amb el missatge que ha adreçat al poble de Catalunya.

Acceptar la disciplina del Consell Directiu d'Esquerra Republicana de Catalunya a França i fer-li confiança per a portar a terme, amb la col·laboració de tots els Consells

La terra catalana podria compararse a un país de meravella. La seva fisonomia dona tots els paisatges. El cel és alt i blau, el sol és lluminos i fort, la muntanya és dura i rocallosa, la plana és verda i florida, el mar és ample i generos.

I pel damunt de tots aquests elements, que li donen caràcter, s'aixeca la forma vaga d'una gran harmonia. El vent de Catalunya porta la música a les seves ales. Tot canta a Catalunya, canta el camp i la serra, la masia i la ciutat, el bosc i el mar.

Aixo havia de donar als seus habitants una posició espiritual davant de totes les coses. El caràcter se'n ressent. Les arts floreixen sota aquest signe. Tota empresa va acompanyada d'un cert lirisme. Fins i tots els jocs de les passions no se'n troben pas absents. Es raona i es lluita amb un sentiment de delicadesa, d'harmonia. És aquest, un tret racial que veiem aparèixer a través de totes les manifestacions nacionals. Els llibres i la fe, el treball i el pensament, el comerç, i la política, no es realitzen pas fredament, sota un càlcul egoista o a l'empar d'unes intencions amagades. Sempre s'hi troba el gest amical, la paraula fidel, la mirada lleial. Les decisions col·lectives van acompanyades d'un segell sentimental. El mot « païral » presideix el cor i el cervell.

Catalunya no manca pas d'entusiasme ni de tenacitat. La seva fama ho diu prou clar: « Els catalans, de les pedres en fan pans ». L'amor a la terra els porta a estimar i a valorar tots els factors que

es troben a llur abast. Amb menys elements, en saben treure mes profit que els altres.

Es a través de la història que constatem aquest fet. El seu renom en el món ha anat sempre acompanyat del reconeixement per part de tots els pobles civilitzats d'aquesta qualitat elevada, superior. I, no obstant, Catalunya ha estat també un poble fort, guerrer, intrèpid. Tots els sacrificis eren bons per a servir la causa nacional i aquesta dolçor de caràcter es transformava de sobte en un esperit ardent. És el que féu dir a Tàcit: « Nacio intrèpida, per la qual la vida no compta quan no l'esmerça per a combatre. »

Catalunya té tots els elements a les seves mans per a ésser un poble gran. Ho ha estat durant segles. La bandera de les quatre barres ha senyorejat per tot el mar Mediterrani i pels pobles de la llatinitat. També pel proxím Orient. En el comerç ha dictat lleis bàsiques que encara perduren avui, com és la banca, amb la lletra de canvi. En la marina, ha estat un exemple de voluntat i de domini, des de Roger de Llúria fins a Cristòfor Colom. En la política, ha posat les primeres pedres de la democràcia, com ho prova la força de la noblesa i els altres estaments davant dels reis. En el camp social, ha il·luminat els altres pobles, amb els grèmis i les cooperatives. En les relacions internacionals, sempre Catalunya s'ha col·locat al costat de les causes justes, com ho demostren l'expedició dels catalans a Sicília, a Orient i a Muret. En la ciència, ha fet aportacions de primer ordre, fundant a Lleida la primera Facultat de Medicina l'any 1300, i donant homes com Ramon Llull, el Doctor il·luminat, i Miquel Servet, el descobridor de la circulació de la sang. Finalment, en les lletres i en les arts, ha mostrat la mà del seu esperit, amb Ausiàs Marc, Martorell i Galba, Jacint Verdaguer i tants altres.

Pero, malgrat aquesta potència creadora, no poques vegades Catalunya ha caigut malferida i venguda. Sembla com si un fat estrany s'hagués aixecat sovint en contra seu i l'hagués enfonçada amb violència. Seria convenient d'analitzar les causes d'aquesta malaventura. A una època espèndora en sequeix una altra, aquesta vegada malsustrada. No voldriem creure que fos degut a la seva situació geogràfica, doncs allí on es troba avui, l'hem vist gloriosa durant segles. Potser n'és la causa el desplaçament cap a altres pobles del centre de la civilització moderna. Sigui com sigui, el nostre deure de catalans ens porta a mirar endavant, a salvar el nostre poble i a tornar-li tot el seu esplendor.

L'ànima catalana no ha mort. Ben al contrari, és ben viva. El folklore és ric i els costums que guarda la raça, ens diuen prou clar que les virtuts immanents son intactes. I, sobretot tenim la llengua, aquest instrument preuat, apte per a totes les manifestacions de la vida i que es manté jove, sa i vigoros.

SOLIDARITAT BASCO-CATALANA

Un amic nostre ha rebut una lletra del Sr. Elidor de la Torre en la qual s'hi diu:

« Les nostres relacions amb els catalans son excelents iestic en contacte tan amb el Sr. Terradellas que ha quedat a París, com amb el Sr. Rovira i Virgili i demés companys d'E. R. C. (Directori) El Bloc Nacional Basc té mes ambient cada dia i fins els més recacs s'animen. Avui podem dir que tots els Partits sindicals d'Euskadi reclamen la personalitat basca i el seu dret natural a regir lliurement els seus destins. »

Departamentals, una política de coordinació, reorganització i propaganda que s'ajusti a les necessitats dels moments de cara als militants exiliats a França sense descuidar la intensificació de relacions amb els nostres companys residents a Catalunya.

Acte seguit es procedí a la designació del Consell Departamental definitiu que fou elegit per aclamació:

President, Rafael Portas; vis-president, Llorenç Aragay; secretari general, Joan Carbo; organització i propaganda, Alexandre Mauryà; Relacions, Salvador Vilanova; tresorer, Josep Estrach; comptador, Antoni Roig; vocal 1er, Josep Espanyol; vocal 2º, Lluís Sorribes; vocal 3º, Josep Roig.

LA REPUBLICA I L'ESTATUT

Després del triomf electoral de l'abril del 1931, Companys és preocupat essencialment de dues tasques primordials: de cara a Madrid, preparar les bases de les Constitucions que faran possible l'autonomia de Catalunya; de cara a Catalunya organitzar l'Esquerra, partit d'alluvio al que afluen en masses desbordants electors provinents de tots els partits catalans pertanyents a la classe mitja, a la petita burgesia i a la classe treballadora. L'Esquerra pren vots a la Lliga, a Acció Catalana, als radicals, i fa sortir de llur tradicional apoliticisme a milers de sindicalistes barcelonins. La presència de Lluís Companys, l'amic d'en Layret i del Noi del Sucre l'home de tantes lluites socials en la Barcelona agitada del dinou és una garantia per als obrers catalans els quals no poden amagar llur simpatia pel partit esquerrà presidit per Macià que dona al catalanisme un contingut social autèntic.

Home d'experiència política fet a la brega electoral i a la lluita de partits, Companys sap tota la importància d'una bona organització i traca les línies de la constitució interna de l'Esquerra.

Quan arriba l'hora de les eleccions a les Constitucions tres mesos després l'Esquerra ja posa en marxa una organització de gran escala. I després del segon triomf electoral, Companys s'en va a Madrid a presidir la minoria catalana a les Corts. És a l'escó del Parlament on Companys demostrarà el seu talent, la seva visió patriòtica, la seva experiència parlamentària i el seu amor a Catalunya.

Lluís Companys
la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa
par Domènec de Belmunt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicació « Biografia Companys ».

Caigut Primo de Rivera, el Govern Berenguer constituït allo que se'n digué els Ajutaments « automàtics ». En Companys, al qual pertocava anar de regidor, es negà a acceptar el càrrec i no posà els peus a l'Ajuntament. La seva abstençió era un poderos argument revolucionari que més tard li valgué una credencial de república auster i rebel, a l'hora de la gran campanya que precedí l'adveniment de la República.

El Govern Aznar, en el qual participà la Lliga per assistir als honors fúnebres del règim, donà lloc a una fuga republicana sense precedents. El famós article d'en Cambó sobre l'anarquista de Terrassa serví de tema als oradors republicans i nacionalistes per combatre el règim i els seus suports afeblits. Tot Catalunya sentia la febra republicana. « La Publicitat » i els homes d'Acció Catalana havien menat una campanya vibrant i intel·ligent que portava els seus fruits. A l'hora de recollir-los, pero, no volgueren adonar-se que el poble català volia consagrar com a símbol màxim de Catalunya el vell separatista de Prats de Mollo, l'ancetà que tornava d'un exili de set anys des del qual no havia parat de treballar per Catalunya. Macià, només amb la seva presència i el seu somriure paternal, electrifava les multituds, es convertia en símbol i s'emportava les masses catalanes amb una força d'admiració i de misticisme que tenia misteris de màgia. Refractaris a constituir un Partit presidit per Macià i a seguir-lo en aquell moviment popular d'Esquerra, els homes d'Acció Catalana volgueren anar sols a les eleccions municipals convocades pel govern Aznar i s'emportaren el mes gran dels fracassos.

Lluís Companys, polític de flaire i de visió claríssima, estimà en el seu just valor el potencial de masses que la figura de Macià representava. Veié en aquella figura venerable i popular a la vegada, l'home providencial per a realitzar el seu somni: despertar les masses obreres després de la dictadura, atreure-les a un moviment polític català d'Esquerra que resolgués les seves reivindicacions socials, fer sortir el sindicalista caatlà de l'apoliticisme dogmàtic en que vivia. I sense dubtar un moment, prengué part en la famosa Conferència d'Esquerreres de la qual sortí el Partit Esquerra Republicana de Catalunya, gran triomfador de les eleccions del 12 d'abril del 1931.

Al cap de dos dies, En Companys sortí de casa, seva amb l'Aragay i se'n anà a l'Ajuntament a apoderar-se de la Casa de la Ciutat i a pro-

clamar la República des del balcó central del gran edifici. Al davant, moments després, Francesc Macià treia amicalment el vell president de la Diputació Maluquer i Viladot i proclamava la República Catalana des del balcó de la Generalitat. El poble, frenètic, foll d'alegria i d'emoció, plorava i reia alhora. Eren hores històriques.

Per a un home com Lluís Companys que ho havia donat tot en la seva lluita per la República, que hi havia vessat la seva joventut, que hi havia exposat cent vegades la vida, aquells moments foren d'una grandesa, d'una solemnitat i d'una emoció inesborrables.

Anant cap a casa, voltat d'uns amics íntims, Lluís Companys els deia unes paraules greus i profundes:

— Ja tenim la República. Molt bé. Ara cal fecundar-la, omplir-la de contingut i, sobretot, conservar-la.

Les lletres i les Arts

Una missa al camp del Vernet

per Joan SAURET

— Culte catòlic, «rassemblement»!

L'ordre corre per totes les barraques de tots els «quartiers» del camp de represàlies de Vernet d'Àriege. Es produeixen les presses característiques dels llocs on, com a les presons i als camps de concentració el temps no compt per a res. Van compareixent els «catòlics». Després seguiran els protestants i els jueus i, en un dijous impensat, apareixeran uns avisos cridant als ortodoxos grecs i qui sap quins altres més. Al camp del Vernet hi ha gent de totes les nacionalitats i entre aquestes, parroquians per a les religions més inospitades. No podem moure un peu o demanar permís per una carta suplementària sense fer menció de la vostra dependència de Crist, de Luther, o de Confucí. Quan a «bureau» d'entrades feren la meua fitxa vaig intentar reivindicar el meu alegre anti-atèisme. Ho vaig haver de deixar correr perquè, a més de mirar-me amb uns ulls de «milician» afegiren una cosa així com «pas de blagues», que era tant com dir que veiejava la preso.

Jo decideixo fer honor al meu catolicisme oficial. Així podré fer de turista: anar a les meves. Els protestants s'ho prenen més a la valenta que els catòlics. Us prenen les senyes, us volen ajudar, us miren com un gernà i, sobretot, heu de cantar amb un llibre a la mà. Ja l'agradaria de cantar, però en el meu poble els cloritics tenim dret a tirar camps a través del pentàgram, cada ù pel seu canto, i temo que els puritans del protestantisme no s'hi prendrien massa bé.

Es un d'umenge trist. Avui els Pirineus no vendrien cap postal. Es mostren blancs i malhumorats. Cau una pluja espòrida. Pel cel vagabonden uns núvols que no tenen ni cara ni ulls.

— «Par trois»!

Jo m'arreglero al costat d'un armeni i d'un polonès. Aquell es una dolorosa permanent. Du una cara llarga embolcallada de pèls. Les celles i el mustatxo s'ajunten i es confonen. Camina aixafat per un folgat barret que li gira les orelles. El polonès és musculat, amb la rialla als llavis i uns ulls d'infant. A la seva barraca hi té un naixement de paper. Tot això està internat com a pertanyent a una banda terrorista polonesa.

Els guàrdies passen i tornen a passar per comptar-nos. Feina inútil. Més no els sortiran bé els comptes. En cada control que travessarem en trobaran de més. Tots riem. El cas és que no manem ni un home.

— «En route»!

A mesura que travessem altres «quartiers» se'ns afegeixen nous catòlics. Formem una columna cent cinquanta, la majoria polonesos. També hi han espanyols provinents de la darrera «raffle». Els vells hostes romanen a la barraca amb el seu pessimisme i les seves ideologies tot brasa.

La capella està situada rera la barraca-hospital, vers el Sud que talla una muntanya i en el cim de la qual hi ha una masia amb tres àlbers. La contemplo com la bandera de la llibertat. El temple catòlic és gairebé quadrat, amb una façana de rajoles vermelles subratllades per una ratlla blanca. Al cap de l'edifici hi ha un pintoresc aixopluc fet de rajola per a la campaneta. La formació ara es desintegra i els internats procuren situar-se a la vora d'un amic d'un altre «quartier» per a fer petar i xerrada durant l'ofici.

L'interior de la capella sembla una sala de ball de poble. Les parets són de fusta amb unes aigües vert-grogrís. Al sostre hi han uns cavallets també de fusta que sostenen la teulada, i això fa encara més sala rural. Dessobre la porta hi ha una mena de galliner penjat que fa de cor. L'altar està situat sobre un ample llarg empòstissat. A banda i banda hi han dos àngels ben peixats, d'avantguerra, l'un estén un sabre llarg i l'altre emboca una trompeta. Fan cara de bons xicots i en vida devien formar part dels «boy-scouts».

L'altar és senzill i en el fons presideix un Déu nostre Senyor alt i plantat, amb aires de no haver estat mai internat. Per les parets hi han penjats uns boxos amb unes figures tristes, ascètiques, dintre un mar de negrors. Aquest detall i la creu de

l'altar m'impedeixen de pensar en la imminència del toc de corneti que enceta el ball de tarda.

La sala està ocupada per dues rengleres de bancs amb un passadís central. Ara entren els familiars de les autoritats del camp i van a seure en els primers bancs, a la vora de l'altar. Dones! Tots ens les mirem com una espècie raríssima. Tanmateix el mon no està compost únicament d'homes com sembla vist des d'aquí. Aquestes feligreses són la dona, la filla del Comandant i la dama de la Creu Roja. Aquesta és soltera — com podeu suposar — alta, fiaca i vella. Va habilitada de soltera, d'alta, de fiaca i de vella. Es la senyora i majora que cura d'humanitzar la població internada a base d'ajudar, naturalment, els que van a missa, a la seva missa.

Comença l'ofici. Surt amb una revolada un capellà alt, magre i ros. Si a aquests trets s'hi afegeix que és un anglès, no caldrà aclarir que hem presentat un altre internat. Costa d'imaginar-lo, revestit com ara va de seda i de plata, dintre d'una barraca, enmig de renecs, patint fam i fent el «garde à vous» davant d'un centímetre de galo daurat. No li fan franc de cap detall del rigoros reglament tot i que és un capellà i diu missa en un país on els capellans i les misses tenen vara alta i son molt més abundants que el «ravitaillement». Mentre el capellà net fa la seva feina — es passeja d'un canto a l'altre de l'altar, fa genuflexions, llegeix una mica i se'n cansa de pressa, plega les mans i les alça i posant els ulls en blanc — mentre es descapella tot aquest seguit d'exercicis un altre Mossèn, aquest gros, ben clenxat, ben vestit, amb uns ulls i una mirada absents — no és cap internat! — ens llegeix un diari que publica una d'aquelles Encicliques que de tant en tant surten de Roma per a fer bonic. Com el prometre no fa probe se'ns parla àdhuc de la participació dels cbrers en els beneficis de l'empresa. Ningú no s'ho creu. Ni el propi Mossèn. Aquest té en compte el seu poble i aquest el Sant Pare de torn reivindica que reivindicarà els drets dels pobres, dels obrers, alça la veu, es treu el diari de davant dels ulls i martelleja els mots «socials» amb un to de miting. No, ningú no se'l creu. El fa veure que va de debo, però si els obrers un dia l'agafessin pel mot i exigissin la realització de la prometença el propi Mossèn en persona s'escaudalitzaria, faria la unió sagrada amb els patrons i aniria a la «gendarmaria» a sol·licitar l'ordre contra els bolxevics.

Com que l'Enciclica és llarga, més llarga que un dia sense cartes ni «colis», en llegeix una entrega cada diumenge. Entra en escena un altre número: el cor polonès. Està dirigit per un xicot jove i xato, amb una caballera rossa, tolstoiàna. Tragina uns ulls amarats — de creència concentrada. Tot el cant està farcit d'un «Marrria...» que risca de foradar les parets. Quan sembla que els polonesos perden embranzida interrompen els de dalt, els que estan penjats en el cor. Aquests, però, s'expliquen en un llenguatge familiar, en llatí. Tots ens entenem ara. Un ampurdanès abrandat treu el nas per l'extranya i alta balconada i ens aboca una mena d'«Agnus Dei» de Festa Major que fa trontollar l'edifici. Els del cor baden tot esperant que un mot inflat dongui el tomb per la capella. Ja han fet tard per a reprendre el cant puix que els polonesos, impacients, llençen un altre cop el seu «Marrria...» que atura en sec la ronda que feia la llatinada del nostre ampurdanès.

Un espanyol «economico» badalla. Dos jueus passats al catolicisme per a poder-se veure a missa projecten negocis. L'armenià gata-maula fa una taca negra i es dona cops al pit. Un diputat txec mira per tot amb un posat de turista. Jo somric per a mi tot sol i conclueixo que tots fem comèdia i que ningú no se n'amaga.

Penso en el databaix que es produiria si ara pugés a l'altar i demanés, amb naturalitat, que baixéssim el tel, que més valdria deixar correr la funció i que ens poséssim tots amb tots a xerrar una mica. Però què... amic capellà, no us hi enfundeu i cediu el lloc a l'«aumonier» que cobra i menja bé per a fer la vostra feina. Desvestiu-vos, preneu seient entre nosaltres o aneu a la barraca a rentar-vos un mo'ajor o els calçotets avui que ens forneixen més aigua que els altres dies. I vos, Mossèn, deixeu-vos d'Encicliques enspòridores i estalvieu-vos les emocions i els gestes teatrals. Féu un tomet pels «quartiers» i veureu parracs, misèria, fam i desolació i tot això perquè uns senyors, que en aquesta hora oeixen missa com el Maréchal, han volgut fer-se els simpàtics i els lacais de Mussolini, de Hitler i de Franco. Aneu cuita corrents al Bisbat, agafeu pel braç a Sa Eminència i col·loqueu-lo en un nuvolet que el porti davant de Nostre Senyor i que aquest decideixi tocar el cor de Vichy, de la «Sûreté» i apa, tots al carrer, a treballar, a viure al costat de la família dels amics.

I vosaltres familiars del Comandant, aneu a casa, ben combregats, i exiji un alleujament en el règim infame dels internats. I la senyoreta de la Creu Roja podria aflixar una mica el seu pregon reculliment dominical i ésser més catòlica, més caritativa, una mica més equànime a l'hora de distribuir les peces de roba i de menjar.

Es manifesta per tot una manca de sinceritat, començant per Nostre Senyor, passant per l'«aumonier», personal «civil» i internats. Nostre m'atreveixo a exceptuar el cor dels polonesos que no abandonen mai el seu «Marrria...» que potser és una mena de protesta «camouffade» — aneu a saber — El diputat txec potser pensa que qui sap si dintre mitja hora vindran els alemanys carregats d'armetralladores i se l'emportaran lluny, qui sap on, com han fet amb altres internats.

S'ha acabat, però, l'Ofici. El Mossèn passeja pel corredor central i agafa uns paperets que els internats es treuen de la butxaca. En ells hi ha una adreça, la pròpia, i un prec, el de la seva al·liberació. A la porta una mena de llusos distribueixen a cada internat una «bouchée» d'infant petita i barata. Hom l'engolix amb una rapidesa extraordinària. Falten dues hores per a dinar!

A fora tot és crits. Només manca un «cameraman» que filmi aquesta escena que sembla la sortida d'unes noxes en un poble perdut en la muntanya.

— «Par trois»!

Ens tornen a comptar. I un cop més: en surten més dels que érem.

— «En avant»!

Hi som, doncs, tots, sense mancar-hi el nostre capellà i els seus dos escolans. Un cec marxa a les palpentes per aquests camins que li són desconeguts. Quina autoritat ha declarat perillós per a la seguretat de l'Estat a aquest vell completament cec. Quins policies l'han trobat? No preguntem. Fa dos dies que han fet venir de Corcega un nen belga de setze anys, setze anys! El pobre cec ha abandonat el seu clos habitual què és la barraca-hospital. Allà fa companyia a l'amic Ragassol que d'ençà que és al camp el doior no l'ha deixat dormir cap nit. El perillós cec avui ha vingut a missa per a apropar-se a Déu. Un altre dels pocs, doncs, que també creuen. La columna va travessant controls i més controls. En una de les arrencades després de comptar-nos, el cec s'esgarrina una mica i s'esgarrinx la mà en una fil·ferrada.

— M...!

Un renecc integral i castellà surt com una bala i fa redreçar la columna de cent cinquanta catòlics.

Montpeller, novembre 1944.

M. René LAPORTE s'en va

El senyor René Laporte, delegat d'informació i propaganda del Ministari d'Informació, deixa el seu càrrec i s'en va de Toulouse destinat a exercir més altes funcions, que són les d'inspector d'informació a França i a l'estranger.

Al fer-hi present el nostre comiat i simpatia volèm fer-hi extensiva també al Sr. Peyraud, bon amic nostre, que passa a desempenyar amb caràcter interí, les funcions del Sr. René Laporte.

GRACIES I DESGRACIES de l'exili

per Josep TORRENTS

II

Totes les desgràcies que ha passat la nostra gent a França, no han pogut estroncar mai el seu inesgotable bon humor, ni aquella fina ironia tan catalana, que és la gràcia i la sal de la vida, sobretot si un sap conservar-la en els moments més difícils i en les circumstàncies més adverses. Gent feinerà per excel·lència, deiem l'altre dia, gent que no és deiaza atuir, gent que no és deiaza dominar al preu de dix sous par jour, però que en circumstàncies de treball honorables i, sobretot, humanes, aixecaria les muntanyes si aquestes el privessin de guanyar-se la vida. Aquesta frase: guanyar-se la vida, hom té la impressió que en cap més llenguatge té un sentit tan gràfic i tan expressiu. El català treu el pa de les pedres; com diuen els germans de mes avall.

Quan la guerra, vaig fer de secretari a un capità metge, el Doctor Lorfèvre, de Montpeller, persona molt ponderada i a la qual jo estimava molt. Havia estat el cap de Sanitat del camp d'Agde, conegut amb el nom de camp dels catalans. El Doctor Lorfèvre, quan l'altra guerra, havia treballat també en el servei de Sanitat francesa en els camps de presoners. I moltes vegades m'havia expressat la seva sorpresa, la seva quasi diuquem-ne admiració envers la nostra gent, sempre tan optimista i tan carregada de moral, quan ell la comparava amb l'atruiment absolut, amb l'esfondrament total dels russos i alemanys que ell havia vist a l'any 18. Hi ha en aquest moment, a Tolosa, els companys Vinyes i Lechuga, que conciben tant bé com nosaltres tot això que escriuim.

Al camp d'Agde els concentrats hi tenien de tot: un estadi magnífic construït per ells mateixos, amb tribunes i seients, un estadi que ja el voldrien molts pobles de Catalunya i de França, un orfeo català, un esbart de dancaires, un equip de boxadors catalans, un cabaret magníficament decorat pel noi Amichatis, edifiaven un periodie, feien exposicions de pintura i de aibuix, es donaven cursos de llengua francesa, s'organitzaven cicles de conferències, i a la nit es celebraven festes que tenien tot l'aire i tota la gràcia d'una festa major de poble de Catalunya. En aquests moments deu haver-hi a Tolosa molts exiliats que han passat pel camp d'Agde i ells ens guardaran de mentir i podran certificar que no exagerem en res.

Recordem encara amb emocio, la processó que es va fer al camp d'Agde la nit del Dijous Sant. No hi faltava res: hi havia el Crist clavat en creu, una Mare de Deu ja

cent, hi havia l'Alcalde, el Bisbe i el Governador de Barcelona. Hi havia una companyia de guàrdia civil i el cap que comandava la força; hi havia el capità general... Però tot això fet amb una gran serietat car d'altra manera no hauria tingut cap gràcia. Ja no cal dir que les imatges religioses i les personalitats oficials eren representades pels concentrats. No volguereu saber com s'ho varen fer els organitzadors; amb el paper goudronné de les barraques varen confeccionar tricorns i correatjes per la guàrdia civil, els calçotets ben nets donaven els pantalons de benemèrita quan va de gala, amb robes estimades que eren un record de la dona o la filla es va vestir una Mare de Deu, i el Bisbe, i la faida de l'Alcalde, i les borles del capità general, i tot, i tot. El Crist nu, clavat a la Creu, representat per un xicot de Lleida que es deia Farraso i que tenia una bella planta d'home, fou passejat per tot el camp d'Agde, en una nit mes aviat freda, i enmig d'un respecte general.

Qui no ha vist l'astorament dels gendarmes no se'n pot formar una idea. Obrien uns ulls com unes taronjes. S'interrogaven els uns als altres, no sabien de que anava ni ho podien entendre. Esperaven el mes mínim incident per intervenir i suspendre la processó. Però l'incident no és produït i la processó segueix tot el curs que se li havia marcat. Alta la nit, entrava de nou a la Barraca W, d'on havia sortit, i els gendarmes es ficaven a la seva rumia que rumiava, sobre el fet de que uns tan grandíssims revolucionaris haguessin organitzat una manifestació semblant, amb tota serietat i discreció.

Quan la processó ja havia entrat, el Capità General va passar en revista a les forces de la Guàrdia Civil. En general, al camp d'Agde, els exiliats hi menjaven d'una manera regular, però en aquells dies, aneu a saber per quins motius, les coses s'havien espalliat i la nostra gent tenia una gana autèntica. Les forces de la «benemèrita» es donaven a passar la revista pel Capità General i quan aquest va demanar al Cap de la força:

— Que, como està la tropa?

Aquell li va respondre molt solemne:

— Noi, esvaïts l...

Es potser la millor gràcia que recordo de l'exili. La desgràcia més gran fou una vegada que vaig veure dos homes que es barallaven per veure a qui tocaria el troç de pa més gros.

I al cap de pocs dies esclatava el camp d'Agde la vaga de la fam.

I això és mereix un comentari que deixarem per un altre dia.

Si els Bascos i els Catalans volen un govern autonom, hi tenen el mateix dret que els Anglesos els Russos o els Americans.

La Revista de Londres FORT-NIGHTLY REVIEW, publica un interessantíssim article del qual traduem els següents paràgrafs:

Franco, després d'haver declarat la guerra civil, es donà compte de que al seu moviment li mancava una base política. Tenia la Falange a la mà i l'adoptà oficialment en el 1937 però reservant-se la seva llibertat d'acció. A partir d'aquest moment, la tensió es troba en un estat agut entre el partit i l'exèrcit, entre el partit i el capitalisme organitzat. En aquestes condicions, «la conquesta del Estat», que era la finalitat i la divisa de les J. O. N. S. no ha estat realitzada fins avui. Es una de les diferències fonamentals que separen la Falange del feixisme i del nazisme. A Itàlia i a Alemanya, un moviment polític havia imposat el seu control a les forces armades. A Espanya, un alçament militar ha trovat que era molt comode d'adoptar un moviment polític. El fracàs de la Falange i l'estat d'espirit falangista s'expliquen, en gran part, per aquesta constatació.

Ens trobem en presència d'una qüestió que depassa completament les teories de dreta o d'esquerra i que li lustra molt bé la complexitat de l'escem polític espanyol. Castella, que sigui republicana o falangista, conserva moltes coses, encara avui, de la seva clausrofobia de l'Estat Mitjà, heretatge de molts segles en el transcurs dels quals, ha hagut de combatre en tots sentits per donar-se una mica d'aire contra

els reialmes cristians a l'Est, al Nord i a l'Oest, i contra els musulmans al Sud. Tots els castellans són víctimes conscientment o inconscientment, de l'idea fixa d'un règim unitari sota la dominació castellana.

I una de les raons decisives per la qual un simple retorn al 1931 no aportaria en realitat una solució al pèrvindre, es la de que els Catalans i els Bascos tenen tantes raons com els falangistes per recordar, amb amargor, l'abando de les promeses de la II República. A Catalunya i al País Basc l'amor de la llibertat individual, era, tal com l'ha recordat ultimament M. Wallace, vice president dels Estats Units, vivent des de l'Estat Mitjà, abans mateix de que trovés la seva expressió a Anglaterra. «Si ells volen un govern local autonom, tan els Bascos com els Catalans, hi tenen el mateix dret que els anglesos, els Russos o els Americans», ha escrit recentment M. Carlton Hayes, actualment ambaixador dels Estats Units a Madrid, en el seu llibre: *This Inevitable Conflict*.

Son aquestes unes qüestions que els espanyols han d'arreglar entre ells. El nostre paper es limita a rendir coneixença dels fets i a encoratjar les tendències que ens semblen les bones. Però tenim un gran interès a que Espanya deixi d'ésser un país oberta en el cos polític d'Europa. Desitgem una Espanya governada pel seu consentiment popular, i un règim que respecti els interessos legítims de tots els espanyols, en tant que Espanyols.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO: Carrer de Metz, 48

C. C. P. TOULOUSE 377.32

TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

Els tres Camins

A LA PORTA mateixa del recobriment de la nostra llibertat i de les nostres llibertats, en encetar aquest mes de Desembre que tots esperem que senyalara, amb la fi de l'any 1944, la de totes les tiranies que ens oïguen encara, ens trobem, un cop passat aquest repla de coincidència general, amb tres camins oberts davant nosaltres i amb tres grups de caminants disposats a emprendre'ls, cada un d'ells el seu, no pas tots sols però, sino invitant peremptoriament els altres a seguir-los, perquè son camins pels quals ha d'anar-hi tothom o no hi anirà ningú.

El primer dona una gran volta de vuit anys i torna al punt de partida. Des d'allí hom pot reemprendre, per la carretera plana de la Constitució de 1931 i l'Estatut de Catalunya, el viatge brutalment interromput per l'aixecament dels militars, falangistes, requetés i monàrquics i, coneguts els trencacolls del passat, evitar-los en el futur.

El segon torna a mig camí: dona per bones les marrades i droceres, els corriols de travessa, els pedregats i aiguamolls i ens convida a seguir pel paisatge accidentat i ple d'imprevist que obriren davant dels nostros ulls astorats la rebel·lió i la traïció: és un camí en el que tot es improvisa, els ponts hi son passeres i les carreteres corriols de cabres; per seguir-lo bé calia que darrera les mates uns saltejadors amb uniformes militars espanyols, alemanys i italians, amb barnús, amb camises blaves i amb boines vermelles ens obliguessin a fer ull viu i a posar els peus en plans. Per reemprendre'l caldria, ens agradi o no, el beneplacit dels espectadors d'enllà de les fronteres.

El tercer camí va de dret al desconegut i, com que ningú no hi ha estat, tothom pot pintar-lo com més li agradi; la inspiració hi ocupa el lloc de l'experiència i el desig el de la lògica i si en sortim mal parats haurem de dir que no ens ho pensàvem, demanarem i si cal exigirem que ningú no dubti de la nostra bona fe i millors intencions i, sabent com sabem que els pobles no moren si no volen morir, si no ens hem mort tornarem a començar i si no comencem nosaltres recomençaran els nostros fills i si mentrestant s'ha perdut el que amb tantes penes i treballs ens havíem ben guanyat, direm « tant pis », perquè hem viscut sis anys a França.

El primer d'aquests tres camins és, potser monoton; segueix un traçat discutit i rediscutit els anys 1931 i 1932. Si hom l'hagués vigilat dia i nit, si hom l'hagués conservat net i millorat en els revolts perillosos, s'haurien evitat emboscades, accidents i esllavissades i seriem ja molt lluny del punt de partida.

El segon nasqué l'any 1936, precisament d'aquelles malvestats, i a causa d'elles calgué trencar per camps a través i som on som des de l'any 1939: a l'exili, a la preso, al camp de tir, passant pel camp de concentració i els Grups de T. E.

El tercer dels tres camins és també una conseqüència dels mateixos trencacolls. Per bé que no hagi aparegut a la vista fins ara, s'en prefigurava ja com un miratge des del 1939. No continua res; no té traçat ni pla; no es proposa d'esmenar res en concret. És l'expressió d'una vague desig de canvi de feia. És un crit espontani, estranyament semblant al protocolari de la proclamació d'un nou rei: « el rei ha mort, visca el rei »; naturalment, un altre rei. I diu: « La Constitució és morta, visca la Constitució »; naturalment, una altra Constitució.

Però, és que la Constitució del 1931 és morta? És que portava en el seu si el germen de la seva pròpia fi, de la seva pròpia mort? És, potser constitucionalment que Franco va assassinar-la? I encara, és que va assassinar-la realment? No, Franco no podia assassinar-la ni derogar-la perquè no tenia poder real ni legal per fer una cosa a l'altra encara que ell i d'altres ho creguessin. Només tenia poder de fet i amb aquesta força il·legal no podia altra cosa que suspendre-la. Si és així, com és, la Constitució del 1931, amb totes les seves realitzacions, Estatut de Catalunya, tots els seus desenvolupaments, Estatuts d'Euskadi i Galicia, i totes les seves possibilitats, és tan viva com el 18 de Juliol del 1936. Quan Franco caurà, la Constitució desmaiada, automàticament es revindrà. Podria restar allitada encara per un curt temps per a agenciar-li el restabliment triomfal; però no caldrà pas ressuscitar-la perquè no era pas morta. Considerar-li i voler fer-ne una de nova o bé, seguint el segon camí, voler ressuscitar les mesures d'urgència i d'emergència preses durant la guerra per fer-li'n un vestit de fantasia, és molt trist de dir-ho, però és com donar bel·ligerència i autoritat a Franco, tenir per bo el seu gest de traïdoria i acceptar la seva col·laboració per a anar a un canvi

I Franco, per a nosaltres, en el més favorable dels casos, podrà haver estat una malaltia greu, però no sera mai un pretext ni molt menys un ajut.

Un telegrama del President IRLA

A la nostra Redacció ha estat rebut el següent telegrama: « Ben agraït a la vostra cordialitat. Sa utacions. Sento vivament no poder-me deturar a Tolosa i dir als catalans tota la meua afecció per la seva adhesió a Catalunya i als nostros ideals. Vinguem saludar a tots ben cordialment de part meua, preguntant que en aquestes hores plenes de responsabilitat per al nostre esdevenir restin tots units, única manera

de treballar eficaçment per Catalunya i la República. Sa utacions. — Josep IRLA. »

A mes, aquest matí ha passat per Tolosa el President Irla, acompanyat del Sr. Josep Terradellas, els quals han estat saludats per diversos amics nostros i una representació de « Foc Nou ».

Intervius de « FOC NOU »

CALDRA TORNAR A LLUITAR PER A RECONQUERIR el perdut i no hi ha victòria sense unió. És l'hora d'una veritab'e SOLIDARITAT CATALANA - ens diu el diputat a Corts i il·lustre periodista **CLAUDI AMETLLA**

Claudi Ametlla, diputat a les Corts de la República en representació d'aquelles terres gironines que tant estima, és un vell periodista català que va començar les seves feines periodístiques a la redacció del glorios « Poble Català ». Després continuà escrivint en diaris i revistes catalanes i més tard s'especialitzà en el gran periodisme formatiu d'Agència fundant i dirigint a Barcelona aquella Agència Fabra successora de l'Havas a la nostra terra.

Que ens perdoni el nostre amic. Quan hem dit que és un « vell periodista » no hem volgut ferir la seva coqueteria carregant-li una peruca argentada, de venerable. Hem volgut dir que és de la vella guardia, que porta trenta anys de periodisme actiu i que, en conseqüència, ha adquirit un prestigi i una categoria política dins l'òrbita del catalanisme pur on ell ha desenvolupat sempre les seves activitats.

Per això hem volgut intervenir-lo per als lectors del nostre setmanari convençuts que les seves manifestacions poden ésser guia i llumina i consell assenyat en uns moments en que cal aclarir horitzons boirosos i marcar els bons camins...

— Quina ha d'ésser, al vostre entendre, la posició dels catalans exiliats de cara a l'esdevenidor polític de Catalunya? — hem preguntat al senyor Ametlla.

— La preocupació màxima dels catalans exiliats — ens diu — ha d'ésser la restauració de Catalunya damunt la base de les institucions pròpies i dins d'un règim de llibertat i Democràcia avui per avui encarnats pel President Josep Irla, la legitimitat del qual tots hem d'acceptar. Aquesta restauració serà difícil i penosa, segurament lenta, tanta és la destrucció operada del juliol de 1936 ençà! Tantmateix ella és la missió ineludible de la nostra generació; el seu deure i la

seva penitència. Nova renaixença, no res menys caldrà, per a realitzar-la, un esforç estrènu i un ànim impavida i aquella fe que transporta les muntanyes.

Des d'ací no podem fer altra cosa que preparar l'esperit per a aquesta magna empresa, donar-ne la consigna als catalans de bona voluntat, propiciar-ne el clima favorable. Car no soc partidari de lla-

rar-nos a actes espectaculars i propagandes soroloses. Som en terra amiga, però estrangera, de l'hospitalitat de la qual no d'vem abusar. Ha estat certament necessari de reagrupar els partits i reprendre contactes. A mi entendre les nostros activitats polítiques no han de passar d'això. Si ja se que s'ha produït aquell caòtic moviment que cercant l'unió ens ha desunit encara més i que ha calgut actuar per tal que la perturbació no fes més estralls en el si dels partits. Així i tot, allò que en aquest sentit sigui contenció i reserva, fe les meves simpaties. I no sols per aquella rac d'agraïment i cortesia de que acabo de parlar, ans encara per creure que és a Catalunya, i només que a Catalunya, on hem de fer política, car allí hi ha la majoria de catalans, l'opinió, en fi, que mana i decideix. Ací no hi ha mes que els directores, no sabem fins a quin punt seguits o repudiats, estimats o discutits.

« Com veieu l'esdevenidor de Catalunya? » — preguntem. — En Claudi Ametlla ens contesta: *Segueix pag. 2*

REPORTAGES DE FOC NOU INTERMEZZO PARISENC per Domènec de BELLMUNT

Paris, desembre. Tornar a París després de cinc anys d'absència per aquell que hi ha passat el millor de la seva vida havia d'ésser, forçosament, una cosa emocionant. L'ocupació alemanya havia ofegat la capital sota l'avalancha militar nazi i l'ànima de París que té claus de llibertat, flames d'intel-

ligència i exquisideses d'Art, romànica amagada a les velles catacumbes de Lutetia o a les entranyes de la serrallada montmartrina, als peus del Sagrat Cor.

Els parisencs veien desfilar l'aparell militar de l'ocupant amb una mirada greu que dissimulava difícilment llur ràbia i llur protesta. No creu únicament els Boulevards profanats, els palaus profanats, la ciutat tota enllotada sota la bota alemanya; era l'ombra de la Gestapo taçant els murs més augustes de la ciutat, era la humiliació permanent i la menaça traïdora contra el patriotisme francès; era el record de la silueta grotesca de Hitler, en actitud napoleònica, sota l'arc sagrat de l'Estrella.

Hem trobat un París que no és encara el París d'altres temps, però que ja comença d'assemblar-s hi. Els impractes a les façanes dels edificis on hi hagué combats durant els dies de l'alliberació recorden al viatger la recent epopeia. Les inscripcions i els rams de flors a nombrosos indrets de la ciutat on moriren patriotes son testimonis emocionants de l'ocupació. A la nit Paris roman encara a les fosques i els restaurants resten tancats tres dies per setmana. Però els parisencs somriuen.

Nord-Amèrica hi triomfa. Els boulevards, els Camps Elisis, la rue Rivoli, estan plens de soldats americans. Els cotxes militars aliats omplenen els vials; les vitrines ostenten anuncis en anglès. Es respira fum de Lucky i de Camel, es venen « Welcomes » per tot arreu, l'esplanada de veus guturals que llença « yes », « good bye » i « thanx you » entre rialles juveniles...

EL CAUDILLO FA DECLARACIONS

... i es inútil que risquin com que rasquin; mentre hi haura Pirrencus, la frontera sera Franco-espanyola.

Segueix pag. 2

F. 1968

PROBLEMES I SOLUCIONS

L'experiència belga

per Joan ALVAREZ DE LARA

La crisi política que s'ha produïda a Bèlgica ha retingut l'atenció de l'opinió pública i de les cancelleries dels governs aliats, i fins i tot ha obligat al Sr. Eden a fer unes manifestacions a la Cambra dels Comuns d'importància transcendental. Quan el Sr. Eden afirma en nom del govern britànic que sostindrà al Sr. Pierlot, perquè és l'home que representa el poble belga que s'ha expressat en la darrera votació al Parlament, totes les confusions resten esvaïdes, i la lògica serveix de nou per a raonar en política.

Què és l'home d'Estat belga, que per no sotmetre's a l'ocupació nazi s'exiliava a Londres essent la representació de la voluntat de lluita contra l'invasor, hagin comès errors, i fins i tot ja fetes polítiques importants, ningú ho discuteix, però que per r-ctificar les equivocacions, en lloc de servir-se del llur roig de l'oposició parlamentària, o encara de la tribuna d'una premsa lliure, utilitzi la resistència armada contra les autoritats legals, en plena zona d'operacions militars, i on hi ha lloc a creure que els alemanys en la seva retirada hi han deixat molts dels seus agents, amb la missió de provocar disturbis i desordres a la retaguarda, hom comprèn, que el govern belga no acceptés i que el cap militar del sector, estigués disposat a emprar les mesures més energiques per a impedir-ho.

Al totalitarisme nazi que segons Hitler havia de perdurar per sempre en tota Europa, les nacions aliades, per la carència de l'Atlèntic, hi oposaren el dret dels pobles a regir-se per ells mateixos, apodant-se en el consentiment popular, i aquest, sots pot expressar-se per mitjà del sufragi, convocat amb totes les garanties necessàries, i a canvi d'aquest dret, l'elector s'impassa d'acceptar els elegits, reservant-se però, el dret de crítica i de control.

Hom comprèn que després d'una ocupació alemanya de tanta durada, en la qual tots els drets de ciutadania estaven suspesos, i els drets de l'home escarnits, la generació de joves que han arribat a l'us de raó sota aqu-est règim, és s'quí difícil de no reaccionar altrament, que per la violència i el sabotatge. Però cal superar aquesta mentalitat i fer comprendre que el desig natural de que es produïssi una renovació en els quadres dirigents, no deu condicionar a negar sistemàticament tot dret i respecte als antics dirigents, ans al contrari, si han mantingut una posició digna, si han sapigut mantenir la flama de l'ideal en les

anyades difícils que han passat, un nou prestigi els aureola. La seva experiència té un valor inestimable, per a reprendre a direcció de l'Estat, permetent l'aprenentatge i la capacitat dels nous valors que deuen incorporar-se en els equips dirigents.

Cal donar-se compte de la tasca gegantina que escau als governs que succeïxen a l'administració alemanya, o als seus titelles. Tan sols en l'ordre de finances, per a contrarestar l'efecte, fetu sense mesura i amb el sol propòsit d'arruïnar els països ocupats o controlats pel Reich, presenta problemes de solució difícilíssima i que només es poden resoldre, comptant amb la bona voluntat dels governats. En la propa Bèlgica, una experiència molt interessant ha estat començada pel Sr. Guis, ministre de Finances, bloquejant tots els bitllets de banca de 100 fins a 10.000 francs, per permetre a l'Estat de controlar exactament la circulació fiduciària, així com, la repartició i identificació de fortunes. El pla corporatiu, una vegada l'inventari fet, desblocar paratament fins a un p-afò a determinar, les quantitats retingudes. Al moment d' depositar els bitllets l'Estat remeté a cadascu 2.000 francs i tot darrerament s'ha desblocat 3.000 francs més per cada depositant. A més, els caps d'empresa poden retirar 2.000 francs per mes per cada obrer o empleat. Aquestes mesures que hom pot qualificar de draconianes, foren molt ben acollides per l'opinió pública, malgrat els sacrificis i els inconvenients que la seva aplicació representa. El poble, a manca de ciència financiera, és clarividnt per intuïció, i comprengué que aquestes disposicions anaven dirigides contra els aprofitadors sense escrúpols que el treballador i la classe mitja, si el pla reeixia, a la llarga, en seria el veritable beneficiari, doncs el i, perseguit, és obtenir una estabilització monetària, condició indispensable, per a fixar un índex de preus raonables i de salaris mínims suficients.

Altres crisis polítiques i altres crisis financeres es produïxen a Europa en aquests moments. Cal observar-les i aprofitar-ne les seves lliçons, doncs en un avenir que esp-rem proxím, problemes molt semblants es plantejaran a casa nostra, i caldrà evitar els esculls en els quals els altres han ensopegat. Diem a casa nostra: « L'experiència és la mare de la ciència ». Una vegada més, no ho oblidem.

Una declaració interessant

Editat pel Front Nacional de Catalunya, ha estat repartida profusament a Tolosa una declaració del Consell Nacional de Catalunya, a Londres. El document és extensíssim i no el podem reproduir íntegrament com voldríem. En reproduïm però, el següent interessant paragraf:

Creiem que ha arribat l'hora d'una profunda transformació de l'estructura d'Espanya; i els catalans ajudarem amb entusiasme als estadistes d'amplia visió que vulguin i sàpiguen crear la nova Hispània. En ella la unitat organica de les diverses nacionalitats ha de trobar la seva expressió en una comunitat fonamentada en la independència de cadascuna d'elles i la interdependència de totes; cadescuna ha de poguer regir lliurement la seva vida propia i totes juntes residre en comú. És una societat que els catalans sentim profundament; però que també està d'acord amb els principis d'organització política de l'hora actual. Havent estat la Confederació una forma medieval de relació entre països afins ideada per catalans i essent català un dels més sòlids teoritants de la federació com a sistema polític contemporani, podem afegir que la corrent que ha estat acceptada pels grans pobles com la Comunitat de Nacions Britàniques, els Estats Units d'America i la U.R.S.S. correspon al pensament català i a la forma de solució catalana del més cru dels problemes peninsulars. Voldríem que la democràcia espanyola, consentint el sentit i la transcendència del moment, no veïés amb recel la nostra franca i lleial actitud que comprengués el que té d'oberta i positiva, de fecunda i de prometedora. L'arraig unitarisme de procedència aliena i que tantes perturbacions ha portat a les nacionalitats de l'Estat Espanyol, constitueix també una amenaça per a la mateixa Castella. El Poble castellà es veurà condemnat a viure constantment sota una dictadura si hom vol mantenir l'unitarisme, puix sols amb la força podran ésser dominades les nacionalitats perifèriques. La causa de la Democràcia a Espanya, va inseparablement lligada a la de les llibertats nacionals. El concepte realment liberal i democràtic que no podrà deixar d'imposar-se quan es relacioni entre els homes i els pobles és fonamentat de veritat amb principis de raó i no amb abusos de poder és l'únic que pot resoldre els problemes hispànics i promoure un ideal comú de reconstrucció. La nostra actitud és cordial, responsable i constructiva. La nostra ma està estesa envers els democràtics espanyols i esperem la seva, per a emprendre junts el camí de retorn a les nostres llars recobrades.

Partit Republicà Federal

El Comitè Departamental del Partit Republicà Federal dels Pyr. Or. ha publicat un extens manifest que el Sr. Francesc Corbella té la gentilesa d'enviar-nos i del qual n'extreiem els següents paragrafs:

« Llimades ja les cadenes que subjectaven al domini teutonic a la immensa majoria d'Estats europeus, lliberada gairebé totalment la França del seu obstinat enemic; disoltès en aquest Departament les Companyies de Treballadors formades amb els nostres compatriotes, reintegrats els espanyols residents a França en aquells drets ciutadans que a l'estranger, es poden racionalment exercitar, sota aquesta aurora de llibertat, s'ha constituït a Perpinyà aquest Comitè, el qual, al llençar el seu primer manifest a l'opinió pública espanyola, no pot fer menys que expressar el seu reconeixement al Comitè Francès de Lliberació i al Sr. Prefecte d'aquest Departament, per haver elevat a tots els espanyols residents aci a la honrosa condició de ciutadans. I aquest primer gest de l'organisme que dirigeix aquest Departament, mereix la nostra més sincera aprovació, perquè els federals som, primer que tot, fervents defensors de la Llibertat.

« Som tan respectuosos amb els drets de les col·lectivitats historico-político-socials, que per damunt de les influències que puguin atèrminar en elles mateixes els elements naturals (ètnics, lingüístics, geogràfics, etc...) hi posem el lliure consentiment dels ciutadans a formar els municipis, el dels municipis a formar les regions o nacions; el de les regions o nacions a formar l'Estat Federal, i el d'aquests Estats Federals a formar la Magna Civitas: entre nacions d'origen lingüístic i ètnic, entre continents, i a ser possible, per l'eficàcia del pacte, del lliure consentiment — nascut dels ciutadans al constituïr els municipis i continuat per altres organismes col·lectius superiors a aquest — aspirant a la Federació de tot el món, tan en l'ordre polític com en l'ordre economic-social.

Exposa després a grans línies un esboç del seu programa basat en les idees propugnades per Pi i Margall en 22 de Juny del 1894. Època en la qual el proletariat espanyol treballava de sol a sol i amb una retribució irrisoria, i acaba dient: « Anem a continuar la Historia d'Espanya, amb la seguretat de que la raó s'obrirà camí. »

En el número vinent, FOC NOU publicarà unes interessants declaracions de JOSEP TERRADELLES, sobre la unitat dels Partits catalans.

CLAUDI AMETLLA

(Continuació)

Una part de l'esdevenidor de Catalunya, com passa amb el de tots els pobles, està per damunt del poder dels seus fills. Hi ha fatalitats historiquies, geogràfiques, polítiques, econòmiques, que una nació no pot superar i no son poques les que graviten damunt de la nostra. N'hi ha, però, una altra part que podem forjar nosaltres mateixos. La solució europea i espanyola de la pau, afectarà segurament el nostre futur, i dubto que en aquest pla ens sigui possible una intervenció per a canviar-ne la decissió. Però restarà sempre un marge, ample, dins el qual els catalans prepararan els mateixos llur destí. Adhuc aquell que ens hauran imposat els altres, pot ésser millorat per una acció intel·ligent i eficaç.

Limitant-me, només, a aquella part d'esdevenidor que, de teulades en avall, escau a la nostra obra crec que el nostre demà podria ésser falaguer s, el sabessim preparar tots units, amb fe patriòtica, esperit d'esmena, propòsit de treballar i programes possibles. Per tant, refent la unitat que la guerra trencà, i bandejant tots els mites, entelèquies i concepcions mirífiques i falses que aquell grand desastre creà que perduren com coses vives en no pocs compatriotes, encara no desintoxicats. Aquest món de fantasmies, construcció febril de la malaltia, ha de desaparèixer, per a donar lloc al món real i normal, que correspon a la sanitat recobrada.

En la nostra historia política contemporània trobo un fet ingent que en aquest moment neutràlgic ens pot servir de guia:ge; la Solidaritat catalana, moviment febril de germanor entorn de la Pàtria en perill. Ell permeté l'era de realitzacions que fou després la Mancomunitat, amb el seu miracle d'improvitzar, del no res, un reeixit assaig d'Estat Català, i ambdós esdeveniments, per aquesta maravillosa concatenació de la vida, possibilitaren la Generalitat, que representa l'incorporació gairebé total del poble català a l'institució rectora, incorporació que no fou més que parcial en aquèlla primerenca realització patriòtica. Per sorgir una nova Solidaritat, produir el gran apègament en el qual morin tantes maledugues deixalles de la tremenda baralla i derivar-ne la força constructiva que restauri Catalunya, ha d'ac- l'obra que podria preparar l'esdevenidor falaguer de que acabo de parlar. La tercera Generalitat (jo sempre he trobat escaent aquest nom) seria el resultat d'aquesta gran empresa.

Quines seran, preguntem encara al nostre interlocutor, les tasques més importants en l'hora de la reconstrucció de la Pàtria? — Podem tornar a Catalunya amb un règim autonomic més ample que l'Estatut, amb la vigència estricta d'aquesta Carta, o amb una situació política inferior a aquelles dues. Com que jo no crec en la loteria, parlaré solament dels dos casos darrers.

En el primer d'ells, la tasca a realitzar, ja indicada en la resposta anterior, és un gran programa de treball acomplert en l'unió, la convivència i l'entesa dels catalans. Restaurar, resuscitar, organitzar, administrar, crear... una llarga feina de la qual ni l'index pot ésser escrit aci. Car tot ha estat destruït pel despotisme franquista. Voldria dir, però que els que portin a terme aquesta feina cal que siguin polítics capacitats i preparats. Si tornem a encarregar-s'en els ideòlegs d'ateneus de barriada, i altres primaris dels que en cap sector català no manquen, risquem de desembocar de nou a la catàstrofe. I no és pas que em faci por les innovacions que es temps comportin, per audacioses que s'ugin, si son proposades per homes de seny i realitzades dins del món del possible. El que em fa por és que Catalunya no torni a ésser sacrificada a somnis megavellosos i irrealis, com els que, amb horrores encara més condemnable, ens serveix aquèlla revolució que havia de sorprendre el món. Ja que els deus clementes volen tornar-nos-la aquesta Catalunya nostra, fem la promesa de no perdre-la mai més, car perduda ella, som perduts nosaltres mateixos. I aci, en dir Catalunya vull referir-me especialment a la seva puixança material, que engendra totes les altres puixances, cap de les quals no existiria sense aquèlla. La riquesa de Catalunya és condició indispensable de l'espiritualitat, civilització i benestar dels catalans. Que no ho oblidin els nous redemptors.

En l'altre cas, la feina a fer exigeix encara més imperiosament

aquella unió, o millor, la Solidaritat de que suara parlava. Caldrà tornar a lluitar per a reconquirir el perdut i no hi haurà victòria sense unió ni derrota amb unió. Ningú no podrà oposar-se al que vulguin tots els catalans. La tasca serà a convencer tothom de la necessitat d'aquesta germanor, tasca no pas fàcil, ho reconec, després del rossec d'òdis que ens hauran deixat els vuit anys miserables. A ella s'hauran d'esmerçar generosament els millors, tots aquells que, per damunt de la inconcebible discòrdia, hi posin la Patria. Confiem que els ensenyaments d'aquests temps infamament tristos taran que, uns i altres, copin la suprema veritat.

Ara preguntem al senyor Ametlla si creu convenient la formació, en l'exili, d'un bloc de forces democràtiques catalanes. I heu's-aci el seu parer: — Explícitament aquesta pregunta està també contestada amb el que he dit. La meua ambició va encara més enllà: no un bloc restringit, sino una veritable Solidaritat vòdrà veure constituïda. Ara que jo no crec que aci pugui fer-se mes que preparar aquesta realització. Es a la baix on deura acomplir-se, si l'opinió ho vol. El que cal fer aci és, amb acostaments entre els directores, propagar-ne la necessitat i posar les primeres bases de la coincidència. Cal suposar que el país, un cop hi estem reintegrats, acceptarà amb entusiasme aquesta idea patriòtica.

I ara deixeu-me dir una cosa poc o molt relacionada amb aquest tema: he trobat molts compatriotes, sobretot joves, que en el deso que la guerra portà als esprits, s'afiliaren a partits de l'ideologia dels quals es troban avui separats. Què esperen per a sortir-s'en i entrar en altres més d'acord amb llur sentiment d'avi? I aquest homes engrimentats en grups que arboreu idearis sense curs en el món ni esdevenidor possible, por que no es decideixen a disoldre's o canviar-ne el pensament per un altre més actual i més conforme amb l'espirit del temps? La nostra política guanyaria en claretat i adhuc en serietat; perdria sobretot un dels seus grans vicis: la confusió. Aquest retorn de cadascu al seu veritable lloc es un punt principal de tot programa català. Cal que ens definim i ens entenguem, sobretot si som cridats a una obra conjunta.

Hem acabat demanant a un mestre de periodistes que li sembla Foc Nou.

I el veterà periodista català ens respon:

— El trobo interessant i sobre tot orientat vers l'unitat democràtica, la qual cosa em plau molt. El seu nom es un veritable programa: « Foc Nou », bell « slogan » de la nostra llengua, plé de sentit, és a dir, renovació, transformació, rectificació. Una veritable promesa d'altres oportuna en aquests moments. Preneu cura, els que l'escriu, d'ésser fidels al nom. La comuna salvació sols serà possible amb un foc nou, o sigui un canviament profund. Que el Foc Nou que enceneu cada setmana faci una flama nova, una calor nova i una llum nova. No transigiu amb el caduc i el fracassat; no resusciteu records que son i cal que siguin ben morts; no us deixeu enlluernar per la glòria de fets que no tingueren glòria veritable. Investiu contra tot allo que no té altre rao d'existir sino perquè existia ahir, aquest ahir caotic i sinistre, en el qual fou engendrada la catàstrofe. Foc nou, foc nou!

DEL « RUBAN BLEU » a la cursa de guerra

Comuniquen de Londres que els dos més grans transatlàntics aliats, el Queen-Mary i el Queen-Elizabeth, de 81.000 i 85.000 tones respectivament, han transportat en el curs d'un any que acaba el 31 de Juliol darrer, un total de 320.500 soldats. En el curs de un dels últims viatges el Queen-Elizabeth distancïa un grup de 50 submarins alemanys que el seguïen. Per altra banda el Queen-Mary ha estat a punt de perdre's en el curs d'una violenta tempesta. Aquests dos paquebots es desplaçen més ràpidament que la més ràpida de les torpilles alemanyes i estan potentment armats, poden transportar 20.000 homes a cada viatge.

Els cocodrils bessons

Al front de Lombardia, una nova bomba anti tanca és el terror dels blindats alemanys. Els « cocodrils » son unes ombres incendiàries que els avions benen des de molt poca alçada; aquests projectils ho destrueixen tot en un radi de 150 metres. Els « cocodrils » son unes bombes bessones disposades de manera que si l'una no explota, l'altra esclata automàticament.

INTERMEZZO PARISENC

(Continuació)

La vida és cara. Per menjar decentment en un restaurant modest, categoria C, heu de comptar cent francs com una malla. Si no us contenteu de cervesa i us deixeu temptar pel vi, la nota puja al doble de seguida. Els transports urbans es reduïxen pràcticament al Metro car els cotxes de cavalls i els velo-citxos demanen dos o tres cents francs d'un trajecte mitjà. A les hores d'afluència les estacions del Metro son un formiguer. L'accés al tren pressuposava una exhibició de greco-romana. Les senyores obsesses i els senyors feixucs utilitzen el sistema per fer línia.

Les dames parisenques segueïxen fient bonic com abans de la guerra. Amb quatre drapets es fan un abric tot elegant i amb un tros de toca-dor es guarneïxen un turban que queda bé. Observareu que han crescut prop d'un pam, il·lusio optica produïda per la reducció de grasses i pels talons de fusta d'aquestes sabates muntades al primer pis que ara s'estilen.

Molts cabarets funcionen i en els més escollits de Montmartre i Montparnasse s'hi balla alegrement. El xampany, però, hi sol ésser obligat i el preu de l'escumós no baixa mai de 600 francs la unitat. Els que hi solen anar no miren prim i paguen el plaer nocturn a preus inversemblants.

Es fuma tabac anglès i americà, a totes hores. Els parisenques enyoren les « gauloises » i us ofereïxen tres paquets de tabac ros contra dos de cigarretes nacionals. Treure un paquet Nan de cigarretes indígenes, fa ja més efecte que lluir damunt la taula un paquet de Chesterfield. L'avis « smoking prohibited » que trobareu profusament al Metro o sales d'espectacles és fàcil d'observar per a molts fumadors en plena crisi de tabac.

El cinema americà bat tots els records. Paris espera amb candeletes

la projecció del « Dictador » de Charlot promesa per al mes entrant i mentestrant fa cua cada nit davant del Colisée per veure « La batalla de l'or » (versió sonora de la famosa pel·lícula de Chaplin feta fa disset anys). De l'Opera a la Magdalena, els Boulevards estan plens cada nit de camions militars que semblen disposats per a una ofensiva. Potser n'hi han tres cents i esperen a sortida dels « tommys » que emplen els cinemes que els son destinats, per a portar-los a llurs casernes. A mitja nit una remor de motors, una orgia de fars, i una gran cridoria de « very gdods », « good night » i « very amusing » ataca les tenebres i el silenci parisenç.

El teatre torna a tenir la intensa i espiritual vida de sempre. La gran vedette dramàtica de la temporada és Maria Casares, primera actriu al teatre dels Mathurins. El París selecte va cada nit a aplaudir aquesta gran tràgica espanyola que parla el francès sense accent i que tothom sap ésser la filla de l'ex-president del Consell senyor Casares Quiroga. La comèdia de moda en aquests moments és « Les provinciales » de Tourgueniev on Maria Casares, esdevinguda l'esposa d'un funcionari gris de provincies, coqueteja elegantment amb un ricatxo vulgar i influent que pot portar el seu marit a la capital.

Fa deu dies escrits que plou. L'asfalt brilla amb lluïssors de xarol i a la nit els focus dels cotxes militars descendeïxen màgiques cortines de pluja a contra-claror. Els « Metros » van abarroats, els hotels son plens, els restauranters molt cars, les « gauloises » introbables... però París és París i, de moment, només n'hi ha un al món el París de l'art i de l'amor, el París lliure i glorios d'abans on es pot cantar la Marsellesa, practicar la democràcia i victorejar la llibertat sense riscar la vida ni exposar-se a la mort lenta del Camp de concentració.

NOTICIAIRI

El nostre problema i els Aliats

per RAFAEL TASIS

HA MORT MATEU LLADO I FIGUERES

Ens arriba la notícia de la mort de Mateu Llado i Figueres, germà del nostre volgut amic i col·laborador Josep M. El difunt era ben conegut a Barcelona en els medis esportius i periodístics per haver estat redactor de *La Rambla* i del *Xul*. Morí el dia 27 d'octubre a l'edat de 38 anys.

Al nostre benvolgut amic Josep M. Llado Figueres, el nostre més sentit condol.

NOVA PUBLICACIO

Hem rebut el primer número de *Democràcia Espanyola*, publicació editada a Bayona i que està al servei de la Junta Espanyola de Lliberació. El periòdic està molt ben editat i redactat. Li desitgem molts èxits i un bon èxit.

ALS PROFESSORS I FUNCIONARIS DEL DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT

Per mor de facilitar la formació d'un cens del personal de les institucions de cultura de la Generalitat de Catalunya en vista de les gestions que en el seu dia calgui fer per a la restauració de les dites institucions i defensa dels drets d'aquest personal, actualment en bona part en exili a França, hom prega als professors, tècnics, administratius i subalterns de l'Universitat autònoma de Barcelona, Institut d'Estudis catalans, Biblioteca de Catalunya i Biblioteques populars, Escoles Normals, Instituts Escolars, Escoles tècniques i Escoles primàries, i totes les altres escoles sostingudes o subvencionades per la Generalitat que es trobin actualment a França, que trametin una nota amb indicació de llurs noms i cognoms, institució a la qual prestaven servei, denominació dels càrrecs, respectius, rebentiu al darrer mesopost, data del nomenament i adreça actual, al doctor J. M. Bellido, 8, rue de la Trinité, Toulouse, Haute Garonne.

COMITE FRANÇA ESPANYA

Al saló Roig de la Cambra de Comerç, ha estat celebrada la sessió constitutiva del Comitè França-Espanya, sota la presidència de l'escriptor hispanista i il·lustre poeta, M. Jean Cassou, el qual definí les finalitats polítiques, econòmiques, socials i culturals de l'esmentat Comitè.

Es decidí entre altres accions d'emprendre una acció pública contra les autoritats que lluraven a Franco el President Companys, així com els ministres Pélou, Eugazagotia i tants d'altres.

COMITE D'AUDA ALS ESPANYOLS

El Comitè d'Ajuda als Espanyols comunica a tots els pares de nens menors de 14 anys, que a partir del dia 1 de desembre han quedat obertes les inscripcions per als « Colis de Nadal ».

Les inscripcions es poden efectuar de 10 a 12 del matí i de 3 a 6 de la tarda en el local del Comitè, 4, rue Belfort.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA (Landes)

Es prega a tots els militants d'E. R. C. del departament de Landes, que procurin posar-se en contacte amb el Sr. Josep Roig, a Lue (Landes), per tal de canviar impressions i fer els treballs preparatoris per a organitzar el Partit a l'esmentat departament.

Per la Federació de Tarragona: F. ROBUSTE.

ACLARIMENT

Per evitar tot confusió, el Comitè Departamental d'E. R. C. de l'Així, Girona, carrer de Metz, n. 48, fa públic que l'Esquerra Republicana de Catalunya no ha convocat ni celebrat cap reunió, com ho podria deixar entendre una convocatòria apareguda a « El Patriota ».

Fem avinent als nostres afiliats, que tota convocatòria oficial d'E. R. C., serà publicada per « FOC NOU » i confirmada per l'organ del Partit « La Humanitat ».

ACTE D'ESQUERRA A SANT NAZARI DE LODEREY (Hérault)

El passat dijous dia 30 de Novembre tingué lloc a Sant Nazari de Loderey un acte organitzat pels elements d'Esquerra Republicana de Catalunya d'aquella població.

Hi assistiren tots els exiliats residents a Sant Nazari i una nombrosa representació francesa davant de la qual es destacava la presència de M. i

Mime. Lai-sac i de M. Lognos, els dos darrers President i membre del Consell de Lliberació de Sant Nazari, respectivament.

Obert l'acte pel President Sr. Josep Perales, foren pronunciat interessants parlaments pels Srs. Josep Solans i Hilari Salvado, del Comitè de Pòziers, que rebren l'entusiasta aprovació de la nombrosa assistència. L'acte acabà enmig del més fervent entusiasme després d'unes cordials frases dels membres del Comitè de Lliberació adreçades als exiliats republicans i als postulats d'E. R. C., definits en els curs de la reunió.

CESSENON (Hérault)

Organitzat pels elements d'E. R. C. i de la C. N. T. i U. G. T. de Cessenon, tingué lloc el passat dissabte dia 25, un acte d'informació i propaganda al qual assistí també una representació del Partit Socialista Francès.

Ocupà la Presidència el company Joan Rallo. El company Rodríguez del Comitè C. N. T. - U. G. T. adreçà uns breus mots a l'assemblea. A continuació els Srs Josep Solans i Hilari Salvado, del Comitè Local d'Esquerra Republicana de Beziers, pronunciarer interessants parlaments que foren molt ben acollits pels assistents. A l'acabar, el representant del Partit Socialista Francès pronuncia un bon parlament de simpatia adreçat als exiliats; feu constar la solidaritat del seu partit vers les aspiracions justes dels republicans manifestades al curs de la reunió i feu vots pel prompte restabliment de la República espanyola i de les institucions autonòmiques.

L'acte, que fou un veritable èxit, s'acabà enmig de l'entusiasme dels assistents.

A BRAM (Aude)

Organitzat pel Comitè de Relacions de Forces Democràtiques Espanyoles de la localitat de Bram i Comarca, tingué lloc el dia 5 de Novembre darrer un acte d'unió antifeixista, al que hi assistiren representants de tots els Partits i Organitzacions, així com distingides autoritats franceses entre les quals l'alcalde de Bram i altres membres del Consell municipal, M. Charbonnier, capità de les F. F. I. i altres.

Al matí s'anà a depositar unes gerbes de flors amb llacades catalanes i espanyoles al cementiri dels compatriotes morts durant el seu estajó al camp de concentració de Bram. El Coronel Bosch hi pronuncia unes sentides paraules de record.

A la tarda es celebrà el miting en el qual hi parlaren els companys Joan Martín pel P.S.O.E., Antoni Carreiras per la U. G. T., Angel Oliván, per la C. N. T., i Adolf Pujades per E.R.C. Tots ells manifestaren els seus anhels d'unió i de lleialtat per tal d'anar al restabliment de la República i dels Estats.

L'acte s'acabà a la cinc de la tarda amb un sentit homenatge al President Companys i a tots els que com ell han caigut en la defensa dels ideals de República i Llibertat. El Coronel Bosch, que presidia l'acte, el donà per acabat enmig d'un gran entusiasme de tots els assistents, que donaren prova de la més alta disciplina republicana i antifeixista.

A NERAC

La majoria dels antifeixistes espanyols residents a Nerac i el seu Cantó, adherits a la Junta Espanyola de Lliberació, han decidit constituir un Comitè cantonal en la forma següent:

President: Valentí Vintro, pels republicans; secretari: Vicents de Vilanova, per la U. G. T.; vice-secretari: Rafael Sanjuan, pel Moviment Llibertari; vocals: Sebastià M'ndvil, pel Partit Socialista, i Carles Jorba, per la C. N. T.

Aquest Comitè, d'acord amb el que ja actuava a Agen, organitzà un miting d'informació que tingué lloc a la sala de festes del Castell d'Enric IV, el diumenge dia 26 de Novembre. Parlaren els Srs. Nogareda, republicà, Andreu Pardo, confederal, i Mulino, diputat socialista. Fuetelaren energicament els pactes i aliances antinaturals i la passió que tenen certes persones per a jugar a soldats... un xic apartats dels camps de batalla. La concurrència extraordinàriament nombrosa, els aplaudí a tots amb entusiasme.

Al dia següent, el sudist Comitè anà a presentar els seus respectes al Comitè local del *Mouvement de Résis*.

lance Française que celebrava sessió, havent estat cordialment acollits i demostrant tots els seus membres que coneixien perfectament la situació d'Espanya. Foren aclamats amablement, expressant-los lur desig de veure la normalitat imperi ben aviat a la nostra Pàtria.

MITING D'AFIRMACIO REPUBLICANA A AGDE

A l'an·pil local del cinema Variétés d'Agde, amb un ple imponent, es celebrà el passat diumenge dia 3 el miting anual del Comitè de Relacions de les Forces Democràtiques Espanyoles.

Presidí el company Villadoms, del Comitè local. A més dels oradors ocuparen la presidència M. Georges Ranguier, del Partit Socialista Francès, membre del Comitè de Lliberació d'Agde, i M. Delmas, de la « Jeunesse Communiste » d'Agde.

Ramon Oriol, per la C.N.T., afirmà que aquesta Sindical està al costat de les forces democràtiques com hi estava durant tota la nostra guerra i que solament aquestes poden donar satisfacció als antifeixistes i republicans.

Robert Montero, per la U.G.T., manifestà les aspiracions que senten els treballadors per tal de veure constituir una república avançada i justa.

Rodríguez Papaseit, d'Esquerra Republicana de Catalunya, feu un magnífic parlament ple de substància i de vigor. La manca d'espai ens impedeix fer un resum complet del seu discurs, ens limitem a donar els passatges més importants. Recordà el camp dels catalans d'Agde i digué que Agde havia vist qui eren aquells refugiats que la propaganda franquista havia presentat com indesitjables. Les pintures, les escultures i els ferros forjats del Museu i de l'Alcaldia se'gellen per sempre més el valor i la cultura d'uns homes exiliats per l'ideal Establí un paral·lel entre la ràpida nostra i la francesa.

Parla a continuació de la missió dels Sindicats el dia de demà. Els Sindicats han de col·laborar al Govern i defensar els interessos dels afiliats dels diferents organismes econòmics i governamentals, no en la clandestinitat ni per la coacció. Finalitzà el seu interessant parlament afirmant la necessitat que tot hom aportí la seva pedra per a bastir solidament els fonaments de la nova República. Fou aplaudit entusiàsticament.

M. Ranguier, del Comitè de Lliberació, dedicà uns mots de simpatia als republicans espanyols; evocà l'agraïment de la França per la seva participació a la lluita contra els invasors i acabà fent vots perquè la unitat obrera i democràtica de tots els pobles d'Espanya sigui efectiva.

L'acte finalitzà amb unes breus paraules del President que donà les gràcies a les autoritats i partits francesos d'Agde per la seva col·laboració a l'acte.

A CASTELSARRASIN (T. i G.)

Organitzat per l'Aliança Democràtica i amb l'assistència de les autoritats locals, es celebrà un gran miting a Castelsarrasin, el diumenge dia 27 de novembre. Parlaren al nombros públic diversos oradors espanyols i francesos. Presidí Solà del C.L. de la C.N.T. el qual cedi la paraula a Dautin, de les Joventuts Socialistes franceses. Parlaren després Bernard Merino del C.N. de la C.N.T. i Enric de Francisco, per la Junta Espanyola de Lliberació. Per als republicans no hi pogué assistir Avajar per haver-se indisposat en els darrers moments. Hi hagué nombroses adhesions.

Tots els oradors foren molt aplaudits per el nombros públic que omplí el local.

UN GEST D'ALIANÇA DEMOCRATICA D'AURIGNAC

El Comitè Cantonal d'Aliança Democràtica Espanyola d'Aurignac ens comunica amb data 22 de Novembre: que un terç del total recaudat en una suscripció efectuada entre els exiliats d'aquella localitat, el dedica a *FOC NOU*, per acord unànim de tots els contribuents.

Efectivament, a la nostra Administració s'ha rebut un gir postal de 257 francs, enviat pel Comitè Cantonal d'Aliança Democràtica d'Aurignac. Ben agraïts per aquest gest.

De fa unes setmanes, tots els diaris i periòdics de París van plens d'articles i reportatges que es refereixen al nostre problema. « La qüestió espanyola » torna a estar al primer pla de l'actualitat, i ens cal reconèixer que mai com ara les veus que el tractaven no havien estat inspirades per una tan gran simpatia i per una bona voluntat tan palesa. Com tots els problemes estrangers, el nostre ofereix als observadors francesos una pila d'aspectes que poden desorientar-los i les interioritats de la nostra política els deuen semblar, com a tots els que es miren des de fora els afers dels altres, un incomprensible vesper. Val a dir que l'esforç comprensiu de tots els comentaristes reix a salvar molts d'aquests obstacles i que, dintre el conjunt espanyol, l'aspecte català, que sovint passa desapercbut, no és pas negligit en aquests estudis.

El nostre deure en tant que refugiats és de donar a aquests comentaristes plens de talent i de bona voluntat tots els elements d'informació que els calgui i no deixar-nos endur per les nostres passions partidistes, que podrien donar una imatge deformada i a la llarga repellant del nostre poble. El plet espanyol es troba avui damunt la taula de les cancelleries. A l'acció oberta o subterrània de les masses que enllà del Pireneu expressen llur revolta i llur voluntat d'alliberar-se de la tirania sanguinària de Franco i els seus si caris cal que respongui a l'estranger la nostra tasca per a internacionalitzar el problema, per a demostrar-ne la urgència i fer palesa la justícia de la nostra causa i evident l'interès que té per a la pau d'Europa que la llibertat i el dret tornin a regnar a Espanya.

Per a obtenir-ho, ens cal abans de tot adoptar una posició modesta. Mal que no ens plagui, la geografia i l'economia dicten la majoria de les normes de la política estrangera. No ens podem pas imaginar que som el mèlic del món ni ferros il·lusions quant a la necessitat que els altres països poden tenir d'una Espanya que és l'extrem occidental d'Europa i que no domina cap de les rutes estratègiques importants. Que el nostre poble gaudeixi d'un règim democràtic i de justícia social, d'un règim

COVOCATORIA DE LA AGRUPACIO MILITAR DE LA REPUBLICA ESPANYOLA

Es convoca a tots els afiliats a aquesta Agrupació Militar a l'Assemblea general que es celebrarà el dia 10 de Desembre, a les 10 del matí, en el local de la C. G. T., per a tractar del següent ordre del dia:

- Donar compte a tots els afiliats de l'estat actual de l'Agrupació.
- Nomenament de la taula de discussió.
- Presentació de l'estat econòmic de l'Agrupació.
- Exposició, discussió i aprovació de les bases de funcionament.
- Elecció del Consell Executiu Central.

Es recorda a tots els afiliats que la Agrupació Militar es troba al marge de tota activitat política i sindical que per consegüent no està subjecte a cap de les organitzacions existents a França.

El Coronel-President: Antoni H. SERRANO

basat en les quatre llibertats proclamades a la Carta de l'Atlàntic, és cosa que certament interessa d'un punt de vista sentimental i humà a tots els homes lliures del món, però que sobretot ens interessa a nosaltres i que no farà, per ella sola, moure cap força poderosa en ajut nostre. Ens cal considerar fredament la situació internacional del nostre problema i sotmetre'ns, si volem fer-lo evolucionar en un sentit favorable als nostres desigs i interessos, a les exigències que aquesta situació ens dicta.

En primer lloc, ens cal constatar un fet. Quina simpatia, quines afinitats pot trobar el règim faangsticat entre les Nacions Unides? Afortunadament, la simple lògica ens permet de donar una resposta negativa a aquesta pregunta. No ja la Unió Soviètica, que durant la nostra guerra va dur-nos un ajut efectiu i precios a la causa republicana, que després no ha tingut mai relacions diplomàtiques amb Franco i que, pel fet de l'adhesió sorollosa al dictador al Pacte anti-Komintern, dels seus discursos agressius i de la tramesa de la Divisió Blava al front de l'Est es considera belligerant contra l'Espanya franquista. La mateixa Anglaterra de Churchill i Eden, els Estats Units de Mr. Roosevelt no tenen, específicament, cap mena de simpatia envers un home que ha estat dut al poder per Hitler i Mussolini, que els ha servit i fet el joc amb tantes reserves i tants oportunismes com ha pogut i que es troba als antípodes dels ideals de democràcia i de justícia que els Aliats serveixen. I no diguem ja la França alliberada sota l'ègida del general de Gaulle, molts dels fills de la qual han conegut les presons i els camps de concentració de Franco.

Tornem a dir, però que amb la manca de simpatia, àdhuc amb l'hostilitat sentimental, no n'hi ha prou. Cal l'interès. I l'interès de França, de la Gran Bretanya i dels Estats Units, en l'òrbita econòmica i geogràfica dels quals ens trobem situats, si els demana de no tolerar la subsistència de cap aliat de llurs enemics, no els permet tampoc de llançar un país en les convulsions d'una guerra civil o en els excessos ocasionats per la manca d'un govern amb prou força per a governar. Si Franco és l'únic a oferir-los aquestes garanties d'ordre i ho acompanya amb unes vagues prometes d'evolució democràtica i amb unes proves insuficients de desinterès envers el seu company de causa Hitler, les Nacions Unides acceptaran que el dictador continui al seu lloc i negligiran el fet que el seu poder vagi acompanyat d'una tirania interior insuportable i àdhuc d'un nombre elevat d'execucions diàries, que els altres no puguin menjar ni els catalans parlar el nostre idioma. L'egoisme dels estats exigeix a llurs dirigents de no preocupar-se dels afers interns d'un país més que en al·lo que poden pertorbar llurs relacions amb ell, ésser una amenaça per a la pròpia tranquil·litat o impossibilitar tot intercanvi econòmic.

(Segueix pag. 4)

Lluís Companys

la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa

par Domènec de Bel mant

Subscripció a l'exemplar, 50 frs. a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors l'indicació « Biografia Companys »

Ja hem dit abans que el 14 d'Abril, mentre Companys proclamava la República des del balcó de l'Ajuntament de Barcelona, Macià proclamava la República Catalana des del balcó de la Generalitat. No eren dues actituds oposades ni contradictòries. Eren dos gests que responien a dos temperaments distints. L'un, el de Macià, romàntic. L'altre, el de Companys, realista.

Com era de tèmper i de preveure, l'acte de Macià produí a Madrid l'efecte d'una dutxa freda i de no haver-ho aranjat diplomàticament desseguida, hauria galvanitzat totes les energies espanyoles contra el que, era considerat com un acte de separatisme per part de Catalunya. Tres ministres del Govern Provisional de la República (Marcellí Domingo, De los Rios i Nicolau d'Oliver) es traslladaren a Barcelona en avio per tal de trobar una solució legal — i amical — a l'assumpte. La realitat era que la persistència de l'actitud separatista catalana — a Madrid no veien possible una solució federal ni podien prejutjar-la abans de les Constitucions — amenaçava l'existència mateixa de la República acabada de proclamar, i per altre banda el gest de Macià estava en desacord amb els pactes dels republicans catalans i la Junta revolucionària de Madrid.

Calia esperar les Constitucions i mentrestant acceptar com a solució el restabliment de la Generalitat de Catalunya creada sota bases provisionals d'autonomia, però acceptant sense reserves el fet nacional català. El bell somni de la República catalana, filla d'un gest romàntic de Macià durà tres dies, durant els quals els nervis d'una Espanya eternament recelosa estiqueren en tensió, i els militars a punt de canviar d'actitud respecte del nou règim. Companys, polític coneixedor de l'ànima espanyola, fou un element de gran vàlua per a la solució del conflicte.

La gran batalla, tanmateix, es desencadenà a les Constitucions en discutir-s'hi les bases de l'Estatut català. Cada punt neuràlgic era un

duel a mort. Les coses més elementals i més essencials per a la vida espiritual i material de Catalunya, provocaven oposicions ferotges i sovint coincidien en negar-nos el pa i la sal els sectors més oposats de la política espanyola. Cultura, llengua, justícia, economia, finances, ordre públic o sanitat, tot s'havia d'anar obtenint amb « forceps », a l'aranya estira-cabells i a costa de veritables batalles en les quals Companys actuava com a bon capità i com a excellent estratega.

Fou ell, en aquell esco de la minoria catalana on Companys sentí revelar-se el seu catalanisme, el fons de patriotisme pregon que portava a dintre. Fou allí, davant la incomprensió i l'enemistat dels espanyols més adictes i més ofins que, en nom de Catalunya, impulsat per un patriotisme conscient i profund, Companys es rebel·là amb una actitud vigorosa i vibrant de patriota decidit i incorruptible.

Companys, però, no era exclusivament un bon parlamentari d'hemicicle. Era també un excellent polític de passadissos i Comissions. Able de tracte, simpàtic d'expressió, cordial en l'abraçada, tenia amics en tots els grups i les personalitats més destacades del Parlament l'estimaven i el respectaven. Les lluites de l'hemicicle sovint eren preparades a's passadissos i en no poques ocasions una conversa oportuna sota el fum d'unes cigaretes, abans de la sessió, evitava una topada i feia guanyar una posició.

Cada divendres a la nit, l'express Madrid-Barcelona esdevenia una tribuna crítica de la setmana parlamentària. El compartiment d'En Companys era una tertúlia animadíssima de diputats i periodistes on es comentaven les incidències més importants de la lluita parlamentària. Fou en una d'aquestes tertúlies d'expressió on Companys exposà als seus íntims, per primera vegada, una idea que li era caríssima i que constituïa una de les seves majors il·lusions: la fundació de « La Humanitat », diari de l'Esquerra.

11 de desembre 1944

Setè aniversari de la mort d'Angel Pestanya

El dia 11 d'aquest mes es compleix el setè aniversari de la mort d'Angel Pestanya. Havia nascut a Santo Tomàs de las Ollas, província de Leon. Tenia per tant, 52 anys. Una joventut atzarosa i plena de privacions, l'havia preparat per esdevenir un revolucionari conscient i un home estimat per les multituds per la seva serietat, consciència i honradesa.

Detingut per primera vegada a la preso de Sestao, amb motiu d'haver defensat en una conferència la jornada de 8 hores, al sortir de la preso, en 1905, emigra a França d'on torna al cap d'un any. Però la policia el persegueix i torna França amb el nom d'Ismael Nadal. De Sete, passa a Alger, on recobra el seu nom si bé es fa dir Angel P. Núñez. En 1914, torna a Espanya i fa la seva presentació en els medis sindicalistes des de la tribuna de l'Ateneu Sindicalista. En 1915, fa una campanya a « Tierra y Libertad » contra la guàrdia civil i és processat d'acord amb la Llei de Jurisdiccions. Nova fugida a França d'on torna al cap d'un any. Prepara la repatriació de « Solidaridad Obrera » diari, de la que és nomenat director amb la violenta oposició dels redactors. La vaga dita de la « canadien-

A Angel Pestanya

Era encara jo molt jove, quan vaig conèixer a PESTANYA. Devia ésser a mijanes de l'any 1924. Quan encara la Dictadura del General Primo de Rivera estava en plena etapa eufòrica. Assistia per primera vegada com a delegat de la C. N. T. a un plei clandestí que es celebrava en una barriada de Barcelona. Recordo que el local no reunia cap condició i amb tant poca llum, que els delegats gairebé no ens veïem els uns dels altres. Va ésser, doncs, en aquesta reunió, on, per primera vegada vaig conèixer i escoltar l'home que més ha influenciat, aquets darrers 30 anys, el destí de la classe treballadora. D'una paraula precisa, mesurada i d'un gest adequat, aconseguí, d'acord amb el malaguanyat Peiro, que les decisions responguessin a una lluita conscient pel pervindre de la classe treballadora. Després, anant seguint la seva vida de lluitador i teoritzant sindicalista, m'he convençut que la meua primera impressió no havia estat exagerada. Pestanya era un líder indiscutible de les masses espanyoles. Cap, com ell, va arribar a assolir la seva popularitat. D'un tracte exquisit, d'una educació esmerada, sabia fer-se escoltar i respectar per tothom. Home de grans multituds, acostumat a lluitar junt amb aquestes en l'adversitat, sabia trobar el moment precís, el minut exacte, per a prendre grans decisions. Ell i sols ell, podia i sabia fer-ho. Ens diuen que també un altre, el NOI, però a aquest nosaltres no l'hem conegut. Quin és l'obrer que no el recorda! Amb una cartera de papers sota el braç, plena d'apunts de les conferències que havia de donar, canvia, igual que un jueu errant, recurrent, un a un, tots els pobles d'Espanya. És possible que no quedin gaires indrets on ell no hi hagi deixat una voluntat inigua-

se » (any 1919) i la repressió de Milans del Bosch el porta novament a la preso. El mateix any, el Congrés Nacional de la C. N. T. acorda l'adhesió al moviment revolucionari de Rússia i nomena una Comissió per a traslladar-se a aquell país. Dels tres delegats, únicament Pestanya pot arribar-hi tocant el b'oqueig. Del seu viatge en publica un llibre « Setenta dies en Rússia ». Al retorn de Rússia es distingit a Itàlia i expulsat al cap de poc temps.

A Manresa es víctima d'un atemptat per ordre de Martínez Anido. Quan la dictadura intervé a la preparació del moviment revolucionari del 1924 dit la « Sanjuancida » i fins al 1931, la seva preocupació es la preparació de les joventuds confederals que preveu indispensables per a la reorganització de la C. N. T. La proclamació de la República i la tàctica adoptada per la C. N. T. que ell creu equivocada, el porta a l'oposició i es publica el cèlebre « Manifest dels trenta » que signen amb ell i entre altres, Peiro, Clarà, Lopez, Fornells, Rodríguez... i que produeix la separació d'una part de Sindicats que voldrien mantenir la seva independència, allunyant a la C. N. T. de tota intervenció de grup o de partit.

Pestanya funda aleshores el Partit Sindicalista i intervé activament a la fundació del Front Popular, vencedor en les eleccions del 1936.

La sublevació de juliol el troba a Barcelona i tot el seu entusiasme i la seva capacitat de treball els posa al servei de l'esforç de guerra. Agreujat en la malaltia que ja venia sufrint té encara temps de pronunciar al Parlament el seu últim discurs que conmové al país demostrant que la guerra es podia guanyar si hi havia la honestetat necessària i la fermesa indispensable.

Mori a Barcelona el dia 11 de Desembre del 1944. El seu enterament constituí una gran manifestació de dol i el poble català feu palès el seu homenatge al lluitador obrerista sincer i honest que fou sempre Angel Pestanya.

lable, sofrint atemptats i persecucions, aconseguí obrir-se pas en les més difícils circumstàncies.

Si aquest home ho hagués volgut, hauria pogut tenir tots els càrrecs. Proposicions suculentos no li mancaren, però ell continuà el seu camí, sense que pesés la més lleu taca damunt la seva consciència. Els seus ideals estaven per sobre de tota classe de petites humanes. En els forts d'esperit, es solament la seguretat que defensen un demà millor el que els anima.

Era un autodidacta. Nascut d'una família molt modesta, gairebé no havia conegut l'escola. Però d'un temperament estudios i acompanyat d'una memòria poc comuna havia arribat a fer-se una cultura per a poder parlar de ben diverses qüestions del saber humà; i quant més necessària era la seva presència, el perderem i al perdre'l, s'extingia una irremplaçable figura pel moviment obrer organitzat. De totes maneres, la labor per ell sembrada, no quedara oblidada. Serà exaltada i recollida per les noves generacions i la seva conducta servirà d'exemple per a reivindicacions futures.

Coneixia abastament i profundament el problema internacional obrer en els seus diferents aspectes i no se li escapà mai la més petita variació. Va ésser aquest, que, junt a l'evolució econòmica i industrial del món i les noves modalitats polítiques del nostre país qu'el decidiren a fundar el PARTIT SINDICALISTA. I és perquè va creure que el nostre proletariat era ja prou madur, per a fer-lo entrar en un terreny de reformes, que sense deixar de banda cap de les seves més profundes aspiracions, tècnica, que preparar-se per a recollir eficaçment, el que la civilització li reserva va. No es hora ara, de saber si tenia raó. L'història ens demostrarà i possiblement sense tar-

En el 7è aniversari de la mort d'Angel Pestanya

El dia 11 de desembre és un dia de dol per tots els sindicalistes, ja que aquesta és la data en la qual s'extingí silenciosament i modestament el més fervent dels lluitadors obrers i el més preciar dels doctrinaris obreristes.

Durant la seva fecunda actuació, amb una visió clara i precisa de totes les qüestions, va saber situar-se com només ell sabia fer-ho. Malgrat les d'oposicions que va trobar en el transcurs de la seva vida de lluitador, mai va trèsser amb els seus ideals. Tenia traçat un camí i res ni ningú aconseguí mai fer-lo desviar. Home de multituds, de paraula fàcil i concepte just, hauria pogut, usant e la demagogia com d'altres ho feren, creésser una popularitat, voltar-se d'una aureola, però preferí seguir pel camí de la veritat que és el més ple d'espines.

Però la història demostra el triomf dels homes que en vida foren incompresos. Pestanya, seguint aquesta normal tradició, ens ofereix el triomf de la seva obra. Era en l'any 1932 que plantejà amb uns quants amics la necessitat de proclamar la independència política dins les organitzacions sindicals, defensant igualment l'adaptar els Sindicats Unics a noves modalitats com són les Federacions d'Indústria. Va fracassar en les seves intencions. Però en l'any 1936, o sigui quatre anys més tard, els que mes aferrissadament s'hi oposaven, en nom de no sabem quins principis, es vèien obligats a propugnar aquesta mateixa transformació, per a donar als organismes sindicals l'elasticitat i adaptació que precisava l'evolució industrial i econòmica de la societat.

Seguint aquesta marxa escendent, fou en l'any 1934 que, donant-se compte de la ineficàcia de l'acció directa unilateral i volguent aprofitar la possibilitat que donava als treballadors el nou règim democràtic espanyol, que fundà el Partit Sindicalista per incorporar les masses llibertàries i federalistes, a una acció bilateral en concordança amb els corrents de les demés nacions del món, sense perdre però aquestes cap dels principis doctrinals, en cap de les característiques pròpies a l'obrer de casa nostra. Però el progrés, aquesta cosa intangible que es produíx malgrat la voluntat dels homes, obligà novament dos anys després, a una col·laboració política per tal de barrar el pas al feixisme invasor.

Avui la victòria seva és absoluta. El seu sacrifici no haurà estat estèril. A la fi el proletariat espanyol, pel qual ell va sacrificar tota la seva vida, ha comprés que les organitzacions sindicals deuen tenir representant en les organitzacions econòmiques dels Estats democràtics, i que tampoc es pot prescindir de la intervenció política per aconseguir que els òrgans legislatius fassin la labor necessària que s'imposarà en la post-guerra.

En aquest setè aniversari de la seva mort, els seus amics sindicalistes i col·laboradors, li ofereixen per mitjà del setmanari Foc Nou, un homenatge de respecte per tota la seva obra.

Francesc CALLOL.

dar, l'incert de les seves intencions.

Recordem encara els serveis que prestà durant la nostra guerra de lliberació. Va saber donar en els moments més difícils de la nostra lluita el to d'elevació i honradesa a cada una de les seves manifestacions. Va dir el que calia dir. Va parlar dels incontrolats i dels que ho eren massa però mai va sortir de la seva boca una ofensa per a ningú. Era un home d'una responsabilitat extrema, sabia per quins camins passava i quins terrenys trepitjava i hauria volgut que en el lloc de les passions hi hagués regnat la més completa concòrdia. Deia que arribada l'hora del perill per la nostra Pàtria els ciutadans devien aplegar-se sota una sola bandera.

Enfi, fou un home essencialment just, quasi m'atreveiria a dir un « sant » però igual que PEIRO, aquell altre màrtir, no haurà pagut veure l'obra acabada. No hi fa res. Els que quedem, encara que modestos, tractarem d'ésser dignes continuadors de les seves ensenyances.

V. TARRADELL.

L'IDIOMA de Castella

per Josep TORRENTS

Castella té un idioma gloriós del qual no cal fer-ne l'elogi. El segle d'or castellà li dona categoria principessa, i el seu expandiment a l'Amèrica llatina, el situa en primer pla entre les llengües mares i guaidores de la nostra civilització. Castella té un idioma que estimem en tant que idioma, i en tant que senyera espiritual d'un poble veí, amb el qual ens uníem lligams de parentiu i d'ordre geogràfic, a manca de lligams d'afinitat racial-els quals, sigui dit de passada, cada dia es revelen mes incertants. Som parents de lluny i no massa ben avinguts, però ja hem dit que això no ens priva d'estimar el seu idioma i d'admirar-ne tota la seva gràcia.

Ara bé, en aquests moments que vivim, cada dia tenim més l'impressió que els que no estimem l'idioma de Castella són els mateixos castellans. En tenim prou amb donar una ullada a l'escassa literatura que ens arriba de la Península, per a tenir el convenciment de que l'idioma de Castella és troba en plena decadència, i que els que han assassinat la llengua catalana, ara és pateixen algement la seva i llencen al foc al que mes deuen estimar. Es simplement delirant llegir el nou estil. Un dels pontífex màxims d'aquesta era mancomunal, el Sr. Gimenez Caballero, ha escrit recentment: « En este periplo caudal de Andalucía... »

Quan un llegim coses d'aquest gènere es queda veient visions. Però això és només un boto de mostra. No volèm ni esmentar aquell altre gran sapastre de la situació que escriu: « Franco siempre ha sentido inquietudes hidràulicas... » D'aquest nou estil, ells en diuen « vertical i azul ». El nostre era « rojo », i no sabem de quin color serà el que més es portarà la setmana entrant.

Ho diem ben sincerament i no ens sap greu el dir-ho: ens fa mal al cor i patim per l'idioma de Castella. Patim per tots els castellans de bona fe i de rectes intencions que tenen el mateix dret que nosaltres a fer-se respectar el seu idioma, patim per tots els homes de bona voluntat de les terres d'Ibèria, que estimen dir les coses pel seu nom sense passar pels quatre camins del grotesc i de la follia. Tan poc que costa escriure « clar i català », que diem nosaltres: « en

buen castellano », que diuen ells. Sempre hem cregut que el malaguanyat Garcia Lorca va fer, — malgrat ell — molt de mal a l'idioma de Castella. I no era precisament ell el que n'hi feia, si no els múltiples imitadors que li varen sortir. Garcia Lorca quedava bé « ell mateix », gitanesc i ambulant, amb una punta de fol-klore i una altra punta de romancer popular, però amb ell tot sol ja n'hi havia ben bé prou. Eren els múltiples imitadors que li anaven sortint els que feien el mal i les desgràcies. I és en aquest sentit que hem escrit que, — malgrat ell, — Garcia Lorca va fer mes mal que una pedregada a l'idioma de Castella.

Ara bé, el poeta granadí està net de culpa perquè no pretén imposar a ningú el seu estil. Escriu « ell mateix » i ja hem dit que amb ell tot sol ja n'hi havia ben bé prou. Però els senyors del « nuevo estilo » no es troben en aquest cas. Pretenen crear, i crean, una literatura oficial; de la « vertical » i el « periplo » en fan l'estil del règim i volen fer-ne l'estil del país, el seu deliri oficial i col·lectiu el volen comandar a tothom. Les seues « inquietudes hidràuliques » empastifan tota la literatura oficial de Castella. I d'això també en el seu dia — no ho dubtem — el país els en demanarà comptes.

Aquests senyors són els mateixos que han assassinat la llengua catalana. Ara volen assassinar la seva. Si només fos la seva, caldria deixar-los en el seu deliri, però com que és l'idioma d'un país i en tant que idioma ens mereix tots els respectes, i com que les desgràcies dels altres no endolixen en res les nostres, ens fa mal al cor i patim, per la decadència de l'idioma de Castella.

Ens anima el pensar que el període de la follia es troba a les acaballes. Es de creure que ben aviat les Nacions Aliades, basant-se i emparant-se en la voluntat indiscutible del poble espanyol, posaran fi a aquest període sanglant i grotesc, de « periplos » i « caudillos », de verticals i de giragonses.

Però mentrestant, senyors turiferaris oficials de « Falange Española Tradicionalista y de las J. O. N. S. », respecteu l'idioma de Castella puix que heu assassinat el nostre.

EL NOSTRE PROBLEMA I ELS ALIATS

(Continuació)

Aleshores, què? Cal desesperar de tot ajut efectiu, de tota pressió directa per a canviar el règim d'Espanya? He dit si Franco és l'únic. D'altres poden oferir aquestes mateixes garanties? Un temps hom ha pogut creure a Londres que la solució monàrquica era viable quant a permetre aquest canvi sense sotrac ni disturbis. Qui sap si encara hom la considera com una sortida elegant d'una situació molt delicada. Els exemples d'Itàlia i de Romania demostren que el problema de la forma de govern té una importància molt relativa per als Aliats. I l'estabilitat teòrica de les institucions que dona la monarquia ha sembla sempre als anglesos, pel propi exemple, una garantia d'ordre per als altres pobles. Però la voluntat popular també compta. I no cal dubtar que el suport que avui té entre els pobles hispànics la dinastia dels Borbons és molt feble, mentre que l'adhesió a la República democràtica i federalitzant segueix tan viva com en 1931. Els republicans, forts d'aquesta adhesió popular, han de saber demostrar que ells representen la veritable garantia de l'ordre a Espanya. Han de provar a les Nacions Unides que llur reintegració als llocs de govern no representaria pas l'obertura d'un nou cicle de desordres, d'una etapa de revenges i d'arbitrarietats prou justificades per l'abús de força dels actuals detentors del poder, sino la implantació d'un ordre basat en la llibertat i en la justícia, d'una llei consentida pel poble i que el poble mateix sap fer-se i reformar-se segons les conveniències del moment i les necessitats del país. Han de saber demostrar al món que ells són la legitima autoritat i que tenen els mitjans i la capacitat per a fer-la acceptar per tothom. I per a això, no n'hi ha prou amb fer discursos ni articles ni demostracions espectaculars. Cal, en primer lloc, la unió franca i sense reticències de tots els republicans que es troben a l'estranger, llur submissió a una disciplina i a una autoritat comunes on tots es trobi i es sentin representats. Cal que

siguin capaços de formular un programa de govern que satisfaci les necessitats del poble i la diversitat dels seus problemes, des del de les nacionalitats hispàniques fins al de la política social, garantint, però, l'execució dintre l'ordre d'aquest programa. Cal que puguin oferir als Aliats un conjunt d'homes de govern autoritzats i honestos, competents i enemics de les improvisacions i de les demagogies. El dia que els republicans exiliats puguem oferir a les Nacions Unides i als mateixos germans nostres que esperen el nostre ajut aquestes garanties i aquestes realitats prèvies, el nostre plei esarà guanyat i la República espanyola podrà seure entre els altres pobles lliures del món a les assemblees que construiran l'esdevenidor de la humanitat després d'aquesta gran prova.

Rafael TASIS.

AVIS ALS NOSTRES CORRESPONSALS

Per avinent a tots els nostres amics que amb el present número — el 14 — comença el segon trimestre de publicació i per tant de subscripció al nostre setmanari. Els nostres Corresponsals i Llibreters són pregats d'adreçar a aquesta Administració relació dels exemplars sobrants de tots els números publicats — N.ºs 11, 12, 13 — a fi efecte de facilitar nos el treball en la comptabilitat. Els que ens envien diners poden adreçar los al nostre « C.C.P. n.º 377.32. Toulouse » fent constatar al dors la liquidació.

LA BIOGRAFIA DE COMPANYYS

Tenim el gust d'annunciar als nostres lectors que abans de fi de mes apareixerà el llibre de Domènec de Bellmunt, « Lluís Companys, la seva vida, la seva obra, la seva mort gloriosa ».

Els subscriptors el reburan immediatament. El retard en aparèixer ha estat degut al nostre interès en voler-la presentar el millor possible.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

REDACCIO I ADMINISTRACIO : Carrer de Roquesaïme, 25 Tèl. 229-83 C.C.P. Toulouse 377.32 TOLOSA DEL LLENGUADOC

EDITORIAL

Democràcia i dictadura

Ja en l'edat mitjana, els propis reis de Catalunya i d'Aragó donaven al món magnífics exemples de democràcia. En totes les èpoques el poble català ha sentit una passió veritable per les idees de justícia i de llibertat que són a la base de la doctrina democràtica.

Per al ciutadà de casa nostra la paraula democràcia és quelcom més encara que el govern del poble pel poble; més que la voluntat de la majoria; més que l'elecció del país dels seus propis governants; més que la igualtat de tothom davant la Llei. La paraula democràcia sembla nascuda a Catalunya amb la força mística i espiritual d'un sentiment de la raça i el català és democrata perquè és just, honorat, treballador, pacifista i liberal.

Els catalans sentim fàstic, nàusees físiques i morals, per la dictadura. El mot sol ja ens causa repugnància. Estimem tant la llibertat de la pàtria, com la nostra llibertat individual, com la llibertat dels altres ciutadans. I la dictadura és la negació del dret, de la justícia i de la llibertat, els tres principis que són la base de la democràcia. El nostre allunyament moral de l'Espanya monàrquica i unitarista que intentà destruir Catalunya fou degut en gran part a la vergonya secular espanyola dels cops d'Estat militars, de Pavies, Odonells, Martínez Campos, Primo de Riveres i altres generals ambiciosos predecessors de Francos i Sanjurjos tots els quals han pretès imposar a la majoria la voluntat despotica d'un c'án de tirans.

Després del cataclisme de la guerra actual — que no haurà estat altra cosa que una lluita titànica entre democràcia i dictadura — els catalans serem més democrates que mai. No podem oblidar que el conflicte començà a casa nostra entre els mateixos factors: democràcia i dictadura, republica i feudalisme, llibertat i esclavitud. Una minoria insignificant, tant insignificant que no aconseguí treure un sol diputat en tot el país a les darreres eleccions, s'imposà al país pel terror, després d'haver aconseguit apoderar-se dels ressorts del poder gràcies a l'ajut d'Alemanya i d'Itàlia. Els catalans som democrates i sentiriem el mateix fàstic i la mateixa hostilitat que ara sentim per la Falange Tradicionalista i de las Jons, per qualsevol altre partit grupet o minoria política de dreta o d'esquerra que també pretengués imposar-se pel terror, encara que aconseguís el poder amb l'ajut d'una altra potencia, no vençuda en l'actual guerra.

Per això manifestem la nostra adhesió a les paraules de Churchill en el seu discurs del dia 9 a la Cambra dels Comuns, parlant dels fets de Grècia: « El fonament d'un Estat democràtic és el dret del poble d'elegir lliurement i equitablement, per mitjà del sufragi universal, els seus representants. I no poden admetre's les estafades democràtiques dels que pretenen aprofitar-se de les circumstàncies per imposar la voluntat d'una minoria. Una democràcia veritable està composta de ciutadans d'opinions diverses i no solament de comunistes o esquerrans. El que menys s'assembla a una democràcia, és la dictadura del poble. »

Així hauria parlat Azana, així parlaria Herriot, si pogués. Així parlaria Companys; aquests són els sentiments de tots els democrates del món. En una democràcia veritable els comunistes hi han de tenir la representació que els donin llurs electors, pocs o molts, majoria o minoria de la nació. Com els socialistes, com els republicans. Ni més ni menys. Pretendre imposar-se per la rebel·lió i pel terror és aixecar contra ells les iras de la democràcia universal i crear entre forces antifeixistes una separació i una hostilitat que no tenen raió d'ésser.

Les Nacions Unides han demostrat que lluiten contra Alemanya pel triomf de la idea democràtica i per la destrucció definitiva de la dictadura feixista a Europa i al món. L'energíca actitud adoptada pel aliat a Belgica i a Grècia demostra que no transigiran enlloc. Que els comunistes belgues, grecs o d'altres països, s'afilerin novament en els rangs antifeixistes que assenyalen les tropes soviètiques combatent heroicament contra l'enemic comú, i el front democràtic tindrà la solidesa que ha de tenir per vèncer definitivament la dictadura nazi i les seves afins.

Segurament és un « rojo »... que s'ha fet de la falange antifeixista. (De Les Lettres françaises.)

Entrevius de « FOC NOU »

Abans de fi de mes sera un fet la unitat dels partits de disciplina Catalana. - Estem disposats a ajudar tots aquells que per damunt d'una posició partidista vulguin reconstruir la democràcia i la llibertat. - Cal que tothom exposi llur pensament polític, sense equívocs ni confusionismes. Ni per un moment hem perdut la fe en l'esdevenidor de la pàtria. - ens diu

Josep TERRADELLES

El jove ex-conseller primer del govern de la Generalitat de Catalunya ha celebrat a París diverses entrevistes importants amb les figures més importants de la política catalana i amb els homes més representatius de la República que es troben al continent europeu.

Josep Terradelles vingué de Suïssa l'endemà de l'alliberació de París, anà de seguida a Montpeller a reunir-se amb el Directori de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Les personalitats més destacades del seu partit i tornà a París amb la representació d'aquest per tal de fixar una posició concreta i actuar amb rapidesa i decisió en uns moments confusos i gairebé caòtics.

Tothom coneix el dinamisme d'aquest jove polític català i la seva capacitat de treball. És sobri, actiu, enèrgic i enemic dels aparatosos i lírics. En poques setmanes ha aconseguit veure l'ambient clarificat, els horitzons definits, les confusions esvaïdes.

FOC NOU ha volgut demanar-li unes declaracions sobre els problemes polítics palpitants i Josep Terradelles ha tingut la gentilesa de concedir-nos-les.

Hem començat per demanar a Josep Terradelles unes paraules sobre la situació exacte de les forces polítiques catalanes davant el problema espanyol. Es fa o no es fa el bloc autèntic de la democràcia catalana? Josep Terradelles ens contesta categòricament:

— Sí. Es fa. Us puc assegurar que abans de fi de mes estarà feta la unitat de tots els partits polítics de disciplina catalana. El principal a hores d'ara ja està realitzat i no vull anagar-vos que tothom ha donat proves d'aquell patriotisme que Catalunya troba sempre, quan es tracta de fer un bloc per a defensar la seva personalitat.

I el nostre interlocutor afegeix:

— Nosaltres ja sabem exactament el que vol dir i representa la nostra unitat. No és un mot més, sino quelcom que està arrelat al fons de les nostres conviccions i de la nostra tradició política, principalment durant tot el que va de segle. Cada vegada que Catalunya ha tingut necessitat de demostrar la unanimitat dels seus sentiments i de les seves aspiracions nacionals, ningú ni res no ha pogut deturar la seva acció, la qual, gràcies al seu patriotisme, ha produït els més grans moviments polítics de casa nostra sota el signe de la Unitat. De la Solidaritat Catalana, passant per la unitat d'acció de tots els representants de Catalunya a les Constituents de la República, fins a l'àmplia unitat produïda contra la sublevació del General Franco. — cal que ningú ho oblidí ni es deixi portar per les seves passions personals o polítiques — els catalans hem treballat sempre per a mantenir-nos en tot moment dintre un clima de convivència.

— Els partits espanyols — demanem — arribaran també a unir-se?

— Voldriem i us ho dic ben sincerament, que aquest gran moviment d'unitat catalana, que està per da-

ment dels nostres partits, fos l'exemple que seguissin els partits polítics de disciplina espanyola. Jo crec que, malgrat que les coses desgraciadament no son massa fàcils, cal que tots treballlem perquè aquesta coincidència, i més tard la unitat, es produeixi, per tal d'establir un programa i després uns pactes, als quals els catalans poguéssim aportar-hi la nostra més lleial i eficient col·laboració, per al restabliment de la llibertat republicana que vol dir també del nostre Estatut. Estem disposats a ajudar a tots aquells que per damunt d'una posició partidista, treballin per arribar a concretar un pensament

polític de conjunt, en el qual hi siguin representats tots, absolutament tots, els partits polítics que durant la guerra lluitaren contra Franco. No cal dir-vos que en aquest moviment es més que indispensable que hi aportin tot allò que realment representen, les organitzacions sindicals C. N. I. i U. G. T.

— Com veieu el futur pròxim de Catalunya? — preguntem —

— Jo crec — ens diu Terradelles — que cada dia que passa cal que tots plegats pensem més i més en el futur i en les responsabilitats que aquest futur comporta. Per tal que aquest tingui una eficiència cal que no solament no oblidem les experiències i els dolors passats, sino que ningú deixi de recordar tot allò que es pensava en els primers mesos del nostre exil, que ara hi ha qui no ho vol tenir present, com si res no hagués passat. És per això i principalment per al futur de Catalunya de la República, que soc contrari de tot confusionisme tant en l'ordre polític, economic social, etc... Crec que els partits polítics i les organitzacions sindicals han de tenir el coratge de dir el que realment desitgen i quin es el procediment que creuen millor per obtenir la realització del seu pensament.

Quins són els punts — demanem al nostre interlocutor — que creieu més importants del pla de lluita i de treball a establir?

Segueix pag 2

FOC NOU als boulevards

Pantalla Parisenca

Maura sí, Maura no... La frase ens rejovenix i ens fa tornar a l'època de les velles lluites espanyoles entre liberals i conservadors monàrquics. Miquel Maura, fill de Don Antonio, és un ministre de la República i com a republicà ens mereix tota mena de respectes.

El seu requeriment a Franco ha estat un gest polític d'evident resonància. Tot i no haver tingut, de moment, les conseqüències que molts n'esperaven, el cert és que ha posat el govern de Franco en una situació difícil. La nota de Maura haurà estat, en definitiva, motiu d'una crisi delicadíssima del gabinet franquista.

La premsa parisenca segueix ocupant-se d'Espanya i de Franco. Per unanimitat es declara que la sola solució política viable a Espanya és el restabliment de la República i de l'Estatut. Ningú no creu que el « caudillo » pugui continuar al poder gaires setmanes. Ni la Falange, ni els tradicionalistes i les Jons.

Les agències es contradueixen, les emissores de ràdio també. Les informacions de premsa més encara.

Franco ha dimisit. El seu govern està en crisi parcial. El seu govern no està en crisi. Els seus ministres no han dimisit. El « caudillo » ha anat de cacera.

Tot plegat fa socarrim de final. Ma ament quan els governs han de desmentir enèrgicament que no estan en crisi total. Es curios que les Agències i els diaris no tinguin costum de fer correr noves d'aquesta mena, si no hi ha quècom de cert.

Als Boulevards parisencs ningú no es jugaria un pernod a favor de Franco. « Ça sent la fin ! » — diuen els francesos. I us assegurem que un d'aquests matins quan compareu el diari al quiosc de la cantonada, hi trobareu uns titulars a cinc columnes anunciant que l'èdifici franquista i falangista s'ha esfondrat.

Ha passat el president Iribarren, el qual ha celebrat diverses conferències importantíssimes amb personalitats catalanes i a les figures de la República.

Segueix pag 2

NOTICIARI

Pantalla Parisenca

Josep TERRADELLES

(Continuació)

(Continuació)

UN FESTIVAL A MONTPELLIER

El dia 3 d'aquest mes tingué lloc a Montpeller una festa a benefici de l'obra de l'«Aumonerie Catholique» que tan havia fet pels exiliats, abans d'esser assaltada per la Gestapo el dia 7 de Març. Les condicions particularment tristes d'aquell assalt que costà la vida al secretari general Sr. Henneguin i la deportació i presó a la majoria de col·laboradors de l'obra, donaven a la festa de Montpeller un relleu especial. El públic que omplia la sala de concerts va rotre amb la seva assistència un homenatge a l'inglès Abbe Lagarde, anima d'aquella institució, actualment deportat a Alemanya.

Els artistes — exiliats tots ells — es feren aplaudir entusiasmadament, d'una manera molt particular el director d'orquestra Róz Nunez, el Sr. de Cordova, el Sr. Sordana, el Sr. Suay i les senyores Bategass, Ferrer i Jivavelli.

ACCIO CATALANA REPUBLICANA

Ha quedat constituïda la delegació d'Accio Catalana Republicana en els Baixos Pirineus. Els Srs Vigo i Jofre dirigents de la mateixa, demanen a tots els afiliats del Partit que facin conèixer la seva adreça a Pere Vigo, 22, rue Ober-la-Pruce, Pau (R.P.).

UN ORFEO CATALA A TOLOSA

Ens assabentem que un grup de catalans estan organitzant una massa Coral que es dirà «Orfeo Catala de Tolosa». A tots aquells que els interessin ser pregats de passar el proper diumenge, dia 17 de desembre, a les 10 del matí, al Teatre Montcary, rue Montcary darrera el Cinema «L'Azal». Hores d'assaig: diàluns i dijous a les 20'30 i el diumenge a les 10 del matí.

ESTAT CATALA

Els militants i simpatitzants d'Estat Catala residents a Beziers i departament de l'Hérault són pregats de posar-se en contacte amb el delegat d'Estat Catala En Manuel Sales Borrás, 40, boulevard de la Liberté, Beziers (Hérault).

PER ALS NENS I VELLS MALALTS

El proper dimarts dia 19, es celebra una reunió teatral al Cinema Espoir (99, rue du Taur) a benefici dels nens i vells malalts, organitzada pel «Comité d'Ajut als espanyols». Entre altres artistes de prestigi tals com Herrero, Colas, Emma Toloni i el xines Il·lusionista Tiaoouan, farà la seva presentació a Tolosa, Maria Navarro «vedette» de la Sala Pleyel de París. La part musical serà a càrrec de la pianista Andreu Joseph i dels 13 jazz de l'orquestrina Espoir. Els llaminats que es vendran a l'entreacte seran de la casa Moreno.

En benefici dels nens i vells malalts, designem un bon exiliat i tenint organitzadora, el Comité d'Ajut als Espanyols, que actua sota el control del Socor Social de la República Francesa.

PER ALS ESTUDIANTS

Amb la finalitat d'estudiar la possibilitat de regularitzar la situació dels estudiants espanyols de Batxillerat i dels infants en edat de començar el secundari, el Comité de Coordinació de la Federació Espanyola de Treballadors de l'Ensenyament (U. G. T.) convoca els interessats perquè s'inscrivin en el cens que ha estat obert a la Secretaria General de la Unió General de Treballadors (40, rue du Taur, Tolosa).

NOVA PUBLICACIO

Hem tingut el gust de veure el Butlletí quinzenal (Nº 1) que edita el Comité local de la Junta de Liberació de l'Ariege. Entre altres originals molt interessants, hi trobem una còpia de l'Acta de Constitució de la Junta de Mèxic i la reproducció del nostre article editorial del Nº 2 de Foc Nou «Doctrina i Programa», amb un comentari molt interessant del nostre amic Octavi Blanes. Els desitgem un bon exit.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA A CAJARC (LOT)

En l'Assemblea celebrada el dia 12 de Novembre a Cajarc, ha quedat constituït el Comité Departamental d'E. R. C. del Lot, de la manera següent: President: Arteni Casanovas; Secretari: Joan Creus; Caixaer: Josep Carbonell; Delegat de Relacions:

Propaganda: Lluís Martín; Vocal administratiu: Jaume Amperí.

Entre altres es prengueren els següents acords:

I. Testimoniar la seva incondicional adhesió al President Irla i al Directori del Partit.

II. Sacondia també per unanimitat adreçar una salutació a les autoritats franceses.

III. Demanar al Directori del Partit que s'activin els treballs per a la constitució d'un Bloc Catala i propagar perquè s'estableixi un pacte amb les altres Regions germanes de la Península Ibèrica per a la proclamació d'una República Federal.

IV. Impulsar el Partit perquè defeneixi públicament la manera d'enfocar el futur problema social de Catalunya.

Es guarda un minut de silenci en homenatge als màrtirs caiguts pel feixisme a Espanya i arreu d'Europa, molt particularment el President Companys. Es prega a tots els militants d'E. R. C. del Departament del Lot que encara no ho hagin fet, que trametin la seva adhesió al Comité Departamental, Café del Lion d'Or, a Cajarc (Lot).

E. R. C. — ALT GARONA

Es convoca a tots els afiliats d'E. R. C. residents a Saint-Gaudens, Montpèrgeu i pobles dels voltants, a la reunió que tindrà lloc a Saint-Gaudens, el proper diumenge dia 17, a les 10 del matí, rue Ote Goumetx, nº 2, per procedir a l'organització de la Secció d'E. R. C. de Saint-Gaudens i pobles dels voltants. Ordre del dia: elecció Comité local. Informació per membres del Comité Departamental de l'Alt Garona. Són pregats tots els amics que tinguin coneixement d'aquesta convocatòria que avisin a tots els afiliats d'E. R. C. que coneixen residents als voltants de Saint-Gaudens.

CONFERENCIA D'HILARI SALVADO A AGDE

El dimarts dia 6 d'aquest mes Hilari Salvado dona una conferencia a Agde sobre el tema «On va Esquerra Republicana de Catalunya». En el transcurs de les seves explicacions feu una exposició de les orientacions del Partit tant en el que fa referència al moment actual com per al porvir. Feu remarcar el sentit nacionalista que inspira la política de l'Esquerra en el que fa referència a la personalitat catalana i respecta de les millores de caràcter social que cal acordar a la massa treballadora de Catalunya.

Fou molt felicitat per la nombrosa assistència integrada pels militants d'Esquerra Republicana de Catalunya de la població i per molts simpatitzants.

CONSTITUCIO DE LES J. E. R. E. C. A BEZIERS

Ha quedat constituïda la Delegació local de les J. E. R. E. C. a Beziers. L'Integren: Salvador Bartoli, Secretari d'Organització; Joan Rallo, Secretari de Relacions i Propaganda i Josep Mompou, Tresorer.

Per unanimitat fou acordat adreçar un missatge d'adhesió al President Sr. Irla i un altre en idèntics termes al Consell Directiu del Partit.

A MASSEUBE (GERS)

Ha quedat constituït en aquesta localitat el Comité local de la Junta Espanyola de Liberació i d'Aliança Democràtica en la següent forma:

President: Ll. Pujals, C. N. T.; Secretari: Josep Navarro, P. S. O. E.; Caixaer: Joan Ferrer, Moviment Llibertari; Vocals: Victor Santamaría, E. R. de O.; Julia Cardó, U. G. T.; Angel Garcia, Agrupació Militar.

PRIMERA LLISTA DE DONATIU «FOC NOU»

Delmir Ibanez, 100 fr.; Trias Peix, 20 fr.; Alvarez de Lara, 1.000 fr.; Joan Viadé, 1.000 fr.; J. Lax, 1.000 fr.; Pere Borrull, 10 fr.; Esteve Farriol, 10 fr.; Montes Casellas, 150 fr.; Mestre Puig, 70 fr.; Josep Oos, 20 fr.; Riancho Arsenio, 20 fr.; Antoni Mayoral, 20 fr.; Rafael Torero, 20 fr.; Jaume Mata, 20 fr.; Joaquim Vergès, 10 fr.; Josep Castelló, 530 fr.; J. Figueras, 500 fr.; Romuald Criviller, 20 fr.; Joan Anglada, 20 fr.; Marian Navarro, 20 fr.; Figuerola, 50 fr.; Joan Balleca, 100 fr.; Climent Garcia, 100 fr.; Andreu Bartomeu, 10 fr.; Octavi Blanes, 35 fr.; Fontcuberta, 5 fr.; Agustí Castella, 50 fr.; Josep Figo's, 30 fr.; Melcior Pesa St. Roma, 55 fr.; Heribet Barrera, 55 fr.;

Ha marxat cap a Montpeller acompanyat del que fou conseller primer del govern de la Generalitat, Josep Terradellas. L'un i l'altre estan contentíssims de la marxa dels esdeveniments i no amaguen cap optimisme quant a la unitat catalana en marxa.

Han arribat a París els components de la Junta de Liberació de Tolosa. S'hi han trobat amb elements de la Junta de senyor Torres Campanyà i és d'esperar que de les entrevistes que celebrin uns i altres en sortirà també a unitat necessària per a la grandesa i eficàcia del front democràtic republicà.

L'avang triomfal de la democràcia contra el nazisme va prenent caires d'avança aplanadora. A mesura que ens atansim al final, l'opinio mundial se sent més saturada d'entusiasme democràtic.

El dia de la victòria — ens deia un polític francès de la resistència — hi haurà a tot el món un huracà d'idiolatria democràtica que s'ho emportarà tot. Desgraciadament que gosés plantar-li cara!

No creiem que Franco hi sigui a temps. En el cas més optimista per a ell, suposem que encara no haurà tornat de la càrcer actual.

A les centres polítics francesos i aliats les tres personalitats polítiques es nomen de les quals mereixen tota mena de respectes en parlar del problema polític espanyol són els següents: Martínez Barrio, Aguirre, Irla.

Hom no concep cap altra solució per al nostre país que el restabliment de la legalitat constitucional i estatutària i la convocatòria d'eleccions dins el marc republicà.

Encara Maura... Els afers d'Espanya a l'ordre del dia permanent. Miquel Maura ha fet a un redactor de Figaro de París unes declaracions més concretes que mai respecte la crisi política espanyola.

— Franco, a dit Maura al Figaro del dia 11 d'aquest mes va dimitir oficialment el divendres passat, a les 4 de la tarda i després va marxar al camp. El poder està actualment en mans de la Falange en espera de com es desenrotllen els esdeveniments. Pel meu caràcter de republicà de dreta — segueix dient Maura — i per haver estat al marge de la guerra civil espanyola, els republicans i les tres grans organitzacions obreres i sindicals, llevat dels comunistes, m'han demanat d'esser el cap del futur govern provisional de la República. Estic segur que només la restauració de la República podrà tornar a Espanya un règim democràtic i la pau necessària a la seva vida interior i internacional. Crec — afegeix — que els esdeveniments van a precipitar-se. Les converses iniciades per passar del règim franquista a la República en permetran d'entrar a Espanya amb el meu govern. Però jo demanaré que l'ordre públic sigui mantingut en espera que em sigui possible reunir els ministres. Es qüestio de dies.

El senyor Maura acaba dient que desitja que el canvi de règim es faci sense efusió de sang i que la República es basari en la Constitució del 1931.

EL CAMERAMAN.

— Es evident — ens diu — que tothom està d'acord en certs principis generals: enderrocar Franco, restablir la legalitat, estructurar la nostra vida política tenint en compte tot el que representa la profunda convulsió en què viu actualment la humanitat. Però això no és prou: cal que les persones més representatives de Catalunya i de la República exposin públicament llur pensament i el dels partits i organitzacions que representen. Que d'aguï de quina manera i en quin moment caldrà fer l'estructura política del país i si la unitat que podem arribar a realitzar a l'exili, tothom està disposat a mantenir-la a casa nostra. Si no ho fem així em temo que tots els nostres esforços, d'avui per un demà millor, esdevindran inútils i mancats.

— Sou partidari, com ho és FOC NOU d'una renovació en els procediments polítics de casa nostra? Quina és la vostra opinio?

Josep Terradellas medita uns instants i ens diu amb gravetat i decisió alhora:

— Tinc una gran fe en l'esdevenidor de la pàtria. Estic convençut, malgrat el que us he dit abans, que les experiències passades ens hauran servit per comprendre que només se-

rem forts i realitzarem una gran obra si per damunt de les diferències polítiques de cada qual, estem tots disposats a fer de Catalunya el país que tots desitgem. Crec, però, que és més necessari que mai que els catalans acabem per a sempre amb certs prejudicis que no fan més que perjudiciar l'ambició de la gran obra nacional a realitzar. A Catalunya des de fa molts anys tenim el vell costum de creure que totes les nostres desgràcies venen de la culpa dels altres i això no és cert. Era comprensible, potser, que el nostre poble pensés així quan no tenia els deures que avui té, però ara i de cara al futur aquesta posició és inadmissible. Ens hem de fer a la idea que els sols artífexs dels nostres fracassos o dels nostres èxits som nosaltres mateixos. Com també hem de pensar que fins que la República no estigui profundament saturada d'un autèntic esperit democràtic, en els seus governs, donada la mentalitat d'aquests, sempre hi trobarem recels, gelosies i dificultats.

No és amb lamentacions i protestes davant els obstacles que sorgiran que farem obra profitosa per al nostre poble. Cal que per damunt dels entretancs que sorgeixin i per difícils que siguin, que lluitem sense perdre la nostra fe, amb tota la intel·ligència i tot el patriotisme. Hem de demostrar que som dignes de la confiança del nostre poble i provar a la República que pot comptar sempre amb una Catalunya que sap viure i que sap fer una obra substantiva, malgrat la incomprensió dels seus amics.

Si ho fem així no solament complirem amb el nostre deure sino que farem una obra eficient per a la pàtria i a la llarga consolidarem d'una manera forta el règim republicà a Espanya.

— Creieu la tasca laboriosa i àrdua? El resultat llunyà? Quina ha d'esser, al vostre punt de vista, l'actitud de tothom en aquests moments?

Heu's aci la resposta del Secretari general de l'Esquerra:

— Mai no he dubtat del nostre triomf però tampoc en cap moment no he deixat de veure que aquest seria difícil. Per damunt de tot he tingut sempre plena confiança en el nostre poble i les notícies que ens arriben ben sovint de casa nostra confirmen les meves conviccions. Ara el que cal és que tots els catalans per damunt de les seves ideologies de partits i d'organitzacions sindicals, es posin al costat del nostre President el Senyor Josep Irla, que representa avui aquella Catalunya que desitja veure alliberada ben aviat.

Josep Terradellas acaba dient-nos amb un somriure optimista:

— Repeteixo el que us deia al començament, podem dir que la unitat de tots els partits de disciplina catalana està feta. A no trigar, els catalans d'arreu del món, coneixeran aquesta realitat esperada de fa temps per tots ells. Voldriem que al costat nostre s'hi apleguessin tots aquells que sense haver abandonat llurs ideologies, pensin en la tasca enorme que ens caldrà fer a tots plegats per tornar Catalunya a la seva normalitat, i per que aquesta sigui el començament d'una de les èpoques més brillants i constructives de la seva historia.

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

Encara que estem segurs que ningú haurà pres seriosament la nota apareguda a les panes de «Catalunya», organ d'Aliança Catalana, sobre la dissolució del Front Nacional de Catalunya i fusio amb Aliança Catalana «estretament unida amb la Unió Nacional Espanyola» i la seva gloriosa «Junta Suprema», el Consell Nacional del Front Nacional de Catalunya resident a Barcelona, afirma la falsedat d'aquesta notícia i protesta enèrgicament d'aquesta baixa maniobra, renyida amb els principis més elementals de la ètica política.

ESTAT CATALA

El Consell Executiu d'Estat Catala a França que té contacte constant amb els militants del Partit a Catalunya, surt al pas enèrgicament de la ridícula maniobra de confusioisme que representa la absurda nota apareguda a «Catalunya», organ de l'Aliança Catalana i que fa referència a una fantàstica adhesio d'Estat Catala a l'Aliança Catalana estretament unida a la Unió Nacional i a la seva Junta Suprema.

Aquests Consell Executiu recorda als oblidatissos i «ignorants conscients», que Estat Catala és un Partit Nacionalista per essència i que com a tal, la seva única adhesio l'ha rebuda el Front Nacional de Catalunya, moviment polític de resistència que d'una manera exemplar i heroica ve lluitant a Catalunya, i de molt llarg temps, contra els servidors cremlins del franquisme.

Perpinya D-desembre de 1944.

El Consell Executiu d'Estat Catala.

D. de B.

Lluís Companys
la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa
par Domènec de Belmont

Subscripcio a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals «FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32», fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicacio « Biografia Companys »

Car l'Esquerra, partit majoritari a Catalunya, tenia necessitat d'un gran diari. «La Rambla», setmanari d'Esport i Ciutadania, com el batejà el malhaurat Sunyol, era un organ addicte, simpàtic, però propietat personal d'un home. «L'Opinio», esquerrà igualment, era l'organ d'un grup d'amics que tot i actuar dins l'Esquerra, semblaven marcar una actitud d'oposicio fiscalitzadora. «La Publicitat», per altre banda, era un rival de talla i malgrat la desfeta electoral d'Accio Catalana, continuava gaudint de l'enorme prestigi adquirit durant la lluita contra la dictadura de Primo de Rivera.

Companys fundà «La Humanitat» que fou l'organ de l'Esquerra Republicana de Catalunya i que fou gairebé sempre políticament inspirat pel propi fundador. Molta gent a Catalunya ignora amb quin dalt hi treballà Lluís Companys i amb quina passio intervingu en la seva concepcio. Tanmateix, «La Humanitat» no respongué mai a les il·lusions que havia despertat en el seu fundador i no pas perquè no fos un diari periodísticament ben fet. La veritable causa n'era una altra. Es la mateixa del desinfilament polític i del títubeig de molts governants que s'havien fet a l'oposicio. Homes de combat, de lluita, de barricada, de polèmica àcida, de critica popular, es trobaren en un obrir i tancar d'ulls a l'altra de critica popular, es trobaren en un obrir i tancar d'ulls a l'altra banda, davant el timo del poder i sota el pes de la responsabilitat governamental. La majoria arribaren al govern amb el llast de companys de lluita que eren camarades magnífics de barricada, però que no servien en la tasca seriosa i disciplinada de la col·laboracio governamental. La fidelitat a aquestes amistats dels temps de l'oposicio, no feu mes que perjudicar la bona marxa de les majories sortides en les eleccions republicanes.

Si «La Humanitat» hagués nascut a la vida en temps de la dictadura, com «L'Opinio», «La Rambla», o «La Publicitat», que si bé havia començat a publicar-se en català no tingué la seva gran difusio fins després del 1923, estem segurs que hauria estat el diari

vibrant, batallador, d'empenya, amb el qual havia somniat En Companys. De totes maneres insistim a fer tota la justícia que mereix el magnífic diari d'Esquerra fundat per Lluís Companys, perquè sabé ésser el perfecte organ del Partit, i pequé esdevingué desseguida el portanveu i el guia de les masses republicanes que el seguien.

Companys en l'obra constructiva, vasta i complexa, que havia de realitzar el partit majoritari català, es reservà la part de relacions amb el govern central, deixant les tasques genuïnament catalanes a Joan Casanoves, Pi i Sunyer, Terradellas, Aiguader, Gassol, Lluhi, i altres homes del Partit.

El prestigi de Companys entre els republicans espanyols amb els quals havia lluitat sempre, fou utilissim als interessos de Catalunya en els moments de recels i de tivanors que despertà la qüestio catalana a les Constitucions. Si el nom de Macià feia posar els cabells de punta a mig Parlament, des de el senyor Royo Villanova al Sr. Largo Caballero, el nom de Lluís Companys, en canvi, era una garantia de republicanisme espanyol completament compatible amb les conviccions autonomistes que representava la defensa de l'Estatut.

L'oposicio separatista o de radicalisme nacionalista català, atacà En Companys més d'una vegada acusant-lo d'espanyolista, de poc catalanista, de polític republicà espanyol de sentiments catalans afeblits, com en Marcel·li Domingo. Eren, tanmateix, atacs sense fei, una mica en l'ordre de les coses i dels deures de l'oposicio, però que no volien fer sang. Aleshores, precisament aleshores, ja eren injustos. Companys no nasqué políticament del catalanisme, car ja hem dit que justament en el temps de la seva formacio com a lluitador, el catalanisme estava allunyat, gairebé en contra, dels interessos polítics i socials que ell defensava.

PROBLEMES I SOLUCIONS

La legalitat constitucional

per Joan ALVAREZ de LARA

Les diverses crisis polítiques a Europa han posat en relleu un problema de cabdal importància: La legalitat dels governs representant la voluntat dels Parlaments que foren elegits per sufragi popular abans de l'actual catàclisme.

Examinem les dues posicions en l'Unitat. D'una part els defensors de la legalitat diuen: la guerra fou provocada pel nazi-feixisme i en tots els països ocupats per les seves forces, les institucions democràtiques havien estat anul·lades i perseguides; Les Nacions Aliades en la contraofensiva victoriosa contra l'agressor, perseguïren un objectiu, ha declarat el Sr. Winston Churchill el dia 8 d'aquest mes a la Cambra dels Comuns: « Es tracta de deslliurar aquests països del control militar d'Alemanya i de situar-los en condicions de normalitat i de tornar als pobles el dret de vot en tots els dominis i el d'escollir el govern que ells desitgin, sigui de dreta o sigui d'esquerra ». I per arribar a les condicions de normalitat que deuen permetre la consulta electoral, el govern anglès sosté els governs constitucionals, o sigui els que son sancionats per la darrera expressió de la voluntat popular.

Els que s'oposen a aquest sistema argumenten que aquests Parlaments foren elegits en circumstàncies molt diferents i que a més de que els seus mandats son caducats, no poden pretendre representar l'opinió pública actual, i defensen fins i tot amb les armes a la mà, la constitució de governs integrats per elements dits de la resistència i sobretot, amb una participació preponderant del partit comunista. Aquests governs, com sigui que no s'apoiarien sobre cap sufragi lliurement determinat, esdevindrien de fet noves dictadures, a les quals Anglaterra està disposada a combatre per tots els mitjans, si tenim en compte els esdeveniments de Bèlgica i de Grècia.

Els contraris a la legalitat, es serveixen d'un exemple que no deixa de fer certa sensació en determinats medis, és l'exemple de França. Deuen: si a França s'hagués emprat el sistema del legalisme automàtic, només s'haurien pogut formar governs dins l'ordre dels que tenen la responsabilitat dels desastres que ella ha sofert, però oblidem d'esmentar que el legalisme automàtic, està sotmès a una condició, el que escaigui a persones anti-feixistes, i tothom sap que el Parlament i el Senat reunits a Vichy, a excepció feta de 80 parlamentaris, votaren el règim que presidia el Mariscal, a consciència

que era tributari absolut de les potències nazi-feixistes. A partir d'aquell moment, i seguint el peno gloriós del general de Gaulle, el poble francès és forjà una nova legalitat de fet, constituïda pels que s'exilaren i els que resistiren a l'invasor dintre el país. Els antics partits s'han expurgat de tots els « col·laboracionistes » i junt amb els moviments de resistència, han possibilitat la constitució de l'Assemblea consultiva, que amb gran sentit de responsabilitat sosté al govern del general de Gaulle i permet la crítica raonada i l'informació necessària a tots els ciutadans.

Aquestes dues tendències també s'enfronten quan es tracta del problema espanyol i han creat una gran confusió, però nosaltres opinem, que després de les declaracions del govern anglès, els que tinguin sentit de responsabilitat han de considerar de nou el problema. Nosaltres creiem, que si els representants autoritzats de tots els partits i organitzacions anti-feixistes es reuniren i donen la seva confiança a una junta, comitè o govern provisional, — el nom no fa la cosa — perquè porti a cap les gestions necessàries per enderrocar a Franco i al seu règim, i si aquests representants apointen en la legalitat republicana, expressió de la lliure voluntat del nostre poble, que fou abatuda per la sola raó de la força, s'adrezen als governs de les Nacions Aliades i en nom de la doctrina que ha defensat darrerament el Sr. Churchill, els convinguen a que cumplescin el seu deure, que és apoiar el retorn a la legalitat constitucional — malgrat que ella sigui representada per un govern d'esquerres, com és el nostre cas — i no volem pas que el govern anglès hi posi tan de braç, com desplega per defensar aquest mateix principi de legalitat a Bèlgica i a Grècia, que es representat per governs de dreta.

No creiem que el mil·lions de víctimes dels nostres dos anys i mig de guerra, que els cent mil afusellats i els sis cents mil empresonats per la repressió franquista-nazi-feixista, son títols suficients i prou dolorosos per a que sigui reconegut el nostre dret, per a que sigui condemnat el criminal responsable d'aquests excessos, per a que els aliats ens considerin dels seus? I sobretot, amb tota sinceritat, no creiem que son suficients perquè en nom d'ells, els que ja no veurem més, els que esperen a la presó, els que volen retrobar-se després de prop de sis anys de separació, perquè es posin de costat tàctiques sectàries o de partit, i es pensi en un sol ideal, la Pàtria lliure, i tots junts fem el nostre deure sense més divisions.

REFLEXIONS d'un Catalanista

Conseqüències del negre-blanc

per Eugeni XAMMAR

Si Espanya no torna a ésser, segons la vella fórmula escolar, « llibre, feliç e independente » no serà pas per manca de Juntas de Liberación. Hi ha la Junta de Liberación de Mèxic que és la primera, la veritable i autèntica (diuen) Junta de Liberación. Hi ha la Junta de Liberación de França que és una Junta de Liberación destinada (diuen) a fondre's amb la Junta de Liberación de Mèxic, quan la Junta de Liberación de Mèxic pugui venir a França a reunir-se amb la Junta de Liberación de França. Si jo fos (com diuen) un humorista, afirmaria d'una manera categòrica que a Madrid (corazon de Espanya) funciona clandestinament una tercera Junta de Liberación i ja m'agradaria de veure qui es capaç de demostrar-me que això no és veritat. Però, persona seriosa i ben informada, puc assegurar que a Madrid no hi ha cap Junta de Liberación de cap mena. La Junta Suprema pot dormir tranquil·la.

No hi ha Junta de Liberación a Madrid, però hi ha, en canvi, Juntas de Liberación a tots els Departaments i Ajuntaments francesos d'aquest nom: Juntas de Liberación al Tarn, al Tarn i Garona, al Lot, al Lot i Garona, al Gers i a l'Alt Garona, Juntas de Liberación a les tres classes de Pirineus, Alps, Balcans i Orientals, Juntas de Liberación a la Corrèze i a la Gironda, Juntas de Liberación a l'Ariège i a l'Aveyron, Juntas de Liberación a Capdenac i a Brive-la-Gallarda, Juntas de Liberación a Tolosa i a Sant Julià de la Camarja, Junta de Liberación a Perpinyà i Junta de Liberación a Suïssa, Juntas de Liberación a Valras, a Palavas i a Miramas, Juntas de Liberación a Marsella i a Marquianes, a París i a Pamiers, a Montpeller i a Mont de Marsan, a Banyuls de Mar i a Banyuls dels Aspres, a Clermont-Ferrand i a Clermont l'Herault, Juntas de Liberación a tot arreu...

Ara convé, per tirar endavant aquesta reflexió, que el lector em preguntï perquè parlo avui de les Juntas de Liberación. Perquè parlo avui de les Juntas de Liberación, em pregunta el lector?

Li ho diré desseguida. Parlo de les Juntas de Liberación perquè amb les Juntas de Liberación passa una cosa que sembla impossible, però que no ho és. Passa que a la Junta de Liberación de França, el Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya no ha volgut (i ha fet molt ben fet) estar-hi representat, però que a les Juntas de Liberación departamentals i locals, el Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya hi està representat. No pas a totes. A algunes hi està representat i a d'altres no hi està representat. Davant del problema de la « Liberación de Espanya » (que no deixa d'ésser un problema important per Catalunya) cada Comitè departamental o local d'Esquerra Republicana, pot fer el que li vingui de gust. I això passa perquè a la reunió del Partit a Montpeller els senyors delegats van votar una resolució negre-blanc.

Negre-blanc és un terme del jargó polític francès. La moxie negre-blanc solia posar terme a les tasques dels Congressos dels partits polítics i molt sovint, als debats de la Cambra de Diputats. Més tard les Conferències Internacionals i la Societat de Nacions foren organismes productors i consumidors de mocions negre-blanc en gran escala.

La fórmula negre-blanc resol els conflictes i els deixa pendents, acaba les baralles i les deixa latents, proclama l'acord dels que no estan d'acord, segella l'unio dels desunits, afirma la coincidència dels divergents i estableix la transacció entre els intransigents. La resolució de l'Esquerra Republicana de Catalunya a Montpeller declarant que el Partit no forma part de la Junta de Liberación, però que els organismes locals de l'Esquerra poden formar part de les Juntas de Liberación, és una resolució negre-blanc digne de les més brillants tradicions d'un sistema polític antic i gloriós.

En efecte. Després de 25 anys de mocions, ordres del dia i resolucions negre-blanc, França va conèixer les emocions de la desfeta i tota Europa les delícies d'una guerra que encara dura. Amb uns quants acords negre-blanc com els de Montpeller, la desorientació dels interessats serà perfecta i quan un militant d'Esquerra Republicana de Catalunya de Bèziers i un militant d'Esquerra Republicana de Catalunya de Montauban voldran parlar d'afers polítics, necessitaran un diccionari per entendre's.

Anunciem als nostres lectors que el numero vinent serà dedicat al President Macià, en l'aniversari de la seva mort.

La Voluntat del Poble

per Angel FERRAN

La voluntat del poble, heus ací una divisa que tanca de cop la « ultima ratio » que tot demagog que s'estima grava damunt les seves bateries dialectiques. Però si als canons de Lluís XIV que ta portaven a tres canons contestaven, amb o sense divisa, quan « la voluntat del poble » és arborada com a bandera, què li resta a l'adversari? B-n poca cosa sino és examinar què vol dir aquest brillant mot. I això que tan poc sembla és potser la contrabateria més formidable. Ja es estoics ens aconsellaven, quan un pensament ens turmenta, d'examinar-lo a la llum de la raó perquè l'esvaeix com un miratge.

Invocar la voluntat del poble per a fer o per a desfer suposa, de primer, posseir-la, després, interpretar-la; per tant, conèixer-la. I, com conèixer la voluntat del poble? Com saber el que el poble vol? Com escoltar la seva veu? Aparentment, no hi ha cosa més fàcil: el poble parla i expressa la seva voluntat primer, per la boca de la gent que parla pel carrer, pels grups, al cafè, pel mercat, a les assemblees. La gent que calla, per tant, no és poble. El poble parla, després pels diaris i per la boca dels oradors aplaudits. Però, deixant de banda els diaris, que son monòlegs, si reflexionem, veurem que més que el fons dels pensaments expressats pels oradors n'és aplaudida la forma més o menys energica o ètica: que no son aplaudits, ni menys aprovats tots els pensaments i arguments exposats — que no tot l'auditori aprova quan una part aprova i que els aplaudiments dels uns arrossegueu fàcilment els dels altres. Els empresaris d'espectacles ho saben prou bé. La veu del poble és aleshores la veu dels oradors que rebot com un eco o una pilota contra l'auditori i els torna a les orelles. El ha una mena de gent que s'escolta quan parla: és la pitjor mena d'interlocutor perquè no us escolta. Si es polític han d'ésser els fidels interprets del vol popular, com podran escoltar la veritable veu del poble? Qüestió ardua i de solució difícil, però preveia si volem aplicar sincerament el principi, com hem de creure que volem després de las experiències passades.

La veu del poble expressant una voluntat, rares vegades és una sola veu arribant a tots els veu del poble perquè el poble no és ni un home, ni dos, ni cent, ni mil, sino tots els que en formen part. Si aquesta voluntat, si aquesta veu ha d'ésser genuïna, serà el saldo d'un

balanc en el qual, cal tenir-ho en compte, les quantitats de les dues o més columnes conserven liur valor absolut: encara que el relatiu en resulti modificat. Ara bé, com passar aquest balanc perquè aparegui clarament i honestament el saldo en un sentit o altre? Des que la voluntat del poble compa a per alguna cosa, des de la instauració de la Democràcia com a « govern del poble pel poble i per al poble » aquest ha estat el problema capital perquè un cop resol: podríem dir que ja no cal res més.

I com expressara el poble la seva voluntat? La resposta més senzilla és: pel vot. En efecte, cada individu te un vot explicít o tàcit, les sumes de les voluntats s'imbans, confrontades les unes amb les altres ens donaran a de la majoria que sempre, repetim-ho, serà una resultat en funció de les altres voluntats diferents o oposades. Però, voluntat de què? El problema, ací, es complica encara perquè generalment, si no es en règims de referendium, aquesta voluntat no és concreta d'una sola cosa, sino vaga de moltes; d'un programa. D'aquest, cada individu en defensa una part, n'accepta una altra, en tolera alguns punts i en rebutja un petit nombre. Però se somen i conjunt per raons d'ordre practic puix que altrament no hi hauria manera d'entendre's.

Ara bé, és que aquests programes neixen espontàniament? Es que es homes que es accepten caminen com il·luminats per agrupar-se? No; son els polítics, que tenen temps per pensar-los, per construir-los, per aplicar-los i si cal, com l'espasa de M. Prudhomme, per disvirtuar-los i falsejar-los.

Perquè un programa, un cop elaborat cal presentar-lo, cal explicar-lo; cal, ai las, interpretar-lo i, si traduir es sovint una traïció, que no serà interpretar i després aplicar?

Però el mes curios i trist del cas és que, un cop construït un programa amb els elements dels desigs coincidents d'un grup, cal persuadir el poble que l'accepti. I cada individu l'interpreta aleshores a la seva manera i, quan vota, vota el seu propi programa, la seva veu del poble, la seva voluntat popular.

Per això els tècnics solen ésser partidaris de programes molt senzills i molt concrets, tan simplifcats de vegades, que reduïts a slogans engrescadors serveixen per a coses les més oposades.

Totes aquestes complicacions, tanques dificultats en serie, arriba un moment, en certs pobles impacients, que descoratgen del sistema democràtic i ajustar peces tan diferents i tan delicades per crear un ésser vivent és un joc de paciència aparentment poc masle: el resultat en sembla inestable; com a ésser viu, destinat a morir, feble, per flexible; sense defensa, per nu. Es per tant, més virl, més solid, ficar-ho tot dins un motllo i, a pressió, fondre-hi una bella estatua de bronze, forta, perquè rigida i immutable, dura, immortal: l'estatua de la Voluntat Popular feta d'una sola peça i signada de nom d'un Dictador. Dictadura d'un, dictadura d'uns quants, dictadura de molts, però mai acord de tots que és el que caldria i el que es vol fer creure.

No és a crits, a slogans i a cops de puny damunt les taules que es copça la eusiva voluntat popular; no es a so de tabals que es cacen llebres. La gran Democràcia Americana, després de més de 150 anys de vida ha recorregut com a mitjà serios d'escolta a una cosa tan pacient i silenciosa com l'Institut Galup de l'Opinio Pública per a seguir-ne els corrents i elaborar els programes sense per això renunciar a les eleccions com a manifestació pública total i decisiva. Entre nosaltres encara priva el sistema de l'afirmació rotunda i cononem els nostres desigs amb la realitat i els afirmem tan vigorosament que moltes vegades, falsejant-la, creiem servir-la.

Però hem de tenir en compte que no es tracta d'imposar els nostres desigs ni les nostres receptes sino que, humilment quan parlem de voluntat del poble hem d'esperar a que aquest la manifesti donar-li'n els mitjans i conformar-nos-hi. Mentrestant, el nostre dret és discutir i aconsellar i el nostre deure meditar molt abans de fer-ho, i amb tota bona fe. I no creure tampoc massa que estem en possessio de la Veritat perquè als que massa s'ho creuen els tanquem. Ans al contrari, resta oberts als arguments i no tancat nos a la banda.

Angel FERRAN.

El mestre Pau CASALS a Tolosa i a Montauban

EL MESTRE PAU CASALS AL CASAL CATALA DE TOLOSA

Disabte darrer, dia 9 de desembre, a mitja tarda vam passar per davant del Casal Català, plaça del Capítol. Vam trobar a la porta, voltat per un grup d'amics, el Sr. Joan Alavedra, secretari del Mestre. Aquest es reposava uns moments del seu viatge. Després de dinar havien sortit en auto de Prades i marxaven tot seguit a Montauban.

Vam entrar a saludar el Mestre. Sentats a la taula varem veure al seu costat la senyora Casals, la senyora Alavedra i uns quants amics i companys que per casualitat es trobaven en aquell moment al Casal. El Mestre estava satisfet de la rebuda cordial que hom li havia fet i plè d'entusiasme en reprendre la serie de concerts públics, un cop finalida l'època de violència que tant havia ferit la seva sensibilitat d'artista.

Després d'un minut de descans, el Mestre i el seu següel van reprendre el camí de Montauban. En el moment d'arrencar el cotxe un altre grup de catalans que havien estat avisat del seu pas per Tolosa, arribava al Casal per tal de saludar-lo. Malhauradament solament van veure l'estela del cotxe, queicon així com l'esperit que fuig. Foc Nou, present a l'acte, significa el seu fervoros entusiasme envers el Mestre Pau Casals, glòria nacional de Catalunya. I espera que aquest voldrà un dia aturar-se més temps a Tolosa i fer nos sentir als exiliats d'aquesta ciutat l'execisitat del seu art meravellós. — A. V.

EL CONCERT DE MONTAUBAN

Amb un plè imponent, es celebrà a Montauban l'anunciat concert Pau Casals. Tractant-se d'un concert del nostre màgic del violoncel, no cal precisar-ne les excel·lències. Drem noms que el Mestre entusiasma als seus oients i que les ovacions foren clamoroses. Al teatre hi havia el Comissari de la Republica i el Prefecte del Tarn i Garona, totes les autoritats locals i

ja no cal dir-ho, la quasi totalitat d'exiliats catalans i espanyols residents a aquella Ciutat, ultra representacions de Tolosa i de tots els pobles de la Comarca. A l'escenari presidien les banderes catalana i francesa.

Dilluns a la tarda, el Mestre fou obsequiat amb un « lunch » ofert pel Casal Català de Montauban i que es celebrà a la Cambra de Comerç.

Hi parlaren Pol Gaynés, president del Casal, Pere Gardes, el qual parlà en llengua d'oc. Camil Lignières, Joan Alavedra i Baptista Xuriguera, secretari del Casal Català. El mestre Pau Casals digué tot el seu amor a Catalunya i expressà el seu desig de veure ben units a tots els catalans per a retornar llegal a la Patria. Els himnes « Els Segadors » i « La Marseillesa » s'escoltaren dempeus.

Foc Nou expressa novament a l'il·lustre mestre el seu desig de sentir-lo a Tolosa, desig que és compartit, no en dubtem gens, per tots els nostres compatriotes.

— J'y va-t-y, j'y va-t-y pas, j'y va-t-y...

MESTRE POMPEU FABRA al « Centre d'Estudes Toulouse-Barce'one »

Tenim et goig d'anunciar que el proper dimecres dia 20, a les set de la tarda, l'il·lustre filòleg Sr. Pompeu Fabra, ocuparà la tribuna del Centre d'Estudes, 1, boulevard d'Arcole, per tal d'inaugurar oficialment el curs de llengua catalana, organitzat per l'esmentada institució. Els Catalans de Tolosa rebran un merecut homenatge al gran artífex de la nostra llengua.

La tanda d'Estudis del Centre per la propera setmana és la següent: Divendres dia 22, a les 19.30, Estudis Socials. « Les grandes découvertes géographiques au XVIIe siècle et leurs conséquences » per M. Sermet, encarregat dels cursos a la Facultat d'Letres, de Tolosa.

Dissabte dia 23, a les 19.30, Estudis literaris. « L'influència de la literatura en el moviment polític de Catalunya », pel professor Ambrosi Carrion.

Diumenge dia 24, a les 16.30, Estudis polítics. Primera conferència del cicle. « Vers la democràcie espagnole ». « Le chemin de la libération », per M. Sieghant, Director de « La République ». —

GRACIES I DESGRACIES de l'exili

per Josep TORRENTS

III
El malin que va inventar o va descobrir aquesta pedra filosofal de les T. E., encarnació i concreció de l'esclavatge modern, va ferir molt més la susceptibilitat i la dignitat dels exiliats a França, que no ho havien fet fins aleshores la sorra i el fang i les filferades dels camps de concentració.

En els primers sis mesos del 1939, el Camp era acceptat per a molta gent com a una cosa inevitable en els primers moments. El decret de Maig del 1939, pel qual s'ordenava la formació de les T. E., amb el mirífic sou de dix sous par jour, no fou acceptat per ningú. La gent tenia unes ganes boges de sortir a treballar, de fer el que es presentés i a qualsevol preu; en aquells dies — ho podem afirmar perquè ho hem viscut — si hom hagués ofert cinc francs diaris i el menjar assegurat, als camps no hi hauria quedat ningú. En general, era així el que la gent demanava: tanta, llit, un paquet de tabac per setmana, i cinc paquets per dia. Condicions ben modestes perquè la nostra gent ja havia perdut l'esma de viure i el gust de les coses.

Pero ni això es va fer. La formació de les T. E. significava un escarni a la dignitat humana. Aquell remat de béns amb que Chaplin comença el seu film « Temps moderns », era menys arremadat i era més lliure, que aquella llibertat condicionada, que aquella esclavitud organitzada que s'oferia als exiliats, donant-los la sortida per remats de 250 soldadament enquadrats entre gendarmes, amb distinció sempre inconcussa, i amb condicions que es concien massa. Més humiliant que això només hem conegut una cosa: era quan els propietaris del migdia de França palpaven entre una filera d'exiliats, sota els ulls protectors del gendarme, per a veure qui tenia el braç més ferm, i la cuixa més tirada i el garró més moixut. Quan els pitans de Sant Cebrià, a Tolosa, provenen els cavalls, quan menys els fan correr una mica. Es una veritable llàstima que no fessin correr també una mica als exiliats. Potser la collita del vi s'en hauria ressentit, però és indubtable que haurien estat batuts tots els records del pedestrisme. En aquesta rama de l'esport, no hem tingut mai figura internacional, i fou una veritable llàstima que no ens deixessin aprofitar l'ocasió d'establir una magnífica performance.

Quan arribaren les primeres notícies que indicaven que es podria

surtir a treballar, la gent no menjava ni dormia esperant que arribés aquest moment. Quan foren conegudes les condicions mitjançant les quals hom podia esdevenir T. E., no es trobà ni un sol voluntari per a formar-ne part. Un dia al matí, al camp d'Agde, els exiliats rebieren l'ordre de que ningú podia sortir de la barraca. Es comentaris naturalment eren variats, pero ningú sabia de que anava. Pels volts de les 10 del matí fou aixecada la prohibició i tothom es llançà al carrer. De l'avinguda principal, al Camp d'Agde, se'n deia la Rambla de Catalunya.

La sorpresa fou general i la indignació il·limitada. Una de les barracues composta de uns 250 homes era oberta de bat a bat i absolutament buida en el seu interior. Referent al destí d'aquells 250 companys que faltaven ningú en sabia ni mitja paraula. Havien estat evacuats en secret i, més secretament encara, embarcats en direcció desconeguda.

Ningú sabia res en concret pero tothom ho endevinava. Com no s'havia presentat ni un sol voluntari per integrar les T. E., s'havia format una companyia a la força. En aquell moment començava el que després ha estat tradició en l'entornament de T. E., i que ho hem vist a Tolosa, i que ha perdurat en totes les Ciutats de França. Ens referim al fet de que, la manera de fer sortir a la nostra gent enrolats com a T. E. només s'ha produït d'aquesta forma: aprofitant-los dormint! Amb els agravants de nocturnitat i premeditació, en cadaven alguns, els més, però, saltaven per la finestra. Hi deu haver ben pocs exiliats que no hagin estat visitats a les quatre de la matinada o que no hagin dormit en quatre domicilis diferents. Hi havia una única manera de dormir tranquil: no tenir papers de cap mena.

Aquell matí, al camp d'Agde, es respirava la rebel·lió per tot arreu. L'aire era més dens que els altres dies i la facècia i el bon humor, conservats per la nostra gent adhuc en els moments més crítics, eren totalment inexistent. S'anava a produir el fet més greu i de més transcendència de tots els que s'han produït al llarg de sis anys d'exili... Queia un sol de plom... Era el dia 6 de Juliol del 1939.

P.S. — A totes les persones que ens han enviat adreces i records personals referents als fets que comentem, el nostre agrament. Els hem de dir però que la nostra intenció no és la de fer una narració de detall, sino una exposició de conjunt. De totes maneres agrats perquè posen ens servirà per un altre dia. — J. T.

Moros a la frontera

Els germans Tharaid, Jérôme et Jean, gens sospitosos, publicaven l'any 1937 « Cruelle Espagne », reportatge de la nostra guerra. Traduíem de a part dedicada a la zona rebel·l i següent fragment en que es parla dels moros:

« De temps en temps, el nostre tren es parava per deixar-ne passar un altre, reple de tropes marroquines, i que marxava depressa sense perdre temps en les estacions. Hom sentia que allà baix Franco tenia una necessitat més urgent de soldats que de cavalls. Exactament com llurs pares m'aven els berbers de Tarik i de Muça, pero amb aquesta diferència que es aculen avui en salvadors, i no demanen més que buidar llurs musetes en les mans dels ombrius guerrers... »

En el moment d'escriure aquestes línies, l'atzar em posa sota els ulls un poema (o un pastitx?) compost, sembla, per una d'aquestes poetesses berbers com tantes se'n troben en l'Atlas marroquí i com n'he escoltat tant sovint al voltant dels focs en les « kasbahs ».

« M'han ofert d'ners per allistar-me Vint duros, un fusell i pólvora, i l'esperança dels « rezous » en les llibres. He refusat el diner, el fusell i la pólvora i m'he allistat per l'amor de Déu, i vora M'he cenyit la túnica d'una correta, i estreta. He tirat un pa dins la caputxa del [barret] i he dit: « Heu'm-aci, soc a punt ». Han vanitat una raça guerrera. Però, que em fa que m'alabir ells? Jo lluito per la joia de la venjança es- [perada]. Per veure llur sol, com altretemps el [nostre]. Cobrir-se de cendres i de morts. Per veure llurs ciutats dintre les fla- [mes] i llurs filles i les mans dels soldats. »

En la seva brutalitat aquest poema és massa idealista i es per aquesta raó que dubto una mica de la seva autenticitat. Certament cap dels marroquins que es trobaven en aquell tren no havien pas refusat més el diner que el fusell i a pólvora. Els duros, les « razzies », les dones, heu's-aci el que els portava al mig d'aquesta baralla es a qual res no els interessa. Però potser en el fons d'ells mateixos hi havia també aquest sentiment obscuro, llunyà, expressat en la cançó, d'una revenja a prendre de gent que adhuc quan estan a llur servei detesten ».

Aquest mateix moros que havien estat retirats de país, tornen a ocupar-lo i e que és més son a la frontera formant part de les vint divisions que Franco hi ha concentrat per una raó o altra.

AVIS IMPORTANT

Fem avinent a tots els nostres lectors i amics que la nostra Redacció i Administració han quedat instal·lades en el numero 25 del carrer Roquelaine, on deurán adreçar-se en el successiu.

La difusió cada dia creixent de FOC NOU, feia necessària la instal·lació de la nostra Redacció prop de's tallers d'impremta. Així, la confecció de FOC NOU podrà ésser més acurada en tots els seus detalls i els nostres lectors hi sortiran guanyant.

Queda per tant ben entés que tota la correspondència de Redacció i Administració, deu adreçar-se en el successiu a FOC NOU, 25, RUE ROQUELAINE, TOULOUSE, Tél. 229.83.

Els que no tornaran a la Pàtria Gabriel ALOMAR

L'exili ens ha près moltes figures de la intel·lectualitat catalana. Arreu del món hi restaran escampades les tenbes dels que no tornaran a la Pàtria. Un d'ells, és Gabriel Alomar, figura il·lustre de les lletres catalanes que morí a El Caire, l'any 1941.

Esperit selecte, de forta irradiació dintre i fora de la nostra terra filosof, poeta, polemista, crític i humanista, la personalitat de Gabriel Alomar ha estat valorada no sols pels seus connacionals, ans també fora de la nostra Pàtria. A Catalunya, pero, l'actuació i el mestratge de Gabriel Alomar va produir a primers de segle una veritable revolució en les idees i la manera d'encarar els problemes espirituals, estètics i polítics, revolució que va aconseguir imposar-se, i les teories d'Alomar deixaren solc profund a l'esperit de les generacions d'aquell temps.

El seu llibre de poemes, « La columna de foc », va donar-li catègoria de poeta exími. Home liberal i amic de la justícia, tota la seva obra està influïda d'aquests seus sentiments que mai no va negar.

En política va actuar sempre en partits d'esquerra i alguna vegada el poble l'elegí representant seu a les Corts. No era polític a la manera simplista en que hom entén la política. Alomar era un teoritzador de la política, de l'alta política.

En advenir la República a Espanya, el govern va conferir a Gabriel Alomar el càrrec d'ambaixador i li confià la missió de representar-lo al Vaticà. Pero el « placet » necessari, no va arribar mai. Posteriorment fou destinat a Egipte on el sorprenent fou la mort. Tenia 68 anys. Havia nascut a la Ciutat de Palma de Mallorca.

Pensador, catedràtic, poeta i periodista, Gabriel Alomar prodigà els seus múltiples coneixements en el llibre, la càtedra, el periòdic i en tots els odres de la seva activitat.

EL CAMI DE BERLIN ES OBERT

Un mil·lio d'Epanyols son tancats

Hivern del 1941-42. El Führer s'ha decidit a ésser el chef i el conductor de la guerra al front de l'Est. Els exercicis alemanys han obtingut victòries sobre els russos. S'assegura i es crida als quatre vents que la defensa del front occidental ha estat reforçada des de les costes de Noruega fins a la frontera d'Espanya.

Son es moments d'eufòria nazi-feixista. Els diaris madrilenys anuncien que dues companyies de la « Division Azul » han desfet vuit batal·lions soviètics. El general Munoz Grande adreça la seva felicitació als voluntaris per la seva gesta. El Cap de l'Estat, el « Generalissimo de la Cruzada », el « Caudillo » de l'Espanya nacional-sindicalista davant de les autoritats militars sevillanes, en ocasió d'una recepció al Palau de l'Alcazar i responen al discurs del capità general Ponte, deia:

« Quan els pobles del món Huiten, nosaltres veiem com s'esforçen en destruir la muralla de l'Est i com Europa és oferta com a presa al comunisme. No creiem pas que això arribi, tenim a seguretat absoluta de que no serà així, pero si vingues el perill, si el camí de Berlin fos obert, aleshores no seria pas una sola Divisió de voluntaris la que es trobaria allà baix, sera un mil·lio d'espanyols. »

Hivern del 1944-45. Els exercicis alemanys i llurs aliats son desfets tot al larg del front de l'Est. En tots els territoris que ocupaven s'es combat i es troben en franca retirada. La muralla de l'Oest és ensorrada. Res no de és els exercicis de les Nacions Unides. Els pobles oprimitos s'aixequen i lluiten de nou contra el nazisme.

Ara la premsa espanyola ja no galleja i els militars no gosen jugar. L'home que s'aixecà prometent justícia, pau, treball, distribució de riqueses... ha sombrat ja injustícia, la misèria, l'odi, la venjança i la total ruina de tot el país. I el mil·lio promès on es troba? El camí de Berlin ja és obert. Pero un mil·lio d'espanyols son tancats.

L'Espanya republicana ho recorda i el mon sencer cal que no ho oblid.

Jordi ERIN.

Perpinyà, Novembre 1944.

UNITAT de la personalitat de Catalunya

La tasca que ens hem imposat de fer viure la personalitat de Catalunya, enfora d'ella mateixa, exigeix que considerem aquesta personalitat del nostre país com a « una ». Les seves parts o parts ens interessem en quant son components de la personalitat catalana; no en quant poden representar elements de després de la mateixa personalitat. Aquesta ni pot exterioritzar-se com a entitat dividida contra ella mateixa. Li cal a unitat d'acció exterior. No cal dir més per a mostrar fins a quin punt la unitat dels catalans, de Catalunya, de França, d'Anglaterra, d'Amèrica i d'arreu del mon, interessa a « Uno Catalana pro S. D. N. ».

A desgrat de petites divergències en l'apreciació de les posicions bàsiques de la política catalana que tot bon patriota observa amb inquietud, estic absolutament segur que la política del nostre país superior a que caracteritza la política central « madrilenya ». Allí, la divisió és morta i no pot trobar més que remei passatger i enganys, en les formulades del que els anomenen un « saporífero ». En nosaltres, no és pas així. En nosaltres, els catalans, existeix i viu una fe positiva que ens empeny a tots per un mateix camí i que ens dona una Unitat substancial innegable.

La divergència sobre la « legalitat », que sembla separar gran part dels catalanistes de França, des que seguíem a Anglaterra i a Amèrica, per no parlar de Catalunya, les inspiracions del nostre gran amic Carles Pi i Sunyer i del seu « Consell Nacional », no pot prevaldre contra la Unitat essencial de la personalitat catalana. Ens forem a acostar els dos punts de vista i estem convençuts que, si cadascu de nosaltres es dedica, a menys a cercar i a enfondir les diferències, que a subratllar i a encoratjar les coincidències, l'exteriorització de la personalitat catalana serà realitzada en la Unitat, en un sol moviment vigoros, molt semblant al que Francesc Macià va presidir en 1931.

El president Yra és el president de tots. Encarna la « legalitat » catalana, la sobirania i la llibre determinació del nostre poble.

Per altre banda, l'amic Batista i Roca, de « Consell » de Londres, m'escriu textualment: « El Consell Nacional no llença per la borda els fets historics del 1931 i 1942. Es fonamenta en ells... La legalitat no vol dir estancament. Ni això cap manca de respecte al qui la personifica ».

La discrepància és doncs molt minça. Podem ésser optimistes. Ni els uns s'acuaran a un legalisme a la lletra, inaplicable en la pràctica, ni els altres perdran el contacte amb la realitat d'una legalitat « institucional », posit de la política catalana de Macià i de Companys. En tot cas, la « Unió Catalana pro S. D. N. » treballa i treballara en la confiança de la Unitat de la personalitat de Catalunya.

Nicolau M. RUBIO, de la « Unió Catalana pro S. D. N. ».

LLIGA DE MUTILATS I INVALIDS DE LA GUERRA D'ESpanyA

El diumenge dia 3 de Desembre, a les 2 de la tarda i a la sala de reunions del Bar Florida, es va celebrar l'Assemblea General extraordinària dels mutilats i invalids de la guerra d'Espanya residents al Departament de l'Alt Garona.

Després de l'informe de la Comissió Departamental, qual gestió fou aprovada per unanimitat, l'Assemblea, informada de la conducta poc satisfactoria de les dues Comissions de París presidides per Carrillo i Ortega, respectivament, que es disputen entre elles la representació nacional de la Lliga, pren l'acord de no reconèixer a cap de les dues. Per contra, propugna per la celebració d'un ple de delegats amb representació genuina de tots els departaments, en el qual s'elegeixi democràticament la direcció nacional de la Lliga. Mentrestant, ningú podrà atribuir-se aquesta representació.

A continuació, i davant la situació desesperada en que es troben la majoria de mutilats i invalids, entre altres gestions encaminades a millorar-la, sol·licitar un ajut de les autoritats franceses. També s'obra una subscripció per atendre les necessitats més urgents i es recauda desseguida, entre els assembleístes més afortunats, la quantitat de 1.218 fcs. Desitjant que aquest exemple serveixi d'estímul per a tots els nostres compatriotes en general, recordem que tothom pot fer arribar el seu donatiu per gir postal o personalment, a: S. Stenig, 12, rue Tomponnières, Toulouse.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

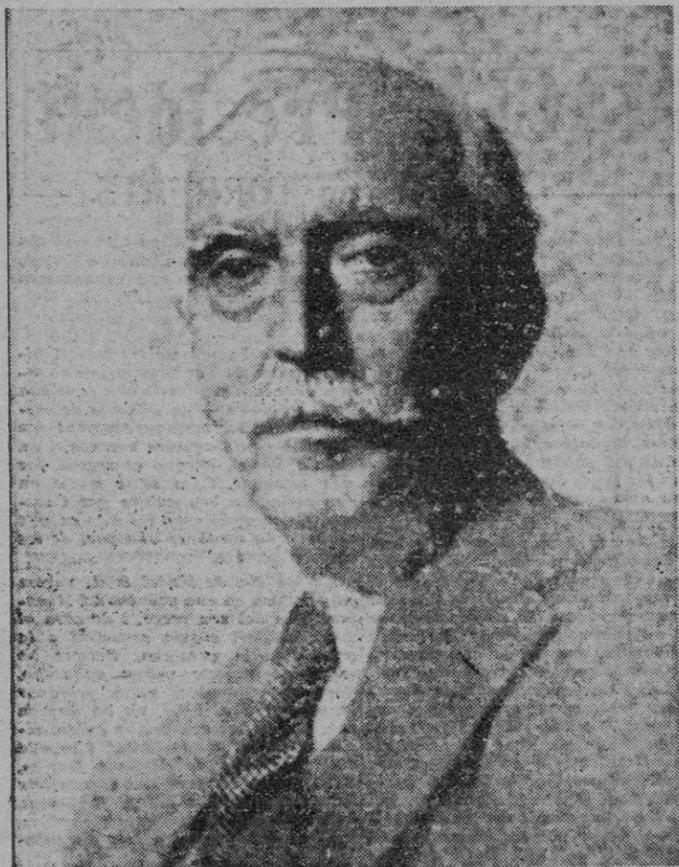
Hebdomadaire catalan

REDACCO I ADMINISTRACIO : Carrer de Roqueta, 25 Tèl. 223-83

C.C.P. Toulouse 377.32 TOLOSA DEL LLENGUADOC

RECORDS

per Carles Pi i SUNYER

No ens ha estat possible encara establir contacte amb l'illustre polític català i membre del Directori del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, En Carles Pi i Sunyer, el qual es troba a Londres. En la impossibilitat de demanar-li personalment que ens escrigués els seus « Records » sobre Francesc Macià, honorèrem aquestes planes amb la reproducció d'un article seu, escrit a l'exili, i aparegut a « El Poble Català » en la seva edició 22 de desembre del 1939.

BE es a que recordem la figura de Francesc Macià en aquest Nadal del primer any de l'exode. Es nomena quan més s'enten l'enyor de trobar-se sols, més s'arreceren en els records volguts, els pobes, quan pas, sen per hores tempestuoses i de descoratjament, cerquen en els exemples de convicció solida i conducta clara el reconfort que referma la seva confiança. De sempre, els catalans han sentit profundament l'encís de Nadal, la festa intima de la llar; aquest any molts d'ells la passaran a la terra mare sense il·lusio ni joia, molts d'altres s'esforçaran imaginativament a revivir-la en una casa anonima perduda en un suburbi gris o sota un cel exòtic. L'enyor reprimit es concentrarà, damunt d'una paret indiferent, en un petit llac de quatre flames. Com el foc de la llar perduraria en l'intim recer de la nostra ànima. Que en el primer Nadal de la disper-

sio, el record de Macià sigui per als catalans un conjur de fidelitat i d'amor. Macià va deixar-nos quan encara no havia acompanyat la seva obra. El resta, però com un exemple fecund d'ensenyaments. La forta personalitat de Macià ha fet que sovint l'evocació de la figura deixés en la penombra el judici de l'acció realitzada. No serà doncs de més justificar-ne alguns. Un dels cabdals, no valora: com es mereixia mentre visqué, però que avui, a la lloroga resplendor dels esdeveniments posteriors pren una significació profundament humana. És que Macià acomplí la seva obra sense estralls... dels irreparables. No és que deixessin de travessar-se en el seu camí; hores difícils. Per la major tensio ideologica, per la persistència de grups extremistes, per l'ajuda que podia donar-los par de la població immigrada, era previsible que l'adveniment de la Republica

(Segueix pag 2)

L'AVI ES A FRANÇA

Records de Bois-Colombes - Evocacio de la Santé
L'apoteosis de la pàtria - De la mort a l'exili
per Domènec de BELLMUNT

La mort de FRANCESC MACIÀ

JA feia dies que durava l'angoixa. Una sensació de desgràcia com no l'havia sentida mai Catalunya. Al matí, a migdia, al vespre, la gent s'agrupava pel carrer del Bisbe. Parlaven en veu baixa. Molts miraven amunt, a les finestres. N'hi havia que ploraven. So's, prop de la paret, amb els punys closos.

— Macià s'està morint...
I quan baixàvem la nota que es penjava al carrer, quina pregunta hi havia a tots els ulls... Quina por!

— Oi, que es troba millor?
I miraven en aïte, parets amunt, i li enviaven el cor perquè aguantes i la fermesa d'aquell desig que no cedia, que no es resignava.

El dia abans van passar coses terribles. Va correr que era mort.

I un Banc va posar la bandera a mig pal.
I un home que passava:

— Treiú això, que l'Avi encara és viu...
En la seva cambra, resistia a la mort. Hi lluitava. No volia morir. Mancava tanta feinal... No volia morir. Ni ho creia. Va ser més tard, això. Però així que ho va comprendre, va acceptar-la, la mort. Amb naturalitat, amb coratge, com tots els actes de la seva vida.

Quina matinada!... Si n'hi havia de gent que vetllava per la reixa que dona al pati dels Tarongers, entrava una llum lívida. S'anaven, de mica en mica, il·luminant les cares dels que tota la nit, en un silenci ple de dolor, havien esperat. Tot cares conegudes, cares tristes, cansades, dels que no es movien de Secretaria ajudant i tement.

I va trucar el telefon. Era Gassol.

— Veniu! Correul! S'acaba...

En Font i jo varem travessar el pati. Però no vam poguer.

Ens varem deturar al peu de l'escala. Quina claror hi havia en el cel del matí! Quina llum tan dolça anava apagant aquells estels de plata! Vam pujar, i vaig entrar. El President tenia els ulls enlaire i alçava els brassos lentament. Els alçava i, després, amb calma, molt lentament, els creuava damunt el pit. Aspirava amb força. I el front, que li exigaven les mans de Donya Eugenia o de la seva filla, era moll de suor. I el cabell blanquíssim, el cabell venerable, era un xic embullat, de la gran lluita.

Vaig aguantar-li un braç. I Gassol l'altre. I escolteu! Per dintre s'hi sentia passar com un corrent estrany. Una energia que correués la sang. Un tremolor d'ocell, d'àliga que es mor. I els ulls ho eren d'àliga. I el cor. I els fets. Perquè, catalans, aquell dia — sis hores més tard, avui fa just dos anys, — s'ens va morir un home de gran volada. Un català de molta ambició per la seva patria. Un home de gran raça. Un caràcter que marca una generació. Un home d'aquells que agafa un país, el desperta d'un crit i el posa en marxa...

Joan ALAVEDRA.

« Fet del Dia » radiat el 25 de desembre del 1935, inèdit de publicació.

Un compatriota em donà, a cau d'orella, en pla de misteri i de confidència, una noticia sensacional:

— L'avi és a França. L'avi és a l'exili.

I afegí posant-se el dit damunt dels llavis:

— No ho digueu a ningú...
Jo volia saber detalls, conèixer fets, saber dades exactes i vaig prometre al meu compatriota tot el que un periodista està disposat a prometre per tal d'arribar a saber el que l'interessa. Fou aleshores que el meu interlocutor afegí:

— Dos dies abans de la caiguda de Barcelona, uns catalans de la vella guardia de l'avi anaren al cementiri. Nou i s'emportaren les seves despulles per tal d'evitar una profanació per part de s'fanatistes. D'gudament custodiades foren portades a França on estaran guardades fins el dia en què puguin ésser dignament traslladades a Catalunya.

Ais meus requeriments insistents per saber més dades, el compatriota em contestà:

— Ara no us puc dir res més. L'important és que sapigueu que l'avi és a França. Jo sé on és i només ho saben dues altres persones més, però, no us ho puc dir...

— L'avi és a França. És cert. Jo n'estava segur abans de conèixer a nova del trasllat de les seves despulles, de la qual no podem tenir confirmació exacta.

L'avi és amb nosaltres, és a l'exili amb tots els catalans emigrats, s'ertí de Catalunya espiritualement embolcallat en els placs de la bandera catalana del balco de la Generalitat.

L'avi és a França perquè és dels fills predilectes el porten amb ells i no el deixaran — ni el deixaran — fins el dia glorios de la resurrecció de la patria lliure.

L'avi és a França perquè és al cor i a pensament de tots, perquè el simbolitzava la patria eterna, triomfant o vençuda, lliure o esclava, trista o alegre; no podia abandonar els fills que per el combatieren quan passaren els Pireneus fugint del monstre feixista.

He anat a Bois-Colombes, Catalans: fixeu-vos-hi bé. Fou memoria;

fensava la llibertat de Catalunya i de catalans.

El veiem a la Coupole amb L'Unanimo, En Blasco Ibañez i el Carles Espà.

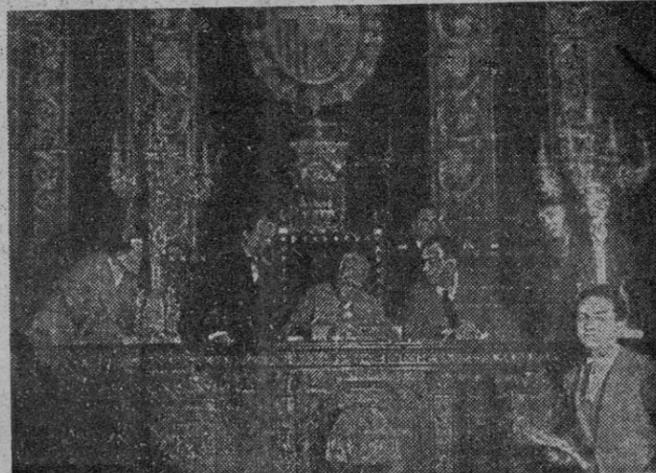
I el veiem, voltat dels seus seguidors més fidedes a la seva cel·la de la presó de la Santé de París, després de l'avençura de Prats de Mollo. I avui, precisament avui, recordem que els presidents de Catalunya, defensors de la llibertat dels homes i de les pobles han estat tots dos hostes de la sinistra preso parisenc.

I avoquem encara aquell procés inobidable de Palau de Justicia de París on el « Colone Macià » era el centre de totes les mirades i atreia totes les simpaties, quan afirmava davant París, que era afirmar-ho davant del món, que la seva unica preocupacio i el seu uniu ideal eren la llibertat de la seva patria, oprímida sota la dictadura espanyola.

Recordem aqueles conspiracions de Colombes amb els republicans espanyols, amb els anarquistes catalans, amb els emissaris d'America i aquells mitings vibrans de les Societats Savantes que presidia el màrtir Victor Basch i en els quals la Liga de s Drets de l'Home de-

Després fou la tornada apoteosis a la terra i la seva evocacio a la magistratura màxima. No pogué gaudir-ne gaire. La mort se l'emportà per un Nadal trist que glaça la joia de les festes tradicionals catalanes.

Segueix pag. 2

El President MACIÀ signa l'acte de constitució de la República Catalana

RECORDS

(Continuació)

Es solament avui, després del doloros sacrifici, quan per un canvi de règim s'han desfermat les furies de la mort i la ruïna, quan la discussió ciutadana ha estat substituïda per una ventada roent i resseca d'iracúndia i de violència, quan millor es pot comprendre el que representa l'obra de Macià, l'haver endegat sense remors convulsions i les aigües sempre fàcils a desbordar-se en el terribol confusionalisme de les grans commocions. Els seus adversaris mai no li reconegueren aquest patriòtic servei; error gràvid de funestes conseqüències per al demà, i que representa un dels tombants decisius de la història política catalana de darrer decenni. Ajustant-me a la consigna que m'he imposat des que vaig sortir de Catalunya: no dir ni escriure res que pugui contribuir a separar i enfondir les diferències entre els catalans — si no és per a respondre a una imputació injusta o per a restablir la veritat falsejada —, no vull insistir en aquesta qüestió. Però hi ha punts essencials, que han d'esposar-se amb franca caridat al nostre poble, per a esclairar visions contràries i hostils. Deixem assentat només que l'autoritat de Macià es produí l'esdeveniment d'un nou règim sense provocar estralls materia's ni espirituals, i que, en general, els elements conservadors catalans li feren retret del poc que els exigia sense reconèixer el mèrit que els salvava. Si alguns deuen persistir encara engegats per la passió, son molts probablement, és qui a la llum de la tragèdia i de la desolació posteriors de Catalunya va'oren amb justícia l'esforç fet i els resultats obtinguts.

Però l'acció de Macià no es circumscriu al moment de prova. Reconeguda la personalitat de Catalunya amb l'Estatut de l'autonomia, començava el treball dur i tenaç de tornar-lo realitat en la pràctica. Empresa complexa i difícil, ja de canviar un règim polític i administratiu forma al l'arg dels segles de centralització; desarticular un Estat unitari sense destruir-lo i transformar-lo per a fer viable el règim autònom. A les dificultats materials i tècniques s'afegien els factors personals i psicològics, als prejudicis i els interessos que s'oposaven o es resistien a la renovació, la inèrcia passiva, quan no la voluntat hostil de les sobreestructures acostumades a monopolitzar l'ús de l'Estat espanyol, els recels i l'animadversió dels elements polítics, sovint dels propis amics, que no podien alliberar-se de l'empremta deixada en llur esperit per la concepció absorbent de l'Espanya assimilista. Superant obstacles, resolent conflictes, amb major o menor encert segons els casos, l'obra anava realitzant-se en forma que honorava la República i Catalunya, en una atmosfera de respecte i comprensió, amb una norma de serietat i d'eficàcia. Temps a venir es farà la deguda justícia a aquell període, potser un xic gris i somort, potser massa planer i normal per als fets d'una i altra banda, en el qual, sense èxits espectaculars, però amb una tasca constructiva, anava transformant-se un règim refractari al canvi i estructurant-se l'organ estatutal que Catalunya havia deixat de tenir feia més de dues centúries. L'honor que guardo més gelosament de la vida política és d'haver pogut servir a la meua pàtria en aquella hora de treball, al costat de Macià.

En l'enyor de l'exili els vells records passen per la imaginació vagarosa com els fantasmes volguts d'una vida estada. En la diada maldança puja de l'inconscient amb una força incoercible l'exocació melangiosa de la darrera conversa amb Macià. En els últims mesos de la seva vida, el cansament de l'esforç fet, les noves preocupacions que semblaven acumular-se com tristos presagis, l'amargor d'un combat tan aspre i sovint menystingut, semblaven pesar damunt d'ell, corbar el cos vinciadis abans sempre a'tivament dret, en car la blava mirada dels ulls penetrants. Però la malaltia no va poder abatre voluntat ni coratge. La darrera vegada que el vaig veure era molt poques hores abans de morir. Recolat en un tou de coixins, el cos semblava més esvelt i ascètic, el rostre més afinat i fervoros, l'esperit més doç i profund. Del que parlarem en aquella darrera conversa no ca fer ne esment; guardare sempre per a mi com un antic joiet familiar el present del seu afecte, i no voldria esbravar-ne l'intima emoció del record. Però el que sí vull dir-ne és que en aquell instant, poques hores abans del seu traspàs, Macià sentia més intensa que mai la preocupació de Catalunya, i que la coratjosa confiança a afrontar les noves dificultats palesava ensem la seva intuïció política i el seu patriotisme. Recordo encara que mentre me n'anava, reculant fins al l'indar de la porta, seguia veint-lo, recolat en els coixins, el cos dret, els ulls humits, i fent-me amb ja, fins que vaig ésser fora, un darrer gest d'adéu...

Ara, en el desemparar de la solitud, em sembla veure aquella mà, que, més que fer un gest de comiat, semblava senyalar un camí. En l'aniversari de la seva mort, la visió es fa més viva i la recança més exigent. L'any passat, en l'angoixa del calvari de Catalunya, commemorant la data en un cenacle d'amics deiem que el seu record evocava la imatge d'una estrella guadora. La figura de Macià, per la forma d'expressió política del seu ideal patriòtic, per la mirada clara i diamantina dels seus ulls, pel fet de morir en la diada nadalenca, ens porta sempre l'evocació d'un estel que fos com la promesa d'un miracle. Sempre és consolador que puguem veure una estrella del cel damunt de les misèries de la terra. Obliga a mirar enlaire, a elevar la intenció i el pensament. Aquest any, l'estel del Nadal veurà els catalans tan dispersos i perduts pel món, com les mateixes estrelles estan escampades pel desert del cel. Els, en mirar-lo, qui sap en quin estel podran llur afany i llur esperança! Molts d'ells veuran encara damunt la terra patral les constel·lacions amigues; per a altres serà l'estel a nord ca parpellejant tremolosa entre retalls de boira, els brillants tropics a respèndint en el cel avellutat, o els estels que senyala en els camins de l'aventura de les mars del sud, però tots, en altres terres i en altres cels, en altres hemisferis i horitzons, hi cercaran l'estrella que és recordi de la pàtria. Que ella els porti el record de Francesc Macià que semblava haver-ne fet el símbol de la seva vida. Que la seva memòria sigui per a tots un exemple moral i una lliçó encoratjadora. I que la claror de l'estel doni als catalans, alà del món on aixequem l'esperit per a mirar-la o per merèixer-la, una llum pura i una noble esperança.

CARLES PI I SUNYER.

EL DRET dels Catalans

per Joan Alvarez de LARA

El prestigi del cavaller de l'Idaí, la seva elegància vestimentària, el seu somriure afable i el seu gest afectuós; ferm, amb una energia molt víva, feren d'ell el President de tots els catalans.

El poble se l'estimava amb tant d'afecte que l'anomenava l'AVI, amo tot el respecte afectuos que aquest mot representa.

Quan es parla de l'AVI vint us diran « Et si que l'estimava Catalunya » car ningú podia discutir el seu patriotisme sincer, molt gran que tingué d'enfrontar-se davant el problema més cru que pot plantejar-se al cap de la Nació catalana.

El va creure que tenia a acceptar la petició que li era feta pel Govern de Madrid, en el si del qual, hi figuraven dos catalans i hostes.

Passat el primer moment de sorpresa, el poble català accepta la acció de seu president; però son molts; els que avui es demanen quina fora la resposta de Macià si la història es pogués voltar dues vegades.

Sos la confiança sense límits que els catalans havien dipositat en l'AVI, a permetre'n d'aportar les dificultats de tot ordre que en aquella època sorgiren, i mori poquent creure que la seva obra restava consolidada.

Avui tot és a fer de nou. Els esforços del seu continuador el magnífic President Companys, no podien vencer les circumstàncies històriques que foren caure tan desastrosos, damunt del nostre país.

Pensant amb els altres exemples de Macià i Companys, aviem apegarnos al seient del President Josep Tria, a qui l'Estatut interior de Catalunya fa escureix el fetxuga tasca de representar a Catalunya en moments que podrien ésser decisius per la continuïtat de la nostra Pàtria.

Que tots els particularismes facin marxa enrera davant una qüestió prèvia primordial. El dret dels catalans a trobar la seva llibertat i administrar-les sense tutors.

EL CASAL DE L'AVI

Qui no el coneix el Casal de l'AVI, del Districte 2º, Can Tunis?

Tots els catalans el coneixen. Sota la muntanya de Montjuïc i de cara al mar fou instal·lat el Casal de l'AVI d'E. R. C. Estat Català.

La vella guardia vetllava les Presidències del nostre venerable President Francesc Macià.

Un gran magatzem en ruïnes fou habitat i convertit en un modest Casal. Els mitjans econòmics eren molt petits, però l'iniciativa era ardent i s'hi adheriren els companys dels Casals de la Barriada Francesc Ferrer i del Port, els obrers i veïns (un gran nombre d'aquests no eren catalans); tots oferiren la seva aportació personal entusiasta i rapidament onjà al cim del petit i humil edifici la bandera estelada.

Era l'homenatge postum que una de les barriades eminentment obreres oferia al seu Patriarca Immortal.

L'AVI havia passat per aquestes barriades exposant la seva doctrina Social, en època electoral, i després, des de la seva Alta Magistratura la complimentava aportant-els-hi les reivindicacions més immediates.

La mort de l'AVI fou emocionadament sentida en les entranyes d'aquesta Barriada obrera.

Les Joventuts d'aquest Casal tots els dies festius vetllaven les despulles del nostre venerable President. La Secció Femenina amorosament arranjava els jardins que voltien la Tomba, guarnint-la amb els centenars de pomells de flors que d'arreu de Catalunya i d'Espanya hi portaven.

Tots els ciutadans i les altes personalitats passaren per aquest « cos de guardia del Casal de l'AVI des de on eren acompanyats a la Tomba per ritre homenatge a les venerables despulles.

Al vespre, dintre les tenebres de Can Tunis i de les roques de la muntanya, el Casal de l'AVI oferia un aspecte tèrric i de vocació. Brandada en el pal heret, al mig de la façana, la bandera barrada, i amb l'espèctec del vent l'estel s'amagava entre mig dels seus placs com si volgués escapar-se montanya amunt per perdre's, barrejada amb les de l'infinit, per poguer així mateix lluminar la Tomba del gloriós Macià.

L'estrella del Casal de l'AVI sempre el seu Cos ha vetllat i ens espera ara a nosaltres que tornem a plantar el pal, junt amb els germans que a la Barriada han quedat, per incrustar-se de nou a la bandera barrada de la vella guardia Immortal.

D. IBANEZ.

MACIÀ, President

per Josep TORRENTS

Aquesta fotografia que veieu aquí damunt, és una fotografia que podria repetir-se tantes vegades com poblets hi han a Catalunya. On és feta? Quin poblet és aquest? No ho volguéu saber ni us interessa massa, es l'AVI en una de les seves innumerables visites als pobles de Catalunya. El volten un grup de fills, ell els presideix, i això és tot. És a dir, no, això no és tot; al seu darrere, invisibles, hi ha tots els habitants del poble, amb els seus homes i les seves dones i totes les criatures que avui, no han anat pas a l'estudi.

Els homes han deixat el treball, les dones han abandonat el seu, les noies i els xicots s'han vestit amb el millor que tenen i aleshores l'AVI els ha presidit a tots. Hi ha presidències que és queden fixades a la cadira presidencial que ocupa el personatge. Quan aquest s'alça, adu President. En el cas de Macià, la Presidència caminava amb ell. Quan Francesc Macià sortia del Palau de la Generalitat per anar a fer una visita en el lloc més amagat de Catalunya, s'emportava el sillo i la tavia presidencial i, gosariem a dir, les pedres de la nostra casa nacional. I ficau-vos que per fer això possible, per seguir éssent el President dels catalans en el reco mes llum de Catalunya, l'AVI no tenia necessitat de voltar-se de gent armada de cap mena, eren tots els atributs espirituals els que caminaven darrera d'ell, era President nat i per dret propi.

Per això veureu que tots els que el volten en aquesta fotografia que reproduïm, ho fan d'una mena de manera que no deixa lloc a dubtes, perquè es veu d'una hora lluny que ell és el President i que tots els altres s'hi senten presidits.

En els temps de l'AVI, era una costum molt estesa a Catalunya, la

de que les nívies l'hi portessin el seu ramell de noces. Una tan alta finesa, segurament que no l'ha rebuda mai cap governant del món.

Quan un home assolix aquest nivell d'autoritat i de prestigi, — ho direm amb una expressió ben casolana i ben catalana — no s'hauria de morir mai. Però malhauradament les coses no van d'aquesta manera, i un dia de Nadal, perquè el record fos més punyent, l'AVI se'n moria en uns moments ben crítics per Catalunya, per quan eren els dies en que acabava de recobrar una part de les seves llibertats.

En un dia de Nadal trist, varem colgar l'AVI en una vessant del Montjuïc. Des del seu recer, i de cara al mar llati, ell seguia presidint a la gran família catalana. Perquè ho sabien, i perquè volien evitar-ho, unes mans innòbils varen profanar la seva tomba. I bé, no ho duptem pas, des de la seva tomba buida, visitada en la clandestinitat i regada amb llàgrimes de catalans furtius, ELL, continuà presidint; presidint la muntanya, i la mar, i la Ciutat, i els camps, i les masies, i els pobles, i a tot Catalunya i a tots els catalans.

Ens diuen que l'AVI és a França. Perquè no? En esperit quan menys és troba a totes les llars de catalans. La seva invisible presència ens acompanya i ens reconforta, ens presideix a l'exili com ens havia presidit a Catalunya.

En tot cas, i per fer més palpable la seva presència l'equip de FOC NOU, i els milers de catalans amics que és troben escampats per totes les terres de França, ens hem volgut reunir avui, al volt de la gran taulada de Nadal, sota la Presidència de l'Honorable Senyor Francesc Macià.

La J.E.R.E.C. a l'Avi

Catalunya es cobreix avui d'un mantel de dol. 11 anys de la mort del seu President Francesc Macià.

Els catalans (tots, els de la Pàtria i els de l'exili) senten punyent a cor, el record d'aquell home alt i prim, de cabells i bigotis blancs, de mirada dolça i franca, que tots, de més petit al més gran, anomenàvem l'AVI.

L'AVI! Qui de nosaltres amb aquests dos mots no es sent penetrat d'una alenada amb sentors vingudes de la mateixa Catalunya. Avi, aquest mot màgic encloïu en dues síl·labes el nostre cel i el nostre mar, les nostres muntanyes i les nostres valls, els nostres prats i els nostres rius, les nostres llars i la nostra família, les nostres dances i les nostres cançons.

11 anys que l'AVI de tots és catalans és mort. En aquest lapse de temps Catalunya ha estat subjecte a moltes proves i vicissituds i s'ha vist escarnida i ultratjada en jo mes profund. Avui encara Catalunya sagna d'una ferida traïdora que una gent doenta i extranya li ha obrert al mig del cor. Però Catalunya cicatrizarà sense traïdes la seva l'aga i ressorgirà de la prova, plena d'ardor i de vida, de llum i de resplandor.

Si l'AVI no pogués veure acabada la seva obra ni realitzat el seu pensament, ja Joventut Nacional, saturada d'idealitat i de totes les seves aspiracions, reprèn confiada i amb tot l'afany la seva norma i guia. Hèrens i continuadors de l'obra del President Macià, no defallirem ni en l'actuació ni en el pensament. Catalunya lliure és la nostra fita. El progrés i la justícia social en seran a consagració.

La J.E.R.E.C. de l'Alt Garona, ret homenatge en l'onze aniversari de la seva mort, al seu Capdill, a l'AVI. Al Primer President de Catalunya, Francesc Macià.

I promet fermament de no decaure en la lluita fins que Catalunya esdevingui per a sempre la Catalunya que el tan anhejava.

Per la J.E.R.E.C. de l'Alt Garona, Pau TRÈSSERRAS.

Per tots els que hem tingut una infantesa dolça i pausible dins una llar plena de tendresa i d'amor, aqueix nom de l'AVI vol dir l'home bo, ple de sabia filosofia, comprensiu i indulgent per a totes les petites humanes. L'home a la ma tremolosa al pas insegur, però amb els genolls prou fermes encara per a fer-nos-hi saltar al damunt. L'AVI vol dir: refugi i consol quan una massa grossa pena omplia els nostres ulls d'aquelles llàgrimes que ja perduda d'un joguet o una correcció paterna; feien saltar abundoses. Avi vol dir encara aquella rondalla o aquella canço que en el curs de la vida ens ha salvat tantes vegades. Avi és lligam del passat amb el present, continuïtat de tradició i amor a la família. Primera sensació de seguretat i primer gros i punyent dolor car és ell el primer que ens deixa, fent-nos així pas a la vida.

Nosaltres els catalans en tenim un de comú. Us en recordeu? Diem tots petits, petits i el ja era gran com un gegant, amb uns ulls de « Mare Nos-rum » per on s'escapava. en una caror enlluernadora, tota la passió continguda, tot el gran amor per la nostra terra catalana. És ell qui ens ha guiat en els nostres primers passos, ell qui ens ha donat la rondalla i la canço, el qui ens ha donat seguretat i confiança en la nostra Catalunya estimada. L'AVI ens deixà en una diada senyalada d'amor perquè el nostre dolor tingues aquella dolçor que emboira els ulls sense deixar caure les llàgrimes, a volt d'una taula parada i voltada dels pares, germans i amics, on els cors de tots bat'n a l'uníssim. És per ell que Catalunya és la única pàtria del món que té un AVI, un AVI per a tots els catalans.

Avui, en l'onze aniversari de la seva mort ens sembla veure'l redreçar-se en mig de tota la seva gran família, els ulls lluminosos i plens d'aquella claror interior que ens el fa apareixer com un símbol de l'amor patri, per a cridar-nos: Catalans, CATALUNYA!

J.E.R.E.C. Secció Femenina.

EL MESTRE POMPEU FABRA A TOULOUSE

Aquesta setmana els catalans de Tolosa hem tingut el goig de tenir entre nosaltres, a l'arifa indiscutible de la llengua catalana, el Mestre Pompeu Fabra.

El motiu de la seva vinguda ha estat el de inaugurar oficialment el curs de llengua catalana que es dona d'una manera regular al Centre d'Estudis Econòmics i Socials del Boulevard d'Arcoe, 1.

No cal que diguém que aquesta sessió inaugural ha tingut una concurrència extraordinària, i que la

L'Avi es a França

(Continuació)

Aquel·les multituds frenètiques que l'acclamaven pels carrers de Barcelona, que per Nadal desfilaren rístics i fervoroses per la capella ardent del Palau de la Generalitat, tampoc no l'han oblidat. També el porten a cor i a pensament. Com els que son a l'exil.

Un dia proxím, l'avi tornarà a Catalunya. Al seu loc, esperant-lo, hi trobarà la figura també gloriosa de Lluís Companys, màrtir de la pàtria.

I els dos presidents seran el símbol de la pàtria unida, retrobada, eterna i gloriosa que ells estimaven i que nosaltres venerem amb fe d'apostols, d'idòlatres i de fanàtics,

l'liço del Mestre fou seguida amb el més viu interès. Li contestà el Sr. Martí, el professor de català, que

dona normalment el seu curs al Centre d'Estudis.

Dijous a les quatre de la tarda, el Mestre va fer una visita al Casal Català. Li fou ofert un Vi en el seu honor, i es trobaven presents la Comissió Organitzadora del Casal i un gran nombre de catalans que, malgrat l'hora inoportuna, vogueren pa'ssar novament a Mestre Fabra la seva admiració i estima.

FOC NOU saluda novament a l'il·lustre restaurador de la llengua catalana i li adreça l'expressió de seu més fervent homenatge,

Els Presidents COMPANYS i AGUIRRE i JOAN PEIRO parlen del President MACIA

Reproduïm en aquesta plana tres fragments que fan referència a Francesc Macia, escrits a l'exili per tres homes de procedència ben diferent però igualment estimables. Honorem aquestes planes amb tres signatures que ens parlen del president Macia: el president Companys, el president Aguirre i Joan Peiro. Dos màrtirs, i la més alta figura del poble germà.

ELS CATALANS TENIM FE EN L'ESDEVENIDOR, ON HI HAGI UN CATALA ALLA S'HA DE SENTIR LA PRESENCIA DE CATALUNYA. ELS ACTUALS MOMENTS DEMANEN UNA LINIA DE CONDUCTA PER SOBRE DE PARTITS I DE PERSONES. EL QUE COMPTA ES EL SENTIMENT PATIOTIC QUE ENS HA D'APLEGAR A TOTS. I SI LA NOSTRA POBRA CONDICIO HUMANA HI TROBA DIFICULTATS, PENSEM EN FRANCESC MACIA I EL COR PUJARA AMUNT. PER CATALUNYA!

LLUIS COMPANYS.

MACIA FOU CONDUCTOR I CAP DE CATALUNYA, PERO FOU A MÉS A MÉS GENUI REPRESENTANT DE LA VOLUNTAT DE LLIBERTAT QUE NO S'HA EXTINGIT NI S'EXTINGIRA. QUE LES LLIÇONS D'AQUESTS HOMES NO SIGUIN MAI OBLIDADES PER NOSALTRES. UN DEURE FONAMENTAL D'ADHESIO ENS OBLIGA A BASCOS I A CATALANS: PERSEGUIR AMB ENTUSIASME CREIXENT LA DEFENSA DE LA SUPERVIVENCIA NACIONAL I COM A CONSEQUENCIA, L'OBTENCIO DE LA LLIBERTAT PER ALS NOSTRES POBLES RESPECTIUS.

JOSE A. DE AGUIRRE.

QUAN ELS CATALANS VOLEM ALLUDIR DON FRANCESC MACIA, DIEM L'AVI. I EN DIR-HO, CAP CATALA NO HA PENSAT MAI EN EL FACTOR EDAT DEL GRAN PATRIOTA. PENSEM SEMPRE QUE ALLUDIM, VOLEM ALLUDIR EL CONCEPTE PATRIARCAL QUE DE LA POLITICA TENIA DON FRANCESC. RECORDEM QUE EN QUASI TOTES LES VISITES QUE FEREM AL PRIMER PRESIDENTS DE LA GENERALITAT — QUE FOREN MOLTÍSSIMES — ASSISTIREM SEMPRE A L'ESCENA IMPRESIONANT I COMMOVENT DE LES NUVIES FENT PRESENT DE LLUR RAMELL DE NOCES AL QUI ALESHORES, PER ANTONOMASIA, ERA L'AVI DE TOTS ELS CATALANS.

POCS MESOS ABANS DEL SEU TRASPAS, DON FRANCESC VA VOLER HONORAR LES CRISTALLERIES DE MATARO, LA MES IMPORTANT COOPERATIVA DE PRODUCCIO DE CATALUNYA, FENT-HI UNA VISITA OFICIAL FOU UNA VISITA D'ESTUDI MINUCIOS, CAR ELL, DESPRES DE RECORDAR TOTES LES DEPENDENCIES I VEURE-LES FUNCIONAR, VOLGUE ASSABENTAR-SE DEL COM DE LA FUNDACIO DE LA COOPERATIVA I EL SEU FUNCIONAMENT TECNIC-ADMINISTRATIU. I PARA UNA ATENCIO ESPECIALISSIMA, EXTRAORDINARIA, EN EXPOSAR-LI LES FINALITATS SOCIALS D'AQUELL CENTRE DE PRODUCCIO. RECORDEM QUE, ACABADA L'EXPLICACIO DE L'OBRA I EL SEU ABAST SOCIAL, EL COMENTARI DE MACIA FOU AQUEST: « LA GENERALITAT NO POT DESINTERESSAR-SE D'UNA OBRA SOCIAL COM LA VOSTRA: ANS AL CONTRARI, POTSER HAURA DE FIXAR-S'HI PER A ORIENTAR LA POLITICA SOCIAL QUE CAL FER A CATALUNYA. »

JOAN PEIRO.

EL PROCES DE PRATS DE MOLLO (1926)

El complot descobert el 4 de novembre de 1926 a la frontera franco-catalana havia començat, realment, així que Macia fugí d'Espanya, entrà a França. Però fins aquella data no adquirí notorietat i, àdhuc, ressonància internacional. El procés tingué lloc a París al cap de pocs dies. D'aquest procés, reproduïm fragments de la magnífica defensa del gran advocat Henry Torrès, que en molts punts no ha perdut gens d'actualitat.

★ ★

Senyors, tinc l'honor de defensar en aquest procés el més honorable, el més noble dels homes, el meu amic el coronel Macia. I si ara, a la fi d'aquests llargs debats, he de pledejar més especialment per ell, sé que tots els homes que estan al seu costat en aquest procés i en aquest honor, com estan al seu costat en l'acció i en el sacrifici, em perdonaran d'establir el que no és ni un marge, ni una discriminació, ni àdhuc un matis; però és perquè les altes virtuts catalanes, la noblesa, la intrepidesa d'aquesta raça, la seva empena, la seva força, el seu fervor, la seva fe, el coronel Macia ho encarna més que ningú. I cal parlar d'ell amb tota afectió, en nom de tots els qui son act, dels meus caris confreres de la defensa, de tots els qui han assistit a aquest procés i han estimat des de poc el coronel Macia, com nosaltres l'estimem des de llarg temps.

SENYORS, NO VULL REPETIR LES EXPLICACIONS DONADES ACI SOBRE EL MARTIRI DELS CATALANS DES DE 1714. DES DEL REGNAT DEL PRIMER BORO QUE ABOLI LLURS LLIBERTATS. PERO INDICO EN QUIN ESTAT ES TROBAVA AQUESTA DESGRACIADA CATALUNYA QUE REPRESENTA. SERIA INSUFICIENT DE DIR EL CERVELL, SI NO AL MATEIX TEMPS EL COR D'ESpanyA, I QUE SOFREIX TOTES LES OPRESSIIONS I TOTES LES EXACCIONS; INDICO AQUES-

TA MENA D'ESTREMITAT REVOLUCIONARI QUE SOMOU TOT CATALUNYA I QUE PERTANY A LA NOSTRA HISTORIA I A LA NOSTRA TRADICIO, PUIX QUE, HO SABEU PROU BE, SENYORS, SI CATALUNYA MEREIXIA, AL SEGLE XIV, D'ESSER ANOMENADA EL POBLE MES LLIURE D'EUROPA, SI TINGUE EL PRIMER PARLAMENT DEMOCRATIC AL MATEIX TEMPS QUE EL PRIMER CODI MARITIM, SI HA ESTAT LA INICIATIVA DE TOTA UNA PART D'EUROPA EN L'OBRA DE LA CIVILITZACIO, CATALUNYA REBEDURANT LA REVOLUCIO FRANCESA, EL PRECIOS ENCORATJAMENT DE FRANÇA.

EN 1791, MAXIMILIEN DE ROBESPIERRE, VISITANT PERPINYA, SE'N DUA EN LA SEVA MALETA LES VELLES CONSTITUCIONS CATALANES, MODELS DE DEMOCRACIA.

EN 1793, COUTHON DEMANAVA A LA CONVENCIO NACIONAL LA PROCLAMACIO DE LA REPUBLICA CATALANA INDEPENDENT.

I HI HA; A TRAVES DE LA HISTORIA, A TRAVES DE LA VIDA DE LA HUMANITAT, NO SE QUINA PENETRACIO, COM NO SE QUINES AFINITATS DE DEMOCRACIA, ENTRE CATALUNYA I FRANÇA.

Les reivindicacions de Catalunya havien arribat, en 1913, a la constitució d'una mena de Parlament purament administratiu, anomenat la Mancomunitat. I com que, en la Península, tota la vida de l'esperit es resumeix en Catalunya, mentre l'Espanya oficial no havia estat capaç d'instituir escoles, la Mancomunitat de Barcelona crea obres d'ensenyament, de cultura, que mereixerien

d'esser donades en exemple no sols a Espanya, sinó a tot Europa.

El Parlament, el precari Parlament català, començava a desenrotllar la seva obra portant amb ell progressos espirituals i un acreixement científic i intel·lectual.

El Govern de Madrid havia vist sempre amb una singular hostilitat aquest desenrotllament de Catalunya. Però quan el Sr. Primo de Rivera prengué el poder, en setembre de 1923 les Corts foren dissoltes per un decret dictatorial, la Mancomunitat suprimida, i l'om s'acarnissà, amb tot el zel, sobre totes les obres culturals.

L'atribada del general Primo de Rivera no fou simplement un ultratge a la consciència nacional d'Espanya, ni l'abolició de les llibertats públiques; no fou simplement la detenció dels militants republicans o sindicalistes, els obrers de Barcelona empresonats i torturats; foren els infants catalans privats de l'accés a allò que és l'ambició suprema dels homes: la vida lliure de l'esperit.

Ah! quan una terrible opressió pesa així sobre tot un poble, ateny no solament el seu desenrotllament econòmic, no solament l'exercici de la seva llibertat política, sinó la seva consciència, el seu dret a l'ensenyament, tot el que dona a la vida d'un home la seva significació i la seva grandesa, llavors tinc el dret de dir ja i ho tornarem a dir aviat, que som amb tot el nostre cor i tota la nostra fe, soldaris de les reivindicacions catalanes que es confonen amb les de la civilització, del progrés i de la humanitat.

Ah! mon car coronel Macia, el meu gran, noble i fervent amic! El dia en què aparei xereu gaurebé com un personatge mític, com un heroi escapat de les novel·les de cavalleria, es dirà de vos que irradiàreu el més generós i el més pur dels ideals, que foreu l'expressió mateixa de la raça llatina,

amb tot el que e'la té de desinteressat, de generos, de vegades d'improvisador, amb tot el que ella aporta al servei de l'honor, d'abnegació, de joia, de fervor en la fe, d'alegria en el sacrifici, i és a aquest titol que convé d'oposar-vos als qui, d'alguns anys ençà, tenen el costum, amb un dring de sabres i un soroll provocador d'esperons, d'invocar la llatinitat, a través d'Europa i a través del mon.

No hi ha un obrer afanyant-se cap a la fàbrica, un pagès anant al seu tros, que d'ara endavant no tingui davant: seu una llum, aquesta llum que desvetlla, en els ulls dels homes lliures, la irradiació de la vostra mirada, coronel Macia.

No hi ha en aquest país, ho dic per als meus amics i, segons crec, per a tothom, un cutadà francès que no sigui solidari de les reivindicacions del coronel Macia i dels seus amics, d'aquestes reivindicacions cavalleresques que, en la noblesa de llur justa causa, representen, encarnen, expressen el triomf del treball sobre l'arbitrari, de l'esperit sobre la matèria, la victòria de la llibertat sobre l'arbitrari, i, en fi, la revenja de l'home sobre la bèstia.

- NAVILIS -

A la posta s'encèn tot l'horitzó amb espurnes de foc i melangia, són guspies suaus, il·lusió de l'esclat que s'atança amb el nou dia.

Son navilis que arreu porten la vida, a una Pàtria coberta amb vels de dol, i segueixen camins d'ànima ardida que frueixen la vida prop del Sol.

Navegants que amb atlètica embranzida a la pau convideu per tot el món, alenada d'amor pura, infinita i mirífica llum que mai no es pon.

Que els neguits de la pau siguin el guia que vos mení segurs fins a bon port, i el repòs que pels meus jo tant voldria, que amb vosaltres arribi dolç i fort.

Enric BRUFAU.

LA SETMANA entrant llegiu "FOC NOU"

CILIMIES per Humbert Torres

Salvem Europa
per Joan SACS

(Vé de la pag. 44.)

Quan en 1920 la B.B.C. i la R.N.F. anunciaven el Putsch, i la premsa mundial s'en feia ressó, Europa expectant, des de Downing Street fins al Quai d'Orsay, recapitulava en son subconscient les conseqüències O.V. de Fashoda i del Panther; la S.D.N. començava a patir, la U.R.S. prenia posicions enfront de l'Union Jack i dels U.S.A. Poc havia de tardar la N.I.R.A., poc tampoc la N.E.P., a equiparar l'ur R.T., als P.Q. de l'home del Kremlin. Versalles i Trianon anaven a capgirar-se, una febre de 44° aclaparava la Rue St-Dominique i el Vel d'Ivry bullia com una olla de cols; Marianne espeternegava, hom diria, al fustigament de la gent d'A.F. Més enllà del nostre continent el món bategava anguixos, des de l'A.O.F. fins a les terres kedivals, des del P.M. del Sol fins a les P.C.M. de l'E.O. Residu d'angoixes fou l'agonia de l'Home Malalt, escanyat a mans del Ghazi. El colapse era tan imminent que el L.P. i la C.G.T. semblaven anorreats com en 1914-18; l'organisme de Ginebra ja s'iniciava eixorc... La Haia llançava a les esferes siderals un S.O.S. desesperat: l'angoixa atenyí fins l'apacible Capità, el qual anava a revisar el lema clàssic del S.P.Q.R. i a instaurar el règim de l'O.R.

Entretant a Espanya no passava res; tot just si Riointo o Almaden oscilaven; la D.P.T. feia beneficis enormes; M. Z. A. podia competir amb la S.N.C.F., alhora que el F.T.N. projectava cap a la G.V.L. una impressionant expansió. Es que els problemes de la G.E. i del N.A. semblaven resolta. Taner no apassionava encara, els J.C.V. de la G.P.S.Z. ni els G.B.D. de les T.M. i de les J. O.N.E.S. no eren encara nats; la C.N.T. i la U.G.T., els S.U. i els S.L.L. anaven a Maladegolla, a satisfacció de la U.P., no es concien altres conflictes socials que els de la S.A.F. A. i del K.D.T.; el 14 de Juliol i el 10 d'Abril eren llunyans, la generació del 98 dormia. A la nostra terra sols la L.L.R. i A.C.R. disputaven l'hegemonia política a la C. d. P.; l'E.C.R. el P.N.C. d'E. N.S., E.C., el F.N.C., el P.S.O., el P.S.O.U.C., el B.O.C., el P.O.U.M., la J.E.R.E.C., eren organismes en gestació, sols el C.A. D.C.I. prenia categoria més activista en l'11 de Setembre que en tota altra ocasió: tots anaven lliscant cap a un nou 1835. Què podiem augurar d'un nou 35 sino una nova abraçada de Vergara en l'interior, seguida d'una nova Journé des Dupes, i, a l'exterior, un nou Carve? En efecte, el 6 d'Octubre no es feu pas esperar; i, després, la fi, el fatidio 30 de Gener, el nostre Sédant!

Girem novament els ulls cap a l'Europa K.O. i constatem que el Covenant de la L.L. de N. naufraga, que les decisions de Broadway es limiten a una F.A.S... Entretant s'enfila l'home de Berehstergaden, Gretchen transforma la mantega en canons, les contemporànies del primer paraiguista no aturaran pas la catàstrofe... Munic prefacia la universal tragèdia! A partir d'ací els S.S.A. devnen els amos i Spartacus ens sembla prehistòric. Les nacions s'armen adeleradament. La T.S.F. anuncia els progressos de la R.A.F., de l'aviació francesa, de les A.I., de la N.E.C.; entretant la D.C.A. dev l'ecumenisme modern. Nosaltrés els exiliats ens debatem en les oposicions del J.A.R.E., del S.E.R.E., de la U.N.E., del C.A.O.S. i del R.U.C. La victòria no sembla pas haver de reduir una tal confusió; veiem la possibilitat que la nostra terra caigui en la Babel dels E.A.M., dels E. D.E.S. i dels E.L.A.S. de Grècia i d'altres petites nacions alliberades. Estem a dues passes d'un altre 31 de Novembre.

Si hom considera la malaguanada possibilitat de refer un 8 de Desembre, i quan rememorem les gestes de l'imponde-

(Continua en la pag. 29 del num. anterior.)

Casal Català de Montpeller

A Montpeller ha estat inaugurat el Casal Català. El presideix el Sr. Joan Mora Adarsà, Diputat al Parlament de Catalunya, Conseller de Cultura a l'Ajuntament de Sabadell i ex-president del Cercle Republicà Federal d'aquella Ciutat.

Aprofitant l'avinentesa del pas de l'Il·lustre Mestre Pau Casals amb motiu del concert que ha donat a Montpeller, li fou ofert un vi d'honor a l'esmentat Casal. El seu President Sr. Joan Mora, llegí unes quantes adreçades a l'eximí artista que foren molt ben acollides per tothom.

« Foc Nou » és fa un deure d'anar saludant un darrer l'altre tots els Casals de Catalunya que van florint en terres de França, Perpinyà, Bordeus, Montpeller, Montauban... Esperem que ben aviat podrem fer el mateix amb el Casal Català de Tolosa, i que la constitució de la seva Junta definitiva no es farà esperar més.

ES ben cert que poques coses ensenyen tant com viatjar. Si tenim una mica despert l'esperit d'observació, el contrast de tradicions, costums, idees i sentiments d'un poble amb l'altre resulta molt profitós. De les característiques de cada poble en podem saber una bona part pels llibres, però res no hi ha com l'observació directa per a dibuixar la fesomia pròpia de cada país. El nostre llarg sojorn en una terra tan civilitzada com França ens ha permès un bon aplec d'observacions, algunes de les quals expliquem a continuació per creure-les matèria per a profitoses reflexions.

No feia gaires dies que havíem arribat a Montpeller i, tot llegint « L'Éclair », diari catòlic, ens sorprengué un fet, en aparença banal, però al nostre entendre ple de significació. Passant els ulls distretament per les esqueles mortuòries vam veure que en portava una del rite protestant. Com que és tractava de la mort d'una rellevant personalitat local — un professor universitari — volguérem veure, per curiositat, l'enterrament, i la nostra sorpresa fou gran en observar que algunes de les glasses de la caixa eren portades per professors notoriament catòlics, que acompanyaven el cadàver fins a ésser sepul'tat en el cementiri protestant. Imagineu-vos ara, si pordeu, que EL CORREO CATALAN hagués fet una cosa semblant a la que feu « L'Éclair » i que uns significats i destacats catòlics barcelonins haguessin procedit com els professors de Montpeller. Quin escàndol!

Vingueren els dies de la Setmana Santa, i tant « Le Petit Meridional », radical-socialista, com el mateix « Éclair », al igual que una informació de la vida local, detallaven els cultes religiosos a celebrar aquells dies, tant en els temples catòlics com en els protestants. I pensàvem: quantes baixes de subscriptors haurien tingut, de procedir així, « La Humanitat » o « El Diario de Barcelona »? Qui no recorda que, contra el desig de la seva família, el senyor Macià fou enterrat civilment perquè, a judici dels prohoms del seu Partit, hauria fet mal efecte que hagués mort amb els sagraments de l'Església? La qual cosa no ha impedit que aci, a França, on no cal tenir aqueixa mena de preocupacions, no s'ha efectuat, que nosaltres sopiguem, ni un casament, ni un bateig, ni un enterro de famílies de gent esquerrana que no sigui dins l'ortodòxia catòlica. Oh! la força de's convencionalismes!

França, com se sap, és el país del laïcisme. Arribar a la neutralitat de l'Estat en matèria religiosa ha costat luites aferrissades durant tres quarts de seg'e, però avui és una realitat que no discuteixen ni aquells que podrien semblar interessats a destruir-la a profit propi — els catòlics — que se'n mostren tan gelosos conservadors com ho demostra el significatiu fet següent. El professor Chevalier, ministre d'educació nacional del govern de Vichy, deixeble dels jesuïtes, volgué modificar la situació legal de l'Estat en matèria escolar, i ordenà l'ensenyament religiós en les escoles elementals. El propòsit ministerial no sols no prosperà sino que ocasionà la dimissió del ministre. Per oposició de les esquerres? No, perquè no tenien possibilitat de manifestar-se. Aleshores perquè? Per l'oposició dels Bisbes de França! En efecte, fou el cardenal Gerlier, arquebisbe de Lió qui, en una visita feta a Pétain, en nom de tots els seus iguals en dignitat eclesiàstica, s'oposà a la iniciativa del ministre per creure-la imprudent i impolítica, puix que inevitablement provocaria una nova agitació anticlerical en el país, de la qual l'Església no en podia rebre més que perjudicis, afegint que era preferible conservar l' STATO QUO actual, que permetre a l'Església desenvolupar dignament i tranquil·lament la seva missió espiritual. La veu del cardenal fou escoltada i el ministre dimití. I ara, penseu en Espanya, en l'alcalde de Barcelona senyor Sanllehi que oposà el veto al pressupost de cultura només perquè adoptava una posició laicista; en la forta campanya dels catòlics espanyols contra Canalejas per decretar que, en aplicació del principi constitucional que estableix la llibertat de cultes, els autoritzaria a manifestar-se públicament; que abans d'un mes de proclamada la nostra República els bisbes espanyols, comandats pel cardenal Segura, emprengueren aquella campanya contra un règim legítim que encara no havia pres posicions doctrinals, campanya que, per la seva virulència, i com a explicable reacció, ocasionà l'incendi de centenars de temples i de convents; i per si no ho sabéssiu us direm, com a colofó, que a Espanya, actualment, ningú no pot ocupar cap empleu públic sense un certificat del rector de la parròquia on s'acrediti que sou catòlic practicant. Naturalment, a França, s'ha fet una revolució sense que cap sacerdot hagi sofert en res. En canvi, també naturalment a casa nostra, del 19 de Juliol del 36, fins a primers de febrer del 38, passaren coses, en l'estament sacerdotal, que no s'assemblen en res a le que veiem actualment a França.

No fa moltes setmanes rebé Montpeller la visita del ministre d'Informació. De entre les moltes que ell rebé, destacava la d'una representació de la Confederació General del Treball i la Federació dels Sindicats cristians. Conjuntament, amigablement, les dues forces exposaren al ministre les seves reivindicacions. Coincidint amb aquesta visita i refermant l'evident significació que tenia el fet de fer-la plegats, en uns grans cartells que la Federació de Sindicats cristians féu fixar en els llocs habituals, es demanava als obrers que ingressassin en una o altra organització sindical, segons les seves preferències, perquè les dues, amb la seva ideologia peculiar, i en perfecte compenetració, tenien la mateixa finalitat. Tots us adonareu del sentit constructiu d'aquests fets, que impliquen l'abandó de la

violència com a sistema, la renúncia a tot maximalisme adoptant, en canvi, una política de col·laboració amb el poder públic dins l'àrea estricta de les possibilitats. Però al·lo que d'aqueixos fets volèm subratllar és el contrast violent i desconsolador que ofereix el clima de les organitzacions socials franceses d'avant-guarda, amb el de les seves similars espanyoles.

Fa cosa d'un mes tot Montpeller és vegé inundat per una intensa propaganda anunciant la conferència que un pare jesuïta havia de donar en el teatre municipal sobre un tema de candent actualitat: el cristià davant el comunisme. Hem d'advertir que, com és costum a França, l'entrada era previ pagament i que el preu de les localitats oscil·lava entre cinc i vinticin francs. Hi acudí una gran gentada que omplènà fins els passadissos. El públic, ja es pot suposar, era p'una partida: catòlics i comunistes, i alguns neutrals, encuriósits. Contrastant amb les habituals maneres dels jesuïtes, untuoses i prudents, el conferenciant fou, sino en la forma, en el fons, molt dur contra el comunisme, conclouent que existia un antagonisme irreductible entre les dues tesis. Malgrat això, es donà el magnífic exemple de civisme, que honora a tots, que no sols no es produí cap escàndol sino que ni un incident vingué a pertorbar la solemnitat de l'acte. Més encara: a la sortida, els joves comunistes i els joves catòlics, en espessos grups, seguiren comentant al carrer les manifestacions del conferenciant i es despediren amigablement donant-se les mans.

Aleshores ens vingué a la memòria pel contrast que oferia, un dels incidents més significatius de la nostra vida política. S'havien perdut per les esquerres les eleccions generals del 1933. Aquell fet, que molts preveieren, fill d'una equivocació de tàctica i conseqüència dels defectes del sistema majoritari, produí una gran desorientació i un desencant en les masses. I amb el desig de treure'n la lliçó addient i de posar-hi remei — almenys així es deia — l'Ateneu Enciclopèdic Popular, que s'havia convertit en una mena de club girondi, obri, sota el títol genèric QUE CAL FER, un cicle de conferències a desenrotllar per persones significades pertanyents als diferents partits d'esquerra i a les organitzacions obreres. Forem invitats a parlar en nom de l'Esquerra i, com de costum, diguerem les coses pel seu nom. No sols no afalagàrem les passions de la massa que no veia remei més que en la violència, sino que, al contrari, confessàrem els nostres errors. Si Gil Robles i Lerroux eren al poder, les esquerres, per les seves divisions, en tenien la culpa. Calia acatar de moment, com a demòcrates, la victòria de l'enemic i preparar-nos per a una nova lluita, i no fer cap revolució que a res no conduiria, si no al mal. I sobretot, calia que no es repetís l'abstencionisme electoral d'un important sector, que tenia bona part de culpa de la derrota esquerrana. L'èxit d'escàndol que obtinguérem és indescriptible. Cada cinc minuts les interrupcions ens obligàren a interrompre el nostre parlament i fins punys amenaçadors s'aixecàven contra nostre. No forem escoltats. Vingué la revolució estèril d'Octubre. El remei no es trobà fins que, en febrer del 1936, amb la simple papereta electoral, les esquerres triomfàven novament.

Aqueixes diferències de clima polític-social entre França i Espanya, diuen prou clar l'endarreriment en que és viu a casa nostra en educació cívica, en cultura i en respecte a les normes democràtiques. I no és sense fons preocupacions que pensem que aviat ens caldrà posar novament a prova la capacitat de la nostra ciutadania, per a regir-se segons normes morals de respecte a la llei, de tolerància mútua, sense les quals la democràcia no es més que un nom que dissimula malament una molt distinta realitat.

La Joventut i l'exili

Què esdevénim la joventut? Quina és la nostra reacció després dels cinc anys soferts a l'exili? Es que per atzar, durant aquest període de calvari que hem sofert hem restat adormits, o bé ens hem desinteressat de l'avenir de la nostra pàtria?

La joventut catalana no h'm pogut, ni podríem ésser indignes del país que ens ha vist néixer i que ens ha ensenyat a portar amb orgull el nom de català, car entre nosaltres no poden existir els renegats ni els traïdors. Sigui a casa nostra, sigui a l'exili, el nostre deure és treballar per Catalunya, per aquesta dolça terra que ens ha fet homes dignes i humans. Tots els nostres esforços han d'ésser encaminats a fer resplandir el prestigi i la personalitat del nostre poble davant del món, perquè en el dia de demà pugui figurar-hi amb el nom cobejat de Nació Catalana. Aquests esforços han de traduir-se no tan sols en una activitat política ferma i indomptable, sino també dintre totes les altres activitats humanes, que són el bressol dels drets de l'home i dels pobes. L'obrer, per la seva tasca diària, acurada, conscient, digna d'un mestre i en la qual s'hi deixi entreveure l'esperit, no d'un automàta, sino d'un artista; es aleshores que els seus companys estrangers veuran en aquest català, a més d'un company fidel, una prova eloqüent de la personalitat de Catalunya. Per altra part, tot jove intel·lectual o artista té el deure de treballar més que cap altre, puix que és per mitjà d'ell que el poble francès ha de donar-se compte de que Catalunya és un poble digne d'ésser lliure i que té una personalitat incontestable. La nostra tasca a l'estranger cal que sigui constant, incansable, a l'efecte de que més tard puguí afirmar-se que els catalans som capaços de regir-nos i per consegüent mereixedors de que s'ns doni un lloc entre els països de l'Europa futura.

A França, però, sovint s'ignora el nostre problema. Una part del poble francès remarca solament en els refugitats de la península ibèrica, que tots hem vingut de l'altre vessant dels Pirineus i que, per consegüent, tots som de la mateixa raça i costums. Davant d'aquests casos, nosaltres, joves catalans, tenim el deure, encara més que els catalans madurs, de fer comprendre el seu error, doncs es precisament als joves que pertany aquesta tasca, car si e's vells ho fèssim, semblaria a alguns que és la rancúnia d'un vell antagonisme el que es troba en lligi. Ah! però si som nosaltres, la Catalunya de demà, els que exposem els nostres drets, que expliquem i donem a conèixer la nostra bella parla i els nostres afanyos per al futur, quina no serà la diferència! Aleshores aquest poble que fins ara ignorava els nostres anhels, es donarà compte de que és una joventut palpitant, plena d'entusiasme i amor per a la seva pàtria, la que defensa l'honor nacional tantés vegades ultratjat. I veient la voluntat que ens anima, hom es convencerà de la vàlua d'un país jove, que proclama amb el front ben alt la seva sed de llibertat.

Treballem pel prestigi de la nostra terra i completarem la tasca que porten a terme els nostres pares per l'alliberació de Catalunya. Antoni GOMBAU.

Un nou llibre de versos en Català

Per nn d'aquests dies està anunciada l'aparició d'un llibre de versos del nostre amic i col·laborador, Enric Brufau. E's nostres lectors ja han tingut ocasió de comprovar el talent del jove poeta català. Ultimament ens ha visitat a la nostra Redacció i ens ha portat un « avant-goût » del seu llibre en vies d'aparició. No tenim cap dubte que l'èxit li ha de somriure. Ens felicitem de l'aparició d'aquest llibre i també, per endavant, felicitem al seu autor.

Després del seu viatge a Andalusia, el Caudillo fa un Govern d'Arreses.

Désig i Possibilitat

per J.-M. LLADO-FIGUERES

L'experiència 1936-1939 dolorosa i suportada en la carn viva de Catalunya, ha de conduir-nos a concretes i logiques resolucions. Una d'aquestes és la de conciliar els termes « desig » i « possibilitat ».

Abans d'emprendre una batalla el cap militar ha de tenir un pla traçat, ha de comptar les forces i el material de que disposa, ha de preveure els recursos i les reaccions de l'enemic. Un cirurgià, abans d'iniciar una operació, ha de conèixer els antecedents clínics del malalt, la seva resistència física, les conseqüències que poden derivar-se de l'operació. La funció pública és tan difícil i tan sagrada com la del metge i la del cap militar. Es tracta de portar un país pels camins de la seva salvació, i no és honest d'utilitzar-lo en assaigs i experiències que poden ésser ruinoses. Missió principal i indeclinable del polític és la d'equilibrar voluntat i possibilitat; saber pulsar, conèixer, manejar i governar les forces reals per a veure en quina mesura els principis poden ésser aplicats i realitzats. I un cop formulat el pla i traçat el camí, anar-hi amb moderació per les vies més certes i amb els passos més segurs.

La prudència no és pas la covardia, sino el fruit de la conciliació entre el moviment i la mesura, entre la necessitat i la possibilitat. En tal cas, la prudència és qualitat i no defecte, compliment del deure i no manca- ment. L'extremisme és més fàcil i

fa un gran efecte posar tot el pes en un dels plats de la balança. El difícil — però també l'útil i l'eficax — és mantenir l'equilibri, preveure, esperar, marxar hora per hora, pas a pas, adaptar-se a les exigències dels fets socials, polítics i econòmics.

Un polític i sobretot un governant, no pot ésser un temorenc mancat de coratge moral i de voluntat combati- va, però pot ésser tampoc un arrauxat. No pot ésser ni un home de precipitacions ni un home de renúncies, ni un home d'acció sense pensament, ni un home de pensa- ment sense acció, sino que amb un pensament rector ha de saber-lo aplicar amb discerniment i amb un sentit escrupulos de la realitat. Un polític no pot cercar solucions absolutes en un ordre humà en el que tot es fa per aproximació; ha de saber governar damunt la pell huma- na i no damunt del paper, com Cate- rina de Rússia remarcava a Diderot quan aquest li presentava un pla de reformes. L'adaptació de les idees a la realitat comportarà, potser, que els principis perdin en bellesa pero no hi ha dubte que guanyaran en eficàcia. El desig és contingent; la realitat és inexorable. Cal transgirir, i saber adaptar-se, encara que això vulgui dir sovint la no-realització completa d'un ideal. Perquè, si no, un cop al Poder un partit evolucion- a i perd graus de la seva intransi- gència? Perquè aleshores és dona compte de la realitat que si no és la veritat menys encara és la il·lusió.

Escrivim aquestes reflexions perquè veiem que la política de certs sectors antifeixistes catalans i espanyols que ara actuen a França, oblidada massa la realitat actual del nostre país i pretén imposar mètodes, fórmules i programes d'impossible digestió.

Pel que afecta a Catalunya podem dir que es tracta d'un poble essen- cialment democràtic, liberal, indivi- dualista, enemic de guerres civils i de violències. Qualsevol política catalana o espanyola que oblidí o menys tingui aquestes veritats és una política fatalment condemnada a fracàs i al descrèdit i, el que és pitjor encara, encaminada a fomentar dis- cordies a originar confusions i a provocar catàstrofes.

ULTIMA HORA

Mestre Fabra visita « FOC NOU »

A última hora el Mestre Fabra ha tingut la gentilesa de visitar la nostra Redacció i Impremta. En el moment en que « Foc Nou » anava a entrar en premsa i es trobaven a l'últim moment un bon nombre d'amics entre els quals hi abundava el sexe femení, li ha estat ofert un Vi d'honor improvisat en el qual hi fou representat el personal de Redacció i Impremta. Mestre Fabra ens ha expressat el seu afecte pel nostre setmanari tot desitjant-nos una continuïtat en la nostra tasca em- presa.

Crònica Andorrana

Les orencies així que senten les primeres alenades del fred és reu- nixen en estol per emprendre el vol vers el Sur en cerca de contrades més reconfortables, ja que les hiber- nades andorranes no els plauen. Aquest any pel que es veu, son molts els homes que també anca- minen els seus passos cap a indrets on l'hivern no es deixi sentir tan cruament. Van també cap al Sur? Oh no; gairebé tots es cap amunt que marxen. Perquè? Perquè del Nord ens arriba ja fa dies un vent de llibertat. Ve de França, de l'hospi- talària França i no son pas única- ment catalans i castellans que marxen sino també andorrans de totes les edats que desitgen re- prendre aquella vida que les cir- cumsstàncies en forma d'alemanys o de satèlits els obligaren a trencar al no voler-hi tractes.

Carretera amunt, camí de la lliber- ta, camí de França. Carretera avall, camí de l'esclavitud, camí de la Pàtria en sofriment. El temps no fanca mai el pas de la frontera perquè el temps allà baix es bo, millor que els homes, e's homes que manen allà baix s'entén, car per deixar aïllats els andorrans i els exiliats aci acollits, han tallat ja carretera en tres llocs diferents, tres profundes i amples fosses que priven el trànsit ja fa dies. I cosa gran, admirable, amb tot i que van man- cant els articles de primera neces- sitat perquè s'acaben els stoks, ningú sospira per aquest tancament de frontera i si pel que ens aïlla de França. I és que tothom està con- vençut de que França, àdhuc trent-s'ho de la boca, e's fornirà tot allò que més ens precisi com ja ho ha fet altres vegades, mentres que d'abaix ningú n'espera res.

aconteixements que puguin afectar l'ordre públic andorrà del qual ella n és responsable, o bé l'ha presa de comú acord amb el trio de Nacions que ja governen el mon per a garantir-se les espatlles i no fiant-se del que allà abaix pugui passar? Això només ho podria contestar l'alta diplomàcia, pero és el cas que la resposta en forma no gens agra- dable, ens l'han donada en una rè- plica gairebé fulminant els Srs. d'ací baix, exportant-nos una quan- titat equivalent de « gavetes » com els anomena la gent d'ací quan parla d'ells. Quatre autocars amb maletes i tot incautant-se del millor hotel d'Andorra que han convertit en llur caserna. Pujaràn? No pujaràn? aquesta era la pregunta que tothom es feia quan és sapigué que havien amenaçat amb pujar si els altres no se'n anaven. I com que el sentit comú no es cosa que es compri ni es vengui i qui no en té no pot pas gastar-ne, han pujat violentament quan tothom ja estava segur de que no complirien la seva bravata.

Han pujat, si; pero no per lluir la senyera bi-color sino la groga i blanca de la mitra urgellenca i per tant com a servents del co-princep del bisbat, pero sense canviar l'uni- forme. Que té doncs d'extrany que la gent vegi en ells els servitors del generalíssim que mai s'equivoca? I com tothom sap els procediments d'aquests senyors hi ha hagut una decbandada.

Se n'aniràn? no se n'aniràn? Seràn els francesos els que renun- ciaràn a un dret que la llei els dona, o transgiràn a compartir amb ells l'ordre públic d'Andorra? A última hora sembla que s'espera que algú més alt ho solucioni i els coman- dants han acordat repartir-se els pobles A Andorra, gendarmeria, a les Escaldes, els altres; a Sant Julià, de les dues menes... ja veurem que passa, pero el cas és que aci a les Escaldes no estem pas gaire tranquils ni satisfets puix que si bé fins ara no han fet res, ningú ens garanteix que no ho facin més en- dayant.

FRANCESC MIRO

exposa a Perpinyà

A Perpinyà, sala « La Décoration » el pintor català Francesc Miró exposa una cinquantena d'aquarel·les. Miró, arrossegat pel nostre exòde, llençat a un camp de concentració, perseguit per les misèries de l'exili, és un exemplar racial de fe i de fortitud.

Exaltat per un entusiasme que l'ar- bora tot ell, somrient i serè, ha ven- cut el destí que el subjecta a un tre- ball penós, noble, però aplanador: llaura i pinta. Corbat sobre la terra per a guanyar el seu pa de cada dia, quan és redreça alça els ulls al cel, es delecta en el paisatge i s'aplica a interpretar-lo per a satisfer el seu es- perit assedegat de llum i de color.

Miró ha fet molt de camí; sol, ha superat dificultats de tècnica que l'entrebanquen, la seva producció és un xic desigual, potser pel seu excés, però si devegades tanteja i vacil·la encara, té obres prou perfectes i recixides per a servir-li de model i ajudar-lo a fixar l'estil i la posició ja esboçada, per a permetre-li de fer-se mestre d'ell mateix. Si haguessim de senyalar en l'exposició unes obres que marquessin el seu ascens, posariem les següents: Espirà de Conflent, Es- glésia de Comes, Illa de Tet, Thuir, Valimanya, La Plana de Prades.

Miró bon dibuixant, artista ben dotat de sensibilitat afinada, destre, tenaç, infadigable, es a les portes de l'èxit; ha guanyat ja les simpaties dels medis artístics perpinyanesos. L'entitat « Artistes Indépendants Roussillonnais » que pot admetre reglamentàriament cinc membres es- trangers, acaba d'acollir Miró.

Miró que ja és un nom destacat, corquerirà un lloc preeminent entre els aquarel·listes catalans.

El pintor de Marquixanes s'ho mereix.

B. MARANGES.

La dona catalana parla

Tots sabem com es difundeix i propaga el perfum de les flors i com igualment s'aixampla i omple els espais la llum dels astres, és a dir, a partir d'un centre i en tots sentits, vers els espais i fins a l'in- finit. Igual i exactament emana i és propaga el sentit amoros de la Dona Catalana: a partir del seu cor, centre dels seus sentiments, cap a la família i a la llar, cap a les amistats cap a la Pàtria, cap a la Humanitat i al mon. Així els po- bles, i Catalunya sobretot, no son més que el mirall del sentit espiri- tual de les dones: ells fills, e's germans, els marits, reflexen sem- pre la llum de l'astre principal del seva missió fonamental i especí- pen del perfum de la flor més preuada d'aquest jardí: La Dona.

Exagerem? No, de cap manera. Potser sí, que l'home en la seva tasca, té certes influències centra- ls i divergents, pero la dona sempre obra en sentit d'atracció de cons- trucció, d'harmonia i concert en tot temps i lloc, perquè aquesta és la seva missió fonamental i especí- fica.

Així les dones catalanes fent llurs amables i exemplars, fan Pàtria. Pàtria ferma i ben fonam- tada. Pàtria que té les seves arre- ls clavades al cor dels ciutadans, i les seves branques, fulles, flors i fruits, cobrint totes les institucions i tots els actes d'una col·lectivitat mat- rialment dolça i eficaç, sense canvis, trastorns ni capricis, és a dir, for- ma i definitiva.

Ja se que no dic res de nou, pero fa falta cridar i repetir tantes ve- gades les coses perquè les entenguin els que no les volen entendre! Pero ja les entendran quan es convencin que la felicitat personal es injusta i poc ferma, quan no es derivació de la felicitat col·lectiva, és a dir, general, en els pobles estats o comunitats humanes i racials.

I ara més que mai hem d'insistir les dones catalanes amb les nostres prédiques, perquè s'acosta el dia de renovar les nostres llars a l'aè de les nostres muntanyes, a les fres- cors de les nostres fonts i al calli de la nostra historia, en el clos de la nostra terra enyorada. Enda- vant per tant i sense perdre coratge, perquè estem compint una missió historica i el mon i l'humanitat ens vigien.

Endavant doncs que estimeu Ca- talunya i teniu un sentit amoros, determinat i concret, per la nostra família i la nostra Terra Catalana.

J. E. R. E. C. departamental se- cretaria d'informació: Matilde BERTRAN.

EL CAMÍ LA TERRA

de Catalunya

per Joan VENTURA

La terra catalana es rica i gene- rosa. En el seu si hi bateguen fonts incalculables que nosaltres només podem sospitar.

L'agricultura hi florix exhuber- ant. Els productes del camp ofe- reixen unes qualitats excepcionals. La vinya ens dona un rajm gras i ensucrat. Les oliveres abunden. Els llegums es produïxen fins a l'in- finit. L'horta és esplendorosa. Els fruits son excel·lents i a l'abast de tothom. Els cereals de tota mena hi arrelen i creïxen com obeint a una acció miraculosa. El blat, la civada, l'ordi, el lli, l'alfals, el panís, el canem i el trebol, no deixen un pam de terra per a les herbes. La remolatxa es desenrotlla fins a es- boterar pel damunt de la terra, de tanta força que porta en ella.

La terra catalana és la terra dels déus. Des de les cireres a les figues, de les prunes als préssecs, dels mel- lons a les cidrines, tots els fruits van carregats de sucre i de carn, de sol i d'aigua. Arreu, el camp mostra el seu corn de l'abundància. Al Llobregat, a Tarragona, a la Ma- resma, pels pobles del Bages, ar- reu, i, sobretot, al Pla de l'Urgell, aquest jardí esplendoros que Cata- lunya no coneix potser prou encara i que mostra des de fa uns anys la potència de les seves terres grasses i les seves possibilitats productives.

La terra catalana pot nodrir un poble de deu millions d'habitants.

Al costat de la terra hi ha el mar. La navegació ajuda al floreciment dels productes, com els pulmons ajuden a mantenir la vida de l'home. El comerç i la indústria com- pleten la gran obra col·lectiva de creació i de desenvolupament. La pesca, ve encara a enriquir l'econ- omia catalana.

científic de la investigació, pot ésser un obstacle insuperable en el camp realista de la política.

El català respecta i admira l'es- tranger que somriu. Quantes desil- lusions ens ha portat això a través dels segles?

Al costat de la nostra raó natu- ral i la nostra mirada comprensiva, ens ha sobrat capacitat de sofriment i de resignació i potser ens ha mancat fermesa en el caràcter i ambició de poder de dominar.

Fou Aristotil qui digué que el dubte era el principi de la sabidur- ia. Doncs bé, nosaltres potser n'hem fet la nostra primera divisa en no poques ocasions a través de la nostra historia. Això ens ha donat el nostre caràcter assenyat i intel·ligent, pero ens ha condemnat també a viure èpoques inacabables sota el domini foraster. Hem certat aliances, pactes i ajudes i la nostra personalitat nacional no hi ha sor- tit guanyant.

Ara vivim una època historica que pot ésser el començ d'un l'era periode d'estabilitat per als pobles. La faç del mon quedarà potser fixada per a molt temps. Catalunya pot fer el llarg balanç de la seva vida i dirigir els seus passos per un camí nou. Cada català hauria de conèixer la vida del seu poble, estimar-la i servir-la. Tots els pen- saments catalans i llurs voluntats, haurien d'unir-se amb una gran al- tesa de mires i amb un afecte in- destructible, per a donar la veu hu- mana a la terra generosa, que canta i treballa sense parar.

Cal fer el nostre poble gran i triomfant. Considerar matèria sa- grada tot allò que afecti la seva vida, en el passat i en el present. Superar els obstacles morals com un deure sobirà a acomplir. Fer que la repoblació humana segueixi un ritme igualat a la fecunditat de la terra. Elevar les virtuts nacionals ben enlaira, fins que toquin els nu- vols, la lluna i el sol, si pot ésser. Propagar als quatre vents les glo- ries passades i ajudar a trobar les glories presents. Fer viure l'aleña da sublim de les lletres i les arts i ajudar a la cultura col·lectiva. Cada català ha d'ésser una part de l'obra nacional, obra d'amor, d'adhe- sio lliure i de compenetració.

Que les qualitats dels nostre fruits donin vigor a les qualitats de la nostra ànima. Que el nostre amor extremat per la llibertat — com deia dels catalans el més gran filòsof francès del segle divuitè — ens abandoni i ens assenyali la ruta futura de la grandesa de la Pàtria.

La Veu del Treball

El Preu fet

Una de les coses més equivocades que existeixen a casa nostra en la questeio del treball es indubtablement la del preu fet. El preu fet, « esta- janovisme », « boni », a digu u- li com vulgueu, no térao d'existir en un país on les lleis socials siguin fetes de cara a l'home que produeix i no de cara a la producció. El pr u fet, no tan sols significa la negació del treball, sino que es una tara molt grossa per a tot el comerç en general.

Un obrer qu, en la seva jornada de treball té les hores i els minuts reglamentats pel tant per cent de producció i que el seu sou depèn de les enèrgies que ha de man- llevar a la seva salut, es l'injusticia i l'equivocació més important que poden fer les masses burgeses. En termes generals, es pot dir que el transformar l'home en màquina és, a mes d'inhumà, equivocat, pero en el cas dels obrers catalans — que son e's que més ens interesen — s'hi ha d'afegir que l'error es do- ble. El treballador català, es un home d'ofici segur i acabat, per tant la seva producció es meta de tares i de defectes. La producció d'un obrer conscient de casa nostra, es millor que moltes de les extran- geres. L'ofici compta per molt, pero compta molt mes encara l'honrade- sa i les ganes de superació, i es això allò que les nostres burgesies no volen veure.

Dins del ram textil, el mes extens a casa nostra, el preu fet es a l'ordre del dia. Si a una teixidora de Sabadell o del Llobregat li treu el preu fet i la feu anar a jornal, es possible que la producció minvi una mica, pero es segur que la qualitat millorarà, i p.r tant el preu de venda podrà ésser mes elevat.

No hi ha cap teixidor que no sà pigu fer correr el pinyo del telar per fer més roba, encara que aquets se'n ressentí per la manca d'una passada o dues. Si un fabricant de Terrassa volgués reconèixer que e's seus obrers, a mes d'ésser homes com el mateix, tenen també mol- tes ganes de fer la feina ben feta si recongués qu, treballen amb més honestedat, que la que ell justifica en fer les seves vendes, supri- miria el preu fet d'nigrant, millo- raria la qualitat, i amb ella les possi- bilitats d'atraure'r nous mercats, que s'obren només a les coses bo- nes i ben fetes. Sortosament, jo es- pero que en la nostra continuació republicana, esborrarem de les condicions del treball el preu f.t.

Pel que fa referència a l'obrer, és l'escavatge continuat de l'home a la màquina, que només espera po- guer arribar al dissabte, i haver assolit la quantitat necessària per poguer portar un sou decent a casa, i li permeti viure, i la preocupació total de no estar malalt ni un sol dia de l'any, a fi de que no falti l'aportació del seu guany. Aquestes ma's de cap — que no ha resolt en- cara arreu del mon cap asseguran- ça social per ben muntada que sigui — fa de l'obrer un ésser sense amor a l'ofici i sense voluntat. La dona, que té la preocupació d'arri- bar a cobrir les despeses dels seus fills i d'ella mateixa, no farà mai un treball seriós. Es precis d'ester- rar de casa nostra el preu fet, ho vo'em perquè no pot seguir un rè- gim de desigualtat com aquest, i perquè — encara que sembli una paradoxa — en millorar la producció, els patrons es guanyaran mil- lor la vida.

J. FERRER AYMAR.

NOTICIARI

LA COOPERACIO a Catalunya

L'AGRUPACIO DES METGES CATALANS PRO RENOVACIO DE LA MEDICINA

Els dies 16 i 17 de Desembre tingué lloc a Montpeller una reunió de metges catalans exiliats en el curs de la qual es decidí la constitució d'un nou homogeni d'estudi i d'acció que prepari la realització de la reforma de la Medicina al nostre país l'endemà de l'alliberació. Aquesta Conferència en la qual participaren metges de diversos localitats de França, units tots per l'amor com a Catalunya, i pel desig de fer més humana i científica l'assistència, arribà a unes conclusions que no publicarem ara per manca d'espai i de temps i de les quals donarem compte en el número vinent.

GRUP CATALA D'ESTUDIS COOPERATISTES - CENTRE D'ESTUDIS ECONOMICS I SOCIALS TOULOUSE-BARCELONA

Per a l'organització d'un Grup Català d'Estudis Cooperatistes, anexe al Centre d'Estudis Econòmics i Socials « Toulouse-Barcelone », són pregats tots els cooperadors en l'exili que vulguin participar-hi, especialment els joves i en particular als que pertanyen a les Joventuts Cooperatistes de Catalunya, residents o no a Tolosa, de fer-nos conèixer la seva adreça.

Convencuts que la Cooperació ha de jugar un paper de primer ordre en la nova estructura econòmica-social del món, invitem a tots els cooperadors en general a agrupar-nos per estudiar, sota tots els aspectes, l'orientació que duriem, que tenim el deure de donar a la Cooperació Catalana al reintegrar-nos a la Pàtria.

Adreça la vostra adhesió i adreça a « Grup Català d'Estudis Cooperatistes - Centre d'Estudis Econòmics i Socials « Toulouse-Barcelone », 1, Boulevard d'Arcole, Toulouse (Haute-Garonne).

ORFEO CATALA DE TOLOSA

Tenim el gust d'assabentar a tots els catalans, particularment els de Tolosa, que s'està organitzant una coral sota el nom d'« Orfeo Català de Tolosa », i ens complau invitar-los a tots a col·laborar-hi i a propagar la nostra obra patriòtica entre les seves amistats, per tal de que conjuntament tots contribuïm a fer conèixer el nostre folklore i cançons tant estimades.

En aquesta coral poden formar-hi part tots els catalans, homes i dones, que ho desitgin, doncs no té cap caràcter polític.

Hi haurà també un Grup de Dansaires, i un Grup Dramàtic.

Dies d'assaig: dilluns i dijous, de 8:30 a 11 del vespre i els diumenges a les 10 del matí, a la Sala Montardy, carrer Montardy, darrera del Cine « Plaza ».

ASSEMBLEA DE FUNCIONARIS D'ORDRE PUBLIC D'ORDRE PUBLIC

En Assemblea de Funcionaris d'Ordre Públic de la Generalitat de Catalunya, celebrada al Casal Català de Tolosa, va quedar constituïda a Comissió Tècnica Agrupadora del Cos de Seguretat de Catalunya, la qual a marge de tota tendència política, tindrà per missió la localització i agrupació dels components del mencionat Cos. A la dita comissió hi estan representats els grups uniformats, no uniformat i Parc Mòvil.

A tal efecte, és prega a tots els components del Cos de Seguretat de Catalunya, donguin a conèixer el seu domicili al Secretari General, Casal Català, Plaça Capitole, Toulouse. — A. MILLAN, Secretari General.

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

La delegació del Front Nacional de Catalunya, a França, és complau en comunicar que entre altres delegacions ja anunciades, han quedat constituïdes les delegacions departamentals següents:

Bordeus-Gironde: Joaquim Joanosa, 29, rue Jules Steeg, Bordeaux.

Charente: Philip Tugues, Montendre.

Paris: Jaume Ros, 22, rue de la Verrerie, Paris (IVe).

Orléans (Loiret): Joan Cunyat, 26, rue de la Tourneuve.

Montauban (T-et-G.): Pau Gaynes, 60, rue Saint-Louis, Montauban.

Tolosa: Francesc de P. Marqués, 3, rue Romiguères, Toulouse (Hte-Gne).

AUMONERIE CATHOLIQUE DES T. E.

Estant reorganitzant-se els serveis d'aquesta « Aumonerie Catholique des T. E. », els locals de la qual foren assaats per la Gestapo el dia 7 de Mars d'aquest any, destruïnt tots els arxius, documentació i nombrosos paquets de juguets destinats a nens espanyols de tot França que en aquell moment estaven enviant. Es fa avinent que la seva preocupació essencial són els vells, malalts i infants. Per aquests últims prepara un Festival Artístic (igual com l'any passat) pel dia 6 de Gener, a les 3 de la tarda, en la Sala Montardy, carrer de Montardy, darrera del Cine « Plaza » on tots els nens espanyols que ho demanin per avançada sels obsequiarà amb un berenar, fibres i altres objectes apropiats a la Diada.

Tots els nens i nenes que vulguin adreçar-nos peticions, siguin de Toulouse o de no importen quin altre Departament, poden dirigir-se a « Aumonerie Catholique des T. E. », 1, place Saint-Scarbes, Toulouse (Hte-Gne).

EL CONGRES DE « IZQUIERDA REPUBLICANA » A PARIS

Els dies 7 i 8 del corrent ha estat celebrat a París el Congrés del partit « Izquierda Republicana ». Hi assistiren delegats en representació de gairebé tots els departaments de França.

Es debats transcorregueren en un ambient de gran entusiasme, i es pot afirmar que la unitat més absoluta de tots els afiliats ha estat el resultat de les discussions i que « Izquierda Republicana », a França, ha ressurgit plena d'autoritat i en un bloc compacte i apte, per a l'exàmen i la solució dels importants problemes plantejats en el moment actual.

El Congrés va elegir el següent comitè executiu:

President: Juli Just, Vice-president: Carles de Juan, Secretari: Frederic Martínez Minana, Caixaer: Victoria Kent, Vocals: Joan Hernandez Sarabia, María Ansó, Emili Baeza Medina, Joseph Maldonado i María Joven.

NOTES PREGADES

Es prega a tota persona que pugui donar noves de l'exiliada Assumpció Escartí de 29 anys d'edat, desapareguda des de la seva entrada a França, d'adreçar-se a Josep Paz, rue Jules-Sauzède, nº 10, a Carcassona.

Enric Clavel s'interessa per saber on es troba el company Sucre, president del Centre d'Esquerra Republicana de Sta. Coloma de Gramenet. Adreçar-se a Enric Clavel, delegat local, del partit a Pierrefitte.

NATALICI

Els nostres amics de Montauban Miquel Vilela i Conxita Arriortúa, passen pel goig del naixement de la seva filla Miren. Felicitem a's

afortunats pares i desitgem tota mena de felicitats a la petita basco-catalana, Miren.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Al departament de l'Aude han quedat constituïts els següents comitès locals del partit.

A CARCASSONA

Constituït el dia 4 de novembre del 1944.

President: Joseph Peiro, Secretari: Joan Elies, Secretari de propaganda: Agustí Cubersi, Caixaer: Soe i Mlar, Vocals: Ramon Guarro i Josep Sole. Per tota correspondència: Josep Peiro, 55, rue Trivale, Carcassona.

A NARBONA

Constituït el 26 d'octubre del 1944.

President: Josep Sabater, Secretari: Pere Brugat, Caixaer: Joan Monter, Delegat de relacions: Francesc Panes, Vocals: Enric Agustí i Josep Artiole. Per tota correspondència: Josep Sabater, 9, ancienne Porte des Catalans, Narbona.

A LEZIGNAN

Constituït el 5 octubre 1944.

President: Josep Soler, Secretari: Andreu Pàmies, Caixaer: Josep Soler Laurador, Per tota correspondència: Josep Sole Vinyes, a Fontarèche, Caser-d'Aude.

A VAL DE DOQUE

Constituït el 6 novembre 1944.

President: Joan Pratsaval, Secretari: Alex Piera, Caixaer: Ginés Garcia, Vocal: Mari Llopard, Per tota correspondència: Joan Pratsaval, a Servies-en-Val (Aude).

E. R. DE C.

SECCIO DE SAINT-GAUDENS I COMARCA

Aquesta Seccio va reunir-se a passat diumenge dia 17. Hi assistiren representants de Montrejean, Saint-Biat, Miremont, etc... Regnà un fort entusiasme i es prengueren disposicions per elegir el Comitè de la Seccio. Hi assistí el Secretari d'Organització del Comitè Departamental de l'A. Garçona, company Vicents Vitalier, que feu una extensa informació referent al desenvolupament del Partit a França i a Catalunya.

S'invita tots els militants d'E.R.C. que tinguin facilitats de comunicació amb Saint-Gaudens, que trametin la seva adhesió i es posin en relació amb el company Tomàs Castanyera, 2, Côte Goumetx Saint-Gaudens.

DUES CONFERENCIES

Al Museu d'Historia Natural i a la Sala Sénéchal (Antiga Facultat de Lletres de Tolosa) s'han celebrat dues importants conferencies la primera a càrrec del professor Dupouy i la segona del Sr. Rodolf Llopis. Guardem per al nostre número vinent informar als nostres lectors del contingut d'aquestes dues conferencies, que obtingueren un franc èxit, com així ho farà esperar el prestigi dels conferenciants.

JUNTA ESPANYOLA D'ALLIBERACIO CHARENTE

Ha quedat constituïda la Junta Espanyola d'Alliberació de la Charente, que té la seva permanència a 5, place Saint-Martial (primer pis del café del Comerç) a Angouême. Les seccions locals d'aquest departament que estiguin constituïdes o en vies de fer-ho, son pregades de comunicar-ho per a la millor coordinació dels treballs.

Tota la correspondència ha d'adreçar-se a nom del secretari de la seccio departamental, Modest Fernandez, 63, rue Saint-Roch, Angouême.

La vida neguitosa i inquieta que portem els exiliats a França no ens permet gaire el lleure d'aclucar els ulls, i, com una mena de somni reviu ben clarament les activitats predilectes que s'emportaven el nostre entusiasme en plena República a Catalunya, i inclús abans del seu esdeveniment. No obstant estic convençut que molts exiliats cooperadors convencuts, més d'una vegada hauran reviscut les seves activitats cooperatistes, i s'hauran demanat, amb una certa inquietut quina sort reservava l'esdevenidor a la Cooperació.

No pretenc pas respondre a aquest angosant interrogant, doncs ultrapassa les meves facultats previsionals.

El que sí jo sé que a Catalunya existia una forta tradició cooperatista que s'havia desenvolupat progressivament des de fa moltíssims anys, i que havia pres una amplitud magnífica i prometedora durant el període republicà i que la Generalitat de Catalunya n'havia recollit les seves aspiracions concretant-les en les Lleis sobre Cooperació, Sindicats Agrícoles i Mutualitats, una de les Legislacions més avançades i completes del món en matèria cooperatista.

Durant la República les velles Cooperatives, fruit del tradicional esperit cooperatista català, s'havien espoliat totalment el que avui podriem dir-ne arcaisme cooperatiu amb però dels seus animadors, homes de bona fé, carívidents inclús, però en la majoria de casos sense l'embranchida necessària per llençar la Cooperació enmig de les multituds obreres que cercaven un benestar en fórmules algunes vegades empíriques, i que la Cooperació els semblava una fórmula estancada; moltes, però moltes Cooperatives s'havien creat dintre l'esperit novíssim; els Sindicats Agrícoles es movien dintre l'ordre Cooperatiu i creaven Seccions cooperatistes de Consum, les Mutualitats i Germandats vivaven i es posaven en consonància amb les inquietuds i circumstàncies del moment; neixien i es renovaven Cooperatives de Producció, de Serveis, s'organitzaven les Comarcals, les Federacions, les Cooperatives de Transformació, Central de Compres, d'Assegurances, de Crèdit, etc. I tot aquest entusiasme cooperatiu, que cada dia es convertia en realitats pràctiques.

TARN

Ha quedat constituït a Castres el comitè de la Junta Espanyola d'Alliberació, representant a P. S. O. E.; P. R. F.; I. R.; E. R. C.; M. L.; i les dues sindicals C. N. T. i U. G. T.

Per tota correspondència adreçar-se a: Junta Espanyola d'Alliberació, café Marchand, boulevard Carnot, Castres (Tarn).

FLEURANCE (GERS)

Ha quedat constituït en aquesta localitat el Comitè local de la Junta d'Alliberació amb representants de tots els partits polítics i sindicats obrers que lluiten i lluitaràn contra els enemics de Catalunya i la República. E Comitè ha quedat constituït així:

Presidència: Partit republicàns coaigats, Secretaria general: Moviment Llibertari, Caixa i comptaduria: Unió general de treballadors, Vocals: Confederació Nacional del treball i partit socialista obrer espanyol.

Miquel GALCERAN.

Lluís Companys
la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa
per Domènec de Balmunt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al darrere la indicació « Biografia Companys »

Les masses obreres catalanes estaven deixades de banda, la Lliga estava a partir un pinyo amb la Monarquia i més tard amb la dictadura, Martínez Anido i Alegui eren els homes armats de la patronal catalana. No cal oblidar-ho, i no cal oblidar tampoc que una de les grans obres realitzades per Companys i Macià ha estat justament l'aportació al catalanisme de les masses obreres catalanes, aquelles mateixes masses que havien votat per Lerroux o que s'havien abstenut sempre.

Incorporat ell mateix al catalanisme quan aquest adquireix un sentit francament esquerrà amb un contingut social substancial, Lluís Companys es comporta com un patriota exemplar i en dona una prova eloquent i indiscutible en la seva tasca parlamentària realitzada a les Constituents com a cap de la minoria d'Esquerra Catalana. Més tard, quan l'Estatut ja està en marxa, i per la mort de Macià ell és cridat a la presidència de Catalunya, sabrà ésser el català íntegrament perfecte, modèlic, que no deixà d'ésser fins a la seva mort gloriosa.

En l'òrbita de la política espanyola, Companys serví d'ambaixador de Macià en els moments més durs. Fou ell qui preparà aquella anada famosa de l'Avi a la capital espanyola per tal de crear un ambient de comprensió i de confiança a direcció única, que la pràctica revelà com a impossible. (D'aquest ambient, en l'època, se'n digué satíricament: « conllevància »).

No poden dir que el pos d'En Companys pel Ministeri de Marina tingués cap relleu polític. Fou una mena d'homenatge merescut a un republicà de tota la vida i la cartera en ella mateixa no tenia cap importància. Ésser ministre de la República havia estat sense cap dubte una de les seves ambicions més pregonas i més legítimes, però quan ho fou, quan arribà a aquest honor, el seu fons de republicà espanyol havia estat superat pel seu entusiasme de polític català. Aleshores el tirava més Catalunya que Madrid i al Ministeri de Marina s'hi enyorava terriblement.

Després de la batalla de les Constituents és celebrada a Catalunya les eleccions per al Parlament català, en les quals l'Esquerra

fou novament triomfadora. Mancada d'homes de talla per omplir totes les candidatures (Ajuntament de Barcelona, Parlament espanyol, Corts Catalanes) els polítics més destacats de l'Esquerra havien de figurar a totes les llistes i acumulaven càrrecs de responsabilitat sense que, pràcticament, poguéssin exercir-los.

En l'euforia dels seus triomfs electorals, l'Esquerra Republicana de Catalunya no volgué l'Aliança d'Acció Catalana en la qual hauria trobat homes de govern, de preparació política i de prestigi que haurien pogut realitzar una tasca brillant al Parlament de Catalunya. L'Esquerra obrí les portes del seu partit als homes d'Acció Catalana, però es refusava a una coalició o a una fusió amb aquesta. Acció Catalana, pel seu costat, no volia desaparèixer i profetitzava a l'Esquerra un fracàs en l'obra de govern sense la seva col·laboració. Fou una llàstima que uns i altres no arribessin a un acord, car potser s'haurien evitat molts dels mals i molts dels errors que es cometieren en l'obra governamental catalana i que contribuïren al desprestigi de les nostres institucions.

La realitat fou que el Parlament de Catalunya no estigué a l'altura i En Companys que era un polític realista, de visió claríssima, se'n planyia sovint. A la majoria de l'Esquerra hi havien unes quantes primeres figures que havien de portar el pes dels debats, de la direcció, de les comissions, de tota l'obra legislativa que es duia a terme davant l'oposició d'una minoria de la Lliga, activa, coordinada, intel·ligent, i parlamentàriament superior de nivell a la gran massa de parlamentaris de l'Esquerra.

A més a més els principals homes de govern de l'Esquerra es doblaven en aquell temps de Diputats al Parlament espanyol o de regidors de l'Ajuntament de Barcelona; la qual cosa els impossibilitava de poder realitzar una tasca eficaç a cap lloc. L'esforç doncs, d'En Companys, hagué d'ésser enorme. El café i les cigarrates li donaven una resistència nerviosa extraordinària i li permetien d'aguantar jornades de setze hores de treball polític exhaustidor.

NADAL
1944

Que sigui per a tots els Catalans el
Portal de la Resurrecció de la Pàtria

Elegia NADAL

de

On és la flama que l'abril desperta
i els plàntans qu'es dreçaven sota el vent?
El cor em feia una volada incerta
com si jo fos talment
una fulla perduda que s'endurà
el vent,
sota els ocells i el cel desnu.

Es lluny el temps de les espigues
les tardes d'or i els dies clàs,
moriren totes les amigues
i s'assecaren els llibres.

Et cercaré, donzella, sota els arbres
oscil·lants i lleugers, sota el cel nu,
i passaràn els dies com cadàvers
vivents, i tots em parlaran de tu...

es desfarà la Rosa del Ponent
deixant un rastre de diamants,
vindrà la nit violentament
portant com una flama ardent
vivids estels parpellejants.

Com els teus ulls, aquests estels;
gotes de llum, ramells de lleçamins
passen els vents dintre la nit rebels
i els esbarzers s'abraçen pels camins.

Avui tots els miracles son presents
i viables les coses més estranyes:
fer parir una Donzella al bat dels vents
i amb boçins de paper bastir muntanyes.

Perque avui és Nadal, amiga meva,
podriem fer un pessebre mai guarnit,
tu hi posaries l'alegria teva,
jo hi posaria tot el meu neguit;

hi posariem llum de Barcelona
i un boç de paisatge lleidatà
i una mica de Camp de Tarragona
i un troçet de cel de l'Empordà

i una olivera d'arrugada pell
i un pi de la Costa de Llevant
i un caçador que apunta de gairell
i una dona que porta el seu infant
i un grapat de pagesos de l'Urgell
i unes pastores de la Vall d'Aran.

I no et faci cap por viure a l'atzar
ni l'alegria estrident del altres:
el Crist renaixerà a la nostra llar
tantes vegades com voldrem nosaltres.

Perquè no podem fer l'hora més dolça
ni fer viure la Pàtria al nostre crit
si en tenim prou amb un poquet de molsa
per fer parir una Verge a mitja nit.

Eladi JUSTAFREDA.

Tolosa del Llenguadoc
Nadal del 1944.

NADAL

Un altre Nadal sense poguer gaudir de tot l'esclat de la seva magnitud i de tot allò que representa.

Pero nosaltres joves exiliats, sentim encara més l'enyorança d'aquesta diada. Se'ns representen al nostre pensament com un conte de fades les il·lusions que hem viscut en la nostra més tendre joventut, veiem en somnis les nostres llars rodejades de tota la família cantant cançons nadaenques, sentim en els nostres cors tota la sublimitat d'aquesta festa, recordem també a tots aquells que no poden sentir avui, com nosaltres mateixos, l'escalf dels nostres éssers més estimats. Tot ho recordem amb recança pero ens reconforta el pensar que és l'últim, que ja es veu la claror

de la victòria final, que aquest ja ens dona l'esperança i el goig de que ben aviat veurem la nostra terra, el cel i la mar, i que les nostres llars tornaran a ésser plenes dels amors que hi manquen, dels únics que en veritat i de tot cor estimem, les nostres costums, les nostres famílies, dels únics que senten l'amor sublim de la nostra Pàtria Catalana.

Al saludar aquest Nadal, ho faig amb tota emoció pensant en totes aquestes llars a les quals hi manca l'alegria, i faig vots perquè ben aviat, tots plegats i amb unió indestructible, poguem arribar a la nostra terra enyorada, per a treballar, i fer-la la més gran de la terra.

Per PETIT.

ENDREÇA

A tots vosaltres, els Catalans nacionals! Catalans exiliats a França i Catalans que viviu en el clos de la Pàtria esclavitzada...

Catalans de Mallorca, València i Rosselló...

Catalans d'Amèrica i d'arreu del món...

A tots vosaltres us voldriem fer arribar la nostra veu de fe i d'esperança.

No hi hà cap més festa com la de Nadal que sigui tan celebrada a casa nostra. Es la gran Festa, és la nostra gran Festa...

I aquest any, en el llinard de la Victòria que ja s'albira, el nostre anhel és aquest: :

Que el Portal de Betlem d'aquest any sigui, per a la gran família catalana, el Portal de la Resurrecció de la Pàtria!

El tió de NADAL

Com arreu del món la diada de Nadal és festejada també solcment a Catalunya. Sols es comparable, en el pla local, a les nostres festes majors. La de Nadal es celebra amb una llar de foc ben encesa i amb les portes ben tancades; diada de recolliment. Per Nadal cada ovel·la al seu corral. La Festa Major que s'escau a l'estiu es commemora amb les portes ben obertes i tothom a casa dels altres. Després d'uns àpats ben servits es continua la broma al carrer. El jovent és qui més en participa. Però, Nadal, es la festa de tots. Per Nadal qui res no estrèna res no val, com d'u l'adagi. Des del més vell fins al nadó d'hir.

Bona escudella, bones neules i bons turrons, bons vins i rostits en abundància. I a l'hora del capvespre la tradició dels nostres avis: convertir un gros boscall en el corn de l'abundància. Es posa un tronc d'arbre, que ha de tenir per força almenys un forat, boca-terrosa, tapat amb un sac i els menuts de la casa a cops de bastó fan l'alegria de tots perquè després de cada polissa acompanyada de la cançó una mica epatògica, la quitxalla aixeca adaladrada el sac i desgota la generositat del tió-lligetxi's de la del avius ha deixat el que previament li havien demanat. És un seriós divertiment que sols els avis tenen el dret de practicar perquè sempre son els encarregats de dirigir-la. Si a casa no hi teniu quitxalla cal anar a cercar-ne a d'altres. La festa no seria bona si el tió que tot l'any geu en un recó del seller no podia sortir tot polsós a posar-se al costat del foc

L'Esperit NADAL

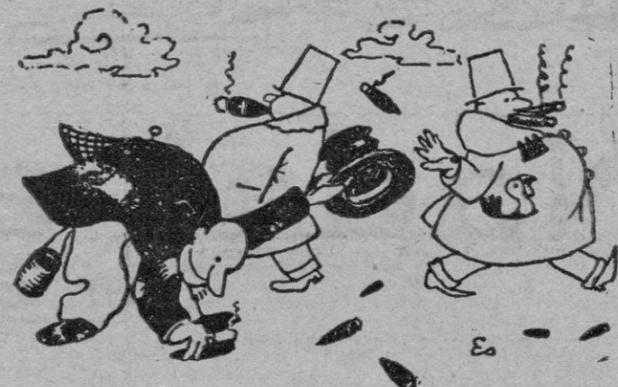
- de -

per Angel FERRAN

Els núvols de Nada, no tenen malícia, venia a dir en vers el nostre Maragall. Nadal, teòrica treva universal, ens dona, pel que el a es, una idea bastant cara de nostre món. Els àngels anunciadors de la Bona Nova cantaven «...i pau en les altures a.s. homes de bona voluntat», i allò que era proclamat amb un desig de permanència, la cristianitat, portada a la pràctica, per tant, adulterada, li ha concedit un reconet d'un dia — el dia, podríem dir, que serveix de torna benèfica a la condemna: un any i un dia, i després encara un any i un dia, i encara un altre, fins a la fi de la fi; i un dia de bona voluntat i 364 de tot el contrari. Heu's-aci a conseqüència i et ha aç.

Per tal que el dia de Nadal sigui diada de germanor to'arem tot un any de jacobaralles, d'odis; més encara, procurem que l'any d'odi sigui ben aferriat per tal de trobar més d'og el dia de a Pau Universal. Aquesta és una altra trista conseqüència. Sembla que si no ho fessim així en la guerra de 364 dies, no trobaríem prou doçca la pau de la treva d'un dia. Perque, en tot, l'entusiasme hi és la sal.

trany a la tribu amb la santificació de a guerra exterior i hem instaurat amb tan d'entusiasme a de l'expoliació nos amb nos amb la consagració de a guerra civil que d'aquell deure a aquies; dret la distància sembla ben curta. I no és, sino que ens f.m massa il·lusions sobre l'home quan el considerem en termes absoluts. Si considerem el progrés en relació amb l'edat de la Terra seriem més modestos — i més orgullosos. P.rquè que representem en el nostre Un,vers, i ni tant so's tan, sino en el nostre món? L'astrònom anglès Sir James Jeans ens proposa a seguir; comparació: Si imaginem que l'agulla de Cleopatra, el famos obelisc egipci, ait de 20.75 m., erigit a Londres, representa e periode de la història geològica de la Terra fins ara, e periode de l'existència de l'espècie humana, serà representat proporcionalment pel gruix d'una moneda de coure de cinc cèntims, col·locada en el vertex de l'obelisc, i cinc mil anys de civilització pel gruix d'un segel de coure col·locat damunt dels cinc cèntims. Som doncs ben poca cosa. Però tenim tant de temps per millorar-nos! Mr. Jeans continua la

Pero, es que podem fer-nos caba en un sol dia d'aquesta doçca d'un dia tot sol? Per això hi pensem tot l'any mentre despiadadament ens escorrem amb unges i bec; pero quan arriba fuig com un llampec; si en vo'em trobar un reflexe hem d'anar enrera a la literatura d'ekniana, perque en la moderna no s'estia. I encara Dickens, privadament, no era pas un àngel! Hessem el penyal de Sisif fins al cim del 24 de desembre, amb les dents apretades i els punys cosos pensant; en el repos de la carina i quan som a dat e, roc resta un moment indecis vacil·la, s'inclina i rodola altre cop rostos aval desfent en vuit dies el cam; fet pensament en 357. No hem pensat mai a farcar-lo; sino de pujar-o amb major empena per donar-i més embranzida i menys estabilitat. I això des de la institució de la Diada. I així des que al món hi ha homes, perque l'home es l'unic animal que ensopega dos cops amb la mateixa pedra. Dos mil lions de cops.

I en aquests dos mil lions d'cops que hem fet? No res i enormement: no res per establir i regim permanent de la Bona Voluntat, enormement per costar-nos-hi procurant amb tota cura de no arribar-hi mai. Som tanmateix ben lluny de, deure filial de devorar els ve's de la casa; pero hem sabut que ressar tan bé el dret d'expoliar els es-

sa va imatge; representant cada pericde de cinc mil anys pel gruix d'un segel i calcula que abans que el refredament del so, afecti la vda humana podem anar posant segells l'un damunt de l'altre fins atenyer l'alçada del Mont Banc, és a dir, 4810 metres.

El mon per tant, no s'acaba demà, pero nosa tres si; i l'home té un llarg camí a fer durant el qual pot perfeccionar-se; pero nosaltres no som l'home, sino uns homes, que es molt diferent; l'home continua, es homes ens anem morint; si nosaltres no fem per a nosaltres, es que han de venir no hi faran pas, encara que ho vo'guessim, perque el temps es irreversible.

Cada generació té la seva tasca assignada; quina ha d'ésser la nostra? No hi ha res més en e. ca. ta. eg? Stalin, a començaments de segle, de a que calia donar una bona empenya a a Història. Les revolucions van donant-n'ha, i a empenyes i rodolons la Història ara avança a salts i stimbades, ara a passes de formiga, o bé sembla que recull, per reacció contra es empenyes. S'ha intentat molt, s'ha aconseguit força, hem lluitat per aconseguir la Llibertat i quan creiem tenir-la se'ns ha trenca als dies; i quan agafem la llibrtat política i individual ens fuig l'economica; quan anem per aquesta les altres perien, quan creiem tenir-la sense haver-la les altres ens fugen. Pujar un altre segell de correus dat de l'Agulla de Cleopatra es, per ara i tant, fins que Wells posi a punt la seva màquina de v. atjar en el temps, feina de cinc mil anys. Sisif no pot pas posar-n'hi menys. I quan l'hi tindrem ben enganxat, que haurem aconseguit? Ess r tots calbs.

Per a'xo és que ca d'ria donar una a tra vigorosa empenya a la Història, no pas amb una revolució de les que tantes ha vist la vella senyora, sino amb un esclat de comprensió mútua, amb un propòsit sostingut i entusiàstic de bona voluntat, no pas d'un dia, sino de vint anys i un dia. Pero de bona voluntat de tots, no pas de.s que estem acostumats a tenir-a per força, sino també que aquels altres per als quals és un luxe se'n fessin una obligació i de l'obligació un hàbit, un vicl.

I al·hores l'esperit de Nadal seria l'esperit de cada dia i els versos de Maragall perdrien aquell sentit d'excepció dolorosa i el Pobre Home del Carrer no podria ja contestar-li:

— Si, teniu raó, els núvols de Nadal no tenen malícia; pero això no és res; fixe'u-vos en les borlles de Nadal, n'heu vistes mai de tan llargues? I no ho podria dir perque no pensaria tan sols en mirar-les,

**BON ANY NOU
A TOTHOM**

per: contribuir a la xirinola pròpria de la diada.

Quan ens fem grandets i que ja comencem a comprendre les coses, la broma es fa també, perquè la tradició és la tradició, però quan ens manca l'avi el tió s'entristeix i els nostres petits també, perquè els joves no sabem fer-ho i la « festa de tió » es passada per alt.

Com les trobem a mancar les nostres tradicions!!! Cal confiar en que l'any 1945 serà el del recobriment de tot el nostre i que la màgia capvesprel del tió ne hi mancarà. Ell ens portarà novament el goig de viure.

JOAN SANGRES.

Nadal a Barcelona

per Eugeni XAMMAR

A casa el pessebre es feia per la Puríssima. En sortir de missa o la Catedral, a Santa Maria o a Sant Just, es donava un tomb per la fira de Nadal. No es tractava pas de comprar figures. El meu pare i la meua mare, que eren persones de gustos primmirats, una mica tocades i posades, asseguraven que les figures de pessebre, si es volien bones, s'havien de comprar a la Fira de Santa Llúcia i més concretament a certa parada que ells coneixien del replà de les escales de la Catedral, pujant a mà esquerra. La fira de la Puríssima era, si es pot dir, la fira del paisatge. Venia bé per comprar la molsa, el grèvol, el lloer, el vesc, una mica de suro si en feia falta. I un cop fetes sense presses totes aquestes adquisicions, era arribada l'hora de fer-ne una altra, una coca de llardons, ben greixosa i encara calenta, del Forn de Sant Jaume. Com que els pequets eren nombrosos i enfartegadors, el retorn a casa es feia cada any en cotxe de punt. « Una carrera una pesseta », deia la meua mare. « Resulta una mica car, però la comoditat és gran ».

Després de dinar, un cop tretes les tovallles, una capsa de cartó plena de pols i teranyines era posada damunt de la taula. A dintre de la capsa dormien feia onze mesos, embolicades amb encenalls i paper de diari, les figures del pessebre. D'una a una la mà captivada del meu pare les anava treient i arrenjerant.

Sempre hi havia víctimes i un rabadà decapitat, el bou amb una banya trencada, un gall sense cresta, una ovella tristament privada de totes quatre potes... Amb paciència i una solució enganyadissa de formula casolana, feta a base de midó i de pa mastegat, el meu pare realitzava veritables miracles de cirurgia, acabats els quals el cirurgià esdevenia arquitecte, esdevenia escenògraf, esdevenia taumaturg, creador omnipotent de la terra i del cel, de l'aigua, de's homes, de tot un món. Un món nou. Un món de pessebre.

Després de sopar, abans d'anar al lit, s'encenien els gresols per primera vegada. Quina meravella! La visió! El pessebre era un pessebre de l'estil que a mi m'agrada. No era l'obra d'art d'un mestre pessebrista; era la improvisació d'un bon burgès barceloní que, en acostar-se Nadal, complia amb bona

voluntat, amb traça i amb illusió, el seu deure de pare de família. Entaforat al primer prestatge d'un armari reconer, triangular i profund, el nostre pessebre tenia una gran intimitat que altres pessebres no tenien, bastits com eren a un reco del menjador o damunt d'una taula de sala de rebre. Al fons del fons de tot, hi havia l'estable, el naixement aixoplugat sota d'una muntanya de suro tota coberta de neu. A banda i banda una carenada de turons anava baixant cap al primer terme.

El vesc, el grèvol i el lloer sortien perquè si darrera de les muntanyes nevades i s'enfilaven parot amunt fins al segon prestatge de l'armari que era el cel blau i estrellat. D'una bassa d'aigua feta amb un tros de mirall, en sortia un rec, fet amb paper d'estany, que lliscant entremig de la molsa anava a parar a l'hort d'una masia. D'una masia catalana, ben entès, amb el portal rodo, la teulada de dues vessants, un rellotge de sol a la façana, un pou a la vora. L'era al davant i al costat de l'era un paller amb una gibrelleta a dalt de la perxera. Al nostre pessebre hi eren admesos el nombre estrictament indispensable de personatges i animals exòtics: els Reis màgics d'Orient, amb els seus camells, i els membres de la Sagrada Família. Per tot el demés era un pessebre català, poblat de gent catalana i de bestiar de la terra. La mula era de Vic — ho portava escrit a la cara; el bou era un bou del Lluçanès; a les ovelles, blanques i grasses, no els mancava sino la paraula per a poder dir que eren del Montseny; els capons i les gallines tenien aquella vivor a l'ull i aquella vermellor a la papada que son propietes de l'aviram del Prat del Llobregat. Les dones anaven amb ret i amb mocador al cap, els homes amb gasc de vellut, espadanyes de veta negra i barretina vermella o morada.

Raça treballadora i de cor generós! Els homes llauraven, fangaven o traginaven una portadora. Les dones rentaven agenollades a la vora del riu, feien mitja al pas de la porta o donaven menjar a les oques. Els camins eren plens de gent que baixava de la muntanya cap al pla. Tots anaven guiats per la mateixa llum, tots havien sentit la veu de l'àngel. Ningú no duia les mans buides. Un pagès portava un parell de pollastres, l'al-

tre un conill, l'altre una panera d'ous, l'altre, petit i rabassut, un pa moreno més gros que ell. El pastor anava content amb un xai a coll-i-be. I la ben plantada mestressa, amb el gipó negre i les falldes vermelles, què hi deu portar dintre la cistella tan ben tancada? Siguen taianers. Alcem una punta del tovalló de lli i veurem que al dessota s'hi amaguen les llaminadures que tots ens pensem: panes i figures i nous i olives i mel i mato. Qui, fora dels catalans, coneix tan bé els gustos del Noi de la Mare? Oh! Catalunya, terra santa del pessebre de la meua infantesa!

El Nadal barceloní és una festa llarga. Comença amb les fires i s'acaba amb els Reis. A la Fira de Santa Llúcia cap barceloní que s'estimi no es descuidarà d'anar-hi a treure el nas. De totes les fires barcelonines és la més barcelonina, la més llúida. El revell de l'ou de la fira és a les escales de la Catedral. Però les parades dels firaires, l'olor de la farigola i la cantarella dels ceguets s'escampen pel carrer de la Corribia, per la plaça Nova, pel carrer del Bisbe, i pel de Santa Llúcia, i el dels Comtes, i el de la Pietat. Qu'ina gentada a tot arreu! No serem pas tocant-dans si volem entrar a la capella de Santa Llúcia sense haver d'aguantar empentes i trepitjades, si volem contemplar la imatge de la santa, d'or vestida i coronada, mig amagada entre la cera i la llum de's cris i de les candeles, al bell mig de l'altar que és tot ell una flamarada d'or. Sortim de la capella enlluernats i, un cop al carrer la resplendor del sol d'hivern ens enlluerna altra vegada. La cantarella no para mai: « Santa Llúcia gloriosa us conservi la vista i la claredat ».

Hem fet almoina a tots els ceguets que hem trobat pel camí i per cada miserable engruna de caritat una veu ha sortit de les tenalles i ans ha promès que Déu ens pagaria el bé que fèiem.

Els ceguets de Santa Llúcia saben de què parlen. Una setmana després comencen les fires de Sant Tomàs, els dies de la gran abundància, les opulentes revell'es del Nadal barceloní. Recordeu els « cromos » que el vigilant, el « sereno », l'aprenent del forn, el cobrador del gas i l'escombraire us posen cerimoniosament a la mà a canvi de les estroques? No l'esteu

veient, el gall dindi voltat d'ampolles de xampany, de capses de torrons, de pernills i llonganisses, amb la cua fent el vano i un paquet de neules al darrera? Que ningú cregui que aquesta imatge ha estat creada per la fantasia d'un famolenc. És, al contrari, una pàlida representació de la realitat. Tota la ciutat és una immensa fira. Els que encara no tenen el pessebre enllestí van a proveir-se a les parades del Born o de la plaça del Pi. Els menestrals fidels a la tradició, compren el gall viu a la fira del passeig de la Duana i el maten a casa. Qui vol un bon parell de capons, els trobarà — més ben dit, el podria trobar — a la fira d'aviram de la Rambla de Catalunya. A la Rambla antiga, entre Canaletes i Bellem, s'amunteguen les piles gegantines de melons de València. Els aparadors de pastisseries i magatzems de queviures sembla que han d'esclatar de tan curuls, cada vegada que un passavolant s'atura i aixafa la punta del nas contra el vidre entelat. Els carrers van plens d'homes carregats amb paneres sumptuoses, amb paquets de totes formes i dimensions, amb comestibles, vius o morts, terrestres o marítims, la major part dels quals van a parar a casa dels advocats i dels metges.

Els resultats concrets de tot aquest enrenou els trobem el dia de Nadal a l'hora de dinar. Cada cova al seu corral. Tota la família al voltant de la taula parada. Què menjarem? De primer l'escudella: sopa de macarrons o de gallets, amb aquell brou que es pot tallar. Després la carn d'olla... Si, senyor, després la carn d'olla. I quina carn d'olla! No hi té de faltar res: mitja gallina, carn de bou i de molla, patata, col, c'grons i api. Qui en sapiga fer una de més completa que aixequi el dit. I després de la carn d'olla, per a esperar el plat de caga i el rostit, farem passar un entrant de peix. Jo recomano els calamarsos farts amb carn magra de porc, musclos i el fetge del gall, tot ben trinxot i barrejat. Les perdus amb col vindran al darrera i portaran el ventrell a un punt de saturació que aconsellarà una pausa ben mesurada: el temps de fumar mig cigarril de paper. Finalment es presentarà amb la so'emnitat pròpia del cas, el gall rostit, acabat de sortir de la greixonera, tretient fum

encara i regalimant de suc, sense cap, però amb bones cuixes i magnífiques ales — com la Victòria de Samotràcia — majestuosament inflat per un farciment abundant i saborós de prunes, castanyes, salsitxes, olives i pinyons. Mentre un voluntari el talla, un altre destaparà el vi escumos, procurant que els tps facin soroll i, si és possible, que rebotin contra el sostre. Brindem...? Brindem! A partir d'aquest moment es produirà el voltant de la taula un cert xivarri que anirà creixent durant la consumació de les postres: torrons barcelonins, fins i de crema, comprats a can Massana, torrons de mel i d'avelana d'Agramunt, torrons forans d'Alacant i de Xixona, ametlles i pinyons ensucrats, neules calentes amb perfum de l'Imona, i amb perfum de vainilla. El final de l'àpat és una mica sorollosa. Les converses son caotiques i és convenient que algun dels nens presents, estimulat per la general xerinxola, tingui l'acudit de bufar amb una neula dintre d'una copa de xampany o un got de vi ranci. Aquesta faccècia és de gran efecte: el nen s'ennuega, les tovallles queden fetes una desgràcia, les persones dels voltants queden fetes uns Santis Llitzers. Hi ha un moment de gran confusió. Però de seguida es refà un agrades silenci que aprofitarem, si vostès volen, per a prendre cafè i fumar un cigar de l'Havana amb el desitjable recolliment.

Mare de Déu! Ja son les set? Cada any passa el mateix. Quatre hores a taula. Ningú no tindrà gana de sopar. Abans de sortir a donar un volt per a esbargir la boira, encendrem el pessebre i cantarem les cançons de la diada. El pessebre presenta una novetat. Els Reis Màgics han fet llur aparició a dalt de tot de la muntanya. Cada dia faran un tros de camí i el matí del dia dels Reis, els trobarem agenollats davant de l'estable. El Noi de la Mare rep l'homenatge dels grans de la terra i els infants de Catalunya son feliços perquè els Reis d'Orient no els han oblidat.

Tot això és el passat perdut. Tot això és el passat que ve'em retrobar. En aquesta nit d'un Nadal fosc i trist jo us convido a obrir el finestral com un acte d'esperança. Fa fred. No es veu res. Tot és negre. Però qui tingui voluntat d'obrir, sentirà la veu de l'àngel.

FOC NOU

AL SERVEI DE CATALUNYA

Hebdomadaire catalan

REDACCIO i ADMINISTRACIO : Carrer de Roquelaine, 25 Tèl. 229-83

C.C.P. Toulouse 377.32 TOLOSA DEL LLENGUADOC

Intervius de « FOC NOU »

EDITORIAL

BALANÇ DE FI D'ANY

A CABEM aquest any amb la impressió franca i sincera de que és el darrer que passarem a l'exili. No tenim inconvenient a escriure-ho ni a assumir la responsabilitat de la nostra profecia optimista. I per tal que no es pugui creure que escampem il·lusions gratuïtes, ens proposem de raonar la nostra predicció en un ràpid balanç de fi d'any, resum objectiu d'activitats, de fets i de circumstàncies fins al present.

En el terreny polític nacional hem pogut assistir a un desvetllament patriòtic encoratjador, operat simultàniament a l'exili i a la Pàtria, entorn del restabliment de l'Estatut com a punt de partida i sota l'alta autoritat representativa del President Irla. I no és cap secret que estem a la vella de la signatura del pacte de Solidaritat Catalana, vast moviment nacional que reunirà sota una mateixa bandera de renovació patriòtica tots els sectors de la democràcia d'arrel i disciplina catalanes.

En el camp republicà espanyol després d'uns mesos caòtics de divisions, topades i lluites, es camina finalment vers la unitat d'acció democràtica i gosem esperar que la intervenció intel·ligent i conciliadora del Sra Alvarez del Vayo i Araquistain, aconseguirà l'aglutinació de les forces socialistes i que aquestes establiran desseguida un acord de conjunt amb « tots », els altres sectors anti-feixistes d'Espanya, sota la figura representativa del President Martínez Barrio.

Els nostres amics bascos han fet ja la pinya entorn del President Aguirre amb el programa nacionalista d'aplicació de l'autonomia d'Euskadi, segons les bases polítiques de l'Estatut basc.

Queden per examinar dos altres factors importantíssims: el de la situació « real » a l'Espanya de Franco i el de la situació internacional a Europa i al món. Quant al primer, tenim dades abundants, exactes i eloqüents, de la inestabilitat cada vegada més greu de Franco i el seu règim. L'opinió pública del país té el convenciment ple, absolut, que Franco s'acaba i que després d'ell ha de venir el restabliment de la República democràtica. Els més pessimistes asseguren que la vida política de Franco està lligada a la resistència alemanya, i que el règim falangista durarà encara fins que Hitler estigui vençut.

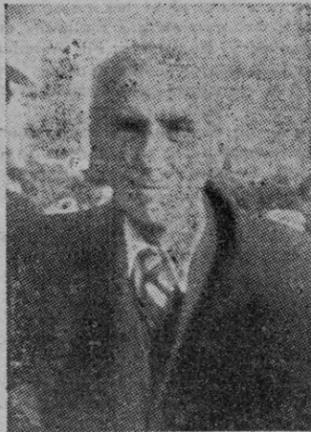
Això ens porta, naturalment, a examinar la situació internacional i a constatar desseguida que la posició dels aliats respecte de Franco ha variat totalment com ho demostren el discurs de Sir Samuel Hoare a la Cambra dels Lords, les manifestacions de Churchill quant a l'esdevenidor immediat d'Europa, el to de la premsa anglesa, americana i francesa, durant el règim nazi-falangista d'Espanya.

Creiem sincerament que els esdeveniments militars al front de l'Oest han retardat la solució del problema hispànic i que quan estiguin superades les dificultats bèl·liques sorgides amb motiu de l'ofensiva nazi, — i esperem que serà aviat — la qüestió espanyola tornarà a ocupar el primer pla de l'actualitat internacional. Feta la unitat dels partits republicans i democràtics espanyols, esperem que els aliats trencaran llurs relacions amb el « Caudillo » de Madrid, per donar lloc, — amb transicions o sense — al restabliment de la República i de les autonomies catalana i basca.

Una lliçó de català de Mestre Pompeu Fabra

per Angel FERRAN

cal dir, ocupava la càtedra del Centre d'Estudis Toulouse-Barcelona i els bancs una mescla, de temps de restriccions aquesta, d'escriptors, lectors i tècnics, és a dir, de mestres, de mestres de català.

I la sorpresa fou que la lliçó promesa anà per aquests darrers, que no se l'esperaven pas, en públic al mínys, encara que fos el més lògic perquè el mestre de mestres no havia pas de parlar al consumidor directament sino als intermediaris.

I ens agradà perquè ja començàvem d'estar una mica saciats de tantes dificultats, de tants problemes i de tantes dièresis com ens senyalen ens proposen i ens indiquen. A través de la lliçó escoltada tan agradablement pels uns, rebuda pels altres, la Gramàtica, que ens semblava un dogma mort, una sèrie de regles muntades en serie i en armatjo rebarbatu, començava a llenar, agafava un tremolor de vida i com un ocell manyac es deixava agombolar i plujava en la ma. No vetat que molts no coneixien perquè fins aleshores, si en volien havien d'obrir una llaua i francament, encara que el racionament ens doni tan poca cosa, ja començàvem d'estar-ne tips.

Ja era hora que els desgraciats profans en la tècnica de llenguatge, després de tant de temps de rebre rebufades per la nostra inconsciència journalinesca tinguessim l'ocasió d'assistir a una veritable lliçó de Gramàtica, del més genuí en quant a la matèria — d'avant guerra podríem dir — puix que anava adreçada als mestres. El de tots en llengua catalana, Pompeu Fabra, no

Segueix pag. 2

A Catalunya caldria una política de concòrdia car l'opinio esta cansada d'opressions i trasbalsos. Restablir l'Estatut sobre una base democràtica em sembla el programa mes just i convenient ens diu Rafael CLOSES ex-conseller de la Generalitat

Paris, desembre
En Closes és el jurista competent assenyat i intel·ligent que veu els problemes a través del dret i de la llei. Com a conseller de la Generalitat i com a membre de la Comissió de Traspassos donà la mesura de seu talent i de la seva cultura jurídica.

Les seves opinions tenen sempre un doble valor: el d'esser un estimable consell provinent d'un tècnic jurista capacitat i el de representar el criteri d'un patriota intel·ligent. Rafael Closes exerceix d'avocat consell a Paris, amb el seu amic company de professio Duran i Bada. Hem volgut tenir-hi una conversa, sobre les qüestions més importants que interessin el present i el futur immediat de Catalunya per tal de donar-ne una referència periodística als nostres lectors.

Trobem el nostre amic al seu despatx de l'Avinguda Hoche rodejat de Codis, Reculls jurídics i Léis civils. Sobre la taula, en lloc presentent, dos textos que se'ns emporten els ulls i el cor: La Constitució i l'Estatut de Catalunya. No fem preàmbuls car En Closes ens espera, sap al que hi anem i no vol ni ens vol fer perdre temps. I el diàleg comença.

— La vostra posició actual davant la qüestió catalana a l'exili? — demanem.

— Està definida, en tant que home de partit, en el manifest d'A.C.R. fet públic a ran del seu Congrés de Paris. Es a dir, de partit de la legalitat republicana i del restabliment de l'Estatut de 1932.

No oblidem afegir que el darrer acte d'autodeterminació de Catalunya va ésser la votació de l'Estatut i que aquest i la Constitució determinen el procediment per modificar-lo. Per tant, s'hauria de seguir forçosament el procediment de restablir-ne la vigència per a obtenir, si calgués, una nova manifestació d'autodeterminació catalana.

— Creieu convenient anar de seguida a aquesta modificació? — preguntem.

En Closes ens respon: — No considero convenient per ara una modificació constitucional perquè la Constitució és un terreny d'entesa que seria molt perillós de remoure de cap i de nou. La Constitució no ha envellit i dintre del seu marc poden ésser resolt els problemes socials i polítics del món

futur i si tant es volgués modificar seria convenient també de partir de la propia Constitució de 1931 perquè ella mateixa dona la pauta per a ésser revisada, avantaige no negable perquè evita els ecalls d'unes noves Constituents i permet, per contra, al govern de consagrar-se amb fermesa a la resolució de molts problemes greus i apremiants que rec-amaríen decisions urgents.

— Veig davant vostre — diem al nostre interlocutor — l'Estatut de Catalunya. Parlem-ne: creieu que està definitivament depassat?

En Closes somriu: — L'Estatut no és tan migrat de contingut autonomic com alguna

gent es pensa perquè encara no havien estat implançades totes les funcions que atribueix al govern autonomic. A més, sense reformar la Constitució, aquesta permet per lleis especials de donar-li un major contingut autonomic. No cal perdre de vista — segueix dient-nos En Closes — que ténim la institució presidencial (o sigui tenir un president elegit pel Parlament català sense cap intervenció de poder central que és, a més a més, la representació de l'Estat) que és una de les realitzacions autonomiques més reeixides.

— Parlem un moment de política general? Com veieu el panorama polític de la Catalunya futura?

— A Catalunya — ens contesta En Closes — caldria una política de concòrdia perquè l'opinió pública de nostre país — com la d'arreu del món — està cansada d'opressions i de trasbalsos. Caldria doncs adoptar una política liberal d'entesa i de convivència i fer-la compatible amb aquelles garanties de justícia d'un estat democràtic.

— No creieu que políticament podrien haver-hi sorpreses quan es consulti el país?

— No. Crec que no es produiran desplaçaments ideològics i que seguirà havent-hi al nostre país una majoria aclaparadora de forces democràtiques. Ara bé. Sobre la fusió dels partits, creació de forces polítiques noves o reorganització de les ja existents, crec que no es pot enfocar des de l'exili i que cal esperar a entrar en contacte directe amb la gran massa popular catalana.

« FOC NOU » a Paris

El Sr. Miquel MAURA ens assegura ésser un zelos defensor dels drets de Catalunya.

« Governare en republicà liberal i m'inspirare en l'espirit de la Constitució i dels Estatuts. »

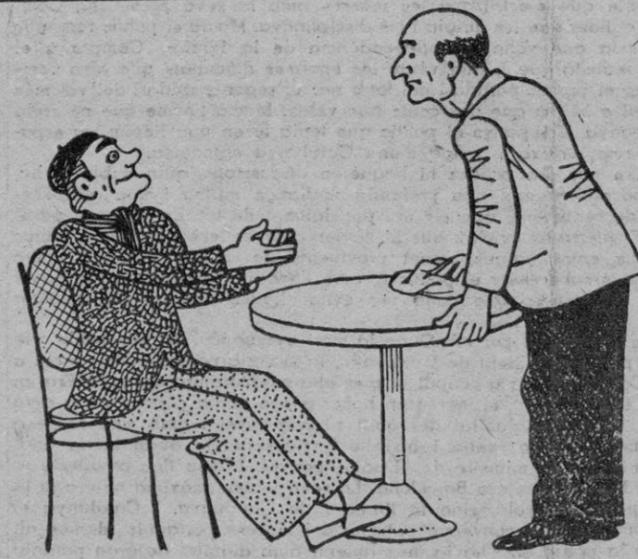
per Domènec de BELMUNT

Paris, desembre.
Les opinions estan dividides i els uns consideren que l'intent Maura

ha fracassat. Els altres opinen que tot està encara damunt la taula per mor des esdeveniments internacionals. Però el cert és que la premsa mundial segueix ocupant-se de les famoses negociacions de l'ex-ministre de la República amb els representants de Franco i que, en realitat, ningú no excou la possibilitat que arribin a reeixir tot i considerar que han d'ésser laborioses i difícils.

L'ofensiva de Sir Samuel Hoare a la Cambra dels Lords fent revelacions sensacionals respecte la influència nazi a Espanya, dona a entendre que Anglaterra s'ha decidit a significar públicament a Franco el seu desig de veure'l abandonar el poder. Les declaracions dels medis oficials nordamericans concorden també amb aquesta actitud i el to de la premsa lliure i oficiosa francesa no deixa lloc a dubtes. Per si mancava alguna dada essencial, la radio soviètica assegura sovint a Franco que els seus dies de « caudillo » nazi a Espanya són comptats.

Aquesta darrera setmana hem retalat diverses notes de la premsa parisenca comentant el cas Maura. Unes deixant entendre que havent fallat el termini donat a Franco per lliurar el poder, Maura ha fracassat. D'altres considerant que el govern de transició format per Maura a Paris és la millor de les solucions per evitar al país una segona guerra civil.

REFUGIAT

— Porteu-me una xocolata amb ensaimada, un plat de nata i un bon got d'orxata valenciana... I, si per cas no tinguessiu res de tot això, donau-me un « café-mélange » amb sacarina.

Segueix pag. 2

NOTICIARI

Miquel MAURA

Pompeu FABRA

NOMENAMENT

L'Arquebisbe de Tolosa ha nomenat vicari de la Parroquia de Sant Jeroni d'aquesta ciutat al Dr. Narcís Xifra i Riara, benedictí del Monastir de Montserrat. El P. Xifra ha predicat diverses vegades a les oficines de la Parroquia, amb veritable èxit. La colònia catalana de Tolosa i de la comarca queda assabentada del canvi de residència del P. Xifra, el qual confessa en català a les felicitats que ho desitgin, i continuarà ocupant-se com « aumònier » dels catòlics dels casaments, batejos i altres sacraments dels nostres compatriotes. En certa manera, a Parroquia de Sant Jeroni — plena de resonàncies montserratines — serà la Parroquia dels Catalans, i el P. Xifra espera que vingui a veure'l i strà content de poder-los prestar el seu ministeri.

AVIS

Es posa en començament de tots aquells que hagin pertenescut a dissolt grup 422 de l'Aude i que no hagin cobrat encara els seus « congés payés » fins al mes de juliol de 1944, passin o remetin lurs adresses, avans del dia 15 de gener proper, a les oficines liquidadores, 6, boulevard du Canal, a Carcassonne. Les quals seran tancades a partir del dia 31 de gener 1945.

CASAL CATALA DE BORDEUS

Amb motiu de la diada de Nadal, s'ha celebrat en el Casal Catala d'aquesta ciutat, la commemoració del XI^m Aniversari del traspàs del President Macià. Hi assistí una nombrosa concurrència.

L'acte fou presidit per la Junta. Després d'unes paraules del company Jimenez, en Josep Vidal recitá unes poesies inédites glossant la figura venerable de l'avi.

L'escriptor Miquel J. Boronat glossà reixidament el significat de la diada recamant l'unió de tots els catalans.

Joan Carbo esboçà una cronica patriòtica, que fou molt ben acollida.

Finalment, el Secretari del Casal, Joaquim Juanola, pronuncià un parlament biogràfic del primer President de la Generalitat, acabant amb les paraules que foren la dèria del nostre Macià: Uniu-vos catalans.

Tots els oradors foren molt aplaudits.

Es guardà un minut de silenci a la memoria del nostre gran patriota i de tots els caiguts defensant la llibertat.

Finalitzà l'acte amb el cant dels Segadors i visques a Catalunya.

CASAL CATALA, DE TOLOSA

El diumenge dia 24 de desembre, es celebrà en aquest Casal una conferència commemorativa de la mort de, que fou President de Catalunya, En Francesc Macià. La conferència anà a càrrec d'Emili Granier-Barrera, el qual feu una magnífica exposició de la figura de Macià, amb dades biogràfiques i records personals, que captivaren l'atenció dels nombrosos assistents. Granier-Barrera fou molt felicitat.

BRIVE LA GAILLARDE

Organitzat per la Junta Espanyola de Liberació lingüística el diumenge dia 17 a la Salle de Pêtes de Brive la Gaillarde, un mitin en el qual prengueren part els oradors Tundidor per l'U. G. T. i Partit Socialista, i Merino per la C. N. T. El President de la Junta local inaugurà l'acte, adreçant una sentida salutació a les autoritats franceses.

El Secretari del Comitè local del Partit Socialista Francès, que ocupava un lloc a la Presidència amb un representant de « Jeunesses Socialistes », passà seguidament a la tribuna per a dir la seva simplicitat per la nostra causa.

Les eloqüents paraules de TUNDIDOR i MERINO foren sovint subratllades per les acamades dels nombrosos públics, format per gairebé la totalitat dels espanyols residents a Brive i Comarca que omplen el local.

Foren llegides adhésions de les organitzacions espanyoles de Beau-lieu, St. Cirgues i altres; que no pogueren concórrer al mitin per dificultats de transport.

L'acte, que transcorregué en mig d'una gran cordialitat i entusiasme, fou una demostració de la veritable unió dels espanyols d'aquelles festes.

FESTIVAL BENEFIC

Le J. E. R. E. C. de Tolosa donarà la primera prova de la seva vitalitat portant a terme un festival a benefici dels infants exiliats, el proper dissabte dia 6, a la nit, a la Sala Montardy.

L'espectacle comportarà múltiples atractius. Folklore, cançons, sardanes, estrena d'una obra teatral del nostre company Domènec de Bellmunt i altres. Com a « clou » de la festa podem anunciar el recital de piano a càrrec de l'artista de cinc anys, Albert Almengo, fill de pares catalans, que en l'exili han descobert i orientat aquest infant, que hom diria possiblement d'un poder superior, en l'execució de l'art de les sons i dels silencis.

Conferència de RODOLF LLOPIS

A la sala del Senechal (antiga Facultat de Lletres de Tolosa) tingué lloc dissabte dia 16 de desembre, la primera conferència del cicle de capacitat socialista organitzat pel Partit Socialista Obrer Espanyol, a França. La conferència, davant un públic que totalment omplena la sala, anà a càrrec del diputat de la República, antic Director de l'Ensenyament primari i professor de l'Escola Normal de Madrid, Sr Rodolf Llopis. Assistiren representacions de tots els sectors antifeixistes espanyols. « Foc Catalunya i la J.E.R.E.C. hi foren Nou », Esquerra Republicana de representants a l'acte. En nom de l'alcalde de Tolosa, va presidir la sessió l'adjunt Sr Delpech, el qual

va dirigir uns mots de presentació de l'acte, així com el company Gregori, en nom de les Joventuts Socialistes. També feren vibrants allocucions: en representació del partit socialista francès S.F.I.O., el Sr Vergés, secretari de la Seccio de Tolosa, i en representació del partit socialista italià, el Sr Nitti, antic combatent de les Brigades Internacionals durant la guerra civil del nostre país.

El Sr. Llopis, amb la seva competència ben palesa i amb frase elegiant i precisa, reflexe del seu esperit llevantí — el Sr. Llopis és nat a Callosa d'Ensarrià, en terres de l'antic reialme de València — feu una brillant exposició de l'obra de generositat i de comprensió

que els nostres lectors agrairien una visita periodística a l'ex-ministre conservador i hem aprofitat la nostra estada a París per anar-lo a veure i demanar-li unes declaracions concretes sobre el seu programa en el que fa referència a Catalunya. El Sr. Maura ha estat amabilíssim i ens ha contestat el següent:

— El govern provisional que jo presideixo no restablirà la vigència de la Constitució i per consegüent no podrà restablir tampoc la vigència dels Estatuts perquè necessita plens poders per acomplir l'obra difícil de la pacificació. Però l'esperit de la Constitució de 1931 i en conseqüència dels Estatuts seran la norma de l'obra del govern.

— Es cert, segons es rumoreja, — preguntem — que Catalunya serà governada provisionalment per un Governador General?

— Exacte — ens contesta Maura — I el vostre Governador General s'inspirarà des del seu lloc de govern en l'esperit de l'Estatut, el mateix que el govern de Madrid ho farà amb el de la Constitució.

En tot cas — afegeix — vul que els catalans sapiguem que no solament soc home respectuós dels vostres drets sino que soc també defensor entusiasta i gelós de les vostres prerrogatives. Es més; em proposo organitzar Espanya baix el sistema de regions, convençut que administrativament i políticament serà molt millor que el vell procediment de les províncies.

— Compte — preguntem al Sr. Maura — amb la col·laboració dels partits republicans?

— He trobat les màximes facilitats en tots els sectors polítics. M'han autoritzat per utilitzar els homes que necessito deslligant-los, ben entès, de tot compromís de partit. Es que vinguin amb mi venen a servir a la República, sense matis ni color polític de cap mena.

Afegeix — ens diu encara — queestic en contacte amb els catalans de França i en plena harmonia amb tots. Si arribo a realitzar el nostre pla, tots els compatriotes veuran en el meu govern el govern de la pau perquè governarà per a tots els espanyols sense distincions de erències o de conviccions polítiques, en republicana, i en liberal.

El senyor Maura acaba les seves manifestacions dient-nos que té el govern format però que per qüestions de discreció política no pot fer públics els noms dels seus components. I ens diu el seu optimisme respecte la solució final del problema polític espanyol assegurant-nos que si els esdeveniments que ell preveia han experimentat a guin retard ha estat degut a altes qüestions polítiques internacionals derivades de la guerra i de la política estrangera.

que la República va implantar des del Ministeri d'Instrucció Pública.

Per manca de temps, el conferenciant no va poder tractar de les realitzacions de la República en el segon ensenyament, del creuer universitari que en 1932 va portar els estudiants de Facultat a recórrer la Mediterrània, la dotació dels centres universitaris en material científic modern, i àdhuc aquella magnífica realització que fou l'Universitat Autònoma de Catalunya, tan plena de contingut i de responsabilitat. Va finir el seu parlament — escoltat amb atenció religiosa i subratllat per freqüents aplaudiments — explicant la seva confiança en l'esdevenidor dels pobles ibèrics. A. V.

(Continuacio)

Mestre Fabra, totesvegades començar, es posà de la banda dels deixebles. Declarà que donaria una idea de les dificultats que troben els que ingressen en un curs de català per apagar-les, i totesvegades deixà fora de combat el cavall de batalla — l'euca — dels pedagogs: la Ortografia, la menys important de les parts de la Gramàtica, digué, que no caldria ensenyar als de més de 18 anys perquè s'aprenen gràcies a la memòria de les imatges visuals de les paraules escrites, i això simplement llegint textos correctes. La major part de les regles, molt més complicades i menys segures, son convencional, caldria aprendre-les de memòria i totesvegades aprendre de memòria les excepcions, perquè en el mateix moment que s'inventa una regla apareix l'excepció puix al costat de la lògica, el costum o el desig natural de simplificació surt de trascau l'etimologia que tot ho espantia. En realitat doncs, no es tracta de regles, sino de convencions, de normes.

En definitiva, el que cal per a aprendre l'ortografia és tenir el bon costum de llegir i retènia la forma escrita dels mots. Nosaltres, quan tenim un dubte i el Diccionari és a Barcelona, escrivim els mots de les diverses formes en llibre i totesvegades descobrim la bona perquè trobem insòlites les altres.

Per la morfologia, deia Pompeu Fabra, el que sal no es pas ensenyar a conjugar els verbs, que tothom conjuga quan parla, sino a repassar les formes correctes dels mots i corregir les equivocades, dels « sofans », que molts usen en lloc de « sofàs », plural de « sofà », « lapiis » plural de « lapis » i no « lapiços », els adjectius invariables com feicó o els que s'hi fan erròniament, com « cortès »; vigilar la conjugació dels verbs bandejant els gerundis en « guent » (poguent) i « inifinitius en « guer »; estudiar la col·locació dels pronoms febles, que en això si que hi ha regles, davant o darrera del verb, que en català és sempre davant, i només darrera quan aquest verb està en infinitiu, gerundi o imperatiu. En el nostre perifràstic (p. e. vaig anar) es poden usar les dues formes: « hi vaig anar o vaig anarhi »; però mai combinar-les i dir: « hi vaig anar-hi », « ho vaig veu-

re-ho », com se sent no pas solament entre gent de poques lletres, sino en gent de lletres entre els refugiat; les dues formes del « li » (li, l'hi), l'ús del subjuntiu... La Sintaxi continua i els tècnics respiren, és la part que més necessita de l'ajut del professor i on el que parla o escriu està exposat a fer mes faltes. Les oracions de relatiu son un trencacòs que cal explicar. Persona de consideració ha dit per exemple: aquestes circumstàncies, que en tots els casos sense excepció « les » hem « tingudes » en compte, quan hauria hagut de dir « que en tots els casos sense excepció hem tingut en compte ». I la Sintaxi si que és per a homes adoescents: és la part central de la Gramàtica.

Així, el que es pot fer per a l'Ortografia son exercicis uns pocs regles i llegir molt i textos bons, encara que abundin més els dolents. Pel que fa al vocabulari llegir també bons autors i, per evitar els barbarismes fer dictats en els quals hi hagi castellanismes i gallicismes i fer-los descobrir per l'alumne.

El mestre dels nostres mestres acabà la seva lliçó desitjant que, en acabar el curs el viatge no li signifiqués tan penós com el d'ara perquè li agradaria que es fes un petit examen. Als deixebles? Als mestres?

Després, en les nostres converses posteriors teniem la sensació d'haver oblidat de preguntar-li alguna cosa. Perquè hem parlat llargament amb el mestre de tots nosaltres, el menys dogmàtic i el menys « mestre », tot i ésser aquell del qual més es pot aprendre. Hem parlat de moltes coses, del gramatical i del no gramatical, de la facultat del « llur » i dels « llurs » en la prosa dialoçada, de les formes en contracció en el llenguatge col·loquial escrit, de la psicologia de les professions en general, i en particular, que caldria airejar i flexibilitzar, de coses actuaes, pretèrites i futures, de projectes, si de projectes que, aviat creiem, comunicarem als nostres lectors i, no cal dir, del desig de tots i de l'esperança cada dia més concreta i a més curt termini, de parlar de tot això, i de realitzar-ho, a la Rambla, i dels esforços que hem de posar-hi tots per a poder-hi arribar amb un llenguatge el més pur possible, la millor cosa que podem oferir des de l'exili a la nostra Patria amordassada.

Angel FERRAN.

Conferència del professor DUPOUY

Organitzada per l'Associació d'Enginyers, el Sr. Gaston Dupouy, professor de la Facultat de Ciències de Tolosa, ha donat una conferència sobre el Microscopi electronic. El nom del professor Dupouy es massa conegut perquè tinguem de fer aquí una presentació: mantes vegades ha anat a terres d'Ibèria a donar cursos de conferències a Madrid, Saragossa i Barcelona, ciutat aquesta darrera on té molts amics. El professor Dupouy, a més i més, ha estat un amic dels refugiatos polítics espanyols i catalans: el professor Quilis, el Sr. Collado, la senyoreta Carrion han freqüentat el seu laboratori i han estat acollits amb tot afecte. I jo mateix, malgrat els meus anys, he tingut el gust d'assistir al seu ensenyament durant el curs passat, i dec manifestar que m'ha estat de molt profit per a la comprensió de mantes qüestions de Física moderna que el professor Dupouy exposa d'una manera suggestiva malgrat que siguin qüestions molt difícils i arides.

Amb una tenacitat digna d'elogi, el Sr Dupouy, després d'uns quants anys de treball, amb materials francesos i sota la seva direcció tècnica ha construït el primer microscopi electronic de França. Fins al

darrer cargol es de construcció nacional... Un equip de joves col·laboradors es prepara sota la seva direcció. El professor Bugnard, de la Facultat de Medicina, i el professor Vandel, de la Facultat de Ciències, li suministraran el seu dia els materials de recerca, que permeten obrir un nou capítol de la ciencia francesa contemporània, en una ciutat de província com és Tolosa que tan gentilment ens ha acollit.

Hem parlat un moment amb el professor Dupouy després de la seva conferència. Ens ha ofert molt amablement fer-nos visitar les seves instal·lacions, de les quals ens ha mostrat varies fotografies. I nosaltres, pensant en aquella Universitat de Barcelona, tan ordenada, tan desamparada, li hem demanat de veure-nos a veure i fer-nos la mercé de volguer ensenyar-nos la tècnica i els resultats de les investigacions de microscopia electronica, nou capítol de la ciencia francesa, ciencia llatina sempre, a la qual tant li deuen de la nostra formació, àdhuc els que passem ja dels quaranta anys... I el professor Dupouy ens ha promès que la primera visita que farà a l'estranger serà a casa nostra. Moltes gràcies.

R. C. V.

Lluís Companys
la seva vida
la seva obra
la seva mort
gloriosa
per Domènec de Belmunt

Subscripció a l'exemplar, 50 frs a trametre al compte de xecs postals « FOC NOU, Toulouse, C.C.P. 377.32 », fent-hi constar l'adreça completa i clara de l'expedidor, i al dors la indicació « Biografia Companys »

MACIÀ I COMPANYS

Macià era el símbol, Companys l'home d'acció; Macià el president venerable que electrificava les masses amb la seva presència; Companys el líder que les dirigia i les disciplinava. Macià el polític romàntic i idealista que volia la independència de la Pàtria; Companys el polític realista que li feia veure les enormes dificultats que això comportava; el primer partidari del tot o res; el segon partidari del val més un ocell a la mà que dos cents que volen. Macià l'home que no creia en Espanya, Companys el polític que tenia fe en una República espanyola comprensiva i amiga d'una Catalunya autònoma.

Entre tots dos polítics hi hagueren discussions, quin dubte hi ha, però no mancà mai una profunda confiança mútua i una penetració de sentiments que els uní per damunt de tot. En un gran partit com l'Esquerra és evident que hi havien d'haver recels, tensions, àdhuc rivalitats entre figures sovint provinents de camps diversos, però Companys sabé ésser el polític fi, amb l'habilitat necessària i el sentit de la diplomàcia que calia per evitar lluites internes de caràcter greu.

Els fets parlen per ell. Quan la mort s'emportà l'avi venerable que fou el primer president de Catalunya, la majoria parlamentària elegí a Lluís Companys per a ocupar la més alta magistratura del país. Era un honor, évidentment, el més gran honor a què podia aspirar en la seva vida i ell, la catalanitat del qual s'havia revelat amb una noblesa magnífica, així ho sentia i així ho havia sentit ja quan havia anat a Madrid com a ministre de l'Estat espanyol. El seu lloc predilecte ja no era Madrid, que era Barcelona. La seva il·lusió màxima no era ja la República espanyola, sino la llibertat de Catalunya. I Catalunya el pagava d'aquesta conversió entusiasta i sincera portant-lo al més alt lloc de la pàtria on s'havia de mantenir amb dignitat de gran patriota i pel qual havia de morir com un heroi i com un màrtir.

La responsabilitat de la successió de Francesc Macià a la presidència de Catalunya tenia proporcions de pes i densitat enormes. Cal tenir present el prestigi místic de la figura de l'avi, la seva popularitat, la confiança folla, fanàtica, miraculosa que irradiava en les masses cata-

lanes, per donar-se compte de la responsabilitat que comportava el fet de succeir-lo a la presidència de Catalunya. Calia no decebre-les, calia mantenir-se a l'altura de l'avi, calia seguir essent el vèrtex de convergència del catalanisme. I calia presidir Catalunya en uns moments en què passada l'euforia dels primers mesos de la República, els enemics s'organitzaven de bell nou, les menaces començaven d'entenebrir els horitzons catalans i les dificultats, interiors i exteriors, obstaculitzaven la marxa de l'autonomia catalana.

Companys sabé estar a l'altura adhoc en els moments més greus, més difícils, més perillosos. En prendre possessió de la presidència de la Generalitat els ultims dies de l'any 1933, Companys es revestí d'una dignitat de gran figura, d'arbitre maxím, de primer magistrat dels catalans.

Les dificultats interiors que s'oposaven a la bona marxa de l'obra del partit majoritari provenien de dos camps ben diferents, d'una part, de l'oposició sistemàtica, en certs moments francament antipatriòtica, de la lliga Regionalista, batuda novament a les eleccions municipals catalanes; d'altra part de les disensions greus en el si del partit d'Esquerra per mor de l'actuació de l'Estat Català, i a la campanya d'aquest contra la persona del president Companys.

Diguem de passada que l'Estat català integrat dins el partit majoritari sota el comandament de Josep Dencós i dels germans Badia, havia gaudit de les simpaties del president Macià a causa de l'actitud intransigent i radical que adoptava en quant a les reivindicacions nacionals catalanes.

A mesura que el Parlament espanyol o els governs centrals amaven manifestant llurs poques simpaties envers les aspiracions autonomistes catalanes, el grup d'Estat Català de l'Esquerra prenia més relleu i feia més adepes. La constitució dels famosos « Escamots » o grups armats de combat a les ordres d'Estat Català despertà nous recels a Madrid i provocà a Catalunya un estat de tensió gravíssim amb les organitzacions llibertàries. Però ens atensem ara a les causes d'un dels esdeveniments més importants de la vida de Catalunya i de l'actuació pública del president Companys.

Calendari

per Joan A. VAREZ DE LARA

Fi d'any. És el temps dels balanços i dels pressupostos. Examinar amb detall els resultats obtinguts i formular les previsions per la tasca a realitzar. Treball seriós i que cal fer amb molta cura. És necessari molt d'ordre i un mètode rigorós per no enganyar-nos a nosaltres mateixos. I és rumiant a coses tan greus que ens donem compte que també és el moment de fer calendaris. Cadascú el fa a la seva manera el calendari.

El nostre bon amic Angel Ferran a la demanda de molts lectors de Foc Nou, es proposa fer editar en colors el seu, pintoresc dibuix que il·lustra el magnífic article « Nadal a Barcelona », d'aquest excel·lent periodista que es diu Eugeni Xammar.

Es un dibuix de previsions i de provisions. Els reis, els galls d'indis i els Reis... d'Orient — no fem broqueta — barrejats amb catalans enbussats que fan onegar les quatre barres i a; dirigeixen a Barcelona, Cap i Casal de Catalunya. I al damunt de tots, els àngels desplegen una pancarta celestial: « Pau en la terra catalana als homes de bona voluntat ». És un pessebre optimista i digno de les millors tradicions. Nosaltres hem decidit de fer el nostre calendari també, lloialment i sense fer concurrència a ningú.

Comencem... En el curs de l'any 1945 els criminals de guerra es condemnaran als mateixos confessions i les seves faltes públicament. Hitler reconeixerà que es un tocat de vala i que els que el segueixen són més simples qu'ell. — Que dieu, desgraciats! (Es un home de certa edat i ple de seny que m'interromp). No sabeu que ha de dir que és trobava més sà de vos i d'esperit que mai, i que els que tingueren confiança en ell no se'n penedirien, doncs si tot va bé, diu, en sis setmanes la guerra estarà acabada?

Si, si; ja ho sabem, li responem: però això són els diaris i la ràdio o sigui les realitats del dia i nosaltres, avui, no és la història que volem escriure, sino calendari, m'enteneu? calendariis i...

Continuem... En general, Franco reconeixerà que és un traïdor, doncs havia jurat pel seu honor fidelitat a la República, i penedit, es retirará del Poder, perquè a Espanya s'hi instal·la de nou una democràcia autèntica, d'acord amb la definició feta per Sant Jordi en el seu darrer missatge de Nadal. S'excusará d'haver fet matar un milió d'espanyols provocant una guerra civil, i d'haver-ne afuselat molts milers, d'emprisonar i ésser la causa d'haver-se exiliat els demòcrates autèntics, perquè eren els Cardenals i el Bisbat espanyol i fins i tot l'Abat de Montserrat que li donaven raó, i a més benicoren els

canons, els avions i altres armes i les quals es servien els botxins, predicant contra la República i feien elogis i homenatges al Dr. Sardà i Salvany, autor de « El liberalismo es pecado ».

Nova interrupció: — No hi toqueu avui. No heu llegit les últimes declaracions del Caudillo « Espanya és regida per una democràcia orgànica, etc. ».

Si, si; ja ho sabem, però nosaltres fem calendariis. M'enteneu bé? Calendariis i Tornem-hi.

Any nou, vida nova. Es produirà una gran renovació de procediments en tots els Partits i Organitzacions. Les relacions personals i col·lectives seran un exemple de lleialtat i de correcció. Hom tindrà present una sola finalitat: el benestar del Poble. Les ambicions seran justificades per millor servir la causa defensada. La calúnnia serà desterrada per sempre. El zafaraleig es deixarà per les bugaderes, doncs la vida de Pezilat ens ha ensenyat, entre altres coses que rentar la roba, és una cosa molt aburrida.

Es l'únic treball que justifica la crítica de la roba bruta dels altres sense ocupar-se de la propra. Quan hom estarà molestat amb algú o altre l'aniràn a trobar i li diran els nostres greuges cara a cara. Cada organització és farà respectar tot i respectant les altres. Ningú donarà bel·ligerència als disidents més o menys interessats.

Davant l'enemic comú no hi haurà divisió de cap mena. Quan el món ens demani qui ens representa, tots contestarem el mateix: els representants de la legalitat que ens fou arrebatada.

— Però escolteu, amic meu, sou un il·lusionista o un inconscient. No sabeu que Pezilat a molts no els ha ensenyat res i àdhuc hi ha qui es serveix d'una tribuna de conferenciant per exposar-li els seus petits malestors personals — ens interromp de nou l'home idealista i ple de seny. No sabeu que la « Unió » i l'Aliança tenen el ferm propòsit de completar la seva col·lecció particular de dissidències perquè hi siguin representades totes les espècies protestatàries i renovadores, amb tota mena de títols i d'honors?... No sabeu que el Comitè a França de la Junta de Mèxic no està ben bé d'acord amb aquella Junta, que hi ha un altre Comitè a Orleans, i que en el Congrés d'Esquerra Republicana, a París, s'ha dit que...

Escolteu, vos i els vostres diaris i la ràdio, i totes les informacions particulars més o menys confidencials, ja ens esteu enfartegant. Deixeu-nos tranquils, nosaltres no escrivim la Història, només volem fer calendariis. M'enteneu bé? Calendariis i...

— Bé, bé; calendariis o no calendariis, no escriviu més, desbarreu massa.

REFLEXIONS d'un Catalanista Coses que es diuen

per Eugeni XAMMAR

El senyor Miquel no és, com el seu nom sembla indicar, ni un betes-í-fils de Manresa, ni un turrinaire de Xicoxa ni un fabricant de llançons de Vic. El senyor Miquel és un col·laborador del setmanari « Le Travailleur Catalan » que es publica a Perpinyà.

« Le Travailleur Catalan » es l'organ de la regió catalana del Partit Comunista francès. El senyor Miquel és un especialista dels afers d'Espanya. Per al senyor Miquel, ni el general Franco, ni la Falange Espanyola ni la Unió Nacional, ni la Junta Suprema, ni la cinquena columna, no tenen secrets.

El senyor Miquel és un home directe i categòric. Tots els refugiats espanyols que no formen part de la Unió Nacional Espanyola — diu el senyor Miquel en un article que publica « Le Travailleur Catalan » — són « agents del general Franco que treballen per compte de la cinquena columna ». Ni més ni menys. Curt, senzill i clar. Ni alenants, ni reserves, ni excepcions de cap mena. O tot, o res.

Del catalans que viuen refugiats a França pot afirmar-se que el 95 per cent no formen part de la Unió Nacional Espanyola. Per moltíssims raons, entre les quals n'hi ha una de major i és que els catalans, que no neguem l'existència de la Nació Espanyola, a la qual desitgem molta salut i prosperitat, afirmem l'existència i els drets de la Nació Catalana, tots els drets, tant el dret adquirit a la vida autònoma, com el dret natural a la vida independent. Al senyor Miquel, però, aquestes distincions no l'encaparren. Per ell tots els catalans que no formen part de la Unió Nacional Espanyola som uns « agents del general Franco que treballen per compte de la cinquena columna ».

Magnífic senyor Miquel! Hi haurà, potser, persones importants que donaran a les paraules del senyor Miquel gran importància. Jo no n'hi donaré cap perquè no crec que en tinguin cap. Son coses que es diuen. Coses que es diuen perquè si, sense mesurar-ne l'abast, per a designar l'estat d'esperit del senyor Miquel quan va projectar la seva acusació damunt la testa de dotzenes de milers de persones que ell no coneix ni pot conèixer, els catalans disparen d'una metàfora popular que parla d'unes « de nets » i que jo no aplicaré al senyor Miquel perquè el (suposo) francès i Franco es el país de la urbanitat i de la politesa.

Em permetereu no més fer observar al senyor Miquel que França torna a viure en regim de llibertat i que, per tant, tothom té dret a dir-li la seva. Tot està subjecte a discussió i aquest tot compren, necessàriament, la Unió Nacional Espanyola. Contra el homes que militen en els seus rengles ningú no llença, cap acusació de traïció ni d'intel·ligència amb l'enemic. Tothom reconeix, al contrari, que els homes de la Unió Nacional Espanyola són, tots ells, uns patriotes ardents, uns desinteressats perfectes, uns demòcrates consumats, uns homes, en fi, que porten a la sang l'odi sagrat contra « com ells diuen » Franco i Falange i que no tenen altre mèrit que la reconquesta de la llibertat i de l' independència de Espanya. Però hi ha gent, en canvi, que creuen que la tàctica de la Unió Nacional Espanyola no és la més encertada. Hi ha gent que creu que la Unió Nacional Espanyola ha fet, fins ara, més nosa que servei. Hi ha gent que es pregunta si la Unió Nacional Espanyola no té una mica la culpa de que el general Franco sigui encara al poder.

No tractaré de contestar aquesta pregunta. No hi dono tampoc massa importància. Son opinions, parers, punts de vista personals. Son coses que es diuen. Que en pensa el senyor Miquel?

CRONICA d'una setmana a Montpeller

per J.-M. BELLIDO

Una estada a la capital del Llenguadoc mediterrani és sempre un motiu de goig per a un home amador de les coses nostres, que en el moment present compensa amb excesses les incomoditats del viatge; a vila vella, tant semblant a la València de fa quaranta anys, la vila moderna, els jardins del Peyrou i de l'Esplanada, la vida universitària tan pàcida i digna, i en aquests darrers anys el tracte amb els compatriotes exiliats, exquisit per part de tots, i veure Humbert Torres i Rovira i Virgili, i beneficiar-se de l'erudició del darrer i de bon sany del primer, son plaers de l'esperit que hom es dona no tant sovint com voldria. Però aquesta vegada tot ha estat doblat, amb el concert Casals, la visita al president Iria de pas per Montpeller, la inauguració del Casal Català i la reunió dels metges catalans exiliats residents al Migdia de França.

Pau Casals creia que devia correspondre a Casals una manera a la gentilesca de l'Universitat de Montpeller que tan amablement ha acollit els exiliats catalans i ha rebut defensament durant els anys dolents de l'ocupació, de les molesties que tant durament s'han fet sentir en altres viles. Ja pel 1942 havia de donar, al començ del curs, un concert a professors i estudiants i també als catalans exiliats. Aquest concert ajornat, es feu el dia 13 del mes que som, diada de Santa Llúcia; el teatre anava a càrrec de l'orfeon, no hi havia anuncis enlloc de la ciutat, no es venien les paços, tot ara ofert graciosament, amb seients numerats per a tothom. Acompanyava a Casals una pianista exquísida, Reine Giacomini, que interpretava meravellosament un scherzo de Chopin, secundada el mestre a la perfecció, i fou objecte d'una ovació calorosa i d'unes flors de part del degà de Ciències en el parlament final, celebrades pel públic estudiantil. El mestre Casals interpretava amb el sol sab fer-ho, sengles peces de Grieg, Bach, Haendel, Beethoven i Liszt, amb fragments de Fauré, Saint-Saëns, Laserna i Granados; en totes realitza la perfecció, mateixa de la qual parlà als estudiants nombrosíssims el bibliotecari de l'Universitat en el parlament inicial de la festa. A mi em feu la impressió que pel mestre Casals el temps no passa, hom es sentia rejuventit de quaranta anys, gairebé en el concert que donà a Barcelona cap als darrers anys del segle XIX, amb Harold Bauer al piano. Potser Casals té la co-or mes co-rada, com torrada pel sol, es concentra més en el seu treball o estrany mes fort el seu cervell, però el sentiment i la seguretat son els mateixos, el so ix puríssim i el públic es sent igualment dominat per la tècnica acuradíssima i l'ànima expressada, tant sobriament com inquiet, voca. Presidia la sala un escut de Catalunya, voltat d'una llagarda tricolor i coronat amb la creu de Lorena, que omplien tota la draperia de fons de l'escenari, única cosa visible durant l'execució de la música en la penombra de la sala. Per a fer callar els aplaudiments, el mestre tocà una peça de Haendel, una altra de Bach i una transcripció del Càndid de Ocellis; era mes de mitja nit quan tothom tornava cap a casa, a plaça de la Comedie i es carrers veïns negres de la gentada que no parava de comentar la nit de meravella i d'encantament passada.

L'endemà Casals visità la Facultat de Medicina l'Associació de estudiants i a la tarda, el Casal Català, que hom inaugura Aquel Casal es troba a la plaça de la Gare i és un antic cafè gran amb una serre vitrada, cara al sol, verd, aci es ben veritat, un amol sa o decorat amb escenes de caràcter romàntic per un pintor de la colònia catalana, que naturalment no és el responsable que l'escut barrat de la pora del carrer hagés resultat amb cinc pals enlloc de quatre, gaffe que estaven esmentant a dia que marxarem de Montpeller. El mestre respongué a les paraules de l'amic Mora, president del Casal, amb uns mots assenyats de stre patrio-

tisme, i begué pel prompte retorn a Catalunya de tots es presens, i pel pervindre de la nostra terra. A vespre ens reunim una trentena de catalans en un petit restaurant, en un sopar íntim a honor de Pau Casals; hi eren el professor Amadeu de la província dels catalans de Montpeller; el comte de Giel, vingut de Niça per a sentir el mestre; Alav-dra, Humbert Torres i Rafel Moragues, Nicolau Battistini i Marius Aguilier, Madama Sajols i Mari Barrera, Per Lloret i Maquiel Andreu, el mes representatiu de la colònia catalana de Montpeller tant unida i tant amical, malgrat que també hi arriben els vents de passió que aia s'emben apaiagar-se. Foren molts els que volem acompanyar les llibacions amb paraules adients; Humbert Torres exaltà la trinitat de l'exili nostre, Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili i Pau Casals; Moragues recordà Joaquim Pena i les seves campanyes en pro de la cultura musical de Catalunya durant cinquanta anys, i Pau Casals remercià una vegada mes es seus compatriotes i recomanà novament la concòrdia i la serenitat.

Un aïzar, el trobar-nos a totjats al mateix hotel, fou que pogués saludar el president Iria, que travessa Montpeller en anar i tornar d'un viatge; el nostre il·lustre amic mira el pervindre i les seves responsabilitats amb serenitat i decisió, no sense certa melangia temerosa però confiat en el bon seny del nostre poble, del qua, com a bon empordanès n'és el mateix un exemple vivent. Nosaltres, que no volèm torbar les seves converses amb Rovira i Virgili, li desitgem bona fortuna per al be de tots i ens acomiadem.

El dissabte 16 i el diumenge els dedicarem a la reunió de metges catalans; assistiren una vintena, i els adients eren mes de cinquanta, escampats per tot el Migdia de França. En el proxím número de FOC NOU podran ésser llegits es punts en que concretaren llurs acord els metges presents, que tots contribuïren a redactar, uns amb llur experiència d'assistència de malalts a es ciutats, viles i poblets de Catalunya, altres amb la guanyada desde llocs a l'ensenyament o als organismes de govern. La nit del diumenge ens reunirem en un sopar de germanor a honor del doctor Bonafé, del Comitè de Metges de Montpeller, essent rebuts el dilluns pel professor Cristol, president del Comitè Nacional de Metges Francès de Montpeller. Es nomenaren unes ponències que han de fer el treball de detall, per a reunir-se novament a Tolosa, un cop a feina adentada.

El dilluns, els amics de Montpeller ens feren l'honor de fer-nos ocupar la tribuna de llur Centre Català que hom inaugura, i que havia d'anar a càrrec d'Antoni Rovira i Virgili el dia de Nadal, en un acte a honor de Francesc Macià. Com hom pot veure fou una setmana ben plena, que posa ben alt l'esperit i el catalanisme dels exiliats de la ciutat natal del Rei en Jaume.

Nou cuirassat britànic

L'Armada britànica anuncia oficialment que un nou cuirassat ha estat lliçat aquesta setmana en un astiller escocès. Es tracta d'una unitat de tipus completament nou, la construcció del qual s'havia mantingut en secret fins ara. El batel del vaixell ha estat celebrat per S.A.R. la princesa Elisabet. Es la primera vegada que aquesta apareix en una cerimònia oficial jugant un paper de primer pla. La popularitat excepcional de que gaudeix entre el poble, s'ha reflectit en el fet de nou per una ovació extraordinària. El cuirassat portarà el nom d'un gran marí del segle XVI. No es donen més detalls. Tampoc no s'ha dit res d'interessant a les seves característiques. Unicament es sap que tots els models fins ara coneguts seran despassats i que el nou « capital ship » guanyarà el Pacífic immediatament.

Dues Conferències

CONFERENCIA DEL PROF. JOAN SERMET DEL LYCEE DE TOLOSA

El professor Joan Sermet, va tractar, en la seva conferència del 22 dels corrents, des descobriments geogràfics del segle XVI i llur influència en la civilització. Va dividir la seva dissertació en dues parts: una dedicada als exploradors portuguesos i una altra als espanyols, indicant molt de passada els descobriments preliminars dels genovesos mallorquins i adhoc francesos com el famós Bethencourt, l'anomenat rei de les Canàries. Ens dol molt de no poder disposar de l'espai suficient per a tractar aquesta documentada i brillant conferència, feta pel Sr. Sermet en correcte castellà.

CONFERENCIA DE M. STEPHANI, DIRECTOR DE « LA REPUBLIQUE »

El diumenge dia 24 a dos quarts d'onze del matí, M. Stephani donà la seva anunciada conferència, primera del cicle d'Estudis polítics. El tema a tractar era « Vers la democratie espagnole. Le chemin de la liberation ». Hi assistí un públic nombros que escoltà atentament la documentada prorració del Sr. Stephani, el qual feu una exposició magnífica dels principis bàsics i fonamentals de la veritable democràcia i dels camins que ens cal seguir per arribar-hi. El conferenciant fou molt aplaudit i mot felicitat per tots els assistents a l'acte.

PANTALLA BARCELONINA

MUCHAS GRACIAS, SENORES

En els diaris espanyols de Nadal (Ya de Madrid, La Solidaridad Nacional i El Correo Catalan) hi ha un article dedicat a s emigrats republicans (als guerrillers especialment) regraciant-los per llur tasca a l'estranger, tasca que segons els reforça la posició de Franco i Falange. L'article acaba dient: « Muchas gracias, señores! » No hi ha de que.

Però, si ens permetessin un instant, és diriem que en el propi article hi figura la confesio del riu-rau que els treballa.

Si els republicans s'uneixen i si la guerra s'acaba no hi hauran reforços possibles. Hauran de fer les

maletes — si hi son a temps — i cercar aires nous.

I a nosaltres de dir-los: bon vent i barca nova.

VIENA ES ASI

Al teatre Espanyol de Barcelona (adquirit pels alemanys) hi actua des de fa molts mesos una Companyia alemanya que hi representa cada nit la revista « Viena es asi ».

Les « guiris » i els « guirios » (boys en anglès) parlen un castellà de Fritz i Otto que fa esclafir. La colònia alemanya de Barcelona, cada dia més nombrosa, omple el teatre cada nit i entre bastidors se celebren importants reunions de la Gestapo. L'Espanyol s'ha disfressat

d'oficina organitzadora de l'espionatge a emany a Barcelona.

A la façana del teatre, sota l'apunci de la funcio, uns catalans hi escrigueren ara fa una setmana « Mori el feixisme ». « A baix Hitler ». « A fora els nazis » I és que... Barcelona és així.

EL PORC DE FRANCO A CANALETES

La vetlla de Nadal a Barcelona hi hagué la fira tradicional de capons i galls d'indis a la Rambla. Les vitrines estaven atapeïdes de torrons i l'aminadures. Els rams de platans envaïen els Colmados. A la cantonada de Pelai i Canaletes hi havien una dotzena de toïnists de fet pelats i preparats a punt de ros-

tir. A l'aparador n'hi havia un de més gros, que el comerciant oferia de portar-lo de franc a domicili de comprador eventual. Amb aquesta indicacio, sota mateix del porc: Franco. (Venia després « a domicili », però quedava tapat per una orella del difunt.)

La gent desfilà tota la tarda pe'veure el porc d'En Franco a Canaletes.

LUXE I MISERIA

Contrastant amb l'abundancia dels aparadors i el luxe i magnificència des cistells nadalencs, la multitud obrera de Barcelona desfilava pels carrers ensenyant unes galtes flaquies, uns ulls enfonsats i uns punys closos de rabia i de gana.

Un quilo de mongetes val 12 pesetes.

Un quilo d'arros en val 15. Un gal d'indi 100. I el jornal obrer no passa de 12. Quan hi arriba. I quan el jornal existeix.

LA CARITAT DE FALANGE

Copiem íntegrament un entrefilet del Correo Catalan amb motiu de les festes de Nadal a Barcelona:

« En esos dias de felicidad para todos no olvidéis a los necesitados. El pan de os pobres está bendecido por el Señor. »

Deis capons dels galls d'indis i des torrons dels reis, no en parlen. Suposem que es'ls menjaran sense benifir.

Les Lletres i les Arts

Reportatges parisencs de FCC NOU

Una visita al pintor

Grau-Sala

Les edicions de luxe de Flaubert i Maupassant. - Un llibre homenatge a la memoria d'Alexandre Plana. - La proxima Exposicio de Grau Sala a Paris...

En el mon artistic de Paris el pintor Grau-Sala ha aconseguit un enorme prestigi. Jove encara — car tot just deu haver passat la trentena — ha conquerit una categoria de mestre. En definitiva, ha triomfat a Paris i no d'una manera accidental i episodica, sino adquirint-hi un relleu solid i durador. Triomfar a Paris als trenta anys és la realitzacio del més bell somni d'un artista ambicios, car triomfar a Paris és triomfar a Londres i a Nova York. Es triomfar al moa.

Tot llençant una mirada inspectora als murs de l'estudi i a la magnifica biblioteca que els abelleix, pensem interiorment en una escena de carrer presenciada als boulevards fa unes setmanes. No en diem ni una paraula, pero la idea fa el seu fet i segueix treballant-nos d'alli-que-dali sense deixar-nos pensar en res més. Un « monome » escolar hefe-roclit i esbojarrat, ximpli i cridaner, anava cantant pel barril la' el següent slogan: « Picasso au poteau, dé-cro-chez Picasso... » La joventut escolarsa parisenca, una part, naturalment i potser la meys selecta, exterioritzava el seu disgust per l'aportacio de Picasso al Salo de Tardor. Per què jo pensava en aquesta anecdota justament en aquell moment, admirant les teles d'En Grau-Sala degustant espiritualment les delicioses il·lustracions que ha fet en l'edicio de luxe de Madame Bovary?

No ho podria dir. Potser pensava en aquest art personal, elegant, finissim, profundament honest de Grau Sala, un art clar i sobri on tot és esperit lina, figura i color i potser, per contrast, en el meu subconscient, s'hi amagaven reflexes d'imatges de l'art cubista de Picasso, d'aquest art extrany i paradoxal que torna a ésser descult pels critics contemporanis després d'unes decades de repos...

Grau Sala ens treu de les nostres meditacions ensenyant-nos les magnifiques il·lustracions en colors que prepara per a l'edicio de gran luxe de la novel·la de Maupassant « Bel Ami » i ens delecta deixant-nos admirar en exemplar de l'edicio de « Dix petits poemes en prose » de Baudelaire que ell il·lustrà amb unes aquarel·les delicioses. L'edicio fou de 50 exemplars i cada exemplar costà 7.000 francs.

— Deveu estar absorbit totalment per aquests treballs d'il·lustracio? preguntem.

— En part-ens contestat. I afegim: He de complir el meu contracte amb les Galeries Maratier de la place Vendôme. Pero em queda temps per a fer coses; del tot de l'edicio il·lustrada de Madame Bovary i ara em proposo preparar una edicio dels poemes del malaguanyat Alexandre Plana, mort a l'exili. Hi faré unes vinyetes i dirigiré l'edicio per tal d'aconseguir que el llibre resulti un homenatge digne del poeta desaparegut.

— No prepareu cap exposicio?

— Penso fer-ne una cap el mes de

Mars, en la que exposaré unes quaranta teles.

— Què exosareu?

— Paisatges parisencs, interiors i motius de coses parisencs. Serà una exposicio consagrada gairebé exclusivament a Paris.

— Es cert que treballau també en els decorats d'una obra de teatre que ha d'estrenar-se aviat a Paris?

— Exacte. Es tracta d'una obra de Marcel Achard, dirigida per Raymond Rouleau, que ha d'estrenar-se al teatre de « L'Œuvre » i que porta com titol « Au près de ma blonde ».

No li parlem del nostre setmanari porque veiem « Foc-Nou » damunt la tauleta destinada a la premsa. Grau Sala el llegeix amb gust, l'ha seguit del primer numero i ens felicita pel seu to de setmanari « al servei de Catalunya ». Troba, pero, i en això té rao, que la pagina de lletres i arts queda sacrificada massa sovint per l'actualitat politica i nosaltres li prometem que en les nostres plans li gura el de consagrar d'ara endavant a la vida artistica i literaria catalana, una atencio més important i més freqüent!

L'Escultor Joan REBULL

Ens parla dels seus plans artistics...

No havíem vist En Rebull des de fa molts anys. En fa disset que li ferem una llarga visita a l'estudi que en aquells temps tenia a Enghien, vora del lac. Un dia de desembre destinat periodísticament a personatge una mica a la moda i Muley Haffid. Els nostres reportatges d'aquella época sobre l'ex-soldat i el genial escultor català apareguren a « La Publicitat » i a « D'Act d'Allà ».

Amb En Rebull ens trobavem a les « penyes » catalanes de Paris durant el temps de la dictadura Les de la Rotonde, les dels Deux Magots, les de la Coupole. Ens vèiem a les tertulles organitzades per la Teresina Boronat al seu estudi de danses de la place Saint-Georges i, sovint, anavem a veure'l al seu estudi d'escultor pel goig d'embadri-nos veient-lo treballar, veient-li fer meravelles amb les seves mans de màgic.

Joan Rebull no ha envellit. Porta els seus quaranta anys amb una esveltesa i un optimisme d'artista eternament jove. Li ho diem així mateix i no per afa-agar-lo i l'escultor somriu amb la seva rialleta màgica de gitano de Reus.

El nostre artista gaudix a Paris d'un prestigi de mestre consagrat. És un escultor refinat, exigent, amb fama d'artista profund i « turturat ». Català i patriota de bons, ha passat amb nosaltres totes les dures etapes de l'exili i no pensa apasar els peus a casa nostra fins que pugui entrar — com tots nosaltres — per la porta gran.

Té l'estudi a la rue du Bac, prop del Boulevard Raspail, on mena una vida de labor dura i austera.

— Ja ho veieu — ens diu cordialment — treballant sempre que és la millor manera d'oblidar el present i de preparar el futur.

Composicions, retrats, nusos, bustos, estatuetes l'artista aboca en el seu art la gran flama interior que l'impulsa i l'inspira.

Una de les gracies que més admirem en Rebull són els seus dibuixos, els esboços i els estudis al carbo. No ens cansaríem de veure'n. Abans de tallar la pedra, el marbre o de treballar el fang, Rebull estudia, dibuixa, traça en el paper les línies de la figura a crear o a reproduir. I els seus albums d'esboços i estudis són un tresor de gracia i poesia.

— Gaudixo tant dibuixant, preparant la figura, com treballant-la després — ens diu.

Tota la il·lusio de Rebull és de reservar la seva millor produccio de l'exili per a quan poguem tornar a

Conferencia del professor CARRION

Fou donada el 23 de desembre, en llenguà catalana, sobre el tema « Influencia de la Literatura en la politica catalana ». La sala de conferencies es veié més plena que mai i entre el públic es trobaven nombrosos treballadors manuals, aquests dels Ateneus populars de Barcelona, on Carrion tant havia actuat.

El conferenciant va anar passant revista amb un sentit historic a la literatura de casa nostra.

« Catalunya — va començar dient — que fou en l'Edat Mitjana una de les més grans potencies mediterrànies, competidora de Genova i de Venècia, i un dels països més avançats del mon en sentit liberal, en arribar el Renaixement i amb ell l'epoca dels descobriments geografics, decau d'una manera rapida, gairebé vertical, i amb ella desapareix, no soament la seva politica, sino també tota la seva literatura ».

Passa revista a l'opressio en què visqué el nostre país, sota els Austries, que prohibiren als catalans negociar amb America, i sota els Borbons, el primer dels quals, Felip V, va acabar amb els restes de la personalitat catalana.

A continuacio fa saborosos comentaris sobre el segle XIX peninsular, on es veu que la politica en aquell temps ja es barreja amb la renaixença literaria. Es dibuixen tendencies des dels inicis, la docta i la popular. L'una i l'altra perduraran a la guerra franquista, i ens sems marcaran i influenciaran dues tendencies politiqués.

Un documentat estudi d'aquestes dues tendencies — que caldria publicar íntegrament — va ésser la part central de la conferencia de l'amic Carrion, conferencia plena d'anecdotes i de dades viscudes per l'autor, que li donen una valua extraordinaria.

Una conferencia del doctor Bellido al Casal Català de Montpeller

El dilluns de l'altra setmana, dia 18, tingué lloc al Casal Català de Montpeller, que havia estat inaugurat el dijous dia 14 amb la recepcio dedicada al mestre Casals, una conferencia, primera de la serie organitzada per aquest curs, a càrrec del nostre amic i col·laborador doctor Bellido, sobre l'enunciat *Tres ofensives en trenta anys contra la cultura catalana*. Començà saludant els catalans de Montpeller, que tan alt exemple d'optimisme venen donant al llarg de l'exili, i amb la llur armonia i esperit de concordia tant han sabut fer-se apreciar per tots els estaments de la ciutat. Exposà després el panorama espiritual de Barcelona en els primers anys del segle i l'actuacio cultural que culminà amb el Congrés de la Llengua Catalana de 1906 i la fundacio de l'Institut d'Estudis Catalans en 1907, i com manifestacio de fe en el pervindre, el Congrés Universitari català de 1903, organitzat i realitzat pels estudiants, recolzats per la Associacio protectora de l'Ensenyanca catalana del qual nasqueren els Estudis Universitaris catalans, i les edicions de L'Avenç amb els primers intents de sistematizacio de la gramatica catalana. Prat de la Riba des de la Diputacio de primer i després de la incipient Mancomunitat, completà el quadre amb la fundacio de la Biblioteca de l'Institut i les dues seccions Filologica i de Ciències. Era projecte seu la fundacio de quatre seminaris científics, de Filosofia, Pedagogia, Física i Filologia. En aquest punt començà la primera ofensiva: el ministre d'Instruccio pública del govern de Madrid d'aleshores, Burell, dictà un ordre prohibint a les Diputacions fundar centres de cultura de qual-sevol mena, sense l'autorizacio del Ministeri, per a obtenir la qual calia reunir unes condicions arbitràries. La Diputacio desvià la seva atencio cap a les institucions d'ensenyament industrial i artistic, ampliacio de les que ja funcionaven a la Universitat Industrial, i fins cap l'any 1918 no es reprengueren les fundacions d'alta ciencia. L'ofensiva Burell primera de la serie, havia fracassat, pero no sense que es perdessin cinc anys preciosos en l'estructuracio de la cultura de la Mancomunitat.

L'any 1924, nova ofensiva, iniciada pel baro de Viver, conseller de Cultura de la Mancomunitat de l'inefable senyor Sala de Terrassa. Un incident banal, provocat pel propi baro de Viver, causà la destitucio de bon nombre de professors de l'Universitat Industrial, uns dos centenars, quedant en quadre l'Escola del Treball i la de Bibliotecaries, i desapareixent els Estudis Normals, les escoles de Bells oficis i d'Infermeres, i desorganitzant-se totes les altres del clos de can Batlló. Unes es reorganitzaren amb caràcter privat, com la del Treball al Politecnicum

del carrer mes alt de Sant Pere, o els Estudis normals a despeses de la Protectora. Després el baro de Viver passà a l'alcaldia de la ciutat, i els que el succeïren al Palau de la Generalitat deturaren la campanya, pero el mal ja era fet. Caigut Primo de Rivera, la Diputacio interina del 1930 volgué restaurar unes escoles, i refusà les ofertes del professorat per a restaurar-les totes, fins que el 1931 la Generalitat d'en Macià les reimplantà totes, millorant-les, i donant-les un abast que no tenien abans. La segona ofensiva, la del 1924, havia novament fracassat, i també havia fet perdre un temps precios, pero no en el domini de la ciencia pura, porque les institucions d'aquesta mena Biblioteca, seminaris annexes a l'Institut d'Estudis Catalans, i seccions d'aquest, visqueren una vida una mica reclosa, i arribaren empobrides potser, pero en plena actuacio a la revifalla de 1931.

Sens dubte l'acte mes valuós de la Generalitat, un cop aprovat pel Parlament de la Republica l'Estatut, fou la instauracio de la Universitat Antonoma de Barcelona, amb el qual era cridada a nova vida la escola revellida, dotada d'un pressupost doblat, que li permeté ampliar i orientar la seva actuacio. El primer curs de nova vida es passà amb les dificultats naturals en una tasca tant complexa, pero en Octubre del 1934 mentre eren empresonats el rector Bosch Gimpera, el mestre Fabra i els membres del Patronat Triés i Xirau, hom començà la tercera ofensiva contra la nostra cultura, que es feu extensiva també a altres institucions alienes a l'Universitat, amb un nou procediment, ideat per un antic rector, metode que per la bona voluntat de tots els interessats, fracassà també sorollosament. Durant un any i mig, no foren abonades a la caixa universitària les sumes que constaven per a tal efecte en el pressupost de la Generalitat; així l'Universitat no podia pagar el professorat ni el personal tècnic nou, ni les despeses dels ensenyaments afegits als que es sostenien abans a càrrec de l'Estat, al cap dels mateixos els Estudis universitaris per a Obrers i la seccio de Pedagogia de la Facultat de Lletres. La vida universitària no s'interrompé pas un moment, hom treballà de franc, sense faltar mai a un treball que es feia per dignitat i per esperit de continuïtat, segura tots de que un dia no llunyà tot tornaria a entrar en els carrils normals, com passà pel Febrer del 1935, quan el nou Govern de la Republica reinstallà en el seu lloc el Patronat de l'Universitat, i la Generalitat abonà els atrossos que es devien al personal i als fons de beques i de material. Una altra ofensiva que havia fracassat pel patriotisme de tota

l'atencio mes recent contra la cultura catalana, no es ja parcial; tot ha sofert i tot es anihilat i així ho pensen al menys els que l'han portada, al cap de tots, el senyor Lluís Santamarina, president de l'Ateneu franquista instal·lat al local del carrer de la Canuda. Homes afusellats i empresonats, biblioteques cremades i fons editorials destruïts, centres assaltats les destrals a les mans, com el Servei meteorologic de Catalunya, i tants altres atentats que fan pensar en la necessitat de punir-los amb la definicio d'uns delictes contra la cultura, que també deuen ésser objecte de sancions severes en porporcio a la mala voluntat contra un patrimoni que es el de tots nosaltres, ben digne d'ésser respectat. Aquesta vegada nosaltres, al nostre retorn a Catalunya, sabrem restablir-ho tot en el seu estat d'abans de les commocions de la guerra i de la dominacio franquista, amb esperit ben nostre, segurs que sabran posar-se a compàs dels temps, sense que hi hagi perquè pensar en reorganitzacions i nous plans abans de reinstal·lar pura i simplement les coses i els homes als seus llocs. Per desgracia son molts els que no reuvern els llocs de treball, morts al desterro, o a la patria separats dels càrrecs que tant dignament exercien.

La nombrosa concurrencia premià amb llargs aplaudiments el conferenciant, que havia estat presentat amb cordials paraules pel senyor Victor Torres.

Va ésser anunciada per al dia de Nadal, la segona conferencia de la serie, a càrrec d'Antoni Rovira i Virgili, sobre Francesc Macià i la seva obra.

Joan CODINA.

LLEGIU « FOC NOU »

El pintor Lluís CAZALS exposa a Perpinyà i a Montpeller

Lluís Cazals exposa les seves pintures i dibuixos aux Magasins Albert Lapalu, a Perpinyà, del 16 al 31 de desembre, i a la Galerie Roger Favier, a Montpeller, del 23 de desembre al 10 de gener.

« Foc-Nou » ja ha parlat altres vegades d'aquest jove pintor que s'obre camí rapidament. Vegeu avui el que en diu René Grandó, director de la revista literaria « Art et Action »:

Aquest xicot brú, ben tallat, és un magnific spècimen de la nostra raça catalana. Ex-presoner de guerra, la seva meditacio en els stalags no haurà pas estat infructuosa.

Lluís Cazals és un poeta de la pintura, un gran poeta. Utilitza a consciencia el mot poesia i d'altres l'han emprat ja abans que jo, per a caracteritzar la seva obra magistral, ample i diversa, obra d'una rara qualitat.

Cazals gaudix de l'estima de l'il·lustre violoncelista Pau Casals i del Mestre Pompeu Fabra els quals, en l'exili, han fet veritablement de França la seva segona Patria.

Que pot la critica cegament despitada, contra l'opinio i el gust de tals homes que honren el nostre segle i als quals la historia recordarà, quan els mediocre ja farà molt temps que no seran altra cosa que polsseguera anònima...

L'obra de Lluís Cazals ens aporta una prova suplementària, si és que en tenim necessitat, de que:

El jou no es suficient per mata la belesa !...

Els seus paisatges del Rossello, de la Creuse, de Paris, tenen un esclat, una lluminositat i una precisió extraordinàries. Cazals recull amb una sorprenent virtuositat l'ànima mateixa de la natura i la transposa mestriolament, amb l'ajuda del seu pinzell triomfant.

Hom no pot trobar la mes minima manca de gust en la composicio, el color o el dibuix.

Si la finalitat de l'obra és la de provocar el xoc emocional generador de pensaments elevats, Lluís Cazals obté tot jugant aquesta finalitat.

Les seves natures mortes i els seus dibuixos tenen el mateix caràcter veridic i humil.

El Rossello, terra d'artistes, d'escriptors, de poetes, pot enorgullir-se d'haver vist neixer a aquest gran continuador de la pintura francesa.

Si Lluís Cazals és un gran pintor, i presentem per ell un brillant esdevenidor, si conserva la mateixa capacitat de treball al servei de la mateixa noblesa d'ànima.

René GRANDÓ,

Director de « Revista Literaria et Art et Action ».